הארץ

יום שישי ה' בתשרי תשנ"ו, 29 בספטמבר 1995 VOL 77/23160 SEPTEMBER 29 6.00 שקלים

כולל מע"מ, באילת 5.10 שקלים

פתרונות בזמן!!!

לביא

שעוני נוכחות ותוכנה לחישוב שעות עבודה

לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג, טל 03-6775110 פקס 03-6775333

ארה"ב התירה לישראל לנצל את כל כספי הערבויות למימון הגירעון בתקציב המדינה

מאת גדי מלץ

הממשל האמריקאי הסכים לאפשר לישראל לנצל את כל כספי הערבויות לצורך מימון הגירעון בתקציב המדינה. כך הודיע אתמול נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, לראש הממשלה יצחק רבין, ולמנכ"ל האוצר, דוד ברודט. שר האוצר אברהם שוחט אמר אתמול שההחלטה תאפשר "גמישות גדולה יותר בניהול החוב הציבורי של הממשלה".

עד לפני מספר חודשים, התיר הממשל האמריקאי לישראל לנצל רק 600 מיליון דולר מתוך המכסה השנתית של 2 מיליארד דולר מכספי הערבויות למימון הגירעון התקציבי. לפני מספר חודשים, נענה הממשל לבקשת ישראל להגדיל את הסכום ל־900 מיליון דולר. האמריקאים ביקשו להגביל את הסכום שניתן לנצל במסגרת התקציב, מתוך חשש שישראל תשתמש בכספים אלה כדי להגדיל את הצריכה הפרטית והציבורית במשק ולא למטרת הגדלת ההשקעות.

ישראל והרשות הפלשתינית חתמו על הסכם הביניים

לפני החתימה התגלעה מחלוקת בעניין סידורי הנסיגה מחלחול. לבקשת קלינטון, נועדו רבין וערפאת ביחידות בחדר צדדי בבית הלבן. כעבור פגישה שארכה שבע דקות, נפתר המשבר

מאת עקיבא אלדר ואורי ניר שליחי "הארץ" לוואשינגטון

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ראש הממשלה, יצחק רבין, ויו"ר הרשות הפלשתינית, יאסר ערפאת, חתמו אתמול בערב על ההסכם לפריסת הממשל העצמי הפלשתיני בגדה המערבית (הסכם הביניים), שעה קלה לאחר שסולקו נקודות המחלוקת שהשניים הותירו לרגע האחרון.

ראו עמודים 2א–7א

הסוגייה המרכזית נגעה לעיתוי הנסיגה של צה"ל מערי הגדה – ובפרט סידורי הנסיגה מהעיירה חלחול ליד חברון – ובסיום ישיבה קצרצרה בין שני המנהיגים הוחלט כי הנסיגה משש הערים שבצפון הגדה ובמרכזה תושלם עד לסוף השנה הנוכחית, ואילו ישראל מצהירה על כוונתה להשלים את הנסיגה מחברון עד סוף מארס 1996. רבין הסביר אמש לכתבים כי לא ניתן יהיה לסיים את סלילתו של כביש עוקף־חלחול לפני סוף מארס.

בהסכם שהושג בעניין זה, סיכמו רבין וערפאת כי ישראל תסיג את כוחותיה גם מחלחול, לפי דרישתם של הפלשתינאים, אולם המשטרה הפלשתינית לא תתפרס בעיירה לפני שתושלם סלילתו של הכביש העוקף, במטרה למנוע חיכוך בין השוטרים הפלשתינאים למתנחלים.

בטקס החתימה עתיר הנאומים בבית הלבן בוואשינגטון, בלטו במיוחד דבריהם של רבין וערפאת. רבין אמר: "אנו חולקים את הארץ הזאת עם העם הפלשתיני, כדי לבחור בחיים. איננו נהנים. אנחנו מוותרים, ועושים זאת למען השלום". הוא קרא לערפאת למלא את חלקו במאבק בטרור.

ערפאת, מצדו, הבטיח לכבד את כל התחייבויותיו, והשקיע במלים מרגשות את האליטות. "די להרג החפים מפשע", הוא קרא פעמיים. השתתפותו של נציג סורי וזוטר בטקס המרשים ורב המשתתפים מן המזרח התיכון, עוררה אכזבה בקרב הנודים. ראש הממשלה אמר כי "לא צפוי מהר או בשבועיים הקרובים שום מהלך משמעותי" בנוגע למסלול השיחות עם סוריה, וההתפתחות בערוץ זה תיכנן בתוך חודש עד חודש וחצי.

ראש הממשלה סיפר כי אמר לערפאת בשיחת טלפון שהוא מר...

(סוף בעמוד 18א)

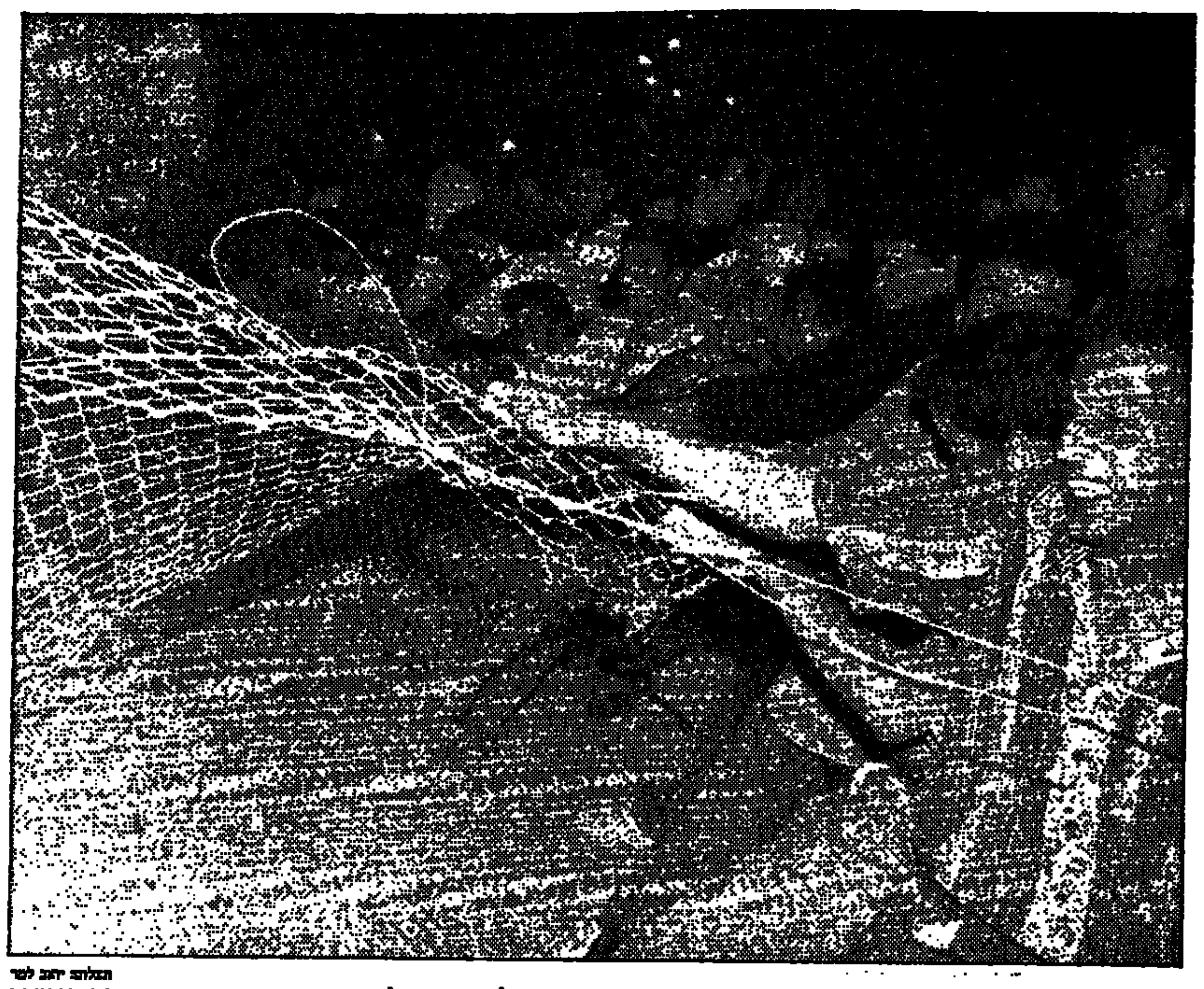

תצלום: יהב לסר

תושבים ממחנה הפליטים דהיישה עוקרים את הגדר שהפרידה בין המחנה לכביש ירושלים-חברון. הגדר הוקמה בעת האינתיפאדה, כדי למנוע ידויי אבנים לעבר נוסעים בכביש, והיא הפכה בעיני הפלשתינאים לאחד מסמלי הכיבוש הישראלי בשטחים

תצלום: איי־פי

הנשיא קלינטון מוביל את הנשיא מובארק, את היו"ר ערפאת, את רה"מ רבין ואת המלך חוסיין אתמול במדשאות הבית הלבן. "התגברנו גם היום", אמר רבין בנאומו, "התגברות הזו שאתם רואים לפניכם ברגע זה היתה דמיונית לפני שנתיים־שלוש. הנה אנו לפניכם: אנשים שהגורל וההיסטוריה שלחו אותם אל מעשי השלום"

טקס ד', פרק ב'

מאת יואל מרקוס

מבעד הנאומים הזכיר את ועידות ההסתדרות של פעם. ראשים נפלו על החזה בנמנום חטוף והפיות שלא היו מאחורי המיקרופון נפערו בפיהוקים עמוקים. יאסר ערפאת, שבקריירה שלו כלוחם לעניין הפלשתיני בילה ששה ראשי ממשלה ישראלים ושישה נשיאים אמריקאים, כמעט בילה אתמול את משתתפי הטקס, כשבבסיס נאומו הודה לכל העולם ואשתו. זו היתה אורגיה של כותבי נאומים ומחול של סאתוס שבו רקדו "אופקים חדשים", "מפנה היסטורי", "שלום של אמיצים", "חזון", "אומץ", יחד עם מלים שהיו תלויות באוויר אך לא נאמרו: המדינה הפלשתינית, למשל. הכל בדוח מאוכזר כמפני מגפה. המלים נמרחו ונשקלו היטב, אך לרבין היתה פליטת פה מרודה שירדה לו אותה בבהירות: "אנו לא עוזבים, אנו לא נסוגים – אנו מוותרים".

רבין וערפאת נראו כזוג שעורך את טקס האירוסים הרביעי שלו לפעמה שעוד לא ברור אם תתקיים. טקס ד' בפרק ב' של התהליך עם הפלשתינאים – או מה שאהוד ברק כינה אמש "בנו של הסכם קהיר, נכדו של הסכם אוסלו, נינו של הסכם קמפ־דייוויד" – קיבץ מספר מרשים של משתתפים חשובים. אפשר לומר שמעולם לא השתתפו כה רבים וכה חשובים בהסכם ביניים כה מוגבל וכה תלותי. לפי הקצב הזה, בהסכם הבא לא יישאר מקום על הבייד למספר האנשים שיתבקשו לחתום עליו.

שרי החוץ של סעודיה והמפרץ הפרסי נראו כמי שבלעו כדורים נגד צרבת כדי שיוכלו להתייצב מול חוסיין וערפאת – שני בני הברית של מראש חוסיין. אך נוכחותם נתנה תוקף. רבין קצר אתמול את תוקית כל המשתתפים. למוד טקסים, הוא כבר יודע מה לעשות בידיים שלו, אך לעומת זה לא למד להעמיד פני מקשיב. רק פעם אחת עיניו נפקחו ופניו סמקו, כאשר בשעת הזמן לבמה "ראש ממשלת ישראל" ועלה שמעון פרס.

ערפאת נהנה מהאהדה והתמיכה הבינלאומית הרבה והחשובה ביותר שהיתה לו עד כה: של בעלי המאה. שר החוץ היפאני דיבר יפאנית וגוואטמלו דיבר ספרדית – אך ערפאת ראה מעבר למיקרופון את הקופות הרושמות. ישראל היתה כתבב הטוב, אך במצב של חיבוק דוב – בקל לתאר מה יעשו לנו כל היושבים שהתקבצו שם על במה אם לא נלך בתלם שהותוה לנו. את המפות אמנם חתמו בלשכתו של קלינטון, מסיבות ידועות, אך בחלל האוויר ריחפו שתי מפות בלתי נראות ובלתי נתנועות: זו של ישראל המתחילה להתכווץ וזו של השטחים הלובשת צורה של גבולות החלוקה.

דרך ארוכה עברנו מאז ביצע ערפאת את הפיגוע הראשון שלו בישראל (פיצוץ המוביל הארצי) לפני 30 שנה, מאז הכריזה גולדה מאיר, לפני 25 שנה, שאין עם פלשתיני, מאז אמר רבין שלעולם לא ידבר עם ערפאת, מאז אמר ד"ר קיסינג'ר שארה"ב לא תכיר באש"ף ועד לטקס אמש. הפותח דרך ארוכה מאוד של ניסוי תהליך בשטח, שסיכויי הצלחתו וסכנת כישלונו עדיין שקולים.

חשיבות הטקס המייגע בבית הלבן היתה בעצם קיומו. שזה היה אירוע היסטורי כבר אמרנו

תושבים ממחנה דהיישה ופעילי שמאל ישראלים עקרו גדר הפרדה

עוצר הוטל על המחנה

מאת אורן רבין וסוכנויות הידיעות

תושבים ממחנה הפליטים דהיישה, יחד עם קבוצה של פלשתינאים מ"המרכז הפלשתיני ללימודי אי־אלימות" ופעילי שמאל ישראלים, עקרו קטע באורך של כ־50 מטר, מהגדר המפרידה בין המחנה הכביש ירושלים-חברון, בעת שמנהיגי שני הצדדים חתמו אתמול על ההסכם בוואשינגטון.

למקום הגיעו כוחות צה"ל ומשטרה שפיזרו את מאות המפגינים באמצעות גז מדמיע, ירי באוויר ורימוני הלם. לא דווח על נפגעים. על המחנה הוטל עוצר ושני פלשתינאים וישראלית אחת נעצרו.

צה"ל הקים את הגדר בתקופת האינתיפאדה, כדי למנוע יידוי אבנים לעבר הנוסעים בכביש.

מקורות צבאיים מוסרים שהסגר על השטחים יימשך עד יום ראשון.

סולטאנה לא גרה כאן יותר
עדה אושפיז
עמ' 2ב

לא עובר, לא לומר
ראלי סער
עמ' 4ב

ראשים מדברים במודיעין
אמיר אורן
עמ' 5ב

הסנדק ממוסקווה
סבודניה
עמ' 6ב

אחרי המהפיכ...
שלמה אבי...
עמ' ב'

בגל... ...ים 16 ...ה הלקים ב...

...ות העיר

...לק ב' – 10-11
חלק ג' – 10
חלק ד' – 6-12
חלק ה' – 1-8

בורסה

מחזור העסקות עלה מעט – 79 מיליון שקל, מדד המשתנים ירד ב־1.01% ל־201.88 נקודות, מדד המעו"ף ירד ב־1% ל־205.68.

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0010	-0.40%
שחור	3.04	—
סל יציג	3.4421	-0.16%

MAGNIFY

אל פסק – UPS

177-022-3123

מאגניפיי – מערכות אלקטרוניות בע"מ

04081524

ישראל והאיחוד האירופי חתמו בראשי תיבות על הסכם סחר ושיתוף פעולה חדש

מאת גד פרץ

נציגי האיחוד האירופי ונציגי משרד החוץ של ישראל חתמו אתמול בראשי תיבות על הסכם סחר ושיתוף פעולה חדש. ההסכם שנוגד הם יחליף את ההסכם לאזור סחר חופשי שחתמו הצדדים בשנת 75. ההסכם ייחתם רשמית בפגישת שרי החוץ של האיחוד האירופי בלוקסמבורג ב־30 באוקטובר. על ההסכם, שנכרת בבריסל, חתם מרדכי דרורי, שגריר ישראל באיחוד. המשא ומתן בין הצדדים נמשך למעלה משנתיים וחצי.

ההסכם הושג ביולי, לאחר ששרי החוץ הצליחו להפיג את חששות החברים באיחוד – ספרד סביב יבוא הפרחים, אוסטריה בעניין יבוא מיץ תפוזי עץ הדרפת לגבי כבד האווז והתירס. ההסכם החדש כולל גם נושאים חדשים שאינם קשורים ישירות לסחר, כמו השתתפות ישראל בתוכניות מחקר ופיתוח אירופיות ושיתוף פעולה בתחום איכות הסביבה.

מטרתו העיקרית של ההסכם החדש היא לאפשר גישה קלה ומהירה יותר לשוק האירופי ובכך לנסות ולפתור את בעיית הגירעון המסחרי ההולך וגדל לרעת ישראל. ההסכם כולל שינוי גם בכללי המקור הקובעים איזה אחוז מתוספי הגלם של מוצר מסוים חייב להיות מיוצר בישראל כדי שהמוצר כולו ייחשב ישראלי וייהנה מהעדפה באיחוד האירופי.

הצדדים הודיעו כי בעניין תוכניות מחקר ופיתוח ייחתם הסכם נפרד בימים הקרובים. עד היום לא יכלו חברות ישראליות להשתתף בתוכניות מחקר ופיתוח כלל אירופיות. ההסכם שיושג יאפשר ככל הנראה לישראל להשתתף בוועדות רק במעמד משקיפה, ללא זכות הצבעה. בתמורה תשלם ישראל לאיחוד האירופי דמי חברות בסך 30 מיליון דולר. ישראל מבקשת גם לאפשר לחברות ישראליות להשתתף במכרזים באירופה ולספר את תנאי הכניסה של תוצרת חקלאית לשוק האירופי על ידי הגדלת מכסות והורדת מכסים.

תושב תל־אביב דקר למוות את אשתו; החשוד נעצר

מאת יוסי הבוני

סאביני׳ק בארשידוב

סאבינק' ברשידוב, בת 28, מרחוב סנפיר בשכונת נוה חן הסמוכה לכפר שלם בתל־אביב, נרצחה בדקירות סכין. החשוד ברצח הוא בעלה שריל, בן 33. הרצח אירע בחדר המדרגות, בפתח ביתם של בני הזוג, כאשר הבעל, לפי החשד, דקר את אשתו פעמים רבות בבטנה.

הבעל הוא עובד ניקיון בעיריית ת"א, בעוד הנרצחת, עקרת בית, נהגה להציע שירותי עיסוי בביתה. שכנים של בני הזוג סיפרו אתמול כי הבעל נהג להשתכר מדי ערב וכי באחרונה סבר שלאשתו יש מאהב. על רקע זה ככל הנראה התפתח בין בני הזוג מאבק. האשה צעקה לעזרה, כאשר התוקפה. שכנה, שהיתה עדת ראייה לרצח, ניסתה לסייע לה אך לם לא הצליחה.

השכנים מסרו כי כאשר סיים הבעל לדקור את אשתו אמר להם: "דקרתי את אשתי. תקראו למשטרה ולאמבולנס". אחר כך ירד במדרגות וחיכה למטה לשוטרים. אמבולנס של מד"א, שהוזעק למקום, פינה את האשה במצב קשה לבית החולים איכילוב בעיר. בדרך בין היא מתה מפצעיה.

הבעל נעצר והובל למשטרת הכוונות לחקירה. היום מתכוונת המשטרה לבקש להאריך את מעצרו בבית משפט השלום בתל־אביב.

מוכנות עתיים בסיפור: אחד השכנים, שנתקל בבני הזוג בדרכו לדירתו, סיפר: "לרגע נשארתי תקוע במקומי ולא יכולתי להאמין למראה עיני. הבעל המשיך לדקור את אשתו בכל חלקי גופה. אם היה לי אקדח, הייתי יורה בו, אבל לא היה לי אקדח ולכן לא ידעתי מה לעשות. באותו רגע הבעל אמר לי 'תקרא למשטרה'".

גמר חתימה טובה

מרצ

מברכת את ממשלת ישראל

ואת אזרחי ישראל

בגמר חתימה טובה

הסכם אוסלו ב' - 28.9.95

השלום היה נשאר מילה של מרצ

הכזא מן الأصل

هكذا من الأصل

חתימת הסכם הביניים

הטקס התעכב בחצי שעה, ובאולם פשטו שמועות על משבר

מאת עקיבא אלדר ואורי ניר
שליחי "הארץ" בוואשינגטון

על פי סדר היום אמור היה טקס החתימה להתחיל בדיוק בשעה 11:45 לפני הצהרים, שעון וואשינגטון, אבל בפועל הכריז הכרוז על תחילת הטקס רק 33 דקות מאוחר יותר. בין כמאתיים האורחים ועשרות כתבי העיתונות, גבר החשש, בכל שנקי הזמן, ממשבר בנוסח "משבר המפות" שהלך ערפאת בבעמד החתימה על הסכם העקרונות בקהיר.

לכל הנוכחים באולם המזרחי היה ידוע כי בקשת הקרקע אמורים הצדדים להשלים כמה נקודות שנותרו פתוחות הבהרה (מועד תחילת ביצוע הנסיגה, מספר האסירים שישוחררו וגבולות אזור יריחו), וגם עוברת הצמרשתם לקהל המבתינים של אנשים כיאסר עבדרבו, מנכ"ל משרד החוץ אורי סביר, הפלדפים אילן בירן, אורן שחור ועוזי דיין, סאיב עריקאת ונביל שעת (שהיה מעורב בדיונים על שחרור האסירים) לא שחררה את שאר הנוכחים מן הספק שמא מדובר אכן במשבר.

מאוחר יותר גילה ראש הממשלה, יצחק רבין, כי המחלוקת על תחילת הנסיגה יושבה, כרגיל, באמצעות נוסחה עמומה המבטיחה את כוונתה של ישראל להשלים את הנסיגה מערי הגדה עד סוף השנה, למעט חברון. רבין הסכים להתחבה מפורשת של אחר ידיוק ואילו ההכרעה בעניין האסירים נדחתה למועד מאוחר יותר.

החל משעות הבוקר הלכו שיירות הלימוזינות מלוות ברוכבי האופנועים בשדרות פנסילבניה ברדכן אל הבית הלבן. ב־8 וחצי בבוקר הגיע יו"ר הרשות הפלשתינית, יאסר ערפאת, לביקור השני בחייו בוואשינגטון ומיד הובא אל הנשיא, ביל קלינטון. חצי שעה אחריו הגיע רבין, שר החוץ שמעון פרס ומלוויהם. ב־10 וחצי התקיים בחדר המגולל מפגש של ארבעת המנהיגים (חוסני מובארק, המלך חוסיין, רבין וערפאת) ושרי החוץ שלהם עם הנשיא קלינטון וסגנו, אל גור.

ערפאת ורבין אתמול בכניסה לבית הלבן. ערפאת קרא בנאומו לחיים משותפים "בלי כיבוש, בלי מלחמות ובלי מרורי־"

מספר מקומות מצומצם

שלא כבטקס החתימה על הסכם העקרונות, שנערך ברוב פאר על המדשאה הדרומית של הבית הלבן, היה טקס החתימה הנוכחי תכליתי ונבוע, לכל צד — ובכלל זה למארחים — הוקצה מספר מקומות מצומצם. למשלחת הישראלית, למשל, הוקצו 15 מקומות בלבד. מן הצד האמריקאי בלטה נוכחותם של חברי קונגרס וסנאט, אנשי ממשל כמו שר המסחר רון בראון והשגרירה לאו"ם מדליין אולברייט, ואלה שליוו מקרוב את הדיונים לקראת ההסכם, דניס רוס והשגריר בישראל, מארטין אינדיק.

נכחו בטקס גם שני ותיקי המערכה התיכון, הסנאטור דניאל פאטריק מויניהאן ושר החוץ לשעבר אבא אבן, שהיה מן הבודדים שבאו עם בת זוגם. שלא כבמעמד הטקס על המדשאה לא היו המקומות מסומנים, ובחמש שורות הכיסאות שסודרו היו מעורבים זה בזה ישראלים ופלשתינאים, מצרים, ירדנים ואמריקאים, באווירה נוחה, ולעתים לבבית.

אלפי שעות הדיונים המשותפים, כמו גם העובדה שאין זה עוד מעמד ראשוני, עשו את הטקס למאורע חגיגי אמנם, אך גם למעמד שמבשר על שגרה — ציון העובדה שעוד שלב בתהליך המתמשך הסתיים בהצלחה.

גם אצל ראשי המדינות (מלווים בנשותיהם) ושרי החוץ, שעל הבמה, ניכרה אותה נינוחות של אלה שנכחו בכמה מעמדים כאלה ומי שמתבוננים להמשיך וללוות את התהליך בעתיד. מחאות הכפיים האוהדות והכמה התבטאויות ספונטניות של היושבים על הבמה הסגירו כי מדובר בכמעט מועדון של עושי שלום.

ב־12:18 הכריז הכרוז על כניסתן לאולם של נשות המנהיגים, וכמו אחר זו עלו הילארי קלינטון, המלכה נור, סוזאן מובארק, סוהא ערפאת, לאה רבין ושייר גור. מיד אחריהן נקראו המנהיגים, השושבינים והצדדים לחתימה.

בין אלה היו ראש ממשלת ספרד פליפה גונזאלס, שארצו אירחה את ועידת מדריד בסוף אוקטובר 1991, אנדריי קוזירב, שר החוץ הרוסי, הנציג הנורווגי בירון טור גודאל, שארצו מילאה תפקיד תיווך מרכזי בשלבים הראשונים של התהליך, וכן שר החוץ היפאני, שביטא את מעורבותה של יפאן כגורם מרכזי בין הגייסות התורמות, ונציג האיחוד האירופי.

באולם נכחו גם שרי החוץ של מרוקו, קטאר ותוניסיה, וכן שר החוץ של סעודיה, סעוד אל־פייסל. הסורים התמקדו בנציג נמוך דרג, השגריר הסורי, וליד מועלם, וסגניו לא הגיעו.

הנשיא קלינטון אמר בנאומו כי "היום מצטרפת אלינו הקבוצה הגדולה ביותר של שרי החוץ הערבים שהתכנסה אי־פעם, כדי לתמוך בתהליך השלום. כל הספקות לגבי השלום חייבים להידכר ביום זה ובכינוס הבלתי רגיל של מנהיגים, שהצטרפו אלינו".

הוא אמר כי "לא נשקוט ולא ננוח עד שכל מוסלמי וכל יהודי יוכל להפנות את גבו ולהתפלל ללא כל חשש, עד שכל ילדי האזור יוכלו לגדול מבלי להיפגע מאווירת הסכסוך, עד שצל האלימות יוסר מעל ארץ האור והזהב".

מיד לאחר שהנשיא קלינטון סיים לנאום, הגיע תורו של שמעון פרס לשאת דברים, עליו הוטל בפרוטוקול. אולם אז הכריז הכרוז על ראש ממשלת ישראל. שר החוץ קם מהמושב ממקומו והכרוז חזר על קריאתו. רבין ופרס נראו נבוכים. בסופו של דבר ניגש פרס לדוכן, ומלמל: "עדיין לא".

פרס אמר כי "השיחות היו כמשא ומתן המתנהל על חבל מתוח – על רקע תפאורה מלאה בהררי שנאה, בתהומות של פחד. לא היה תוואי לדרך. לתהליך לא היה כל תקדים. אף על פי כן הגענו. את ההסכם יש לשפוט על פי הפוטנציאל שבו, לא רק על פי תוכנו. הוא יכניס את סדר היום של המאה ה־21 אל תוך המצוקות של המזרח התיכון".

נשיא מצרים, חוסני מובארק, שיבח את "מחויבותם הנחושה של הערבים והישראלים כאחד למטרת השלום האצילה, שעד לפני זמן לא רב היתה רק חלום רחוק". חוסיין מלך ירדן חלק שבחים ל"אומץ הפיסי והרוחני של כל המעורבים בהכנת ההסכם".

על ההסכם חתמו קלינטון, רבין וערפאת. אחריהם חתמו, כעדים, מזכיר המדינה וורן כריסטופר, עמיתו קוזירב, ושרי החוץ האחרים. לאחר החתימה לחצו רבין וערפאת ידיים. שניהם עלו לנאום לאחר החתימה.

יאסר ערפאת, שלבש מדים ירוקים, הודה בנאומו כי לשלום עדיין יש "אויבים רבים". "לכן אנו קוראים לשלום זה 'שלום האמיצים'", הוסיף ערפאת. לדבריו, תהליך השלום זקוק לכל סיוע אפשרי כדי "להתגבר על המכשולים, ביניהם המרור ההתנגדות השוררת בשני המחנות". הוא אמר כי ההסכם יביא "ללא ספק" להקמת מדינה פלשתינית.

הנאומים התמשכו והרגו מלוח הזמנים. כשהגיע תורו של רבין לנאום, פתח בדברי הרגעה לקהל: "אני אחרון הנואמים", אמר, וזכה למחיאות כפיים סוערות. "איננו נמצאים לבדנו על אדמה זו. אנו מתחלקים בה עם העם הפלשתיני", הוסיף. הוא הדגיש כי סכנת הטרור עדיין קיימת, וקרא לערפאת להצטרף אליו במאבק נגד אלה "הזורעים מוות בבתינו".

"התבוננו נא היטב", אמר רבין. "התמונה הזו, התמונה שאתם רואים לפניכם כרגע זה, היתה בלתי אפשרית, היתה דמיונית, לפני שנתיים־שלוש. רק משוררים חלמו עליה בשיריהם, ולמרבה הכאב, חיילים הלכו אל מותם כדי לאפשר לנו להגיע אל הרגע הזה. הנה אנו לפניכם: אנשים שהגורל, שההיסטוריה, שלחו אותנו אל מעשה השלום כדי לקטוע, אחת ולתמיד, מאה שנות דמים. והחלום שלנו הוא גם החלום שלכם".

הוא אמר כי "אנחנו כמו מברים ותיקים. אני יכול לספר לכם על השיגעונות של ערפאת. הוא יכול לספר על השיגעונות שלי. בגרנו בשנתיים מאז לחצנו כאן ידיים בפעם הראשונה, לחיצת היד שהיתה עדות וסימן לראשיתו של פיוס. היום אנחנו מפוכחים יותר. אנחנו שמחים על הפיוס האפשרי, אבל גם חרדים מהסכנות הארובות לו מכל עבר".

המתכון החביב על משלם המסים האמריקאי

פרשנות / עקיבא אלדר

וואשינגטון

מעולם לא התקבצו בבית הלבן כל כך הרבה מריבאים לחתום על הסכם כל כך צנוע. המארחים מתעקשים שהיו אלה חתני השימחה – הישראלים והפלשתינאים – שהזמינו לעצמם עד אירוע בחסותו של הנשיא ביל קלינטון, והם, האמריקאים, נענו בשמחה להעניק את החופה, הרב, הכיבוד והתזמורת. בהזדמנות חגיגית זו, הזמינו האמריקאים גם את הקרובים, מדינות המפרץ, הידידים, האירופים, הישנים והקנדים, בתקווה להשיג מהם התחייבות לסייע לזוג הצעיר לבנות בית ולמצוא פרנסה.

אף שכל רשתות הטלוויזיה הגדולות מיהרו לעבור מהאולם המזרחי בשדרות פנסילווניה ל"משפט המאה" באולם בית המשפט בלוס אנג'לס, זכה קלינטון להצטלם בחברת הצלחה בינלאומית. הצופים האמריקאים אינם מתעניינים בגבולות יריחו, או במועד הבחירות בחברון. לא כל כך אכפת להם מה דעתו של שר החוץ היפאני על עתיד המזרח התיכון. ספק אם קומץ היהודים, שהפגינו כאן נגד ההסכם הנוכחי, יודעים מה סיכמו אורי סביר ואבו עלא בטאבה, מי הם האנשים האלה, ואם טאבה שייכת למצרים או לירדן. דעת הקהל האמריקאית אוהבת לראות את הנשיא שלה מצעיד לפניהם מלכים ונשיאים, הזוכרת שלמרות הכל, ארצות הברית היא המעצמה היחידה בעולם.

תרומתה הביטחונית והכלכלית (וגם הדיפלומטית) של ארה"ב לטיוס הישראלי־פלשתיני עומדת אמנם ביחס הפוך לאשראי שנפל בחלקה. זהו ההסכם הישראלי־ערבי השלישי בחסותו של קלינטון, שקלינטון לא הוטיב בו את קצות אצבעותיו. אבל, זהו המתכון החביב ביותר על משלם המסים האמריקאי – רווחים גדולים בבורסה הבינלאומית, תמורת השקעה נמוכה.

כאשר יבקש קלינטון לשלוח חיילים להבטיח את מימוש הסכם השלום הרעוע בבוסניה, הוא ייתקל בחומה בצורה של נציגי הציבור האמריקאי בקונגרס. כך יהיה כשיגיע היום לשלוח חיילים לגולן, וכך היה כאשר נקרא הסנאט לאשר סיוע צנוע של 100 מיליון דולר לתושבי השטחים.

בביקורו השני בבית הלבן, לצד החושבים במדינאי העולם, עשה ערפאת צעד נוסף להחדרת העם הפלשתיני לתודעה הבינלאומית. אין אכסניה לגיטימית יותר מהבית הלבן ללגיטימציה מלאה של הישות המדינית המתפתחת בעזה, ועתה גם בכל רחבי הגדה המערבית. מי שהיה לאורח רצוי בקודש הקודשים של הדיבנות האמריקאית, יכול לטעון ביתר שאת לריבונות על אדמה משלו. לבד מביסוס מעמדו הבינלאומי, מחזק כל מעמד בבית הלבן את מעמדו של ערפאת בעיני בני עמו. כידוע, השייח אחמד יאסין לא מהלך בין שועי עולם, ולא זכה לחתימתו של נשיא ארה"ב בחתונתו של הסכם לסילוק החיילים היהודים מרחובות שכם. ערפאת יכול היה לנצל את הטקס כדי לגייס את מכמני השפה הערבית, כדי להדגיש את ההבדל בין מנהיג של מדינה ברוך לבין מי שנותר במחתרת.

נוכח ההתגברות ביסיון להסכם הבלתי הפיך ביותר עם הפלשתינאים, והחששות המלווים אותו בשמאל, ולפני הצבעה בכנסת, זימנו לרבין הורקרים, ויותר מזה, הפגישה עם הנשיא, שעה של נחת. ראש הממשלה מיהר לגבות את מחיר השלום, שאותו מרבה קלינטון להבטיח באומה. הוא קיבל חצי הבטחה לעיין באהדה בבקשת חנינה לג'ונתן פולארד, להעמיד כספי ערבויות לרשות הצבא לצורך היערכות מחדש בגדה, והגדלת המקדמה מתוך המלווה לצורך מימון צמיחה וקליטה.

אחר כך, בהשתתפות הנשיא מובארק והמלך חוסיין, קיבל רבין בונוס ברמות הצהרה (נוספת) על הפסקת החרם הערבי. הפסגה המרובעת זימנה שני ידיבים במתנה הערבי, שזה זמן רב ממעטים לדבר עוד פחות מרבין וערפאת. הנשיא מובארק שומר למלך חוסיין טינה על דברי הרהב שהשמיע לביוון עיראק. אגב המשך הפיוס בין ישראל לפלשתינאים, יכול קלינטון להובטיח לנשיא מצרים שארה"ב אינה זוממת (ביחד עם ישראל) להושיב את חוסיין על כיסאו של סדאם חוסיין. העדרו של השגריר הסורי וסגניו מהטקס (בניגוד למנהגם בטקסים קודמים, כמו דבריו של רבין בתדרוך לכתבים, יכולים לרמז כי צלילי החגיגה בבית הלבן לא ערבו לאוזניו של חאפז אל־אסד.

קלינטון הבטיח לרבין לשקול את בקשתו לשחרור פולארד

מאת משה ויינפלד ושירותים

הנשיא קלינטון הבטיח אתמול לראש הממשלה יצחק רבין לשקול את הבקשה לשחרור ג'ונתן פולארד. בשיחה עם כתבים ישראלים בוואשינגטון סיפר רבין על שיחתו עם קלינטון: "הזכרתי את נושא פולארד על רקע שחרור אסירים. אני מקווה, בלי לדעת, שאם לא יהיו עיכובים אצלנו, אולי יקרה גם. אין לי שום הבטחה ושום התחייבות, אלא לשקול זאת. הטיעון המרכזי שלי היה, שאנו משחררים, ויש מקום לשקול שחרור".

פרקליטה של אסתר פולארד, עו"ד גידי פרישטיק, הוא שפנה בשמה אל רבין וביקש שיעלה את עניינו של פולארד בפגישתו עם קלינטון, בעת החתימה על ההסכם. עו"ד פרישטיק ציין במכתבו כי מכיוון שרבין בוודאי יערכן את קלינטון בכל הקשור לשחרור אלפי אסירים פלשתינאים, מן הראוי שיזכיר גם את פולארד, הכלוא זה עשר שנים. "נוכח הסיכונים העצומים שהעם בישראל נוטל על עצמו, דומה כי שחרור פולארד ימחיש את ידידותה של ארה"ב לישראל", כתב עו"ד פרישטיק.

פרייג' אושפז בהדסה עין־כרם; סובל מבצקת בריאותיו

מאת עזרה אריחור

ראש עיריית בית לחם, אליאס פרייג', בן 75, הגיע אתמול לחדר מיון של בית חולים הדסה עין כרם כשהוא סובל מבצקת בריאותיו. מבית החולים נמסר כי מצבו מוגדר בינוני עד קשה.

פרייג', שהוא חבר הקבינט של יאסר ערפאת, עבר לא מזמן ניתוח מעקפים.

לוח העיד

אתמול

טלוויזיה

התבוננו באנשים על הבמה

טקס החתימה על הסכם אוסלו ב', משודר מיוחד – ערוץ 1 וערוץ 2

כאילו לא די בכך שהטקס עצמו היה ארוך ומייגע, וכל נואם היה חייב לפנות בנאומו אל כל קהלי היעד שלו, וכאילו לא הגענו להסכם הזה עצובים וספקנים ומסוכסכים עם עצמנו ועייפים מאוד – כאן שני ערוצי הטלוויזיה הישראלית העמיסו עלינו משודרים מיוחדים שופעי מלל צפוי מראש.

מה (ומי) לא היה שם. בערוץ 2 אהוד ברק דיבר באופן תקיף אך מתון, פשרני אך מאוחד, במשפטים קצובים אך מפותלים. בני בגין ענה לו, כמו הד רחוק של אביו המנוח, שאסור להאמין לערפאת, כי הוא משקר וכי הוא לובש מדים. בערוץ 1 הפליג יוסי שריד בדברי הסבר ממושכים, ופעם או פעמיים המצלמה תפסה את חיים יבין, ששריד התעקש לקרוא לו בממלכתיות "מר יבין", עושה פרצוף מחאה. הטקס התאחר, ובינתיים, במקום להקרין לנו קצת שירים, נגיד, שני הערוצים בחרו לראיין ולפרש, ולתאר מה שהמצלמות ממילא הראו: "צריך לומר שהחדר לא גדול", או "ניתן לראות כאן הרבה פרצופים מוכרים" או "הנה הגברות הראשונות, המלכה נור מנהלת שיחה ערה עם הילארי קלינטון".

הכתבים והפרשנים כאילו נבחרו על פי יכולת הדיבור האין סופית שלהם והמשודרים הלכו בהדרגה ודמו לגביע העולם בכדורגל או לאירוויזיון. כשהתחילו סוף־סוף החתימות והנאומים, למי כבר היה כוח להתרגש. מה גם שהמצלמות של ערוץ 1, שנדדו (בצדק) אל הצעקות הביזרות במרכז חברון, הדירו את מפלס החגיגיות אל הויעה המאבק של היומיות. ניצן חן אמה: "הם מגנים בחריפות את ההסכם", כאילו מדובר בתגובה רשמית של איזו ממשלה.

אז הציל אותנו יצחק רבין, ראש הממשלה האנטי־טלוויזיוני הלא מתפעם, בנאום יוצא דופן: בסגנון דרמטי ופיוטי, הבנוייה מחושבת היטב אל המבקרים מבית ואל האנטגוניסטים בעבר, בהווה ובעתיד, הוא הצליח סוף־סוף להחזיר את הטקס הזה למקומו הנכון. התבוננו היטב באנשים שעל הבמה, הוא אמר, ואפילו ציטט מתפילה.

אבירמה גולן

קונצרט

מלכודת בלתי נמנעת

אנסמבל מוסיקה נובה; מנצח – איתי טלגם; סולנית – מירה זכאי; היכל המוסיקה, יפו

אנסמבל מוסיקה נובה מוזמן בימים אלה לפסטיבל בעיר דרזדן, שם יופיעו בתוכנית הסובבת כולה סביב מוטה הריכת טרזין. התוכנית כוללה שתי יצירות של מלחינים שנספו בטרזין: פאוול האס וארווין שולהוף, ושתי יצירות ישראליות שהוזמנו לכבוד הפסטיבל, מאת בן־ציון אורגד וראובן סרוסי. בשעה שהמוסיקה של המלחינים מטרזין נכתבה כמה שנים לפני שחלמו כי אי פעם יגיעו למתנה ריכות, הרי אורגד וסרוסי נתבקשו במפורש לכתוב מוסיקה לזכר הקורבנות, ומבחינה זו מצבם קשה יותר.

אמן הכותב יצירה מוזמנת לזכר השואה מצוי במצבו של מי שמוזמן לביקור אבלים. הוא חייב ללבוש ארשת רצינית, מנומסת וקודרת משהו – בוודאי רחוקה מכל ספונטניות. זו מלכודת בלתי נמנעת, ששני המלחינים לא נמלטו ממנה. אורגד כתב קינה לטקסט של עצמו, והיה בה מה שצפוי לשמוע בקינה הנכתבת בנסיבות אלה רמזי נימות יהודיות, שהזכירו רגעים מאהלריים, למרות המרחק הסגנוני הגדול.

סרוסי הסתבך יותר, כבר בבחירת הטקסט: קטעים מיומנו של מורה יהודי, המתארים ישירות את הזוועה, את הדרוגים, את השטניות הגרמנית (הוצאת סרט על חיים היפים בטרזין), אך לעתים גבנסה בהם נימה ציונית חינוכית. זו תעודה מזעזעת על מה שקרה שם, אך הטקסט איננו כתוב באופן 'אמנותי', ואף ללא תובנות חריפות במיוחד; וקשה לי לתאר כיצד תימצא בו השראה. סרוסי ביטא התייחסות אירונית, על ידי עיוות של קטעים מאופרת הילדים התמימה "ברונדיבאר" שהוצגה במחנה טרזין, ולידם את האפקטים הרגילים של סרט אימים, אבל מסופקני אם זה עזר. בטוב זה יש לי הרהורי כפירה רבים, שגם בהם אין חידוש – בעניין השימוש בשואה כחומר אמנותי – בעיקר כשהדבר בא במפורש מבחוץ.

הרביעייה של פאוול האס היתה היצירה המרתקת בערב זה, ניכרה בה השפעתו של מורהו, יאנאצ'ק, וגם הדים למסורות צ'כיות ישנות יותר.

עוז אברבאיה

לאשה בת 60
איכותית, תרבותית, נאה וצעירה ברוחה.
גבר עד 65
אקדמאי, תרבותי, נאה ואוהב את החיים
ת.ד. 11302 ת"א 61116

גרושה 47
מאסטר במדעים נאה ואיכותית במתאים.
ת.ד. 11302 ת"א 61116

האזינו ביום א' בערוץ 7 משעה 16:00
איתן דנציג יראיין את
ליבנזון - לסגן נשיא לתפעול רשת השופרסל
כלכלה, משק, עסקים וחברה

האזינו ביום א' בערוץ 7 משעה 16:00
איתן דנציג יראיין את
ד"ר משה טננבאום - יצרן גלולות וסירופ קלי־צ
בנושא: כיצד לעבור את הצום בקלות
מראיינת אורחת: העיתונאית שושנה חן
כלכלה, משק, עסקים וחברה
AM 1143 FM 105.2

האזינו ביום א' בערוץ 7 משעה 16:00
איתן דנציג יראיין את
שלומי שקד - מנכ"ל עמותת התיירות יואב־יהודה
בנושא: פיתוח תיירות כפרית במרכז הארץ
מראיין אורח: העיתונאי דני בירן
כלכלה, משק, עסקים וחברה
AM 1143 FM 105.2

יבי
ציור: ראן אלכנרי

ANK

לו השלום
היה שלשום
העכשיו היה
נראה אחרת

ציור: שטקופר

צועד אני
באין כלום
בימים שהם יום
בחוצות של חצות

צועד אני
בשולי השיר והשושנה
בין עשוקים
ועושקים מורשים

דן קדר

צועד אני
בין פושקי שפתיים
לרגלם קורטוב
האידיאל למרמס

צועד אני
בשלשום ובאתמול
בין מצבות
המוכיחים הנצחיים

צועד אני
לבי מצדיע
לעולם שהוא
מתת לצדק

שבת		
	עריש	מוציש
ירושלים	4.51	6.02
תל־אביב	5.09	6.04
חיפה	5.01	6.02
באר־שבע	5.07	6.04

האזן בשבת ב־5 לגלי צה"ל
על ספרים חדשים בהוצאת
ירון גולן – מו"ל
פקס: 03-6952664

גורדון מכירות פומביות
בן־יהודה 95, תל־אביב 63401; טל' 5240323, 03-5244862; פקס' 03-5240935

מכירה פומבית 38

המכירה הפומבית הקרובה תיערך ב־14 בינואר 1996
תאריך אחרון לקבלת יצירות חשובות למכירה זו - 27 באוקטובר 1995

לתאום פגישה נא להתקשר טלפונית
הערכות תנתנה ללא תשלום

בית המכירות המוביל באמנות ישראלית

התנגדות חריפה במערכת המשפטית לכוונת וייצמן לחון רוצחים יהודים, בצד האסירות הפלשתינאיות

מאת גדעון אלון ולילי גלילי

נשיא המדינה, עזר וייצמן, דחה ליום ראשון הקרוב את החלטתו בעניין שחרורן של האסירות הפלשתינאיות. אתמול נועץ וייצמן ביועציו המשפטיים באשר לכל תיק בנפרד, אך דבק בעמדתו שלא לחון אסירות שדם יהודי על ידיהן. בד בבד, בודק וייצמן את ההיבטים המשפטיים של מתן חנינה או הקלה בעונשם של כמה אסירים יהודים, המרצים עונשי מאסר בשל פשעים על רקע לאומני.

במהלך משלב זה מבקש וייצמן להקל מעט על האווירה הקשה השוררת בציבור סביב שחרור האסירים הפלשתינאים ולתת מענה חלקי לפניות נסערות שהגיעו אליו בנושא זה.

אתמול העביר שר המשפטים, דוד ליבאי, שבעה תיקים ראשונים של אסירות ערביות, הסעונים את חתימת הנשיא על החנינה. מדובר באסירות תושבות ישראל ומזרח ירושלים.

שבע האסירות הן:

- אנעם ג'עברי – בת 24, שהורשעה ב-1988 ברצח ישיבה בכן מאקר בירושלים ונדונה ל-12 שנות מאסר. ג'עברי עומדת לסיים ריצוי שני שלישים מתקופת מאסרה בעוד כתשעה חודשים.
- עאישה עיסא אבו האמר – בת 23, נדונה ל-12 שנות מאסר על ניסיון לרקור שוטר בהר הבית.
- מרעאר עביד נועבה – בת 19, נדונה לשבע שנות מאסר לאחר שהורשעה בדקירת תלמיד ישיבה.
- באשיר עליה אבן לבן – בת 18, נדונה לשבע שנות מאסר לאחר ניסיון, שלא הצליח, לדקור חייל.
- מרסל זהיר פלאיישה – בת 22, נדונה לשלוש שנות מאסר על החזקת סכין וחומרי חבלה.
- שתי צעירות בנות 17, ששמן נאסר לפרסום בשל היותן קטינות. האחת ניסתה ללא הצלחה לדקור נהג אוטובוס ונדונה ל-26 חודשי מאסר. השנייה, תושבת טייבה, נדונה ל-14 חודשי מאסר על אחזקת סכין.

שר המשפטים המליץ בפני הנשיא לחון שש מתוך שבע האסירות. לגבי האסירה השביעית, ג'עברי (שהורשעה ברצח), הודיע ליבאי שלא לחוות דעה.

וייצמן וליבאי עיינו לזמן קצר יחד בכל התיקים. הם גם דנו בכוונתו של הנשיא ליצור זיקה בין גורל האסירות לבין גורל אותם אסירים יהודים. בין השאר הועלו בהקשר זה שמותיהם של עמי פופר, דני אייזנמן, אלן גודמן, יורם שקולניק, וארבעת הקטינים שהשליכו רימון בשוק הקצבים בירושלים העתיקה. גם שמו של יונה אברושמי, שרצח את איש שלום עכשיו אמיל גרינצוויג ב-1983, הוזכר.

בשעות אחר הצהריים, הועברו לנשיא שמונה תיקים נוספים, שלגביהם היה ספק אם הם מעונים אישור מהנשיא. הדבר נעשה במטרה להעניק גושפנקה ממלכתית רחבה יותר לחנינות.

בדברים שנשא אתמול בטקס השבעת שופטים בבית הנשיא, אמר וייצמן כי הוא "שוקל עם שר המשפטים את שחרורם של כמה אסירים יהודים לאומנים", הדגיש כי "ברגע זה של שוני ושל תקווה", ישקול לחון או להקל בעונשם "של כמה מן האסירים שבכלא על רקע בעיות יהודים-ערבים".

וייצמן יצר, בפתח דבריו בפני השופטים החדשים, זיקה בין שחרור שבויים לשחרור האסירים. הוא אמר שבמבצע קדש החזירה ישראל 5,000 שבויים תמורת ארבעה שבויים ישראלים; במלחמת ששת הימים החזירה ישראל 5,000 שבויים תמורת כ-100 משבוייה, וגישה דומה ננקטה במלחמת יום הכיפורים. בהתייחסו לטקס שנערך בוואשינגטון, אמר נשיא המדינה כי מרגע החתימה "תהיה, ללא ספק, תקופה שונה".

בצמרת המערכת המשפטית שוררת התנגדות חריפה להצעתו של הנשיא לחון רוצחים יהודים. במערכת המשפטית הופתעו מדברי הנשיא בטקס. גורם ממשלתי בכיר אמר אמש כי "ועדת השרים לשחרור אסירים פלשתינאים לא אישרה שחרורם של פלשתינאים שדם על ידיהם, אלא רק שחרור אסירים שהורשעו בביצוע עבירות קלות".

לדבריו, "אם ישוחררו רוצחים פלשתינאים שהרגו על רקע אידיאולוגי, יהיה מקום לשקול גם שחרורם, או הקלה בעונשם גם של יהודים שהורשעו ברצח ערבים. אולם כל עוד לא שוחררו אסירים פלשתינאים שדם על ידיהם, אין מקום לשחרר אסירים יהודים שרצחו ערבים. יש קושי רב בשחרור רוצחים, גם אם הרקע למעשיהם היה לאומי, ולכן יש לשקול זאת בזהירות רבה".

המשפחות הפגינו

(ע). בני משפחותיהם של אסירים יהודים המרצים עונשי מאסר על פגיעה בערבים, הפגינו אתמול מול בית הנשיא בירושלים, בתביעה לשחרור בניהם. יצחק אייזנמן, אביו של דני אייזנמן שרצח נהג מונית ערבי, אמר כי "יש לנו זכויות כמו לערבים. אם משחררים אותם – שישחררו גם יהודים".

עפרה פופר, אחותו של האסיר עמי פופר שרצח שבעה פועלים ערבים, אמרה כי "אין הפרדה בין דם לדם". היא הוסיפה, כי "אחי הוא כיום אסיר למופת" וכי "סיכוייו של אסיר ערבי משוחרר לחזור על מעשיו, גדולים מסיכוייו של פופר".

צילום: [illegible]

שר המשפטים ליבאי והנשיא וייצמן. 7 תיקים של אסירות ערביות הועברו לנשיא לחתימתו

רקע / ראובן שפירא

פופר ושקולניק ממתינים

בבתי הסוהר בישראל כלואים היום כמה אסירים שהורשעו ב-15 השנים האחרונות בביצוע פיגועים בערבים על רקע לאומני וברציחתם של ערבים אחרים.

- עמי פופר – נדון במארס 1991 לשבעה מאסרי עולם, לאחר שהורשע ברצח שבעה פועלים ערבים בצומת גן הוורדים ליד ראשון־לציון, במאי 1990. פופר הגיע אל הצומת בשעת בוקר ופתח בירי מרובה על פועלים ערבים שהמתינו בנקודת איסוף, למעסיקיהם היהודים. הוא טען אחר כך כי ביצע את המעשה כיוון שבילדותו תקף אותו מינית ערבי מהשטחים.
- דני אייזנמן – שוטר לשעבר, נדון למאסר עולם לאחר שהורשע יחד עם שני חבריו, גיל פוקס ומיכל הלל, ברצח נהג מונית ערבי, חמיס טוטנג'י, באפריל 1985. שני השותפים האחרים לרצח שוחררו מהכלא לפני שנים אחדות. השלושה רצחו את הנהג בתוך מוניתו בכביש ירושלים-מעלה־אדומים. הרצח נעשה, לדבריהם, כדי לנקום את רציחתו של נהג המונית דוד כספי, זמן קצר קודם לכן בידי מחבלים.
- אלן גודמן – נדון למאסר עולם ועוד 40 שנות מאסר בעקבות התפרצות לתוך שטח הר הבית, תוך ירייה לכל עבר והריגת ערבי, ב-11 באפריל 1982.
- יורם שקולניק – מתנחל מרחוב הר חברון, נדון למאסר עולם לאחר שהורשע ברצח המחבל מוסא אבו סבאת ב-23 במארס 1993 ליד ההתנחלות סוסיא. שקולניק ירה כמה כדורים במחבל, שהיה כפות ושכב על הרצפה לאחר שניסה לדקור מתנחל אחר.
- בבתי הכלא מוחזקים כיום עוד ארבעה צעירים שהורשעו ברצח ערבי בשוק הקצבים בירושלים בנובמבר 1992. הארבעה, כולם פעילי תנועת כך, זרקו רימון רסס בשוק הקצבים בעיר העתיקה. ערבי אחד נהרג ושבעה נפצעו. הנערים החליטו להשליך את הרימון ולפגוע בערבים כדי לציין את יום השנה לרציחתו של מנהיג כך, מאיר כהנא.

הנער שהואשם בזריקת הרימון נדון ל-15 שנות מאסר. שני נערים נוספים שהשתתפו במעשה נדונו לעשר שנות מאסר ונער נוסף, שנחשב למנהיג הקבוצה, אך לא השתתף בזריקת הרימון, נדון לחמש שנות מאסר. שמות הנערים אסורים לפרסום כיוון שהיו קטינים בעת ביצוע העבירה.

- דוד שרבים – מתנחל מהיישוב ברכה, נדון לחמש וחצי שנות מאסר בפועל לאחר שהורשע ב-1994 בגרימת חבלה חמורה לנער ערבי בן 13, והשלכת אבנים לעבר מכוניתו של ערבי.
- אריה שלוש – נדון לשבע שנות מאסר באפריל 1991, בהיותו חייל בשירות סדיר. שלוש הורשע בניסיון לרצח ערבים. מדובר בפיגוע שעשה בדצמבר 1990, חודשים אחדים לאחר רצח אחיו, שוטר הימ"ם צ'ארלי שלוש, בשכונת בקעה בירושלים בידי סכינאי ערבי. אריה שלוש ירה לעבר מכונית בעלת לוחית זיהוי כחולה בכביש בית־לחם-חברון. שלושת נוסעי המכונית, תושבי הגדה, נפצעו.
- נער בן 17, מתנחל מהיישוב שילה, נאשם ברצח רועה ערבי ליד הכפר תורמוס־עיה בסוף דצמבר 93'. הנער, פעיל כך, ברח מכלא השרון בתל מונד שבו היה עצור. הוא הגיע לארה"ב, נעצר שם והוסגר לישראל לפני כמה חודשים.

אשתקד הועמד לדין דניאל מודלי, תושב אשקלון שהתגורר שנים ארוכות בצרפת, באשמת רצח הפלשתינאי דיאב חסן סלמייה. לפי כתב האישום, ירה מודלי בסלמייה בעת שהאחרון, שנסע במשאיתו בכביש קרית־גת-חברון, עצר לתפילה בצד הדרך. שנה קודם לכן נהרג אחיו של מודלי, קצין מג"ב לשעבר, בתאונת דרכים עם רכב פלשתינאי. מודלי טען כי אחיו נרצח במתכוון.

פרס במטוס לארה"ב: ב"גוד־ויל" אפשר להשיג יותר מאשר בקטנוניות

מאת אורי ניר
שליח "הארץ" בפמליית רה"מ

כשהוא שלם עם עצמו ועם ההסכם שאותו "ילד" בטאבה ("המקצוע שלנו קרוב יותר לרפואה מאשר להנדסה"), פנה שר החוץ פרס לשיחה עם העיתונאים שלוו אליו ואל ראש הממשלה בטיסה לוואשינגטון.

פרס עלה למטוס, מצויד כהרגלו באופטימיות ומשוכנע בתוקף ההתפייסות ההיסטורית בין ישראלים לפלשתינאים. כשנשאל על שחרור האסירים, דיבר על הצורך "למתוח קו על העבר", ואמר שתהליך השלום מחייב כמה החלטות אמיצות. צריך לקבל אותן".

בכלל, כשמתקרבים לפלשתינאים "הכל נראה אחרת", אמר. "רוב האנשים שאנחנו יושבים אתם היום היו נותני פקודות למעשי טרור, או שביצעו מעשי טרור. אני מסתכל סביב ומעלה בדמיוני את כל האנשים. בהתחלה היה קשה לי להתייחס לטרוריסטים כאל בני אדם. היום קשה לי להתייחס לבני האדם כאל טרוריסטים־לשעבר. מרחוק קצר הכל נראה אחרת".

הוא גילה, כי אחרי החתימה על הסכם טאבה, שוחח עם יאסר ערפאת ועם חוסיין מלך ירדן על אפשרות לכונן קונפדרציה ירדנית־פלשתינית. זה ההסדר המועדף עליו, ולדבריו גם חוסיין וערפאת "מבינים שזו אופציה עדיפה", על פני שתי מדינות נפרדות מזרחה לישראל. קונפדרציה, אמר, תוכל לסייע בשמירה על שטחים מפורזים ותשרת את האינטרסים של שלוש הישויות המדיניות: הישראלית, הירדנית והפלשתינית.

בשיחה עם פרס מצטיירות כל הבעיות הכרוכות בהסדר הביניים כבנות־פתרון, או לפחות כנסבלות. חברון "אינה המאסית כמו שחושבים, המעמידה פנים. אם המופתי של חברון חושב שיכול למלא את מקומו של המופתי הירושלמי, הוא עושה טעות". גם המתנחלים יקבלו לנהוג בריסון, אמר והעיר: אין הרבה ברוך־גולדשטיינים.

פרס ניזון מעיקרונו על מגעים חשאיים עם סוריה, ואמר שמשא ומתן דומה לסרט צילום במצלמה: "אם חושפים אותו לאור מוקדם מדי, הוא נשרף". בכל זאת, שר החוץ הטיל ספק בהשפעה אפשרית של ההסכם על הגעת המו"מ עם סוריה. לדבריו, ודאי שהשפעה כזו איננה אוטומטית. כשנשאל אם הוא צופה התקדמות כזו, השיב: "מקווה, לא צופה". לדבריו, "הסורים נעלבו מכך שכאילו פסחו עליהם. הם נותנים רמזים שהם רוצים לחזור לשולחן המו"מ, אבל לפי התנאים שלהם".

פרס הגדיר את המו"מ עם סוריה – "מתוח". לדבריו, "לא היה אף פעם מו"מ לשלום רק ברמה צבאית. הדרג הצבאי תמיד השתתף, אבל הוא לא היה אקסקלוסיבי". הניסיון עם סוריה וירדן מוכיח שיש להידבר גם בדרג המדיני, וגם על סוגיות מדיניות. "אם תרקוד כל הזמן על רגל אחת, לא תתקדם לשום מקום".

דבר, כך נראה, אינו עומד בפני חזון השלום של פרס. לא האופוזיציה בישראל ולא האופוזיציה הפלשתינית. כשנשאל על ההתנגדות בישראל להסכם טאבה, הוא ציין עד כמה התרשם מסקר דעת הקהל שהראה כי 91% מאזרחי ישראל אוהבים לחיות בה. אפילו באנגליה ובצרפת אין שיעור כזה, אמר. לפי התרשמותו, עם ישראל מקבל את הסכם טאבה "בהתלהבות ובהתרגשות". כשנשאל על ההתנגדות האלימה במחנה הפלשתיני, העיר פרס כי "60% מהפגיעות שהיו לנו נגרמו על ידי איש אחד – המהנדס הזה. על כן, התופעה של טרור איננה תופעה המונית: במעט תופעה לולייניות. זה גם הקושי וגם ההבטחה. אם נעלה על עקבות אלה שמבצעים את זה (את הטרור), יותר קל יהיה לטפל בזה".

שר החוץ נשאל אם אינו חושש מאבדן היכולת לאיסוף מודיעיני בשטחים, והשיב: "גם מודיעין צריך להסתגל למצבים חדשים". לדבריו, איש אינו אומר שאפשרויות המודיעין של ישראל מוצו, בעידן של לוויני ריגול.

בכלל, פרס מעדיף לא לראות את מערכת היחסים העתידית בין ישראל לפלשתינאים בהיבט של עימות. הוא מעדיף גישה של רצון טוב. "מנסיוני בחיים, אני מאמין שב'גוד־ויל' אפשר להשיג הרבה יותר מאשר בקשיחות ובקטנוניות. רוב הדברים שיצא לי להשיג בחיים, זה היה פרי של 'גוד־ויל'. לא צריך לצפות מהפלשתינאים שינהגו כמו ישראלים. הם ינהגו כמו פלשתינאים, כפי שהסורים ינהגו כמו סורים, והאנגלים כמו אנגלים".

באשר לחברון, פרס צופה שבתנאים החדשים יוכלו ישראלים ופלשתינאים לחיות שם בשלום. על עקירת המתנחלים מהעיר הוא אינו מוכן לדבר. נעשה מאמץ למנוע קרע בעם, אמר, על ידי שמירת הסטאטוס־קוו בנוגע להתנחלויות. בעניין הזה צריך להיזהר מיצירת 'מאסה קריטית'. "מה שאנחנו עושים היום עם הפלשתינאים הוא די כבד, ואם אפשר שלא להכביד עוד יותר, לא צריך לעשות זאת".

על הרחבת תחום יריחו עד לצומת הג'יפטליק – דרישה פלשתינית שישראל טרם הגיבה עליה – סיפר פרס כי ישראל הבטיחה תגובה בתוך עשרה ימים. עם זאת אמר, כי קשה להיענות לדרישה, מכיון שיש בכך סיכון ביטחוני.

פיס

בהגרלת הפיס שהתקיימה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים:

בסך 1,000,000 שקל כרטיס מספר 101122

במכונית - כרטיס 871509

בסך 5000 שקל כרטיסים - 314742 543443 514067 112496 821944 319203 059700 098037

בסך 1,000 שקל כרטיסים המסתיימים ב-5 ספרות - 23174 85556 98741 02535 53952 90934 77134 29662 66399 45618 05534 31546 15144 72716 52054 17479 22100 16547 18315

בסך 100 שקל כרטיסים המסתיימים ב-3 ספרות - 528 219 517 783 555

בסך 24 שקל כרטיסים המסתיימים ב-2 ספרות - 71 83 39 74 03

לוטו

בהגרלת הלוטו שהתקיימה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 7, 9, 16, 20, 29, 40
המספר הנוסף: 28

"בבית אילדן מצאנו עתיד חדש"

בית אילדן - מרכז מגורים איכותי לאוכלוסיה מבוגרת, השייך לרשת "מעונות מכבי", מציע לכם את כל התנאים לחיים מאושרים.

- דיור מפואר ומהודר
- השגחה רפואית
- חברה ברמה גבוהה
- שקט נפשי וביטחון
- פעילות תרבותית ענפה
- מחלקה סיעודית

הצטרפו ל-200 הדיירים המאושרים! מלאי הדירות הנותרות - מוגבל!

חשוב! כל חברי קופות החולים יכולים לרכוש דירה בבית אילדן.

מבצע חג-פעמי

ריהוט מלא חינם!

הריהוט כולל: ספת מיטה, כורסאות, פינת אוכל, ארון, שידה, וזאת בנוסף למקרר, כיריים חשמליות, מערכת קירור-חימום, טלפון ומערכת מצוקה לקריאת חרום.

מעונות מכבי
בית אילדן

מעונות מכבי
דיור מוגן איכותי

מרכז דיור איכותי לגיל הזהב

החשמונאים 76 קרית מוצקין

לתאום פגישה נא התקשרו לטלפון רב קוי: 04-784784

هكذا من الأصل

مكزا من الأصل

חתימת הסכם הביניים

"רבותי, לא ניתן לטרור לנצח את השלום"

נאום ראש ממשלת ישראל יצחק רבין

ראשית, הרשות המובטחת: אני הנאום המנחה, לפני, כמובן, דברי הסיום של הנשיא קלינטון. עכשיו, אחרי שורה ארוכה ארוכה של דברים חגיגיים, הסתכלו על הבמה הזו. מלך ירדן, נשיא מצרים, היו"ר ערפאת, ואנחנו — ראש הממשלה ושר החוץ של ישראל — על במה אחת.

התבוננו בא הישב. התמונה הזו, התמונה שאתם רואים לפניכם ברגע זה, היתה בלתי אפשרית, היתה דמיונית, לפני שנתיים־שלוש. רק משוררים חלמו עליה בשיריהם, ולמרבה הכאב, חיילים הלכו אל מותם כדי לאפשר לנו להגיע לרגע הזה.

הנה אנו לפניכם: אנשים שהגורל, שההיסטוריה, שלחו אותם אל מעשה השלום כדי לקטוע, אחת ולתמיד, מאה שנות דמים. החלום שלנו הוא גם החלום שלכם. המלך חוסיין, הנשיא מובארק, היו"ר ערפאת וכל האחרים, ומעל כולם הנשיא ביל קלינטון, נשיא בשירות השלום, אוהבים את אותם ילדים, בוכים את אותן דמעות, שונאים את השנאה ומתפללים אל הפיוס. לשלום אין גבולות.

כן, אני יודע: הנאומים שלנו כבר חוזרים על עצמם. אולי גם התמונה הזו כבר הופכת להיות שגרתית. לחיצות היד כבר לא מפריצות את מחזור הדם, ופעימות הלב, הלב האוהב, כבר לא פועם בהתרגשות כמו אז. התחלנו להתרגל האחד אל השני. אנחנו כמו מכרים ותיקים. אני יכול לספר לכם על השיגעונות של ערפאת. הוא יכול לספר על השיגעונות שלי.

בגרנו בשנתיים מאז לחצנו כאן ידיים בפעם הראשונה, לחיצת היד שהיתה עדות וסימן לראשיתו של פיוס. היום אנחנו מפוכחים יותר. אנחנו שמחים על הפיוס האמיתי, אבל גם חרדים מהסכנות האורבות לו מכל עבר. לאויבים של אתמול יש היום אויב משותף: זה הטרור הזורע מוות בבתינו, באוטובוסים הנוסעים ברחובותינו. קולות הפיגועים כאן אינם יכולים לכסות על זעקת האימה של אזרחים שלווים, שנוסעים באוטובוסים אל מותם. העיניים הבורקות שלכם כאן ועכשיו, לא משכיחות מאתנו אף לרגע את עיניהם המתות של סטודנטים שנסעו ללימודיהם, ושל עקרות בית שהיו בדרכן אל השוק. אנו כואבים את מותם וזוכרים אותם באהבה.

אני רוצה לומר לך, היו"ר ערפאת: אל תתן להפוך ארץ זבת חלב ודבש לארץ זבת דם ודמעות. אל תתן. אם לא יתאחדו כל השותפים למעשה השלום, למלחמה נגד מלאכי המוות של הטרור, יישארו מהטקס הזה תמונות צבעוניות למזכרת בלבד. נחלי איבה יציפו או את המזרח התיכון. אנו, רבותי, לא ניתן לטרור לנצח את השלום. לא ניתן. אם לא יהיו לנו שותפים למלחמה הכבדה הזאת, נילחם נגדו לבד. אנחנו יודעים להילחם. אנחנו יודעים גם לנצח.

אנו, בני העם היהודי: אלפי שנות גלות וחלום דורות החזירו אותנו לביתנו ההיסטורי בארץ ישראל, אל ארצות הנביאים. על כל כרם, על כל שדה, על כל עץ זית, על כל פרח, חקוק כאן חותמה העמוק של ההיסטוריה היהודית, של ספר הספרים שהורשנו לעולם כולו, של ערכי המוסר היהודי, משפט הצדק. כל מקום בארץ הנביאים, כל שם, הוא חלק בלתי נפרד ממקורותינו, מההבטחה האלוהית לנו ולזרענו אחרינו. כאן נולדנו, כאן יצרנו עם, כאן יצקנו מקלט לנרדפים וכאן בנינו מדינת מופת דמוקרטית. אולם, אין אנו לבדנו על האדמה הזו.

לכן, אנו חולקים את האדמה הטובה הזו היום עם בני העם הפלשתיני — כדי לבחור בחיים. מהיום מתורגם הסכם הביניים למציאות בשטח. אין אנו נסוגים. אין אנו עוזבים. אנו מוותרים — הכל למען השלום.

שכנינו, בני העם הפלשתינאי: אנו, שראינו אתכם משך דורות במצוקותיכם, בדלותכם, אנו שנהרגנו ואנו שהרגנו, הולכים אתכם אל עתיד משותף ורוצים בכם כשכנים טובים.

גבירותי, רבותי: השבוע ציין העם היהודי באלף גלויותיו את ראש השנה, ובאחת מתפילות החג אומר כל יהודי בכל אתר, "בספר חיים, ברכה ושלום ופרנסה טובה, וגזירות טובות, ישועות ונחמות, ניזכר וניכתב לפניך, אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום". איחולי לכל העם היהודי, איחולי לאזרחי מדינת ישראל — לחיים טובים ולשלום. את הברכה הזו אנו מאחלים גם לשכנינו ולכל בני המין האנושי: לחיים טובים ולשלום.

גבירותי, רבותי, הביטו בנו שוב. הביטו בתמונה הזו על הבמה, כאן בבית הלבן. אתם כבר לא מתרגשים. התרגלתם. אבל כדי שהשלום יהיה שלם, כדי שהתמונה הזו תהיה שלמה והמזרח התיכון יהפוך לפנינה, חסרים בתמונה זו עוד שניים: נשיא סוריה ונשיא לבנון. אני קורא להם לבוא ולהצטרף אלינו, לבוא אל בימת השלום. גבירותי ורבותי, אם וכאשר זה יקרה, שוב נבקש מהנשיא קלינטון להיות המארח הנדיב שלנו, שוב נבקש מהמלך חוסיין, מהנשיא מובארק, מהיו"ר ערפאת, מכל האחרים, לטרוח ולבוא לכאן, להיות שותפים לצילום הנפלא — ולחיים החדשים — של כל עמי המזרח התיכון היושבים לבטח. גבירותי ורבותי, אני מאחל לכולנו להתראות כאן שוב — ובקרוב. שנה טובה.

"צעד חשוב לקראת מימוש החזון"

נאום נשיא ארה"ב ביל קלינטון

אני מקדם את פניכם בבית הלבן, בשלב חשוב זה בדרך לפיוס. היום אנו עושים צעד חשוב לקראת מימוש החזון, של יום שבו שני עמים התוצריים זה דורות בשל סכסוכים, מתאחדים למען השלום. סוף־סוף קרב הזמן שבו ישרור ביטחון בבית ישראל; שבו יקבע העם הפלשתינאי בעצמו את גורלו; שבו לא יישמעו עוד צלצולי הרובות בארץ הקודש.

לפני שנתיים, ביום יפה של חודש ספטמבר, כאן בבית הלבן, שני אנשים דילגו מעל אחד התהומות הגדולות ביותר בהיסטוריה, בלחיצת יד פשוטה. שניכם גיליתם אומץ רב בכך שהבאתם אותנו לרגע זה, ועמדתם בהבטחותיכם.

אויבי השלום נאבקו נגד זרם ההיסטוריה, באמצעות הטרור והאלימות. אנו נגנה את אלה המשתמשים בטרור, ואנו מכבדים את נחישות המנהיגים שבחרו בשלום, שדחו את העמדות הישנות של שנאה ונקמה. זאת משום שהתנתקו באומץ כה רב מהעבר, ובכך התרבו הגשרים: גשרים בתקשורת, במסחר, גשר של הבנה. כיום הנוף השתנה והתהום הצטמצמה.

אדוני ראש הממשלה, אדוני היו"ר, אתם מוכיחים לנו שחלומות הופכים למציאות — לא רק באמצעות הנשק, אלא מכוח הרצון והמילה. הצלחתכם מהווה השראה לכל אלה בעולם המבקשים להתגבר על סכסוכיהם וליהנות מברכות השלום.

היום מצטרפת אלינו הקבוצה הגדולה ביותר של שרי החוץ הערביים שהתכנסה אי־פעם, כדי לתמוך בהמשך השלום. כל הספקנים חייבים להיזכר ביום זה ובכינוס הבלתי רגיל של מנהיגים, שהצטרפו כדי לפתוח בעידן חדש של תקווה במזה"ת. ארה"ב גאה להיות לצדם.

אנו נתמוך במאמציהם עד שיהיה ניתן לסגור את מעגל השלום, מעגל שחייב לכלול את סוריה ולבנון כדי שהשלום יהיה מושלם. לא נשקוט ולא ננוח עד שכל מוסלמי וכל יהודי יוכל להפנות את גבו ולהתפלל ללא כל חשש, עד שכל ילדי האזור יגדלו מבלי להיפגע מאימת הסכסוך, עד שצל האלימות יוסר מארץ האור הזוהר.

"ידעתי כי חלום הפך להווה"

נאום שר החוץ שמעון פרס

בימים קדושים אלה, אנו מעלים את התפילה: מי ייעני ומי ייעשר... מי ישפל ומי ירום. פסק דינו של אלוהים, בחירתנו. חשתי במשמעות, כאשר מספר שעות לפני ראש השנה, טרם ידענו אם ניכשל או נצליח. ולאחר שנפלה ההחלטה, ידעתי כי חלום הפך להווה, שמבוי סתום היה לסיכוי. איש לא אילץ אותנו, לא כל אחד הסכים עמנו. כן, לא נעשה הצעד מתוך פחד או חולשה.

היתה זו בחירתנו החופשית, העדפתנו המוסרית: לא לאלץ את עצמנו להיות האדונים של עם אחר. לאחר יישום ההסכם, לא יחיו עוד הפלשתינאים תחת שליטתנו. הם יזכו בשלטון עצמי, ואנו נשוב לנחלתנו.

השיחות היו כמשא ומתן המתנהל על חבל מתוח — על רקע תפאורה מלאה בהדרי שנאה, בתהומות של פחד. לא היה תוואי לדרך. לתהליך לא היה כל תקדים. אף על פי כן הגענו. את ההסכם יש לשפוט על פי הפוטנציאל שבו, לא רק על פי תוכנו. הוא יכניס את סדר היום של המאה ה־21 אל תוך המצוקות של המזרח התיכון. זהו סדר יום של פלורליזם תרבותי ושל שגשוג כלכלי, של כלכלת שוק, של תעשייה ומדע, של תקציבים המעניקים עדיפות לחינוך, ולבסוף לדמוקרטיה הנשענת על העיקרון של השתתפות המבציעה שוויון.

כעת יכולים מצרים, ירדן, הפלשתינאים וישראל להפוך את המדבר לפסגה של תרבות וכלכלה, תוך הובלת השלום ליעדים הממתינים לו, ולהזמין את הסורים ואת הלבנונים להצטרף אליו, על מנת שיהיה כולל.

זהו הסכם שנועד לשים קץ לעימות, ולשמש הבטחה לדורות הצעירים — מוסלמים, נוצרים ויהודים — שלא יידעו עוד ענני מלחמה, את פגיעת הרודנות ואת הניכור הנובע מהחשד. לאפשר להם לנסוע בחופשיות, להתפלל ללא הפסקה, ולראות בעברם לא נטל, אלא היתר להתחיל בהתפתחותם העצמאית.

אין עתיד לדורות הבאים ללא השלום. צפיתי בשינוי במשא ומתן באילת ובטאבה. אילו הוא היה מתקיים לפני כמה שנים, יתכן שכולם — פלשתינים וישראלים — היו באים מצוידים ברובים. כעת הם נשאו עמם ספקות. ספקות טובים מרובים, כך שבסופו של דבר הפכו כולם לקבוצה השוחרת שלום.

אני חושב כל העת על הצעירים והצעירות שהקריבו את חייהם, כדי לאפשר להפוך את המפגשים האלה לסיכוי לדור הבא. ראש הממשלה רבין ואנוכי מנוסים דיינו ליצירת קשר עם הצעירים. ידענו כי בחירתנו טמונה סיכונים, אך ידענו כי ההימנעות ממנה תביא רק חוסר תקווה. שירתנו עולם חולה אלימות, עידן עייף מכשלונות, עתיד המשתוקק לחזון חדש.

נולדנו באותה עריסה, ולחמנו זה בזה באותה חווה. זמן רב מדי. כעת אנו יכולים לצאת למסע, שיהפוך שוב את יחסינו ליחסי משפחה לבאורה.

אני מאחל לאחי ולאחיותיי היהודים שנה טובה, בדרך להגשמת חלומנו הישן. "להיות עם חופשי בארצנו, ארץ ציון וירושלים". להיות עם חופשי בעולם של שלום החירות, הנובעים בארצנו המיסרת המבטיחה.

תצלום: אי־פי

נשיא ארה"ב מארח את מנהיגי המזרח התיכון בחדר המכלל. משמאל: הנשיא מובארק, יאסר ערפאת, סגן הנשיא ארה"ב אל גור, קלינטון, ראש הממשלה רבין והמלך חוסיין. ערפאת התבונן אתמול בלא מעט שביעות רצון עצמית; רבין נראה כמי שבא לעבודה — ההתרגשות המתונה שניכרה בו במקסים קודמים, נעלמו

"התהליך בלתי הפיך"

עיקרי נאומו של יו"ר אש"ף יאסר ערפאת

אנו קוראים לכולם להכיר בחשיבות של שלב הביניים הנוכחי. הוא מוכיח כי תהליך השלום הוא בלתי הפיך.

היום, כשאני ניצב בפניכם, אני אומר לכם, באומץ ובתחושה של אחריות, כי תפקידנו בתהליך השלום הגדול הזה מחייב שאנו מדברים על העתיד. עלינו לגנות את האלימות ולוותר עליה לחלוטין.

החל מהיום, אין אנו רוצים באובדן חיים פלשתינאים ובכל איום על חייהם. לתהליך השלום אויבים רבים. אנו זקוקים להשקיע כל מאמץ אפשרי כדי להתגבר על המכשולים הללו, כולל הטרור וההתנגדות משני הצדדים.

אני קורא לך, אדוני הנשיא (קלינטון), לך ולאחינו הערבים, לפעול למען שלום צודק וכולל באזור, בעיקר בערוץ הסורי והלבנוני, על מנת להשיג את כל היעדים של תהליך השלום.

הנאומים / אלוף בן

רבין, רגוע ובטוח, הגדיר למעשה את תהליך השלום כמימוש תוכנית החלוקה

הרבה נאומים התייצבו אתמול ליד הדוכן בבית הלבן, אך רובם התמקדו בדיברי תודה הכרחיים ובמשפטי חזון על המזרח התיכון החדש. הבמה השאירה אפוא לשני המנהיגים, יצחק רבין ויאסר ערפאת, שפתחו אתמול את הפרק השני בדרכם המשותפת.

היה זה יומו הגדול של ערפאת, שהתבונן אתמול בלא מעט שביעות רצון עצמית: "חלק ניכר מהזכויות הלאומיות של הפלשתינאים ניתן להם היום. נסללה הדרך להקמת ישות לאומית על טריטוריה פלשתינית, על אדמתנו בגדה המערבית". בנאום תקיף והדוק הציג ערפאת את יעדיו לשלבים הבאים של תהליך השלום. "משימות רבות לפנינו", הבטיח לרבין, בדרך להקמת "מולדת דמוקרטית בשטחנו".

מנהיג הפלשתינאים דיבר על שלום ופיוס, על דו־קיום בין שני העמים בארץ הקודשה, אך הבליט גם את נקודות המחלוקת. בראש סדר העדיפויות של ערפאת עומדת ירושלים, "הלב והנשמה של עמנו, מרכז החיים הרוחניים, התרבותיים והכלכליים שלנו, אבן הפינה לשלום ישראלי־פלשתיני".

הוא דרש מישראל להימנע מהרחבת ההתנחלויות, ולשחרר את כל האסירים. ערפאת קרא לחיים משותפים "בלי כיבוש, בלי מלחמות ובלי טרור", ומסביר לעמו שהפסקת הטרור חשובה לא רק מסיבות מוסריות, אלא מכיוון שהאלימות מונעת במימוש השאיפות הפוליטיות והכלכליות של הפלשתינאים.

לקהילה הבין לאומית, שתמכה במאבקו, מבטיח ערפאת כי המערכת הפוליטית שיקים בשטחים תהיה דמוקרטית ותקיים הפרדת רשויות וחופש ביטוי.

רבין נראה אתמול כמי שבא לעבודה. ההתרגשות המתונה שניכרה בו במקסים קודמים, נעלמה. הוא הרשה לעצמו להתבדח, ופה ושם התבלבל בקריאת השורות. הביטחון העצמי מאפשר גם נדיבות, וכך הזכיר את שמעון פרס במקום הראוי לו, בשורת המנהיגים. גם ראש הממשלה מביט אחורה בסיפוק: "התמונה שאתם רואים ברגע זה, היתה דמיונית רק לפני שלוש שנים, רק משוררים חלמו עליה". ולערפאת אמר: "בגרנו בשנתיים מאז לחצנו כאן ידיים בפעם הראשונה, לחיצת יד שהיתה עדות לראשיתו של פיוס. היום אנחנו מפוכחים יותר".

בלב הנאום עמד זכרם של קורבנות הטרור הישראלים, אלה "שנסעו באוטובוסים אל מותם" בשנתיים שעברו מאז לחיצת היד ההיא, ועיניהם המתות מלוות את רבין על במת הטקס.

בעיני ראש הממשלה, המלחמה בטרור היא המבחן העליון של תהליך השלום. "אם לא יתאחדו כל השותפים לשלום למלחמה נגד מלאכי המוות של הטרור, יישארו מהטקס הזה רק תמונות צבעוניות למזכרת. נחלי איבה יציפו או את המזרח התיכון".

הוא מזהיר את ערפאת: אם לא יהיו לנו שותפים, נילחם בטרור לבד, "ואנו יודעים להילחם וגם לנצח".

לקהל היהודי, בבית ובאמריקה, מזכיר רבין את ההבטחה האלוהית על ארץ ישראל, ואת תרגומה למציאות הפוליטית: חלוקת הארץ בין שני העמים היושבים בה. "איננו נסוגים, איננו עוזבים, אנו מוותרים למען השלום", אומר ראש הממשלה לישראלים. וכך, אולי בפעם הראשונה, מגדיר רבין את תהליך השלום של אוסלו וטאבה כמימוש של תוכנית החלוקה, שאותה קיבלה הציונות כבר בימי המנדט.

שמעון פרס, רוקח ההסכם וראשון הנואמים בטקס, נראה אתמול עייף, כאילו עדיין מותש מהשיחות הארוכות עם ערפאת בטאבה. "במשא ומתן שהתנהל על חבל מתוח, על רקע תפאורה מלאה בהדרי שנאה, בתהומות של פחד". ההסכם יביא להפסקת הכיבוש, הבטיח שר החוץ, והישראלים יחדלו להיות אדוניהם של הפלשתינאים, שיזכו מעתה לשלטון עצמי.

פרס קרא לשפוט את ההסכם לא על פי תוכנו, אלא לפי הפוטנציאל הטמון בו, ושוב הציע לשכנים את חזונו, שבו תקום "אירופה מערבית" על חורבותיו של המזרח התיכון הישן.

מאגר המידע של
הארץ
לרשותכם כל המידע שפורסם ב"הארץ" מ־1945 ועד היום, בכל התחומים
עסקים, חברות, אישים, אירועים, אקטואליה, כלכלה, משפט, היסטוריה, ספרות, מדע, בידור, אוכל, ספורט
פנה אלינו בטלפון: 5121162/3 או בפקס: 5121165
הנהלה למנויי הארץ

מבצע מיוחד
הארץ טלגרף
רשת שוקן
לפרסום מודעות חוקיות ומשפטיות
אנחנו נפיק, נגיה ונפרסם עפ"י דרישתכם
FAX
03-6815859
03-5121170
03-5121112-3-4
פקסס להנה, לימור או ישראלה

חייג
ואתה מנוי על
הארץ
04-623166/7 02-254245/8 03-5121333/44
זה בטלפון!

שירות נכון לכל קריאה
הארץ
מחלקת מנויים והפצה
ת"א חיפה ירושלים
03-5121333/44 04-623166/7 02-254245-8

02-254245-8 ● 03-5121333/44 ● 04-623166/7
חייג ואתה מנוי על הארץ

ידיעות / הארץ

סערה בכוס תה

הבהרה לגבי מים שסוננו בפילטר בריטה והורתחו בקומקומים בעלי גופי חימום מצופי ניקל

אל כל צרכני בריטה:

מזה מספר שנים אנו מספקים לכם פילטרים לסינון מים על מנת לאפשר לכם להנות ממי שתיה באיכות מעולה ללא כלור, בלי אבנית ובטעם משופר.

בימים האחרונים הופץ מידע בלתי מדויק וסנסציוני על ידי המועצה הישראלית לצרכנות. הדברים זכו להד נרחב בתקשורת וזרעו מבוכה. עתה אנו מבקשים להבהיר את המצב:

1. למיטב ידיעתנו, **אין כל ראיה** ולא נמסרה כל ראיה ע"י גוף כלשהו, בארץ או בעולם, כי ניקל במים בכמויות שיתכן שעברו מגופי חימום מצופי-ניקל, תוך הרתחת מי בריטה, עלול להזיק לבריאותו של אדם רגיל המשתמש במים אלו להכנת קפה או תה.

2. עם זאת, מומלץ למי שאלרגי לניקל להמנע מלהשתמש בכל כלי בישול, לרבות קומקומים שבהם באים חומרי מזון או משקאות מחוממים במגע עם ציפוי ניקל. ניתן להשיג בישראל קומקומים מעולים שבהם גופי חימום העשויים פלדת אל-חלד (שמהם אין שחרור של ניקל) כמוצג להלן:

abc - 354

abc - 343

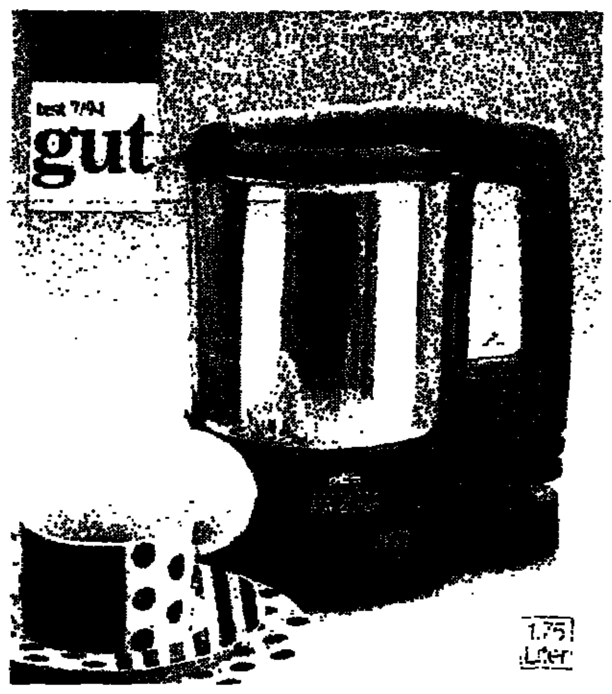

פטרה - wk 276.07

abc - 346

(להשיג ברשתות השיווק ובחנויות למוצרי חשמל)

3. מיננו, מיוזמתנו ועל חשבוננו, ועדת מומחים בלתי תלויה. הוועדה תחקור בנושא של ניקל במים ובמזון. דו"ח הוועדה יעמוד לרשות כל המעונינים בו בתוך מספר שבועות.

מכל מקום, אין מחלוקת כי במי שתיה שסוננו בפילטר בריטה אין ניקל, וציבור לקוחותינו יכול להמשיך לשתות ולהנות ממי בריטה כמו מליוני משתמשי בריטה באירופה, צפון אמריקה ובמדינות רבות אחרות.

סודהפופ מפיצים (1990) בע"מ
המפיץ בישראל
ת.ד. 65 פתח-תקווה טל: 03-9309766

בריטה ®

Brita Water Filter Systems GmbH
Manufacturer
Germany

משווק ב-66 מדינות בעולם

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חתימת הסכם הביניים

הימין ערך "מעמד חתימה חלופי לכניעה בוואשינגטון"

מאת נדב שרגאי

"מעמד חתימה אלטרנטיבי" לטקס הכניעה בוואשינגטון" התקיים אמש בבנייני האומה בירושלים, שעה לפני שהחל הטקס. . ח"כים רבים מהאופוזיציה, וביניהם בנימין נתניהו, יצחק שמיר, אריאל שרון, רפאל איתן, זבולון המר ורחבעם זאבי, יחד עם קציני צבא בכירים במילואים, רבנים, נציגי התנחלויות, ואישי רוח ואקדמיה המזוהים עם הימין, חתמו על "הצהרת נאמנות לארץ ישראל", שבה נקבע בין היתר:

"היום נחתם הסכם ויתור עם אויבינו בעודם מחזיקים באמנתם וממשיכים להצהיר כי הם רואים בהסכם זה שלב בתוכניתם למחיקת ישראל מן המפה וקוראים למלחמת קודש נגד המדינה היהודית. תולדות הארץ מאז החלטת החלוקה של עצרת האומות המאוחדות, מוכיחות כי הניסיון לקנות שלום מתוך הפקרת חלקי ארצנו, ניסיון שווא הוא. אין הוא מגביר את ביטחוננו אלא את תיאבונם של אויבינו; הוא אינו מוביל לשלום אלא להעמקת האיבה; הוא אינו בונה יחסים טובים ושלווים בינינו לבין שכנינו הערבים כראוי וכרצוי, אלא יוצר עוד מקלט לטרור המכוון נגד כל אוהדי ישראל".

"זכותנו על ארץ ישראל", נכתב בהצהרה, "נקבעה על ידי בורא עולם והיא טבעית, מוחלטת ונצחית. בספר הספרים, התנ"ך, טמון סוד הקשר הנצחי שבין העם לארצו. אין על כן תוקף לכל עיזוב או ויתור על זכות זו, והיא משולבת לבלי הפרד בזכות מדינת היהודים לשלום, ואין שלום בלי ביטחון".

ההצהרה נפתחת במלים "בארץ ישראל קם העם היהודי", וקטעים רבים בה מנוסחים במבנה דומה לזה שבו נוסחה מגילת העצמאות. לפני הבאים אתמול לטקס הוקרן גם קטע קצר ממעמד הכרזת המדינה על ידי דוד בן גוריון, והמנחה, הרב אבי גיסר, הקריא קטע מדברים שכתב בן גוריון, ולפיהם אין לשום יהודי הסמכות לוותר על חלק כלשהו של ארץ ישראל. כמה נגנים השמיעו מספר קטעים של מוסיקה קלאסית והוקרא פרק ס"ב מספר ישעיה. מאות המוזמנים, שנבחרו בקפידה על ידי המארגנים, חתמו על מגילה דמוית קלף מחוץ לאולם. אל הבמה נקראו אחד לאחד להתחום על ההצהרה לפני אולם מלא קהל ותקשורת: ח"כ יצחק שמיר, "נציג הרבנים" – הרב חיים דרוקמן, רפאל איתן, זבולון המר ורחבעם זאבי, יו"ר חוג הפרופסורים לחוסן מדיני וכלכלי, פרופ' ישראל תנוקגלו(?), האלוף במילואים מיכה רגן(?), איל ההון היהודי סיריל שטיין, הסופר משה שמיר, "בשם ראשי הערים" – צדוק באורי ראש עיריית עפולה, האב חבר, מנכ"ל תנועת אמנה.

את הנאום היחיד בטקס נשא ח"כ בנימין נתניהו, אשר אמר כי יום החתימה ייזכר לדורות בעצב וגם בבושה. נתניהו אמר כי "מי שחוגג ביום זה הם המחבלים הרצחנים שמשתחררים מן הכלא, והנהגת אש"ף שהוקמה מאשפתות על ידי ממשלת השמאל וגם רבין, פרס וקומץ אנשי שמאל, הממשיכים מדיניות של הקמת מדינה פלשתינית שבירתה ירושלים המזרחית, ללא שהוסמכו לכך על ידי איש, וללא שקיבלו מנדט מהעם לעשות זאת".

נתניהו דיבר על "הקלות הבלתי נסבלת של הוויתור", שהוא לדבריו, "סימפטום של מפלת רוחנית עמוקה, שכן שלוקה בה לא יעצור, כי אם אין לנו זכות על בית אל, חברון ושילה, אין לנו זכות גם על תל אביב, פתח תקוה וירושלים".

"אותו מיעוט", האשים נתניהו, "נעדר זיקה למורשת ישראל ולערכי ישראל, אומר כדי להצדיק את ויתוריו שהשלום מגיע, אבל מה הבטיחו לנו באוסלו א' – שקט של 40 שנה, מזרח תיכון חדש, ובמקום זאת אנו מקבלים אוטובוסים מתפוצצים ברמת גן, בתל אביב, בחדרה ובעפולה. כל הארץ חזית. כל הארץ קו תפר. כל העם חי בחשש ובפחד. 7 ערי מקלט לטרור מרקמות בתוכות ממשלת רבין־פרס, אגודות המשטה(?) של פלשתינאים, וגם זכות ומו של עיסקת על שליש מהמים שלנו. מעולם לא נתנה ישראל כל כך הרבה, וקיבלה כל כך מעט. למעשה – שום דבר".

שר אחד, ציטט נתניהו דיווח מישיבת הממשלה, "אמר לראש הממשלה – הם עושים מאתנו צחוק בעיניים. ושר אחר שאל: 'לאן כל זה מוביל?' רבין משקר לעם במצח נחושה שוב ושוב. הוא הבטיח שלא נרד מהגולן, שלא נדבר עם אש"ף, שהוא יסגור את המוסדות הפלשתיניים בירושלים, שהוא לא ישחרר מחבלים ורצחים, שהוא יתנגד למדינה פלשתינית, והיום הוא מדבר אחרת והפוך כמעט בכל סוגיה מרכזית כזו. על התנגדותו למדינה הפלשתינית מדבר רבין עכשיו בלשון הזה בלבד, ומרגיש שזו עמדתו עתה". נתניהו אמר, כי ממשלה בראשותו "רוצה לפתור את בעיית הפלשתינאים, אולם באמצעות מינהל עצמי, ולא מדינה, גושי התיישבות יהודיים עם רצף טריטוריאלי ביניהם, כאשר האחריות המלאה והבלעדית לביטחון היא בידי צה"ל ולא בידי צבא מחבלים ורצחים עויין". במאבק הפוליטי הלאומי, הבהיר נתניהו, "הקו האדום שלנו הוא 'לא מלחמת אחים'".

"שלום אמת, ניתן להשיג רק מתוך ביטחון וכבוד עצמי. את הכבוד העצמי, הממשלה הנוכחית איבדה מזמן, והממשלה הבאה תחזיר אותו לעם".

תצלום: איי־פי

משתתפים ב"מעמד החתימה האלטרנטיבי" בחברון, שבו נחתמה "הצהרת הנאמנות לא"י"

ח"כ אריאל שרון בעצרת בחברון: הממשלה פחדנית; הטקס – כניעה

(ע). "לעם ישראל יש כוח ועוצמה, אך יש לו ממשלה פחדנית, עלובה ונבגעת(?)", הכריז אתמול בערב בחברון ח"כ אריאל שרון (ליכוד), בעצרת הזדהות עם המתנחלים בעיר. אלפים השתתפו בעצרת, שנערכה לאחר תפילה במערת המכפלה. כוחות ביטחון גדולים איבטחו את האירוע, ובראשם מפקד כוחות צה"ל במשטרת ישראל, ניצב אליק רון.

שרון הגדיר את הטקס בוואשינגטון כטקס כניעה מחפיר והוסיף כי הממשלה עשתה ויתורים נוספים ברגע האחרון בבקעת הירדן. לדברי שרון "הערבים לא יוכרעו בוואשינגטון, אלא כאן בחברון". הוא ציין כי בהיסטוריה לא קרה שממשלה הפקירה את ביטחונה בידיו של פושע מלחמה. "לשום ממשלה בישראל אין זכות לוותר על חברון, קבר רחל, שילה או בית-אל ובוודאי שלא על הר הבית", אמר שרון. הוא אף פנה אל הציבור הערבי ואמר: "אתם מוזמנים לחיות בשלום במולדתו של העם היהודי, אולם אם תעזו להרים יד על יהודים, אתם לא תהיו כאן, היהודים יהיו".

צבי קצובר, ראש המועצה המקומית קריית-ארבע אמר כי ראשי הציבור הערבי בעיר דורשים את פינוי המתיישבים. לדבריו, "אם היהודים לא יוכלו לחיות בחברון, בסופו של דבר הערבים לא יוכלו לחיות בעיר". הוא הוסיף: "היהודים יישארו בעיר האבות לנצח".

קצובר העריך כי אם יקרה משהו לחברון הרי שגם גוש עציון, אפרת וירושלים יהיו בסכנה. "כל מה שנחתם בוואשינגטון בטל ומבוטל", אמר.

הרב משה לוינגר אמר כי הממשלה מקימה עירה ביהודה ושומרון.

נועם ארנון, דובר היישוב היהודי בחברון, אמר כי בקרוב יגיעו אלפי משפחות לחברון והיישוב בעיר יגדל.

גאולה כהן אמרה: זאת ממשלה שיש לה דם על הידיים מפני שהיא שותפה יחד עם עראפאת לרצח מדינת ישראל.

העצרת נערכה באזור השוק הסיטונאי של חברון, הסגור מאז הטבח במערת המכפלה. בעצרת התנפנפו דגלים של תנועת מולדת, כך הנוטו(?). ח"כ שרון ביקש כי שלט שעליו נכתב "רבין כלב של ערפאת" יוסר. כאשר יצאו המתנחלים מהעצרת, כמה מהם התגרו בתושבים הערבים, אולם שוטרי מג"ב שהיו במקום התערבו והשקט נשמר.

כמה מאות מתומכי תנועת "זו ארצנו", ברובם בני נוער, הגיעו אתמול לצומת הכניסה לירושלים, כדי להפגין ולמחות נגד חתימת ההסכם. המפגינים ניסו מספר פעמים במהלך ההפגנה, שנמשכה כשעתיים, לרדת מהמדרכה ולחסום את התנועה. כוחות משטרה גדולים מנעו זאת.

המפגינים נשאו שלטים עליהם נכתב "זו ארצנו, לא נוותר עליה".

שעתיים לאחר תחילת ההפגנה הכריזה המשטרה על ההפגנה כבלתי חוקית, זאת בעקבות הניסיונות החוזרים ונשנים של המפגינים לחסום את הכביש, והחלה לפזרם בכוח. שני מפגינים עוכבו לחקירה.

יוסי חנוני מוסיף: כ-150 תלמידים מישיבת שעלבים שבסמוך ללטרון יצאו לכיוון כביש ירושלים-ת"א (כביש מס' 1) ובאמצע הדרך, בק"מ ה-30, הבעירו צמיג. שוטרים רבים ממשטרת מרחב השפלה מנעו מהתלמידים להמשיך להפריע לתנועה. שניים מהם עוכבו לחקירה בתחנת משטרת לוד. תושב שעלבים נוסף, החשוד בארגון ההפגנה הבלתי חוקית, נעצר.

"איחוד הרבנים": אין לחתימה ערך, ממשלה של העם היהודי לא תתחשב בהסכם

מאת נדב שרגאי

"איחוד הרבנים השלמי למען ארץ ישראל" המונה בתוכו רבנים מהשטחים, ישראל והתפוצות, ובראשו עומד הרב הראשי לשעבר, אברהם שפירא, קבע, בהודעה שפרסם "ביטאון רבני יש"ע", כי "אין לחתימה על הסכם אוסלו כל ערך, וכל ממשלה שתייצג את העם היהודי לא תתחשב בהסכם זה".

איחוד הרבנים קובע כי ההסכם מנוגד לתורה משלוש סיבות: "מסירת חלקים מארץ הקודש לשלטון נכרים אסורה באיסור תורה חמור ומוחלט. יציאת צה"ל מערי יש"ע ומסירת האחריות לביטחון לידי גורמים זרים, יש בה הגורת דם והפקרת נפשות מישראל. וכן – שליח אינו יכול לעשות בניגוד לדעת המשלח, ורוב העם היהודי בארץ ישראל, וכל שכן בתפוצות, לא נתן לממשלת מיעוט זו סמכות להחליט בנושאים מהותיים וגורליים אלה, הקובעים את גורלו".

ההודעה מוחה נגד הממשלה, על "התעלמותה מריבוי שפיכות דמים מאז ההסכם, התעלמותה מהמשך גילויי השנאה כלפי יהודים, התעלמותה מריבוי הצהרותיו של ראש אש"ף – המראות לעין כל, שאין פניו לשלום אמיתי. אין כאן פיקוח נפש, אלא סיכון נפש. אין זה השלום הנכסף שהכל רוצים בו".

איחוד הרבנים שב ומאשר את "הלכות הרבנים, גדולי ישראל, שאסור לכל יהודי, כולל חייל, להשתתף בפעולות של פינוי יהודים או מחנות צבא ממקומם, ואין לזה כל היתר, לא בגין פקודות ולא בגין יחסי חברות כביכול. צה"ל אמור לשמור על גבולות המדינה ועל חיי היהודים ולא לפגוע בהם. וכשמו כן הוא: צבא הגנה לישראל".

המאמר המרכזי ב"ביטאון רבני יש"ע" ואחריה, נכתב ע"י מזכיר ועד הרבנים, הרב אליעזר מלמד, והמתוח בו ביקורת פנימית על דרכה הארגונית של ההתיישבות היהודית בשטחים בשני העשורים האחרונים. הרב מלמד כותב כי אחת הטעויות המרכזיות שבמבנה ההתיישבות, היתה הרגשת ההתיישבות הקהילתית, "בזה לצערי", כותב הרב מלמד, "חזרנו בגרזה על שגיאתה ההיסטורית של תנועת העבודה, שבראשית שנות קיומה של המדינה, ביססה את כל חזון הציונות על התנועה הקיבוצית. גם ביש"ע חזרנו על הטעות. היינו צריכים לבנות שכונות וערים, ולא להתמסכם(?) בהקמת מוסדות חינוך תורה ביישובים קטנים וכינתיים. יכולנו להקים מערכות רחבות לטובת ציבור גדול ומגוון. אילו היה זה הכיוון, מאות אלפי היהודים שהיו מתגוררים בהם כיום, היו יוצרים מצב בלתי הפיך".

המר: יש לשקול מחדש את מידת היעילות של משאל העם שמתכנן הימין

מאת שחר אילן

ההודעה המפתיעה של משאל העם ההתנדבותי – יוזמת יו"ר המפד"ל, ח"כ זבולון המר – תחליט בשבוע הבא אם לערוך אותו או לבטלו, ועל אפשרות לשנות את אופי השאלה שתופיע בו. זאת, מאחר שהסכם אוסלו ב' יובא לאישור הכנסת בשבוע הבא, ואילו המשאל ייערך לכל המוקדם בעוד חודש.

ראשי המפד"ל הניחו שהדיון בכנסת יתקיים רק בתום הפגרה, והתכוונו לערוך את משאל העם לפניו. אתמול אמר המר, כי כעת יש לשקול את מידת היעילות של המשאל, וכי בכל מקרה יש לדון מחדש בשאלה שתועלה בו. הכוונה המקורית היתה לשאול שאלה בנוסח: האם אתה בעד או נגד הסכם אוסלו ב'. לדברי המר, אפשר שהשאלה תוחלף, ואחת האפשרויות היא "האם אתה בעד או נגד הקדמת הבחירות". אולם, שאלה כזו תפגע באופי הא־פוליטי, שהמר מנסה לשוות למשאל.

המר עצמו תומך בקיום המשאל, "כדי שמול הרוב הצר הזה מבחינות(?) בכנסת, יידעו מה העם חושב. אם מיליון וחצי איש יביעו דעתם נגד ההסכם, זה ישפיע הן על ביצוע ההסכם, הן על ההחלטות להקדים את הבחירות". בכיר במפד"ל אמר, כי הדיון בכנסת לא ישפיע על משאל העם. "המשאל יתקיים בכל מקרה, יהיה לו ערך עצום", אמר.

בתוך כך האשים ח"כ יגאל ביבי את הממשלה, בחילול השבת החג לצורך ההסכם. ביבי שיגר מכתב לראש הממשלה, יצחק רבין, ובו מחה בחריפות על עבודות יחידת המיפוי של צה"ל בראש השנה. היחידה הכינה מפות והסכמים לשרים, וכן חומר לקראת הנסיעה לוואשינגטון. "זה טשטוש, איוולת וחוסר רגישות", אמר ביבי. הוא דרש מרבין לבדוק מי נתן את ההוראה לחלל שבת ומדוע היה צריך לחלל אותו לטובת "נושא שאין בו משום פיקוח נפש".

ח"כ לבנת עתרה לבג"ץ בדרישה לעכב את יישום ההסכם עד לאישור הכנסת

מאת משה ריינפלד

חברת הכנסת לימור לבנת (ליכוד), עתרה אתמול לבית המשפט הגבוה לצדק בבקשה לחייב את ראש הממשלה, יצחק רבין, לעכב את ביצוע הסכם אוסלו ב' עד שיאושר בכנסת.

בג"ץ התבקש לתת צו ביניים שיאסור על ביצוע ההסכם, ובכלל זה שחרור אסירים פלשתינאים, עד למתן הכרעה בעתירה.

לבנת ציינה בעתירה, שהוגשה באמצעות עו"ד אלון גלדס, כי היא אינה מבקשת לדחות את החתימה על ההסכם, אלא רק את ביצועו. לדבריה, מאז קום המדינה הביאה הממשלה לאישור הכנסת כל הסכם מדיני לפני ביצועו, וכך נהג גם רבין עד כה בהסכמים עם הפלשתינאים ועם ירדן.

לבנת מוסיפה, כי גם היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן יאיר, קבע בחוות דעת שמסר לרבין כי ראוי שהממשלה תגיש הסכמים מדיניים לאישור הכנסת.

בן יאיר לא ציין אמנם את עיתוי הגשת ההסכם לכנסת, אך לדעת העותרת יש לעשות זאת לפני תחילת יישומו. לטענתה, רבין מנסה לבצע את הסכם הביניים ללא אישור הכנסת, וזו התנהגות לא סבירה, מה גם שמנהל לשכתו של רבין, איתן הבר, התחייב בשמו להגיש את הסכם הביניים לאישור הכנסת אף לפני חתימתו.

מודעה

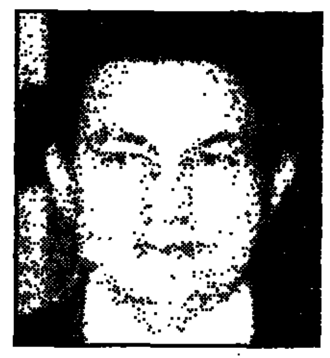

הפקעת קרקעות במזרח ירושלים

ירושלים, 27 בספטמבר 1995

מכתב למר פואד בן-אליעזר, שר הבינוי והשיכון

נודע לנו כי בדעתך להכריז על הקמת שכונת 'הר-חומה', בכנס שימושי קרקע בירושלים שיתקיים במלון שרתון פלאזה ביום 1 לאוקטובר 1995.

הקמת השכונה היהודית במזרח ירושלים עלולה להעמיד במבוכה:

את יאסר עראפת, ראש הרשות הפלסטינאית.

את חוסיין מלך ירדן, עימו התמנו הסכם שלום ושרוב תושבי ממלכתו פלסטינאים.

את חסן מלך מרוקו, יו"ר ועדת ירושלים של הליגה הערבית.

את מובארק נשיא מצרים, המחויב למכתב ששלח הנשיא המנוח, אנואר סאדאת, לנשיא ארה"ב דאז, מר ג'ימי קרטר, ביום 17 בספטמבר 1978, המהווה נספח להסכמי קמפ-דיוויד. (ראה מסגרת)

את ראשי הקהילה האירופאית המחויבים להחלטת מועצת הביטחון 267. (ראה מסגרת)

את קלינטון נשיא ארה"ב, שיקצץ הסכומים שיושקעו בהקמת השכונה מתוך סכום הערבויות.

אנו מציעים כי לפני שתכריז בכנס על הקמת שכונה יהודית נוספת במזרח ירושלים על 1,850 דונמים שהופקעו ב'הר-חומה' (ג'בל אבו גנם), תודיע לאישים אלו על תוכניותך ותקבל הסכמתם, כדי שלא נחזור על מה שקרה אחרי שממשלת ישראל הפקיעה במרץ השנה 530 דונם במזרח ירושלים ונאלצה כעבור חודשים לחזור בה בלחץ אותם אישים.

"בניגוד לציפיותיה של ממשלת ישראל עוררה ההפקעה תגובה דיפלומטית סוערת. אש"ף אמנם החליט לא להשעות את השיחות עם ישראל, אך המדינות הערביות המקיימות יחסים עם ישראל (מצרים, תוניסיה, קטר, עומאן, מרוקו וירדן) העבירו שדרים בעלי מסר חד משמעי: קשריהן עם ישראל ייפגעו אם תמומש ההחלטה. במיוחד היה אפקטיבי השדר הירדני, שהביע מורת רוח רבה וציין את הקושי של חצר המלוכה בירדן להבליג על הצעד הישראלי לנוכח הסערה ברחוב הפוליטי בירדן. ממשלת ישראל חיפשה דרך לשכך את הביקורת, וב-14.5.95 החליטה לא להפקיע אדמות נוספות בעתיד מערביי מזרח ירושלים לצרכי מגורים. אולם בכך לא היה די. ב-22.5.95 הקפיאה ממשלת ישראל את הפקעת 530 הדונם. . ." (פרופ' מנחם קליין: ירושלים - במשא ומתן לשלום - עמדות ערביות, עמ' 37)

לכן, אם לא תקבל הסכמתם של אישים אלה להקמת שכונה יהודית במזרח ירושלים על קרקעות מופקעות, עדיף שתבטל ההפקעה ותאפשר לכל הבעלים, ללא הבדלי דת גזע ולאום, לתכנן ולבנות על אדמותיהם שכונה יהודית ושכונה ערבית בלי לגרום מחאות דיפלומטיות. תאפשר לבעלים להסתדר ביניהם בלא התערבות שלטונית. שלום אמיתי הוא בין עמים וכל התערבות הינה מיותרת ויכולה רק להזיק, לגרום לתקריות דיפלומטיות ולהכשיל את תהליך השלום.

יצויין, כי גם עוזי וקסלר וגם אריאל שרון התנגדו להפקעה (ראה מסגרת).

ארנן יקותיאלי - ראש סיעת מרצ - עיריית ירושלים
יוסי גיל - חבר מועצת עיריית ירושלים
מיכל זמורה-כהן - חברת מועצת עיריית ירושלים
ענת הופמן - חברת מועצת עיריית ירושלים
פפה אללו - יו"ר סניף רצ - ירושלים
דני בן-שמחון - יו"ר סניף מפ"ם - ירושלים
לינדה פוטרמן - יו"ר סניף שינוי - ירושלים
מוסי רז - מנכ"ל עיד-שלום
אורן באדר - רכז הפורום המוניציפאלי - מרצ

* המודעה מומנה ע"י חברת מקור היום.

נוסח מכתבו של הנשיא סאדאת לנשיא קרטר
המכתב צורף להסכמי קמפ-דיוויד

September 17, 1978

Dear Mr. President:

I am writing you to reaffirm the position of the Arab Republic of Egypt with respect to Jerusalem:

1. Arab Jerusalem is an integral part of the West Bank. Legal and historical Arab rights in the City must be respected and restored.
2. Arab Jerusalem should be under Arab Sovereignty.
3. The Palestinian inhabitants of Arab Jerusalem are entitled to exercise their legitimate national rights, being part of the Palestinian People in the West bank.
4. Relevant Security Council Resolutions particularly Resolutions 242 and 267 must be applied with regard to Jerusalem. All the measures taken by Israel to alter the status of the City are null and void and should be rescinded
5. All people must have free access to the City and enjoy the free exercise of worship and the right to visit and transit to the holy places without distinction or discrimination.
6. The holy places of each faith may be placed under the administration and control of their representatives.
7. Essential functions in the City should be undivided and a joint municipal council composed of an equal number of Arab and israeli members can supervise the carrying out of these functions. In this way, the City shall be undivided.

Sincerely
Mohamed Anwar El Sadat

קטע מתוך החלטת מועצת הביטחון של האו"ם 267.

"... Confirms that all legislative and administrative measures and actions taken by Israel which purport to alter the status of Jerusalem, including expropriation of land and properties thereon, are invalid and cannot change that status"

קטע מתוך מכתבו של עוזי וקסלר, מנהל הרשות לפיתוח ירושלים דאז ומנהל מנהל מקרקעי ישראל כיום. מתאריך 2.1.91

"בנושא הר חומה. . . ביקשנו שלא יכללו שטחים מיותרים למעט אלו הנדרשים למימוש התוכנית שלנו. ההפרש הוא של כ-300 דונם פחות ממה שסיכמנתם. . . 300 דונם אלו שכללתם, לא נדרשים מבחינת הבינוי. נכון שהתוכנית יותר יפה עם 1800 דונם - אבל בשביל מה להרוויח צרחות מיותרות ? זה רק יעורר מהומה מיותרת ואינו מוסיף יחידות דיור."

קטע מתוך מכתב של מינהל מקרקעי ישראל בנושא הפקעת הקרקעות בהר-חומה, מתאריך 12.2.92

"בהמשך למכתב מיום 26/1/92 הריני להודיעך כי המנהל פועל לביטול ההחלטה...."

חבר במועצת עיריית חברון: "כפלשתינאי אני תומך בהסכם, אבל כחברוני אני מתנגד לו"

מאת דני רובינשטיין

"כפלשתינאי אני תומך בהסכם, אולם כחברוני אני מתנגד לו", אמר אתמול חבר מועצת עיריית חברון, חאלד עסיילי, מראשי תנועת הפתח בעיר. תשובתו משקפת ככל הנראה את עמדת רוב תושבי העיר. חברון היתה אתמול העיר היחידה בגדה שהגיבה בשביתת מחאה נגד ההסכם. השביתה בה היתה מלאה ולוותה בשורת התנגשויות בהיקף קטן עם חיילי צה"ל.

ראש העירייה, מוסטפא עבד אל־נבי נאטשה, ניסה בשעות הבוקר להמעיט בערך תגובת תושבי העיר. לדבריו, התושבים נענו לקריאות לשבות רק בגלל המרירות הרבה השוררת בעיר לנוכח העובדה שההסכם משאיר את המתנחלים בלבה. נאטשה אמר שהוזמן על ידי יאסר ערפאת להצטרף לכנסת הפלשתינית שיצאה לוואשינגטון, אבל החליט להישאר בעיר בגלל המצב המיוחד השורר בה. בתשובה לשאלה אם אפשר ליישם את ההסדר שנקבע, אמר נאטשה: "ככל שהדבר נשמע מוזר, לא ראיתי עדיין את המפות שבהן משורטטים הגבולות עם המתנחלים. יומם ולילה אני מקבל תלונות של תושבים הגרים בסמוך למתנחלים, ולדעתי יהיה להסדר סיכוי מסוים רק אם הכביש הראשי ליד המתנחלים ייפתח מחדש לתנועת ערבים".

נאטשה אמר עוד, שהוא ממשיך לתת אמון בערפאת, שבכל אמנם במה שנוגע לחברון, אבל השקיע את כל המאמצים לגרום להרחקת המתנחלים מן העיר.

הואתם קפישה, בעל מפעל לייצור נעליים, המוכר כמנהיגי החמאס בעיר ומי שהיה בין המגורשים ללבנון, אמר שההסכם זוכה אולי לתמיכה בין־לאומית רחבה, אבל חברון מסוגלת וחייבת לומר לא להסכם זה שאיננו אלא מזימה רבתי. לדבריו, יש גם אופציות אחרות להסכם זה, ובראשן המאבק המזוין, שימשך. "ערפאת לא יוכל לדכא את החמאס בחברון כפי שהוא עשה בעזה, משום שאצלנו, בכל משפחה יש לפחות תומך חמאס אחד שימשיך בהתנגדות", אמר קפישה, והוסיף: "אסור לקבל אי צדק, אם אתה חזק ואם חלש".

חוצות חברון היו אתמול ריקים מאדם. רק במרכז המסחרי של העיר התאספו עשרות נערים שיידו אבנים על סיורי צה"ל ולוו על ידי עשרות עיתונאים וצוותי טלוויזיה מכל רחבי העולם. שיחת היום בעיר היתה הכרוז שהופץ שלשום על ידי סניף תנועת הג'יהאד האיסלאמי בעיר, ובו נכללה הקריאה לתושבים: "אל תאפשרו לראש העירייה הבוגד להיכנס לעירייה".

> "ערפאת לא יוכל לדכא את החמאס בחברון כמו בעזה, כי אצלנו, בכל משפחה יש לפחות תומך חמאס אחד שימשיך להתנגד"

בכרוז זה הכריזו החמאס נקראו התושבים להגביר את ההתנגדות היום. ביוזמת ארגון הפתח בעיר התכנסו, לאחר פרסום כרוז הג'יהאד, כמה עשרות מראשי הציבור ופרסמו גינוי חריף לכרוז ולסגנונו הקשה. "אנו, ראשי המפלגות הפוליטיות בחברון, מבקשים מהציבור לא ללכת שולל אחרי תופעות מסוג זה, שמכוונות לפגוע את אחדות העם הפלשתיני", נאמר בהודעה. מלבד נציגי הפתח, חתמו על ההודעה נציגי החזית העממית ונציגי המפלגה הקומוניסטית והחזית הדמוקרטית.

לדברי תושבים בעיר, אין סיכוי רב שאפשר יהיה ליישם את ההסכם, בגלל אופיים של המתנחלים. עיתונאי חברוני, אברהים שוויכי, אמר שכל אחד יכול להבין שהמתנחלים בעיר הם קיצוניים שאין שום אפשרות לחיות בשכנותם. מוסדות הציבור הפלשתיני מארגנים בימים האחרונים מסע נמרץ לסיוע לערבים הגרים בשכנות למתנחלים, כדי שיישארו במקומות מגוריהם ולא יעזבו, כפי שעשו ערבים רבים בשנים האחרונות. במסגרת מסע זה הועבר לבתים נטושים בעיר העתיקה חלק ממשרדי העירייה ומשרדי ההקדש המוסלמי. לדברי שוויכי, ערביי חברון רוצים לראות את מציאות השלום ולא לשמוע דיבורים עליו, וכל זמן שהמתנחלים בעיר, מציאות של שלום לא תתקיים.

[illegible] ברוב יותר המקומות בגדה הגיבו אתמול כסדרם. במערכת עיתון "א־נהאר" אמרו שבמזרח ירושלים שררה אווירה אופטימית ביחס ליישומו של ההסכם החדש. הסיבה היא שבעיתונות הפלשתינית הושם אתמול דגש מיוחד על העובדה שהעיירות הערביות סביב ירושלים ייכללו באזור B, שבו תהיה שליטה פלשתינית ברוב תחומי החיים. מדובר בריכוזי אוכלוסיה גדולים באל־עיזריה, אבו־דיס, א־ראם, וכל השכונות הערביות האחרות בדרך לרמאללה ולבית־לחם. "פירושו של דבר, שמה שכונה ירושלים־רבתי לא יהיה יותר בשליטה ישראלית", אמרו במערכת "א־נהאר".

פייסל חוסייני (משמאל) באוריינט האוס צופה בטקס החתימה בטלוויזיה
צילום: [illegible]

"השלום יגיע כשאומר ירושלים שלנו, ואתם תבינו שכוונתי לשלי ושלכם"

מאת עמירה שגב

"מישהו היה צריך להישאר כאן ולשמור על הבית", אמר אתמול פייסל חוסייני לעיתונאים שבאו לצלם אותו צופה בשידור הטקס, כתשובה לשאלה "מדוע הוא לא בוואשינגטון, עם כל חברי הרשות הפלשתינית".

"זו האמת. ערפאת, בניגוד לשמועות שאתם הישראלים כל כך אוהבים, דווקא הזמין אותי, אבל אני נמצא יותר מדי מחוץ למדינה בזמן האחרון, ואני חושב שצריכים אותי בימים האלה בירושלים".

אלמלא העיתונאים שביקשו לצלם אותו על רקע השידור החי, כלל לא בטוח שפייסל חוסייני היה יושב בחדר העיתונות של האוריינט האוס, בחליפה שחורה, מוקף בכל עוזריו, מוכרותיו ומזכירותיו, כשלצדו זיאד אבו־זיאד, [illegible] את הסטגוריה של האנשים הוא היה מקבל לביתו מאוחר בערב, אחרי כל הפגישות שבוטלו רק ברגע האחרון, [illegible]: "גם בערבית אומרים '[illegible]'", הוא צוחק.

זה אינו ערב חגיגי במיוחד מבחינתו. "בהסכם הראשון הסתכלנו קדימה. עכשיו, הצבשים מסתכלים אחורה, על השנתיים הקשות שעברו, ואם מישהו כאן לא אופטימי, אני לא מאשים אותו. זה עוד שלב הכרחי", הוא אומר. "זה הסכם טכני. פתוח, זה לא סוף העולם, זה רק עוד צעד. הפעם הראשונה, החתימה הראשונה היתה מאוד מרגשת. עכשיו זה טכני".

עכשיו הוא רואה את מערכת הבחירות של קלינטון, ואת זו של רבין, את היחסים המשוברים בין רבין לפרס ("לבד אף אחד משניהם לא היה מצליח לעשות את זה"), את הניסיון הנואש של רוסיה להישאר בתמונה, את השהא של חוסיין ("אפשר היה לחשוב שהוא בכלל היום של כל העניין"), את האיולתים בנאום של ערפאת ואת הבראות של איתן הבר.

אבל האווירה בחדר העיתונות של האוריינט האוס עליזה מאוד, ובחדר בעליל שחוסייני מאוד אוהב על אנשיו. לנאומים לא ממש מקשיבים, והעניין מתמקד בסיפור גוד שמצלמת כל הזמן, ברבין, שחוסייני אומר שהוא שהדבר היחיד שמעניין אותו זה מתי הוא יוכל להדליק סיגריה; בשאלה הנצחית האם אותו סיבי הצליח להיכנס לאולם; בהופעה המרשימה של המלכה נור; בנשיקה שערפאת נתן לעריקאת, בתואר "פרזידנט" שחוסיין העניק לערפאת. "עכשיו", הוא אומר, "נשארו רק שתי מדינות שלא מכירות במדינה הפלשתינית. סוריה וישראל".

החדר הקטן עמוס אנשים, וחוסייני, שסובל מבחילת האסתמה, לא מרפה ממשאף [illegible] שלו. בנאום של ערפאת הוא קצת מתוח. הוא לא בטוח שהמלה ירושלים תוזכר, זה מרגיז אותו.

אחד מעוזריו מרגיע, לבקשתו, מתנות לפרלחייה את השלט "ג'רוזלם איז נקסט", לטובת צוותי הרשתות הזרות. "בעיני", הוא אומר, "השלום האמיתי יהיה כשאני אגיד ירושלים שלנו, ואתם תבינו שאני מתכוון לירושלים שלי ושלכם".

במחנות הפליטים הפלשתינאים בלבנון הוצתו דגלי ישראל ותמונת ערפאת

מאת גיא בכור וסוכנויות הידיעות

במחנות הפליטים הפלשתינאים של לבנון הציתו אתמול מתנגדי ערפאת את דגלי ישראל וכן את תמונתו של ראש אש"ף בטענה כי ההסכם מקפח את זכויות העם הפלשתיני ובעיקר את זכותם כפליטים פלשתינאים אשר אינם רשאים לחזור למולדתם.

הטקס בוואשינגטון חל 25 שנה בדיוק לאחר מותו של נשיאה לשעבר של מצרים גמאל עבד אל־נאצר שהיה סמל הפאן־ערביות. עבד אל־נאצר מת מהתקף לב ב־28 בספטמבר 1970.

מוחמד חסנין הייכל, עיתונאי מצרי שהיה איש סודו של נאצר, ציין כי ההסכם בין הישראלים לפלשתינאים בא למחוק למעשה את "שלושת הלאוים" שאימצה, תחת השראתו של עבד־אל־נאצר, פגישת הפסגה הערבית בחרטום באוגוסט 1967: "לא לשלום, לא להכרה ולא למשא ומתן עם ישראל".

"זה נבחר בתאריך זה במטרה לשגר מסר ברור לעולם, לפיו עבד אל־נאצר וכל אותם רעיונות שעליהם לחם, אכן מתו", אמר מוסטפא בקרי, עורך העיתון "אל אהראר". "אולם, מהאפר הוא יקום, ומנהיגנו הדגול ישוב לתחייה, יחזור לעולם הערבי חזק יותר, ויחדש את האמונות הלאומניות הערביות".

"מובן שהוא בוכה בקברו, ירחם אלוהים על נשמתו", אמר האמר מחמוד, סגן היו"ר של מפלגת המיעוט הנאצרית, "כל פועלו נהרס עם חתימת ההסכם, הנותן לישראל מקום של כבוד בעולם הערבי".

לעומת התגובות מקהיר, קידמה אתמול אלג'יריה בשביעות רצון את החתימה. "אלג'יריה הביעה תמיד תמיכה ללא תנאי במאבק הצודק של העם הפלשתיני", אמר דובר משרד החוץ באלג'יר.

לדבריו, ההסכם מהווה צעד חשוב לקראת מימוש הזכויות הלאומיות הבלתי מעורערות של העם הפלשתיני, כולל זכותו להקמת מדינה עצמאית ובירתה ירושלים.

ביילין: מחיר השלום – איבוד ההזדהות של התפוצות עם ישראל

מאת אהוד בלומנקרנץ

שגיאות בתכנון הכלכלי של ישראל במסגרת תהליך השלום עם הפלשתינאים, ידונו ביום שני בסמינר משותף שיתקיים בירושלים. לפי עמדת שר הכלכלה והתכנון, יוסי ביילין, יש צורך בחשיבה על עתיד האזור כולו מבחינה כלכלית, כלומר, בגיבוש תפיסה כוללת, בעוד תכנון אזורי נפרד הנו בעייתי כבונה. ביילין דיבר אתמול, במפגש ראשון של פורום חשיבה אסטרטגי חדש של ראשי המשק, ליד איגוד לשכות המסחר, שהתקיים בתל־אביב. הוא ציין כי להסכם אוסלו יש משמעות גם מבחינת ההשפעה הכלכלית הגדולה על העולם המתבטאת, למשל, בביטול החרם הערבי ובנכונותן של חברות ענק להשקיע בישראל.

לדברי ביילין, הסכנה המשותפת שלנו כחברה בתקופת שלום, משתנה. "האויב הקדומי לא יעמוד יותר במקום הראשון. יש ירידה בלכידות החברתית", אמר. שר הכלכלה והתכנון הוסיף כי בהקשר זה "במצב שאתה לא עני ואין לך בעיית קיום, ההתעניינות בך יורדת". לדבריו, מחירו של תהליך השלום הוא לא רק פוסט־ציוני אלא איבוד הזדהותן של התפוצות עם ישראל.

לדבריו, הוא רוצה לבטל את ההרצבות שהמשרד שעליו הוא ממונה [illegible] הוא עם מעט מתחייבויות יזמיות, כדי להקדיש משאבים גם למחקר. כדוגמא הביא את ההפרטה, אותה הגדיר כאחד התהליכים המרתקים במשק שיש ללמוד אותו. אחת היילמות שהעלה בדבריו היא אם להעביר את התעשייה לפריפריה.

אמיל חביבי: למרות החתימה תוך אילוץ, זה צעד קדימה לשלום

מאת יוסף אלגזי

"הסכם אוסלו ב' הוא פרי של הסכמה פלשתינית מתוך אילוץ, ואף על פי כן, זהו צעד נוסף קדימה בדרך לשלום", אמר אמש הסופר וחתן פרס ישראל אמיל חביבי. לדבריו, ההסכם מוכיח שתהליך השלום נמשך ולא הופסק, למרות כל המכשולים הקשיים.

"ההסכם הוא הוכחה והחכת שטען אלה שהעריכו, כי הסכם עזה ויריחו תחילה יהפוך להסכם עזה ויריחו סוף, ושלא תהיה התקדמות נוספת בדרך למימוש זכויותיהם של הפלשתינאים ובינון השלום", אמר חביבי.

הוא הוסיף כי ממשלת ישראל חייבת להפיק את מירב הלקחים מהביזיון שהתגבר מאז אוסלו א' ולהיות ערה לסכנות הנובעות מהאיומים של הימין הקיצוני הישראלי. "גם היום איני יכול להתעלם מהזעזוע של הטבח במערת המכפלה בחברון. הטבח הזה כמעט הפסיק את כל תהליך השלום וסייע ליצירת אווירה אצל אותם פלשתינאים קיצוניים, לבצע פעולות טרור, שאותן גינתי ואני מגנה, ושם תירוץ המועלה על ידי המבצעים ושלוחיהם לא מקובל עליי", הדגיש.

חביבי: הימין מאיים

לדברי חביבי, "הימין הקיצוני בישראל מאיים במעשיו בשפיכות־דמים. הממשלה אינה יכולה שלא להגיב על איומים אלה. זו הוכחה כלפי השלום ועד מה. הדבר חשוב לממשלה לא רק כדי לבנה בבהירות הקדמות ולהמשיך בתהליך השלום, אלא גם כדי להבטיח את עתידה של ישראל בעולם הערבי והמוסלמי הסובב אותה. לרגע אין לשכוח שהפלשתינאים הם המפתח של ישראל לעולם הערבי".

בהתייחסו לכך שההסכם החדש נחתם ביום השנה ה־25 למותו של נשיא מצרים, גמאל עבד אל־נאצר, אמר חביבי כי מאז אותם ימים התחוללו בעולם ובאזור שינויים גדולים, ובראשם קץ המלחמה הקרה.

מודעה

שכונת הר־חומה בירושלים

בפרוייקט הר־חומה השקיעה חברת מקור 25 שנות עבודה וממון רב. בבעלותה מרבית הקרקעות במתחם, ברשותה תוכניות מפורטות לבניית 5,500 יח"ד. מימון לכל הפרוייקט והסכם עם הרשות לפיתוח ירושלים לפיתוח השכונה. הוחלט להפקיע ממנה את הקרקעות. כעת פונה החברה לשר האוצר בבקשה לבטל ההפקעה בגלל שינוי נסיבות, ובטוחה לבצע את [illegible], לבנות את כל בניני הציבור בפרוייקט על חשבונה ולהוזיל את מחירי הדירות.

ירושלים, 27 בספטמבר 1995

מכתב גלוי למר אברהם שוחט, שר האוצר

הנדון: בקשה לביטול הפקעת קרקעות בהר־חומה לפי סעיף 14 לפקודת הקרקעות

אנו פונים אל כבודו ומבקשים כי יפעיל את סמכותו, לפי סעיף 14 לפקודת הקרקעות ויחזור בו מהפקעת 1850 דונם ב'הר־חומה' ירושלים, לאור שינויי נסיבות מהותיים, שארעו לאחר שנדחו עתירותינו בבג"צ 3956/92 ו־4710/94 ביום 22.12.94.

סעיף 14 (1) לפקודת הקרקעות 1943, קובע:
"שר האוצר רשאי בכל זמן לחזור בו, בין לגמרי ובין במקצת, מרכישת כל קרקע שתוארה בהודעה...במשך חודש אחר לאחר הכרעת בית המשפט בדבר סכום הפיצויים שישתלם בעד אותה קרקע..."
העובדה ששר האוצר יצחק מודעי החליט להפקיע בשנת 1991-1992, אינה מובילה בהכרח למסקנה, כי החלטה דומה של כבודו, לקראת סוף שנת 1995, תהא סבירה גם היא.
אנו מקווים כי כבודו ישקול בכובד ראש בקשתנו ויענה לה בחיוב בהקדם. אולם אם יחליט לדחות בקשו לנמקה ולתת תשובה עניינית לכל טענה ולא רק תשובה בנוסח: הפלתם את טענותיכם בבג"צ הם נדחו.
אנו חוזרים ומדגישים כי טענותינו מתבססות על שינויי נסיבות מהותיים שארעו לאחר שנדחו עתירותינו בבג"צ.

א. שינוי הנסיבות לאחר דחיית עתירתנו בבג"צ:

1. פרסום פרוגרמה חדשה ע"י העירייה:
1.1 ביום 25.2.95 פרסמה מחלקת מהנדס העיר בעיריית ירושלים פרוגרמה ולפיה ניתן להקים את השכונה על שטח קטן מזה שהופקע.
2. תוכנית המתאר אושרה להפקדה בתנאים:
2.1 ביום 23.5.95 אושרה להפקדה בתנאים תוכנית מתאר ל־6,500 דירות שהוגשה מטעם משרד הבינוי והשיכון ומינהל מקרקעי ישראל.
2.2 תוכנית זו תצריך הפקעה נוספת מערבים. הממשלה החליטה שלא יהיו הפקעות נוספות, כאמור בסעיף 10 להלן. לכן התוכנית אינה ברת מימוש.
2.3 לעומת זאת התוכנית שלנו אינה מחייבת הפקעות כלל, כאמור בסעיף 4 להלן.
3. תוכנית מפורטת אושרה להפקדה בתנאים:
3.1 ביום 2.8.95 אושרה להפקדה בתנאים תוכנית מפורטת שהוכנה על ידי המדינה לבנית 2,300 דירות על הקרקעות שבבעלות חברתנו ובבעלות קק"ל, הימנותא והמדינה. לכן הטענה של המדינה בדבר ריבוי בעלים לא תקפה יותר.
3.2 בפסק הדין בבג"צ 3956/92 נאמר כי אנו לא טענו כי ניתן לבנות שכונה על 563 דונם שבבעלותנו. מהתוכנית המפורטת שאושרה כאמור, עולה כי ניתן לבנות על שטח של 492 דונם בלבד.
4. תוכנית בנין עיר שהוכנה על ידי חברתנו:
4.1 חברת מקור הכינה תוכנית בנין עיר מפורטת לשטח 1285 דונם לבנית 5,500 יחידות דיור, מרכז אזורי, 3 בתי מלון ועוד.
4.2 מרבית השטח בתוכנית נמצא בבעלות מקור, הימנותא, קק"ל המדינה ומיעוטו בבעלות יהודים וערבים ששולבו בתוכנית.
4.3 כל הדירות בתוכנית זו מתאימות לנכים וזאת בלא תוספת מחיר.
4.4 בתוכנית זו ישנה הקפדה מקסימלית למניעת תאונות דרכים.
4.5 כמו כן, חברתנו הכינה תבנית אב לשטח של 2,108 דונם בהר חומה בהתאם לחוק התכנון והבניה. והיא אינה מצריכה הפקעה.
4.6 לפי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, אין מפקיעים לפי פקודת הקרקעות כשיש אפשרות למלא אחר מטרת ההפקעה לפי חוקים אחרים.
5 מימון התשתית ומבני הציבור:
5.1 חברתנו מוכנה לקחת על עצמה לממן, על חשבונה, את בנית התשתיות, הקמת בתי הספר, גני הילדים, בתי כנסת וכל שאר מוסדות הציבור בשכונה.
6. הוזלת מחירי הדירות:
6.1 חברתנו מוכנה להתחייב להוזיל את מחירי הדירות ולמכרן בהנחה של 10% בהשוואה לדירות בשכונות הסמוכות.
7. הממשלה הפשירה קרקעות שבבעלות המדינה:
7.1 בהסדר הקיבוצים שאושר לאחרונה ע"י הממשלה הופשרו קרקעות שבבעלות המדינה והוקצו ליזמים. במקרה שלנו, הקרקע היא בבעלותנו.
8. אישור תקציב לתשלום פיצויים:
8.1 שר האוצר יצחק מודעי הפקיע את הקרקעות בשנת 1991 בלא שידאג שיהיה לכך סעיף תקציבי ורק בשנת 1995 אושר תקציב לתשלום פיצויים לבעלי הקרקעות בהר־חומה בסך 180 מליון ש"ח.
8.2 היינו זו הפרת חובה חוקית של חוק יסודות התקציב. הפרה זו תחייב את המדינה לשלם פיצויים ונזקים שסכומם הכולל יהיה לפי שווי הנכסים בינואר 95.
8.3 לפי הערכת אנשי מקצוע תאלץ המדינה לשלם סכום גבוה בהרבה מ־180 מליון ש"ח כפיצויים. הערכה זו מתבססת על העובדה שבעת ההפקעה כבר היה ידוע כי תבנה שם שכונת מגורים. לכן הסכום שהופרש בתקציב אינו מספיק. מסיבה זאת עדיף לבטל ההפקעה ולהשתמש בכספים למטרות אחרות, אחרת יהיה צורך לכלול הפרש בתקציב לשנת 1996.
8.4 הממשל האמריקאי ינכה את הסכומים שיושקעו בהר־חומה מהערבויות שיוענקו לישראל. סכום זה יכלול לא רק את הפיצויים עבור רכישת הקרקעות אלא גם את ההשקעות בתשתית, בבנית בניני הציבור ובבניה למגורים.
9. מאזן התשלומים של ישראל:
9.1 לאחרונה פורסם על גידול בגרעון במאזן התשלומים של ישראל. חלק מהפרוייקט מיועד למכירה במטבע חוץ ועשוי לתרום להקטנת הגרעון במאזן התשלומים.
10. החלטת הממשלה בקשר להפקעות במזרח ירושלים:
10.1 ביום 14.5.95 החליטה הממשלה לא להפקיע אדמות נוספות בעתיד מערביי מזרח ירושלים לצרכי מגורים.
10.2 ביום 22.5.95 הממשלה החליטה להקפיא את הפקעת הקרקעות בבית צפאפא ובית חנינה וכתוצאה מכך יושרו ההדורים עם מצרים, ירדן הרשות הפלשתינאית והוסר איום על תהליך השלום.
השרים שהתראיינו בנושא אמרו שההחלטה אינה מתייחסת להפקעה בהר־חומה ונימקו זאת בעובדה שרוב הקרקעות בהר־חומה שייכות ליהודים.
מהחלטות הממשלה שפורסמו ומדברי השרים עולה:
- כי הממשלה לא מפקיעה יותר למגורים.
- אם הקרקע בהר־חומה היתה ברובה בבעלות ערבית ההפקעה היתה מתבטלת.
- ההפקעה לא בוטלה בגלל שרוב הקרקע הינה בבעלות יהודים
- למעשה אנו נענשים בגלל שרכשנו את הקרקעות מרצון ואנו מופלים לרעה מנימוקים גזעניים
- כדי לבטל ההפקעה עלינו להסב את זכויותנו בהר־חומה לגוף שממנו ממשלת ישראל לא נוהגת להפקיע, כמו כנסית טרה־סנטה שיש לה קרקעות במרכז המתחם שלא הופקעו.

ב. נימוקים נוספים:

שינויי הנסיבות שפורטו לעיל, מצטרפים לנימוקים שהועלו בעבר ושנותרו עדיין בתוקף:
11. לחברתנו הסכם עם הרשות לפיתוח ירושלים:
11.1 חברתנו נענתה לדרישת מ"מ ראש הממשלה ושר האוצר דאז מר שמעון פרס וחתמה עם הרשות לפיתוח ירושלים על הסכם לפיתוח שכונת הר־חומה. לפי הסכם זה על הרשות לבצע את עבודות התשתית בשכונה.
12. שר הבינוי והשיכון דאז התנגד להפקעה:
12.1 שר הבינוי והשיכון דאז, מר אריאל שרון, התנגד להפקעה והורה על ביטולה.
13. מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה דאז התנגדה להפקעה.
14. מנהל הרשות לפיתוח ירושלים דאז התנגד להפקעה.
15. הועדה המייעצת לענין ההפקעות לא החליטה להפקיע:
15.1 הועדה שהתכנסה לשימוע התנגדויות הבעלים בקשר להפקעה לא החליטה להמליץ על ההפקעה, עד עצם היום הזה.
16. ועדה שלא הוסמכה החליטה להפקיע:
16.1 ועדה אחרת שלא הוסמכה החליטה על המשך הליכי ההפקעה ונמקה זאת בהעדר גישה לשכונה. טענה זו לא היתה נכונה ולמעשה שר האוצר הוטעה וחתם בעקבות כך על הצו לפי סעיף 7 לפקודה.
17. נציגי שר האוצר הכשילו את ההסדר לביטול ההפקעה:
17.1 ביום 19.5.93 החליט בג"צ כי היזמים יוכלו לפתח את הקרקעות שבבעלותם בתנאי:
- שהוצאות הפיתוח לא יהיו על חשבון המדינה.
- שהיזמים יפתחו את התשתית על פי לוח זמנים מוסכם.
- שהיזמים יכינו תוכנית שתהיה מקובלת על המדינה.
אנו קיבלנו הצעה שהתבססה על עקרונות בג"צ הנ"ל והסכמנו לכל תנאיה, חתמנו על ההסכם ופעלנו על פיו. נציגיך הכשילו החלטת בג"צ בחוסר תום לב.
17.2 ביטול ההפקעה נועד גם להקטין את הנזקים שאותם בצמוך לגלגל על המדינה. לפי התקדימים, אקט שלטוני מובהק יכול להיות עוולה ולשמש עילה לתביעת נזיקין.

ג. סיכום:

עולה מהמקובץ כי ההפקעה היא במידה העולה על הנדרש ויש לבטלה. ביצוע פרויקט הר־חומה על ידי היזמים יחסוך למדינה מאות מליוני דולרים ויוזיל את מחירי הדירות בשכונה. לכן אנו מבקשים שכבודו יחזור בו מההפקעה בהתאם לסמכותו לפי סעיף 14 לפקודת הקרקעות בשל שינוי הנסיבות והנימוקים הנוספים התקפים שפורטו לעיל.

ד. מינוי מומחה בלתי תלוי:

אנו מוכנים גם שתמונה מומחה בלתי תלוי, שיהיה מקובל על הממשלה ועל חברתנו, שיבחן את השאלות:
- האם הפקעת זכות הקנין היא במידה העולה על הנדרש והאם יש בהפקעה נוקשות יתרה ואי־צדק לחברתנו.
- היתרונות המדיניים, הכלכליים והאחרים למדינה כתוצאה מביטול ההפקעה.

לך, לראש הממשלה ולשריה צריכה להיות ראיה כוללת שתתחשב בכל הנימוקים שהובאו במכתבנו זה.

בכבוד רב ושנה טובה
דוד מיר
מנהל מקור הנפקות וזכויות בע"מ
רח' יהודה 32, ירושלים 93467
טל: 02-734913 פקס: 02-754859

[illegible] המכתב שנשלח לשר האוצר

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספורט

עורך אבי רצון

ניצחון 99–74 על סיביו הבטיח למכבי ת"א את בית שמינית הגמר

בראשוב, רומניה (שירות "ספורט הארץ"). מכבי תל אביב הבטיחה אמש מעשית את עלייתה לבית שמינית הגמר באליפות אירופה לקבוצות, כשהביסה בקלות 74–99 (27–59) את סיביו, אלופת רומניה. משחק הגומלין ייערך ביום חמישי הבא.

אולם המשחק אינו יכול לתת תמונה נכונה ליכולתה של מכבי תל אביב. הרמה של סיביו, קבוצה ללא זרים, בקושי מספיקה לליגה השלישית בארץ. סיביו נקטה במשך כ־40 דקות בשמירה איזורית לא יעילה. כבר בפתיחה עלתה מכבי ליתרון 0–12 בדקה השלישית, והמשחק איבד עניין. ברב הנפלד והוף ברורים ודורון ג'מצ'י סיים היטב במתפרצות. אחרי עשר דקות ביתרון 12–31, הרשה לעצמו רלף קליין להשתמש בחמישיה השנייה שגם היא לא התקשתה מול היכולת העלובה של הרומנים.

דילול של שחקני מכבי תל אביב במחצית השנייה, סייע לרומנים לקלוע 15 נקודות לשמות שלוש ולצמצם בהדרגה את הפרש, אבל זה לא הפריע ספינת 47 נקודות מהרומנים במחצית השנייה.

● למכבי: ג'מצ'י 20, ליף 18, הנפלד 17, קטש 12, קטש 9, דניאל 8, גודס 7, שטיינהאוור 4, ז'ורדג'יץ' 4.

● לסיביו הירבו לקלוע: מוכמן 21, אלקו 17.

מורטון – המועמד העיקרי של מכבי ת"א

דווין מורטון (25, 2.08 מ') הוא המועמד העיקרי של מכבי תל אביב בשלב זה להחליף את רנן אנדרסון. מורטון, סנטר פורוורד, שיחק בעונה שעברה 49 משחקים בגולדן סטייט ווריירס ולאחר מכן נפצע ולא שיחק עד סיום העונה.

המאמן רלף קליין ראה את מורטון בשבוע שעבר במחנה של וואשינגטון בולטס, והתרשמותו התגובה אחרי שקליין אמר אתמול, ש"ברב הנפלד הוא השחקן הכי חשוב שלנו על המגרש ואסור לנו להביא שחקן בתפקיד שלו".

אלי פרוזי

איראקליס עלתה כבר בגליל, 91–83

מאת תורה שרייבר

הפועל גליל עליון תצטרף כנראה, בשבוע הבא בסלוניקי, לרשימת הקבוצות הישראליות – מלבד מכבי ת"א – שלא נכנסו לבתי שמינית הגמר. הקבוצה היוונית איראקליס סלוניקי ניצחה אמש בכפר בלום 83–91 (42–46) ויצרה לעצמה מקדמה משמעותית לקראת הגומלין בשבוע הבא בסלוניקי.

שחקני הגליל נתקלו אמש בכוכב אן.בי.איי. אמיתי – קסאוויר מקדניאל. הוא קלע 14 מ־19 הנקודות הראשונות של קבוצתו, ובכל פעם שהיוונים ביקשו סל, הוא סיפק להם אותו.

אברהם קברי היה המצטיין בגליל, כשקלע 26 נקודות ועצר לפרקים את מקדניאל, אבל אמש לא היו לו משתפי פעולה ברמה. אסף דותן הוציא זריקות פשוטות ממטר, ריבאונד ההגנה של הגליל לא היה קיים, כשהיוונים הורידו 10 כדורים חוזרים בהתקפה, והגנת הגליל קרסה מול המשחק היעיל שהנהיג הסלובני יורי זדובץ'.

קברי, בסיועו של לייף גורדון שהיה מצוין בזריקות מהריבוע, הצליחו להעלות את הגליל ליתרון 52–49, אבל בהמשך לא היה לגליל הכוח מול קבוצה עדיפה.

קאקיוסיס הוריך היטב את עדיבק, ואילו מקדניאל, פאפאגודגיס ובורגוס שלטו מתחת לסלים. הגליל שילמה אמש מחיר יקר על חוסר הניסיון של שחקניה, אולם עדיין כנראה מבחינתה להשתתף בגביעי אירופה לקבוצות מאשר להתבוסס בבית שמינית הגמר.

● לאיראקליס: מקדניאל 31, זדובץ' 18 בורגוס 17, פאפאגודגיס 8, קאקיוסיס 8, קונדרקיס 6, אאוטרודים 2.

● לגליל: קברי 26 גורדון 18, הורג'ס 16, שלף 13, דותן 10.

שפטו: ואראדי (הונגריה) ואריבוריץ' (בולגריה). 800 צופים בכפר בלום.

ניצחון 74–58 לאליצור חולון על פאס

מאת אריה ליבנת

תצוגה מהירה של ארבע שחקניות הובילה את אליצור חולון לניצחון מרשים 74–58 (37–28) על דליה פאס ההונגרית, במשחק הראשון בסיבוב השני בגביע אירופה לאלופות. הגומלין ביום חמישי בהונגריה. המנצחת בסיכום שני המפגשים תעלה לבית הגמר.

לקראת סוף כל מחצית הובילה חולון בהפרש 23 נקודות, אבל בגלל עייפות שנגרמה מהעדר שחקנית חמישית מתאימה לרמה האירופית, וכמובן העדר ספסל, היא נאלצה להסתפק בניצחון בן 16 נקודות.

חולון שלטה מתחת לסלים. סידני בראון הורידה 15 ריבאונדים, אלומה גורן 11, בגנט האריס 10, ותמר מעוז 5. ההגנה של חולון – אישית או איזורית 1-3-1, שהיתה יעילה מול ההונגריות, שלא קלעו אפילו שלשה אחת במשחק – היתה הסמתה במשחק.

בכ־12 הדקות הראשונות שיחקה חולון מעולה בהנהגת אלומה גורן, והצטיינותה של בגנט האריס, שקלעה מכל העמדות. ביתרון 12–35 נכנסה על חולון משחק אישי, שגרם להקטנת היתרון.

במחצית השנייה הוכיחה בראון את עליונותה. למעט, שהתקדמה מאוד מאז הגיע עדני דגן לחולון, היה תפקיד מכריע בהובלת הכדור ובהגנה.

● לחולון: האריס 25 (10 מ־14 מהשדה), גורן 20 (7 מ־15 מהשדה), בראון 19 (4 מ־10 מהשדה, 11 מ־12 מהעונשין) מעוז 9, זולף 1.

● לפאס: ולטייס 15, אציפ' 14, סטויקוביץ' 11, הס 10, אלוסי 6, באלאזס 2.

שפטו היו הקוביץ' (יוגוסלביה) וסטוס סטאבג (בולגריה), 800 צופים, באולם בקרית שרת.

מכבי ר"ג וירושלים הודחו מהגביע

לאחר ניצחון 83–80 על מכבי הודה והפסד 88–99 למכבי רעננה

מאת אריה ליבנת

מכבי ירושלים ומכבי רמת גן, שהפסידו בהגרלה המוקדמת שנערכה בין הארבע שהגיעו אשתקד לרבע גמר גביע המדינה, ונאלצו לשחק בסיבוב הראשון, הן היחידות שהודחו אמש בידי קבוצות מלאומית ב'.

● מכבי ירושלים – מכבי רעננה 88–99 (42–48). בסיכום שני המשחקים: 179–170 לרעננה. הבכורה של המאמן האמריקאי סים שיי התקלקלה. לפי ניהול המשחק, ניכר עליו כי לא רק שאינו מכיר את הירבה, אלא אפילו את קבוצתו החדשה. שיי שיתף עשרה משחקנים, כולל כאלו שלא שיחקו אצל יורם חרוש האמנן שנפ. אריק שיבק הוודה תגב מהפך חוץ בגביע כמו לפני חמש שנים. לרעננה: תומפסון 35, בריסקר 30, א. לוי 10, ויגודמן 9, א. כהן 6, ברג 5, אגמי 4. לירושלים: ראופן 34, סטרודרס 14, כץ 13, שחר 7, כוקימיבץ 5, ברנע 3, ש. כהן 2.

איציק קליין

● מכבי רמת גן – מכבי הודה 83–80 (44–37). בסיכום: 177–162 לחודה. רמת גן התקרבה יותר להפסד נוסף (מיגרת 56–65 בדקה ה־33) מאשר למחיקת 18 הנקודות מחודה. לר"ג: הנדרסון 19, בארמור 13, פרידמן 12, סימסם 8, האזי 8, בודקס 7, להט 5, לב 1. לחודה: סמית 29, קלאוזי 14, להב 14, חיורד 13, מרכוס 4, ויגודמן 4, פריקס 3.

שלה איזנברג

● מכבי חיפה – מכבי רזום 63–85 (29–39). בסיכום: 172–168 לרזום. הפרש השיא לטובת חיפה הגיע רק ל־24, 2 פחות מהרצוי. לחיפה: ברדשאו 20, גרינבלט 18, מרגר 12, ברנר 12. לרזום: יאור 15, סטיוארט 13.

אייל הרון

● הפועל גבעת – מכבי הוד השרון 79–102 (38–53). בסיכום: 164–187 לגבעת. ניצחון בכורה העונה לגבעת. לגבעת: תומפסון 34, גרויין 23, אטלס 13, גורמן 11, דאנו 8, נעמן 6, שדרצמן 4, אברהמי 4, רוזוביץ' 2. להוד השרון: אלן 38, סילבין 18.

דוד שפיגר

● הפועל צפת – ביתר ריג/רמלה 67–100 (29–49). בסיכום: 147–181 לצפת. לצפת: גולבר 18, חן 16, ביזמין 15, רייצמן 11, הכר 8, ריכליס 8, סהר 6, סימון 6, פנובקה 4, פלג 3, גושינסקי 3, ציפליק 2. לרמלה: דונלדסון 22, מוריסון 12.

גילי גולדשטיין

● הפועל אילת – אליצור ראשון לציון 89–66 (45–35). בסיכום: 208–124 לאילת. לאילת: דרור כהן 21, יובנקס 17, אטלס 12, פרץ 9, פאבורבויק 9, רוזנברג 7, חי 7, אריליך 6, מייזון 4, מסלון 4. לראשל"צ: האקס 19, קרש 13, אירבס 10.

פמי זרביב

● מ.מ. גבעת שמואל – מכבי קרית מוצקין 117–98 (53–41). בסיכום: 197–177 לגבעת שמואל. לגבעת שמואל: דיווים 38, ג'ניננס 35, ברגשטיין 17, רבין 11. למוצקין: סמיס 34, שני כהן 18, בגס 16.

רוני רוזנבאום

● מכבי נתניה – הפועל חיפה 66–101 (33–58). בסיכום: 190–155 לנתניה. דיוויד אנקראם שיחק רק 17 דקות, ובמיפגן זריקות גרוע סיים רק עם 8 נקודות. לנתניה: וולטון 24, קרלביט 21, ישי 12, קרמר 9, נפתלי 8, קלר 7. לחיפה: אמישה 17, ניקסון 17.

דוד בבר

ג'רי סטאקהאוס חתם בפילדלפיה לשלוש שנים

פילדלפיה (אי־פי). פילדלפיה 76' החתימה את ג'רי סטאקהאוס, שנבחר על ידה במקום השלישי בדראפט. סטאקהאוס יקבל 6.855 מיליון דולר בשלוש שנים.

בני יהודה הדיחה את מכבי ת"א בגביע לנשים

בני יהודה הדיחה אתמול במפתיע את מכבי תל אביב בשמינית גמר גביע המדינה לנשים, לאחר שמחקה הפסד ביתי 80–73 בניצחון חוץ 74–59 (40–28). איגה גורביץ' קלעה 22 נקודות, לודה ספירדונובה 15 ושרי קינדלר 10.

אליצור ראשון לציון ניצחה את מכבי רעננה 81–74 ובסיכום הכללי 169–142. הפועל קישון הביסה את הפועל עמק הירדן 70–27 ובסיכום 139–64. מחר (19.30) תארח רמת השרון את גבעת גשר.

קצת פחות, אבל עדיין כואב

גם מכבי חיפה נפרדה אמש מאירופה, הפעם ללא הפסד, אבל ה־0–0 עם ספורטינג ליסבון במשחק הגומלין למחזיקות גביע לא השכיח את התבוסה 0–4 בפורטוגל

אייל ברקוביץ' מנסה לחלוף על פני מגן ספורטינג ליסבון, אורליו (מס' 5), בתיקו 0–0 בחיפה

מאת יאיר מרוזי

פחות, אבל כואב. מכבי חיפה הצילה במשהו את כבודו של הכדורגל הישראלי, אתמול בקרית אליעזר, כשסיימה 0–0 עם ספורטינג ליסבון. אחרי תקופה מאכזבת, לא נכבעה נציגה ישראלית לירידה אירופית. לא הרבה, אך בכל זאת משהו.

פחות כואב, כי 0–4 – קידמת של כך מכיוים מחיפה – לא חזרה על עצמה, ומכבי חיפה לא נגלה מהיריבה הפורטוגלית במשחק הגומלין בגביע המחזיקות. אבל עדיין כואב, כי דוקא בערב שבו היה נדמה שיש לנו הזדמנות לצבור כמה נקודות זכות בפיפ"א, התברר שמולות האירופאות עדיין שרירה וקיימת בכל הקשור לכדורגלן הישראלי.

מכבי חיפה פתחה היטב והציגה משחק מצוין של משה גלאם, שהיפקר לאורך כל הקו השמאלי, בהתקפה ובהגנה כאחת. ברקוביץ' היה פעיל מאוד ויזם התקפות; רביבו הפגין כמה הבריקות; רפי כהן לא שנה והדפר שטרית המשיך לגלות ניידות מרשימה ברוחבת הדירה.

אבל את היתרון האיכותי ב־40 הדקות הראשונות לא הצליחה חיפה להפוך לשערים בכלל משחק רע של אלון חזן, עצבנות של קוזאורוב והרבה מדי רגעי רפיון. שטרית הגיע לשלושה מכבי הבקעה טובים ברוחבה של ספורטינג, ובדקה ה־34 ביזבז שטרית את המהלך היפה ביותר במשחק ברשלנות בלתי אופיינית. גלאם חילץ כדור מההגנה, העביר אותו לרביבו שבהטסה קלה בעקבו סובב את גלסון וגייבס והשתחרר חופשי להולוסין באגף השמאלי. רביבו דהר לתוך הרחבה וממצב שממנו יכול לכבוש, העדיף מסירה הכמה לרוחב הרחבה, בכדור שהעמיד את שטרית עשרה מטרים מהשער הפורטוגלי. שטרית בעט ברישול אל השלטים, וכאן נמוגה התקוה היחידה וגם רמת המשחק של הקבוצה המארחת.

בכלל, נראתה מכבי חיפה טוב בכל הקשור להלוך העודפי ולהבעת הכדור. שחקניו של שפיגל התפרסו טוב הבכון על כר הדשא, אבל חסרו חדות וגם שלושת החילופים שעשה המנהל המקצועי (בלבול, אריגולפי ומרזוז) לא העילו. המגר מזה במחצית השנייה נראתה חיפה כמו קבוצה שבעה ועייפה, שאיבדה אמונה ורוח חיים. אריגולפי עדיין לא מבין היכן הוא צריך לשחק ומה בדיוק תפקידו, ואלון חזן מורגל ובלתי יעיל לחלוטין.

האורחים מליסבון סיימו ב־0–0 תמריס שהיה צפוי מראש. הם צופפו את ההגנה בשמירה איזורית מקו מחצית המגרש שלהם, בצורה מתוחכמת להפליא, ומנעו מהירידה ירוקה לשטח המסוכן. ההגנה הקשוחה שיחקה בתאום ובנוקשות, אך במידה הראויה. בקישור ניסו לפרקים מרטינז, סאיגנט ואמנויקה להריץ את אוארה, ואחרי כך גם את המוליך דומינגוס למתפרצות, אבל הכל היה ברור מראש: ספורטינג באה לקרית אליעזר כדי לשחק בצורה חכמה והדוקה, ולהשיג תוצאה ככל שניתן את הטריבה הראשונה, אם אפשר עד הסיום, כדי לצאת מחיפה בשלום.

ה־0–4 מהמשחק הראשון נתן לליסבונים את השלווה הזוגית והאיפשר להם לשחק בקצב איטי, בלי להתיר סיכוי לירבה הבלתי מוכרת מהמטווח התיכון. חיפה רצתה, ניסתה, צברה ארבעה כרסיסים צובים, ובכל זאת, הפער בין אותן מקבוצות הצמרת שלנו לבין יריבה אירופית ממוצעת נשאר גדול, במיוחד כשצריך לעמוד במשימה אחת מוגדרת.

● מכבי חיפה: רפי כהן 6, דאנו 5, אלון חריר 6 (44), בלבול 5, פין 5, גלאם 7, רוני לוי 5 (מרזוזי 68), חזן 4 (אריגולפי 59), 4, קוזאורוב 4, ברקוביץ' 6, רביבו 5, שטרית 5.

● ספורטינג ליסבון: קוסטינה 5, גלסון 6, גייבס 6, אושיאנו 5, אורליו 6, ולגטה 5, ספיגנט 5 (פינגל 77), מרטינז 4 (אוגו' 65), אוארה 5, ברבוסה 4 (דומינגוס 46) 6, אמנויקה 5.

שפט טארס בשבייק (רוסיה), 9,000 צופים, באיצטדיון קרית אליעזר.

אבוקרט: למדנו שצריך להשקיע יותר
קירוס: שיחקנו כדי להשיג תוצאה טובה

מאת יאיר מרוזי

מאמן מכבי חיפה, אברהם אבוקרט: "השחקנים השקיעו מעל ומעבר. במחצית הראשונה לחצנו והגענו למצבים, אך התמבנו. במחצית השנייה היינו קצת עייפים, אחרי שכולם נתנו את הכל במחצית הראשונה. הקבוצה הפורטוגלית עלתה וידענו שספורטינג תאט את הקצב לאחר ה־0–4 במשחק הראשון. שחקניה לא התביישו גם להרחיק כדורים ליציעים. בליסבון הם הבקיעו בדקות הראשונות ואמנעו את ההזדמנויות. המסקנה ממשחקים יות בקבוצות הראשונות, שיחקנו נגד קבוצה גדולה עם מסורת, הישגים וניסיון. למדנו שצריך להשקיע יותר. אנחנו צעירים באירופה ובהמשך נקווה להשתפר".

השוער רפי כהן, שחזר להציג יכולת טובה: "משחק טוב אבל לא משנה את היכולת שלי. בכל משחק שבו תוקפים אותי, זה קשה. ספורטינג טובה מאיתנו, למרות שאם לא היינו סופגים שערים בדקות הראשונות בליסבון, יכול להיות שהיינו עומדים בשווה מולם. אני מקווה שנגיע בשנה הבאה לאירופה ונצליח לעבור יותר שלבים מאשר השנה".

משה גלאם, שחזר לתפקיד המגן השמאלי והיה המצטיין במגרש: "הורגלנו לשחק מול יריב קשה מאוד. זו אחת הקבוצות הקשות באירופה, שקשה להבקיע לה שער. רצינו גם ניצחון קטן, כדי להשאיר אופציה בשנה הבאה בדירוג באירופה. אני מקווה שהתיקו יעזור לנו בדירוג בשנה הבאה. מכבי חיפה היא קבוצה בינונית באירופה".

מאמן ספורטינג ליסבון, קרלוס קירוס: "אני חושש שהלהות השפיעה על השחקנים שלי. מכבי חיפה לחצה אותנו במחצית הראשונה כמו שלחצנו אותה בליסבון. שיחקנו כדי להשיג תוצאה טובה ובשלושים וחמש הדקות האחרונות המשחק היה בשליטתנו. למכבי חיפה היו כמה הזדמנויות, אבל ההזדמנות הראשונה היתה דווקא ההזדמנות שלנו. עברנו קבוצה טובה".

פדרו ברבוסה, שהבקיע שלושה שערים בליסבון: "אני חושב שמכבי חיפה קבוצה טובה מאוד. היא קבוצה טכנית ויש לה שחקנים טובים. באנו עם תוצאה טובה מליסבון והפעם היה לנו משחק יותר קשה, כי מכבי לחצה אותנו".

אלון חזן זעם על החלפתו והשליך את סרט הקפטן

קפטן מכבי חיפה, אלון חזן, זעם אמש בדקה ה־59 כשהוחלף על ידי ארגרדו אריגולפי. חזן השליך בכעס את סרט הקפטן על הדשא, ולא העביר אותו בצורה מקובלת לחיים רביבו.

חזן סירב אמש להגיב על הפרשה.

יאיר לוי

פאפן מתכוון לעזוב את באיירן מינכן

החלוץ הצרפתי אינו בקשר עם המאמן החדש אוטו ריהאגל. לדבריו, הברך שלו במצב מצוין ואין הוא יכול עוד להיות מחוץ למגרש

בון (רויטר). ז'אן פייר פאפן, החלוץ הצרפתי של באיירן מינכן, הודיע אתמול בראיון, כי הוא עשוי לעזוב את המועדון בגלל שהוא לא מסתדר עם המאמן החדש, אוטו ריהאגל.

פאפן הגיע למינכן לפני 14 חודשים, אבל רוב התקופה לא שיחק בגלל פציעה. במשחק הגומלין בגביע אופ"א העדיף ריהאגל את הבולגרי אמיל קוסטאדינוב בהרכב במקום פאפן, והשחקן הצרפתי אמר אתמול בראיון ל"קיקר": "הבעיה היא המאמן. אם המצב לא ישתנה, אעזוב. הברך שלי במצב מצוין, ואני כשיר לשחק. אין לי כל קשר עם המאמן. הבעיה שלי היא שאיני יכול להמתין יותר. צפיתי במשחקים מחוץ למגרש במעט שנה בגלל פציעה. אין לי כל רצון להמשיך לעשות זאת", סיים פאפן.

ברזיל בהרכב צעיר סיימה 2–2 עם רומניה

ריו דה ז'אנירו (רויטר). נבחרת ברזיל, בהרכב צעיר מאוד שכונה בפי המאמן זגאלו "העתיד של השחקנים בברזיל", סיימה אתמול בתיקו 2–2 את משחק הידידות נגד רומניה, יריבת ישראל בבית 1 במוקדמות אליפות אירופה, שנערך בבלו הוריזונטה.

ברזיל עלתה ליתרון 0–1 בדקה הרביעית משער של מארקס אחרי מסירה של סוזה. האסק השווה בדקה ה־18 בבעיטת עונשין מ־25 מטר. דקה אחרי שער השיווין העלה סאביו את ברזיל ל־2–1. תוצאת המשחק נקבעה בדקה ה־45 משער של בוטזי.

המחצית השנייה היתה חלשה מאוד, עם הזדמנות אחת של מארקס.

בליגה הברזילאית: קריקיוס – גוואש 0–2.

היליר מארסנל חשוד בגניבת מזוודות

לונדון (רויטר). דיוויד היליר, קשר קבוצת ארסנל, נעצר אתמול בידי משטרת לונדון בחשד לגניבת מזוודות מנמל התעופה גאטוויק, ולהחזקת כרטיסי אשראי גנובים. כך הודיע דובר משטרת לונדון.

היליר בן ה־25 שוחרר בערבות, ויגיע לחקירה נוספת במשטרת גאטוויק ב־23 בנובמבר.

המשחק המרכזי באנגליה ייערך ביום ראשון: מנצ'סטר יונייטד – ליוורפול

המשחק המרכזי בליגה האנגלית ייערך רק ביום ראשון, כאשר מנצ'סטר יונייטד תארח את ליוורפול באולד טראפורד. אריק קאנטונה, שחקנה הצרפתי של מנצ'סטר, יסיים מחר את עונש ההשעיה, שהחל ב־25 בינואר, ויחזור לשחק.

ליוורפול, שהביסה 5–2 את בולטון בשבוע שעבר והעפילה לסיבוב השני בגביע אופ"א, תנסה להשיג ניצחון שלישי באולד טראפורד ב־15 שנים.

גם מוליכת הליגה, ניוקאסל, תצא למשחק חוץ נגד אוורטון ביום ראשון. המשחק יתחיל באיחור של 45 דקות מהמועד המתוכנן, בגלל טקס דתי שיתקיים ליד דגל הקרן ב"גודיסון פארק".

ארסנל, השלישית בטבלה, תוכל לעלות למקום הראשון כבר בשבת אם תנצח בדרבי את צ'לסי. העניין המעניין במשחק יהיה בין ההולנדים המשחקים בקבוצות: דניס ברגקאמפ בארסנל ורוד חוליט מצ'לסי.

מידלסבורו תארח את האלופה, בלקבורן רוברס, שנמצאה בשפל בליגת האלופות. בשבוע שעבר ניצחה בלקבורן 1–5 את קובנטרי, ותנסה להשיג ניצחון ליגה שני ברציפות.

שאר המשחקים: בולטון – קווינס פארק ריינג'רס; קובנטרי – אסטון וילה; לידס – שפילד וונסדיי; נוטינגהאם פורסט – מנצ'סטר סיטי; סאוטהאמפטון – ווימבלדון. ביום שני: סאות'המפטון – ווסטהאם.

● סקוטלנד. אברדין – ראית'; סלטיק – ריינג'רס; פאלקירק – קילמרנוק; פארטיק – מאלקירק. ביום ראשון: היברניאן – הארטס.

האלופה ריאל מדריד תארח את ברצלונה

המשחק המרכזי של הליגה הספרדית יפגיש בשבת באיצטדיון "סנטיאגו ברנבאו" במדריד את האלופה, ריאל מדריד, עם ברצלונה (שידור ישיר בערוץ הספורט החל מ־22.00). ניצחון של ברצלונה יקנה לה יתרון של תשע נקודות על פני יריבתה המסורתית כבר בתום חמישה מחזורים.

מדריד נוצחה העונה בשני משחקיה במגרשה הביתי, ותקווה לא לצבור הפסד נוסף לקבוצה הקטלונית, שהביסה את הפועל באר שבע בשני המשחקים בגביע אופ"א (0–7 ו־5–0). לברצלונה יש יתרון נוסף, כיוון שרוב שחקני ההרכב הראשון לא שיחקו נגד באר שבע, ואילו מאמן מדריד, חורחה ואלדאנו, שיתף שלשום את כל כוכביו במשחק נגד פרנצוואטש בליגת האלופות.

המוליכה, אתלטיקו מדריד, תבוא למשחק חוץ נגד סוויליה. אספניול, השנייה בטבלה, תארח את ראסינג סאנטאנדר מהמקום השלישי.

● גרמניה. המשחק המרכזי של הליגה יתקיים ביום ראשון, כשהאלופה בורוסיה דורטמונד, תארח את המוליכה, באיירן מינכן. הערב יתקיימו שני משחקים: אורדינגן – המבורג; סט. פאולי – שטוטגרט. מחר: לוורקוזן – ברמן; פרייבורג – שאלקה; מינכן 1860 – דיסלדורף; קלסן רואה – רוסטוק; קייזרסלאוטרן – קלן. ראשון: מנשנגלדבאך – פרנקפורט.

● צרפת. גנגן – נאנט; מץ – אוקזר; מונאקו – גווינגאמפ; רן – באסטיה; קאן – ניס; ליון – סט. אטיין; מונפלייה – לילי; שטרסבורג – בורדו; לה האבר – מארטיג. ביום ראשון: לנס – פאריס סן ז'רמן.

קאנטונה: הניסיון לשנות את אישיותי פגע בכושר המשחק

הכדורגלן הצרפתי יחזור לפעילות ביום ראשון אחרי שהושעה על פגיעה באוהדים

מנצ'סטר (רויטר). אריק קאנטונה, שחקנה של מנצ'סטר יונייטד, התראיין אתמול ל־BBC (הראיון ישודר בשבת) לקראת שובו למגרשי הכדורגל ביום ראשון. קאנטונה אמר בראיון, כי תם האירוע בו בעט והכה באוהד קריסטל פאלאס. "איני יכול להסביר מה קרה אז", הסביר קאנטונה.

השחקן הצרפתי אמר עוד: "אני משחק בתשוקה ובלהט. אני חייב לקבל את זה, שהלהט עשוי לגרום לנזק. אני יודע את זה. גרמתי לעצמי נזק, וגם לאחרים. למרות זה, איני יכול להיות מי שאני, ללא הצדדים האלה באישיות שלי".

קאנטונה המשיך: "איני צריך להצדיק את מעשי. איני מצטער על האירוע. אני צריך לתקן את הטעויות שלי, אבל אני גם חייב להישאר נאמן לעצמי. זו הבעיה העיקרית, שבעבר ניסיתי לשנות את האישיות שלי, ואז כושר המשחק שלי נפגע".

יפאן הציגה התכניות לגביע העולם 2002

ציריך (אי־פי). יפאן הציגה אתמול את תוכניותיה לאירוח טורניר גמר גביע העולם בכדורגל ב־2002 בפני ראשי פיפ"א. היפאנים טוענים, כי הטורניר יהיה "הגדול והטוב מעולם". היום תגיש המשלחת מדרום קוריאה את מועמדותה לאירוח הטורניר.

"הכדורגל הוא החיים שלנו. אירוח הגביע העולמי הוא חלום", אמר שוזאיצ'ירו אוקאנו, יו"ר הוועדה היפאנית לאירוח הטורניר, אחרי הצגת תכניות האירוח.

כדורגלן יפאני תקף אוהד במסעדה והושעה

טוקיו (רויטר). הקבוצה היפאנית אורוואה רדס השעתה אתמול את מגינה, יושינורי טאגוצ'י, עד סיום החוזה בגלל שתקף את אוהד הקבוצה, שהקניט אותו במשחקיה האחרונים של הקבוצה.

השחקן תקף את האוהד במסעדה, אליה הגיע האוהד במטרה להקניט את טאגוצ'י, אחרי הפסד של הקבוצה 2–1 לנאגויה גראמפוס־8. כך דיווח היומון "יפאן טיימס".

● אלן בול, מנהלה המקצועי של מנצ'סטר סיטי, הודיע אתמול כי לא יפרוש ממנה למרות הפתיחה הגרועה.

● גרגור מילצ'ארסקי, הלוכה הפולני של אלופת פורטוגל, פורטו, נפצע בברכו נגד אאלבורג הדנית בליגת האלופות וייעדר לפחות שלושה חודשים. כך הודיע הרופא של פורטו.

דפורטיבו, פארמה וסן ז'רמן לשמינית גמר גביע המחזיקות

דפורטיבו לה קורוניה, מחזיקת הגביע הספרדי שסיימה לפני שבועיים בתיקו 0–0 עם אפואל ניקוסיה בקפריסין, הביסה אמש 0–8 את יריבתה בגומלין. בבטו (16, 45), ראדצ'נקו (21, 28, 68), בבוריסטיין (43), דונאטו (60) האלדאנה (78) הבקיעו.

ברוטרדאם השלימה פיינורד ניצחון 13–0 בסיכום המשחקים נגד דאגה לייפאגה מלאטוויה, אחרי ניצחון 6–0 משערים של רוד הוס (בעיטת 11 בדקה ה־38), אורלנדו טראסטפול (44), מייק אובינקי (57, 63, 64), גלואקיד (61).

פאריס סן ז'רמן ניצחה 0–3 את מולדה הנורווגית (2–6 בסיכום) מצמד של פסקאל נומה (7, 13) ושער של יורי דז'ורקייף (77).

שאר התוצאות (הקבוצות המודגשות העפילו לשמינית הגמר): פארמה – פ.צ. סאופנה (אלבניה) 0–2 (0–4); סילקס – (מקדוניה) – מנשנגלדבאך 2–3 (2–6); אורוסון – ריקאווייק 1–3 (6–3); פלמיק – דינמו באטומי (גרוזיה) 0–4 (7–2); סיון – א.א.ק אתונה 2–2 (4–2); פרולול פלוישט – ראפיד וינה 0–0 (1–3); אודס ירוואן – דינמו מוסקווה 0–1 (1–4); פראבוזפפסקר – זאלגירים וילנה 1–0 (3–2); שאחטיור דונייצק – פ.צ. ברוז' 1–1 (1–2); האלמסטאד (שוודיה) – לוקומוטיב סופיה 2–0 (3–3, האלמסטאד עלתה בזכות שער חוץ); פ.צ קופנהאגן – ראוויך קראלובה 2–2 (2–7).

● גביע אופ"א. בורדו סיימה בתיקו 1–1 עם פ.צ. ואדור ממקדוניה, ועלתה עם ניצחון 3–1 בסיכום. שטרסבורג ניצחה 2–0 בחוץ את איפשט (0–5 בסיכום).

הגרלת השלב הבא בגביע המחזיקות ובגביע אופ"א תהיה היום.

שוורץ שוחרר מהפועל תל אביב

מאת אשר גולדברג

יעקב שוורץ שוחרר מהפועל תל אביב, אחרי שסיכם את חוזהו בהפועל באר שבע. שוורץ ייפגש עם ראשי הפועל תל אביב לדון בהסדרים הכספיים הקשורים בעזיבתו. שוורץ יעבור לבאר שבע ללא תמורה, שכן כרטיס השחקן שייך לו.

יוסי לוי נרשם אתמול בהפועל תל אביב והחוזה שלו עבר את הבדיקה של הרשות לבקרת תקציבים.

הפועל תל אביב תארח ביום שני את מכבי חיפה בשעה 18.00.

הפועל פתח תקוה בוחנת בלם הונגרי

הבלם ההונגרי, זולטן אגל, נבחן אתמול בהפועל פתח תקוה. הוא ייבחן גם בשבוע הבא ורק אז יחליט המנהל המקצועי, גיא לוי, אם להחתימו.

● בני יהודה. בשבוע הבא אמורים להגיע למבחנים בבני יהודה שני כדורגלנים מאירופה. הקבוצה, שהעבירה את יורי מורוז למכבי יפו, שחררה את הבלם האוקראיני איגור הבצ'נקו שיחזור ביום שני לאוקראינה.

הליגה הלאומית

1. מכבי תל אביב	3	2-8	9
2. הפועל תל אביב	3	3-7	9
–. ביתר ירושלים	3	3-7	9
4. מכבי חיפה	3	2-6	7
5. הפועל חיפה	3	3-7	6
6. הפועל פתח תקוה	3	5-7	6
7. מכבי פתח תקוה	3	8-8	4
8. הפועל באר שבע	3	5-5	4
9. הפועל בית שאן	3	5-4	4
10. מכבי יפו	3	6-6	3
11. מכבי הרצליה	3	4-1	3
12. צפרירים חולון	3	10-7	1
13. הפועל כפר סבא	3	6-3	1
14. בני יהודה	3	8-4	1
15. ביתר תל אביב	3	8-2	1
16. עירוני ראשל"צ	3	5-2	0

הליגה הארצית

1. הפועל ירושלים	2	0-3	6
2. הפועל טייבה	2	1-3	6
3. עירוני אשדוד	2	2-4	4
4. מכבי נתניה	2	1-3	4
5. מ.ב. נס ציונה	2	3-4	4
6. הפועל רמת גן	2	4-3	3
7. מכבי יבנה	2	4-4	2
–. הפועל אשדוד	2	4-4	2
9. מכבי עכו	2	2-2	2
–. קרית שמונה	2	2-2	2
–. שמשון תל אביב	2	2-2	2
12. הפועל חדרה	2	2-1	1
13. מכבי קרית גת	2	3-2	1
14. הכח רמת גן	2	4-2	1
15. הפועל בת ים	2	5-2	0
16. הפועל כפר שלם	2	2-0	0

המשחקים בלאומית

● הפועל חיפה – מכבי ת"א (ק. אליעזר, 18.00, יצחק בן יצחק)
● מכבי יפו – ביתר ירושלים (שכונת התקוה, 15.30, דני קורן)
● עירוני ראשל"צ – בני יהודה (ראשל"צ, 15.30, חיים ליפקוביץ')
● באר שבע – הפועל פ"ת (באר שבע, 15.30, עמית קליין)
● מכבי פ"ת – הפועל בית שאן (פתח תקוה, 15.30, חיים יעקב)
● כפר סבא – ביתר ת"א (כפר סבא, 15.30, שמואל שטיף)
● מכבי הרצליה – צפרירים (הרצליה, 15.30, אבנר כהן)
● הפועל תל אביב – מכבי חיפה (נדחה ליום שני)

המשחקים בארצית

● מכבי עכו – נס ציונה (שישי, 15.30, שי אוסידון)
● הפועל ירושלים – חדרה (שישי, 15.30, ויקטור בוסקילה)
● שמשון ת"א – הכח ר"ג (לורוס, שישי, 15.30, ג. סולטן)
● הפועל טייבה – הפועל בת ים (שישי, 15.30, משה אלגרבלי)
● הפועל ר"ג – קרית שמונה (שבת, 15.30, דני שושן)
● מכבי נתניה – עירוני אשדוד (שבת, 15.30, חנן סונסט)
● הפועל אשדוד – כפר שלם (שבת, 17.00, בריק תחסין)
● מכבי קרית גת – מכבי יבנה (שבת, 15.30, רמזי ברדה)

היריבה הצפויה של יעל ארד – כנראה אלופת אירופה או יפאן

עמדה להתחרות הבוקר באליפות העולם בג'ודו

טוקיו, יפאן (שירות "ספורט הארץ"). יעל ארד עמדה להיכנס לפנות בוקר למעגל התחרויות באליפות העולם בג'ודו. ארד (61 ק"ג) אמורה להתמודד בסיבוב הראשון עם יריבה חלשה מליכטנשטיין, ביריגיטה בלום, ובסיבוב הבא עם המנצחת בין אלופת יפאן לאלופת אירופה ההולנדית ג'מי גל, עימה לא התחרתה ארד מעולם. בתחרות במשקל זה משתתפות 41 ג'ודוקאיות והערכים שישה סיבובים.

גם אורן סמדג'ה (78 ק"ג) החל להתחרות אמש. בסיבוב הראשון הוא אמור להתחרות נגד אלוף איראן, עלי צ'מנפה. בשבת תתחרה עינת ירדן (56 ק"ג), היהודיה שהבטיחה מקומה באטלנטה, מול הפליניה אביטה קוביצה. ברוניסלאב מלינסקי (71 ק"ג) יתמודד עם סלופסיו מיזרי מאינדונזיה.

המינימום האולימפי לכל הג'ודוקאים הוא מקומות 7–1.

היום יתקיימו חצאי הגמר לגברים ולנשים באליפות ישראל בטניס

שני משחקי חצי גמר לגברים ולנשים באליפות ישראל בטניס שנערכת בירושלים, יתקיימו היום החל מהשעה 10.00. באיצטדיון המרכזי ישחק אייל רן נגד הראל לוי, ובמגרש 12 ישחקו אייל ארליך ויונתן ארליך. בחצי גמר אליפות הנשים, יתקיים במגרש 13 המאבק בין הילה רוזן לשירי בורשטיין, ובמגרש 6 יתמודדו גלי ברק ונטלי כהנא.

משחקי הגמר יתקיימו מחר החל מ־10.00.

תוצאות אתמול, רבע הגמר גברים: אייל רן – ניר ולגרין 6–3, 6–1; הראל לוי – נעם בר 7–6, 6–3, 6–2; יוני ארליך – רוני בן הרוש 7–5, 6–2; אייל ארליך – אמיר חדד 6–4, 6–4, 6–2.

רבע הגמר נשים: גילי ברק – טסה שפובלובה 7–5, 6–2; נטלי כהנא – ענת אשטמקר 6–3, 6–2; הילה רוזן – מירב דואק 6–2, 6–1; שירי בורשטיין – רותם ספרברג 6–2, 6–1.

קורייר ואדברג עלו לסיבוב השלישי בטורניר בבאזל; אנקוויסט הודח

באזל (רויטר). ג'ים קורייר, המדורג מספר 5 בטורניר באזל, העפיל אתמול לסיבוב השלישי, אחרי ניצחון 7–5, 7–6 (7–2) על הצרפתי ליונל רו. תומאס אנקוויסט (4) הודח בידי ההולנדי יאן סימרינק 6–2, 6–2.

תוצאות נוספות: סטפאן אדברג (8) – דניאל ואצק 6–2, 6–7 (4–7), 6–4; פטר קורדה – דויד פרינוסיל 6–2, 7–6 (7–4); מרטין דאם – הנריק הולם 7–6 (7–1), 6–4; גרג רוסדסקי – אנדרס יארריד 7–6 (7–4), 7–6 (7–3).

הקנדי הארנט שיפר שיא עולם באופניים

בוגוטה (רויטר). רוכב האופניים הקנדי קורט הארנט שיפר אתמול את שיא העולם בספרינט ל־200 מטר במקצה שנערך באליפות העולם.

הארנט עבר את המרחק ב־9.865 שניות, והיה לראשון שירד מ־10 שניות במרחק הזה. הספרדי חוזה מנואל מורנו קבע דקות אחדות לפני השיא של הארנט שיא חדש של 10.008 שניות. שיא זה היה שיפור לשיאו של ולאדימיר אדמשווילי מבריה"מ, 10.099 שניות, שנקבע ב־1990 במוסקווה.

ספורט

שומאכר לא יוכתר לאלוף עולם גם אם ינצח מחרתיים בגרנד פרי אירופה

למרות זאת, יריבו היל פסימי: "אני זקוק לניסים כדי לזכות באליפות". מירוץ פורמולה 1 ייערך בנרבורגרינג, גרמניה, לראשונה מאז 1985

מאת יעקב בלאל

האבובה העיקרית של מיכאל שומאכר ועשרות אלפי אוהדיו הגרמניים היא, שאת אליפות העולם השניה שלו הוא לא יוכל להבטיח ביום ראשון הקרוב, בגרנד פרי האירופי שייערך על מסלול נורבורגרינג, לא הרחק מקרפן, עיר הולדתו. שומאכר עם 72 נקודות, מקדים את דיימון היל הבריטי ב־17 נקודות וגם אם יצבור 10 נקודות ביום ראשון, בעוד היל לא יצבור אף נקודה יהיה זה הפער ביניהם 27 נקודות, כשבקופה יישארו עוד 30 לחלוקה. כלומר, תיאורטית עדיין יהיה להיל סיכוי לזכות באליפות העולם.

אולם כבר ביום ראשון האחרון, אחרי ששומאכר סיים שני והקדים את היל במקום אחד ואך־שמע היל כמי שוויתר על האפשרות לזכות באליפות השנה. "אני זקוק לניסים כדי לזכות באליפות", אמר היל. אולם נראה שלמרות ההערכה הפסימית של היל, עדיין לא אבדו סיכוייו לזכות באליפות. פרישה של שומאכר וניצחון שלו יגרמו לצמצום הפער לשבע נקודות בלבד וגם צמצום הפער באופן חריף פתוח עדיין ישמור את האפשרות פתוחה לגמרי.

מירוץ פורמולה 1 לא נערך בנורבורגרינג מאז 1985 והנהג היחיד שהשתתף באותו מירוץ וישתתף גם במירוץ הפעם הוא גרהארד ברגר. אבל היתרון יהיה לצידו של שומאכר המכיר את המסלול היטב מהשלבים הקודמים של הקריירה שלו, בעוד מרבית הנהגים האחרים אינם מכירים את המסלול הזה בכלל.

ב־1985 ניצח במירוץ מיכלה אלבורטו בפרארי, ואלן פרוסט שזכה באליפות העולם באותה שנה, סיים במקום השני. פרוסט יכבב גם הפעם בנורבורגרינג, כאשר צפוי שפרוסט לא ייכלל בהרכב הנהגים של קבוצת מקלארן לעונה הבאה, את המושב שהוא עתיד היה לשבת בו, ימלא הכוכב של המירוצים האמריקנים, הסקוטי דייויד קולתהארד שניצח השבוע לראשונה בפורמולה 1, בגרנד פרי של פורטוגל.

במרכז העניינים יעמוד גם אדי אירווין שזכה בלוטו של השבוע ויעבור בעונה הבאה מג'ורדן לקבוצת פרארי. אירווין יצטרך ללמוד להתמודד עם עתונות אירית, עם קהל להוט ועם שומאכר. אבל עיקר העיניים יופנו אל שומאכר והיל, שהמאבק ביניהם לא יוכרע.

גרנד פרי אירופה, מסלול נורבורגרינג, סיבוב 14 באליפות העולם:

אורך המסלול: 4.542 ק"מ.

אורך המירוץ: 68 הקפות, 308.856 ק"מ.

דירוג נהגים: 1. שומאכר 72 נק'; 2. היל 55; 3. קולתהארד 39; 4. הרברט 38; 5. אלזי 34.

הסייפת סמוסנקו: בלארוס מקציבה 24 מיליון דולר להכנות לאטלנטה

אלופת העולם והאולימפיאדה נפגשה אתמול בתל אביב עם אסתר רוט ולידיה חתואל וגינתה את רצח הי"א במשחקי 1972 שבהם השתתפה במינכן

מאת אלי שוחלר

האלופה האולימפית והאלופת העולם לשעבר בסיף, סטיאנה סמוסנקו, הנמצאת אתמול במפגש הזקת שנערכו לכבודה ראשי התאחדות לספורט. סמוסנקו, ילידת 1938, חברת נבחרת בריה"מ, המצוינת לסיף מגיל 16, זכתה בארבע מדליות זהב אולימפיות ובחמש אליפויות עולם.

סמוסנקו, הגיעה לביקור פרטי שנתמך על ידי ראשי התאחדות הסיף. לסמוסנקו בינה לשני ספורטאיות מצטיינות, האמנית אסתר רוט־שחמורוב וחברת נבחרת הסיף לידיה חתואל בקרקון. סמוסנקו, כיום נשיאת איגוד הסיף של בלארוס ושופטת בינלאומית, הקשיבה בעיסוס לצורך ברכות אשר הורעפו עליה על ידי המארחים ובראשם ממלא מקום יו"ר ההתאחדות, שמעון מזור. היא הסירה את ביקורה כחויה מרגשת, שיבוא את נופי הארץ ואת אנשיה, ובמיוחד התלהבה מרמת נבחרת הסייפות של ישראל שהצטיינה את מקומה באולימפיאדת אטלנטה.

ואי אפשר, כמובן, בלי כמה שאלות קשות בעניין רצח י"א הספורטאים הישראלים באולימפיאדת מינכן, בה השתתפה סמוסנקו ב־1972. מסתבר, שהבניין הישראלי שעליו השתלטו המחבלים הפלשתינים, ניצב מול זה של משלחת בריה"מ שספורטאיה היו עדים לכל המתרחש. סמוסנקו נזכרה שבבוקר אותו יום טראגי, כאשר רווח על פעולת המחבלים, ההודעה בסיסמה שבתקווה, האולימפית נפסקת כל המשלחות ופעולות האימבה. במהלך לילה, כאשר פעולת החילוץ הגרמנית נכשלה, הבינה שהסיטואציה הזאת אינה קיימת עוד. "לא היה לנו שום חשק להמשיך בתחרויות אחרי האירועים", הודתה סמוסנקו, "אך באותה תקופה גם לצנו לבצע נאמנה את הוראות ראשי המשלחות הסובייטים. אי לכך, בלית ברירה, המשכנו".

אסתר רוט — שמטעמה עמיצר שפירא היה בין הנרצחים — שאלה אתמול את האורחת, האם היה טעם להמשיך במשחקי מינכן והאם האולימפיאדה לא היתה נפסקת לאלתר, אילו נרצחו בפעולת טירור ספורטאי אחת מעצמות העל. סמוסנקו השיבה בהססנות, שמסורת הספורטאים בראש וראשונה לקיים את הספורט ולהפריד מאירוע פוליטי, אך לא תמיד הדברים יוצאים אל הפועל. השתיים הביעו עם זאת תקוה, שרוח הספורט והאחווה בין העמים ישררו בעתיד, וכי האירועים המצערים של אולימפיאדת מינכן לא יחזרו. סמוסנקו איחלה הצלחה לספורטאי ישראל ולעם ישראל כולו שנה טובה, והזמינה את נבחרת הסיף הישראלית להשתתף בתחרות בינלאומית במינסק, בירת בלארוס.

מתברר שלמרות הנסיגה הכלכלית, שחלה באחרונה ברמת הספורט הבלארוסי, מקציבה ממשלת המדינה — המונה 10 מיליון תושבים — קרוב ל־24 מיליון דולר להכנות לאולימפיאדה הבאה באטלנטה. ממשלת ישראל מקציבה למטרה זו מיליון דולר בלבד.

7 ישראליות בין 400 המתעמלים המתמודדים על ייצוג אולימפי

באליפות העולם בהתעמלות על מכשירים הנפתחת ביום א' ביפאן

מאת יעקב ישפה

שקט מיוחד לספורט הדורית: אליפות העולם בהתעמלות על מכשירים תפתח בעיר סבאי ביפן ביום א', 1 באוקטובר, ותימשך עד 10 בחודש. האליפות המיועדת לגברים ונשים, הנערכת לראשונה באסיה, היא הגדולה עד כה מאז שבה התקיימה אליפות עולם בתרגילי חובה ורשות לכל מדינות העולם מאז התפרקות הגוש המזרחי.

כמעט הראשונה אחרי השינויים שחלו מאז 1991, שכל מתעמלי העולם — יותר מ־400 — יתמודדו על 96 מקומות לגברים ו־96 לנשים, ובמישור הקבוצתי 55 מדינות (נבחרות מלאות) מתמודדות על 24 מקומות קבוצתיים, כשעיני כל נשואות למשחקים האולימפיים באטלנטה 96. אליפות אחת, מבחן אחד לכל — בלי הזדמנות לתקן.

■ אליפות העולם האחרונה הכוללת תרגילי חובה אולימפיים, משמשת קריטריון לכל המתעמלים. על סמך התוצאות ייקבעו המדינות והספורטאים שישתתפו בשנה הבאה באולימפיאדת אטלנטה.

27 נבחרות לאומיות של נשים ו־28 של גברים ישתתפו בתחרות הקבוצתית. בנוסף, יתמודדו מתעמלים ומתעמלות ממדינות נוספות בתחרויות האישיות. בסך הכל ישתתפו באליפות 220 מתעמלות ו־250 מתעמלים מ־64 מדינות.

המאבק העיקרי מתמקד על המקומות 1–12 בתחרות הקבוצתית, המבטיחה השתתפות באולימפיאדה.

נשים אטרקטיביות

בין הנשים מסתמן גוש ברור מאוד של שמונה מדינות, כאשר על הבכורה יתמודדו רומניה, רוסיה, ארה"ב וסין, המדריכן אוקראינה, בלארוס, צרפת וספרד. המתעמלות הישראליות ינסו להכלל בין 12 המובחרות בסיוע הבינינות ובעידוד הגושים. בין שאר הנבחרות צפוי קרב על המקומות 12–9.

בדירוג האישי יתמודדו על הבכורה גוגיאן, מירנסקו, פרסקו (רומניה) עם מילר, רוז (ארה"ב), מו, יא ליבלין (סין) קרקינה (מועמדת בכירה לזכיה במדליית הזהב), קוצ'טקובה (רוסיה) פודקופאיבה, קינביק (אוקראינה) פיסקן (בלארוס).

● הישראליות באליפות: קבוצת נשים מלאה (שבע מתעמלות), כשהמובילה בהן היא אלופת ישראל מיה שני (הפועל תל אביב), אשר הגיעה השנה גם להישגים במישור הבינלאומי. בהנחה שכל הבנות יהיו במיטבן בשני ימי התחרויות, ניתן להתמודד על מקומות 13–18, אשר יבטיחו השתתפות 2–3 בנות (לראשונה) במשחקים האולימפיים. ההתמודדות תהיה עם אנגליה, יוון, צ'כיה, גרמניה, איטליה ועוד.

הנסיינות של מתעמלת אחת או שתיים, בסיכום האישי הכללי, עשויה להבטיח עליה לגמר 36 (הישג מצויין) השעת הקריירה של היהודה לספורט הישגי.

עליונות רוסית

תחרויות הגברים יתאפיינו בקרב קבוצתי מרתק על המקומות 6–12, כאשר קיים גוש מרביל של 6–5 נבחרות. עד המקום ה־16 הכל פתוח.

בגוש המוביל נבחרת בריה"מ, שתזכה קרוב לודאי בתואר לפני סין, גרמניה, אוקראינה ויפאן, אם כי בלארוס (אף שנחלשה באחרונה) עשויה להפתיע. אחריהן — גוש גדול של נבחרות שוות בדומה: איטליה, צרפת, רומניה, בולגריה, קוריאה, ארה"ב, קובה, הונגריה, שוויץ.

באליפות העולם האחרונה בתרגילי חובה ורשות, שהיתה ב־1991 בארה"ב, כמבחן למשחקים האולימפיים בברצלונה, הפרידה צרפת את המקום ה־12 בעשירית הנקודה ולא עלתה זכתה בייצוג בגמר.

בדירוג האישי יתמודדו על הבכורה מתעמלים מבריה"מ, ובראשם האלוף האולימפי מבלארוס ויטאלי שרבו, אם חזר לכושר טוב אחרי סידרת פציעות. מולו יתייצבו בן ארצו, אלוף העולם איוואן איוואנקוב, נגד סוללת כוכבים רוסיים: גמוב ושבאייב, חרושאייב, מישוטין, ושאריפוב מאוקראינה. מול עליונות זו, יציבו הסינים את כוכביהם; הגרמנים את אנדראס חקר הבלגי (יוסי לשעבר), היפאנים אשר יהוו כתמיד מהעורר הביתי והמסורת ההצלחות.

הצלחות למתעמלי העתודה בגרמניה

קטבוס, גרמניה (שירות "ספורט הארץ"). נבחרת העתודה של ישראל בהתעמלות על מכשירים זכתה בהישגים מרשימים בתחרות בינלאומית, בה השתתפו 63 מתעמלים מ־21 מדינות. טל מרסקביץ' (בין ילידי 1979) ויוגב דגן (ילידי 1980) זכו במדליות ארד; דניס בלאוסוב (ילידי 1977) זכה במדליית ארד בתרגיל הקרקע וסיים במקום הרביעי הכללי. יוסי רובין (ילידי 1977) זכה במדליית זהב בסוס סמוכות ובכסף במקבילים, אך דורג רק במקום השישי; אלכס סמינובוף (ילידי 1978) דורג במקום הרביעי הכללי, לאחר שסיים 4 בטבעות ו־8 במקבילים.

רוני קליימן תוקף את יו"ר חברת הניהול של מכבי תל אביב

"דייויד פדרמן נתן כסף, אבל לקח את הנשמה"

מאת יהושע שגיא

יו"ר מחלקת הכדורגל בעבר מצהיר: "הסיפור שלי במכבי זו גופה שתולעים כבר מכרסמים אותה ואין סיבה להעלותה באוב. זה לא ראיון של חיסול חשבונות. אני הרי יודע מה יגידו אלה שיקראו את הראיון הזה. חלק יגידו: יפה שרוני חושב על החברים. חלק אחר יגיד: רוני מתחשבן כי הוא כבר לא במכבי תל אביב"

רוני קליימן. יש "חיים שכאלה" ויש חיים אחרים

רוני קליימן היה (ונשאר) אוהד קנאי של מכבי תל אביב, שהגיע לעמדת יו"ר מחלקת הכדורגל של המועדון. הוא העלה את הקבוצה על פסים חדשים, הוביל אותה לזכיה בגביע המדינה, יצר במועדון אוירה מיוחדת שהכל משתבחים בה. הוא הוליש שעתיד המועדון מחייב שינויים, גיבש קבוצה שתריץ את מכבי ת"א בבורסה האמריקאית על מנת להזרים לקופה מיליוני דולרים. אבל המועדון לא היה בשל למהלך כזה, ובסופו של דבר רוני קליימן מצא את עצמו בחוץ.

המהלך פגע בו והותיר בו צלקת עמוקה. הוא חי את המועדון גם כאשר הוא כבר מכהן כיו"ר של מועדון אחר, אבל לא שוכח לזכור מי הוביל את המהלך שפינה אותו מתפקיד היו"ר. כאשר שודרה בראש השנה בטלוויזיה התכנית "חיים שכאלה", שהעלתה את סיפור מכבי תל אביב, כדורסל, פרח קליימן להתלונן על קיפוחם של פעילי העבר. תגובתו עוררה סערה בקהילת מכבי.

● המכתב לעמוס אטינגר ומוטי קירשנבאום בעניין "חיים שכאלה", בשביל מה היית צריך את זה?

לא רוצה להישמע בומבסטי, אבל אלה שמכירים לי ואלה שמכירים אותי, יודעים שמה שמאפיין אותי זו רדיפת צדק. מה שנעשה בתכנית הטלוויזיה "חיים שכאלה" לאבי פילוסוף ולדוד מושביץ, שהם חברים מאד קרובים שלי, מסמל את חוסר הצדק שמאפיין הרבה תחומים שלנו וגם של מכבי תל אביב.

● למה אתה מתכוון?

מכבי תל אביב כיום הפכה להיות מכבי פדרמן תל אביב.

● מה רע בזה? פדרמן עוזר, פדרמן נותן הרבה כסף.

קודם כל, לא רע שיהודי נותן, אבל עד כמה שידוע לי חברת עלית היא שנותנת. עד כמה שידוע לי, חברת עלית זה לא פדרמן, זה גם פדרמן.

● אתה יודע כי מה שאתה אומר זה בסך הכל הבדל סמנטי קטן.

זה הבדל גדול. זה הבדל של יותר מ־90%. אבל לא זו הבעיה. לא ייתכן שבא אדם למערכת קיימת ובתיחכום מצליח לגרום לכך — והדוגמה הטובה לכך היא "חיים שכאלה" לשמלוק — שאנשים יחשבו שמכבי תל אביב נוסדה, היתה וקיימת בזכות אדם אחד ששמו דייויד פדרמן. זה עיוות היסטורי. סילוף האמת.

● מה בעצם קרה? מכבי ת"א היתה במצב קשה מאד, בא אדם שהכניס את היד לכיס ועזר. אחרת יכול להיות שמכבי ת"א היתה מתחסלת. מה רע בעזרה?

כבר היו מצבים קשים במכבי ת"א גם לפני שדייויד פדרמן הגיע. ואז חברת עלית, בראשותם של רפי ומשיק מושביץ ז"ל, ובראשותם של אבא פרופצ'נקו, אבי פילוסוף ודוד מושביץ ייבדלו לחיים ארוכים, נחלצה לעזרת המועדון, ומכבי ת"א הצליחה גם אז במישור הספורטיבי לא פחות, אם לא הרבה יותר. לכן, עם כל הכבוד, ואני מדגיש עם כל הכבוד לפעלו של דייויד פדרמן, למען מכבי ת"א אני לא חושב שהתמורה העוצמה החשובה על פועלם של אחרים במכבי ת"א גורעת מכבודו ומההערכה למה שהוא עושה למען מכבי.

● אתה מדבר בעוקצנות על הרבה יותר הצלחה במישור הספורטיבי. יש לך השגות על הצלחות מכבי בתקופת פדרמן?

אין ספק שמכבי ת"א כיום, וקודם כל הכדורסל, הפסיקה להיות הקבוצה של המדינה, זמן רב לא הגיעה לפיינל פור, ולא זכתה בגביע אירופה מאז 1981.

● אתה מודע שכל זה בגלל דייויד פדרמן?

גם הזכיה בגביעי אירופה ב־1977 וב־1981 לא היתה בגלל פדרמן, ואין ברירה, חייבים להיות עם העובדות. אולי זה לא בגלל פדרמן, אבל עובדה היא שהבינה המשמעותית במירת העניין שמכבי ת"א מסורתת ובהישגיות שלה, העובדה שלראשונה אחרי 23 שנים איבדה את האליפות בארץ – כל זה קרה בתקופתו של דייויד פדרמן. אז אולי זה לא בגלל פדרמן – אבל כולנו מכירים את האימרה שלהצלחה אבות רבים, ואילו הכישלון יתום.

● את המלים אולי זה לא בגלל פדרמן אתה משום מה אומר בטון מאד מינורי.

כי אין הכוונה מדיעת ספורטיביות שזה בגללו. אני לא יכול להוכיח שזה בגללו. אבל בכדורגל יהיה לי הרבה יותר קל להוכיח זאת, כאשר זה יקרה.

● אתה חושב שזה יקרה בכדורגל?

אני לא חושב, אני חושש שזה יקרה.

● בגלל דייויד פדרמן?

הפעם הוא יוכל לקנות את האשמה עליו, ועליו בלבד. אני מתכוון לעובדה, שאברהם גרנט עסוק עכשיו בבניית קבוצת צמרת בהפועל חיפה, במקום להמשיך במלאכה שבה כל כך הצליח במכבי ת"א.

● כאשר רובי שפירא משלם לאברהם גרנט יותר כסף, גם בזה דייויד פדרמן אשם?

השאלה שלך היא דוגמה מצויינת לאיך דייויד פדרמן, או המוכבים אותו, מנסים לשכתב את ההיסטוריה, אמנם רק בת כמה חודשים, אבל כבר היסטוריה.

● לא נכון שרובי שפירא משום משלם לגרנט יותר כסף?

לא, זו עוד פעם השיטה של להנחיל את ההיסטוריה מהסוף. כאן אני במצב קצת עדין, כי אני חבר מאד קרוב של אברהם גרנט. לכן התשובה שלי היא שיקשם שהייתי שהוא נהלתם של גרנט ושלי בלבד, אבל כראי להעמיד דברים על דיוקם.

● גרנט לא רצה לעבור להפועל חיפה?

אברהם גרנט ורעייתו צופית מאד רצו להישאר בתל אביב ולהמשיך במכבי. אני יודע שמאד רצו להמשיך במכבי ת"א, מכיוון שעשיתי מאמצים גדולים, כל מה שרק יכולתי, להביא את גרנט לאמן במכבי הרצליה — ולא הצלחתי. גרנט הסביר בכל הדרכים שהוא רוצה להמשיך במכבי ת"א.

● ולכן גרנט הלך לאמן בהפועל חיפה?

דייויד פדרמן, סליחה על הבוטות, ניסה להתחכם. הוא הצהיר בפני כל מי שרצה לשמוע ובפני כל מי שלא רצה לשמוע, שהוא לא ישלם משכורות מטורפות כמו ששילם רוני קליימן, שהוא לא יחתום על חוזים ארוכים עם אברהם גרנט כמו שרוני קליימן חתם. הוא הוליך את גרנט למצב שבו נאלץ, ואני מדגיש נאלץ, ברגע מסויים, לחשוב על אופציות אחרות. גם לא סוד הוא שפדרמן הבחין באיחור מסויים בטעותו, הסכים לשלם סכומים הרבה יותר גבוהים מכפי שגרנט דרש כדי להישאר במכבי.

● אתה אומר שגם הסכים לשלם לגרנט יותר וגם לא השאיר אותו?

במכתבי לעמוס אטינגר ולמוטי קירשנבאום, אני מדבר על אובדן הנשמה. פה זו דוגמה של אובדן הנשמה. גרנט אהב במכבי ת"א את ההצלחות הספורטיביות, את הכסף, את הנשמה. אבל את הנשמה לקחו.

● מי לקח למכבי ת"א את הנשמה?

דייויד פדרמן לקח ממכבי ת"א את הנשמה והשאיר את הכסף. אבל לא מספיק הרבה כסף כדי לחפות על חוסר נשמה. אולי חוסר נשמה זו הביא לכך שפדרמן לא מצא לנכון לדרוש ולבקש מעורכי התכנית "חיים שכאלה" להזכיר, ולא גם בשני משפטים, את העובדה שההיסטוריה של מכבי ת"א ועלית לא החלה לפני 7–8 שנים, אלא בתחילת שנות ה־70.

● תרשה לי, בכמעותא. אברהם גרנט הלך, וזה בעיניך אסון. אבל בניהולו של דייויד פדרמן הביאו את המאמן דרור קשטן, והחזירו למועדון את איציק זהר, לא שיחזרו שום כבוד. ההתייחסו שתוקפים זיים מעולים.

אין לי דבר נגד דרור קשטן. אני אוהב את קשטן. רציתי אותו כמאמן במכבי הרצליה. קשטן מאמן מצויין. אני מאחל למכבי ת"א שרק תצליח גם כאשר דייויד פדרמן שם.

● הוא כל כך מפריע לך במכבי ת"א?

לא מפריע לי שהוא שם. יש בינינו סיפור קטן מימי היותי יו"ר מחלקת הכדורגל של מכבי תל אביב, ויש לו חלק גדול בזה שאני לא שם, אבל לא זה העניין. אני לא רוצה לגעת בזה. זה סיפור בן שנתיים והוא סיפור מת.

● אבל זה סיפור שכואב לך.

בהרבה מדינות נקרופיליה היא עבירה פלילית. אני לא רוצה להחזיר לזה. הסיפור שלי במכבי זו גופה שתולעים כבר מכרסמים אותה ואין סיבה להעלותה באוב. באירופה אדם פותח מסעדה ועובד בה עם נשמה לאורך שנים והיא עוברת מדור לדור, מאב לבן. יש מסעדות בנות 108 באירופה. ובישראל, זו תופעה כלל ישראלית, אדם פותח מסעדה, או מוסך, הולך לו, הוא מצליח – באים ובועטים בו ובהצלחה.

● ואתה זה שהצליח בו ובעטו בו?

לא, אני מתכוון לאברהם גרנט. אני לא הצלחתי ולא בעטו בי.

● גרנט הוא הצלחה שבעטו בה?

ללא ספק. אולי לא בעטו בו, אבל לא עשו מספיק כדי לשמור אותה במכבי. בעטו זו אולי מלה חזקה מדי.

● אבל אחרי שגרנט הלך פתחו את הכיסים, הביאו את איציק זהר וגיורא לתקן.

אם כך, הכל שלא פתחו את הכיסים בזמן. ואת זה נראה בעוד כמה חודשים. חשוב לציין שהשיחה שלנו מתקיימת לפני משחק הליגה בין מכבי ת"א לבין הפועל חיפה עם גרנט.

● זאת אומרת שאתה מודע שדייויד פדרמן הורס את הכדורגל במכבי ת"א.

דייויד פדרמן גזל את הנשמה ממכבי ת"א על כל המשתמע מזה. ג'רי בית הלוי היה נשמה. חיים (לייבו) לייבוביץ ז"ל היה נשמה. ובשנים האחרונות גרנט ואפשר היה נשמה, רוני לאופר היה נשמה, אני נתתי מהנשמה שלי. אבל התקופה הזו חלפה. היום אין נשמה. הכדורסל, בתקופה שבה שמעון מזרחי היה שליט בלעדי, יחד עם שמלוק ובימי אבי פילוסוף ודוד מושביץ, היתה קבוצה שניצחה בכל תואר אפשרי, המון בזכות הנשמה, אך לא רק בזכותה. היום זה איננו ואת זה הרס דייויד פדרמן.

● ובגלל זה ניסית לקנות את הפועל תל אביב, בכדורגל? בתור נקמה?

הלכתי לקנות את הפועל ת"א כעסק. לא כנקמה. אין לי במי לנקום. הזמנים השתנו. מכבי והפועל זה לא מה שהיה פעם. אבל להזכירך, רציתי קודם לקנות את מכבי ת"א ולא נתנו לי.

● מדוע?

ייצגתי קבוצה, בראשותו של אבי טיומקין, שרצתה לגייס בבורסה בארה"ב מיליוני דולרים, אבל גרמו לכך שהעיסקה לא תצא אל הפועל.

● למי הפריע שתביאו מיליונים?

לאלה שחשבו שאם אני אביא את המיליונים הם אולי לא יהיו במכבי.

● מה ההבדל בין הכסף שאבי טיומקין צריך להביא לבין הכסף שדייויד פדרמן הביא, חוץ מזה שאתה הבאת?

ההבדל הוא שאני התניתי את העיסקה בכך שאברהם גרנט יישאר במכבי תל אביב לתקופה ארוכה. היתה פגישה בין טיומקין לבין גרנט והעניין היה סגור. ההבדל בין הכסף של טיומקין לבין הכסף של פדרמן, זה שטיומקין איפשר המשך קיום המערכת הקיימת שחשבו שהיא מוצלחת ביותר. הפתור היה משיניים מיותרים בדבר מוצלח.

● וזה מה שלדעתך עשה דייויד פדרמן?

בדיוק. כן. זה מה שהוא עשה.

● מי תהיה לדעתך אלופת הליגה בכדורגל?

לא מכבי הרצליה.

● עוד 14 קבוצות לא יהיו אלופות. אני שואל מי, לדעתך, תהיה האחת שתזכה בתואר?

אחת מהקבוצות הבאות: מכבי חיפה, מכבי תל אביב, הפועל חיפה, בית"ר ירושלים, ואולי תצוץ איזו הפתעה בלתי צפויה אחרת.

● מי האייבורדיטית שלך לאליפות?

מכבי ת"א, כמובן. אני היחידי מכבי ת"א, לפחות אותו משך זמן של כל אלה שאין להם זכות ראשונים במכבי, וגם לי אין בה זכות ראשונים.

● מדוע בסופו של דבר לא קנית את הפועל ת"א?

הקבוצה לא עמדה למכירה.

● היא עמדה למכירה, אבל לא נמצאו לה קונים.

מועצת הפועלים פשוט לא רצתה למכור את הפועל ת"א.

● גרשון גלמן אומר את ההיפך.

● אז הוא אומר.

● היית אצל חיים רמון?

דיברתי איתו על העניין.

● ומה היה?

התשובה היא שאני במכבי הרצליה, זה מה שהיה. יש לנו חברים משותפים שניסו לגרו, לשדך, אבל זה לא הסתדר ולא יצא מזה כלום.

● אבל גם את מכבי הרצליה לא קנית.

מכבי הרצליה אינה נכס מבחינת קהל ומבחינת העניין, כמו מכבי ת"א והפועל ת"א. בהרצליה צריך ליצור את זה, וזה יקח כמה שנים טובות.

● כמה עולה לך מכבי הרצליה?

עולה.

● סכום גדול או קטן?

כשאתה אומר גדול, השאלה היא תמיד גדול למי? להערכתי מרגע שהוא מגע בודי היום יום, כאשר הוא חסר.

● ואצלך?

לא פוגע.

● זאת אומרת שאתה נותן סכום קטן?

יכול להיות. אני לא נכנס לפרטים. בהערת ביניים אומר: גם עובדת בסכומים גבוהים מאד להבכות הפעילות השוטפת של הקבוצה, זו עזרה כספית.

● אתה עוד רוצה להיות חבר בהנהלת התאחדות לכדורגל?

לא. בהתאחדות הזו. אני רוצה לראות התאחדות אחרת.

● מה זו התאחדות אחרת?

אנשים אחרים, מטרות אחרות, התאחדות שדואגת רק למה שטוב לכדורגל הישראלי – לא רק מה שטוב לעסקנים.

● אתה יכול לתת דוגמה למה אתה מתכוון במה שטוב לעסקנים?

לדוגמה, מסקנות ועדת אביבי בעניין איסור רכישת קבוצות למטרות רווח.

● רצית ללכת על העניין הזה לבג"ץ. מה קרה עם זה?

זה בלתי אפשרי. לפי הייעוץ המשפטי שקיבלתי צריך תחילה ללכת לבית הדין העליון של ההתאחדות, להיכשל שם – ואז ללכת לבג"ץ. ואת זה אעשה.

● אתה מוכן לתת הבטחה לפני סיום?

זה לא ראיון של חיסול חשבונות. אני הרי יודע מה יגידו אלה שיקראו את הראיון הזה. חלק יגידו: יפה שרוני חושב על החברים. חלק אחר יגיד: רוני מתחשבן כי הוא כבר לא במכבי ת"א.

● אני מבין שחוץ מאשר עם כמה מאוהדיה הוותיקים של מכבי הרצליה אין לך חשבונות.

זה נכון. האנשים האלה גרמו לי להתגעגע לאוהדי מכבי ת"א, שגם איתם היה לי חשבון לא נעים.

הקאם–בק האחרון של דייגו ארמנדו מראדונה

כוכב הכדורגל הארגנטיני חוזר לשחק מחר במדי בוקה ג'וניורס במשחק ידידות נגד דרום קוריאה בסיאול, עם סיום עונש ההשעייה שלו. למרות שכבר הודיע כמה פעמים על פרישה, זו הפעם הרביעית שמראדונה שב למגרש, אבל זו כנראה הפעם האחרונה

מאת עוזי דן

דייגו ארמנדו מראדונה יחזור מחר לשחק כדורגל כשקבוצתו החדשה־ישנה בוקה ג'וניורס תתמודד במשחק ידידות נגד נבחרת דרום קוריאה בסיאול. כשהושעה מראדונה ביוני 1994 ל־15 חודשים (בפעם השנייה בקריירה שלו) היה נראה כי מראדונה סיים את יומו כשחקן. בינואר השנה הוא גם אמר שלא יחזור לשחק וזה היה נראה סביר לגמרי. אחרי הכל, בדיוק עוד חודש הוא יהיה בן 35 – "זקן" במושגי כדורגל.

אבל מראדונה שינה, בפעם המי יודע כמה את דעתו, והוא חוזר לשחק, והכדורגל התקשורתי חוגג. נכון שספק גדול אם נראה ממנו כדורגל שמזכיר את הימים הגדולים, אבל מראדונה הוא מראדונה, לא רק פה גדול, אלא גם אחד מגדולי הכדורגלנים בכל הזמנים.

"כשאתה באמת אוהב את המשחק, קאם–בק הוא תמיד אפשרי", אמר מראדונה לפני כשבוע במועדון האוהדים הפרטי שערך באודיטוריום, לקראת חזרתו שלו. זהו הקאם בק הרביעי של דייגו מאז הושעה לראשונה ב־1991, אבל לטובתו של דייגו יאמר, שתמיד חלם לחזור לשחק בקבוצתו האהובה בוקה ולסיים בה את הקריירה.

הקאם–בק הראשון של מראדונה היה בקיץ '92 כששב מההשעייה הראשונה וחתם לעונה בסביליה. הוא המנוע ניצבות של השחקן הגדול מלפני ההשעייה (ומה שלא פחות חשוב הכפיל את מספר הצופים של הקבוצה), אך בסופו של דבר סביליה זרקה אותו קצת לפני סיום העונה שלו. בנובמבר 1993 הוא חזר שוב, הפעם במדי ניואלז אולד בויס (וגם בנבחרת ארגנטינה), קאם–בק שהחזיק מעמד שבעה משחקים. ניואלס זרקה אותו כי מראדונה לא טרח להגיע לאימונים. הקאם בק הבא היה גם כן קצר: קריירת אימון כושלת בראסינג קלאב ובדפורטיבו מאנדיו.

זה לא אומר שדייגו נרגע. כשבועות מאז חתם בבוקה (בה קיווה להתחם כמאמן–שחקן) הוא הביע את דעתו על כל דבר שקשור בקבוצה, כולל על המאמן סילביו מארצולינו שלדעתו של דייגו צריך להתפטר כי הקבוצה לא מספקת. ברור גם מי מראדונה רוצה במקומו – הוא עצמו. מארצולינו, אגב, היה מאמן בוקה ב־1981 וחזר עם דייגו הוביל אותה לאליפות ארגנטינה.

אם דייגו יוכל להציג שמץ מיכולתו, או לפחות לעמוד בציפיות של עצמו, זה יהיה נחמד מאוד לשוב ולראות אותו משחק ומסיים את הקריירה בבוקה, אבל אם הגיל, השרידים או האופי יעשו את שלהם והקאם בק הזה לא יצליח, צריך לקוות שמראדונה לא ישוב להתנהג כילד מחוד ויודע שכנראה הגיע הזמן לתלות את הנעליים והפעם סופית.

דייגו מראדונה במשחק אימון

מראדונה / תעודת זהות

● נולד ב־30 באוקטובר 1960 בלנוס (פרבר של בואנוס איירס).
● גובה 1.60 מטר, משקל 70 ק"ג.
● 90 הופעות בנבחרת ארגנטינה, 34 שערים.
● קבוצות: ארגנטינוס ג'וניורס, בוקה ג'וניורס, ברצלונה, נאפולי, סביליה, ניואלס אולד בויס, בוקה ג'וניורס.
● הופעת בכורה בבוגרים של ארגנטינוס: 20 באוקטובר 1976.
● הופעת בכורה בנבחרת: 27 בפברואר 1977.
● פברואר 1981: חותם בבוקה ומוביל אותה לאליפות באותה עונה.
● יוני 1982: חותם בברצלונה.
● אוגוסט 1984: חותם בנאפולי, זוכה עם הקבוצה בשתי אליפויות איטליה (1987, 1990) ובגביע אופ"א (1989).
● 29 ביוני 1986, מניף את גביע העולם במקסיקו כקפטן נבחרת ארגנטינה אחרי ניצחון בגמר 2–3 מול מערב גרמניה.
● אפריל 1991: מושעה ל־15 חודשים מכדורגל ע"י פיפ"א בעקבות הגילוי שהשתמש בקוקאין לפני משחק הליגה של נאפולי נגד בארי.
● יוני 1992: חוזר מהשעייה וחותם בסביליה.
● ספטמבר 1993: חותם בניואלס אולד בויס.
● אוקטובר 1993: חוזר לנבחרת ארגנטינה למשחקים נגד אוסטרליה על מקום במונדיאל בארה"ב.
● פברואר 1994: נזרק מניואלס ויום אחרי כך יורה ברובה אויר על עיתונאים.
● אביב 1994: מתמנה למאמן ראסינג קלאב ומתפטר אחרי תקופה קצרה.
● יוני 1994: מצטיין במונדיאל ומבקיע שער נגד יוון. אחרי כמה ימים, ערב המשחק נגד ניגריה, נמצא שהשתמש באפידרין (סם אסור). פיפ"א שוב משעה אותו ל־15 חודש.
● תחילת 1995: מראדונה מאמן תקופה קצרה את דפורטיבו מנדיו אך מפוטר אחרי כמה הפסדים.
● אוגוסט 1995: חותם בבוקה ג'וניורס לשנתיים וחצי.
● 30 בספטמבר 1995 (מחר): חוזר לשחק במשחק ראווה בסיאול בין נבחרת דרום קוריאה לבוקה.

עוזי דן

האוולאנז' אינו מכיר בארגון השחקנים שהקים דייגו מראדונה

ריו דה ז'אנירו (רויטר). נשיא פיפ"א, ז'ואאו האוולאנז', הודיע אתמול כי הוא אינו מכיר בארגון השחקנים העולמי שהקים דייגו מראדונה. "המהלך הזה של מראדונה הוא של שחקן, שניצב בפני סיום הקריירה שלו", אמר האוולאנז' לעיתון בסאו פאולו.

נשיא פיפ"א הסביר עוד: "פיפ"א דנה עם התאחדויות כדורגל ברחבי העולם, אבל לא עם שחקני כדורגל, כיוון שהיא אינה יכולה להענות לתביעותיהם". האוולאנז' הסביר, כי אין צורך בארגון שחקנים, כיוון שבמבנה הנוכחי, פיפ"א הוא ארגון דמוקרטי מאוד. הוא גם הסביר: "אם יש שחקנים שלא מקבלים את החוקים של פיפ"א, אין הם יכולים להשתתף במשחקי גביע העולם שיחזו ב־1998 בצרפת".

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חייל נפצע קשה מול חופי לבנון מרימון שהתפוצץ בידיו

התכוון להשליכו על חפץ חשוד, שהתגלה בדיעבד כפגר של פרה שהתנפח במים

מאת איתן רבין
סופר הצבאי של "הארץ"

חייל צה"ל, המשרת על ספי־נת דבור בחיל הים, נפצע באורח קשה כאשר חלק מזרועו נקטע בעקבות התפוצצות רימון בידו.

מפקד חיל הים האלוף עמי איילון מינה קצין בודק לבדוק את נסיבות התאונה ואף הורה שלא להשתמש ברימונים מן הסוג שהתפוצץ.

החייל הפצוע הועבר לבית החולים רמב"ם בחיפה ובשעת מסירת הידיעה סמוך לחצות הוא מנותח. כוחות צבא, הכוללים מסוקים ורקודי תאורה, ערכו בזמן הניתוח חיפוש בים אחר זרועו של החייל.

ספינת חיל הים היתה בפעי־לות שגרתית מבצעית מול חופי דרום לבנון. החיילים זיהו בתוך המים חפץ שחור, וסברו כי מדו־בר בחפץ חשוד, שאולי נשלח לצורך פיגוע. מפקד הדבור הורה להשליך רימונים לעבר אותו חפץ חשוד. אחד החיילים, המש־רת זה שבעה חודשים בחיל הים, נטל רימון מיוחד על מנת להש־ליך את הרימון לעבר אותו חפץ חשוד. אולם הרימון התפוצץ בטרם השליך וקטע חלק מזרועו של החייל.

מקור צבאי בכיר אמר, כי החפ־ץ החשוד התברר לבסוף כפגר של פרה, שככל הנראה נפל מאר־גייה המובילה בשר, ובאמצע מס־עי התנפח בתוך המים. לדברי המקור, זהו מטרה וגם מכשול ניווט. עוד אמר המקור הצבאי, כי מפקד הדבור פעל על פי הה־נחיות כאשר הורה להשמיד את המטרה ולהטביע אותה.

מפקד חיל הים, האלוף עמי איילון, הורה מיד להפסיק את השימוש ברימונים מסוג זה וכן מינה קצין בודק לבדוק את נסי־בות התאונה. הקצין יבדוק אם היתה תקלה טכנית ברימון או שמא פעל החייל שלא על פי ההוראות. הקצין הבודק יגיש את מסקנותיו לאלוף עמי איילון בי־מים הקרובים.

200 מנהלי ישיבות ומוסדות חרדיים מאיימים להחרים את שר הדתות

מאת שחר אילן

200 מנהלי ישיבות ומוסדות תורנות חרדיים השתתפו אתמול בכנס שיזמה סיעת יהדות התורה באולם ויז'ניץ בבני ברק, נגד שר הדתות שמעון שטרית. בהח־לטות הכנס מאשימים המשתת־פים את שטרית, כי הוא מעכב את כספי הישיבות כדי להשת־מש בהם לפרויקטים במפלגת העבודה. משתתפי הכנס טוענים ש"שטרית בוחר להרס עולם התורה", ולכן הם "מכריזים מל־חמה על ממשלת ישראל".

יו"ר דגל התורה, הח"כ אברהם רביץ, אומר שבין האמצעים הנשקלים: תרומת משרד הדתות, סירוב למלא את טפסי הבקשות להקצבות והפגנות נגד שטרית. בשלב ראשון יועברו החלטות הכנס לידיעת ראש הממשלה, כדי לאפשר לו לנסות לתקן את הדברים לפני תחילת המאבק. לדברי רביץ, "קיבלנו מראשי המוסדות גיבוי למאבק שיכול להיות קשה מאוד". רביץ מסביר, שהרקע למאבק נגד שטרית הוא "יבוש תקציבי הישיבות והתר־בות התורנית. "מנהלי המוסדות סיפרו על התנכלויות לאורך כל הדרך, במעטה של הנהגת מנהל תקין".

יו"ר סיעת יהדות התורה, הח"כ אברהם שפירא, אמר ששר האו־צר רצה לתת לשטרית עשרות מיליוני שקלים לערכון תקציב הישיבות, "אבל שטרית לא מושך את הכסף. אני לא מכיר שר שלא רוצה לקחת כסף, שהאוצר רוצה לתת לו".

מנהל מוסדות פיסטבורג, הרב משה לבקוביץ, אמר שמחלקת הביקורת הארשה של משרד הד־תות "קובעת כללים שאי אפשר לעמוד בהם. יישבו ויבדקו כל מוסד, ועל כל סטייה כולנו נשב באבו כביר". לדבריו, "המוטיב שמכתיב את המשרד הוא להוכיח שכל הדתיים גנבים. ממתי שמים אנשים חילונים לבדוק ישיבות?"

הרב אברהם קוגלקין, מנהל מוסד "מורשה לזבולון", קרא לצאת למסע הסברה ביהדות העולם כדי שיפסיקו לתרום.

דובר משרד הדתות, עופר עצר, אמר בתגובה, ש"הלחצים המופעלים על השר שטרית לא יפגעו בנחישותו להנהגת מנהל תקין בכל שירותי הדת". לדב־ריו, "העיכוב בכספי התרבות התורנית נבע ממנהלים הלקויים וחלוקת הכספים בניגוד לכל כללי המנהל התקין, שנחשפו בדו"ח מבקרת המדינה". עיכוב תקציב הישיבות, אומר עצר, התעכב בשל משא ומתן בין האוצר למשרד הדתות.

שריפה במחסן התחמושת של בסיס צבאי השוכן באזור מגורים

מאת דניאל אביב

שריפה פרצה אמש בבסיס צה"ל במרכז הארץ. סמוך לשעה 9:30 בערב דווח לכוחות משטרה ומד"א באזור, על שריפה במחסן התחמושת של הבסיס, השוכן באזור מגורים, לאחר שהדי הת־פוצצויות נשמעו בוקעים מהמק־קום.

לא היו נפגעים.

תושב נצרת נעצר בחשד להתעללות בילדיו

(ע). תושב נצרת (45) החשוד בהתעללות בילדיו נעצר אתמול לעשרה ימים בפקודת בית מש־פט השלום בנצרת. נציג המשט־רה טען כי העצור התעלל בילדיו במהלך החודשים האחרו־נים: הוא היכה אותם ואת אשתו וגם עשה מעשים מגונים בפומ־בי. על פי החשד, הוא היכה את בנו בן ה־12 בכבל חשמלי.

הפרשה נחשפה לאחר שהעצור התייצב בשירותי הרווחה בעי־ריית נצרת, וביקש למצוא לו דיור חלופי. הוא סיפר כי הוכה על־ידי אביו בכבל חשמלי. בב־דיקה רפואית נתגלו על גופו סימני חבלות. החשוד הכחיש בבית המשפט את טענות המשט־רה על התעללות בילדיו, וטען כי פעל לחינוכם. נשיא בית משפט השלום בנצרת, הליל עבוד, דחה את בקשת המשטרה לשלוח את החשוד להסתכלות, והורה להאריך את מעצרו.

מפקד משטרת נצרת מסר כי בעזרת אשתו של החשוד, היא טענה שבאזור המקרים היא הב־חינה כיצד בעלה דורך על חזה של אחד מילדיה, תוך הכאתו. לחשוד תשעה ילדים, כשהבכ־רה הגדולה ביניהם בת 21 והבת הקטנה בת 3 חודשים. הוא מוב־טל.

הושבעו ששה שופטים חדשים

מאת כתב "הארץ"

בטקס השבעת שופטים, שנע־רך אתמול בבית הנשיא הושבעו ששה שופטים חדשים: הרשמת ורדה פלאוט, עורכי הדין שמואל בוקובסקי, יהושע גייפמן וזהבה אגי מונו לשופטי שלום במחוזות ת"א והמרכז. עו"ד שמעון פיינב־רג מונה לשופט שלום בירוש־לים. עו"ד רב בן־יעקב מונה לשופט תעבורה באשקלון.

משלחת מטעם ערביי ישראל תצא לקטאר לשבוע תרבות פלשתינית־קטארית

מאת יוסף אלגזי

על פי הזמנת שר התרבות וההסברה של מדינת קטאר, השייח ד"ר חאמד עבד אל־עזיז קווארי, תצא בשבוע הבא משלחת גדולה של ערביי ישראל למדינה זו כדי להשתתף בשבוע תרבות פלשתינית־קטארית. בראש המשלחת עומדים יו"ר ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות בישראל וראש עיריית שפרעם, אברהים נימר חסיין, והמשורר הדרוזי סמיח אל־קאסם.

המשלחת תצא ביום חמישי הקרוב לעמאן, ומשם לקטאר. המשלחת כוללת בין השאר את מ"מ ראש המועצה המקומית של ראמה, חאתם פארס, להקת המחול "מהאבל" מנצרת, את הצייר עבד עבדי מחיפה, את הבמאי רייאד מסרוואה, וכן את המשורר מחמוד מוסא, פלשתיני תושב השטחים.

המשורר סמיח אל־קאסם, המשמש כעורך הראשי של השבו־עון הנצרתי "כול אל־ערב", הצהיר אמש, כי זו תהיה הפעם הראשונה שמשלחת של אורחים ערבים מישראל תייצג את התרבות הפלשתינית במדינה ערבית כלשהי. הוא הוסיף, "הש־לטונות הקטאריים ביקשו על ידי הזמנתנו לפצות את ערביי ישראל על כך שנותקו אותם במשך למעלה מ־45 שנים".

חוני מועקי מואשם בהתקנת מכשירי האזנות סתר בהוראת פרידן וצור

מאת צבי הראל

לבית משפט השלום בתל־אביב הוגש בשבוע שעבר כתב אישום נגד החוקר הפרטי חוני מועקי. מועקי מרצה כעת עונש מאסר על ביצוע האזנות סתר בלתי חוקיות. מדובר בפרשה בה מעורבים החוקרים הפרטיים רפי פרידן ויעקב צור.

לטענת התובע, עו"ד רפאל לוי, העסק הנאשם על ידי פרי־דן וצור ועסק בהתקנת משדרים להאזנות סתר על קווי הטלפון. בין האנשים להם בוצעו האזנות שלא כדין, לטענת התובע, היו זאב מוזס, המנכ"ל לשעבר של "ידיעות אחרונות", עורכי הדין ליפא מאיר וד"ר יעקב וינרוט, אלוף (מיל') אלי זעירא, הח"כ סי־לבן שלום, בעלה של ג'ודי ניר מוזס שלום, מבעלי העיתון "ידי־עות אחרונות" רות בן ארי, רכ־זת הכתבים של "ידיעות אחרונות".

מועקי מואשם בעבירות של הצבת והתקנת מכשירים למטרות האזנות סתר, ופגיעה בפר־טיות.

נרצח סניגורו של החשוד בניסיון לגנוב ולהבריח כתבי יד נדירים מרוסיה לישראל

מאת איזבלה גינור

בפטרבורג, רוסיה, נרצח יבגני מלניצקי, אחד מסניגוריו של דמיטרי יאקובובסקי, העצור שם מאז דצמבר אשתקד, כחשוד העיקרי בניסיון לגנוב כתבי יד נדירים מן הספרייה הלאומית בעיר, ולהבריחם לישראל. הוא נמצא מת בדירתו, כשגופתו משוסעת וגולגולתו מרוצצת. המשטרה לא מצאה סימני פריצה או שוד.

עורך־דין נוסף של יאקובובס־קי אמר כי לדעתו, הרצח קשור בפרשת כתבי היד, ולא כפי שטי־ענה המשטרה – לפעילותו הפר־טית של מלניצקי, שנבחר לאחרונה ליו"ר ועדת הבחירות המקומית. לדבריו, מסמכים שהיו בידי מלניצקי הם "מסובכים לאנ־שים מסוימים. יאקובובסקי עצ־מו חושש שהוא הבא בתור לרצח".

יאקובובסקי, עורך דין יהודי, צעיר ומצליח, עמד בראש לשכת עורכי דין במוסקווה, ואיים כש־עתו, לחשוף מעשה שחיתות של כמה מיועצי הנשיא בוריס ילצין. פרקליטיו טוענים, כי כל פרשת כתבי היד "נתפרה" כדי להשתי־קו. אחיו, סטניסלאב יאקובובס־קי, שעלה לפני כן לישראל, נעצר במאי בשוויץ, והתביעה הרוסית טוענת שגם לו יש קשר לפרשה.

משטרת ישראל עצרה על־פי בקשת המשטרה הרוסית, כעשרה חשודים, ביניהם האוצר לשעבר של הספרייה, פרופ' ולאדימיר לברב, ורעייתו סוטלאנה אודית, שהחשדו בהדרכת הפורצים. סניגורם, עו"ד אבי אורן מפתח תקוה, נרצח לא מכבר בידי האסיר בתופשה אריה מכורש.

משפטם של החשודים ביש־ראל טרם החל, וסניגורו הראשי של יאקובובסקי ביקר בארץ לא מכבר.

"יום השישי" מדווח על ניסיון פיגוע בהחדרת מחטים לתפוחי עץ בבני־ברק

למשטרה לא הגיעה כל תלונה

מאת שחר אילן ויוסי הטוני

"ניסיון פיגוע באמצעות החד־רת מחטים לתפוחים לקראת ראש השנה נחשף בבני ברק" – כך סיפר רב שכונת רמת אלחנן בבני ברק, יצחק זילברשטיין, בדרשת ראש השנה. לדברי זיל־ברשטיין, שלושה אנשים הגיעו אליו בערב החג, ובפיהם תלונות על חפצים דמויי מחטים שמצאו בתפוחים. התפוחים נקנו בחנויות שונות.

העיתון החרדי "יום השישי", המדווח על הפרשה, מספר שזיל־ברשטיין העביר את הנושא לטי־פול המשטרה, והורה לשלושת הפונים אליו לברך הגומל על הצלת חייהם. זילברשטיין נחשב לאחד מחשובי הפוסקים החרדים, מתמחה בפסיקות בענייני ביטחון ורפואה.

מהמשטרה נמסר כי למשטרת מרחב דן, שפועלת גם בבני ברק, לא הגיעה תלונה על תפו־חים ובהם חפצים דמויי מחטים.

ישראל והרשות

(סוף מעמוד 1א)

כן להרחיב את אזור יריחו, מבלי להתחייב למסגרים המדויקים של התחום שיתוסף לאזור האוטונומי שם. לדברי רבין, שחרור האסירים הפלשתינאים יתחיל רק בשבוע הבא, בלא קשר לדיון בכנסת בעי־ניין זה. רבין, שציין כי מצב רוחו מרומם אחרי הטקס, אמר כי ער־פאת העלה באוזניו נימוק הגיוני בסוגיית חברון, האומר כי לא ייתכן שנוכחותם של 415 יהודים בק־רב 120 אלף פלשתינאים תעכב את השתתפותם של הפלשתינאים בבחירות.

לדבריו, במו"מ בסוגיה הוסכם אמנם על השתתפות תושבי חב־רון, אך נותרה חצי שנה לסלילת כביש "עוקף־חלחול" (מקרית אר־בע עד לכרמיצור, שיחסוך מהמ־תנחלים את הצורך לעבור ב"צומת הזכוכית" ובעיירה חל־חול, צפונית לחברון). רבין ציין כי ישראל מסרה לפלשתינאים בעל־פה, שמועד הבחירות מותנה לא רק בסיום סלילת הכביש העוקף בסביבת חברון, אלא גם בסיום הכבישים העוקפים של רמאללה ובית־לחם.

"יש לי התחייבות למתנחלים שלא לפנות את בית־לחם ורמא־ללה לפני שיימצא פתרון לבעיית התנועה שלהם", אמר. לדבריו, עדיין נתונה לפלשתינאים אפש־רות לקיים את הבחירות כבר בי־נואר, אם ישראל תשלים עד לסוף דצמבר את הנסיגה משש הערים, למעט חברון.

ההסדר בעניין לוח הזמנים לנ־סיגה הושג בסיומה של מיני־דראמה בבית הלבן. פקיד בכיר בסגל הבית הלבן סיפר אמש כי בעת שקלינטון נועד עם רבין, ער־פאת, המלך חוסיין והנשיא מובא־רק, נכנס לחדר הדיונים דניס רוס, ראש צוות השלום האמריקאי, ומ־סר לקלינטון שסוגיית לוח הזמ־נים לנסיגה מחברון עדיין לא הוסדרה.

קלינטון ביקש מרבין ומערפאת לסור עמו לחדר האוכל הפרטי שלו, ושם הפציר בהם להתגבר בארבע עיניים ולמצוא פתרון לב־עיה. בעבור שבע דקות, סיפר הפ־קיד, שבו רבין וערפאת אל הלשכה הסגלגלה, ובישרו כי פת־רו את הבעיה.

עוזריהם של ערפאת ורבין תי־קנו את נוסח ההסכם בעניין זה בכתב יד. מיד אחר כך, יצאו רבין וערפאת לחתום על כל 26 המפות הנספחות להסכם, שהונחו על שו־לחן העץ הארוך בחדר הקבינט של קלינטון, בשלוש ערימות גדולות.

בטרם נפגש עם רבין, נועד את־מול קלינטון עם יאסר ערפאת בלשכה הסגלגלה. היתה זו הפעם הראשונה שקלינטון וערפאת נוע־דו לבדם בבית הלבן ולפני החתי־מה על הסכם הצהרת העקרונות נכח ערפאת בלשכה הסגלגלה של קלינטון, אולם התארח בה אז בצוותא עם רבין.

בקשה לחנינת פולארד

רבין שב והעלה בפני הנשיא קלינטון, בשיחה ביניהם, בקשה לחון את ג'ונתן פולארד, שריגל למען ישראל, על רקע שחרור האסירים הפלשתינאים. בתדרוך לכ־תבים הישראלים בוואשינגטון, אמר ראש הממשלה "אני מקווה, בלי לדעת, שגם לא יהיו עיכובים אצלנו, אולי יקרה גם. אין לי שום הבטחה, לבד מדבריו של הנשיא כי ישקול זאת. הטיעון שלי היה כי אנחנו משחררים, ויש מקום לש־קול גם את שחרורו של פולארד".

משנשאל למה התכוון בדבריו על "עיכובים אצלנו", אמר רבין: "זה לא סוד שמעכבים אצלנו בנושאים הומניטאריים כמו נשים (האסירות הפלשתיניאיות)". הוא רמז להצהרות שהשמיעו מקורבי הנשיא עזר ויצמן, שלפיהן הנשיא יימנע משחרור אסירות שפגעו ביהודים.

רבין אמר כי בביקורו ליוזמו החיובי של קלינטון למהלכי הממשלה לקידום השלום, הביע קלינטון את נכונותו להעלות את מעמד הזכאות של ישראל לרכוש מחשבי־על, כלומר, הסרת רמה נו־ספת של מגבלות על הצטיידות במחשבים המשוכללים, היכולים לשמש לצרכים אסטרטגיים.

בעניין החרם הערבי על יש־ראל, אמר רבין כי בסעודת הצה־רים שאירח קלינטון בבית הלבן בהשתתפות ארבעת המנהיגים (מובארק, חוסיין, רבין וערפאת) ומרבית שרי החוץ של מדינות המפרץ, ובראשן סעודיה, התקבלה הצעתו של קלינטון לפרסם בהק־דם האפשרי קריאה להסרת של החרם. רבין אמר כי עצם השתת־פותם של נציגי מדינות המפרץ מעידה על פתיחות, אף שאין עדי־ין בה שהיא תתורגם לשינוי במדי־ניות בעתיד.

שר החוץ, שמעון פרס, השתבח אתמול בכך ש־15 שרי חוץ ממ־דינות ערב נכחו בטקס. הוא אמר ל"הארץ" כי עתה ניתן יהיה להת־פנות ביתר שאת לקידום ערוץ השיחות עם סוריה.

משפט בתוכנית של צביקה הדר נמחק משום שפגע ברגשות המוסלמים

מאת יוסף אלגזי

חברת טלעד החליטה למחוק סיסמה מהתוכנית של צביקה הדר "ששי שואו", שתשודר הע־רב, כיוון שהיא פגעה ברגשות של צופים מוסלמים. הכוונה למשפט הסיום בתוכנית אשר אמר: "אם מוחמד לא יבוא אל ההר, בשבוע הבא יבוא צביקה הדר".

השבוע פנה מנכ"ל השבועון "כול אל־ערב", מוסא חסדיה, במכתב אל הנהלת טלעד, שבו ביקש ממנה לבטל סיסמה זו, הפוגעת בשמו של הנביא מוח־מד, דמות קדושה באיסלאם.

בתגובה אמר אתמול מנכ"ל טלעד, עוזי פלד, כי אחרי דיון הוחלט להשמיט את השורה מה־תוכנית. "כתחנת שידור ארצית איננו רוצים לפגוע ברגשות של ציבור כלשהו", אמר.

אהובנו
צבי פורת
בן אלה ומאיר פריים ע"ה
הלך מאיתנו
ההלויה תצא היום, יום שישי, ה' בתשרי התשנ"ו 29.9.95 בשעה 12:30 בצהריים מרח' הגליל (מול מלון "גלי כנרת") אל בית העלמין בטבריה.
בנו וכלתו: עמוס ורחל פורת
בנו וכלתו: גדי ורות פורת
אחיו וגיסתו: פרופ' הנרי ואודית פריים
נכדיו ונכדותיו: גל, ערן, טלי, בלית, שגית, אודי ומשפ' פריים, שוינר, מילברג, עמיר, בן־שחר, אלוד

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בתרצ"ו–1936 בידי ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
אבלה על מותו של המלחין
ססה ארגוב ז"ל
ידיד ומוסיקאי דגול
ומשתתפת בצער המשפחה

משרד המדע והאמנויות – מנהל התרבות
משתתפים בצער המשפחה והציבור
על מותו של
ססה ארגוב
ובכל זאת
ססה אתה אתנו – אנחנו ממשיכים לשיר.
שולמית אלוני שרת המדע והאמנויות

ד"ר **אורי ארנון**
איננו
ההלויה תערך בקיבוץ פלמחים ביום ראשון 1/10/95 בשעה 16:30
משפחות: רביקוביץ, ארנון, גיסין, הימן, מואב.
נא להמנע מביקורים

קבלת מודעות עד חצות
177-022-9000
לעתוני הארץ העיר

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר
אלברט שושן
מנהל בכיר בבנק דיסקונט
ההלויה תתקיים היום, יום שישי, ה' תשרי תשנ"ו 29.9.95 בשעה 12:30 בבית העלמין חולון
יושבים שבעה בבית המנוח רחוב רוטשילד 35, בת ים
אבלים: אשתו: נלי שושן
בתו וחתנה: עליזה והרול חיים
בתו וחתנה: דורית ובקי סיבוני
נכדיו: רון וקרין ירדן ודניאל
אחיו: משה שושן ובנ"ב
אחותיו: ויקי שושן
שריקה כהן ובנ"ב

אמנו
רוזה שויגר
(בת יהודה מנדלבאום)
איננה
פרטים על סדורי ההלויה בטלפונים: 03-9227932, 09-557327
בנותיה: לאה ויצחק מטולה
יפה ואביהו פרידמן
האחות: שרין ובנימין גלזור ובנ"ב
הנכדים והנינים

למירה גפני
משתתפים בצערך על מות אמך
בתיה ארשבסקי ז"ל
הנהלת פורום המשק והכלכלה ומערכת הבטאון ירוק כחול לבן

חמש שנים לפטירתו של אבי מורי
ר' **אליעזר** (ארוין) **זליגמן**
זצ"ל
עליה לתפילה – בערב יוהכ"פ, יום שלישי, ט' תשרי תשנ"ו (3.10.95), בבוקר, בהר המנוחות, הר תמיד, ירושלים.
לימוד לע"נ יתקיים בליל יום הכיפורים, בבית הכנסת "הצבי ישראל", רח' הצבי צבאן 14 (תלביה) ירושלים, לאחר תפילת ערבית.
המשפחה

בצער עמוק אנו מודיעים על פטירתו של בעלי אבינו וסבנו היקר
עו"ד **מאיר לם**
ההלויה תתקיים היום, יום שישי, (29.9.95) בשעה 13:00 בבית העלמין הירקון
נפגשים בבית העלמין
אבלים: סוניה לם
נתי, אתי, הילה ועדי לם
דורון, סמדר, אייל ומיה לם

אוניברסיטת תל-אביב
חבר הנאמנים וההנהלה
משתתפים בצערו של
פרופ' **אפרים קציר**
על מותה בטרם עת של בתו
עירית ז"ל

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו
של יקירנו
אוסבלד שרף ז"ל
ההלויה התקיימה אתמול יום חמישי ד' תשרי תשנ"ו 28/9/95 בבית העלמין בקרית שאול.
נא להמנע מביקורי תנחומים
המשפחה

התנועה לזכויות האזרח ולשלום רצ
אבלה על מותו של
עו"ד **מאיר לם**
מוותיקי מחנה השלום וחבר מועצת רצ
ומשתתפת באבלם של נתי ואתי לם

לחברתנו חיה הניס
איתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה הראשית
מח' שיווק ופיתוח

יקירנו
פרופ' **מריון מושקט**
עמית האקדמיה העולמית לאמנות ולמדע, נשיאה הראשון של "אורט" - פולין
איננו
הקדיש גופתו למדע
אבלים: בנה: פרופ' מירון מושקט ובנ"ב
בתה: עו"ד סלביה אלוני ובנ"ב
בתה: עו"ד עדית מושקט-תמיר ובנ"ב

אנו מודיעים על גילוי מצבה של
יקירנו
ר' **יעקב פנחס** (ג'קי) **גוטליב** ז"ל
בן ר' נתן ז"ל
שתערך בבית העלמין נחלת יצחק ביום ראשון ז' תשרי 1.10.95 בשעה 16.00
נפגשים ליד השער הראשי.
תודתינו נתונה לכל מנחמינו
המשפחה

לאלי שחף
איתך באבלך הכבד במות
אביך
ולטר רוזנטל בע"מ

לחברתנו אורה פרסי
איתך באבלך במות
אמך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף השקמה

טקס התייחדות לזכר חללי משמר-הגבול
יתקיים ביום שני, ח' בתשרי, תשנ"ו, 2.10.95 בשעה 16.00, באתר ההנצחה לחללי מג"ב בצומת עירון.
האתר יהיה פתוח החל מהשעה 14.00.
הסעה מתחנה מרכזית חדרה, תצא בשעה 15.30.

מיכאל וייסמן, שהואשם ברצח בתו, זוכה בתום ראיות התביעה

מאת צבי הראל

בית המשפט המחוזי בתל־אביב זיכה אתמול את מיכאל וייסמן, שהואשם ברצח בתו נס־לי מרגלית. וייסמן זוכה בשלב של "אין להשיב על האשמה", בתום ראיות התביעה. קודם לכן יי־משך המשפט רק נגד אשתו, מרים, המואשמת ברצח.

התובעת, עו"ד זיוה קניל, טענה כי הנאשמים רצחו את בתם.

סניגורו של הנאשם, אייל שומרוניבקו, טען כי התביעה לא הוכיחה את העבירה המיוחסת לנאשם. הסניגור התמקד גם על מומחה מטעם התביעה, ד"ר שלמה אלמוג מנהל המעבדה לטוקסיקולוגיה ופרמקולוגיה קלינית בבית החולים שיבא בתל השומר. לטענתו, עדותו של אלמוג מחזקת את טיעוני ההגנה, לפיה המוות נגרם מבי־ליעה מופרזת של תרופה הניתי־נת לחולי לב.

אב בית הדין שרה סירוטה והשופטים דבורה ברלינר וזאב המר כתבו אתמול בנימוקי פסק הדין כי "התביעה לא הביאה ראיות לכאורה המסבכות את הנאשם במעשה העבירה גם בה־נחה שסיבת המוות היא תשניק".

עוד קבעו השופטים כי הע־מיה היחידה של קטין ששהה בדירה מעידה תמיהות כלפי הנאשם וזו לא. מדובר בדברים שאמרה הנאשמת לנאשם לפיהם הנאשמת ניסתה לכאורה ליצור רושם של מוות טבעי "ואולם אין בכך כדי לקשור את הנאשם לביצוע הרצח". במקביל ניתן ללמוד מראיות התביעה, כי הנאשם התעורר בשעה 5 בבוקר, בשעה שבתו כבר לא היתה בחיים. "יש להניח לטובת הנאשם את ההנחה שעשויה להי־טיב עמו, שהמוות אירע בעת שישן", פסקו השופטים.

במקום אחר בפסק הדין כתבו השופטים כי התובעת הצביעה על סתירות בדברי הנאשם ועל שקרים. ברם, שקרי נאשם אין בהם כשלעצמם תחליף לראיות, קבעו השופטים.

הנאשמת התחילה אתמול להעיד. בעדותה סיפרה כי בתה היתה בדיכאון אחרי שנפרדה מבעלה הראשון ושמדי פעם הי־תה שרויה האף קיבלה טיפול פסיכיאטרי. עוד סיפרה האם כי בתה התאשפזה בבית החולים אברבנאל לחולי נפש. לפי עדו־תה, השאירו את בתם בבית החולים כדי לשמור עליה פן תזיק לעצמה, ואולי תתאבד.

בפתח עדותה אמרה הנאש־מת כי לא ידעה איזה כדורים נטלה בתה כדי להתגבר על הדיכאון. עם זאת, בהמשך עדו־תה אמרה הנאשמת, כי בתה נטלה כדורי זוכן מפני שהוא לא הצליחה להירדם. היא הוסי־פה ואמרה כי יחסיה עם בתה היו טובים.

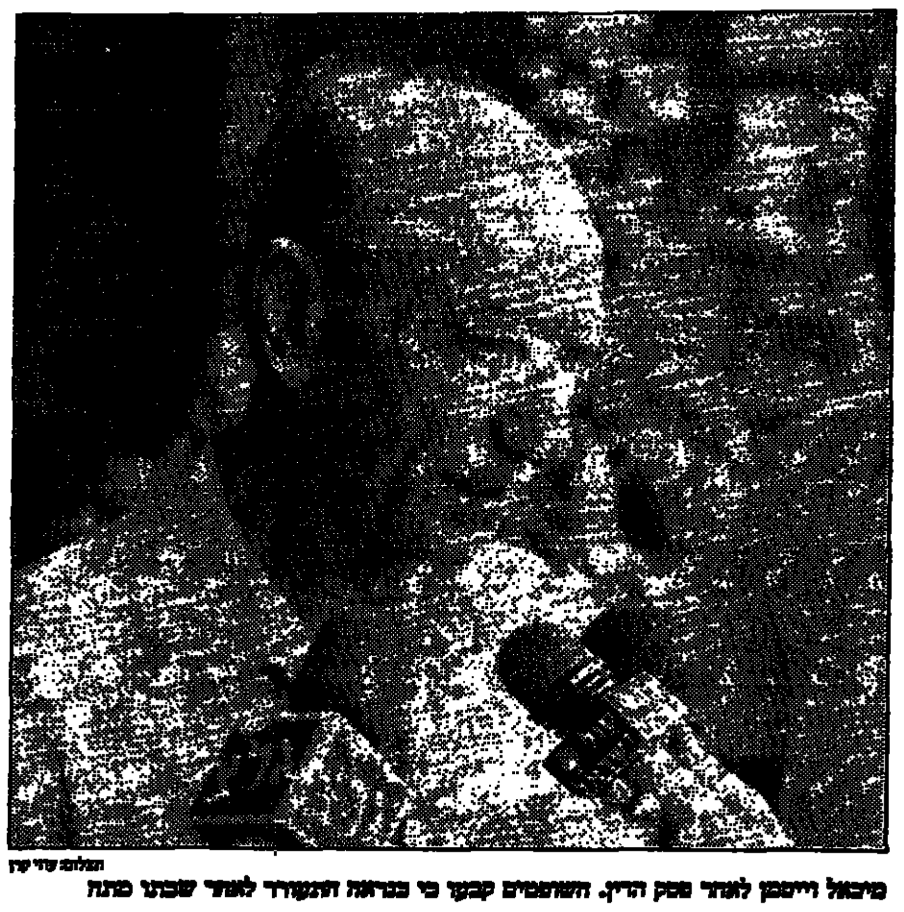

מיכאל וייסמן לאחר פסק הדין. השופטים קבעו כי בראיות התעורר לאחר שבתו מתה

צילום: ...

פרשנות משפטית / זאב סגל

החלטה נדירה ביותר

החלטת בית משפט לקבל את טענת ההגנה שלפיה אין להשיב כלל על האשמה הינה החלטה נדירה ביותר. חוק סדר הדין הפלילי קובע ש"אם נסתיימה פרשת התביעה, ולא הוכחה האשמה אף לכאורה", יזכה בית המשפט את הנאשם, אם לאחר טענת ההגנה הוא מיוזמתו שלו.

משמעות הזיכוי היא – כפי שהבהירו השופטים שרה סי־רוטה, דבורה ברלינר וזאב המר – שלא היה בראיות התבי־עה כדי לקשור את הנאשם לשותפות כלשהי ברצח. השופטים הדגישו את האמור במסקנה בעניין העדר ראיות לכאורה, מבלי לשקול כלל את מהימנות העדים. עם זאת ציינו השופטים שהנאשם, מיכאל וייסמן, שיקר בעניינים שונים, אלא ששקרי נאשם יש בהם כדי לחזק את היש, אך אין הם יכולים להוביל להרשעה באין תשתית ראייתית.

החלטת בית המשפט ברבר זיכוי נאשם, בלא שהוא צריך כלל להשיב לאישומים, הינה יוצאת דופן, למרות שסניגו־רים מנסים לא אחת לטעון שאין מקום להשיב לאישום. במשפט הישראלי מוכרים מקרים ספורים בלבד שבהם נתק־בלה הטענה. במקרה אחד קיבל בית המשפט העליון ערעור על קבלת טענה כזו. בהחלטת בית המשפט המחוזי במקרה וייסמן ניתן לראות אמירה לתביעה שלא היה מן הראוי לה־גיש כלל את כתב האישום נגדו.

הוארך מעצר החשודה בהתעללות חמורה ומתמשכת בתינוקה בן השנה

מאת יוסי תמרי

מעצרה של האם החשודה בהתעללות חמורה ומתמשכת בתינוקה בן השנה הוארך אתמול בשב־עה ימים. האם, בת 21, היא תושבת פתח תקוה. בן זוגה בעצר שלושה לשמונה ימים.

בדיון שהתקיים בבית משפט השלום בפתח תקוה הגיש נציג המשטרה לשופטת תומר סודי ופירט את מסכת ההתעללויות. הוא סיפר שב־21 בינואר השנה הגיעה האם עם תינוקה המגבל לקופ־ת חולים מכבי, אבל מסיבה לא ברורה הוא לא טופל. תשעה ימים לאחר מכן, עקב נפיחות בראש התינוק, באה האם לבית החולים. שם אובחנה, בנו־סף לחבלות, גם דליקת ריאות, אבל האם לקחה את בנה מבית החולים בלי שיפול והביגוד להוראות הרופאים.

קצין הנוער של משטרת פתח תקוה, פקד יוסי קמינקר, סיפר בדיון שמנהל המכון לרפואה משפ־טית, ד"ר יהודה היס, בדק את צילומי השברים של התינוק, וקבע שהם נגרמו לאחר שהתעללו בו קשות. בהתייחסו לשברים בשני צדי הגולגולת, קבע ד"ר היס כי הם נגרמו על ידי לחץ כבד. לגבי השברים בגפיים, קבע היס כי אלו "שברי תלישה־משיכה". דר היס הוסיף, לדברי קצין הנו־ער, שלא ייתכן כי כל השברים הללו נגרמו שלא בזדון.

בהתייחסו לגרסת האם ובן זוגה, בנוגע לחבלה שנגרמה בערב ראש השנה, קבע קצין הנוער כי מדובר בגרסאות תמוהות, תואמות להפליא, שק־ריות וסותרות. לשאלת סניגורה של האם, עו"ד אריה בוקמן, איך ייתכן שהגרסות תואמות וגם סותרות, ענה הקצין כי לגבי הפרטים הלא חשובים השניים היו מתואמים, אבל בחלקים המהותיים התגלו סתירות ביחס לעדויות אחרות שנגבו.

סניגורה של האם הראה לשופטת תמונות משפ־חה, עם התינוק. הוא אמר שבדירה חיים גם הורי האם ואחותה, והוסיף שמדובר במשפחה אוהבת ודרה בצפיפות. לדבריו, לא ייתכן שהמעשים המיוחסים לאם היו נעשים בלי שמישהו מהמשפחה ידע על כך. הסניגור אמר כי אין שם סיבה לע־צור את האם, והציע שהיא תהיה במעצר בית אצל חברה.

השופטת קבעה שמדובר בבוקים רבים שנעשו לתינוק, חלקם ללא תקנה כבראה. "התינוק נפל קרבן למעשים איומים, שכתוצאה מהם הוא ניזוק בצורה מזעזעת", קבעה. "אין מנוס מלקשור את האם החשודה לאירועי ההתעללות ולנזקים שאיר־עו בעקבותיהם".

השופטת אמרה עוד, ששוכנעה שעל המשטרה לערוך פעולות חקירה רבות, ואין כל אפשרות לשחרר את האם למעצר בית. היא קבעה, כי מעיון באחד המסמכים הסודיים עולה חשש ששחרור החשודה יחבל בחקירה ויסכל אותה. אחותה של האם אמרה בתום הדיון לעיתונאים כי "הכל זה שקר. היא טיפלה בו בסדר, היא אהבה את התי־נוק".

עקבה אירוע מופיע: ח"כ דוד מגע (ליכוד) הגיש אתמול לכנסת, בעקבות המקרה הזה, הצעת להקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לבדיקת הכאת ילדים על ידי הוריהם.

חוקר משטרה: אין קשר בין אל־עביד לזירה שבה נמצאה גופת חנית קיקוס

הסניגור, עם חידוש הדיון: אל־עביד הוצב במרכז המטרה, ואז חיפשו מסביב

(ע). "חקרנו ולא מצאנו קשר בין הנאשם לבין הזירה שבה נמ־צאה הגופה של חנית קיקוס", כך העיד אתמול בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, פקד שמעון עמר מצוות החוקרים של משט־רת מרחב הנגב.

עמר היה אחד מעדי התביעה שנחקרו עם חידוש משפטו של סולימאן אל־עביה, שכבר ניתן למאסר עולם ובית המשפט העל־יון ביטל את הרשעתו ברציחת חנית קיקוס. זאת, לאחר שנמצ־לך שיערות על הרשעה, נמצאה גופתה בבאר שבע, ולא באזור האשפה הדרומי, כפי שסבר עד אז.

לאחר הדיון המשפטי סיפרו חוקרי המשטרה על כך שאכן לא נמצא קשר של הנאשם לזי־רה, אך סיבי כותנה שהתגלו במכוניתו נמצאו כתואמים את הסיבים שנמצאו בשרידי הבגדים על הגופה. ראיה זו לא הוצגה עדיין במשפט המחודש.

עו"ד זאב למפל, סגן בכיר לפר־קליטת מחוז הדרום, הציג את מול בפני השופטים חלק גדול מהראיות החדשות. העדים היו אנשי אתר הבנייה של שכונת נאות חצרים וחוקרי משטרה.

פקד אריה ברמי מצוות המע־בדה הניידת לזיהוי פלילי, הציג תמונות שנמצאו על רצפת מכוני־תו של אל־עביד, ליד המושב האחורי, וכן ממצאים שאסף ממושבי המכונית והעביר לבדי־קת מעבדה במטה הארצי של המשטרה.

אחד מעדי התביעה היה פקד שמעון עמר ממאגר החוקרים של משטרת מרחב הנגב, שהיה גם ראש צוות חקירה מיוחד הראשון בפרשת רצח חנית קיקוס.

בחקירתו הנגדית על ידי הס־ניגור, פרץ ביניהם ויכוח סוער כשהסניגור התפרץ כלפי העד. עו"ד פלדמן אמר לפקד עמר: "בית המשפט העליון קבע שיש לחקור את כל כיווני החקירה. אני מבקש שתצביע על פעולה אחת שעשיתם ושלא מופיע בה השם סולימאן אל־עביד, שאפיק אל־עביד, או תושב רהט. אין אפילו פעולה אחת כזו, כי אתם משוכנעים שסולימאן אל־עביד הוא הרוצח".

עמר הגיב באומרו, שמוקדו כל הכיוונים, כמו למשל – בדיקה שנערכה ברשימות כל עובדי הנ־ברות שפעלו בשכונת נאות חצ־רים.

עו"ד פלדמן הגיב: "לא חקר־תם איש מהעובדים. לא חקרתם אם למישהו מהעובדים היה רקע של עבירות מין. גם בחקירות השונות חיפשתם אם הן הבידו את אל־עביד".

על שאלת הסניגור, אם בחקי־רה המחודשת נמצא קשר בין אל־עביד למקום מציאת השלד של חנית קיקוס, השיב פקד עמר: "חקרנו ולא מצאנו קשר בין הנאשם, לבין הזירה בה נמ־צאה הגופה".

עד תביעה אחר, רס"מ חיים דידי, גם הוא איש מאגר החוק־רים של מרחב הנגב ומוכיר המכון של רצח חנית קיקוס, אמר בתשובה לשאלות עו"ד פל־דמן: "קיבלנו הנחיות מפרקלי־טות המחוז, מעו"ד זאב למפל ועו"ד אפרת ברזילי, למצוא אם יש ראיות שקושרות את אל־עביד לזירה".

על עדותו הגיב עו"ד פלדמן: "כל מה שנעשה בחקירה שלכם, היה ששמתם את אל־עביד במר־כז המטרה ואז חיפשתם מסביב".

רס"ב אבי נחמני ממאגר החו־קרים, העיד לגבי ממצאי חקירה חדשים. נחמני לא הגיב, כשבסוף חקירתו הנגדית אמר לו הסני־גור: "במשפט הקודם אתה עשית את השחזור המזויף באתר רד־ראים. מה אתה אומר על זה היום, האם נראה לך שאל־עביד אמר או אמת כשהורה שורק את הגופה בוכלה?"

מזכר של סנ"צ נחום לוי שהתקבל כראיה: רובין העביר לדרעי עשרות אלפי שקלים

מאת דליה שחורי

על פי מזכר שרשם סגן ניצב (סנ"צ) נחום לוי מפי עד המדינה המרכזי במשפט דרעי יעקב שמולביץ, שהוגש אתמול לבית המשפט כראיה, אמר שמולביץ ללוי, כי בתקופה ששהה בישיבת "לב בנים", בשנים 86', 87', לע־רך "ראה שכמדי חודש היה יוסי־טוב רובין מעביר כספים לחשבו־נו של אריה דרעי, ששימש בתי־חילה עוזר שר הפנים ולאחר מכן מנכ"ל המשרד".

כספים אלה, אמר שמולביץ, על פי המזכר, היו שייכים ל"לב בנים" ונוהלו באמצעות חשבונו הפרטי של רובין. "סך כל הכס־פים שהועברו לאריה דרעי הגיע לסכומים של עשרות אלפים שקלים", רשם לוי בעקבות דברי שמולביץ.

לוי, שהעיד אתמול, נמנה עם צוות החקירה המיוחד בפרשת דרעי והיה ראש הצוות שחקר את דרעי ואת שמולביץ. הוא רשם את המזכר ב־27 בינואר 91', שלושה ימים אחרי שנחתם עם שמולביץ הסכם עד המדינה.

העברת הכספים, לפי המזכר, התבצעה כך: דרעי היה מתקשר לרובין או לרב אריה ויינברג ואומר שהוא זקוק למזומנים. רו־בין היה מעביר אז את הכספים לחשבונו של דרעי בבנק צפון אמריקה. כששאל שמולביץ, לפי המזכר, את הרב ויינברג ואת רו־בין לשם מה מועברים הכספים לדרעי, השיבו לו שניהם, שהכ־סף מועבר כדי לסגור את משי־כת היתר מחשבונו וכן "זה ישתלם להם, ואריה יעביר להם תקציבים לישיבה".

התובע, עו"ד דורי פינטו, הגיש את המזכר כדי לסתור את טענות ההגנה, כדבריו, כי המש־טרה לא שהתה עם שמולביץ מאז נחתם אתו הסכם עד המדי־נה, ב־24 בינואר 91', ועד שנג־בתה הודעתו הראשונה כחודש לאחר מכן. המזכר מצביע על כך, אמר פינטו, שעיקרי עדותו של שמולביץ היו ידועים למשט־רה שלושה ימים אחרי החתימה על הסכם עד המדינה.

ההגנה התנגדה להגשת המז־כר. סניגורו של דרעי, עו"ד דן אבי־יצחק אמר, כי אינו חולק על כך שלוי הציג לשמולביץ שאלות ב־27 בינואר 91', אלא על כך שבמקום לרשום הודעה חתומה בידי שמולביץ, נרשם מזכר על ידי לוי. אבי־יצחק טען, שתוכן המזכר הוא בלתי קביל, מאחר ששמולביץ, כשה־עיד, לא נשאל על ידי התביעה, אם אמר את הדברים המיוחסים לו במזכר ולפיכך אין הוכחה לאמיתות המזכר.

בית המשפט דחה את התנג־דות ההגנה.

על פי המזכר רכש המרכז לשיקום אסירים (מש"א) את מב־נה "לב בנים" במארס 87', "בחו־זה פיקטיבי (...) בכדי שיוכלו לנצל כספים מהמדינה". שמול־ביץ אמר, על פי המזכר, כי לד־עתו היה עו"ד דוד גלאס מודע לפיקטיביות של העסקה.

בחקירה הנגדית ביקש אבי־יצחק לערער את אמינותו של סנ"צ לוי. הוא שאל מדוע לא רשם לוי מזכר בעקבות דברי שמולביץ על הקלטות שהקליט והפקיד למשמרת אצל עו"ד תמר אולמן. לוי השיב, כי לא רשם ואין לו לכך הסבר.

אבי־יצחק ניסה לבסס טענה, כי ייתכן שלוי כן רשם מזכר בעניין הקלטות, אך זה נעלם בין התיקים, כפי שאירע עם מז־כר אחר הנוגע לשמולביץ, שנמ־צא לפני כשבוע באחד ה"תיקים הציבוריים" בפרשת דרעי, ולטע־נת התביעה השתרבב אליהם בטעות. לוי אמר כי לא שמע על כך מעולם. כן הזכיר אבי־יצחק שלפני כשבוע מצא לוי במשרדו שני תיקים המכילים חומר חקירה בפרשת דרעי, אר־תם מיהר למסור לפרקליטות המדינה.

לוי אמר, כי מדובר בשני תי־קים דקים, שנתפסו בחיפוש שע־רכה המשטרה בישיבת "לב בנים". הוא אמר שכל תיק מכיל כארבעה מסמכים, והוא נתקל בהם כשעבר דירה.

במהלך העדות הובאו התיקים לבית המשפט והתברר כי כל אחד מהם מכיל כ־60 מסמכים והם נתפסו בחיפוש בחברת "מו־רשת בנימין".

לוי העיד, שחקירת שמולביץ ב־27 בינואר 91', שאחריה רשם את המזכר, המשתרע על פני כשניים וחצי עמודים בכתב יד, ארכה "יותר משעה. לא דקות". אך לפי יומן צוות החקירה המיו־חד, שאבי־יצחק הגיש אתמול לבית המשפט, הגיע שמולביץ לחקירה באותו יום בשעה 8:10 בבוקר ועזב אחרי 7 שעות ו־20 דקות.

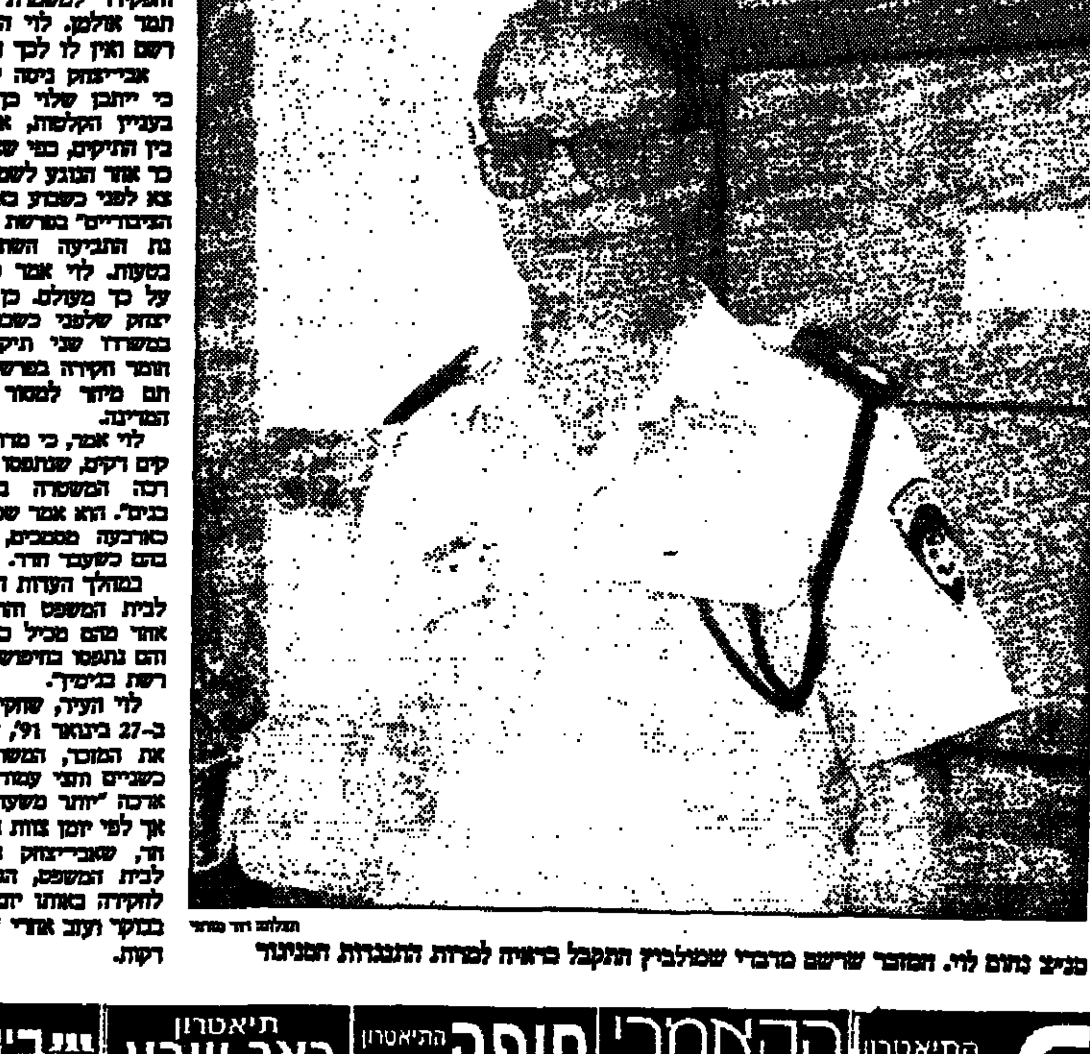

צילום: דוד מרחי

סנ"צ נחום לוי. המזכר שרשם מדברי שמולביץ התקבל כראיה למרות התנגדות הסניגור

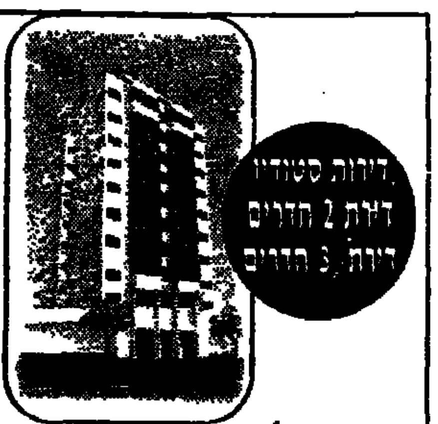

מגדל מבוא ירושלים

בית דירות מפואר

לקראת השנה החדשה יש באפשרותך לבחור את המיקום הטוב ביותר בירושלים ממש בכניסה לעיר

מול נוף מזהים ממוקם בית הדירות היוקרתי של מגדל מבוא ירושלים. המתופעל ע"י חברת ניהול ואחזקה שמקנה לך תשואה מובטחת על השקעתך.

ועכשיו, בנוסף אנו מזמינים אותך לחופשה של שבוע במלון סוויטות באילת לכל הנרשמים עד החגים.

לפרטים נוספים:
טל' 02/376532, פקס' 02/376534

חייג ואתה מנוי על הארץ
04-623166/7
03-5121333/44

עמותת נפגעי שיתוק ילדים (פוליו)

מפקד נפגעי הפוליו

עם הנחת הצעת חוק נפגעי הפוליו בישראל, על שולחן הכנסת, נקראים נפגעי הפוליו בישראל להתפקד, על מנת להבטיח את מימוש זכויותיהם.
נפגעי הפוליו מתבקשים להעביר את פרטיהם האישיים בטלפון 03-9269309 או בכתב יד לת.ד. 32065 ת"א 61320.

בברכה

עמותת נפגעי פוליו

משרד הבריאות

מעבר בין קופות החולים

1. תושב/ת המבקש/ת לעבור לקופ"ח אחרת יוכל לעשות זאת רק בתום שנה של חברות בקופת החולים ממנה הוא מבקש לעבור.
2. בקשת מעבר ניתן להגיש בכל עת, אולם המעבר ייכנס לתוקף פעם בחצי שנה. תושב שהגיש בקשה עד 30.9.95 יהיה רשום בקופת החולים שאליה ביקש לעבור החל מ־1.1.96.
מי שיגיש בקשה מ־1.10.95 ועד 31.3.96 יהיה רשום בקופת החולים שאליה ביקש לעבור החל מ־1.7.96.
3. ניתן לבטל בקשת מעבר. ביטול מעבר שאמור להיכנס לתוקף ב־1.1.96 – ניתן להגיש עד 31.10.95.
ביטול מעבר שאמור להיכנס לתוקף ב־1.7.96 – ניתן לבטל עד 30.4.96.
הודעת ביטול מעבר יש למסור בקופ"ח שבה בוצעה בקשת המעבר.
יש לשמור על העתק טופס הביטול.
4. למצטרפים חדשים בני 18 וחיילים משוחררים יש הזכות לבחור בקופת חולים לפי בחירתם ורישומם ייכנס לתוקף מיידית. מומלץ שבחירה זו תיעשה בשיקול דעת כי אין אפשרות לבטל בקשת רישום אלא על ידי מעבר כמתואר לעיל.

לשכת הדוברת / לשכת הסברה

יד ושם רשות הזכרון לשואה ולגבורה

המכון הבינלאומי לחקר השואה

הכינוס המדעי העשירי

בנושא

"העם היהודי עם תום מלחמת העולם השנייה"

יתקיים בימים שלישי, רביעי וחמישי, ט"ז-י"ח בתשרי תשנ"ו
(א'—ג' חול המועד סוכות), 10-12 באוקטובר 1995
באודיטוריום של יד ושם

הפתיחה ביום שלישי, 10 באוקטובר 1995, בשעה 09:30

הדיונים יתמקדו סביב חמישה נושאים מרכזיים:

א. התפיסות השונות באשר לעם היהודי, שארית הפליטה ועתיד ארץ-ישראל בשלהי מלחמת העולם השנייה ואחריה
(יום ג', 10.10.95, בשעה 09:30).
ב. האנטישמיות והתמורות ביחס ליהודים
(יום ג', 10.10.95 בשעה 15:00).
ג. שארית הפליטה וגלי עלייה והגירה
(יום ד', 11.10.95 בשעה 09:00).
ד. קהילות ומוסדות יהודיים אחרי מלחמת העולם השנייה
(יום ד', 11.10.95, בשעה 15:00).
ה. היסטוריוגרפיה ופרשנות
(יום ה', 12.10.95, בשעה 09:00).

המרצים:
מרדכי אלטשולר, דוד אנגל, יצחק ארד, יהושע ביכלר, דניאל בלטמן, ישראל גוטמן, יוסף גורני, אבנר הולצמן, הילאם הלמרייך, רוברט הרשטיין, רפאל ואגו, חנה יבלונקה, מיכאל כהן, אריה כוכבי, חגית לבסקי, מתתיהו מינץ, אברהם נוברשטרן, רנה פוזננסקי, ירון צור, שלמה שאלתיאל.

הדיונים פתוחים לציבור

לפרטים נוספים נא לפנות בין השעות 09:00 - 15:00 לטל': 751611, 751621, 751614

ביום ד', 11 באוקטובר 1995 בשעה 20:00, יתקיים
סימפוזיון בנושא: "השואה והקמת מדינת ישראל"
בהשתתפות ד"ר יוסף בורג (יו"ר), הסופר ס. יזהר, פרופ' שאול פרידלנדר ופרופ' אניטה שפירא.
אוטובוס יעמוד לרשות הבאים מן השעה 19:30 מהחניה בהר הרצל חזרה.

לפרסום במדור

מודעות משפטיות ומכרזים

אנא התקשרו 03-5121112/3/4

הבימה — התיאטרון הלאומי
12 המושבעים
מוצ"ש 9 30.9, א' 10 1, ג' 10 2 ב־20:30
ד' 4.10, ב 21.00, ה' 5.10
מוצ"ש 10 7 ב 20.30
נ.ב. החתול שלך מת
מוצ"ש 30.9, א' 1.01 ב 20.30
הבחורים בדלת ממול
ב' 2.10 ב 20.30, ד' 4.10 ב 21.00
ד' 5.10 מוצ"ש 7.10, ב' 9.10 ב 20.30
פרחים לעכבר לבן- תיאטרונטו
הבימתף: מוצ"ש 30.9
מוצ"ש 7 10 ב־20:30
החייל האמיץ שוויק
י-ם. מוצ"ש 30.9 א' 1 10 ב־20:30
משרתם של שני אדונים
י-ם. ב' 2.10 ב־20:30
יקנעם 5 10 ב־20:45
טבריה. מוצ"ש 7 10 ב־21.00
03-6296071

הקאמרי של תל-אביב
קפריסין
מוצ"ש 30.9 ב־31:00
הלפרין וג'ונסון
בצוותא. מוצ"ש 9 30 ב־21:00
שינדלה- ב צ. אמריקה
א' 1.10, ב' 2.10 ב 20.30
ד' 4.10 ב 21.00, ה' 5.10 ב 20.30
הקמצן
1-5/10 ערב ערב ב־20.30
מוצ"ש 10 7 ב־21.00
חודש חגיגות הקאמרי
בהיכל התרבות נתניה
03-5233335

התיאטרון העירוני חיפה
בני ערובה
9 28 מוצ"ש 9 30 ב־20:30
הדוד מקייפטאון
ת"א ב.צ.א. מוצ"ש 9 30 ב־20:30
ת' חיפה: א' 1.10 ב' 2.10
ה' 5.10 ב־20:30
חברים- במה 2
א' 1.10 ב־16:30 ו־20:30
ב' 2.10 ב 20.30
ה' 5.10 מוצ"ש 10 7 ב־20 30
קברט ספרותי- מועדון
ה' 5 10 ב 20 30
04-620670

תיאטרון באר שבע
אשת האופה- בי"ש ה. התרבות
מוצ"ש 7.10 (11) ב' 9.10 (17)
ב' 10.10 (13) ד' 11.10 ב־20 30
...
כסף קל
ת' ב"ש ב' 10 16 ב־20:30
...
07-238278

בית ליסין
אידיוט לשרותה
הערב 29.9 ב־21:30
מחר ש' 30 9 ב־21:00
חטף
ה. התרבות כ"ס מחר ש' 30.9 ב 21 00
א' 1.10, ב' 2.10, ה' 5.10 ב 20.30
אשת האופה
אודי דוהל מחר יש' 30 9 ב־21:00
03-6916653

האופרה הישראלית-ת"א
פתיחת העונה 95/96 באוקטובר
כרמן
5.10, 7.10, 9.10, 12.10, 14.10, 16.10, 18.10
20.10, 22.10, 24.10, 27.10, 29.10, 31.10
לקראת בכורה:
כרמן - שבת, 30.9.95 ב 11.00
03-6927777

הסדנה
...
03-5182812

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חדשות חוץ

משפט סימפסון

שני דיוקנאות מנוגדים של הנאשם

לוס אנג'לס (רויטרס). לאחר יומיים של הופעות תיאטרליות באולם בית המשפט, צריכים המושבעים במשפט הרצח הכפול של או־ג'יי סימפסון להכריע בין שני דיוקנאות שונים בתכלית של הנאשם – באחד תוארה פצצת־זמן אנושית ובאחר קרבן של המולה משטרתית רחבת היקף.

התובעים ופרקליטי ההגנה הציגו בנאומי הסיכום שלהם תאוריות כה מנוגדות, עד כי כמה מומחים משפטיים תהו, אם הם דיברו על אותו הפשע. התובע כריס דארדן, תיאר שלשום את כוכב הפוטבול לשעבר כאדם בעל "מזג חם", שהאש בערה בו כל יום עד אשר התפרץ בזעם קטלני, ורצח את ניקול בראון סימפסון כדי "לסגור חשבון אישי" ואת רונאלד גולדמן "משום שעמד בדרכו". ג'וני קוקרן, הפרקליט המוביל של סימפסון, הוסיף לאחר מכן להתוות מה שתואר על ידו כקנוניה משטרתית רחבה להפליל את סימפסון חף מפשע.

במוקד הקנוניה, כביכול, עמד הבלש לשעבר מארק פורמן, אותו תיאר קוקרן כ"גזען שקרן שסילף את עדותו", ששאף זה זמן לנקום בגבר השחור ועתיר התהילה. קוקרן הדריך לחבר המושבעים, שרובם שחורים, כי פורמן שיקר בהיותו תחת שבועה כשהעיד, כי לא אמר את המלה "כושי" (nigger) בעשר השנים האחרונות, ועל כך העידו קטעים מראיונות מוקלטים עם תסריטאית. קוקרן הרחיק לכת אף יותר, והאשים את פורמן ישירות בשתילת הכפפה המגואלת בדם, שהעיד כי מצאה בסמוך לביתו של סימפסון.

עוד טען הפרקליט, כי בקשר ה"טיוח" השתתפו גם עמיתיו של פורמן במשטרה, מומחים לזירות פשע ומפקד המשטרה של מחוז מערב לוס אנג'לס. קוקרן האשים את הבלש פיליפ ואנאטר, שהיה שותפו של פורמן בניהול החקירה, בבדיית שקרים והוסיף, כי המשטרה גנבה את מבחנות דמו של סימפסון, התיזה עליהם דם ושתלה אותם ליד מיטתו.

לאחר שתינתן לתביעה הזדמנות להציג טיעוני נגד, הבטיח השופט לאנס איטו להעביר את ההכרעה למושבעים ביום שני.

צילום: איי־פי

פרקליט ההגנה ג'וני קוקרן מזכיר למושבעים כי הכפפות שמורד הנאשם בישיבה של ביהמ"ש לא תאמו את מידותיו

בקצרה

● סין. המפלגה הקומוניסטית הסינית הודיעה על הדחת צ'ן שיטונג חבר הפוליטביורו, בו מכהנים 19 חברים. שיטונג כיהן בעבר כמזכיר המפלגה בבייג'ין. הפרשה, הקשורה לשערורייה ולהונאה כספית בסך 37 מיליון דולר, תובא לדיון בוועידת המפלגה. זו הפעם הראשונה שאישיות בעלת תפקיד מפתח בפוליטביורו מודחת בעוון שחיתות. (ע"ר)

● סין־אוסטרליה. בית משפט בסין דן את איש העסקים האוסטרלי ג'יימס פנג ל־18 שנות מאסר ולגירוש מסין בעוון שחיתות, אמר אתמול ממלא מקום שר החוץ האוסטרלי, בוב מקמולן. "ממשלת אוסטרליה תבקש הקלה בגזר דינו של האזרח האוסטרלי", אמר מקמולן, ודובר מטעם משרד החוץ אמר כי פנג יגורש כנראה מסין רק לאחר ריצוי עונשו. הנאשם היה נתון במעצר בשנתיים האחרונות, בהמתנה למשפטו. פנג נחטף ממלונו במושבה הפורטוגלית מקאו, והוסגר לידי סין באוקטובר 1993. (ע"ר)

● אלג'יריה. אבובאקר בלקאיד, שר לשעבר ואישיות רבת השפעה בחזית לשחרור לאומי (FLN) – לשעבר המפלגה היחידה בשלטון במדינה, נרצח אתמול במרכז אלג'יר, מסרו כוחות הביטחון האלג'יריים. זו הפעם הראשונה ששר לשעבר נרצח באלג'יריה. הנרצח כיהן בפעם האחרונה כשר ב־1992, אז עמד בראש משרד התקשורת והתרבות, בממשלתו של סיד אחמד גוזאלי. (ע"צ)

● איי קומורו. שכיר חרב צרפתי החזיק אתמול בנשיא איי קומורו, מוחמד ג'והאר, כבן ערובה לאחר ניסיון הפיכה באיים, שנמצאים מול חופה הדרום־מזרחי של היבשת האפריקאית. שכיר החרב, בוב דנאר, בן 65, הנהיג קבוצת שכירי חרב אשר השתלטו על הארמון הנשיאותי ולכדו את הנשיא, מסר נציג שגרירות איי קומורו בפאריס. התקשורת עם האיים היתה מעטה, אך דווח על רעש יריות ודפיקות בסמוך לארמון בבירת האיים, מורוני. נמסר שכמה אזרחים נהרגו. דנאר, שהנהיג הפיכה גם ב־1978, שלט בפועל באיי קומורו יותר מעשור עד שסולק בידי כוחות צבא צרפתיים ב־1989. דובר שגרירות האיים בפאריס, אבים סעיד, מסר שהקרבות נמשכים. (איי־פי)

מזג האוויר

תחזית להיום

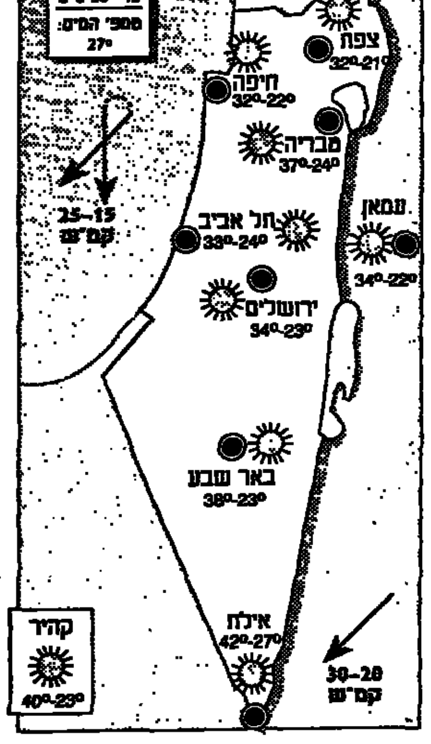

שבת | ראשון | שני

חם מהרגיל

היום תחול עלייה משמעותית בטמפרטורות וירידה בלחות, יהיה חם ויבש מהרגיל. הים יהיה נוח עד גלי: גובה הגלים עד 50 ס"מ; טמפרטורת המים 27 מעלות. תנשב רוח צפון־מזרחית עד צפונית במהירות של 15 עד 25 קמ"ש וישררו תנאים טובים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: רמה מעל אזורנו גורמת לחדירת אוויר חם יותר לארץ. שקע עמוק מעל הבלקאנים גורם שם למזג אוויר גשום. אפיק במרכז אירופה גורם שם לגשמים. רכס מעל מערב אירופה גורם להתייצבות מזג האוויר.

בשבת יהיה מעונן חלקית עד בהיר ותחול ירידה בטמפרטורות, בעיקר במישור החוף; ביום ראשון – מעונן חלקית והטמפרטורות יירדו במידה ניכרת; ביום שני – מעונן חלקית וקריר יחסית. בצפון ייתכן גשם מקומי.

עומס החום

תחזית להיום	בוקר 7-12	צהריים 12-16	ערב 16-20	לילה 20-7
אזור הגליל	קל-בינוני	בינוני	קל	—
אזור הכנרת	בינוני-כבד	כבד	כבד-בינוני	—
אזור חיפה	בינוני	בינוני-כבד	בינוני	—
אזור תל אביב	בינוני	בינוני-כבד	בינוני	—
אזור ירושלים	קל-בינוני	בינוני	בינוני-קל	—
צפון הנגב (ב"ש)	בינוני	כבד	בינוני	—
אזור אילת	בינוני-כבד	כבד	כבד-בינוני	קל

התחזית בעולם

	מינ'	מקס'	מזג האוויר
איסטנבול	13	19	גשום
אמסטרדם	6	17	מעונן
אתונה	18	23	גשום
ברמינגהם	10	12	גשום
בוסטון	7	18	בהיר
בוקרשט	9	13	גשום
בייג'ינג *	12	22	בהיר
בנגקוק *	25	33	גשם לסירוגין
בריסל	5	16	מעונן חלקית
ברלין	8	11	גשום
הלסינקי	3	9	גשום
וינה	10	15	גשם לסירוגין
וושינגטון	9	21	בהיר
ורשה	10	13	גשום
ז'נבה	7	17	מעונן חלקית
טוקיו *	21	28	מעונן
טורונטו	9	24	בהיר
יוהנסבורג *	14	30	נאה
לונדון	3	16	מעונן חלקית
לוס אנג'לס	15	19	בהיר
ליסבון	15	27	נאה
מדריד	5	25	נאה
מוסקווה	9	12	גשום
מיאמי	22	31	גשם לסירוגין
ניו דלהי *	26	35	מעונן חלקית
ניו יורק	11	18	בהיר
פאריס	6	16	מעונן חלקית
פראג	10	13	גשום
פרנקפורט	8	11	גשום
ציריך	7	16	מעונן
קופנהאגן	6	9	גשום
רומא	10	23	מעונן חלקית
ריו דה ז'נרו *	21	32	מעונן

* טמפרטורות אתמול

המפה הסינופטית החזויה להיום

מפלס הכנרת

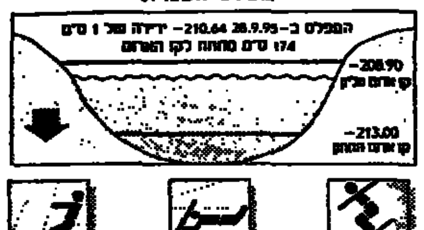

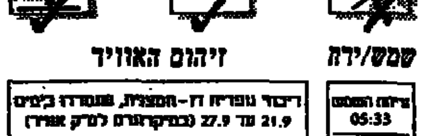

זיהום האוויר | שמש/ירח

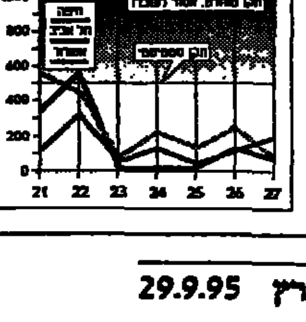

זריחת השמש 05:33

שקיעת השמש 17:28

זריחת הירח 10:14

שקיעת הירח 21.03

איראן מכחישה כאילו סין חזרה בה מכוונתה למכור לה שני כורים גרעיניים

ניקוסיה (רויטרס). איראן הכחישה אתמול דיווחים שלפיהם ביטלה סין את תוכניתה למכור לטהראן שני כורים גרעיניים, וטענה שהדיווחים, שנמסרו על ידי פקיד אמריקאי, הם חלק ממזימה. כך מסרה סוכנות הידיעות הרשמית של איראן.

הסוכנות ציטטה דובר במשרד החוץ האיראני, מחמוד מחמדי, שאמר שהסינים לא מסרו כל הודעה על הפסקת שיתוף הפעולה הגרעיני שלהם עם איראן. הדובר מסר ששר החוץ הסיני, צ'יאן צ'יצ'ן, נפגש ביום שני עם עמיתו האיראני, עלי אכבר ולאיאתי, והדגיש את "נחישותה" של ארצו להמשיך בשיתוף הפעולה הגרעיני עם איראן. מחמדי, שדיבר מניו יורק, אמר שהפגישה בין צ'יאן לוולאיאתי נערכה בכנס של עצרת האו"ם בעיר.

אולם פקיד בכיר בממשל האמריקאי מסר שצ'יאן מסר שלשום למזכיר המדינה האמריקאי וורן כריסטופר, כי בייג'ין לא תממש את התוכנית למכירת הכורים לטהראן. הפקיד האמריקאי, שדיווח על השיחה בתנאי שזהותו לא תחשף, אמר שצ'יאן הבהיר "שעסקת הכורים האיראניים לא תצא לפועל".

מחמדי אמר שדברי הפקיד הם "מעין תכסיס" שארה"ב כבר השתמשה בו בעבר בניסיונה הכושל למנוע מרוסיה למכור כורים גרעיניים לאיראן.

ארה"ב מפעילה לחץ על רוסיה, בינתיים ללא הצלחה, כדי שתבטל חוזה לבניית תחנת כוח גרעינית באיראן. על פי העמדה האמריקאית, למכירת טכנולוגיה גרעינית, ואפילו למטרות הפקת אנרגיה, עלולות להיות תוצאות מסוכנות.

"פוריין ריפורט": קדאפי ניצל מניסיון התנקשות בחייו בשבוע שעבר

מאת הגמה הדרי
סופרת "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). שני בני אדם ניסו להתנקש בחייו של שליט לוב, מועמר קדאפי, אך הוא יצא ללא פגע. ניסיון ההתנקשות היה ב־17 בספטמבר. כך מסר השבועון הבריטי "פורין ריפורט", המציין כי השיטה שנקטו המתנקשים דומה לשיטה שננקטה בניסיון ההתנקשות בנשיא מצרים באדיס אבבה.

שני המתנקשים נפצעו והועברו לבית חולים. לטענת השבועון, המסתמך על מקורות דיפלומטיים בטריפולי, ניסיון ההתנקשות היה בעיר החוף סירטה, כמין שקדאפי יצא ממכונית ה"טויוטה" שלו. המקורות טוענים שזה היה ניסיון התנקשות "רציני מאוד", שבעקבותיו הוטל מצור על העיר במשך יומיים, והמחסומים הוצבו בכבישים. בידיעה נאמר, כי קדאפי מעדיף לשהות בסירטה ולא בטריפולי הבירה, מכיוון ששם ממוקם בסיס ועדות המהפכה, הגורמות כל ניסיון התנגדות לשליט.

מעריכים כי ניסיון ההתנקשות קשור להתפרעויות שהיו לאחרונה בכמה ערים במרכז לוב, ובהן בנגאזי וסבהה. לדברי השבועון, בעקבות ההתפרעויות פתח קדאפי ב"טיהור אתני" שכלל גירוש של שני מיליון זרים. לאחרונה, מוסיף השבועון, מספר אנשי המשטרה החשאית במסגדים גדול ממספר המתפללים.

דיפלומט מערבי, המצוטט בידיעה, אמר: "קדאפי פרנואיד לחלוטין. הוא עושה הכל כדי להכות בפונדמנטליסטים דתיים, שנכנסים למסגדות והופכים את המוסלמים לרדיקלים. הבעיה היא שהוא לא יודע מיהם מנהיגי הקבוצות, היכן נמצאים תאי הפעולה שלהם בלוב".

יומן

איחוד דחוי, אך איכותי

ביצד לסכם את "הפסגה הלאדשטית" של האיחוד האירופי, שנגעלה בתחילת השבוע במאיורקה? אם להאמין להצהרות מאדריד, פליפה גונסאלס, הרי שבמאיורקה נעשה צעד חשוב קדימה במסלול האינטגרציה האירופית. אם לסמוך, לעומת זאת, על דברי פקיד בכיר בנציבות האירופית, הרי שכל מה שהושמע בפסגה היו "נאומים מוכנים מראש שיועדו לאוזניים לאומיות".

דומה שהאמת נמצאת באמצע, שהרי כמו בכינוסים מן העבר, גם עתה לא ניתן היה להפריד בין העניינים הקהילתיים אירופיים לעניינים המעסיקים, לדעת מנהיגי האיחוד, את דעת הקהל הלאומית שלהם. כך למשל, לא ניתן היה לצפות ממנהיגי דנמרק, שוודיה או אוסטריה לשוב הביתה ללא השמעת "נו נו נו" מתחייב בעניין הניסויים הגרעיניים של צרפת.

הנושא החשוב ביותר שנדון במאיורקה, ואשר מבטא יותר מכל את הפתרים הלאומיים, נוגע לאיחוד המטבע האירופי, האמור להתממש ב־1999. פחדים אלה בולטים במיוחד בגרמניה, כה יותר משני שלישים מקרב האזרחים מתנגדים למה שנתפס בעיניהם כ"זיהוי" המארק החזק בתוך סל של מטבעות, שעתידו לוט בערפל. מאחר שעל פי הערכות שונות רק מיעוט מחברות האיחוד יעמדו בתנאים הכלכליים, שנקבעו במאסטריכט ליישום האיחוד המוניטארי – ניצבו 15 החברות בפני שתי חלופות: לוותר על הקריטריונים הנוקשים ולאפשר בכך גם למדינות חלשות להצטרף למועדון המטבע האחיד; או, לוותר על תאריך היעד ולהמתין לבשלות הכלכלית של רוב המדינות. בשני המקרים נפגעים במידה זו או אחרת המוניטין של האיחוד.

עם זאת, ההחלטה שלא לוותר על העקרונות של מאסטריכט, והרמזים לפיהם תוסר הקדושה מעל 1999 מעידים כי האיחוד נותר נאמן למטרתו הסופית – כינון מטבע יציב ואיכותי, שיסלול את הדרך גם למימוש האיחוד הפוליטי.

אורי פרימנר

זה מתחיל בסכום קטן. זה מתחבר לחיסכון גדול.

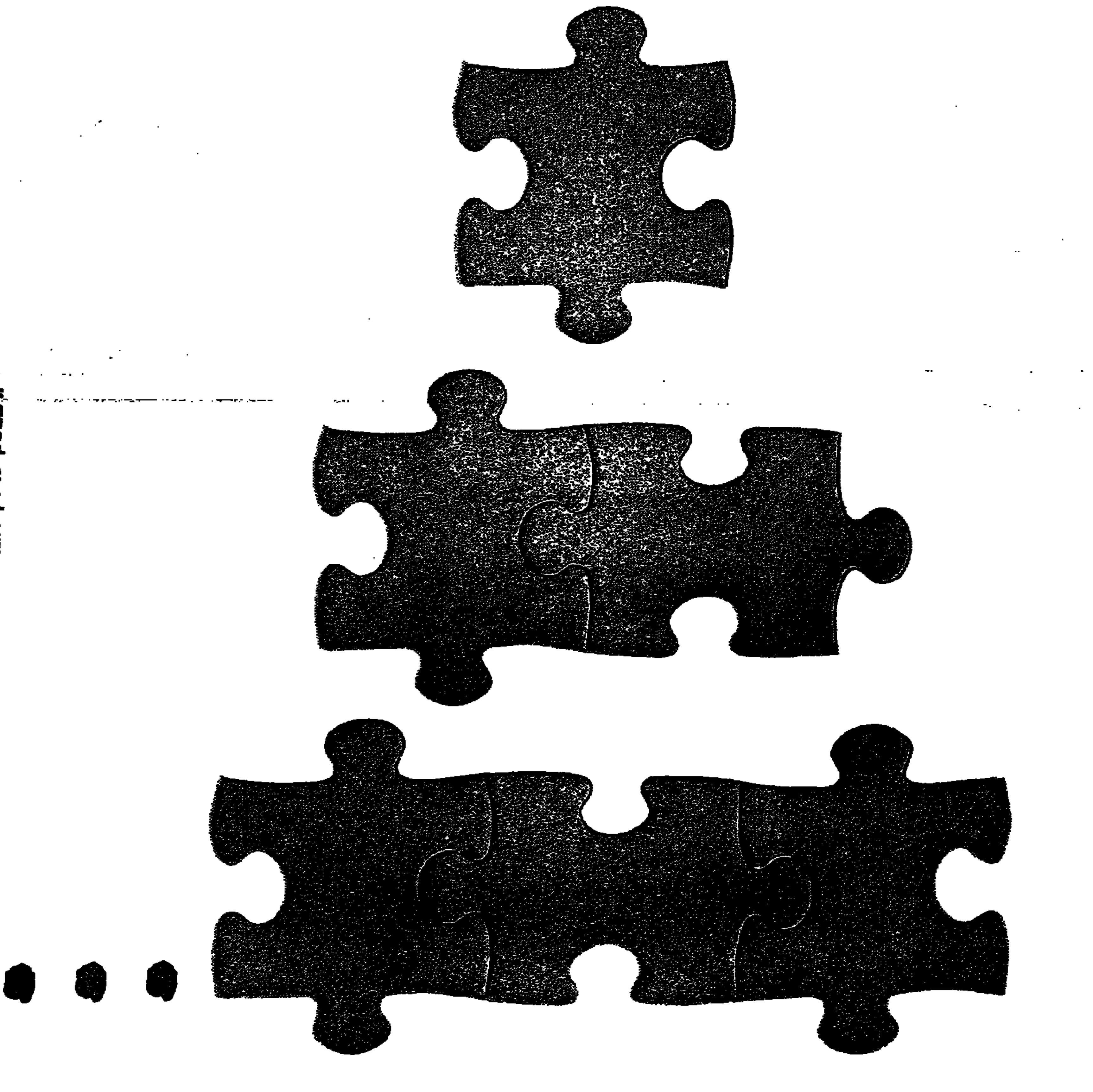

ורשבסקי סריליר דובר

...

תכניות החיסכון החודשיות של בנק דיסקונט.

סכומים קטנים שתפקידו כל חודש יהפכו מבלי שתרגישו לחיסכון גדול בעתיד. בכל התכניות תהנו מריבית צמודה ומצטברת.

לבחירתכם שלוש תכניות חיסכון חודשיות:
- צמודה למדד, לתקופה של 15 שנה עם 27 תחנות יציאה, מתום שנתיים וכל חצי שנה לאחר מכן.
- צמודה למדד + ביטוח ריסק להשלמת ההפקדות.
- צמודה לדולר, לתקופה של שנתיים.

פרטים והרשמה לתכניות החיסכון בכל סניפי בנק דיסקונט וב"טלבנק דיסקונט" מ־07:00 עד 23:00 בטל' 03-5129111.

מתנה למהירי החלטה: ערכת כושר גופני!

כדאי לכם להיכנס עוד היום לדיסקונט ולהצטרף לאחת מתכניות החיסכון החודשיות.

T.Q.B דיסקונט

בנק דיסקונט

הארץ כלכלה

יום שישי 29.9.95 העורך נחמיה שטרסלר

יעד האינפלציה לשנת 1996 יעמוד כנראה על 7%–10%

מאת גדי מלץ

ראשי האוצר ובנק ישראל יחדלו בשבוע הבא את הדיונים על קביעת יעד האינפלציה לשנת 96', על רקע המחלוקת שהתגלעה בין שני הגופים בעניין גובה היעד ורוחב התחום שלו.

ראשי האוצר מבקשים להסתפק ביעד פחות שאפתני מזה שדורשים אנשי בנק ישראל, ומבקשים בנוסף להגביל את היעד לטווח של 2% במקום 3%, כפי שנהוג השנה.

האוצר יציע להעמיד את היעד על טווח של 8% עד 10%. זאת, לעומת יעד של 8% עד 11% השנה. לעומת זאת בבנק ישראל דורשים לקבוע יעד של 7% עד 10%, אך היו מעדיפים יעד של 6% עד 9%. בנק ישראל יציע גם לקבוע מסלול רב שנתי להורדת יעד האינפלציה.

להראות התקדמות

בשיחה עם "הארץ", אמר נגיד בנק ישראל, פרופ' יעקב פרנקל: "חשוב מאוד, ולדעתי הכרחי, שהממשלה תשדר מסר חד־משמעי על כך שהיא מעוניינת לראות ירידה עקבית בשיעור האינפלציה לאורך כל שנה בשנים הבאות. וזה אומר שהיעדים שהממשלה מאמצת צריכים להיות יעדים רב שנתיים המראים כל שנה על התקדמות. אם השנה, הסף התחתון של היעד היה 8%, לא סביר שהממשלה תאמץ יעד שלא יהיה נמוך מ־8%; אם השנה הסף העליון היה 11%, איך הממשלה יכולה להסתפק ביעד עליון שהוא לא פחות מ־11%? חייבים להראות התקדמות ויהיה קשה מאוד להסביר כיצד הממשלה מוכנה לאמץ יעד שאינו מצביע על התקדמות".

הנגיד אמר כי יתנגד לכל ניסיון לשנות את רוחב התחום של היעד. "אין מקום לשנות את רוחב התחום. כאשר הממשלה החליטה לעבור מיעד נקודתי ליעד של תחום, היא בעצם אמרה כי יכול להיות שהתחזיות שלנו מוגבלות ולכן אנחנו צריכים לקבוע תחום. אי אפשר לשנות כל שנה את רוחב התחום. אם זה 3% השנה, אין כל סיבה שלא נישאר במסגרת זו גם בשנה הבאה, כמובן עם ירידה", אמר.

שר האוצר אמור להציג את יעד האינפלציה בפני הממשלה לקראת הגשת תקציב המדינה לשנת 96' לאישור הכנסת, בסוף חודש אוקטובר.

ירידה נוספת בשער הדולר – ל־3.001 שקל

מאת גדי מלץ

ירידה נוספת נרשמה אתמול בשער הדולר כתוצאה מהיחלשותו בשוקי העולם והמשך ההיצע למט"ח בשוק המקומי.

שער הדולר ירד ב־0.398%, והשער היציג שנקבע היה 3.001 שקל. שער הסל ירד ב־0.165%, והשער היציג שנקבע היה 3.4421 שקל. השקל פוחת לעומת המארק הגרמני ב־0.142%, והשער היציג שנקבע היה 2.11 שקל. היין היפאני יוסף לעומת השקל ב־0.272%, והשער היציג שנקבע היה 3.0025 שקל.

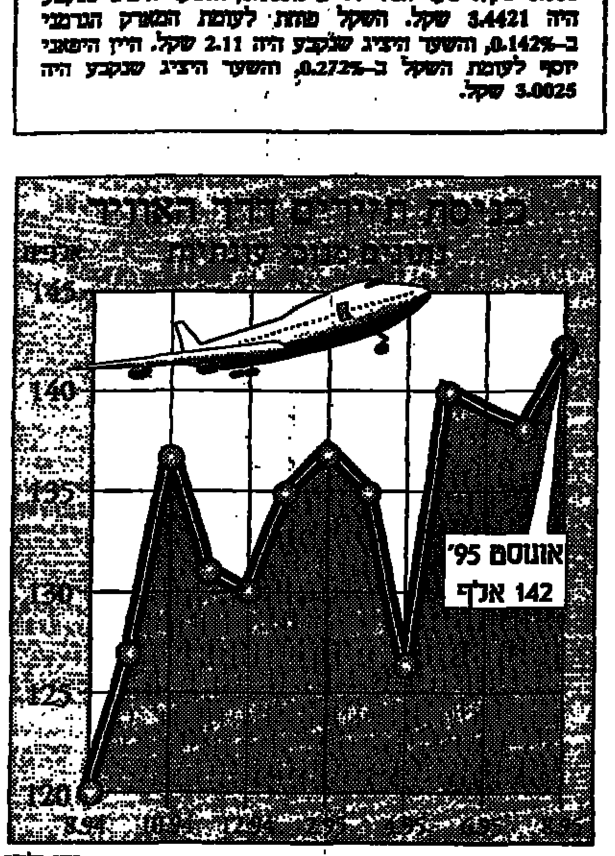

מקור: הלמ"ס

בחודש אוגוסט נרשמו 142 אלף כניסות של תיירים לארץ דרך האוויר, בניכוי גורמים עונתיים.

גל אישורים לשינוי ייעוד קרקע צפוי עד נובמבר

מאת זיו מאור

גל אישורים של תוכניות לשינוי ייעוד קרקע, על פי תקנה 727, צפוי עד נובמבר. זאת עקב החלטת בית המשפט העליון אתמול לדחות את הדיון בחוקיותה של תקנה זו לנובמבר, ולהתיר בינתיים אישור תוכניות לפי תקנה זו.

לאחר פנייה לבית המשפט לפני כשבועיים בדרישה לבטל את תקנה 727, בטענה שהיא מפלה חקלאים פרטיים, הורה בית המשפט על הקפאת אישור תוכניות לפי תקנה זו. עתה, כשבית המשפט מתיר ביצוע עסקות עד נובמבר, יבקשו קיבוצים ומושבים לזרז את התוכניות על הקרקע שאותה הם חוכרים, כדי לחתום על העסקות מול מינהל מקרקעי ישראל לפני ישיבת בית המשפט.

בכל מקרה, במינהל מתקשים להאמין שבית המשפט יחליט בנובמבר כי הקיבוצים והמושבים אכן זכים לפיצוי גבוה מדי ויקבע כי יש להוריד את אחוזי הפיצוי שלהם.

תקנה 727 נועדה להחליף את תקנה 666. על פי תקנות אלה, זכאים חוכרי קרקע חקלאית השייכת למינהל מקרקעי ישראל, בעיקר קיבוצים ומושבים, לפיצוי על קרקע שייעודה ישונה. הפיצוי מחושב לפי שווי של 27% מערך הקרקע לאחר שינוי הייעוד באזורי הביקוש ועד 29% באזורי עדיפות לאומית א'.

לחלופין זכאים החוכרים ל־27% מהקרקע במקום הפיצוי הכספי. על פי התקנה, בע הפיצוי לחקלאים פרטיים או לחברות חקלאיות בבתי אריזה ופרדסים בין 13.5%–14.5%, לפי האזור.

בתקנה 727 היום הוא מינהל מקרקעי ישראל. במינהל נמצאות עשרות תוכניות לפי תקנה זו, המיועדות לבניית עשרות אלפי יחידות ועשרות אלפי מ"ר לייעודים אחרים. מינהל מקרקעי ישראל מנהל על מגעים אלה מ"מ עם חוכרי הקרקע.

טד טרנר יקבל 100 מיליון דולר ב־5 שנים

מאת חיים הנדוורקר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). טד טרנר, שחברתו טרנר ברודקסטינג חתמה בסוף השבוע שעבר על הסכם מיזוג עם חברת טיים וורנר, יקבל שכר והטבות הנאמדים ב־100 מיליון דולר על פני חמש שנים – כך מסר אתמול ה"ניו יורק טיימס". טרנר יקבל 15 מיליון דולר בשנה במזומן – והיתרה 5 מיליון – באופציות של החברה הממוזגת.

טרנר יכהן בטיים־וורנר הממוזגת, כסגן יו"ר החברה. השכר וההטבות שנקבעו לטרנר עוררו זעם בקרב בכירים בחברת טיים וורנר. אלה ציינו, כי שכרו של יו"ר החברה, ג'ראלד לוין, ב־94' הסתכם ב־5.3 מיליון דולר בלבד. עוד אמרו, כי סביר ששכרו של טרנר יגרור העלאה בשכרו של לוין.

כחלק מעסקת המיזוג בין סי.אן.אן ושלוחותיה לטיים וורנר, שילמה טיים וורנר בעסקה של החלפת מניות 7.5 מיליארד דולר. טד טרנר עצמו קיבל סכום של 2.6 מיליארד דולר במניות של טיים וורנר. הבכירים בחברת טיים וורנר אינם מבינים מדוע במצב עניינים זה צריך לתגמל ביד כה רחבה את טרנר.

מאז המיזוג נחשבת טיים־וורנר לחברת התקשורת הגדולה בעולם, תואר אותו "גזלה" מענק התקשורת שנוצר לאחר מיזוג של דיסני וקפיטל סיטיס אי־בי־סי, לפני כחודשיים.

יומן

על שנאה, כלכלה והסכם אוסלו ב'

אתמול נחתם בוואשינגטון הסכם העברת סמכויות השלטון בשטחי הגדה המערבית לידי הפלשתינאים. לאחר נסיגת צה"ל מהערים הראשיות, יתקיימו בחירות לפרלמנט הפלשתיני וליו"ר הרשות המבצעת. כלומר, מדובר בהנחת אבן הפינה למדינה הפלשתינית.

בוואשינגטון השמעו נאומים מצויצים על חיים חדשים, על שיתוף פעולה ללא ניצול, על מזרח תיכון חדש ועל מחויבות לשלום ומאבק בטרור. מלים יפות. אך מה קורה בשטח?

זה קרה לפני כמה ימים, במוסך לא רחוק מביתי. לפתע, באמצע היום, נכנס למוסך ג'יפ של משמר הגבול. שני שוטרים ירדו ממנו ופנו לאחד הפועלים, ערבי מעזה: "מה אתה עושה כאן?" הם שאלו. "אני עובד כאן", ענה הפועל. "בוא הנה", גערו בו השוטרים. "למה? מה עשיתי?" שאל.

בעל המוסך, המכיר היטב את הפועל העובד אצלו בנאמנות שנים רבות, ניגש לשוטרים ושאל אותם למעשיהם. "אנחנו צריכים לעצור אותו, כי היום יש עוצר, ואסור לו להיות כאן". "טוב", אמר בעל המוסך בהסכמה, "תנו לו דקה לרחוץ ידיים מהגריז ולהחליף בגדים".

הם הסתכלו על בעל המוסך במבט השמור למי שמתייחס לפועל מעזה כאל בן אדם, ואמרו לפועל: "תראה, תראה לנו את הידיים, אם הן מלוכלכות". הפועל הושיט את ידיו בתמימות, והם, כבריונות, תפסו בשני ידיו והלבישו עליהן אזיקים.

כל הנוכחים נעצרו המומים. הפועל, המושפל בפומבי, עמד שותק עם האזיקים, כשהאחרים סביב בטוחים שצמד השוטרים האמיצים מנע פיגוע קשה, כשתפסו מחבל מסוכן רגע לפני הנחת המטען.

בינתיים התעשת בעל המוסך ופנה לשוטרים: "נדמה לי שהיום אין סגר. הוא בוטל אתמול. תבדקו בתחנה". "מה אתה מדבר שטויות, יש עוצר, אנחנו יודעים", נענה. אך בעל המוסך הוא עקשן לא קטן ובלי הפסק דחק בהם לבדוק. לבסוף החל הצמד מצלצל לתחנה לבדוק. הם צלצלו וצלצלו, ואף אחד לא ידע לתת להם תשובה מוסמכת, עד שמצאו מישהו שאמר: "נכון, העוצר בוטל". אז אמר להם בעל המוסך: "שחררו את הפועל מהאזיקים", הם ענו: "אנחנו לא יכולים, המפתחות במרחב".

עכשיו נאלץ הצמד להתחיל במסע טלפונים נוסף, כדי למצוא היכן מונחים המפתחות, ומי יכול לעבור ולתת להם אותם. וכך, במשך שלוש שעות וחצי ישב בפינה הפועל מעזה, עם אזיקים, מושפל, זוכה למבטים מכל עובר ושב – עד שהמפתחות הגיעו, והפועל שוחרר. "למה מיהרתם לכבול אותו באזיקים כשאין לכם מפתח?" שאל בעל המוסך, אך הם הסתכלו עליו בבוז השמור ל"אוהב ערבים": "תגיד תודה שלא קשרנו לו את הידיים מאחור" והסתלקו בלי לומר מלת התנצלות.

כמה שנאה נוספה בליבו של הפועל מעזה? רק הוא יודע. האם השנאה תהפוך למעשה? נקווה שלא. אתמול בוואשינגטון הסכימו כולם להתחיל לפרק את פצצת השנאה. השינוי לא חדר עדיין לליבם של צמד שוטרי משמר הגבול.

אחת הדרכים היותר טובות לפרק את השנאה היא שיתוף פעולה כלכלי, על ידי הקמת פרויקטים משותפים, ניצול היתרונות היחסיים של כל עם ומעבר חופשי של עובדים וסחורות – בלי שצד אחד ינצל את חברו. "הפרדה" בין הכלכלות איננה נבונה. היא תגרום רק לבוז. השיתוף והמסחר יביאו לשגשוג כלכלי לשני הצדדים ולהצלחת ההסכם הפוליטי־ביטחוני.

נחמיה שטרסלר

מבזק

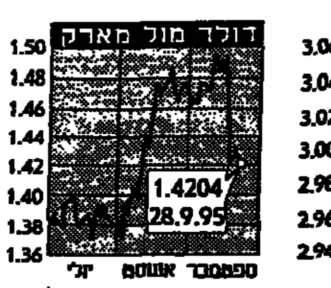

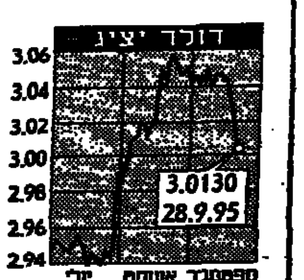

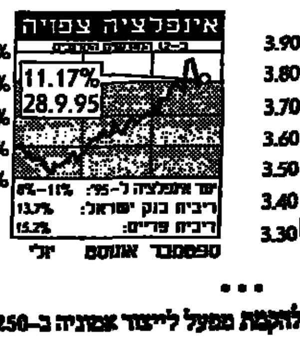

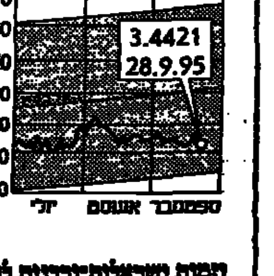

• • •

יזמות ישראלית־ירדנית להקמת מפעל לייצור אמוניה ב־250 מ' ד' (עמוד 2ג)

• • •

בזק תזכה לקוחות שנפגעו מתקלת התקשורת בתל אביב (עמוד 2ג)

• • •

אי.סי.אי פלקום תבצע פרויקט בסין ב־60 מיליון דולר (עמוד 3ג)

• • •

האסיפה הכללית של בנק כרמל אישרה את ההסכם עם וינגר ברבע (עמוד 3ג)

• • •

אישור הנחות לקרקע המיועדת לתעשייה ביישובי מיעוטים (עמוד 5ג)

• • •

זכייני הערוץ השני יוכלו לשדר רק 6 דקות פרסומת בשעה במקום 10 (עמוד 5ג)

• • •

אנליסטים: שוק התרופות הגנריות יגדל בארבע השנים הקרובות ב־10 מיליארד ד' (עמוד 8ג)

• • •

המוסדיים צפויים להתנגד לאישור מתן דמי היעוץ לשמרוק ולפועלים (עמוד 9ג)

• • •

ארה"ב מעבירה את מחלוקת הבננות לטיפולו של ארגון הסחר העולמי (עמוד 12ג)

• • •

משרד האוצר האמריקאי ינפיק ב־96' שטר חדש ושונה של מאה דולר (עמוד 12ג)

דוויין אנדריאס משקיע בישראל

מאת חיים הנדוורקר

אנדריאס, יו"ר חברת ADM הנחשב לאיש עסקים בעל השפעה פוליטית חזקה בארה"ב, השקיע 25 מ' ד' בקרן "אתגר", המתעתדת להשקיע בפרויקטים בישראל

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). דוויין אנדריאס נחשב לאחד מאנשי העסקים בעלי עוצמה והשפעה פוליטית מהגדולים ביותר בארה"ב. באחרונה השקיע אנדריאס 25 מיליון דולר בקרן ההשקעות "אתגר" שהקים יוסף צ'חנובר, המשמש גם כיו"ר מועצת המנהלים של אל על.

צ'חנובר גייס בסך הכל 80 מיליון דולר מקבוצת אנשי עסקים, הכוללת את אדגר ברונפמן, ברוך רפופורט, אריה גנגר, צ'ארלס והדר בנגוש ואנדריאס. הכסף מיועד להשקעה בפרויקטים בארץ, והיא יכולה להגיע להיקף של 250 מיליון דולר.

משקיע בולט בקרן הוא אדגר ברונפמן, המנכ"ל לשעבר של חברת המשקאות סיגראם, שהחליט להשקיע 20 מיליון דולר. למרות שברונפמן הוא נשיא הקונגרס היהודי העולמי ובעל קשרים בצמרת הפוליטית בארץ, הוא נמנע מלהשקיע בישראל עד לפרויקט הנוכחי. אחיו צ'ארלס ברונפמן, הפועל באמצעות קלאריז', הוא כיום מתמודד מרכזי על רכישת בנק הפועלים. באופן די סמלי, אדגר האב נכנס להשקעה בישראל רק כשהעביר את שרביט הניהול לידי בנו אדגר ג'וניור בחברת סיגראם.

הבן ביצע תפנית משמעותית בפעילותו של ענק המשקאות לפעילות בעולם השעשועים. הבן הצעיר לא מתעניין בכל מה שקשור בישראל, אך האב החליט דווקא עם פרישתו, שזה הזמן להיכנס ארצה ולא להותיר את המגרש הישראלי בשליטתו הבלעדית של אחיו.

בעוד ברונפמן מוכר היטב בארץ בזכות פעילות יחסי הציבור שלו, אנדריאס הוא דמות לא מוכרת. הוא ביקר בארץ כמה פעמים. בביקורו הראשון, בלוויית הסנאטור ידיד ישראל יוברט האמפרי, הוא נפגש עם דוד בן־גוריון בשדה בוקר. האב פרסם, הפועל לצידו של אנדריאס בקידום הפרויקט הישראלי, אומר כי זה זמן רב חשב אנדריאס שיום אחד הוא ייכנס ארצה. הוא התרשם מהרמה הטכנולוגית של החקלאות הישראלית. בעבר הוא דיבר עם אנשי כור, עם ברית פטרוכימיים, אבל לא החל בפעילות ממשית. את ראש הממשלה, יצחק רבין, הכיר אנדריאס בתקופת כהונתו כשגריר בוואשינגטון, ומאז נותרו ידידים. בחודש מאי השתתף אנדריאס במשלחת שהגיעה ארצה, שבראשה עמד מלקולם פורבס ג'וניור. כעבור חודש נמסר על החלטתו להשקיע בארץ בקרן "אתגר". מטעמו של אנדריאס נמסר כי בכוונתו עתה גם עסקות אחרות בתחום החקלאות, ואולם הוא סירב למסור פרטים.

דוויין אנדריאס הוא יו"ר חברת ארצ'ר־דניאלס־מידלנד (ADM). החברה מייצרת מוצרים בסיסיים בתחום החקלאות ומזון לבעלי חיים ומכנה את עצמה כ"סופרמרקט של העולם". אנדריאס הוא בעל השפעה פוליטית חזקה ביותר בארה"ב. הוא מקורב לפעילים במפלגה הרפובליקאית והדמוקרטית. הוא היה איש אמונם של הנשיאים לשעבר ריצ'ארד ניקסון וג'ורג' בוש. הוא מקורב לנשיא הנוכחי, ביל קלינטון. הוא בעל קשרים טובים עם גורבצ'וב וילצין, ויש לו קשרים מעולים עם בוב דול הסנאטור הרפובליקאי שיתמודד בבחירות לנשיאות ב־96'. דול זוכה לטיפוח רב ממשפחת אנדריאס, על פי השבועון "פורצ'ן" הם הוציאו כסף רב על מסע הבחירות שלו. עם קשר או בלי קשר לזה, דול היה הארכיטקט לסובסידיה הגבוהה הניתנת לאתנול בסך 54 סנט לגלון והעולה למשלם המסים האמריקאי 500 מיליון דולר בשנה. 65% מהאתנול מיוצרים על ידי ADM.

את הכוח הפוליטי הרב של אנדריאס אפשר להבין גם מכך שבשנים 91'–92' העניקה ADM תרומות בסך 826 אלף דולר למפלגות שונות ותפסה את המקום השני בין התאגידים האמריקאיים. בשנים 93'–94' הגיעה ADM למקום הראשון בין התאגידים התורמים למפלגות, בסך הכל 1.4 מיליון דולר. על פי "פורצ'ן", למרות ש־ADM קוראת לעצמה הסופרמרקט של העולם, היא מעורבת בתכנים פוליטיים כאילו היתה ארצות הברית רפובליקת בננות. במקום השני בין התורמות הגדולות היתה חברת סיגראם שתרמה בסך הכל 731 אלף דולר, מה שמלמד כי גם הרפובליקנים מכבדים את כללי המשחק בוואשינגטון.

בניגוד לחברות רבות העוסקות בתוצרת חקלאית, התוצאות העסקיות של ADM היו מעולות בשנה הפיסקלית המסתיימת ביוני 95'. הכנסות החברה עלו ב־11% ל־12.7 מיליארד דולר, הרווחים עלו ב־64% (!), ל־795 מיליון דולר. אנדריאס זכה לעלייה של 14% במשכורתו, ובסך הכל קיבל 3.6 מיליון דולר. בנו מייקל (46), המכהן כסגן יושב ראש, קיבל העלאה של 16%, ומשכורתו הגיעה ל־1.1 מיליון דולר. ליאונרד טייטלבאום, אנליסט ממריל לינץ', הגדיר את החברה כ"קומפלקס החקלאי הטוב ביותר שאינו בר חיקוי".

דומה היה כי איש לא יעז לגעת ב־ADM, ואולם ב־27 בחודש נפל דבר. סוכני האפ.בי.איי. התייצבו במשרדיהם ובבתיהם של פקידים בכירים בחברה, שמשרדיה במדינת אילינוי, והגישו להם צווי הבאה בחשד כי היו מעורבים בעבירות על חוק ההגבלים העסקיים במכירה של מזון המיועד לבעלי חיים. בין אלה שקיבלו את צווי ההבאה היה גם מייקל אנדריאס, שאביו מתכנן כי ביום מן הימים יירש אותו. על פי החשדות, אנשי ADM תיאמו מחירים של סירופ תירס, חומצת לימון וליזין, המשמש כתוספת מאכל לעופות, עם יצרנים אחרים מאסיה בפגישות שהתקיימו בטוקיו, בהוואי ובלוס אנג'לס. התאמת המחירים השפיעה על מחירי מוצרים אלה במדינות רבות בעולם.

ב־27 בחודש הגישו סוכני האפ.בי.איי לבכירים ב־ADM צווי הבאה בחשד כי היו מעורבים בעבירות על חוק ההגבלים העסקיים, בהם גם מייקל בנו של דוויין אנדריאס

מהר מאוד נחשף כי לאפ.בי.איי. היה מודיע בצמרת ADM, מארק ויטקייר (38) סגן נשיא בכיר שניהל את חטיבת המוצרים הביולוגיים של החברה. הוא היה זה שאיפשר לאפ.בי.איי. להקליט ולצלם שיחות בחדרי מלון בארה"ב, באסיה ובאירופה. עם חשיפת הפרשה יצאה ADM למאבק נגד המודיע הבכיר שלה. כעבור זמן קצר הוא פוטר בטענה שגנב כספים מהחברה. בתחילה הוא הואשם כי גנב 2.5 מיליון דולר. אחר כך נמסר כי הסכום שנגנב היה 5 מיליון דולר, וכי הוא ביצע את מעשיו על ידי זיוף המחאות, והכסף הועבר לחברה שהייתה נתונה בשליטתו. ויטקייר הכחיש את ההאשמות נגדו.

ההתפתחות האחרונה בפרשה זו היתה ניסיון ההתאבדות של מארק ויטקייר. הוא נכנס למוסך בביתו, השאיר את מנוע המכונית פועל וביקש לשים קץ לחייו תוך שאיפה של גזי הפליטה של המכונית. הגנן מצא אותו, והוא הובהל לבית החולים. ויטקייר הסביר את מעשהו בכך שלא עמד בלחץ הנפשי הכרוך במצב שאליו נקלע.

ובינתיים, כשההליכים רק בראשיתם, מעטים מודאגים מעתידם של אנדריאס או בנו. כוחו הפוליטי של האב ודאי יסייע לו. "בארונ'ס", שבועון העסקים היוקרתי, כתב כי למשקיעים בחברה אין מה לדאוג. ההליכים המשפטיים במקרים של תיאום מחירים, יש להם השפעה חולפת על החברה כמו גם המבוכה שאליה נקלע אנדריאס. אין גם חשש שמועצת המנהלים של ADM תתערב. בדירקטוריון החברה יש רוב לנאמניו, ואין כל סימן שמישהו ינסה לערער על מנהיגותו.

בימים האחרונים חלה התפתחות בפרשה. משרד המשפטים האמריקאי החל לחקור השדות כי החברה שילמה לממלאי תפקידים בכירים בה מיליוני דולרים באמצעות חשבונות בנק בחו"ל. אמנם ADM האשימה את מארק ויטקייר כי הוא גנב מכספי החברה, אולם החוקרים מאמינים כי מדובר בתרמית שתוכננה מצמרת החברה ולא בגניבת הכסף על ידי ויטקייר. זו היתה הדרך שבה פיצו ביד רחבה את המקורבים לצלחת.

בידי משרד המשפטים מסמכים המצביעים כי 4 פקידים בכירים בחברה קיבלו 9 מיליון דולר מתחת לשולחן לחשבונות הבנק שלהם בשווייץ ובמדינות אחרות. הטענות על גניבת הכסף על ידי ויטקייר הן, ככל הנראה, חסרות בסיס. ואולם שיתוף הפעולה שלו עם הנהלת החברה הוא בחזקת עבירה.

במקביל הוגשו 20 תביעות משפטיות על ידי לקוחות של החברה על מעורבותה של ADM בתיאומי המחירים. כמה מבעלי המניות כבר פנו בשאלות נוקבות לאנדריאס, אבל בינתיים ללא תשובה מהנהלת החברה.

כדי לדעת מהי ההשקעה הטובה ביותר השנה כדאי לך לקרוא את האותיות הקטנות.

PONTIAC GRAND PRIX

פונטיאק גרנד פרי, יפה, ספורטיבית ומושכת תשומת לב.
נוחות, בטיחות, ביצועים, פינוקים ומחיר אטרקטיבי.
לא תמצא הצעה עיסקית טובה מזו.
פונטיאק גרנד־פרי החל מ־124,300 ש"ח

מבצע מיוחד למחזיקי "ויזה זהב" פרטים באולמות התצוגה

אחריות 3 שנים

יוניברסל מוטורס ישראל בע"מ יבואנים בלעדיים לרכבי: GM, אופל, איסוזו, סאאב

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הריש עדיין לא חתם על הצו המתיר שיווק חריג של מקררים עם גז פריאון

מאת זוהר בלומנקרנץ

האיסור על ייצור, יבוא ושיווק מקררים המופעלים בגז פריאון נכנס לתוקף שלשום, ב-27 בספטמבר, אך למרות זאת נמשך שיווקם. מבדיקת "הארץ" עולה, כי שר התעשייה והמסחר, מיכה הריש, טרם חתם על הצו המתיר את המשך שיווקם של המקררים המופעלים בגז פריאון, עד לסוף 95'.

בהתאם לתיקון המקורי בתקן הישראלי 721, חל איסור לייצר, לייבא ולשווק מקררים המופעלים בגז פריאון. האיסור נכנס שלשום רשמית לתוקף, בתום 60 יום מפרסומו ברשומות.

בלחץ היבואנים החליט שר התעשייה והמסחר, לאפשר את המשך שיווקם של המקררים עד ל-31 בדצמבר 95'. לצורך זה עליו לחתום על צו מיוחד, אולם השר טרם חתם על הצו המתיר את המשך השיווק, כך שחל איסור על המשך שיווקם של המקררים המופעלים בגז הפריאון.

בהתאם לנוהל, על הממונה על התקינה במשרד התמ"ס, גרישה רויטש, לחתום בראשי תיבות על הצו הפוטר ממילוי תקן רשמי. נוסח הצו של המחלקה המשפטית, עובר אחר כך לחתימתו של שר התעשייה והמסחר ורק לאחר פרסומו ברשומות, נכנס לתוקף.

מנכ"ל משרד התמ"ס, יוסי שגיב, אמר אתמול בתגובה ל"הארץ", כי "מדובר בבעיה טכנית קלה. אני מקווה שתוך יום יומיים היא תיפתר. המקררים יוכלו להיות משווקים עד סוף השנה".

יזמות ישראלית-ירדנית להקמת מפעל לייצור אמוניה ב-250 מ' ד'

מקורות ריאליים לחומר הגלם למפעל – גז טבעי שיגיע ממצרים, סעודיה או מעיראק

מאת עמירם כהן

סקר היתכנות ראשוני להקמת מפעל לייצור 660 אלף טונות בשנה של אמוניה נוזלית, בהשקעה של 250 מיליון דולר, הוכן על ידי יזם ישראלי בשיתוף חברת FERTECON הבריטית לייעוץ כלכלי.

הסקר הוכן לבקשת חברת הפוספטים הירדנית (JPMC), שהיא צרכן האמוניה הגדול באזור.

המפעל המתוכנן אמור לספק את התצרוכת של שתי המדינות בהווה ובעתיד הנראה לעין.

על פי התוכנית יוקם המפעל בירדן, באזור עקבה. הסיבות להקמת המפעל בירדן ולא בישראל הן אקולוגיות ומשפטיות גם מגודל הצריכה במדינות.

צריכת האמוניה בירדן, המשמשת בעיקר לייצור דשן דיאמוניום פוספט ולייצור דשנים מורכבים, גדולה בהרבה מהצריכה בישראל. היקף הצריכה הירדנית הוא כ-170 אלף טונות בשנה, לעומת צריכה ישראלית בהיקף של 120 אלף טונות לשנה. על פי הערכות עד סוף המאה תעלה הדרישה הירדנית לאמוניה ל-380 אלף טונות לשנה.

המפעל יוכל לספק גם את הגידול בדרישות ישראל לאמוניה לייצור חנקת האשלגן.

600 מיליון מ"ק גז טבעי

לטענת היזם הישראלי של הפרויקט, ישראל רגב, לשעבר סמנכ"ל בחיפה כימיקלים ויועץ לפיתוח עסקי, בסקר ההיתכנות נלקח בחשבון הצורך לשימוש בגז טבעי כחומר גלם לייצור האמוניה. רגב העריך כי המפעל יזדקק ל-600 מיליון מ"ק גז טבעי לשנה כחומר גלם.

לדברי רגב, כמות הגז הטבעי שתגיע מפרויקט הגז המצרי, שהזרמתו מתוכננת להתחיל ב-99' – לא תספיק. זאת, מאחר שבניכוי צריכת חברת החשמל מסך 2.5 מיליארד מ"ק לשנה של גז טבעי המתוכננת להגיע לישראל ממצרים, תישאר לצרכנים האחרים בישראל כמות של 750 מיליון מ"ק לשנה בלבד.

רגב ציין כי גם בעניין המחיר קשה לצפות שהגז המצרי יוכל להתחרות במחירי הגז הטבעי מארצות אלטרנטיביות מסעודיה, עיראק או מדינות המפרץ. הוא הוסיף כי הירדנים ציינו מקורות אלו כמקורות ריאליים לאספקת הגז.

המחיר הצפוי לגז המצרי לא יהיה נמוך, ככל הנראה, מ-2.5 דולר למיליון BTU.

על פי הערכות הנמצאות בסקר ההיתכנות, בזמנים של שפל במחירי האמוניה בעולם צריך להיות מחיר הגז לייצור האמוניה בסביבות דולר למיליון BTU. בזמני גיאות במחירים יצרן האמוניה מסוגל לשלם גם 2 דולר למיליון BTU ואף יותר.

הייצור יחל ב-98'–99'

להערכת הירדנים אם יוחלט על הקמת המפעל המשותף ניתן יהיה להתחיל את הייצור בו ב-98'–99'.

אנשים ועסקים

וו יי. הקלה לתעשיינים

אולמרט. מארח סמינר

ניצן. תחרות על הקרקע

ויזה רב-פעמית

שרת סחר החוץ של סין, וו יי, אמרה אתמול כי תעשיינים ישראלים יקבלו מעתה ויזה רב-פעמית לצורך כניסה לסין. וו יי הייתה אתמול אורחת התאחדות התעשיינים. בפגישה השתתפו בין היתר משה ארנס, דורון סמיר, דב תדמור, דדי לרדמן, עמיר מקוב, אורי מנשה, דוד רובנר, רונית סילון, ממי מגול, יחיאל מייטלבאום, עמיחם שור ואחרים.

השרה תבקר מחר בקיבוץ נתיב הל"ה כאורחת שר החקלאות יעקב צור.

גד פריץ ועמירם כהן

מחאה בארגז

ועדה משותפת למועצת פועלי ת"א ולהנהלת הארגז הוקמה כדי לפשר בעניין העסקת עובדים זרים בקואופרטיב.

הוועדה הוקמה לפי הצעת נציג מועצת פועלי ת"א, ציון אלגריסי, לאחר שעובדי הארגז קיימו בשבוע שעבר אסיפת מחאה בשעות העבודה. העובדים מחו על כך שבמפעל נקלטו 10 עובדים מטורקיה בנוסף לעובדים הזרים שכבר מועסקים במפעל. הוועדה תחליט מהו המספר המירבי של עובדים זרים שיועסקו במפעל ובאילו מקצועות הם ייקלטו.

חיים ביאור

סמינר בנייה ב-י-ם

ביום א' יתקיים במלון שרתון פלאזה בירושלים סמינר בנושא שימושי קרקע בעיר בהשתתפות שר השיכון בנימין בן אליעזר, ראש העירייה אהוד אולמרט, מנהל מינהל מקרקעי ישראל עוזי וכסלר, ראש הרשות לפיתוח י-ם מאיר ניצן, מהנדס העיר אורי בן אשר, נשיא התאחדות הקבלנים מרדכי יונה ועו"ד אבי אלתר.

ניצן, שיהיה יו"ר הסמינר אמר כי "בירושלים ישנם 123 אלף דונם וישנה תחרות מצד כל המשתמשים ובין כל השימושים והכוונה לשמוע את כל המעוניינים".

זיו מאור

תפקידו של מס"ק

מחלוקת לגבי תפקיד המרכזים לטיפוח וקידום עסקים קטנים – מס"קים, נחשפה במפגש של יושבי ראש מרכזים לטיפוח עסקים קטנים, עם הוועד המנהל, שהתקיים לאחרונה ברשות לעסקים קטנים. בדיון הועלתה השקפה, כי המס"ק צריך להיות גורם שמכוון, וזרוע לביצוע מדיניות של פיתוח כלכלי מקומי. לעומת זאת, היו שהתנגדו לעמדה זו וטענו, כי תפקיד המס"ק הינו לאתר מגמות ולהציע ולבנות כלים להתמודדות.

זוהר בלומנקרנץ

בזק תזכה לקוחות שנפגעו מתקלת התקשורת בתל אביב

מאת אבי בליזובסקי

מנכ"ל בזק, יצחק קאול החליט לזכות כ-400 אלף צרכנים, בכל עלויות התקשורת שביצעו ביום שלאחר התקלה בתל אביב, ב-21 בספטמבר. המדובר בלקוחות שהטלפון שלהם הושפע ישירות מהתקלה.

יצויין כי אין מדובר בפיצוי, שכן חברת בזק סבורה שהיא מוגנת על פי חוק הבזק מפני תביעות אפשריות עקב תקלות ברשת התקשורת. הנהלת בזק החליטה על מחווה ללקוחותיה. בכל מקרה לא מדובר בפיצוי לפי גובה הנזקים שנגרמו לצרכנים.

במקביל יוצאת בזק בהזמנה לעבודות מחקר שיתמקד בשיפור שירידותם ותפקודם של רשתות תקשורת מורכבות.

הנהלת החברה קיבלה הסבר עם פירוט לוחות זמנים לגבי הצעדים המיידיים הנדרשים למניעת תקלות דומות בעתיד.

אינטרלוג זכתה בפרויקט מחשוב בנקים ברוסיה ב-1.5 מיליון ד'

מאת אבי בליזובסקי

חברת אינטרלוג הישראלית מקבוצת אי.סופט, זכתה בפרויקט למחשוב 25 סניפים של בנק אבטובאנק הפרטי. שווי הפרויקט כ-1.5 מיליון דולר.

אינטרלוג בחרה בדיגיטל ישראל כספק המחשבים והציוד ההיקפי בפרויקט.

משה הבר, מנכ"ל אינטרלוג ומבעלי השליטה בקבוצת אי.סופט, מסר כי הפרויקט כולל היבט לוגיסטי מורכב, שבו העבירה דיגיטל ישראל ציוד רב לרוסיה תוך עמידה בלו"ז קצר ביותר.

הפרויקט החדש מתווסף לפרויקט קודם שביצעה אינטרלוג בבנק הרוסי, ושבו מוחשבו את המטה הראשי של הבנק וכמה סניפים מרכזיים.

אלוני לעובדי בזק: איתנותה הפיננסית של החברה תישמר

מאת אבי בליזובסקי

שרת התקשורת, שולמית אלוני ומנכ"ל משרדה, שלמה וקס נפגשו אתמול עם נציגי עובדי בזק.

בפגישה הוצגו לעובדים התוכניות והצעדים בהם נוקטים משרדי התקשורת והאוצר כדי להבטיח את איתנות החברה גם לאחר פתיחת ענף השיחות הבינלאומיות לתחרות.

השרה הדגישה כי בכל התוכניות והצעדים שננקטים יש שמירה מוחלטת על רווחיות ואיתנות החברה ולא נדרשים פיטורי עובדים.

אלוני הוסיפה כי אין למשרד התנגדות לכך שעובדי בזק יושאלו לחברות הבנות לכל פרק זמן שידרש כדי להבטיח את זכויות העובדים.

היום יוכרע אם תיענה תביעת בזק לקבל מיליארד שקל נוספים

מאת אבי בליזובסקי

מנכ"ל בזק, יצחק קאול ויו"ר החברה, גורי מלצר, הגישו אתמול לשרת התקשורת, שולמית אלוני, ולשר האוצר, אברהם שוחט, דרישות המסתכמות במיליארד שקל. זאת בנוסף ל-3 מיליארד שקל שהשרים הבטיחו לבזק לפני שבועות אחדים כדי לשמור על איתנותה הפיננסית.

היום בבוקר אמורים השרים להחליט כיצד ניתן יהיה לשמור על איתנותה הפיננסית של בזק בעת קיומה של תחרות.

אולם, הבעיה העיקרית הניצבת בפני שני השרים היא הביקורת הציבורית נגד הבטחה לבזק, ומתן כספים על חשבון ציבור המשתמשים בשירותי החברות המתחרות בתקשורת בינלאומית לציבור מצומצם של עובדי החברה.

בין השאר, טען לפני כשבועיים יו"ר מחלקת המחקר בבנק ישראל, דוד בן בסט, כי אין צורך לפצות את בזק עקב הכניסה לתחרות, וכי לא יקרה דבר אם הרווחים המונופוליסטיים של בזק ירדו קצת.

גם בקרב החברות המתמודדות במכרז למפעילים שני ושלישי לתקשורת בינלאומית יש תרעומת רבה שכן הם אלו שיצטרכו להעביר לחברה מאות מיליוני שקלים תמורת השלמת השיחות ברשת של בזק.

במשרד התקשורת נמסר בתגובה כי שר האוצר ושרת התקשורת מתייעצים בעניין, וכי בבוקר תינתן תשובה חיובית או שלילית לבקשת בזק.

סולן גברה על בזק במכרז רשות שדות התעופה לאספקת שירותי תקשורת

מאת אבי בליזובסקי

קבוצת סולן תקשורת גברה על בזק במכרז רשות שדות התעופה בישראל, להפעלת מגוון שירותי תקשורת לנוסעים מתקני הרשות, כולל שדות התעופה ומעברי הגבול. הזיכיון שניתן לחברה הוא ל-3 שנים עם אופציה לשנתיים נוספות. בקבוצה חברים מלבד סולן גם עתיד סלקום. בזק התמודדה במכרז יחד עם חברת א.ט.ר מקבוצת ליגר אחזקות.

זו הפעם הראשונה שרשות שדות התעופה מקיימת מכרז פתוח בתחום הספקת שירותי תקשורת לנוסעים. השירותים החדשים יתווספו לשירותים הקיימים שאותם מספקת בזק, הם יכללו טלפונים ציבוריים, שירותי פקס, שירותי משרד, מידע עסקי, כרטיסי טלפון ועוד.

לקראת המכרז רכשה סולן 50% מחברת עתיד סלקום מיואב זנגי ומיכאל סולדנו. לחברה יש רישיון ממשרד התקשורת להתקנת טלפונים ציבוריים מופעלי מטבע.

בדיקה חוזרת ב-4 מפעלים: ריכוז אנטיביוטיקה בבשר – ברמה המותרת

מאת עדנה אריזור

בבדיקות חוזרות שערך משרד הבריאות לבדיקת שאריות תרופות אנטיביוטיקה בבשר עוף הודו במוצרים של ארבע חברות נמצאו ריכוזי חומר אנטיביוטי ברמה המותרת. משרד הבריאות קבע כי המוצרים כשרים לשימוש.

לפני כשבוע הזהיר משרד הבריאות את הציבור משימוש במוצרים לאחר שהתגלה חומר אנטיביוטי מסוג סולפה ברמה של עד 50% מעל המותר במוצריהם של ארבעה מפעלים. המדובר בשניצלים הודו של המפעלים הוד חפר, קורניש וזהר בשר. רמה גבוהה של סולפה נמצאה בחזה עוף מתוצרת מפעל עוף טוב.

בבדיקות חוזרות של המשרד נבדקו 12 דוגמאות של מוצרי עוף שונים של מפעלים אלו ותוצאות הבדיקה הראו כי לא נמצאו תרכיבי חומר אנטיביוטי מסוג סולפה מעל לרמה המותרת, פרט לכבד הודו תוצרת מפעל הוד חפר.

לפני שבוע סכמו שר הבריאות, ד"ר אפרים סנה, ושר החקלאות, יעקב צור, על שורה של צעדים להעמקת הפיקוח על מגדלי העופות ומשווקי מוצרי בשר. זאת כדי למנוע שיווק בשר הודו ועוף שכולל שאריות תרופות אנטיביוטיות ברמה גבוהה מהמותר. משרד החקלאות יגביר את הפיקוח על המגדלים והעופות שמובאים לשחיטה ואילו משרד הבריאות על המפעלים לעיבוד בשר.

הוארך המכרז לביטוח פנסיה של עובדי הבניין החדשים

מאת חיים ביאור

התאחדות הקבלנים והבונים הודיעה אתמול ל"הארץ" כי הוארך בחודש ימים המועד להגשת הצעות לבטח לפנסיה מקיפה את העובדים החדשים שהצטרפו לענף הבנייה מ-1 בינואר 95'. תוקף ההזמנה עמד לפוג אתמול.

ההחלטה התקבלה לאחר ששלוש קרנות פנסיה נוספות פנו להתאחדות בבקשה שתינתן להן שהות להגיש את תוכניותיהן לביטוח פנסיה עבור העובדים בענף.

עד כה הגישו את מועמדותן לבטח לפנסיה את עובדי הבניין יותר מ-10 קרנות פנסיה – הסתדרותיות, פרטיות וחברות ביטוח.

בין שלושת הקרנות שפנו להתאחדות הקבלנים ערב פקיעת תוקף ההזמנה, נמנית קרן הפנסיה של פועלי הבניין. גופים בהתאחדות הופתעו מרצונה של הקרן להציע את עצמה כמבטחת של עובדי הבניין החדשים, לנוכח החלטת משרד האוצר שלא לאפשר לקרנות הפנסיה הוותיקות להקים במסגרתן קרן ב' שתבטח עובדים חדשים.

המנכ"ל החדש של קרן הפנסיה של פועלי הבניין, יגאל גרינשטיין, הודיע אתמול במכתב לנשיא התאחדות הקבלנים, מרדכי יונה, כי מסקירת המצב בקרן עולה כי קרן הפנסיה של פועלי הבניין היא הפתרון האופטימלי להקמת קרן פנסיה חדשה מהסיבות הבאות: א. לקרן פועלי הבניין התשתית האנושית, הארגונית והמחשובית לבטח עובדי הבניין; ב. עובדי הקרן מכירים את הענף על בוריו ומודעים לקשיים הרבים הכרוכים בגביית דמי גמולים; ג. הקרן עוברת בימים אלה תהליך יעול.

גרינשטיין אמר אתמול ל"הארץ" שקרן הפנסיה של פועלי הבניין עשויה להקים חברת ניהול בשותפות עם גוף ביטוחי אחר, שתפעיל קרן פנסיה לביטוח עובדי הבניין החדשים, על פי תקנות האוצר.

הערכה: יצוא הטקסטיל יעלה ב-10% ב-95'

מאת גד פריץ

יו"ר אגף הטקסטיל בהתאחדות התעשיינים דדי לרדמן אמר אתמול, כי יצוא ענף הטקסטיל יעלה ב-95' בכ-10%, ממיליארד דולר ל-1.1 מיליארד דולר. זאת, למרות התחושה המצטיירת לאחרונה שהענף שרוי במצוקה, בעיקר עקב הירידה ברווחיות שהיא תוצאה של מדיניות שער החליפין.

לרדמן הוסיף כי היקף היבוא במחצית הראשונה של 95' עלה בכ-22% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

מדיווחי התאחדות בעלי המלאכה והתאחדות התעשיינים עולה כי 60 מפעלים קטנים ובינוניים נסגרו, וכ-6–7 מפעלים גדולים עומדים על סף סגירה או נסגרו בשנה האחרונה.

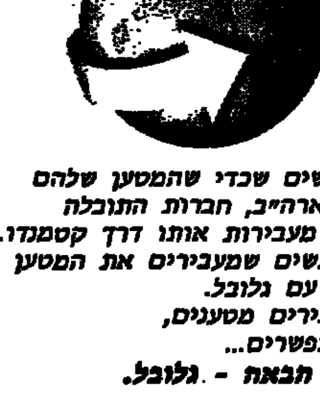
יש אנשים שכדי שהמטען שלהם יגיע לארה"ב, חברות התובלה שלהם מעבירות אותו דרך קטמנדו.
ויש אנשים שמעבירים את המטען שלהם עם גלובל.
כשמעבירים מטענים, לא מתפשרים...
בפעם הבאה - גלובל.
ממען למען למענך
גלובל תובלה בינלאומית בע"מ רח' ידידיה פרנקל 69-71 תל-אביב 66049 טל: 03-6385222 פקס: 03-379846
סניפים- נתב"ג: טל. 03-9711211 חיפה: טל. 04-660728
אשדוד: טל. 08-560652 ירושלים: טל. 02-858074 אילת: טל. 07-372345

יזם אמריקאי תובע את תלפיות חרושת עץ בגין הפרת חוזה

מאת רונית מורגנשטרן

יזם אמריקאי, סם קלינגמן, הגיש לביהמ"ש המחוזי בירושלים תביעה נגד חברת תלפיות חרושת עץ, שבבעלות החברה הבורסאית, לחות הגליל, בטענה שהחברה מסרבת לכבד הסכם עמו להשכרת בניין בבעלותה.

נשיא ביהמ"ש, ורדי זילר, הוציא ב-24 בספטמבר צו מניעה זמני האוסר על תלפיות חרושת עץ לעשות עסקות אחרות בבניין, עד לבירור התביעה.

על פי כתב-התביעה שהוגש בשבוע שעבר, טוען קלינגמן, באמצעות עו"ד יצחק וסטמן, כי סיכם עם מנהלי תלפיות, והפקיד בידיהם מקדמה בסך 5,000 לישי"ש, לשכירת בניין בבעלות החברה בשטח 3,078 מ"ר באזור התעשייה תלפיות בירושלים עם אופציה לקניית הנכס. לפי הצעת התובע, היו דמי השכירות אמורים להיות 20 אלף ד' לחודש, ומחיר הנכס 2.7 מיליון ד', לא כולל מע"מ.

לטענת קלינגמן, הוא נפגש בתחילת אוגוסט 95' עם מנכ"ל תלפיות חרושת עץ, אילן לוי, שהוא גם בעל מניות בה. בפגישה, נטען בכתב-התביעה, סוכמו פרטי עסקה להשכרת הנכס בצירוף אופציה לרכישת הנכס. ע"פ כתב-התביעה שילם התובע לאחד ממנהלי החברה, יורם לוי, מקדמה על חשבון העסקה. לאחר כמה ימים נמסרה טיוטת חוזה לקלינגמן. ב-14 בספטמבר 95', נכתב בכתב-התביעה, מסר התובע את תגובתו החיובית להצעה עם הצעות לתיקונים. למחרת הודיעה החברה, כי מועצת המנהלים הנחתה את אילן לוי למכור את הנכס ולא להשכירו, וכן להעניק זכות סירוב ראשונה לתובע. בכך, נטען, הפרו החברה ואילן לוי, המנכ"ל, את ההסכם שנכרת עמו.

טרם הוגש כתב הגנה.

ירידה של 10% במכירות ענף האלקטרוניקה

מאת זוהר בלומנקרנץ

מגמת האטה במכירות ענף האלקטרוניקה והחשמל המסתמנת מתחילת השנה לא נפסקה, והיא המשיכה בתקופת חג ראש השנה, לעומת התקופה המקבילה ב-94' – כך אמרו גופים בענף.

לדברי מנכ"ל רשת בטכירי, יגאל לפידות, בהסתמך על נתוני מכירות הרשת המאפיינת את השוק כולו, המדובר בירידה של 10%–15% במכירות הענף בתקופת החג, לעומת התקופה המקבילה ב-94'.

לדבריו, מדי שנה, המכירות במחצית הראשונה של השנה פחות טובות מהמחצית השנייה, ואולם, "מכירות ראש השנה ערב תשנ"ו, היו פחות טובות מהשנה שעברה".

הוא ציין כי חלק מהירידה קשורה לעונתיות של מכירת מוצרי האלקטרוניקה והחשמל, שכן "עיקר קניות החורף מתבצעות בנובמבר-דצמבר", אמר.

עם זאת ציין לפידות כי המכירות ברשת גדלו. הוא הסביר זאת בקיומם של שמונה סניפים השנה, לעומת שישה אשתקד.

מחלקי החלב והביצים בתנובה שיבשו אתמול את העבודה

מאת חיים ביאור

54 מחלקי תוצרת חלב וביצים בתנובה, העובדים באזור תל אביב, הפסיקו אתמול את עבודתם למשך כל שעות היום, ואספקת החלב לחנויות שובשה.

המחלקים נקטו צעד זה, ללא אישור ההסתדרות במרחב תל אביב, וללא מתן הודעה לממונה האזורי על יחסי העבודה מטעם משרד העבודה והרווחה. הם מחו בכך על החלטת הנהלת תנובה לשבץ את אחד המחלקים בתל אביב, יצחק פרחי, בתפקיד שור מחלק באזור פתח תקווה.

הנהלת תנובה פנתה לביה"ד האזורי לעבודה בתל אביב וביקשה צו מניעה, במעמד צד אחד, נגד ועד העובדים, המחלקים וההסתדרות במרחב תל אביב. בדיון שקיים ביה"ד אתמול, במעמד שני הצדדים, הודיע נציג הוועד, אהרון שמחי, כי העובדים יחזרו לעבודה לאחר הדיון.

הסכם בין פרוספריטי לפארק פלאזה על ניהול מלונות בארץ

מאת עירית רוזנבלום

חברת פארק פלאזה נכנסת לניהול מלונות בישראל באמצעות הקבוצה הבינלאומית שבניהולה. מנהל העסקים הראשי של החברה, ג'ונתן ריד, יגיע בתחילת השבוע לארץ כדי לחתום על זכיון בלעדי לייצוג החברה בארץ עם חברת פרוספריטי, חברה בת של מלון ימית.

לחברה שני מותגים – פארק אין ופארק פלאזה. ההסכם בין החברה לפרוספריטי מעניק לה רישיון בלעדי לשימוש בשם המסחרי של החברה, ולמלון ימית – את הגישה והשימוש במערכת השיווק וההזמנות של פארק אין בעולם.

הסכם דומה חתמה החברה על ניהול רשת מלונות בהולנד, ביניהם מלון ויקטוריה שרכשה מלונות ים סוף מקבוצת ים סוף שבשליטת אלי פפושדו.

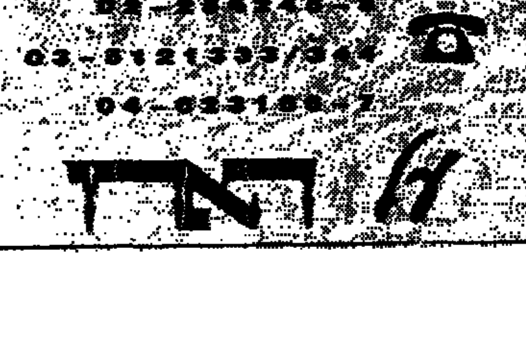

הודעה

פסגות

על הצעה מיוחדת של יחידות השתתפות

ניתנת בזאת הודעה על הצעה מיוחדת של היחידות בקרנות הנאמנות המפורטות להלן בהתאם לתשקיפי קרנות אלה, וזאת לכל תמורה כספית החל מ-1.10.95 ועד 2.11.95 שעה 11:00 (בקרן פסגות לימיט עד 13:00 ופסגות חו"ל עד 14:00).

פסגות חו"ל — פסגות לימים
פסגות יצירה — פסגות עולם

היחידות בקרנות הנ"ל מוצעות במחיר יחידה בתוספת הוספה של 0.25%

המנהל: פסגות מנהלי קרנות נאמנות - לאומי אגוד בע"מ
הנאמן: קסלמן וקסלמן חברה לנאמנויות (1971) בע"מ

הפרספקטיבה מעודה להמחשה בלבד

פה הזמן לעשות חשבון נופש

זה הזמן לעשות חשבון נופש עם עצמך בפרוייקט קו-הים והתוצאה תהיה פשוטה: לא צריך לקנות בית מלון כדי לחיות בנופש. פרוייקט קו-הים, ממש בקו המים במרינה באשקלון, מעניק לך דירה למגורים ונופש בגובה הציפיות שלך, לא לשבוע בשנה אלא לכל השנה. בשטח המרינה מתנשאות לכן 144 יחידות דיור שכולן צופות לים.

במרכז הפרוייקט עומדים לרשות הדיירים בריכת שחיה, חדר כושר, ג'קוזי, סאונה, מכבסה ולובי מפואר עם שומר סף. הדירות בעלות מפרט טכני עשיר מאוד הכולל מיכשור חשמלי, כלים סניטריים ברמה גבוהה, אריחי שיש בריצפה ושטיחים לבחירתכם.

הנוף המשתקף מכל דירה

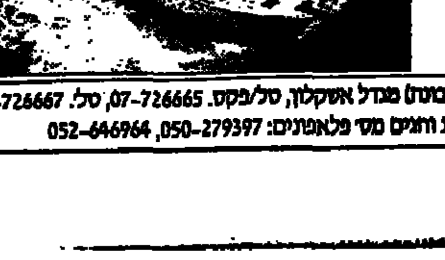

ימין ניסים בע"מ
לכל בית ישראל שנה טובה!

משרד ראשי: רח' צה"ל 1248/60 (ליד בנין סולל בונה) מגדל אשקלון, טל/פקס. 07-726665, טל. 07-726667
משרד מכירות באתר פתוח גם בשבתות וחגים מס' פלאפונים: 050-279397, 052-646964

הוצאת פוקוס מחשבים

ספרים טובים על מחשבים

חודש אינטרנט מתנה / תוכנת תקשורת במתנה — 69 ש"ח
במתנה תוכנה ליצירת תמונות תלת-מימדיות — 69 ש"ח
* כולל דיסקט תוכנות — 49 ש"ח

נוספו לרשימת רבי-המכר של MicrosoftPress®

ערכת לימוד STEP BY STEP ל-DOS 6.22

ערכת לימוד STEP BY STEP ל-Windows 3.11

ספרים חדשים נוספים

- התוספות של Windows 3.11 לקבוצות עבודה - 45 ש"ח
- המדריך הקל ל-Norton Commander 5 - 59 ש"ח
- מדריך הפקודות השלם לחבילת Office 4.2/4.3 - 89 ש"ח
- המדריך השלם ל-CompuServe (כולל תוכנת התקשרות) - 79 ש"ח
- המדריך לניהול הזיכרון באמצעות QEMM - 45 ש"ח
- מדריך 10 דקות לשליחת פקסים באמצעות WinFax PRO - 49 ש"ח

להבנת הקטלוג המבורך (03) 59-55-101 (מעל 50 ספרים)

הספר כולל דיסקט

למשתמש המקצועי

- המדריך השלם להקמת יישומים ב-Access 2 - 129 ש"ח
- המדריך השלם למיפרטי ה-PC - 89 ש"ח

מנוי לרשת ה-BBS-ים
Go OnLine
הנחה 50% ב-
בטל' (03) 904-13-88

להזמנות בדיוור ישיר טל': (03) 69-69-101; פקס: (03) 69-55-650
הפצה לחנויות: ליאור שרף טל': (03) 752-82-83; פקס: (03) 752-02-22

האסיפה הכללית של בנק כרמל אישרה את ההסכם עם זינגר ברנע

נדחתה ההצעה לשינוי תקנון הבנק

מאת סמי פריץ

האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק כרמל אישרה אתמול את הסכם הייעוץ עם חברת זינגר ברנע. כמו כן אישרה האסיפה את מינויו של שלום זינגר למנכ"ל הבנק ל־3 חודשים.

האסיפה לא אישרה את התיקון שהציע הדירקטוריון להגדלת המניין החוקי הדרוש לפתיחת דיון באסיפה מ־15% ל־26%.

קיום האסיפה התאפשר לאחר שבשעות הבוקר דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את בקשתו של בעל המניות בבנק, אלי קינר, למתן צו מניעה שיבטלו את החלטות האסיפה הכללית מיום 24.8.95 שבה נבחרו חברי דירקטוריון חדשים ובהם בעל השליטה בבנק רק בר.

קינר גם התנגד לשינוי שהוצע בתקנון הבנק בטענה כי הגדלת המניין הדרוש לקיום האסיפה היא בבחינת "עושק המיעוט".

המפקח על הבנקים, זאב אבלס, הודיע במכתב לבית המשפט כי הוא מתנגד למתן הצווים המבוקשים שהועלו לדיון. הוא הסביר כי "יש מקום לחשש כי התערבות בית המשפט בעניין עשויה לגרום נזקים נוספים לבנק, לאחר תקופה קשה שעברה עליו בהיעדר הבהרה על עתיד המשך השליטה, תקופה שנסתיימה באסיפה שהתקיימה ביום 24.8.95".

כחלק מהסכם הייעוץ שנחתם עם זינגר ברנע ישלם הבנק לחברה 21,750 שקל + 17% מע"מ לחודש במשך שנה, ואילו עלות שכרו של שלום זינגר תסתכם ב־60 אלף שקל לחודש.

בנוסף אישרה האסיפה את מינויו של שמעון הייבלום כדירקטור מטעם הציבור במקומו של מנחם אקרמן. הייבלום כיהן בעבר כמנכ"ל הבנק.

אי.סי.איי טלקום תבצע פרויקט בסין ב־60 מיליון דולר

מאת גד פריץ

אי.סי.איי טלקום וצ'י טונג קומיוניקיישנס קומפני לימיטד, הודיעו אתמול כי חתמו על הסכם שיתוף פעולה שלפיו תספק אי.סי.איי מערכת מידע מקושרת לצורכי מכס וסחר חוץ עבור ממשלת סין בהיקף של 60 מיליון דולר.

המערכת תנצל את שיטות היישום של אי.סי.איי ברשתות ארציות ובינלאומיות (WAN) ובהעברת מידע מוקנה בצורה אלקטרונית.

ההסכם נחתם אמש בירושלים במעמד שרת הסחר חוץ ושיתוף הפעולה הכלכלי של סין, וו יי, ושר התעשייה והמסחר, מיכה חריש.

פרויקט זה, הידוע בסין כפרויקט גולדן קסטומס, הוא אחד מ־3 היוזמות הטכנולוגיות הלאומיות העיקריות שהוזמנו ממשרד תעשיות האלקטרוניקה של סין. אי.סי.איי תספק ותתקין רשת המכילה מספר רב של מערכות מיתוג מסגרות ומערכות אחרות מתוצרת טלמטיקס אינטרנשיונל (חברה בת בבעלות מלאה), כדי לספק תקשורת נתונים לאלפי רשתות תקשורת מקומיות ולמשתמשי מסופים.

העסקה תכלול מימון לטווח ארוך שיועמד לרשות הלקוח הסיני. העסקה כפופה לאישורם של גופים ממשלתיים בסין.

לדברי דוד רובנר, נשיא אי.סי.איי "הסכם זה ממחיש שוב את השילוב המוצלח בין אי.סי.איי וטלמטיקס שהתמזגו ב־93' ושהעניק לאי.סי.איי יתרון תחרותי. אי.סי.איי נמצאת כיום במצב המאפשר לה לממש רבות מההזדמנויות הטמונות בשוק הסיני". צ'י טונג היא חברה ממשלתית עתירת ידע שזכתה בחוזים לאספקת 3 פרויקטים של מחשוב ותקשורת שייצרו תשתית לאוטוסטרדת המידע בסין.

אי.סי.איי טלקום, המציעה פתרונות רשת משולבים, מפתחת ומשווקת מערכות תקשורת ותמסורת. החברה מציעה הרחבת קיבולת, גמישות ואמצעי שליטה לצורך ניצול טוב יותר של מערכות תקשורת, נתונים ומערכות משולבות. מניותיה של אי. סי. איי נסחרות בבורסת נאסדאק בארה"ב.

גרנית ואשטרום נכסים רכשו 25% ממניות נצבא

מאת רונית מורגנשטרן

חברת גרנית, שבשליטת כור וכלל, וחברת אשטרום נכסים, חתמו ב־24 בספטמבר על עסקה לרכישת 25% ממניות חברת נצבא, שרוב מניותיה מוחזקות כיום בידי גמלאי אגד. מניות נצבא שנרכשו הוקצו לגרנית ואשטרום נכסים בחלקים שווים. לצורך העסקה הקימו שתי החברות חברה בת משותפת בשם אשגרנית שבה הן מחזיקות בחלקים שווים.

תמורת העסקה היא כ־57 מיליון דולר (172.4 מיליון שקל). התמורה עבור מניות נצבא תשולם בארבעה תשלומים שווים עד ה־31 בדצמבר 95', החל ממועד כניסת ההסכם לתוקף עם קבלת אישור רשויות המס. המחיר צמוד למדד חודש אוגוסט ולריבית שנתית בגובה 4%. מחיר העסקה נקבע לפי שווי חברה של כ־210 מיליון דולר. היקף הנכסים של נצבא נאמד ביותר מ־400 מיליון דולר.

החברות הודיעו בהסכם על אופציה לרכישת עד 30% ממניות נצבא בידי גרנית ואשטרום נכסים על פי מחיר העסקה הנוכחית. לאחר רכישת חלקן בנצבא הפכו גרנית ואשטרום לבעלות עניין בחברה הבת של נצבא – נ.י.פ. – הנסחרת בבורסה. מנצבא נמסר, כי בעקבות העסקה הוקמה חברה אחות בשם נצבא אחזקות בה יחזיקו החברות הרוכשות 25% ממניותיה. בתמורה להקצאה, יועברו לחברה כל נכסי נצבא.

לדברי יו"ר דירקטוריון נצבא, משה ריבק, כניסתן של גרנית ואשטרום לשותפות בנצבא תאפשר לה להרחיב את פעילותה הנדל"נית בעתיד. את אשטרום ייצג בעסקה עו"ד צבי בוקיס; את גרנית ייצג עו"ד דוד חודק ואת נצבא ייצג עו"ד אורי בריגר.

ביהמ"ש: אליהו תעביר לאבנר 50% מהפרמיות על ביטוח חובה

מאת סמי פריץ וצבי הראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב פסק אתמול כי צורת ההתחשבנות בין חברת הביטוח אליהו לחברת אבנר לגבי התקופה שבה פעלה אליהו בנפרד, תתבצע לפי אותו בסיס ששימש את שתי החברות בעבר. נשיא בית המשפט המחוזי בתל אביב, השופט ד"ר אליהו וינוגרד, קבע כי לבית המשפט אין ולא היתה כל כוונה לערוך הסכם חדש בין הצדדים, ולא להוסיף עליו או לגרוע ממנו. "העובדה שאליהו הפרה את ההסכם והוציאה פוליסות עצמאיות למבוטחים אינה משנה את דרך ההתחשבנות ואת בסיסה" קבע השופט בהחלטתו.

החלטת בית המשפט תואמת את גישת אבנר לפיה יש לבצע את ההתחשבנות בין הצדדים בהתאם להסכם בין החברות. על פי ההסכם מעבירה אליהו לאבנר 50% מהפרמיות בביטוח רכב חובה, לאחר שחייבה את אבנר ב־50% מתשלומי התביעות, וזיכתה עצמה בעמלת הטיפול שנקבעה בין הצדדים. בית המשפט חייב אתמול את ביטוח אליהו להעביר לאבנר 50% מהפרמיות שגבתה ממבוטחיה בביטוח רכב חובה, וזאת מ־1.1.94 עד היום (שנה ותשעה חודשים).

השופט קבע שאליהו נטלה על עצמה סיכון מסוים בכך שהוציאה פוליסות על שמה בלבד, אך אין בכך כדי לשנות את ההסכם או את אופיו. מהחלטת בית המשפט עולה כי אבנר הסכימה להשתתף עם אליהו ב־50% מעלות ביטוחי המשנה שרכשה אליהו כנגד הפוליסות שהוציאה בעצמה. השופט הורה לאליהו להגיש תוך 90 יום לאבנר את פירוט החשבונות לגבי התקופה שבה פעלה בנפרד.

זהו פסק הדין האחרון של השופט וינוגרד, שפרש אתמול מתפקידו כנשיא בית המשפט המחוזי.

לפני כחודשיים פסק השופט כי אליהו הפרה את ההסכם עם אבנר וכי עליה להנפיק פוליסות משותפות עם אבנר עד תום תקופת ההסכם (31.12.96). אשר לפוליסות שכבר הנפיקה אליהו הורה השופט לצדדים לנסות ולהגיע להבנה, ואם לא – לחזור לביהמ"ש.

יצוין כי לאחר פסק הדין שניתן לפני כחודשיים, עתרה אליהו לבית המשפט העליון לעיכוב ביצוע פסק הדין. הצדדים ממתינים להכרעת השופט צבי טל בעניין.

מינטקביץ וראשי הבנקים ידונו בשינוי חוק הייעוץ כך שלא יחול על תוכניות חיסכון

מאת סמי פריץ

יו"ר הרשות לני"ע, אריה מינטקביץ, ידון היום עם מנהלי הבנקים בשינוי חוק הייעוץ להשקעות כך שלא יחול על ייעוץ להשקעות בתוכניות חיסכון. לטענת הבנקים לא ניתן לתת ייעוץ מלא על תוכניות חיסכון של בנק מתחרה ולכן לא ניתן לעמוד בהוראות חוק הייעוץ.

לדעת הבנקים יש להתייחס לתוכניות חיסכון כאל פקדונות שחוק הייעוץ לא חל עליהם. בנוסף מתכוונים ראשי הבנקים להעלות את הקשיים העולים מהמגבלות שמטיל החוק על היועצים.

היועץ המשפטי של הרשות לני"ע, עו"ד שמעון וייס, והמפקח על הבנקים, זאב אבלס, אמרו בשבוע שעבר כי החלת החוק גם על תוכניות חיסכון נעשתה בטעות, וייס ציין כי בכוונת הרשות להביא לתיקון החוק כך שלא יחול על החיסכון.

ד"ר אבי בן בסט, חבר ההנהלה הבכירה של בנק ישראל אמר כי החיסכון לא נכלל בטעות בחוק אלא נעשה בידיעת הבנקים, וכל הגופים שהשתתפו בדיונים שעסקו בהכנת החוק. לדעת בן בסט, תיקון החוק, יהיה בבחינת נסיגה ראשונה ממנו.

בבנק הפועלים ובבנק לאומי פרסמו בשבוע שעבר הוראות ליועצי ההשקעות המנחות אותם לפעול בהתאם לחוק החדש.

585 יח"ד נמכרו בספטמבר; עלייה של 5% לעומת אוגוסט

מאת רונית מורגנשטרן

9 מחברות הבנייה הגדולות במשק מכרו בספטמבר 585 יחידות דיור לעומת 557 יחידות דיור באוגוסט – עלייה של כ־5%. הנתונים מעודכנים ל־28 בספטמבר 95'.

העלייה במכירות בספטמבר באה לאחר חודשיים של יציבות במכירות עם ירידה קלה באוגוסט. אמנם, בספטמבר היו 3 ימי חג שבהם לא בוצעו מכירות, אך נערכו כמה ירידי מכירות לדירות שהגבירו את קצב המכירות.

חברת שיכון עובדים מכרה בספטמבר 161 יח"ד לעומת 561 באוגוסט. החברה מכרה 1229 יח"ד מתחילת השנה; שיכון ופיתוח מכרה בספטמבר 116 יח"ד לעומת 108 יח"ד באוגוסט; אשדר מכרה 87 יח"ד לעומת 75; אזורים מכרה 34 לעומת 33; מרלדהפצינה מכרו 38 יח"ד לעומת 42; בן יקר גת מכרה 30 לעומת 35; רמט מכרה 63 לעומת 66; אלרם מכרה 27 לעומת 29 ודסק מכרה 29 יח"ד לעומת 25 יח"ד באוגוסט.

החברות עידכנו את מחירי הדירות בהתאם לעליית המדד.

הנתונים מתייחסים ל־9 חברות הבנייה הגדולות במשק אך לאו דווקא לגדולות ביותר.

בית המשפט / צבי הראל

בקשה לתביעה ייצוגית מתוקנת נגד מיקרוסופט

לביהמ"ש המחוזי בת"א הוגשה אתמול בקשה מתוקנת להגשת תביעה ייצוגית נגד מיקרוסופט (ישראל). המבקשים הם ד"ר יהודה ברגמן ועו"ד אברהם לגרשטיין. הבקשה הוגשה מכוח חוק הגנת הצרכן.

בחודש שעבר הגישו שני המבקשים בקשה לאישור התביעה הייצוגית אולם נשיא ביהמ"ש המחוזי בת"א, ד"ר אליהו וינוגרד, קבע כי הבקשה "על פניה אין בה הצדקה להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית משום שהמבקשים לא פירטו את פרטי התקלות שבגללן הם תובעים את המשיבה (מיקרוסופט) והן את העובדה שאותן תקלות מצויות אף בתוכנות שנרכשו לצרכנים אחרים. באין אף־מות עובדתי לסכנה המשותף בין המבקשים לצרכנים אחרים – אין מקום לדון ב'תביעה ייצוגית'".

המבקשים מציינים כי מאז הוגשה הבקשה המקורית לאישור התביעה הייצוגית, הוצף משרדו של עו"ד לגרשטיין בפניות מצרכנים רבים המשתמשים במוצר נשוא הבקשה המקורית. כלומר, תוכנת עיבוד התמלילים word בגירסתה העברית. בפניות בכתב ובעל פה קבלו המשתמשים במוצר זה על תקלות רבות במוצר. צרכנים אלה הביעו את רצונם לסייע למבקשים בתביעתם. עוד נאמר בבקשה, כי בפרק הזמן שחלף מאז החלטת השופט וינוגרד ניסו המבקשים לבוא בדברים עם החברה אולם החברה ניהלה מו"מ שלא בתום לב, למטרות צרות להליך פשרה.

בג"ץ דחה עתירות של יצואני פרי הדר ליפאן

בג"ץ דחה אתמול את עתירותיהן של שתי חברות העוסקות בייצוא פרי הדר ליפאן. המדובר בחברות בן עזר וסגל גרוס. העתירות הוגשו נגד המועצה לשיווק פרי הדר ושר החקלאות.

בנימוקי העתירות טענו העותרים שחופש העיסוק שלהן נפגע כתוצאה ממדיניות יצוא חדשה של המועצה לשיווק פרי הדר, לפיה הייצוא ליפאן של זן סוויטי (אשכולית מתוקה) ייעשה אך ורק על ידי ארבעה משווקים מוסמכים ביפאן, כשכל היצואנים הישראלים מחויבים לשווק אך ורק דרכם.

פרקליטי המועצה, עורכי הדין ד"ר יוסי שגב וגבריאל ספק טענו, כי על העותרות היה לצרף לעתירות את כל יתר יצואני פרי ההדר בישראל שגם הם עלולים להיפגע מביטול המדיניות החדשה. בג"ץ דחה את שתי העתירות בנימוק כלבדי, שעל העותרות היה לצרף לעתירותן את הגורמים העלולים להיפגע מביטול המדיניות החדשה. העותרות חויבו בתשלום הוצאות של 5000 ש', כל אחת, לטובת המועצה לשיווק פרי הדר.

בקשה לצו כינוס בגין אי קיום פשרה

עו"ד אריאל וליכוב המשמש כמפרק חברת שולב שירותים כלכליים הגיש אתמול בקשה למתן צו כינוס נגד משה שרבני מרמת גן. בבקשה שהגיש המפרק לביהמ"ש המחוזי בת"א נאמר, כי שרבני חייב 826 אלף ש' בעקבות פשרה שקיבלה תוקף של פסק דין. עוד מציין המפרק כי הסכם הפשרה הושג בסיוע ביהמ"ש והסכמת כונס הנכסים הרשמי.

צלם עתר לבג"ץ לבטל פסק דין של בית הדין הארצי לעבודה

צלם וידיאו ישראלי, בנימין מור, שעבד בעבר בשירות רשת הטלוויזיה האמריקאית אי־בי־סי, עתר אתמול לבג"ץ, לבטל פסק דין של בית הדין הארצי לעבודה שקבע כי אינו זכאי לתשלום בעד השעות הנוספות שעבד. לסוגיה שהעתירה עוסקת בה חשיבות עקרונית ליחסי העבודה בכל מגזר העיתונות והתקשורת האלקטרונית, ולכן הצטרפו כעותרים גם האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל והאיגוד הארצי לצלמי טלוויזיה.

מור עבד באי־בי־סי ב־79'–90', ופוטר. בתביעה שהגיש לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים נגד מעבידתו לשעבר, דרש, בין השאר, תשלום בעד השעות הנוספות. המעבידה טענה כי אינו זכאי לתשלום כזה, משום שהוא נמנה עם אותו סוג של עובדים שאי אפשר לפקח על שעות עבודתם והנהנים מ"מידה מיוחדת של אמון אישי" מצד ההנהלה ולכן חוק שעות עבודה ומנוחה אינו חל עליהם. בית הדין לעבודה קיבל את טענת מור, וקבע כי הוא זכאי לשכר שעות נוספות, אם יוכיח שעבד אותן בפועל.

אולם, המעבידה ערערה על פסק הדין לבית הדין הארצי לעבודה. בית הדין קיבל את הערעור ברוב דעות. הרוב גרס כי מור נהנה מ"מידה מיוחדת של אמון אישי", ומוכיחה זאת העובדה כי הופקדה בידיו "ערכת קשר" ובכלל זה פלאפון, איתורית, רדיו דו־כיווני וטרק תורנים.

בעתירה שהוגשה אתמול לבג"ץ, באמצעות עו"ד ראובן קמינר, מובע חשש כי נימוק זה של בית הדין הארצי למניעת תשלום שעות נוספות, ישמש מעתה קריטריון מכריע לבדיקה מתי האמון האישי בעובד הוא כה מיוחד עד כי מעמדו דומה לזה של מנהל, שאינו זכאי לשעות נוספות.

איגודי העיתונאים וצלמי הטלוויזיה מציינים בעתירה כי פסק הדין של הרוב בבית הדין הארצי מוציא את כל העובדים המודרניים אל מחוץ למעגל הזכאים להגנה לפי חוק שעות עבודה ומנוחה. הם מסבירים כי עובדים רבים מחזיקים כיום בציוד יקר בלא שרואים בהם חלק מדרגי ההנהלה או מי שנהנים מאמון אישי מיוחד. כמו כן הם מסבירים כי בתחומים רבים יש צורך בעבודה "מסביב לשעון" (כגון עיתונות בינלאומית, עסקאות בינלאומיות, בנקאות בינלאומית), ופסק הדין מאפשר שלא לשלם בעד עבודה כזאת.

העותרים תומכים ברעיון של שופט המיעוט כי חוק שעות עבודה ומנוחה מגן על כל עובד, ובכלל זה על צלם, הזכאי לשעות פנאי ולקיום חיים פרטיים, וכי תפקיד עיתונאי ניתן לבצע במתכונת של שעות עבודה רגילות אבל המעביד יאלץ במקרה כזה לשכור את שירותיו של צלם נוסף. העלות הנוספת הכרוכה בכך תהיה המחיר שהחוק מטיל על המעביד כדי להגן על העובד.

משה ריינפלד

ניפון סיסטם וור תפיץ תוכנות סימולציה של אמולטק ביפאן

מאת גד פריץ

חברת ניפון סיסטם וור היפאנית תפיץ את מוצרי חברת אמולטק ביפאן. ניפון היא החברה השנייה ביפאן שתפיץ את מוצרי אמולטק והיא תשווק מוצרים ללקוחות מוסדיים.

כבר בשנה הראשונה הזמינה ניפון חבילות תוכנה בסך העולה על מיליון דולר. מהנדסי ניפון עוברים בימים אלו הכשרה טכנית על מוצרי אמולטק, וכבר הוקם צוות יעודי לשיווק המוצר ביפאן. אמולטק פיתחה תוכנת סימולציה לצורך יצירת אב טיפוס של ציוד אלקטרוני.

ניפון היא אחת מהחברות הגדולות ביפאן העוסקת בשילוב מערכות תוכנה ותוכנה. החברה מתמחה בפרויקטים ובמכירת ציוד בתחומי המולטי מדיה, תקשורת נתונים, תכנון רכיבים וציוד אלקטרוני ומחוללי יישומים. עמיר פומרנץ, סמנכ"ל חברת טריאנגל שתיווכה בין הצדדים, אמר כי ניפון סיסטם וור מעסיקה 1,500 עובדים, ומחזור מכירותיה הוא 200 מיליון דולר בשנה.

ביהמ"ש הורה למכור במכרז את כל נכסי חברת אפאר

מאת גד פריץ

ביהמ"ש המחוזי בנצרת, בראשות השופט זפט, החליט להורות לכונס הנכסים של חברת אפאר להכין ולפרסם מכרז למכירת נכסיה של החברות: אפאר טבריה, גיא תעשיות שי, אפאר אילת ושראשר. אפאר נמצאת תחת כונס נכסים זה כמה חודשים ובעקבות המלצות הכונס, רו"ח זגי פאר, החליט היום בית המשפט למכור את כל נכסיה.

אפאר היא חברה בורסאית שעסקה בייצור קו מוצרים סופגים למטליות לחות. חברת הבת, גיא תעשיות שי, ייצרה את חמרי הגלם לאפאר וייצאה לארה"ב ואירופה חמרי גלם בתחום הבד הלא ארוג. לפני כשנה נעצרו בעלי המניות של החברה באשמת זיוף מסמכים וניפוח הוצאות והמסחר בחברה בבורסה הופסק.

הממשלה תשלם לאינטל ריבית על פריסת המענק

מאת גדוי מלץ

משרד האוצר הסכים לשלם לאינטל ריבית על המענק שתקבל להקמת מפעל חדש בקרית גת, לאחר שהחברה הסכימה לפריסת המענק ל־10 שנים.

המדובר בהשקעה כוללת של 1.6 מיליארד דולר במפעל חדש בקרית גת, כאשר היקף המענק הממשלתי הוא 600 מיליון דולר (38% מהיקף ההשקעה). מכיוון שהמענק ישולם במשך 10 שנים, טענו ראשי אינטל, כי יש להתייחס אליו כאל הלוואה שמעניקה החברה לממשלה, ולכן על הממשלה לשלם לה ריבית על ההלוואה הזאת. שיעור הריבית שתשלם הממשלה על המענק יהיה "ליבור" בתוספת 0.68% – הדומה לעלות הגיוס של הממשלה.

במקביל ביקשה אינטל כי הממשלה תנפיק לה אג"ח סחירה תמורת ההלוואה. שר האוצר דחה את הבקשה.

שגב: המפעלים הפטרוכימיים בבז"ן יאוחדו לחטיבה אחת

מאת עמירם כהן

שר האנרגיה והתשתית, גונן שגב, אמר אתמול כי המפעלים הפטרוכימיים, של חברת בתי הזיקוק, יאוחדו בחטיבה עסקית אחת. המדובר בתוכנית ישנה של בז"ן, שבה תוקם בשלב ראשון חטיבה עסקית מיוחדת לבז"ן ולכרמל אולפינים ובהמשך תצטרף אליה גדות.

שגב הוסיף כי כחלק מהרשיון החדש שתקבל חברת בתי הזיקוק לאחר פוג הזכיון ב־2003, תישאר החברה מפעל מאוחד.

עוד אמר, כי יפעל להוספת דולר למחירי התזקיקים בשער בז"ן, לאחר שבינואר '95 החליטו משרדי האנרגיה והאוצר להוריד דולר ממחירי שער בז"ן. שגב הבטיח הוספת הדולר לא תשפיע על מחיר התזקיקים לצרכן.

גידול של 21% במספר התיירים שהגיעו לארץ בינואר־אוגוסט

מאת גדוי מלץ

באוגוסט הגיעו לארץ 203,300 תיירים – עלייה של 29% לעומת החודש המקביל ב־94'. בדרך האוויר הגיעו 142,900 תיירים, בדרך היבשה הגיעו 58,200 ובדרך הים הגיעו 2,200. מספר התיירים שהגיעו דרך היבשה כולל 14,100 תיירים שבאו דרך תחנת הגבול ארז ועוד 34,800 שבאו דרך תחנות הגבול עם ירדן – אלנבי, ערבה ונהר ירדן – כך עולה מנתונים שפירסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ב־8 החודשים הראשונים של השנה, הגיעו לארץ 1,463,200 תיירים – גידול של 21% לעומת התקופה המקבילה ב־94'. מתוכם, 1,115,800 הגיעו בדרך האוויר (גידול של 12% בהשוואה לינואר־אוגוסט 94'), ועוד 332,800 הגיעו בדרך היבשה (גידול של 71%), חלק כניסות חוזרות של תיירים שיצאו לארצות שכנות וחזרו לישראל.

עירית רוזנבלום מדווחת: מתחילת השנה גדל ב־13% מספר הלינות של ישראלים בבתי מלון בארץ ל־4.5 מיליון לינות לעומת התקופה המקבילה ב־94'. המדובר ב־40% מכלל הלינות בישראל. אחוז לינות התיירים הנכנסים לארץ גדל בשיעור דומה.

מהתאחדות המלונות נמסר כי ביולי־אוגוסט 95' חל גידול של 14% במספר הלינות של ישראלים במלונות בארץ, הן הסתכמו בכ־1.9 מיליון. לינות התיירים בתקופה זו הסתכמו בכ־1.5 מיליון – גידול של 20% בהשוואה לתקופה המקבילה ב־94'.

משרד הבינוי והשיכון מחוז הגליל

אנגל
חברה לקבלנות כללית בע"מ

מינהל מקרקעי ישראל מחוז הצפון

מציעה לזכאי משרד השיכון דירות 3 חדרים
בגבעת רם - כרמיאל

מרומי כרמיאל

ההרשמה לרוכשי דירות 3 חדרים
ב"מרומי כרמיאל" נפתחת בתאריך
22.9.95 למשך שלושה שבועות.
מחיר הדירות החל מ-267,110* ש"ח

"מרומי כרמיאל" ממוקמת במורדות הר כרמי במערב כרמיאל,
מהשכונה נשקף נוף מרהיב של העיר כרמיאל והרי הגליל.

בפרוייקט גם דירות של 4 ו 5 חדרים וקוטגי דופלקס 5 חדרים עם גינות צמודות. (לא רק לזכאים)
הדירות נבנות במסגרת פרוייקט "מחיר למשתכן" שיזמו משרד הבינוי והשיכון ומינהל מקרקעי ישראל.
המחיר למ"ר שווה בכל הדירות בפרוייקט.
בין הנרשמים לרכישת הדירות תערך הגרלה בכפוף לתנאי משרד הבינוי והשיכון.
בעת ההרשמה יש למסור:
- העתק נאמן למקור של תעודת זכאות ברת תוקף מטעם משרד הבינוי והשיכון.
- צילום של תעודת הזהות כולל הספח בו רשומים הילדים.
- המחאה בנקאית ע"ס 5,000 ש"ח על חשבון הרכישה

* המחיר צמוד למדד תשומות הבנייה 8/95

אנגל
חברה לקבלנות כללית בע"מ
שדי ההסתדרות 66 חיפה
04-422777, מכירות: 04-422555

משרד מכירות באתר
טל. 9980404, 9985394 פקס. 04-9884089
שעות פתיחה:
כל יום (כולל שבת וחג) 11:00-17:00 ימי ו' וערבי חג 10:00-13:00

Bridging the Gap

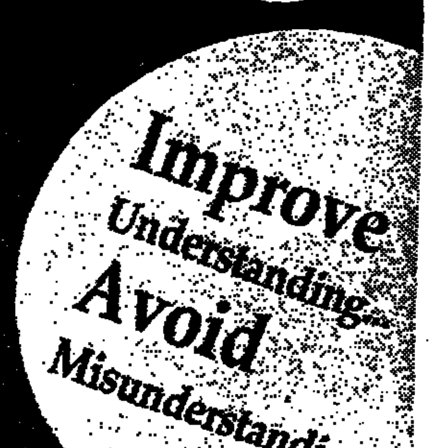

תרבות השפה האנגלית כאלמנט בעסקים

סדנה בת יום - יום ה', 19.10.95, בת"א

מטרת הסדנה לפתח מיומנויות שיסייעו לך להצליח טוב יותר בעולם דוברי אנגלית ולהמנע מטעויות אופייניות לישראלים; בשלב שיחת ההכרות, בשלבי מו"מ ובשלבי סגירת העסקה. המפגש, סימני הקשר והמשפטים הראשונים מהווים את תחילתו של דיאלוג.

פרטים והרשמה:
טל. 03-6957202 פקס. 03-6953104
המרכז הישראלי לניהול

هكذا من الأصل

מכذا من الأصل

כוח אדם / חיים ביאור

"שחיקה מקצועית גורמת למחסור עובדים בענף ההיי־טק"

לדברי שי שדה, מנהל תוכנה ועוד, בענף חסרים כ־1,000 עובדים

"שחיקה מקצועית המופיעה אצל העובדים בתעשיית ההייטק כבר לאחר 5 שנות עבודה, גורמת לתחלופה גבוהה ולמחסור בענף ומסתכם עתה באלף עובדים", טוען שי שדה, מנהל "תוכנה ועוד" מקבוצת סינטק.

השחיקה בקרב עובדי תעשיית ההייטק נובעת, לדברי שדה, מחידושים הטכנולוגיים התכופים, בצורך לעדכון תמידי ובהתחדשות הרבה השוררת בענף.

שדה מציין שלענף המחשבים הישראלי מוניטין של אחד המתקדמים בעולם אך המחסור הגובר בכוח אדם מונע מכבר התפתחות מואצת יותר, כמתבקש מאיכות העובדים.

אלה המאפיינים הבולטים של הענף, לדעת שדה:

● זהו שוק של "שיא" ושל "שפל" במחזוריות. כיום יש ביקושים גדולים לכוח אדם בתעשיית ההייטק, לעומת עודף שהיה קיים לפני שנתיים. הפעילות בשוק זה אינה ניתנת לחיזוי ולתכנון: יש שנים בהן יש ביקוש רב לעומת היצע נמוך של כוח אדם ולהיפך. לפיכך לא ניתן להתארגן מראש לקראת אותו "שיא" או "שפל".

● טכנולוגיה משתנה – בתחום המחשבים וההיי טק מדברים היום על 5 שנים כעל "דור" (לעומת 7 שנים בעבר). השינויים הטכנולוגיים המהירים יוצרים צורך להכשרת כוח האדם הקיים ו/או לקלוט כוח אדם חדש. כאשר צצה טכנולוגיה חדשה, יש צורך בלימוד די ארוך, אך למעשה, עד שמסיימים ללמוד, יש כבר טכנולוגיה חדשה עוד יותר.

● הזדקנות מהירה של כוח אדם – השינויים הטכנולוגיים המהירים גורמים לכניסת כוחות צעירים מאידך, יוצרים מצב בו עובדים שהם באמצע הקריירה המקצועית שלהם, חשים מאויימים ו"זקנים". מדובר באנשים שבגיל 40 כבר חשים "זקנים" בהיבט המקצועי. עם זאת יש כניסה לעולם המחשבים של גילאי 22–25 ה"שחרים" הישב בחומר (במיוחד אם מדובר בבוגרי מרכז המחשבים והמיכון הראשי בצה"ל) והמעתדרים בקלות בבני 35–40 בתפקיד. מדובר גם בעלויות קטנות יותר למעסיק עבור "הצעירים" לעומת העובדים הוותיקים יותר. בנוסף לכך, ל"צעירים" יכולת גדולה יותר ללמוד טכנולוגיה חדשה ולסגל אותה, לעומת הוותיקים.

שדה: עריכות לאומית להייטק

● מאפייני שוק ההיי טק, כפי שהוזכרו לעיל, הם בין הגורמים להוזר הציבות של העובדים הוותיקים ופלישת חלק מהם לתפקידי ניהול או לעיסוקים אחרים.

● חברות היי טק גדולות, כגון מוטורולה, עורק או אפרת, "שואבות" כיום חלק ניכר מכוח האדם המצוי בשוק. הדבר מגביר את המחסור הכללי בעובדים בענף.

● חשיפת השוק הישראלי לשווקים בעולם, במיוחד במערב, יוצרה ביקוש גדול יחסית לכוח אדם מצד חברות שוכר בפרויקטים משותפים עם חברות גדולות בחו"ל.

● המוסדות האקדמיים והמכללות אינם מכשירים מספיק כוח אדם בתחום המחשבים.

● גם השוק האמריקני מושך אליו עובדים, כיוון שהישראלים נחשבים כבעלי ידע טכנולוגי מהמובילים בעולם והשכר בארה"ב גבוה פי כמה מהשכר בישראל.

● עקב המחסור בכוח אדם, נוצר מצב אבסורדי, בו השכר נמצא במגמת עליה, בעוד שהמחיר לשעת עבודה אותו ניתן לגבות מהלקוחות הוא קבוע ולעתים אף יורד.

"לאחרונה מדברים על הבאת אנשי מקצוע מחו"ל לישראל", אומר שדה. "קשה לראות את ישראל, במקור פיתוי בכל הנוגע לגובה השכר, לפתות בכל הקשור לעובדים ממדינות המערב. מאידך, אנו עשויים להביא עובדים ממדינות העולם השלישי, שהם בעלי ידע מקצועי נמוך מאיתנו, ובכך נבוא ביותר. וישנו גם גורם נוסף והוא חשיבות ידיעת השפה. מי שצריך להיחשף ללקוחות ולמעסיקים דוברי עברית, שחלק גדול מעבודתם מתנהל בעברית, חייב להיות דובר שפה זו. טוב לשלוט בשפה זו רק אם העובד עוסק בפיתוחים המיועדים לחו"ל ועובד בתנאי מעבדה".

הפתרונות לבעיית המחסור בכוח אדם בענף הם, לדעת שדה, פניות לבתי ספר העוסקים בהקניית ידע במחשבים והגברת הפעילות של בתי הספר הקיימים בתחום זה כבימה אינטנסיבית יתר של האוניברסיטאות לתחום מערכות המידע, תוך הקצאת יותר מלגות בתחום זה; שיתוף החברות המסחריות ביצירת תהליך המשלב לימודים פורמליים לצד עבודה מעשית, שבעקבותיו כל תלמיד יידע כי בסיום לימודיו מובטח לו מקום עבודה לאחר שעבר בחינות וסטאז' של מקום העבודה; מתן עדיפות לאומית לתחום ההייטק והמחשבים מבחינת הקצאת המשאבים הנחוצים, כגון הורדת נטל המשכורות מהמעסיקים, לנוכח קושי שתיקבע, כפי שנעשה לגבי עולים חדשים.

מפעל ישראלי בגוש קטיף דורש לדון בתביעה נגדו בבימ"ש פלשתיני

ביה"ד לעבודה דחה הדרישה בנימוק ש"יש בהתנהגות זו מידה של צביעות"

בית הדין לעבודה בישראל מוסמך לשפוט בתביעות הקשורות ליחסי עבודה המתקיימים במפעלים ישראליים בשטחים – כך פסק רשם ביה"ד לעבודה בבאר שבע, יוסף בר־דרה. הפסיקה ניתנה בימים אלה לקראת הדיון בתביעה שהגיש זיאד חוסין אבו חריס נגד החברה שהעסיקה אותו, קטיף אוניברסל הרושת מתכת, הפועלת בגוש קטיף.

אבו חריס, תושב חאן יונס, עבד בקטיף אוניברסל מספטמבר 89', ועד לפיטוריו, במארס 94'. באמצעות עמותת "קו לעובד", הוא תובע מהחברה פיצויי פיטורים בסך 4,550 שקל והחזר של תנאים סוציאליים, שלטענתו לא קיבל, בסך 3,600 שקל.

קטיף אוניברסל טענה שאבו חריס הוא תושב השטחים וגם מפעלה מצוי בשטחים, ולכן לא זו בלבד שאין סמכות לבית הדין לשפוט בתביעה שהגיש נגדה העובד הפלשתינאי, אלא גם דיני העבודה של ישראל אינם חלים על תובענה זו.

בהחלטתו אומר הרשם כי אין בתוקף בתי הדין לעבודה כל הוראה המגבילה את סמכותם הנבעה טריטוריאלית. עקרונית, סמכויות בית הדין חובקות עד לם. דיני העבודה של ישראל מוחלים גם על יחסי עובד־מעביד שהתקיימו בחו"ל.

הרשם מציין כי "סביר יהיה שהצד "הזר" יהיה זה שיעלה טענת 'פורום בלתי מתאים', כיוון שהוא זה שנגרמת לו אי נוחות כתוצאה מכך שעניינו נדון בפני ערכאה מחוץ ליחידה המדינית שלו. ואולם אם הוא עצמו סבור שבית הדין לעבודה בישראל הוא הפורום המתאים, הדבר מלמד מה היה מוסכם בין הצדדים בעת קיום יחסי עובד־מעביד".

הצד שאינו זר מנוע מלהעלות טענת אי נוחות ואי התאמה לגבי ערכאה המצויה ביחידה המדינית שלו, הדינה לפי חוקי הדיונים מתנהלים בשפתו. העלאת טענת 'פורום בלתי מתאים' של אזרח של מדינת הפורום, אינה הגיונית, והיא לא נועדה אלא להאריך את ההליכים, תוך ניצול לרעה של זכותו הטבעית של הצד השני, שהוא עצמו מוותר עליה", נאמר בהחלטה.

עוד קובע הרשם: "יש בהתנהגות קטיף אוניברסל גם מידה של צביעות, כשנוח לה, היא נהנית מכל הזכויות המוענקות לאזרחים הישראלים. הדין מעניק לישראלים המצויים בשטחים את הזכות הבחירה 'לשאת עמם בכיסם' את חוקי מדינת ישראל, והדבר נוח להם, והוא בבחינת הקלה ואפליה לעומת הפלשתינאים תושבי האזור. לאחר שהצי תבעת נתבעת מכל אלה, לרבות מטיע נכבד של מדינת ישראל, כפי שעולה משיעבודים שבמרשם החברות, הרי כשלפתע הדבר אינו נוח לה, היא מתנערת מכל קשר עם הדין הישראלי וטוענת שהיא 'פלשתינית'.

"לענג את הלקוח"

"השינויים הגדולים בעולם הניהול מתרחשים כתוצאה מהגלובליזציה של הכלכלה, הגורמת לעלייה תלולה במספר המתחרים בכל אחד מענפי התעשייה, המסחר והשירותים" – כך אמרה אביבה רונן, יועצת ארגונית ומרצה בנושא יחסי עבודה, ביום עיון שהתקיים לרגל צאת ספרה "ניהול בשנות האלפיים".

לדבריה, גורמים כגון איכות, נוחות ושירות הפכו לתנאי בסיסי לפעילות של כל חברה. "הלקוח, המפונק על ידי מספר רב של ספקי מוצרים ונותני שירותים, כבר לא יסתפק במוצרים לא איכותיים – הוא רוצה איכות טובה תמורת מחיר סביר. כתוצאה מכך, צריכים מפעלים וחברות לכוון את הניהול, שבעבר היה ממוקד כלפי פנים הארגון, לניהול המכוון כלפי חוץ, ובמיוחד לניהול קשריהם עם הלקוחות". לדעתה, הדרך לקשור את הלקוח לארגון היא על ידי קיום מעקב מתמיד אחר שביעות רצונו וציפיותיו ולתת לו יותר ממה שהוא דורש, כלומר, "לענג את הלקוח".

לדברי רונן, עובדים נדרשים להסתגל למציאות חדשה זו, המצריכה גמישות מצידם, למשל, נכונות להתעדכן במהירות בחידושים הטכנולוגיים, להסכים לקשר הדוק יותר בין שכר לבין תפוקה ולהסתגל לשינויים מבניים בתוך המפעלים ולניידות פנים מפעלית.

נתן גרדון, מנכ"ל משותף של מוטורולה תקשורת, אמר שתתפיסה הניהולית של מוטורולה מתמקדת בשאיפה להשיג שביעות רצון של הלקוח, שהיא תנאי בסיסי לרווחיות החברה. כדי להשיג מטרה זו, אמר, סיגלה החברה גישה של האצלת סמכויות לעובדים.

ד"ר גדי רביד, מנכ"ל למשאבי אנוש בחברת ר' בריח, התלונן שהאצלת סמכויות לעובדים היא אמנם גישה המביאה תועלת לארגון, ואולם היא קשה ליישום. "מטבע הדברים מנהלים אינם רוצים שעובדים ייכנסו לתחומי פעילותם ותהיה להם הזכות להגיד להם מה לעשות. גם העובדים מצידם מוכנים שוות כיום לקבל מרות מה מנהלים", אמר רביד.

לדברי יהושע שטאובר, יועץ ארגוני, "המנהלים זקוקים לעובדים בעיקר בתחומים אותם המחשב אינו מסוגל לבצע".

עבודה במשפט / נחום פינברג

שומרים על השומר

בענף השמירה קיים הסכם קיבוצי כללי, הקובע שאם המעסיק יפסיד מקום עבודה כלשהו לגורם לאחר, הוא יהיה חייב לשלם פיצויי פיטורים, המגיעים ממנו לפי החוק, לעובדים שהועסקו על ידו באותו מקום.

עובד הועסק ע"י חברת שמירה באתר בנייה במשך שנה ו־4 חודשים. החברה הולה ליתן שירותי שמירה באתר שבו הועסק העובד, מאחר שלא זכתה במכרז שהוצא לאותה עבודה.

החברה סירבה לשלם לעובד פיצויי פיטורים, וטענה כי על מנת לעמוד בתנאי הזכאות על פי ההסכם הקיבוצי, חייב להתקיים תנאי מקדמי, הוא שהעובד יהיה זכאי לפיצויי פיטורים על פי החוק. עוד טענה החברה כי הפניה לעובד מקום עבודה חלופי, והוא סירב.

בשל השיבותה העקרונית של השאלה, הביא ביה"ד האזורי לעבודה בת"א את ההליך לידיעת ההסתדרות הכללית והארגון הארצי של מפעלי השמירה, שהם הצדדים להסכם הקיבוצי.

ההסתדרות טענה כי הפירוש הנכון הוא שעובד יהא זכאי לפיצויי פיטורים כל אימת שחברת שמירה מפסיקה לספק שירותי שמירה במקום כלשהו. זאת על פי הוראותיו של ההסכם הקיבוצי הקובעות תנאים לתשלום פיצויי פיטורים המיטיבים עם העובד, מעבר למתחייב על פי חוק פיצויי פיטורים. לטענתה טען הארגון הארצי של מפעלי השמירה, כי במקרה שחברת שמירה מפסיקה ליתן שירותי שמירה, היא תהא חייבת בפיצויי פיטורים לעובד רק במקרה שלא תשלח אותו לעבודה במקום אחר.

ביה"ד לעבודה, על שתי ערכאותיו, קיבל את עמדתם של העובד וההסתדרות, כי הפירוש הנכון של ההסכם הקיבוצי הכללי הוא שכל אימת שמפעל המספק שירותי שמירה, יפסיד מקום עבודה לגורם לאחר, יהא עליו לשלם פיצויי פיטורים לשומר ששמר באותו אתר, בתנאי שהשומר הועסק במקום שנה לפחות. זאת ללא קשר לעבודה שעפ"י ההסכם, על ההסתדרות לפעול לכך שהשומרים ימשיכו לעבוד באותו אתר כעובדי המעביד החדש.

עוד נפסק כי שומר, שהלות לגביו הוראותיו של ההסכם הקיבוצי הנ"ל, אינו חייב לעבור למקום עבודה המוצע לו ע"י המעביד, אך הוא רשאי לעשות כן, ואז לא יהא זכאי לפיצויי פיטורים, אלא יהיה זכאי להם בגין כל תקופת עבודתו אצל אותו מעביד, שעה שיפוטר או שיתפטר בנסיבות המזכות אותו בפיצויים.

(דב"ע נה/3־105 למעורערת עו"ד ע. הראל)

הכותב הוא עורך דין

פוליטיקה / צבי זרחיה

על חשבון הבוחר (1)

בראשית 96' יועמדו לרשות כל אחד מהח"כים, שכבר החלו להתכונן לפריימריס, כ־25 אלף שקל לשם יצירת קשר עם הבוחר. מדובר בסעיף תקציבי המצומן מן מתקציב הכנסת. ב־95' מועמדים לרשות הח"כים, על פי סעיף זה, 22,500 שקל.

בעבר השתמשו הח"כים בתקציב זה בעיקר לצורך הפקת עלונים על פעילותם. ואולם בשנים האחרונות הרחיבה ועדת הכנסת את אפשרויות הח"כים ליהנות מסעיף תקציבי זה.

ועדת הכנסת קבעה באחרונה, כי הח"כים יוכלו להזמין מתקציב זה סקרים על פעילותם הפרלמנטרית, הופעתם בציבור וכדומה. בנוסף, יכולים הח"כים לרכוש או לשכור מכשירי זימונית, פלאפונים, מחשבים, מדפסות ביתיות, מכירות אוטומטיות, טלפון משולל ומכונת צילום, וכן לממן מטיבות עיתונאים, רכישת ניירות עבור מכתבים לבוחרים וכדומה.

מהערות ראשוניות שנשבשו לאחרונה בכנסת עולה כי תקציב ה"קשר עם הבוחר" יגיע ב־96' ל־2.7 מיליון שקל. התקציב יחולק בין 94 ח"כים, 18 שרים ו־8 סגני שרים. שרים וסגני שרים נהנים רק ממחצית התקציב הניתן לח"כים, מאחר שהם יכולים להשתמש בשירותי משרדם, ולפיכך הם יקבלו בשנה הבאה רק 12,500 שקל.

עדכון סעיף תקציבי זה נעשה בהתאם להוצאות האוצר מדי שנה. ואולם בכנסת חוששים כי הח"כים לא יסתפקו בעדכון של 8.5%–10%, כפי שמציע האוצר, וכי בסוף דצמבר 95', לקראת ההצבעות הסופיות על תקציב המדינה ל־96' הם עלולים להגדיל את המשאבים שיועמדו לרשותם ליצירת קשר עם הבוחר, שכן יהיה עליהם להגביר את הופעותיהם ופעילותם בקרב גורמים פוטנציאליים.

על חשבון הבוחר (2)

לקראת ראש השנה הציפו ח"כים רבים את בית הדואר באלפי דברי דואר, ברכות שנה טובה וחוברות על פעילותם, ששוגרו לבוחרים. הח"כים זכאים לשיגור של 15 אלף מכתבים חינם בשנה, בתנאי שישוגרו מבית הדואר הנמצא במשכן הכנסת. עלות הטבה זו לכנסת ב־96' מוערכת ב־1.7 מיליון שקל. הכסף ממומן, כמובן, מתקציב הכנסת.

ח"כים אחדים העירו כי לקראת הפריימריס יתכן שיהיה צורך להגדיל את מכסת דברי הדואר שהח"כים רשאים לשלוח בחינם. שכן כמות החומר שהם נדרשים להעביר לבוחריהם קרב הפריימריס – גדולה.

הגדלת מכסת הדואר חינם לח"כים אינה מתקבלת באהדה בכנסת עקב החשש שהדבר יבוא על חשבון סעיף תקציבי אחר בפעילותו של בית המחוקקים.

אבל לא על חשבון הח"כ

הח"כים אמנם משגרים אלפי דברי דואר מודפסים בשנה לבוחרים, ואולם אחדים מהם אינם אוהבים את הברכות המודפסות הנשלחות אליהם לקראת השנה החדשה.

ח"כ אורי אור (עבודה), כבר הודיע כי לא ישיב לברכות מודפסות שיקבל, אלא רק לפניות אישיות.

בקרב ח"כים אחרים השמעה הטענה שהברכות והזימונים המגיעים אליהם מגוסרות לקראת השנה החדשה, גוזלים את זמנם, שכן הדבר מחייבם להשיב תודה על השי או על הברכה.

בכנסת הועלתה הצעה לבחון אפשרות להגביל מוסדות, הגופו, משרדי הממשלה, חברות הממשלתיות וכדומה בשיגור ברכות "שנה טובה", יומנים ולוחות שנה. מצדדי ההצעה סבורים כי ההגבלה תביא לחיסכון בתקציביהם של גופים ציבוריים, תקל על המקידות והפקידים הנדרשים לשגר את החומר ליעדו, ובעיקר תמנע מהח"כים צורך להשיב לעשרות, ולעתים מאות ברכות, המגיעות אליהם.

הכוונה גם להגביל גם את יועצי השרים ועוזריהם לשגר ברכות ויומנים לחוגים נרחבים בציבור ובמפלגות.

בן ישראל. תמיכה מותנית

אור. רק פנייה אישית

יחסי גומלין

הפריימריס במפלגת העבודה ייערכו רק ביוני 96', אך קבוצות לחץ שונות במפלגה כבר החלו לפקח על התנהגותם והצבעותיהם של הח"כים מתוך כוונה להשפיע עליהם להתמך בעמדותיהן.

כך לדוגמה, החליט הצוות המוביל של ארגון ותיקי גמלאי מפלגת העבודה לבצע "מעקב" שיטתי וקבוע אחר הצבעותיהם, עמדותיהם ויחסם של השרים והח"כים לבעיות הגמלאים הנוגעות לדיון ולהצבעה בכנסת ובממשלה. יו"ר הארגון, גדעון בן ישראל, אמר כי הגמלאים יתמכו במתמודדים בפריימריס הקרובים במפלגה רק על פי יחסם לענייני הגמלאים. הוא ציין כי "מי שיתמוך בבעיות הגמלאים, יזכה לתמיכתנו".

ראשי ארגון ותיקי וגמלאי המפלגה מתו בחריפות על התקפתו לפני שבועיים של ראש הממשלה, יצחק רבין, נגד תביעות הגמלאים. בישיבת לשכת המפלגה אמר רבין כי דרישתו של בן ישראל שלא לקצץ בתקציב לאשפוז קשישים סיעודיים היא "פופוליסטית". כידוע, הממשלה החליטה בסופו של דבר לבצע את הקיצוץ בתקציב משרד הבריאות הכולל פגיעה באשפוז קשישים.

בעקבות דברי רבין, החליט הצוות המוביל של גמלאי העבודה לפנות לרבין בבקשה לקיים דיון דחוף בלשכתו לליבון חילוקי הדעות בענייני הגמלאים. גם לאי העבודה מקורב שרבין, שהוא בן דורם וגם גמלאי צה"ל, יגלה פתיחות ויבוטן מחדש את עמדותיו, לאחר שישמע את דברי הגמלאים.

אגב, מזכ"ל העבודה, נסים זווילי, הקים צוותים מיוחדים שהתבקשו לקדם את הטיפול המפלגתי בענייני גמלאים. הצוותים אמורים להגיש את המלצותיהם בישיבת לשכת המפלגה שתתקיים בתחילת נובמבר 95'.

בעבודה מציינים כי חברי ארגון ותיקי וגמלאי המפלגה מהווים כרבע מחברי המפלגה, וכי במקרים רבים הם עשויים להכריע מי יצליח בפריימריס.

כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ

כלל חברה לביטוח בע"מ

דין וחשבון מקוצר בלתי מבוקר ליום 30 ביוני 1995
(מותאם להשפעות האינפלציה לפי מדד יוני 1995)
(הסכומים באלפי שקלים חדשים)

	31 בדצמבר 1994 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 1994 (בלתי מבוקר)	1995
אגרות חוב	3,023,615	2,752,544	5,297,109
ניירות ערך אחרים	36,204	16,061	22,502
מקרקעין להשכרה	7,650	3,910	7,623
הלוואות ופקדונות בבנקים	844,655	807,822	902,974
השקעות בחברות ביטוח אחרות	156,351	43,657	180,648
רכוש קבוע ובניני משרד	150,851	141,395	159,689
חברות ביטוח ומבטחי ביטוח	22,510	17,174	34,416
פרמיה לגביה ויתרות סוכנים	215,408	295,852	304,046
חייבים ויתרות חובה	45,112	67,821	79,965
מזומנים ושווי מזומנים	347,919	329,800	224,339
רכוש אחר	184,351	198,893	176,706
	5,034,424	4,674,929	5,390,017

	31 בדצמבר 1994 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 1994 (בלתי מבוקר)	1995
הון עצמי	280,903	258,439	282,899
התחייבויות לזמן ארוך	157,112	63,365	157,919
עתודה למסים נדחים	31,996	15,147	32,654
עתודות ביטוח חיים	3,531,243	3,290,447	3,786,921
עתודה לסכומים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים	45,645	45,162	46,879
עתודות ביטוח כללי	303,496	356,381	392,194
תביעות תלויות	471,263	434,909	495,400
חברות ביטוח ומבטחי ביטוח	107,352	119,832	103,523
התחייבויות אחרות ויתרות זכות	105,414	91,247	92,628
	5,034,424	4,674,929	5,390,017

דוח עסקי ביטוח חיים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1994 (מבוקר)	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 1994 (בלתי מבוקר)	1995
פרמיות	724,255	349,201	399,777
הכנסות מהשקעות	144,339	66,304	90,869
גידול בעתודות הביטוח	(406,517)	(181,655)	(236,547)
	462,055	233,850	254,099
תביעות לתקופת הדיווח	(255,168)	(134,363)	(144,397)
העברה לעתודה לסכומים יוצאים מן הכלל	(1,135)	(877)	(1,000)
דמי עמלה, עמל, הוצאות הנהלה וכלליות	(122,042)	(61,290)	(73,390)
רווח מעסקי ביטוח חיים	83,712	37,320	36,312

דוח עסקי ביטוח כללי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1994 (מבוקר)	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 1994 (בלתי מבוקר)	1995
פרמיות	915,275	559,206	537,697
בטוח משנה	(329,188)	(204,272)	(190,521)
גידול בעתודות הביטוח	(36,815)	(89,430)	(88,243)
	549,272	265,504	258,933
הכנסות (הפסדים) מהשקעות	201	(4,980)	17,552
תביעות לתקופת הדיווח	(593,035)	(290,674)	(315,761)
דמי עמלה, עמל, הוצאות הנהלה וכלליות	(245,223)	(145,506)	(135,774)
דמי רישום ודמים אחרים	291,121	176,842	162,736
רווח (הפסד) מעסקי ביטוח כלליים	(3,664)	1,186	(12,314)

דוח רווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1994 (מבוקר)	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 1994 (בלתי מבוקר)	1995
רווח מעסקי ביטוח	80,048	38,506	22,998
הפסדים מהשקעות שלא נזקפו לדוחות עסקי ביטוח	(11,255)	(10,070)	(1,284)
הוצאות הנהלה וכלליות שלא נזקפו לדוחות עסקי ביטוח	(3,939)	(1,966)	(1,440)
רווח לפני מסים על ההכנסה	64,854	26,470	20,274
מסים על ההכנסה	(33,306)	(13,223)	(10,492)
	31,548	13,247	9,782
חלק החברה בתוצאות חברות מוחזקות	7,119	5,545	(3,505)
רווח מפעילות רגילה בחברה מוחזקת	353	353	
הפחתת הוצאות רכישת תיקי ביטוח חיים	(7,527)	(3,759)	(3,811)
רווח נקי לתקופה	31,493	15,390	2,466

דוח על השינויים בהון העצמי

	סך הון עצמי	עודפים	שערוך	קרן מכירת מניות	קרנות הון	הון מניות
יתרה ליום 1 בינואר 1995	280,903	110,679		47,153	98,318	24,753
הטבת מניות	(470)	-		(47,155)	45,192	1,491
רווח לתקופה	2,466	2,466				
יתרה ליום 30 ביוני 1995	282,899	113,145			143,510	26,244

הערות: 1. דין וחשבון מבוקר ומלא, עם הבאורים של הנהלת החברה, כולל דוח סקירת הרואים על ידי מבקרי החשבון של החברה, יימסר לכל דורש במשרדי החברה ברחוב דרך פתח תקוה 48, תל אביב.
2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי הביטוח התשמ"א־1985.

דרורי — יו"ר הדירקטוריון | ד.ג. מנהל כללי | אליה — משנה למנכ"ל

ארדע חברה לביטוח בע"מ

דין וחשבון מקוצר בלתי מבוקר ליום 30 ביוני 1995
(מותאם להשפעות האינפלציה לפי מדד יוני 1995)
(הסכומים באלפי שקלים חדשים)

	31 בדצמבר 1994 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 1994 (בלתי מבוקר)	1995
אגרות חוב	930,815	827,765	986,364
ניירות ערך אחרים	5,320	23,656	8,090
מקרקעין להשכרה	10,094	9,245	8,632
הלוואות ופקדונות בבנקים	327,046	295,521	324,385
השקעות בחברות ביטוח ואחרות	29,984	30,260	31,850
רכוש קבוע ובניני משרד	40,107	39,593	35,786
חברות ביטוח מבטחי ביטוח	12,424	17,086	16,690
פרמיה לגביה	115,202	137,865	114,154
חייבים ויתרות חובה	29,710	42,948	44,482
מזומנים ושווי מזומנים	52,137	68,385	82,539
רכוש אחר	15,170	13,385	14,579
	1,568,009	1,505,705	1,667,551

	31 בדצמבר 1994 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 1994 (בלתי מבוקר)	1995
הון עצמי	86,762	91,604	78,763
עתודה למסים נדחים	1,574	524	927
עתודות בטוח חיים	1,061,038	973,638	1,142,691
עתודה לסכומים יוצאים מן הכלל בבטוח חיים	-	17,195	-
עתודות בטוח כללי	113,497	121,729	144,847
תביעות תלויות	225,002	216,747	217,966
חברות בטוח ומבטחי בטוח	43,154	51,872	44,329
זכאים ויתרות זכות	37,092	32,396	38,028
	1,568,009	1,505,705	1,667,551

דו"ח עסקי בטוח חיים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1994	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 1994	1995
פרמיות	279,491	139,192	150,480
הכנסות מהשקעות	39,635	15,673	28,751
גידול בעתודות הבטוח	(145,196)	(61,951)	(76,477)
	173,930	92,914	102,754
תביעות לתקופת הדיווח	(82,891)	(44,453)	(52,746)
העברה לעתודה לסכומים יוצאים מן הכלל	-	(642)	-
דמי עמלה, עמל, הוצאות הנהלה וכלליות	(75,352)	(38,128)	(40,629)
רווח מעסקי בטוח חיים	15,687	9,711	9,379

דו"ח עסקי בטוח כללי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1994	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 1994	1995
פרמיות	340,231	202,558	167,857
בטוח משנה	(107,764)	(68,900)	(41,558)
גידול בעתודות הבטוח	(6,761)	(14,993)	(31,503)
	225,706	118,665	94,796
הכנסות (הפסד) מהשקעות	3,462	(2,340)	5,225
תביעות לתקופת הדיווח	(245,819)	(122,037)	(113,644)
דמי עמלה, עמל, הוצאות הנהלה וכלליות	(114,586)	(62,603)	(57,802)
דמי רשום ודמים אחרים	102,402	61,658	51,527
הפסד מעסקי בטוח כללי	(28,835)	(6,663)	(19,900)

דוח רווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1994	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 1994	1995
רווח/(הפסד) מעסקי בטוח	(13,148)	3,048	(10,521)
הכנסות/(הפסדים) מהשקעות שלא נכללו בדוחות עסקי בטוח	(44,753)	(38,723)	1,371
הוצאות הנהלה וכלליות שלא נכללו בדוחות עסקי בטוח	(2,999)	(726)	(789)
הפסד לפני מסים על ההכנסה	(60,880)	(36,401)	(9,938)
מסים על ההכנסה (הטבת מס)	21,470	12,652	56
	(39,410)	(23,749)	(9,882)
חלק החברה ברווחי חברה כלולה	4,575	3,332	1,883
הפסד מפעולות שוטפות	(34,835)	(20,417)	(7,999)
בטול עתודה לסכומים יוצאים מן הכלל בבטוח חיים	10,644	-	-
הפסד לתקופה	(24,191)	(20,417)	(7,999)

דו"ח על השינויים בהון העצמי

	סך-הכל הון עצמי	עודפים (הפסדים)	קרנות הון	הון מניות
יתרה ליום 1 בינואר 1995	86,762	5,123	1,955	79,684
הפסד לתקופה	(7,939)	(7,939)	-	-
יתרה ליום 30 ביוני 1995	78,763	(2,876)	1,955	79,684

הערות: 1. דין וחשבון מקוצר ומלא, עם הבאורים של הנהלת החברה, כולל דוח סקירת הדירקטוריון ע"י מבקרי החשבון של החברה, יימסר לכל דורש במשרדי החברה ברחוב ... 13, תל אביב.
2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי הבטוח התשמ"א־1985.

ל.ג. — יו"ר הדירקטוריון | א. צפריר — מנהל כללי (בפועל) | א. מנדלסון — משנה למנכ"ל

אריה חברה ישראלית לביטוח בע"מ

דין וחשבון מקוצר בלתי מבוקר ליום 30 ביוני 1995
(מותאם להשפעות האינפלציה לפי מדד יוני 1995)
(הסכומים באלפי שקלים חדשים)

	31 בדצמבר 1994 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 1994 (בלתי מבוקר)	1995
אגרות חוב	505,068	448,234	528,941
ניירות ערך אחרים	8,410	20,534	8,626
מקרקעין להשכרה	7,632	7,575	7,560
הלוואות ופקדונות בבנקים	211,675	184,361	217,026
השקעה בחברה כלולה	70	65	83
רכוש קבוע ובניני משרד	7,123	6,367	7,397
חברות בטוח ומבטחי בטוח	18,910	25,542	15,520
פרמיה לגביה ויתרות סוכנים	47,050	60,822	69,522
חייבים ויתרות חובה	4,088	1,731	7,468
מזומנים ושווי מזומנים	65,536	66,386	68,385
	875,560	821,427	930,518

	31 בדצמבר 1994 (מבוקר)	ליום 30 ביוני 1994 (בלתי מבוקר)	1995
הון עצמי	44,647	44,580	49,010
עתודות בטוח חיים	517,125	476,897	543,754
עתודה לסכומים יוצאים מן הכלל בבטוח חיים	10,054	8,471	11,286
עתודות בטוח כללי	70,698	79,942	94,311
תביעות תלויות	166,362	147,531	172,066
חברות בטוח ומבטחי בטוח	46,325	49,755	42,615
זכאים ויתרות זכות	20,351	14,251	17,476
	875,560	821,427	930,518

דו"ח עסקי בטוח חיים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1994	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 1994	1995
פרמיות	121,980	61,536	64,806
הכנסות מהשקעות	20,578	7,217	11,421
גידול בעתודות הבטוח	(60,502)	(22,346)	(24,107)
	82,056	46,407	52,120
תביעות לתקופת הדיווח	(28,682)	(14,033)	(26,801)
העברה לעתודה לסכומים יוצאים מן הכלל	(2,026)	(479)	(1,183)
דמי עמלה, עמל, הוצאות הנהלה וכלליות	(29,606)	(19,830)	(17,752)
רווח מעסקי בטוח חיים	21,742	12,065	6,384

דו"ח עסקי בטוח כללי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1994	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 1994	1995
פרמיות	286,845	163,774	163,187
בטוח משנה	(106,701)	(58,167)	(69,145)
גידול בעתודות הבטוח	(18,169)	(26,959)	(23,915)
	161,975	78,648	70,127
הכנסות (הפסד) מהשקעות	1,502	(1,378)	10,183
תביעות לתקופת הדיווח	(169,701)	(77,747)	(86,672)
דמי עמלה, עמל, הוצאות הנהלה וכלליות	(67,758)	(36,647)	(35,025)
דמי רשום ודמים אחרים	79,024	45,347	43,495
רווח מעסקי בטוח כללי	5,042	8,223	2,108

דו"ח רווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 1994	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 1994	1995
רווח מעסקי בטוח	26,784	20,288	8,492
הכנסות/(הפסדים) מהשקעות שלא נכללו בדוחות עסקי בטוח	(3,764)	(4,986)	1,430
הוצאות הנהלה וכלליות שלא נכללו בדוחות עסקי בטוח	(3,064)	(1,733)	(1,874)
רווח לפני מסים על ההכנסה	19,956	13,569	8,048
מסים על ההכנסה	(9,600)	(6,310)	(3,685)
רווח נקי לתקופה	10,356	7,259	4,363

דו"ח על השינויים בהון העצמי

	סך-הכל הון עצמי	עודפים	הון מניות
יתרה ליום 1 בינואר 1995	44,647	34,143	10,504
רווח נקי לתקופה	4,363	4,363	
יתרה ליום 30 ביוני 1995	49,010	38,506	10,504

הערות: 1. דין וחשבון מקוצר מלא, עם הבאורים של הנהלת החברה, כולל דוח סקירת הדירקטוריון ע"י מבקרי החשבון של החברה, יימסר לכל דורש במשרדי החברה ברחוב אחד העם 9, תל אביב.
2. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי הבטוח התשמ"א־1985.

ד.ב. — יו"ר הדירקטוריון | א. איזנברג — מנהל כללי | ג. הורוביץ — מנהל כספים

איתן חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מקוצרים ליום 30 ביוני 1995
(מותאם להשפעות האינפלציה לפי מדד יוני 1995)
(הסכומים באלפי שקלים חדשים)

	מבוקר 31.12.94	מבוקר 30.6.94	בלתי מבוקר 30.6.95
אגרות חוב	249,932	213,198	274,040
ניירות ערך אחרים	7,574	15,304	8,928
הלוואות ופקדונות בבנקים	85,341	81,971	95,280
השקעה בחברות בת			1,008
בניינים להשכרה	7,325	7,356	7,211
רכוש קבוע	18,941	19,235	18,776
חברות ביטוח	3,801	3,752	4,592
פרמיות לגביה	29,414	37,786	40,916
חייבים ויתרות חובה	7,667	11,234	9,912
מזומנים ושווי מזומנים	19,007	21,489	14,329
רכוש אחר	249	319	180
	429,251	411,644	475,172

	מבוקר 31.12.94	מבוקר 30.6.94	בלתי מבוקר 30.6.95
הון עצמי	41,395	38,665	43,085
אגרות חוב להמרה	10,319	10,272	10,156
עתודות בטוח חיים	252,807	230,710	276,931
עתודות בטוח כללי	33,807	37,266	45,172
עתודה לסכומים יוצאים מן הכלל בבטוח חיים	16,799	18,502	18,217
תביעות תלויות (2)	51,892	53,885	55,634
חברות בטוח	14,374	14,251	17,708
התחייבויות אחרות ויתרות זכות	7,858	8,093	8,269
	429,251	411,644	475,172

דוח עסקי בטוח כללי

	מבוקר לשנה שהסתיימה ביום 31.12.94	מבוקר 6 חודשים שהסתיימו ביום 30.6.94	בלתי מבוקר 30.6.95
פרמיות	105,295	64,099	63,307
ביטוח-משנה	(38,663)	(22,852)	(23,005)
שינוי בעתודות הבטוח	(5,741)	(9,256)	(11,332)
הכנסות (הפסד) מהשקעות	(7,240)	(4,324)	459
	53,651	27,667	29,429
תביעות נטו	(52,453)	(27,527)	(34,160)
עמלה והוצאות ביטוח-דמים, נטו	1,155	1,895	2,743
רווח (הפסד) לתקופה	2,353	2,035	(1,988)

דוח עסקי בטוח חיים

	מבוקר לשנה שהסתיימה ביום 31.12.94	מבוקר 6 חודשים שהסתיימו ביום 30.6.94	בלתי מבוקר 30.6.95
פרמיות	96,711	46,386	54,885
ביטוח-משנה	(14,935)	(6,096)	(8,690)
הכנסות מהשקעות	7,416	2,670	6,803
גדול בעתודות הבטוח	(40,076)	(19,066)	(22,891)
	49,116	23,894	30,107
תביעות ופדיונות נטו	(19,239)	(10,333)	(12,166)
הפרשה לקרן לסכומים יוצאים מן הכלל	385	(1,406)	(1,336)
עמלות והוצאות נטו	(19,924)	(9,703)	(11,273)
רווח לתקופה	10,338	2,452	5,332

דוח רווח והפסד

	מבוקר לשנה שהסתיימה ביום 31.12.94	מבוקר 6 חודשים שהסתיימו ביום 30.6.94	בלתי מבוקר 30.6.95
רווח מעסקי בטוח	12,691	4,487	3,544
הכנסות (הפסדים) שלא הוקצו לדוחות עסקי בטוח	(8,327)	(9,489)	826
הוצאות שלא הוקצו לדוחות עסקי בטוח	(3,267)	(1,803)	(1,653)
רווח (הפסד) לפני מסים	1,097	(6,805)	2,517
הפרשה למיסים	(856)	2,953	(1,253)
רווחי חברה בת שלא אוחדה	-	-	515
רווח (הפסד) נקי לתקופה	241	(3,852)	1,579

דוח על השינויים בהון העצמי

	סה"כ הון עצמי	עודפים	הון מניות
יתרה לתחילת התקופה	41,395	8,508	32,887
רווח לתקופה	1,579	1,579	
הטבת אגרות חוב	111		111
	43,085	10,087	32,998

הערות
1. כל המספרים בש"ח העצמי
2. כולל בטוח כללי ובטוח חיים
3. הדוחות הכספיים לתקופת הביניים ערוכים לפי אותם כללי חשבונאות ודיווח שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 1994
4. הדוחות הכספיים נסקרו על ידי מבקרי החשבונות של החברה. הסקירה האמורה היא בהיקף מצומצם, בהתאם לנהלים שנקבעו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל ואיננה מהווה ביקורת לפי תקני ביקורת מקובלים. ולכן לא חיוו מבקרי החשבונות דעתם עליהם
5. הפרסום הנ"ל נעשה בהתאם לחוק הפיקוח על עסקי בטוח התשמ"א־1981

(-) גרינברג — יו"ר הדירקטוריון | (-) ג. חריהב — חבר דירקטוריון מנהל כללי משותף ומנהל כספים | (-) ירון — חבר דירקטוריון מנהל כללי משותף

כספת / חיים ביאור

הפער בין הגמלאות לשכר נותר בעינו

כל גמלאי "הפנסיה התקציבית", כלומר אלה שפרשו משירות המדינה ומהרשויות המקומיות, זכאים לתוספת של דרגה אחת לגמלתם החל מינואר 96'. התוספת תנוע בין 3% ל-10%, בהתאם לדרגה שבה נמצא הגמלאי. כך הודיעו בראשית ספטמבר הממונה על השכר באוצר, יוסי קוצ'יק וממלא מקום יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, אפרים זילוני, בתום דיוני ועדת מעקב משותפת להסתדרות ולממשלה.

החלטת השניים התקבלה בהקשר להסכם השכר לשנים 93'–96' שהעניק תוספת של שתי דרגות לסולם השכר, במקביל לתוספת השכר שעלותה 19.2%. בעקבות תסיסה שקמה בקרב הגמלאים והכרזה על סכסוך עבודה מצד הסתדרות עובדי המדינה, החליטה ועדת המעקב לקדם בדרגה אחת את גמלאי המדינה והשירות הציבורי.

התיקון הנוכחי בפנסיה של גמלאים אלה, הוא לא יותר מסם הרגעה. התיקון אינו מקרב ואינו משנה את גמלאי המדינה והשירות הציבורי על השחיקה הריאלית בגמלאות שהצטברה מאז שנת 87' (השנה שבה חדלה לפעול ועדת מלינביץ' זילוני, שטיפלה בעדכון הפנסיה "התקציבית"), לרבות השנתיים שחלפו מאז נחתם הסכם השכר האחרון בשירות המדינה.

המשך קיפוחם של הגמלאים ה"תקציביים", הוא תולדה של כמה סיבות. ראשית, מרבית העובדים "הפעילים" התקדמו במרוצת השנים מעבר לדרגה אחת, עוד לפני שנחתם הסכם השכר לשנים 93'–96'. התקדמותם הגדילה לטובתם את הפער בשכר בינם לבין הגמלאים שפרשו באותן דרגות. אגב, עובדה זו סותרת את מהותו של חוק הגמלאות, שכוונתו להצמיד גמלאים להסכמי השכר, כדי לשמור על ערכה הריאלי של הגמלה.

שנית, בשנים האחרונות נוספו דרגות רשות מעל סולם השכר הרגיל. מדובר בדרגות מיוחדות לסמנכ"לים, מנהלי אגפים ומנהלי חטיבות, המועסקים לפי חוזים אישיים. סולם השכר נפתח למעשה ושלוש דרגות אישיות שהושתלו מעליו, אינן קשורות כלל לגמלאים. למעשה גורמות דרגות אישיות אלה לעצירת הקידום של העובדים והגמלאים גם יחד, אך הגמלאים יוצאים נפסדים עוד יותר. כי בעוד שלחלק מהעובדים יש סיכוי כלשהו לזכות באחת מהדרגות האישיות הנוספות, הרי שלגמלאים אין כלל סיכוי כזה. קיים נתק מוחלט בין הדרגות האישיות לבין הגמלאות.

צעד נוסף שעשו הממשלה וההסתדרות, ב-10 באוגוסט 95' – חתימת ההסכם ליישום הכללת רכיבים נוספים בחישוב הפנסיוני – אינו מועיל כלל לגמלאי הפנסיה התקציבית שפרשו לפני 1 בינואר 95'. ההסכם, שנחתם בפרסום רב, יחול על השכירים למפרע מ-1 בינואר 95', אך בינתיים הוא אינו מופעל. במקום זאת, המעסיק והעובד מפרישים כל אחד 5% מהשכר לקופת גמל זאת, לתקופת ביניים עד שהממשלה תשלים את הכנת חוק הגמלאות. חוק זה יקבע מי זכאי – יותר נכון: מי אינו זכאי – להכללת רכיבים נוספים בחישוב הפנסיה. עפ"י החוק המתגבש, לא יהיו זכאים להכללת רכיבים נוספים גמלאים שפרשו לפנסיה לפני 1 בינואר 95', כלומר רוב מניינם של הגמלאים. התקיפה נועדה למנוע מראש מגמלאים ותיקים אלה אפשרות לעתור לבתי הדין לעבודה בתביעה להכלילם בהסכם.

מחישוב שערך אהרון הגולמן, חבר מזכירות הסתדרות עובדי המדינה, עולה שהגמלאות לפורשי שירות המדינה מפגרות לעומת השכר של העובדים "הפעילים" בשיעור של עד 50%. הפער הגדול ביותר קיים בתפקידים בהם מקבלים העובדים ה"פעילים" תוספות לא פנסיוניות, כגון השתתפות באחזקת רכב, שעות נוספות, ושכר עידוד. הגמלאים אינם נהנים מתוספות אלה.

עוד עולה מחישובו של הגולמן שאפליית הגמלאים "התקציביים" לעומת העובדים "הפעילים" חריפה בדרך כלל יותר מאפליית גמלאי קרנות הפנסיה לעומת העובדים ה"פעילים". זאת מאחר שחלק מגמלאי הקרנות נהנים מרכיב "שעות נוספות" בגמלתם, רכיב שאינו קיים אצל הגמלאים "התקציביים".

הדו"חות של הרבעון השלישי ישפיעו גם על תל אביב

על הקשר המובהק בין הבורסה לני"ע בארה"ב לבין זו של ת"א ניתן ללמוד פעם נוספת מארועי השבועות האחרונים. לאחר שהבורסה התל-אביבית עלתה בחודשים האחרונים לרמות של 210 נקודות – הגיע גל מימושים שלווה במחזורי מסחר נמוכים. גל זה הודף כמה פעמים בתקופה האחרונה, בגלל ירידות חדות בבורסות שבארה"ב.

מאז ינואר 95' השלימה הבורסה הגדולה בעולם עלייה ממוצעת של 24.4%, אולם הנאסד"ק הבורסה יותר – הבורסה שמעבר לדלפק – רשמה השנה את העלייה החדה ביותר – 37.9%. בבורסה זו, בה מתנהל מסחר אלקטרוני, נסחרות מרבית חברות ההיי טק הבולטות בארה"ב. שיעורי הצמיחה התלולים שהציגו חברות אלה ברבעון הראשון והשני של 95' גררו אחריהם את שאר המניות וגם את שאר הבורסות בארה"ב. אבל לאחרונה התגבר החשש בקרב אנליסטים רבים במדינה זו כי שיעורי הצמיחה החדים אותם הציגו מרבית החברות במחצית הראשונה של השנה, עלולים לרדת ברבעונים הקרובים. וחששות אלו תורגמו פעמים מספר לירידות חדות במניות רבות – ירידות שהשפיעו על האווירה הכללית.

אחד המגזרים הבולטים השנה היה של חברות המוליכים למחצה. מניות אלו עלו השנה בשיעורים חדים של עשרות ומאות אחוזים אולם בשבועיים האחרונים נפלו מרבית מניות אלו בגלל החשש לירידה בביקושים בארה"ב.

כל הגורמים הללו משפיעים גם על המניות הישראליות. כאשר הבורסה שמעבר לדלפק יורדת בממוצע של 3%, הדבר ניכר מיד למחרת בבוקר על מסכי המחשב ברחוב אחד העם.

ככל שקרב מועד תחילת פרסום הדו"חות הכספיים לרבעון השלישי בארה"ב, כך גדל החשש של המשקיעים מפני "הפתעות" לא צפויות שיכולות לגרור גם לנפילות חדות במניות הישראליות בארה"ב ובישראל. דו"חות טובים לעומת זאת יכולים להכשיר את הקרקע בפני הבורסות בארה"ב, שיטפסו מדרגה נוספת מעלה.

צבי רבין

הגידול במהירות המודמים נעצר

בשבוע שעבר המלצנו כיצד לבחור מודם למחשב והזכרנו את המהירויות המקובלות. הנה מתעוררת שאלה, האם מה שקורה למחשבים ולכל הציוד ההיקפי של המחשבים יקרה גם למודמים, כלומר, מה שלא קונים היום, מחר יהיה יותר זול? ולחילופין, האם ניתן יהיה לרכוש מחר ציוד מהיר יותר במחיר של היום?

מה שמסתמן בעולם (והמגיע באיחור מה לארץ) הוא שמחירי המודמים במהירות 28.8 קילוביט לשנייה ממשיכים לרדת. היום ניתן למצוא מודם כזה ב-170 דולר, ואולם מודמים יותר מהירים לא נראים באופק. מה שכן, אם קו הטלפון טוב, אפשר במודמים המודרניים הללו להגיע למהירות אקספרסיות כפולה.

האם הגענו לקצה גבול יכולתו של קו הטלפון הרגיל להעביר נתונים? כן, כך לפחות חושב ד"ר אמיליו מחבר, בעל טור ביומון האמריקאי פורט וורט סטאר טלגרם. לדבריו, המודמים הנפוצים היום, שמהירותם 28.8 קילוביט לשנייה, יישארו זמן רב יותר כמובילים בשוק לעומת המודמים הקודמים, שהעבירו נתונים במוצגת המהירות.

לדעת כמבני, כבר היום, המהירות האמיתית של העברת הנתונים מתקרבת למהירות המודם רק כאשר קו הטלפון הוא ממש טוב והמהירות ההעברה אינה נופלת בדרך כתוצאה מהפרעות כלשהן.

אבי בליזובסקי

638-20-20 לוח העיר מי שלא זוכר - לא מוכר!

מנכ"ל עמידר: הסדר לניהול נכסי החברה יגובש עד סוף '95

ההסדר יאפשר לבצע הערכת שווייה הכלכלי, אם יוחלט להפריטה

מאת זיו מאור

מנכ"ל עמידר דוד חרמש־קסוטו אמר השבוע, כי הוא מקווה לסיים את הסדר ניהול הנכסים בין החברה למשרדי האוצר והשיכון עד סוף השנה.

ההסדר יקבע במדויק את סמכויות החברה, התקציבים המגיעים לה, ולמעשה יאפשר להעריך את שווייה הכלכלי, אם יוחלט להפריטה בשנים הקרובות.

הנהלת עמידר דנה בעניין עם החשב הכללי והממונה על התקציבים באוצר ועם הנגל הבכיר של משרד השיכון.

לדברי חרמש, אחת הבעיות הגדולות שמצא עם כניסתו לתפקידו היא אי הבהירות הנוגעת לסמכויות החברה.

עמידר, החברה המשכנת הגדולה בישראל, היא חברה ממשלתית האחראית על אחזקת נכסים וגביית התשלומים מהדיירים, זכאי משרד השיכון המתגוררים באותן דירות.

בנוסף לעמידר קיימות עוד כמה חברות משכנות עירוניות, המטפלות כל אחת בנכסי העיר שעליה הן ממונות. עמידר אחראית על אלפי דירות ברחבי הארץ.

חרמש אמר כי הסכם הנכסים הוא בעיה שורשית הקשורה לכל תהליך סכסוך שכר הדירה לדיירים, ניהול הנכסים והסכמים רומים שנחתמו בשנות ה-80, אך בפועל לא התממשו.

לדבריו, יש צורך לסכם במהירות את הסכם ניהול הנכסים, שבו יקבע סל השירותים ומקורותיו, ומעמדה המדויק של חברת עמידר כמחזיקת נכסים או מנהלת נכסים – דבר שהוא משמעותי לתקציב שהיא מקבלת.

קביעת הסכם נכסים ואפשר גם לדייר לדעת בדיוק מה הוא אמור לקבל, מעבר לסעיפים המחייבים את החברה כיום. זאת משום שבהסדר יפורטו בדיוק מהם השירותים שאותם זכאי הדייר לקבל, ומי מעניק כל שירות.

כיום ישנם מקרים שבהם דיירים נופלים בין הכיסאות, כשלא ברור מיהו הנושא באחריות.

אושרו הנחות לקרקע המיועדת לתעשייה ביישובי מיעוטים

מאת זיו מאור

התנאים לקרקע באזורי התעשייה הקטנים המוקמים ביוזמת משרד התמ"ס ביישובי מיעוטים שבאזורי עדיפות לאומית א' וב', יושוו למחירי הקרקע באזורי התעשייה הגדולים השכנים להם. כך החליטה אתמול מועצת מקרקעי ישראל בראשות שר השיכון, בנימין בן אליעזר.

בעקבות העדכון יהיה מחיר הקרקע באזורי עדיפות לאומית א' – 31% מערך הקרקע במקום 91%, ובאזור עדיפות לאומית ב' – 51% במקום 91%. ההחלטה זו היא עד לתקופת האכלוס הראשונה של המגרשים, ועד שנתיים מתחילת הקצאתם.

ההחלטה נועדה לעודד הקמת אזורי התעשייה ביישובי המיעוטים, שבהם המגרשים, בדרך כלל, קטנים יותר.

כמו כן אישרה מועצת מקרקעי ישראל גם את הסכם הגג בין עיריית ראש העין למינהל מקרקעי ישראל, המאפשר בניית כ-6,000 יחידות דיור בראש העין.

ההסכם מבוסס על פיתוח העיר והמשך הבנייה בה, תוך מתן פתרון לבעיות שנבעו מהפיתוח המואץ של העיר בעבר. ההסכם יאפשר גם בנייה של 3,500 יחידות דיור ע"י משרד הבינוי והשיכון.

כמו כן החליטה מועצת המקרקעין על הערכת תוקף שמאות מקרקעין של שמאי ממשלתי, לכל סוגי ההקצאות לשנה אחת במקום לחצי שנה בלבד, כפי שהיה עד היום. ההחלטה נועדה להגביר את יציבות מחירי המקרקעין תוך הימנעות מעדכוני מחיר תכופים.

המועצה אישרה את החלטת הממשלה מה-2 ביולי 95', להעניק אזור עדיפות לאומית א' לאזור המוניציפלי של קריית גת ולאזור התעשייה שלי, המשותף למועצות האזוריות שפיר, לכיש ויואב.

בנוסף, אישרה המועצה שינוי הרכב לוועדות המועצה השונות – ועדת משנה (איחוד של הוועדות לקרקע החקלאית וקרקע עירונית) ועדת הכספים, ועדת המכרזים, ועדת הפטור, ועדת השדר וועדת הביקורת.

זכייני הערוץ השני יוכלו לשדר רק 6 דקות פרסומת בשעה במקום 10

מאת זהר בלומנקרנץ

ועדה מיוחדת לבדיקת זמני שידור הפרסומות בערוץ 2, בראשות רחל פרימור, החלה אתמול בעבודתה ושמעה את ההשגות של קבוצת טלעד על קיצור זמן הפרסומות מעשר לשש דקות בשעה. הוועדה הוקמה על ידי המועצה של הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו וחברים בה עוד, חנה לויש וד"ר דוד בר חניק.

מבדיקת "הארץ" עולה, כי קלושים הסיכויים שהוועדה תסיים את עבודתה ותגיש את המלצותיה למועצה שאמורה לאשרם, עד ה-1 באוקטובר, מועד בו ייכנס לתוקף השינוי בקיצור זמני הקרנת הפרסומות. המשמעות המעשית היא שהזכיינים יאלצו לשדר מיום ראשון שש דקות פרסומת בשעה, במקום עשר דקות.

יו"ר האיגוד הישראלי לפרסום, רוני פלד, תקף אתמול את הכוונה לקצר את זמני הקרנת הפרסומות ואמר, כי "המהלך בו נקטה הרשות השנייה – צמצום זמן הפרסום מעשר לשש דקות, הוא מהלך שיוביל את הטלוויזיה להפוך להיות כלי פרסומי לעשירים בלבד בשעות המבוקשות, כיוון שפחות חברות יוכלו לפרסם בשעות השיא, שמראש עולות יותר בכסף".

הוא הוסיף כי ייתכן שהמהלך יוביל לכך שיותר חברות יפרסמו בשעות מבוקשות פחות, אבל על ידי הצמצום בשעות צפיית השיא, יוכלו להיות מעט חברות שיוכלו לפרסם.

כמו כן ציין פלד כי עלויות גבוהות יותר בפרסום יכולות להשליך על מחירו הסופי של המוצר לצרכן. "הייתי מציע שהרשות השנייה, תעשה סקר בקרב הצופים, כדי לראות אם עשר דקות פרסום לשעה בשעות השיא מפריעות לצופים", אמר.

יו"ר הוועדה המיוחדת, רחל פרימור, אמרה אתמול כי לאחר שתשמע את כל הזכיינים, תתכנס הוועדה לישיבת סיכום. "אעשה כל מאמץ, כדי שעבודת הוועדה תסתיים עד יום ראשון. אנו ראוים לנגד עינינו את טובת הערוץ השני", אמרה.

בין היתר תצטרך הוועדה להתייחס לדו"ח מבקרת המדינה, שמתח ביקורת על כך שהמועצה לא הצליחה לאכוף על הזכיינים את כללי שיבוץ הפרסומות. דבר שהביא לחריגות מרובות מהזמן המירבי לפרסומת.

הסכם לשלוש שנים

הזכיינים טוענים, כי סיכמו עם יו"ר המועצה הקודם, יוסי פלד והמנכ"ל בומן שי, שומבי השידור הארוכים יותר, בני עשר דקות, יימשכו לפחות שלוש שנים.

באוגוסט 94' קיבלה המועצה החלטה המאפשרת לזכייני ערוץ 2 לשדר עד עשר דקות פרסומת בשעה, במקום השש שנקבעו בחוק. ההחלטה ניתנה לשנה אחת בלבד שהסתיימה באוגוסט 95'. עד היום האריכה המועצה את ההרשאה לשדר עשר דקות פרסומות, במקום שש דקות פעמיים – בכל פעם לחודש ימים.

שיחה

עם צבי בריק, מנהל אגף הכספים בסוכנות היהודית; על הטענה שהסוכנות מטרפדת את הסדר החובות להתיישבות הצעירה

נעשה ניסיון לנצל ההסדר לשינוי במעמדה של הסוכנות בהתיישבות

מדוע אינכם נענים לבקשת האוצר ומינהלת הסדר הקיבוצים והמפרשים להסדר ההתיישבות הצעירה?

מי אמר שלא הצטרפנו? הסוכנות התבקשה לממן לבנק הפועלים 15 מיליון שקל מהמחויקות. היא הסכימה. זו תרומתנו הצנועה להסדר.

אתה מדבר על השתתפות בסך 15 מיליון שקל מתוך 400 מיליון ש' שהקיבוצים חבים לבנקים ולאיגודים שונים. מה לגבי 600 מיליון ש' שהקיבוצים חייבים לכם?

הסוכנות הקפיאה את החזקיבים הללו, בחלקם הגדול (75%) כהלוואה מותנית שהופכת למענק, וחלקם (25%) כהלוואה צמודה ב-3% ריבית להחזר בפריסה של 30 שנה, כולל 10 שנות גרייס. עניין זה אינו שייך להסדר, אבל באוצר ובמנהלת הסדר הקיבוצים הכניסו את העניין הזה להסדר בגלל חוף סעיפים, שמשמעותם שינוי במעמדה של הסוכנות בהתיישבות. מישהו חושב שזו ההזדמנות באותה לשנות את מעמדה של הסוכנות בהתיישבות ולחייב אותה לוותר על מעמדה. מתכוונים לכך שהסוכנות לא תהיה יותר המיישבת, אלא שיהיה חוזה ישיר בין בעל הקרקע למתיישב.

מה רע בזה?

חלק גדול מהתרומות שנאספו לצורך הקמת הבית הלאומי הם מכספי העם היהודי. לכן הסדרים שנעשו בעבר לגבי מעמדה של הסוכנות כמיישבת תקפים גם היום. אנו לא חושבים שהסדר פיננסי, שבא להקטין את חוב הקיבוצים בבנקים, הוא ההזדמנות לטפל במעמד הסוכנות כמיישבת בישראל.

אתה יכול לשער מאיזו סיבה רוצים לנשל את הסוכנות מהחזקתה בקרקעות הלאום?

יש החושבים כי יש לפתח את הארץ בדרכים אחרות. אני לא פוסל גישות אחרות. אבל כל שינוי מחייב את הסוכנות לדון בכך במוסדותיה. לא נכון שבהסדר חובות הקיבוצים לבנקים יכללו סעיפים, שמשמעותם האמיתית היא שינוי במעמד הסוכנות בהתיישבות.

התמונה המתבהרת היא, שהקיבוצים הצעירים הם בני ערובה במחלוקת בינם לבין האוצר ומנהלת ההסדר?

הם הכניסו להסדר סעיפים שמשמעותם דרישות קרדינליות מאיתנו. המערכת הקונסטיטוציונית של הסוכנות מחייבת דיון בחבר הנאמנים ואישור העצרת שתתכנס ביוני. הבטחנו לאוצר תשובה לאחר הדיון. עד אז אנחנו לא יכולים לפעול אחרת.

מאת עמירם כהן

מחלוקת בין התמ"ס לאיגוד לשכות המסחר על האחריות לקשר עם הפלשתינאים

מאת זהר בלומנקרנץ

חילוקי דעות בין משרד התעשיה והמסחר לבין איגוד לשכות המסחר, נחשפו אתמול בעניין הטיפול בקשרי הכלכלה והמסחר עם הפלשתינאים. גורם בכיר במשרד התמ"ס הביע אתמול פליאה על התערבותו של איגוד לשכות המסחר, בניסיון לפתור בעיות, כביכול, של אנשי עסקים מהאוטונומיה בקשרי הכלכלה עם ישראל.

לדברי אותו גורם בכיר, "משרד התמ"ס מטפל באופן שוטף בפתרון בעיות של אנשי עסקים פלשתינאים בקשרי המסחר עם ישראל. המשרד מפעיל שני קציני מטה המטפלים בקשר יומי עם הרשות הפלשתינית. מדובר בשיטת עבודה מסודרת במהלכה נפתרות בעיות לדוגמה, של מתן רשיונות מעבר לאנשי עסקים פלשתינאים".

הגורם הבכיר המשיך ואמר, כי לא ידוע לו על הקמתן של שתי ועדות פעולה חדשות, משותפות ללשכת המסחר של הפלשתינאים וישראל, שנועדו לטפל בין השאר בנושאי מדיניות מסחר בין ישראל והפלשתינאים ולפתור בעיות שוטפות של אנשי עסקים פלשתינאים ביחסי הכלכלה עם ישראל.

על הקמתן של הוועדות מסר נשיא איגוד לשכות המסחר, דני גילרמן, בתום פגישה לפני כחודש עם יו"ר הרשות הפלשתינית, יאסר ערפאת, [illegible]. פגישה ראשונה של ועדת עבודה משותפת, שהוכננה לשלשום, לא התקיימה. עתה מנסים באיגוד לשכות המסחר לקבוע מועד חדש לפגישה.

גילרמן אמר אתמול כי "איגוד לשכות המסחר פועל מזה תקופה ארוכה לפתרון בעיות סחר בין ישראל לפלשתינאים. פעילות זו נעשית תוך תיאום עם כל הגורמים הממלכתיים, כולל משרד ראש הממשלה, האוצר, התמ"ס, משרד החוץ ומתאם הפעולות בשטחים".

לדבריו, "ההחלטה על הקמת שתי הוועדות המשותפות התקבלה בפגישה עם ערפאת ושר הכלכלה של הרשות הפלשתינית, נביל שעת. דיווח על סיכומים אלה, נמסר לכל הגורמים הנוגעים בדבר".

נדל"ן

308 אלף דולר ל-5.5 חדרים ברמת גן

בית בן חמישה וחצי חדרים, בקומת קרקע ברחוב המגאה ואחד ברמת גן, נמכר תמורת 308 אלף דולר. שטח הבית 130 מ"ר, ויש בו שירותים ואמבטיה כפולים.

2,000 ד' לחודש ל-6 חדרים במעלה הבנים

בית בן 6 חדרים ברחוב מעלה הבנים ברמת גן, הושכר תמורת 2,000 דולר לחודש. שטח הבית 200 מ"ר בנוי, ויש בו חדר רחצה, שירותים כפולים, סלון ומטבח ביחידה גדולה אחת, פינת טלוויזיה וחמישה חדרי שינה.

העסקות בוצעו על ידי אנגלו סכסון סניף רמת גן.

210 אלף דולר ל-4 חדרים בחולון

דירת 4 חדרים ברחוב לסקוב בחולון, נמכרה תמורת 210 אלף דולר. שטח הדירה כ-100 מ"ר, והיא נמצאת בקומה השלישית בבניין עם מעלית. בדירה חדר רחצה אחד וחדר שירותים אחד.

101 אלף דולר לדירת 2 חדרים ברחוב הנקין

דירת 2 חדרים בקומת קרקע ברחוב הנקין בחולון, נמכרה תמורת 101 אלף דולר. שטח הדירה 54 מ"ר, ויש בה חדר רחצה אחד וחדר שירותים אחד. לדירה יש שלושה כיווני אוויר.

העסקות בוצעו על ידי אנגלו סכסון סניף חולון.

רונית מורגנשטרן

הודעה לציבור

בדבר פרסום תשקיף של צבר פ.ק.ן - קרן נאמנות

ניתנת הודעה בהתאם לסעיף 31 לחוק השקעות משותפות בנאמנות התשכ"ד-1994, על פרסום תשקיף בדבר הצעה לציבור של מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע.נ. כל יחידה, אך לא פחות מ-10 יחידות ברכישה אחת או כפולה של 10 יחידות, במחירי יחידה משתנים, כמפורט בפרק 2, בתשקיף.

היחידות המוצעות

הצעה במחיר מופחת

החל מ-1.10.95 משעה 8.30 ועד 31.10.95 בשעה 11.00, מוצעות היחידות כל אחת תמורת תשלום מחיר היחידה כפי שיקבע, בתוספת הוספה של 0.25%.

הצעה רגילה

החל מ-31.10.95 משעה 11.00 ועד 30.9.96 בשעה 11.00, מוצעות היחידות כל אחת תמורת תשלום מחיר היחידה, כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 1.5% או פחות, כמפורט בתשקיף. הקרן הינה קרן פתוחה כהגדרתה בחוק.

מדיניות ההשקעות

לפחות 75% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו בניירות-ערך נסחרים במטבע-חוץ או צמודים למטבע-חוץ (כולל עד 10% מסך נכסיה בניירות-ערך חוץ הנסחרים בחו"ל) (ראה פרק 5 בתשקיף).

שווי ני"ע חוץ המוחזקים בקרן לא יעלה על עשרה אחוזים מהשווי הנקי של נכסי הקרן.

מנהל הקרן עשוי לקנות, למכור וליצור בעד הקרן ולהחזיק בה אופציות בכפוף להוראות הדין. שווי אופציות המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף, לא יעלה על 10% מהשווי הנקי של נכסי הקרן, ושוויין ביחד עם שווי כתבי אופציה המוחזקים בקרן לא יעלה על 20% מהשווי הנקי של נכסי הקרן. פרטים בדבר הוראות הדין, מהות האופציות והסכנים הכרוכים בהן מובאים בסעיפים 5.4 ו-5.5 בתשקיף.

על כל שינוי במדיניות ההשקעות הנוכחית, יגיש מנהל הקרן דו"ח מיידי ויודיע על כך בפרסום בשני עיתונים יומיים לפחות, בעלי תפוצה רחבה היוצאים לאור בישראל בשפה העברית (להלן - "פרסום בעיתון").

הרכב ההשקעות, בממוצע באחוזים מסך נכסי הקרן בשנה האחרונה, שנסתיימה ב-30.6.95 (לפי החזקותיה בסוף כל חודש), היה כדלקמן:

באגרות-חוב נסחרות וצמודות מט"ח כ-80%.

במניות כ-11%.

במזומן כ-5%.

במניות הנסחרות בבורסות בחו"ל כ-4%.

מנהל הקרן אינו מתחייב על שיעורי השקעה אלה בעתיד.

שכר מנהל הקרן והנאמן

על-פי הסכם הקרן, מנהל הקרן זכאי לקבל תשלום שנתי השווה ל-2% משווים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן, והנאמן זכאי לקבל תשלום שנתי בשיעור של 0.5% משווים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן. כל עוד לא יוחלט אחרת ע"י מנהל הקרן יהיה שכרו של מנהל הקרן בשיעור של 1% ושכרו של הנאמן יהיה בשיעור של 0.1%.

פרסום על השינוי במחיר הפדיון בהשוואה למדדים אחרים:

השינוי ב-% בשנה שנסתיימה ביום 30 ביוני

	1995	1994
מחיר הפדיון של היחידות	7.0	-4.0
מדד אגרות-חוב צמודות ונסחרות מט"ח	3.0	7.9
מדד כל המניות והמימרים	10.9	-24.4
מדד המחירים לצרכן	9.7	12.5
שער הדולר של ארה"ב	-2.3	8.1

עותקים מהתשקיף ומההיתר רשות ניירות-ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק הפועלים בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

בקשות להזמנת היחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל.

הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות הקרן.

הנאמן: **חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ.**

מנהל הקרן: **פועלים - קרנות נאמנות בע"מ**

1 באוקטובר 1995

פועלים קרנות נאמנות פ.ק.ן

הודעה לציבור

בדבר פרסום תשקיף זה איתן פ.ק.ן - קרן נאמנות

ניתנת הודעה בהתאם לסעיף 31 לחוק השקעות משותפות בנאמנות התשכ"ד-1994, על פרסום תשקיף בדבר הצעה לציבור של מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע.נ. כל יחידה, אך לא פחות מ-10 יחידות ברכישה אחת, או כפולה של 10 יחידות, במחירי יחידה משתנים, כמפורט בפרק 2, בתשקיף.

היחידות המוצעות

הצעה במחיר מופחת

החל מ-1.10.95 משעה 8.30 ועד 31.10.95 בשעה 11.00, מוצעות היחידות, כל אחת, תמורת תשלום מחיר היחידה, כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 0.25%, כמפורט בתשקיף.

הצעה רגילה

החל מ-31.10.95 משעה 11.00 ועד 30.9.96 בשעה 11.00, מוצעות היחידות, כל אחת, תמורת תשלום מחיר היחידה, כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 1.5% או פחות, כמפורט בתשקיף. הקרן הינה קרן פתוחה כהגדרתה בחוק.

מדיניות ההשקעות

על-פי הסכם הקרן, לפחות 40% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו באגרות חוב. על-פי המדיניות הנוכחית של מנהל הקרן, לפחות 50% מהשווי הנקי של סך נכסי הקרן יושקעו באגרות-חוב בהן הקרן צמודה במלואה או בחלקה למדד המחירים לצרכן ו/או לפי בחירה ו/או באגרות-חוב לא צמודות (ראה פרק 5 בתשקיף).

שווי ניירות-ערך חוץ המוחזקים בקרן לא יעלה על עשרה אחוזים מהשווי הנקי של נכסי הקרן.

מנהל הקרן עשוי לקנות, למכור וליצור בעד הקרן ולהחזיק בה אופציות בכפוף להוראות הדין. שווי אופציות המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף, לא יעלה על 10% מהשווי הנקי של נכסי הקרן, [illegible] המוחזקים בקרן לא יעלה על 20% מהשווי הנקי של נכסי הקרן. [illegible] האופציות והסכנים הכרוכים בהן מובאים בסעיפים 5.4 ו-5.5 בתשקיף.

על כל שינוי במדיניות ההשקעות הנוכחית, כאמור לעיל, יגיש מנהל הקרן דו"ח מיידי ויודיע על כך בפרסום בשני עיתונים יומיים לפחות, בעלי תפוצה רחבה [illegible] "פרסום בעיתון").

הרכב ההשקעות העיקריות בממוצע באחוזים מסך נכסי הקרן בשנה האחרונה שנסתיימה ב-30.6.95 (לפי החזקותיה בסוף כל חודש), היה כדלקמן:

באגרות-חוב צמודות למדד כ-49%.

במניות כ-34%.

באגרות-חוב בלתי צמודות (גילון) כ-10%.

במזומן כ-7%.

מנהל הקרן אינו מתחייב על שיעורי השקעה אלה בעתיד.

שכר מנהל הקרן והנאמן

על-פי הסכם הקרן, מנהל הקרן זכאי לקבל תשלום שנתי השווה ל-2% משווים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן, והנאמן זכאי לקבל תשלום שנתי השווה ל-0.5% משווים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן. כל עוד לא יוחלט אחרת ע"י מנהל הקרן, יהיה שכרו של מנהל הקרן בשיעור של 1.7% ושכרו של הנאמן יהיה בשיעור 0.1% (עד ל-6.11.94 כולל, היה שכרו של מנהל הקרן 1.3%).

פרסום על השינוי במחיר הפדיון, בהשוואה למדדים אחרים:

השינוי ב-% בשנה שנסתיימה ביום 30 ביוני

	1995	1994
מחיר הפדיון של היחידות	9.2	6.6
מדד אגרות-חוב צמודות מדד	8.1	14.2
מדד כל המניות והמימרים	10.9	-24.4
מדד המחירים לצרכן	9.7	12.5

עותקים מהתשקיף ומההיתר רשות ניירות-ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק הפועלים בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

בקשות להזמנת היחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל.

הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות הקרן.

הנאמן: **חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ.**

מנהל הקרן: **פועלים - קרנות נאמנות בע"מ**

1 באוקטובר 1995

פועלים קרנות נאמנות פ.ק.ן

הודעה לציבור

בדבר פרסום תשקיף של ארז פ.ק.ן - קרן נאמנות

ניתנת הודעה בהתאם לסעיף 31 לחוק השקעות משותפות בנאמנות התשכ"ד-1994, על פרסום תשקיף בדבר הצעה לציבור של מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע.נ. כל יחידה, אך לא פחות מ-10 יחידות ברכישה אחת או כפולה של 10 יחידות, במחירי יחידה משתנים, כמפורט בפרק 2, בתשקיף.

היחידות המוצעות

הצעה במחיר מופחת

החל מ-1.10.95 משעה 8.30 ועד 31.10.95 בשעה 14.00, מוצעות היחידות כל אחת תמורת תשלום מחיר היחידה, כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 0.25%.

הצעה רגילה

החל מ-31.10.95 משעה 14.00 ועד 30.9.96 בשעה 14.00, מוצעות היחידות כל אחת תמורת תשלום מחיר היחידה, כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 1.5% או פחות, כמפורט בתשקיף. הקרן הינה קרן פתוחה כהגדרתה בחוק.

מדיניות ההשקעות

לפחות 60% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו במניות, בכתבי אופציה ובניירות-ערך הניתנים להמרה במניות (ראה פרק 5 בתשקיף).

שווי ניירות-ערך חוץ המוחזקים בקרן לא יעלה על עשרה אחוזים מהשווי הנקי של נכסי הקרן.

מנהל הקרן עשוי לקנות, למכור וליצור בעד הקרן ולהחזיק בה אופציות בכפוף להוראות הדין. שווי אופציות המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף, לא יעלה על 10% מהשווי הנקי של נכסי הקרן, ושוויין ביחד עם שווי כתבי אופציה המוחזקים בקרן לא יעלה על 20% מהשווי הנקי של נכסי הקרן. פרטים בדבר הוראות הדין, מהות האופציות והסכנים הכרוכים בהן מובאים בסעיפים 5.4 ו-5.5 בתשקיף.

על כל שינוי במדיניות ההשקעות הנוכחית, יגיש מנהל הקרן דו"ח מיידי ויודיע על כך בפרסום בשני עיתונים יומיים לפחות, בעלי תפוצה רחבה היוצאים לאור בישראל בשפה העברית (להלן - "פרסום בעיתון").

הרכב ההשקעות, בממוצע באחוזים מסך נכסי הקרן בשנה האחרונה, שנסתיימה ב-30.6.95 (לפי החזקותיה בסוף כל חודש), היה כדלקמן:

במניות (כולל בכתבי אופציה) כ-87%.

במזומן כ-8%.

במניות של חברות ישראליות הנסחרות בבורסות בחו"ל כ-5%.

מנהל הקרן אינו מתחייב על שיעורי השקעה אלה בעתיד.

שכר מנהל הקרן והנאמן

על-פי הסכם הקרן, מנהל הקרן זכאי לקבל תשלום שנתי השווה ל-5% משווים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן, והנאמן זכאי לקבל תשלום שנתי בשיעור של 0.5% משווים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן.

כל עוד לא יוחלט אחרת ע"י מנהל הקרן יהיה שכרו של מנהל הקרן בשיעור של 2% ושכרו של הנאמן יהיה בשיעור של 0.1% (עד לתאריך 6.11.94 כולל, היה שכרו של מנהל הקרן 1.8%).

פרסום על השינוי במחיר הפדיון, בהשוואה למדדים שונים:

השינוי ב-% בשנה שנסתיימה ביום 30 ביוני

	1995	1994
מחיר הפדיון של היחידות	2.9	-24.6
מדד כל המניות והמימרים	10.9	-24.4
שער הדולר של ארה"ב	-2.3	8.1
מדד המחירים לצרכן	9.7	12.5

עותקים מהתשקיף ומההיתר רשות ניירות-ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק הפועלים בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

בקשות להזמנת היחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל.

הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות הקרן.

הנאמן: **בנק המזרחי המאוחד בע"מ.**

מנהל הקרן: **פועלים - קרנות נאמנות בע"מ**

1 באוקטובר 1995

פועלים קרנות נאמנות פ.ק.ן

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המועצה המקומית ראמה

במסגרת המנהלה הארצית למים ולביוב היחידה לקידום ביצוע פרוייקטים תחום הנדסת ביוב

הנחת קוי ביוב במזרח הישוב

מכרז מס' 0543־33/94־606 (15/95)

1. המועצה מכריזה בזאת על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע העבודה במסגרת היחידה לקידום ביצוע פרוייקטים והתואם למתכונת.
2. את מסמכי המכרז ניתן לרכוש תמורת תשלום של 500 ש"ח, אשר לא יוחזר, במשרדי המועצה בשעות העבודה הרגילות. אצל מזכיר המועצה מלבד ימי שישי ראשון.
3. רשאים להשתתף במכרז קבלנים בעלי נסיון, העונים על הכישורים כמפורט במכרז והרשומים בפנקס הקבלנים לענף ראשי במקצועות ביוב־ניקוז־מים (סימול 400) בסיווג כספי ב־1 לפחות.
4. סיור הקבלנים יתקיים ביום ה', בתאריך 5/10/95 היציאה ממשרדי המועצה בשעה 10.00.
5. את ההצעות בצירוף הערבות הבנקאית כנדרש במכרז יש להגיש במסירה אישית בלבד ע"י הכנסת ההצעות לתיבת המכרזים במשרדי המועצה ביום ש, בתאריך 14.10.95 לא יאוחר משעה 12.00 בצהרים. תיבת ההצעות תיפתח בשעה 12.15 בנוכחות המציעים.

חאזי בדיש
ראש המועצה המקומית
ראמה

מלי לייזרים (1992) בע"מ

הודעה על קיום אסיפה כללית נדחית

ניתנת בזאת הודעה כי אסיפה כללית שנתית נדחית של החברה תתקיים במשרדי החברה שברחוב המלאכה 22, פארק סיבל, בראש העין, ביום 5.10.95 בשעה 08.30.

על סדר היום יעמוד לדיון ולאישור אותם הנושאים שהיו קבועים לדיון ולאישור אסיפה כללית שנתית רגילה, שהיתה קבועה ליום 28.9.95 ונדחתה כאמור ליום 5.10.95.

בפקודת מועצת המנהלים
רות אלרום, עו"ד

הזמנה להגיש הצעות לרכישת דירה בת"א

1. [illegible] דירה בת 3 חדרים ברח' יהודה המכבי 1, [illegible] גוש 6212 חלקה 1047/15 [illegible]
2. את הדירה ניתן לראות [illegible] 6850590 [illegible] 3491610
3. [illegible] 30/10/95 שעה 11:00 [illegible]
4. א. [illegible]
   ב. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
7. [illegible]
8. [illegible] 51534/94.

[illegible] 5838549 5838588 [illegible] 5755755 5755777

לבכירים ולנבחרים

גם אתה, כמו כל הבכירים, זקוק למידע במגוון תחומים רחב ביותר של השקעות, שוק ההון, הכלכלה, התעשייה, היצוא, היבוא, השיווק, הפרסום, מנהיגי הכלכלה והחברה בישראל ועוד.

רק בעיתון העסקים הישראלי תמצא ערכת מידע בת כ־23,000 ערכי מידע, אשר יסיעו לך בתהליך קבלת ההחלטות.

[illegible] 450.- ש"ח

[illegible]

כל תיקוני הנגרות
בבית ובמשרד הלקוח
סלון לשרות מהיר
050-269204
03-6106666 - ממי 38355 (ת)

מאגר המידע של

הארץ

לרשותכם כל המידע שפורסם ב"הארץ" מ־1945 ועד היום, בכל התחומים

עסקים, חברות, אישים, אירועים, אקטואליה, בלבלה, משפט, היסטוריה, ספרות, מדע, בילוי, אוכל, ספורט

פנה אלינו בטלפון: 5121162/3 או בפקס: 5121165
הנהלה למנויי הארץ

שווקים / יואב קידר

ליל עליות בוול סטריט; נמשכת החולשה בדולר

מדד נאסד"ק זינק אתמול בלמעלה מ־2% לאחר הידירדות החדות בו שלשום, וגרר איתו גם את בצינות הדאו הכבדות. בבורסות אירופה נמשך לחץ המכירות הכללי עם 1.3%– בפאריס וירידה של 1.1% במילנו. הבנקים המרכזים לא מתערבים בינתיים – הדולר מתקשה להתאושש

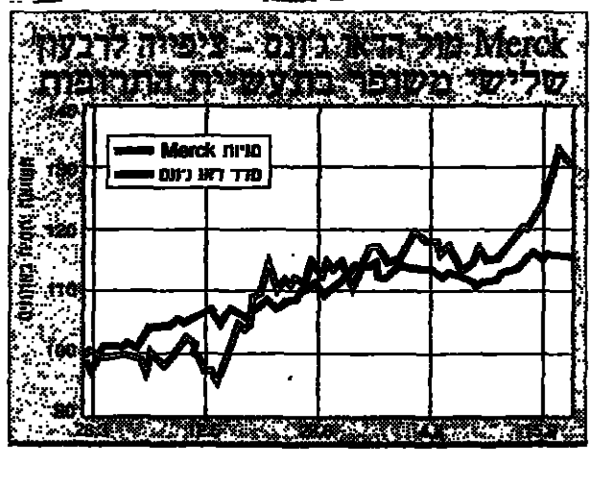

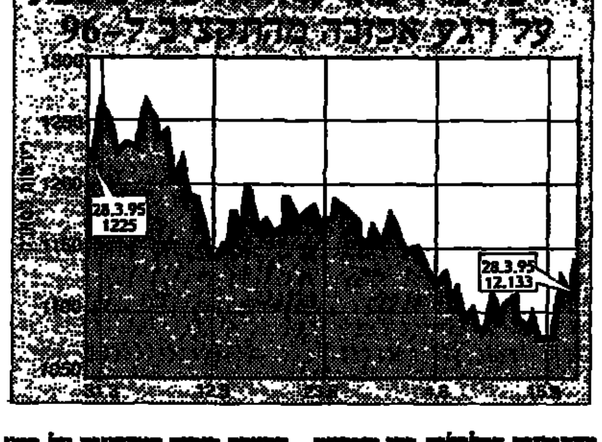

וול סטריט

משקיעי ההייטק של ניו יורק לא ציפו אתמול בפתיחת המסחר כי ישובו הביתה עם תשואה מכובעת של ‎+2% בסיום.

הם לא היכרו על תיקון והמחיר שבהם במהלך של ‎-1.2% במדד שלשום, וזה להזכיר, השיל כבר 2.5% במהלך היום.

איך שלא נפרש את זה, התנודתיות בבורסות בארה"ב הופכת באחרונה לזהה יותר האפיינית לשוק שנמצא אולי בנקודת רתיחה, בשלב פסק זמן וצבירות כוחות או במאות עצבנות גוברת.

העליות אמש בבורסה שמעבר לדלפק – שם נמדדות מרבית בצי־גות הטכנולוגיה הגדולות כמו אינטל, מיקרוסופט וקומפאק, נפתחו במגמה מאופקת שהתכבמה בסימוס של 0.7% בממוצע בשלוש השעות הראשונות.

אלא שבנקודה הזאת בדיוק הודלו הקונים להופיע כדי להאיץ את הקצב בהדרגתיות והסיום כאמור טיפס המדד ב־2.02% ל־1,047 נקודות – קרוב מאוד לרמת הסגירה מסוף השבוע.

העלייה אחזה כמעט בכל ה"קו הראשון". אינטל עלתה ב־5% במחזור של 628 מיליון דולר; מיקרון הוסיפה 6% במחזור של 0.5 מיליארד דולר; מיקרוסופט הסתפקה ב־4%+ (91.5 ד') ואילו יצרנית המחשבים קומפאק קפצה ב־7%.

התנודתיות בבורסות בארה"ב הופכת באחרונה לזהה יותר האפיינית לשוק שנמצא אולי בנקודת רתיחה, בפסק זמן או בפאות עצבנות גוברת

האווירה העולצת בנאסד"ק, שזיו גם מי שתידבו אותה במקצה שיפורים לקראת סגירת הרבעון השלישי, עברה גם למניות הדאו ולמדד S&P שעלו בסיום ב־0.53% ו־0.8% בהתאמה.

מבין מניות הדאו בלטו הצביגות המוחזיות שמתעודדות. כל איסת שול סטריט מקבלת תזכורת על האטה בכלכלה. בואינג, קטרפילר, קודאק, GoodYear ואינטרנשיונל פייפר הוסיפו 2% בממוצע לאחר דיווח נוסף על ירידה שבועית בתביעות לדמי אבטלה בארה"ב.

מנגד ירדו (3% בממוצע) מניות הפרמצבטיות כמו קוקה קולה ופיליפ מוריס. יתר איתם ירדה בשיעור מתון מניה הפרמצבטית אחרת – Merck, למרות הערכות שהתפרסמו אמש על רבעון שלישי חזק שצפוי לתעשיית התרופות. את הפרמיה שלה מעל השוק אפשר לראות הבוקר בגוף.

אירופה

יום נוסף של מכירות עבר אתמול על משקיעי הבורסות הערביזיות באירופה – שאינם מלקקים באחרונה דבש אלה בעיקר את פצעיהם. הירידות אמש התנו מכי צבו העגום של הדולר מול המטבעות האירופיים, הידרדרות נוספת בשוקי האג"ח וסיבות מבית כמו אכזבות מתקציבים.

בלונדון זכו דווקא המשקיעים לתמונה יציבה פחות או יותר לאורך רובו של המסחר, כאשר מדד פייננשל טיימס רשם אף עלייה זניחה בשעות הבוקר. אלא שבהמשך, ועם קריאת הפתיחה של שוק האג"ח בוול סטריט הצפויה ההתלהבות, ומניות הפוצי סיימו על הצד השלילי, עם ‎-0.17% לרמה של 3,479 נקודות.

בצד הירידות היו אמש מניות הגמון, גינס, BAT ופיינשבורי. בפתיחה נרשמו עליות בעיקר במניות תרופות והבריטיש איירווייס. לפני הסגירה הודיעה חברת המים צורים והמט כי היא מעלה את גובה הצעת הרכש שלה ל־Norweb – הודעה שסייעה לעלייה במניותיה של הראשונה דווקא.

מעבר לתעלה – בפאריס, המשיכו המשקיעים להמש מפלט ומקלט. אתמול הם איבדו עוד 1.35% במדד סי.איי.סי שגלש לרמה הנמוכה מזה ששה חודשים – 1,766 נקודות. מאז תחילת השנה מתכתבים המפסדים של משקיעי פאריס ב־6% במצרצע.

חברת התעשייה האלקטרוניקה אלקטל אלסתום היתה שם את הפורינג הגדול, לאחר שדיווח על תוצאות מאכזבות למחצית הראשונה של השנה.

החברה הפסידה 246 מיליון דולר – הרבה מעל להפסד הצפוי, והמניה התכבמה בתגובה בלא פחות מ־16%.

לאווירה הפאסימית נוספה גם ההחלטה של הבנק המרכזי שלא לשנות את שיעורי הריבית במשק.

את המהלומה השנייה בעוצמתה באירופה אמש ספגה הבורסה של מילנו. מדד מיבטל איבד בתום היום 1.09% לרמה של 9,850 נקודות.

חוית המפסדים אתמול באיטליה היתה רחבה והתפשטה גם לשוקי האג"ח וללירטה. הסיבה לירידות המדרגה היתה בעיקרה החשיפה של התקציב ל־96' – תקציב שלדעת פרשנים לא עמד בתצורות הקיצוץ הדרושים.

בנוסף נודע כי הצעת התקציב פומפת בחובה הסעיף של ביטול המס על איגרות חוב ממשלתיות – עובדה שבמובן לא הוסיפה לירידת התשואות. האיגרות ל־10 שנים איבדו 0.86 נק' ל־101.8 נקודות.

בשאר השווקים המרכזיים באירופה נמשך לחץ המכירות – אם כי בשיעורים ובעצמה מתונים יותר מאשר יום רביעי. בפרנקפורט איבד הדקס 13.2 נקודות, בשאת המגמה מובילה סימנס. ירידות של 0.4% בממוצע היו גם בציריך ובאמסטרדם.

מזרח רחוק

בטוקיו הגיב אתמול השוק לירידות הגרות של אירופה ובניות ההייטק בוול סטריט ביום הקודם – ואולי היתה זאת שוב אכזבה מהתוכנית הכלכלית כפי שהציגו פרשנים. מדד ניקיי השיל בכל ארפן 1.3% בתום היום לרמה של 18,022 נקודות, לאחר ששתה רודקא בעלייה מפתיעה שהביאה אותו עד ל־18,295 נקודות.

הסקטור הבולט בחולשתו היה זה של מניות הבנקים. הוא ירד ב־1% בממוצע כאשר ה"בנק התעשייתי של יפאן" הוביל את הגבמה ואיבד 2.3%.

בהונג קונג ירד המדד המרכזי, ההאנג־סנג ב־0.5% על רקע הודלשה בשווקים העולמיים. סקטור הבנקים בלט גם פה – עם ירידות ב־HSBC ומניות נוספות בתחום.

מטבעות

יום המסחר בשווקים לא הביא אמש בשורות מעודדות לדולר, שהמשיך לאבד גובה מול המטבעות המרכזיים – אם כי במה"כ נסחר בתחום צר.

בשעות הערב בניו יורק נסחר הדולר הרמה של 99.45 ין ו־1.423 מארק לאחר שרשם מוקדם יותר באירופה שער של 1.417 מארקים. הדולר, שאינו מצליח להתאושש מנפילות של סוף השבוע מתקשה לעשות זאת – לא במעט עקב הערכות כי ללא התערבות בנקים מרכזיים לטובתו אין בכוחו לצבור תאוצה נוספת. עד עתה נעדרו הבנקים המרכזיים מזירות המסחר במהלך המיני משבר השערה, וייתכן שהם יחזרו לפעול כאשר הזירה "תתקרר במקצת".

עובדה נוספת שאינה עושה סדבות עם הדולר היא ההיחלשות של המטבעות האירופיים מול המארק בימים האחרונים על רקע מגוון רחב של סיבות מבית.

המשקיעים האירופיים שרוכשים מארקים עושים זאת דרך מכירה של דולרים – אם כי ניתן לטעון שכדי להגיד את המטבע המקומי לדולר – צריך מן הסתם גם לקנות אותו.

אתמול כיכב המארק בעיקר מול הלירטה האיטלקית. הלירטה נפלה ל־1,1353.3 מול המארק לעומת 1,123.7 לירטות למארק שלשום ושער של 1,117.8 לירטות יום קודם לכן. זוהי הרמה הנמוכה של הלירטה מזה חודשים.

הסיבה המרכזית לנפילה, בצד ההתמוטטות הכללית של הדרייבר במארק היא התקציב האיטלקי שבחשף בתום המסחר שלשום. "כולם זורקים את התקציב", ציטטו סוחרים בבריקלים במילנו. "הוא נועד לרצות את האיגודים באיטליה. יש פה הכבדה כמסים במקום קיצוץ בהוצאות הממשלה".

התקציב אמור לקצץ את הגירעון הממשלתי ב־32.5 טריליון לירטות (20 מיליון דולר) לרמה של 109 טריליון לירטות, בהתאם לציפיות מוקדמות. העלייה במסים תהיה בשיעור של 17.9 טריליון לירטות והקיצוץ בהוצאות יהיה במחיר גודל של 14.6 טריליון לירטות.

שערי סגירה בשווקים

מטבעות

מערכת מוניטרית אירופית

מטבע	שער מול המארק	יחס הסטיות בין המטבעות
גילדן הולנדי	1.1196	5.7
פרנק בלגי	20.56	5.16
מארק גרמני	1	5.06
לירה אירית	2.291	5.06
פרנק צרפתי	3.4525	3.32
כתר דני	3.887	3.15
אסקודו פורטוגלי	104.98	2.61
פזטה ספרדית	86.53	1.94

שערי חליפין ניו יורק

מטבע	קנייה	מחוזה 3 חודשים קנייה	מכירה
מארק	1.4204	1.4199	1.4137
פרנק שווייצרי	1.144	1.143	1.1337
לישט"ש*	1.5798	1.5788	1.5762
ין	99.49	99.39	99.43
דולר קנדי	1.3495	1.349	1.3514
פרנק צרפתי	4.9005	4.8975	4.9045
אקו*	1.3045	1.3035	1.3047
ד' אוסטרלי*	0.7528	0.7523	0.7497
ד' סינגפור	1.4225	1.4215	1.4118
לירטה	1609	1607	1608.19

*בסנטי דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון

	3 חוד'	6 חוד'	שנה
דולר	5.992%	5.984%	5.969%
שטרלינג	6.813%	6.844%	6.854%
ין	0.563%	0.594%	0.688%
פר"ש	2.680%	2.680%	2.641%
מארק	4.147%	4.134%	4.161%
אקו	5.760%	5.771%	5.792%
פר"צ	6.264%	6.371%	6.250%
גילדן	3.890%	3.910%	4.020%
ד' קנדי	6.560%	6.750%	6.950%

ריבית הבסיס (פריים) בארה"ב: 8.75%

יורודולר – פרנקפורט

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	5.900%	4.100%
6 חודשים	5.900%	4.100%
1 שנה	5.960%	4.130%

תשואה על שטרי אוצר אמריקאים

תקופה	תשואה
3 חודשים	5.44%
שנה	5.72%
10 שנים	6.27%
30 שנה	6.59%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי בנקודות	שינוי ב-%	שער גבוה	שער נמוך	שינוי ב-% מ-31.12.94
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	4787.64	25.29	0.53%	4787.64	4758.37	24.86%
	S&P 500	585.86	4.82	0.83%	585.86	580.69	27.56%
טוקיו	ניקיי 225	18022.86	-239.57	-1.31%	18295.23	18022.86	-8.62%
הונג קונג	האנג סנג	9600.56	-50.04	-0.52%	9674.26	9584.53	17.21%
סינגפור	סטרייטס טיימס	2107.3	-5.2	-0.25%	2118.09	2100.78	-5.91%
לונדון	FTSE 100	3479	-6	-0.17%	3497.1	3474.6	13.49%
פרנקפורט	דקס	2171.92	-13.52	-0.62%	2190.71	2163.16	-6.04%
פאריס	CAC 40	1767.58	-24.24	-1.35%	1793.14	1757.35	-6.04%
מילנו	MIBTEL	9842	-117	-1.17%	9890	9783	-3.42%
ציריך	SMI	3000.6	-9.2	-0.31%	3019	2991.7	14.14%
אמסטרדם	EOE	462.51	-2.54	-0.55%	466.09	461.36	11.59%

סחורות

מתכות יקרות

ניו יורק	מחיר	שינוי
זהב אוקטובר (דולר לאונקיה)	383.8	-0.4
כסף אוקטובר (סנט לאונקיה)	546.6	4.3
פלטינה אוק' (דולר לאונקיה)	423.5	2.6

לונדון	מחיר
זהב (דולר לאונקיה)	383.8
כסף (דולר לאונקיה)	5.5
פלטינה (דולר לאונקיה)	424.8
פלדיום (דולר לאונקיה)	142.5

מתכות תעשייתיות לונדון (דולר לטונה)

	מחיר
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2890
בדיל ספוט (דולר לטונה)	6320
עופרת ספוט (דולר לטונה)	597.5
אבץ ספוט (דולר לטונה)	1082
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1735
ניקל ספוט (דולר לטונה)	8270

סחורות רכות

לונדון	מחיר	שינוי
קפה ספט' (דולר לטונה)	2230	-4
קקאו דצמ' (ליש"ט לטונה)	859	-4
סוכר ספט' (דולר לקילו)	136.5	-1

ניו יורק (סנט לליברה)	מחיר	שינוי
רכז תפוזים נובמבר	111.1	1.6
כותנה דצמבר	88.6	0
קפה דצמבר	115.25	0.85
קקאו דצמ' (דולר לטונה)	1300	13
סוכר אוקטובר	11.7	0.18

גרעינים ובקר שיקגו	מחיר	שינוי
פולי סויה נוב' (סנט לבושל)	644.5	2
חיטה דצמ' (סנט לבושל)	484.25	3.75
תירס דצמ' (סנט לבושל)	309.25	1.75
בקר חי אוק' (סנט לליברה)	65.375	0.025

נפט (מחיר חבית בדולרים)

	מחיר
ברנט ספוט	16.7
ברנט יולי	16.2
[illegible]	15.35
[illegible]	15
[illegible]	17.8
[illegible] לחימום ספוט	47.25

מוצרים מזוקקים (דולרים לטונה)
איכות ים תיכון (מקביל לאיכות לחדרה):

	מחיר
בנזין (עופ' 0.15)	185
נפטא פר"ב	148

מדד CRB (של 21 סחורות, ארה"ב)

סגירה	שינוי	שינוי ב-%
241.79	1.27	0.53%

מי יכול להרים לאוויר 126 טון?
כל אחד משני מטוסי ג'מבו 747 החדשים של אל על מטענים

שערי מטבע חוץ / 28.9.95

המטבע	בנקנוטים לאומי קנייה	לאומי מכירה	הפועלים קנייה	הפועלים מכירה	דיסקונט קנייה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קנייה	לאומי מכירה	הפועלים קנייה	הפועלים מכירה	דיסקונט קנייה	דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	מתחילת חודש	מתחילת שנה נומינלי	מתחילת שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.92	3.07	2.92	3.06	2.93	3.07	2.9710	3.0190	2.9684	3.0164	2.9711	3.0197	3.0010	-0.40%	-1.35%	-0.56%	-5.28%
1 מארק גרמני	2.05	2.16	2.07	2.17	2.06	2.16	2.0917	2.1255	2.0956	2.1295	2.0957	2.1299	2.1100	0.14%	1.63%	8.26%	3.12%
1 לירה שטרלינג	4.61	4.84	4.62	4.84	4.67	4.89	4.6951	4.7709	4.6782	4.7538	4.6963	4.7731	4.7345	0.36%	0.22%	0.43%	-4.33%
1 פרנק צרפתי	0.59	0.63	0.58	0.62	0.59	0.63	0.6067	0.6165	0.6012	0.6110	0.6071	0.6171	0.6114	0.13%	1.26%	8.35%	3.21%
100 יין יפני	2.92	3.07	2.92	3.06	2.94	3.08	2.9761	3.0242	2.9684	3.0164	2.9841	3.0330	3.0025	-0.27%	-4.17%	-0.79%	-5.50%
1 גילדן הולנדי	1.83	1.93	1.84	1.93	1.84	1.93	1.8688	1.8990	1.8716	1.9019	1.8703	1.9009	1.8847	0.13%	1.71%	8.29%	3.15%
1 פרנק שווייצרי	2.54	2.67	2.53	2.65	2.55	2.68	2.5903	2.6321	2.5623	2.6037	2.5942	2.6370	2.6130	0.34%	3.03%	13.55%	8.16%
1 כתר שוודי	0.41	0.44	0.42	0.44	0.42	0.44	0.4236	0.4305	0.4237	0.4306	0.4241	0.4315	0.4281	-0.33%	2.71%	5.83%	0.81%
1 כתר נורבגי	0.46	0.49	0.46	0.49	0.47	0.50	0.4752	0.4829	0.4704	0.4781	0.4752	0.4830	0.4793	0.21%	0.93%	7.39%	2.30%
1 כתר דני	0.52	0.56	0.53	0.55	0.53	0.56	0.5386	0.5473	0.5336	0.5423	0.5388	0.5476	0.5428	0.00%	1.50%	9.33%	4.14%
1 מארק פיני	0.67	0.72	0.67	0.71	0.68	0.71	0.6911	0.7023	0.6835	0.6946	0.6899	0.7019	0.6985	0.66%	0.75%	9.55%	4.35%
1 דולר קנדי	2.15	2.27	2.17	2.28	2.16	2.27	2.1963	2.2318	2.2071	2.2428	2.1968	2.2327	2.2196	-0.75%	-2.06%	3.26%	-1.64%
1 דולר אוסטרלי	2.19	2.31	2.15	2.32	2.18	2.31	2.2356	2.2717	2.2298	2.2659	2.2367	2.2737	2.2581	0.05%	-1.19%	-3.62%	-8.20%
1 ראנד דרום אפ'	0.73	0.83	0.66	0.84	0.65	0.80	0.8151	0.8283	0.8136	0.8269	0.8158	0.8296	0.8231	-0.36%	-1.13%	-3.35%	-7.93%
10 פרנק בלגי	1.00	1.05	0.99	1.06	1.00	1.05	1.0175	1.0340	1.0158	1.0323	1.0190	1.0357	1.0260	0.20%	1.53%	8.21%	3.07%
10 שילינג אוסטרי	2.92	3.07	2.92	3.06	2.96	3.10	2.9726	3.0206	2.9696	3.0176	2.9789	3.0275	2.9988	0.11%	1.53%	8.24%	3.10%
1000 לירטה איטל	1.81	1.91	1.81	1.93	1.83	1.92	1.8445	1.8743	1.8427	1.8725	1.8449	1.8752	1.8562	-0.95%	-1.07%	-0.07%	-4.81%
100 פזטה ספרדית	2.37	2.49	2.39	2.55	2.40	2.52	2.4145	2.4535	2.4163	2.4554	2.4189	2.4584	2.4363	-0.02%	0.30%	6.41%	1.36%
1 (ECU)	---	---	---	---	---	---	3.8747	3.9372	3.8434	3.9055	3.8786	3.9420	3.9084	0.00%	0.48%	5.56%	0.55%
1 דינר ירדני	4.07	4.35	4.04	4.31	---	---	---	---	---	---	---	---	4.2164	-0.40%	-2.04%	-0.56%	---
10 לירה לבנונית	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0.0188	0.00%	0.53%	2.73%	---
1 לירה מצרית	0.84	0.92	0.85	0.90	---	---	---	---	---	---	---	---	0.9153	-0.40%	-3.33%	-3.72%	---
1 סל מטבעות	---	---	---	---	---	---	3.4104	3.4653	3.4065	3.4616	3.4143	3.4697	3.4421	-0.17%	-0.54%	2.20%	-2.57%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 28.9.95

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפאני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	---	0.6339	1.4223	0.9995	1.1485	4.9084	1.5923	1.6167	2.9250
1 לירה שטרלינג	1.5776	---	2.2438	1.5769	1.8119	7.7437	2.5121	2.5506	4.6145
1 מארק גרמני	0.7031	0.4457	---	0.7027	0.8075	3.4511	1.1195	1.1367	2.0565
100 ין יפאני	1.0005	0.6342	1.4230	---	1.1491	4.9109	1.5931	1.6176	2.9264
1 פרנק שווייצרי	0.8707	0.5519	1.2384	0.8703	---	4.2738	1.3864	1.4077	2.5468
1 פרנק צרפתי	0.2037	0.1291	0.2898	0.2036	0.2340	---	0.3244	0.3294	0.5959
1 גילדן הולנדי	0.6280	0.3981	0.8932	0.6277	0.7213	3.0826	---	1.0154	1.8369
1000 לירטה איטל	0.6185	0.3921	0.8797	0.6182	0.7104	3.0360	0.9849	---	1.8092
10 פרנק בלגי	0.3419	0.2167	0.4863	0.3417	0.3922	1.6781	0.5444	0.5527	---

638-20-20
זמן העיר
הלוח של אזור המרכז

לאל על מטענים
יש תשובה לכל בקשה
03-6917211 [illegible]
השמיים פתוחים
EL AL אל על
CARGO מטענים

הארץ

שרות מסביב לשעון

מחלקת מנויים מ - 07:00 עד 20:00
תיבה קולית מ - 20:00 עד 07:00 בבוקר
טלפון: 03־5121333/44

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

אי.סי.איי זכתה בפרויקט בסין בהיקף של 60 מיליון דולר. ברבעון השלישי הודיעה החברה על זכייתה בארבע חוזים משמעותיים בהיקף של 168 מיליון דולר (עמוד ג8 ומדור וול סטריט).

הריבוע הכחול – משקיע זר גדול רכש בבורסה חבילה של כ־6.5 מיליון שקל ממניות החברה (ראו מדור שווי שוק בעמוד זה).

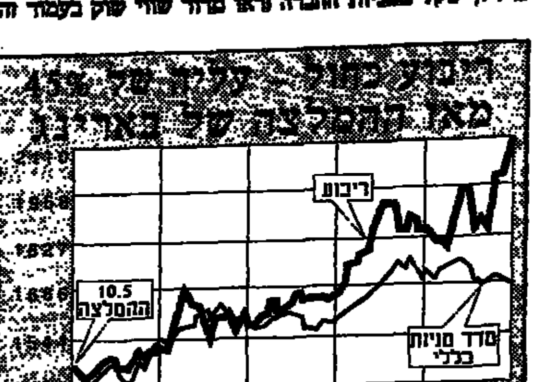

כל מחשבים תרשום רווח הון של 3 מיליון שקל ממכירת אורגנט. אורגנט הולכת בדרכן של נייסקום, שני ומדיגול – תמכור את החברה כולה ותממש רווח מיידי. בכל אחד מהמקרים היתה מעורבת חברה בורסאית (עמוד ג8).

אנליסטים: שוק התרופות הגנריות יגדל בארבע השנים הקרובות ב־10 מיליארד דולר. כניסת החברות הגדולות לענף זה מגבירה את התחרות ומורידה את המחירים במהירות (עמוד ג8).

אוסקר גרוס: מחיר היעד למניות אריטופוס עד סוף '96 – 9–10 דולר. מניות אריטופוס עלו אתמול ממחיר שפל של 6 דולר ל־7.5 דולר בסיום המסחר (עמוד ג9).

המוסדיים צפויים להתנגד לאישור מתן דמי הייעוץ לשמרוק ולפועלים. שלושה שבועות לאחר שהעניקו שמרוק ופועלים לבני גאון את המענק הגבוה ביותר שקיבל אי פעם מנכ"ל בבורסה, הם מבקשים היום לקבל דמי ייעוץ שנתיים של 400 אלף דולר כל אחד. חלק ממנהלי הקרנות הבנקים מעריכים, כי ההצעה לא תקבל את אישור האסיפה (עמוד ג9).

מקור תרופות – מיליון שקל בקו ייצור חדש. בשלב זה אין באפשרות החברה להעריך את השפעת רכישת קו הייצור על הכנסותיה ב־96' (עמוד ג9).

לידן – 2.5 מיליון שקל בהנפקה לחברה מקצועית. תמורת ההשקעה תקבל החברה איגרות חוב של עיתוי הבשורות מקבוצת עיות, צמודות מדד בריבית שנתית של 3% (עמוד ג9).

אורהגיון – ברוקים מבצעים לברוקים. בניבי קרנות הנאמנות של אנליסט היו היחידים שתמכו בהנפקת אופציות לאלדר תמיד, מנכ"ל אורהגיון שוקי הון (עמוד ג9).

10% מהמחזור במניות: רכישה של משקיע זר במניות הריבוע הכחול

אחד מימי "הכישוף המשולש" הדלים ביותר עבר אתמול על הבורסה. ירידות של כחצי אחוז במשך היום התחזקו בסיום לאחוז, ומדד המעו"ף סגר ברמה של 205.68 נקודות. המחזור נותר נמוך ורק הזינוק במניות הריבוע הצליח לעורר עניין מסוים כמו גם את הפעילות. היצעים וירידות חזקות בצמודים הארוכים

שבוע מסחר קצר הסתיים אתמול בבורסה, ודומה כי ימי המסחר שבין ראש השנה, ליום הכיפורים וחג הסוכות לא מוסיפים ולא יוסיפו הרבה לשכלולו, גמילתו ויעילותו של שוק המניות התל־אביבי: שכן רמת העניין והמעורבות של מרבית הפעילים בשוק מוגבלת ביותר, ולמעט פעילותם של המשקיעים הזרים בכמה מניות כבדות – בשאר הניירות הדגישה היא בדרך כלל של מקריות.

אתמול היה יום חמישי האחרון בחודש אי־זוגי, מה שאומר שאופציות ספטמבר פקעו. קוראים לזה "כישוף משולש" אבל אתמול זה נראה כמו הרבה דברים, אבל אף אחד מהם לא "מכשף". מנומנם, עייף, מקרי, בוהה ומהסס – מתאים יותר למה שאירע אתמול בשעה האחרונה של המסחר באופציות.

סיור במסדרונות הבורסה אתמול בשעה האחרונה של המסחר, שאמורה להיות רוויית מתח ביום הפקיעה העלה כי בעוד שבזירת אופציות המעו"ף היו קצת צעקות, נפנופי ידיים וסימני חיים המעידים כי מדובר בבורסה, הרי בזירת מניות המשתנים הסמוכה לה היתה אווירה המתאימה יותר למועדון ברידג' אנגלי: האחד קורא עיתון, השני משוחח עם חברו, השלישי בוהה בתקרה ואולי הרביעי מתפנה מדי כמה דקות כדי לנהום משהו לתוך מיקרופון הכריזה: "קונה שתי יחידות".

"300 יחידות", צעק נציג אופק

מול שיש לנו משקיעים זרים, ותיאבונם למניות בבורסה התל־אביבית עדיין לא שבע. העדות האחרונה לכך היא המסחר במניות רשת הברוכלים הריבוע הכחול. לא צריך לבלוש אחר זהות הקונים במניות הריבוע בזירת המשתנים ולפשפש במסמכי הבנק כדי להבין שכשנציג אופק צועק שהוא קונה 300 יחידות – שהן כ־6.5 מיליון שקל ב"מכה" – רק משקיע זר יכול לעמוד מאחוריו בימים שחונים אלה.

הקונה דרך אופק בא במהירות על סיפוקו, בעיקר מכיוון נציג כל"ל – ויש להניח שמדובר בעסקה שנסגרה מראש בין המשקיע הזר לבין קופות הגמל של כלל או גוף גדול אחר. סוחרים בבורסה העריכו כי אותו משקיע שפעל דרך אופק, פועל גם דרך חברי בורסה אחרים וביניהם בנק דיסקונט.

הקנייה של אותו משקיע זר במניות הריבוע הכחול הזניקה את המחזור במניה לשיא של כמעט 10 מיליון שקל – רמה שלא ראתה המניה זמן רב ולמעשה לא ראו מרבית מניות המשתנים. הקנייה היוותה למעשה כעשירית ממחזור המסחר הכולל בשוק המניות. אלמלא הפעילות הערה בריבוע, היה מחזור המסחר הכולל במניות נסגר ברמה דומה למחזור שלשום.

בשעות הבוקר, בטרם התעוררה הפעילות בריבוע – היו אלה בעיקר המניות הכבדות שמשפיעות בכול סטורים שקבעו את הכיוון והמגמה: הירידות החזקות בטבע ובאי.סי.איי בכול סטורים תורגמו להיצעים גדולים לטבע ובתאיל בתל־אביב, בשבור משיכה להגיב לחולשה בתדיראן עם היצע של 2.2 מיליון שקל.

אבל לא רק הזול סטרייטות קמו אתמול על צד שמאל: אגיש, פועלים, אורים ובלגלית התחילו גם הן את יומן בהיצעים של כ־2 מיליון שקל. למעשה, המניה הכבדה היחידה לה היה ביקוש בבוקר היתה ריבוע כחול; שאר הביקושים הבולטים בבוקר היו לאג"חים להמרה כמו אוסיף ואפריקה.

בשעות הראשונות של המסחר במשתנים נרשמו ירידות ממוצעות של כחצי אחוז; אלה התגברו לקראת סיום היום ובסיומו סגרו מדדי המשתנים והמעו"ף בירידה של 1%. הדיבורים בשוק לפני כמה שבועות כי סוחרי המעו"ף ימשכו את המדד לכיוון רמה עגולה של 210 נקודות התגלו אתמול כמעניינים, אבל לא מציאותיים.

למעשה, שוקי המעו"ף שבדרך כלל אוהבים להאשים אותם כי הם מטלטלים, מריצים, לוחצים ועושים במניות כרצונם לקראת הפקיעות – כלל לא היו דומיננטיים אתמול בשוק. המחזור הכולל בזירת המעו"ף היה כ־26,675 חוזים כשמרבית העסקות והתרכוז בחוזים לנובמבר, והמחזורים באופציות הקול היו גבוהים משמעותית ממחזורים בפט.

> בעוד שבזירת המעו"ף היו קצת צעקות, נפנופי ידיים וסימני חיים המעידים כי מדובר בבורסה, הרי בזירת מניות המשתנים הסמוכה היתה אווירה המתאימה יותר למועדון ברידג' אנגלי

סטיית התקן באופציות הפט נותרה גבוהה יחסית (18%–19%) גם בסיבוב המהיר, למרות הירידות בשוק. אופציות הקול נמשכו לאורך כל יום המסחר בסטיות תקן של כ־15%, והמחזורים התאימו את עצמם במהירות לשינויים במדדים.

החוזים הסינתטיים לנובמבר נסגרו מעל מחירי הספוט ובשערים המייצגים ריבית גבוהה יחסית. בקפיטל אמרו אתמול כי מרבית הפעילים כיום בזירה הם שוקטים מקצועיים שאינם נוטלים סיכונים מיותרים לקראת ימי הפקיעה, והדבר מוצא את ביטויו בימי "כישוף משולש" מועטים פחות ופחות.

חוקרי הרשות יכולים להתפנות

צמד חוקרים מרשות לני"ע "קפצו" אתמול לביקור בזירת המעו"ף לקראת סיום המסחר – וזאת בהמשך לבדיקה שהרשות מנהלת כבר כשנה בנושא מניפולציות במעו"ף, אלא שמה כמה פקיעות שקשה לאתר פעילות מסוג זה בזירה הזאת, ונראה שחוקרי הרשות יוכלו להקדיש את זמנם גם לעבירות שעדיין שכיחות: מניפולציות במניות כר"מ הסוערות ואי גילוי נאות בתשקיפים ובדו"חות כספיים.

למעט הריבוע הכחול, כאמור, לא היו אתמול מניות רבות שהצליחו לנוע נגד כיוון השוק. אסם עלתה ב־2% אולם היא עדיין מפגרת אחר השוק בשבועות האחרונים, מאז שסלומון ברדרס הורידה את המלצתה מהמניה.

לא סובלות מפחד גבהים

עוד בלטו אתמול במחזורים ערים יחסית, מניות אלקטרה צריכה שבדומה לריבוע כחול אינן סובלות עדיין מפחד גבהים לנוכח ריצת האמוק שלהן מתחילת השנה; בינלאומי – בה יש גם פעילות של משקיעים זרים, ואפריקה ישראל בה יש פעילות ערה כבר כמה שבועות.

ירידות חדות נרשמו בספטורים, שתבילת התביעות המשפטיות נערמת לגובה על שולחנה, משוב, פולגת, כלל ביטוח ואגיש – כולן ירדו ב־4% עד 5%.

בשוק הכר"מ היה אתמול גידול מסוים במחזורים – אך הם עדיין נמוכים מאוד, מה גם שמרבית המחזורים הגדולים הם באג"חים להמרה. העלייה הבולטת של אתמול היתה אופטימה, שלאחר שערי קונים בלבד התפרצה ב־18%: הקפיצה במניה נובעת כנראה מהכנסת עסקיו של הקבלן נחום קלקא לתוך החברה תמורת הקצאת מניות. בצד הירידות בלטו מניות נביגטור גרלין שרשמו שער מוכרים בלבד ומניות מגאסון שרשמו שער מוכרים בלבד, אך דרושים כמה עשרות אחוזים נוספים כדי להחזיר אותה למציאות הכלכלית.

היצעים בצמודים

בשוק איגרות החוב התחדשו אתמול ההיצעים, בעיקר באג"ח הארוכות יותר. מדד האג"ח לטווחים של 7 עד 10 שנה ירד ב־0.45% ואילו בבינוניות נרשמו ירידות של כרבע אחוז. במק"מים של בנק ישראל היתה מגמה מעורבת והתשואות בארוכים יותר נעה סביב 15.1% עד 15.3%.

מדדי המניות – בשבוע

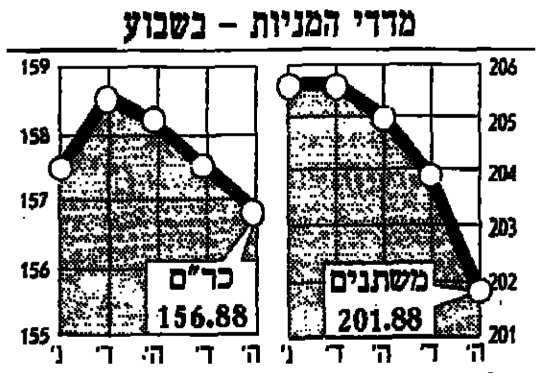

המניות הפעילות במשתנים

מחזור במיליוני ש"ח

ריבוע כחול	↑	9.7
טבע	↓	3.0
אלקטרה צריכה	↑	2.9
כור בב	↓	2.0
פועלים	↓	1.9
בינלאומי 1	↑	1.9
בזק 1 ש"ח	↓	1.9
פורמטנג 5	↓	1.6
דיסקו' השק	↓	1.5
אפריקה 01	↑	1.5

המניות הפעילות בכר"מ

מחזור במיליוני ש"ח

דנקנר אג"ח2	—	0.5
נסיונל אג א	↓	0.4
צרפתי אגח	—	0.3
קרליין	—	0.3
בזק אופ' ב	↓	0.3
גזית מ	—	0.3
מריד ל.אגח2	—	0.2
אפריקה מלון	↓	0.2
עיני	—	0.2
פז-חן	↑	0.2

עליות בולטות במשתנים

העלייה ב-%

דגם 1	↑	4%
ריבוע כחול	↑	2%
דנבאר 5	↑	2%
אסם	↑	2%
יצוא	↑	1%

עליות בולטות בכר"מ

העלייה ב-%

אופטימה	↑	18%
תעל	↑	10%
סלומון אחז	↑	10%
אלגר ש	↑	10%
אלקטרוניקס	↑	9%

ירידות בולטות במשתנים

הירידה ב-%

פס פורס	↓	5%
משוב	↓	5%
פולגת ב 4	↓	4%
כלל ביטוח	↓	4%
אגיש	↓	4%

ירידות בולטות בכר"מ

הירידה ב-%

תנ"ל או ה	↓	14%
נביגטור גרלן	↓	10%
מגאסון	↓	10%
אודים ורניך	↓	10%
טיבון-ויל	↓	10%

מחזורים

במיליוני ש"ח

מחזור כולל	78.6
מחזור מרץ	20.2
מחזור משתנים	36.7
מחזור כר"מ	21.7

מדדים מובילים

נקודות

משתנים	↓	201.88 – 1.01%
מעו"ף	↓	205.68 – 1.00%
כר"מ	↓	156.88 – 0.35%
צמודים	↓	146.47 – 0.09%

המסחר במשתנים

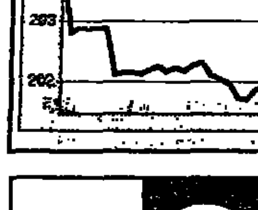

תנועות ניירות ערך

עלו	↑	196
ירדו	↓	458
ללא שינוי	—	402
קונים בלבד	↑	2
מוכרים בלבד	↓	19

האם המשקיעים הזרים יודעים טוב יותר?

שווי שוק

גיא רולניק

לאחר שמניית רשת הברוכלים הריבוע הכחול עלתה החודש ב־15%: לאחר שהשלימה השנה עלייה של 82%: לאחר שפגשה שווי שוק של 215 מיליון דולר, הגבוה ב־120% מהונה העצמי ומשקף מכפיל רווח של 15 – הופיע אתמול בבורסה משקיע זר גדול ורכש חבילה של כ־6.5 מיליון שקל ממניות החברה.

השילוב של מניה שעלתה בתחזקה לאורך זמן וקנייה גדולה של משקיע זר ברמות המחירים ה"גבוהות" – מעורר בבורסה תמיד את הדיון "מה יודעים המשקיעים הזרים", או בצורה בוטה יותר: "מה הם בכלל מבינים". מאחר שפעילות המשקיעים הזרים מכריעה בימים האחרונים ובחצי שנה האחרונה בשוק המניות – מוצאים עצמם המחזורים עוסקים בשאלה הזאת שוב ושוב.

את ה"מתוחכמים" בשוק המניות אפשר לחלק לשתי קבוצות. הראשונה היא של אלה הבזים לזרים: "מה הם מבינים בשוק המניות שלנו. חושבים שכאן זה אמריקה, הערכות שווי, דו"חות אנליסטים, מכפיל רווח עתידי – הם לא מבינים שזה שוק מסוחר, מדינה מסוכנת עם מטבע מאוים, שיכול להוסיף כל רגע פיחות של 30% – הם יאכלו כאן קש".

הקבוצה השנייה, שגם היא רואה עצמה כמתור חכמה, מסבירה: "הם אולי רחוקים כמה אלפי מילים מאיתנו, לא יודעים מה זה דו"ח כספי מסודר, וגם לא מבינים את הבלופים הרבים שבמשק הישראלי ובשוק המקומי – אבל הם כבר ראו כמה שווקים מתעוררים יותר אקזוטיים – ובהרבה מקומות הם לימדו את המשקיעים המקומיים כמה פרקים בהשקעות. הם נכנסו בשפל – הם ימכרו למחזיקי קרנות הנאמנות הישראלים את הסחורה בחזרה בסיבוב הבא".

אנחנו, באופן צפוי, היינו בוחרים בדרך הביניים: המשקיעים הזרים רחוקים מלהיות מתאימים: צודקים אלה המספרים, כי הזרים ראו הרבה שווקים מתעוררים: גם את השגעונות המקומיים של המשק הישראלי והבורסה התל אביבית הם יכולים להכניס לתוך תבניות המחשבה והניתוח שלהם: אם בורסות ביוון ובטורקיה עם שיטות רווח השבנאיות מיוחדות הצליחו להיכנס לשם – אז גם אנחנו נצליח יפה.

אבל לא צריך לקפוץ מכאן למסקנה, כי המשקיעים הזרים יודעים הרבה יותר טוב מאיתנו על שוק המניות בכלל ועל מניות ספציפיות בפרט. העבודה השיטתית, היסודית והמתמשכת שלהם בניתוח חברות לפני שהם קונים – בוודאי בעורם. אבל עם כל הכבוד, הם לפעמים בנחיתות מבחינת מידע והבנה של ההתפתחויות, יחסית לחלק מהשחקנים המקומיים המקורבים.

אשר לכיוונו הכללי של שוק המניות – ודווקא כאן אנחנו לא משוכנעים שהמקומיים מבינים יותר טוב מהזרים. נדמה לנו, שגם הם וגם אנחנו שרויים באותה אפילה בכל הקשור לצפיית התנהגות שוק המניות, לפחות בטווחים קצרים ובינוניים.

אלא שכל הדיון הזה מחטיא את העניין העיקרי. לא חשוב כל־כך אם המשקיעים הזרים יודעים טוב יותר או פחות לצפות את התנהגות השוק או מניות מסוימות: מה שחשוב הוא, שכמה מהם סבורים שמניות שנסחרות בבורסה בת"א צריכות להיות בכל ההשקעות האקזוטיות שלהם. כמו שכבר נאמר, זה לא רק עידוד של כסף ושל מטבע חוץ, אלא גם של שוקים חדשים ודיעות חדשות: עידוד שלו ועומק שוק המניות הדיבור הזה שלנו.

מה שכן מטריד, הוא נושא המטבע – ומעניין במיוחד לעקוב אחר התייחסות המשקיעים הזרים לנושא. הגירעון המתמשך במאזן התשלומים נראה, בארץ, כפצצת זמן, הוא הענבה העיקרית המעיבה היום, שוב, על המשק הישראלי.

בנק ההשקעות הבריטי בארינג כתב לפני חצי שנה, כי השקל הישראלי הוא אינו "מטבע מאוים" וכי תסמונת מקסיקו לא תחזור בישראל. אנו נסינו אז להסכים עם בארינג, אבל ככל שנוקף הזמן – תגובת הצריכה נמשכת והממשלה מפגינה אוזלת יד גמורה בנושא התקציב – נדמה לנו שהשקל הישראלי הופך למאוים מרגע לרגע.

ככל שכמות הכסף שזורמת לישראל, הן לפקדונות והן למניות, גדלה – כך הופך המצב לרגיש יותר ויותר.

ההמלצות של בארינג
כיצד הן נראות היום

הבריטים אמרו: "קנה"

המניה	המחיר ביום ההמלצה	המחיר אתמול	השינוי ב-%
אפריקה	[illegible]	4272.4	[illegible]
נייר חדרה	[illegible]	164.2	[illegible]
ריבוע כחול	[illegible]	21.1	[illegible]
דלק	91.6	86.9	[illegible]
בינלאומי	[illegible]	378.1	[illegible]
כ"ל	[illegible]	2.2	[illegible]
כור	[illegible]	278.0	[illegible]
מכתשים	14.7	17.9	[illegible]
אורבוטק	[illegible]	12.9	[illegible]
אסם	20.9	23.5	[illegible]
סאיטקס	[illegible]	19.0	[illegible]

ממוצע התיק של בארינג +14.0%
מדד המשתנים מיום ההמלצה +15.2%

הבריטים אמרו: "מחיר מלא"

המניה	המחיר ביום ההמלצה	המחיר אתמול	השינוי ב-%
בנק לאומי	5.4	4.3	+26.4%
בזק	5.9	9.0	+58.0%
הכשרה	7.5	8.7	+16.0%
מת"ב	27.5	25.7	– 6.5%
נכסים	181.4	196.2	+ 8.0%
שופרסל	51.0	63.3	+24.1%
תדיראן	16.1	22.2	+37.7%
טמבור	7.2	8.0	+11.1%

ממוצע התיק של בארינג +20.5%
מדד המשתנים מיום ההמלצה +15.2%

• כל ההמלצות ניתנו ב־10.5.95. המחירים מתואמים לדיבידנדים ומניות הטבה.

> ככל שנוקף הזמן – תגובת הצריכה נמשכת והממשלה מפגינה אוזלת יד בנושא התקציב – נדמה שהאיום על השקל הישראלי גדל. ככל שכמות הכסף שזורמת לישראל, לפקדונות ולמניות, גדלה – הופך המצב לרגיש יותר

אבל אנחנו נגהג לקראת סוף השבוע כמו שר האוצר הנבחר, ובמקום לעסוק בשאלה המרכזית, המטרידה והקשה ביותר – הגירעון במאזן התשלומים – נעסוק בנושא נחמד, משעשע וקל. בטבלה ניתן לראות את רשימת המניות שלגביהן הוציא בנק ההשקעות הבריטי בארינג 11 המלצות בתחילת חודש מאי השנה, במסגרת שהפיץ ללקוחותיו על שוק המניות הישראלי.

מאחר שחלפה חצי שנה, נדמה שאפשר לעשות סיכום ביניים של איכות הניתוחים וההמלצות של בארינג. המסקנה העולה מהטבלה היא, שבאופן כללי, הצליח בארינג בהמלצה על שוק המניות התל אביבי, שעלה מאז פירסומה ב־15.2% במונחים נומינליים וב־14.2% במונחים דולריים. אשר להמלצות הספציפיות: תיק המומלצות של בארינג הניב תשואה דומה לתשואה של מדד המשתנים. דווקא המניות שעליהן אמר בארינג כי הן "במחיר מלא" – הניבו תשואה עודפת משמעותית על מדד המשתנים.

למעשה, הביצועים של בארינג היו יכולים להיות הרבה יותר טובים אלמלא פספוס אחד, דרמטי, בדו"ח שלו על מונופול התקשורת הישראלי – בזק. בארינג אמרו עליה שהיא נמצאת ב"מחיר מלא", ומאז היא התעלאה בעוד 50%. אם היתה עוברת מרשימת ה"מחיר מלא" לרשימת המומלצות – זה היה נראה הרבה יותר טוב; בעיקר משום שלבזק יש משקל מכריע בעלייה של 15.2% במדד המשתנים, שאליה השווינו את ביצועי התיק של הבנק האנגלי. מה שמשעשע בכל העניין הוא, שהמהלך הגדול של בזק, האחראי למרבית העלייה בשוק המניות, נבע מכניסתו של משקיע זר... אנגלי.

אי.סי.איי זינקה ב־9% לאחר הזכייה בפרויקט בסין

וול סטריט

צבי רבין

הדרך הטובה ביותר לעקוב בימים אלו אחר העצבנות הרבה ששוררת בשווקים בארה"ב היא באמצעות מעקב אחרי התנודות החריפות שנרשמות בבורסה שמעבר לדלפק. שלשום בלילה ירד מדד הנאסד"ק ב־2.75% בשיא וסגר לקראת סיום המסחר בירידה של 1%. אתמול החל המדד לעלות מיד עם פתיחת המסחר, ובסיום נסגר בעלייה של 2%. כמו בימים האחרונים, כך קרה גם אתמול, ושאר הבורסות בארצות הברית התאימו את עצמן להתנהגות בורסת הנאסד"ק.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר מניה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
אי.סי.איי	↑	22.4	9.1%	24.6
אפי	↑	71.0	2.0%	18.4
נס מגנ'	↑	24.5	4.3%	13.8
טבע	↓	36.6	–2.7%	11.6
אינדיגו	↑	23.2	0.5%	8.7
מדד דאו ג'ונס	↑	4787.6	0.5%	
מדד נאסד"ק	↑	1047.0	2.0%	

אבל מי שהתנהגו בשונה מהמגמה הכללית היו המניות הישראליות. מלבד כמה מניות שבלטו אתמול בלילה בעקבות הודעות או תיקון במחירים בעקבות הנפילות שלשום – הרי שמרבית המניות נסחרו בירידה. כך לדוגמה טבע ירדה בדולר ל־36.6 דולר. החברה פירסמה אתמול תגובה להודעה מהעיתונות ההונגרית שבה נטען כי משא ומתן לרכישת החברה ההונגרית לא עומד להיסגר בימים הקרובים.

המניה הבולטת היתה אתמול אי.סי.איי – זו המניה אתמול את כל הירידות החדות של השבוע שחלף, המניה הורה ל־22.4 דולר. אי.סי.איי הודיעה אתמול, כי זכתה בפרויקט ארצי של תקשורת נתונים בסין בהיקף של 60 מ' ד'. הודעה זו נוספת לעוד שלוש זכיות חשובות שעליהן הודיעה החברה ברבעון השלישי בהיקף של 168 מ' ד'. החוזה הראשון היה ספרינט מארה"ב בהיקף של 30 מ' ד'. לאחר מכן פירסמה החברה עוד שני הודעות זכייה, שתיהן בפיליפינים, בהיקף של 78 מ' ד'. בעקבות ההודעות הללו עלה מחיר המניה במשך הרבעון ב־55% – ממחיר של 14 ד'.

החל מהשבוע הבא יהיו עסוקות כל חברות התקשורת העולמיות בתערוכת טלקום דגבה. תערוכה זו, הנערכת אחת לארבע שנים, נחשבת לגדולה ולחשובה בעולם בתחום זה. לישראל לא חסרות נציגות בתחום זה – גילת, טלרד, תדיראן, אי.סי.איי, פלושה ועוד כמה חברות קטנות יותר ישתתפו בתערוכה זו.

אפי שב הגיעה אתמול לשווי שוק של 870 מיליון דולר – למחיר של 71 דולר. לפני כשנה וחצי, כאשר המניה נסחרה ברמה של 30 דולר למניה – העריך אחד האנליסטים בארצות הברית, כי מניית אפי יגיעו גם ל־100 דולר. תחזית זו נראית כיום מציאותית יותר.

הציבורות הישראליות בסקטור מניות המוליכים למחצה התעוררו אתמול והחזירו חלק מהירידות החדות של השבוע האחרון – מדובר בעיקר בחברות אי.בי.איי ואומאל. לעומתן מאוואר היתה היחידה ששמרה על מחירה, ואתמול היא שבה לעלות מחודש. מניית גיאוטק ממשיכות להיסחר סביב רמה של 9.3 דולר זה כמה ימים.

החברה הכריזה אתמול על תחילת התפעול של רשת התקשורת האלחוטית שהקימה באזור וואשינגטון די.סי. ג'יאוטק מקווה להקים רשתות תקשורת אלחוטית ניידות ב־36 ערים בארה"ב עד שנת 97'. ואולם עד כה הרשת היחידה שהקימה החברה היתה בפילדלפיה, ושם החלה החברה לקלוט לקוחות על בסיס ניסיוני, כחלק מהרצת הרשת.

QTEXT FAX+

הגירסה החדשה של
QTEXT FAX+ מציעה לך
עכשיו מגוון אפשרויות
חדשות בשיגור פקסים
ישירות מתוך מעבד
התמלילים QTEXT 5.5

שיגור תמונות בפקס
כעת ניתן לשלב תמונות במסמכי QTEXT, המשוגרים ישירות מן המחשב. התוכנה תומכת בקבצים בפורמט PCX או בפורמט BMP המקובל ב־WINDOWS.

שילוב חתימה בפקס
אפשרויות חדשות בהכתובת פקס: חוזים, זכרון דברים, הזמנות, הצעות מחיר וכל מסמך חשוב אחר, יכול לשאת את חתימת ידך.

תמיכה בכרטיס פקס CLASS 1
מהיום ניתן לשגר פקסים בדוב הפרוטוקולים המקובלים בשוק: CLASS 1, CLASS 2 ו־SENDFAX.

שילוב לוגו בראש ובתחתית המסמך
ניתן לשלב לוגו בראש ובתחתית המסמך בגודל משתנה.

יומן שידורים משופר
בנוסף ליומן שידורים כללי הותקן נוסף יומן שידורים שנתיים המאפשר למשתמש לראות את הפקסים ששידורם נכשל. ניתן לקבל הדפסה חלקית של היומנים ממספר עד מספר.
שיפורים אלו הוכנסו גם אל מערכת שרת הפקסים.

צפיה בפקסים ממתינים, הדפסת הערה ועוד...

ללקוחות המשתמשים בגירסת QTEXT FAX+ ו־QTEXT OFFICE
זכות עידכון בתנאים מיוחדים.

לקבלת פרטים נוספים והזמנות:

QTEXT
מעבד התמלילים המובן מאליו

דביר מוצרי תוכנה

קבוץ דביר	סניף תל-אביב
ד.נ. הנגב 85330,	רח' החרוץ 6
טל 07-910777	טל 03-5375234/5
פקס: 07-910151	פקס 03-5375236

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

כלל מחשבים תרשום רווח הון של 3 מ' שקל ממכירת אורנט

אורנט הולכת בדרכן של נייסקום, שני ומדינול – תמכור את החברה כולה ותממש רווח מיידי. בכל אחד מהמקרים היתה מעורבת חברה בורסאית

מאת גלית חמי

השבוע רשם ענף ההיי־טק הישראלי הצלחה נוספת – בעלי המניות באורנט חתמו על הסכם למכירת החברה לסימנס הגרמנית תמורת סכום המוערך בכ־30 מיליון דולר.

אורנט היא חברת היי־טק מכרמיאל המתמחה בתחום טכנולוגיות מיתוג מתקדם לרשתות תקשורת מקומיות, והיא אינה חברת ההיי־טק הישראלית הראשונה הנמכרת תמורת מזומנים לגורם זר.

חברות היי־טק ישראליות נוספות שקדמו לה, מצאו את הדרך המהירה למימוש ההשקעה בחברה – מכירת נכסים, ציוד וידע תמורת מזומנים, שעשו בכל המקרים רווחים גדולים לבעלי המניות. הראשונה היתה נייסקום שנמכרה ל־3COM, אחריה שני מחשבים, שנמכרה לאינטל ולאחרונה מדינול הצפויה להימכר לג'ונסון אנד ג'ונסון.

בכל העיסקות, היתה לחברה בורסאית נגיעה בדבר אם באמצעות השקעה עקיפה או ישירה, אשר הניבה לה רווח הון משמעותי בעקבות המכירה – נייסקום נמכרה ל־3COM תמורת 56 מיליון דולר, וכתוצאה מעסקה זו רשמה נייס רווח הון של 94 מיליון שקל.

מכירת שני מחשבים לאינטל תמורת סכום של 9.5 מיליון דולר וכ־10.5 מיליון דולר נוספים מתמלוגים, צפוים להניב למופת רווח כולל של כ־1.6 מיליון דולר.

מכירתה של ג'ונסון אנד ג'ונסון שעדיין לא נסגרה צפויה להניב רווח לקרנות הסגורות המנוהלות על ידי קבוצת חברת שרם.

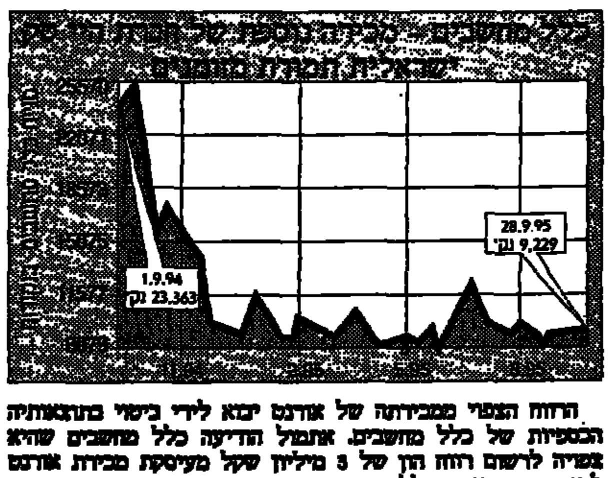

הרווח הצפוי ממכירתה של אורנט יבוא לידי ביטוי בתוצאותיה הכספיות של כלל מחשבים. אתמול הודיעה כלל מחשבים שהיא צפויה לרשום רווח הון של 3 מיליון שקל מעיסקת מכירת אורנט לסימנס הגרמנית. כלל מחשבים מחזיקה בכ־10.5% ממניות אורנט באמצעות החברה הבת מלם מערכות שבבעלותה המלאה.

שאר בעלי המניות של אורנט שצפויים גם הם לרשום רווח מהעסקה כוללים את קרן ג'מיני המחזיקה ב־26% ממניות אורנט וקרן הלדן המחזיקה ב־9%. בעלי מניות נוספים באורנט כוללים את קופת התגמולים קציר, תגמולים, גדיש קרנות גמולים, קופת תגמולים קרן אור, קרן השתלמות לאקדמאים במדעי החברה והרוח, שתי חברות זרות – יוניסיקל ופרסט ישראל, ושישה יזמים פרטיים – בת כספי, אורנה ברי, מאיר בורשטין, גבי בן דוד, אילן ליסביץ וחיים קורץ, המחזיקים יחד ב־36% ממניות החברה.

ההערכה היא, כי אורנט תימכר לסימנס בנובמבר 95', בתנאי שעד אז יתקבלו כל האישורים הדרושים לביצוע העסקה, (ובכלל זה אישורו של המדען הראשי במשרד המסחר והתעשייה) וכלל מחשבים תרשום את הרווח שינבע לה מהעסקה בדו"חות לרבעון הרביעי של השנה. עבור כלל מחשבים מדובר ברווח מהותי שעשוי להעביר את החברה לרווחיות לאחר ארבעה רבעונים רצופים אותם סיימה בהפסד.

מתחילת השנה רשמו מניותיה של כלל מחשבים ירידה של 21%, והיא נסחרת כיום בשווי שוק של 8 מיליון דולר, הנמוך ב־28% מהונה העצמי.

אי.סי.איי זכתה בפרויקט בסין בהיקף של 60 מיליון דולר

ברבעון השלישי הודיעה החברה על זכייתה בארבעה חוזים משמעותיים בהיקף של 168 מיליון דולר

מאת צבי רבין

אתמול בלילה זינקה אי.סי.איי בקרוב ל־10% בעקבות הודעה של החברה על זכייה בחוזה בהיקף של 60 מיליון דולר בסין. הודעה זו מצטרפת לעוד שלושה מכרזים חשובים בהם זכתה החברה ברבעון השלישי – בהיקף כולל של 168 מיליון דולר.

בשיחת ועידה שקיימה החברה מיד לאחר פרסום הדו"חות לרבעון השני, טענה ההנהלה כי החברה עומדת בפני כמה זכיות משמעותיות בחוזים גדולים – וכך אכן היה. אי.סי.איי הצליחה פעם נוספת להשיג מכרז משמעותי בסין – מדינה בה מקוות חברות רבות לתפוס פלח שוק.

החברה הודיעה אתמול כי חתמה על הסכם שיתוף פעולה לפיו תספק מערכת מידע מקושרת לצורכי מכס וסחר חוץ עבור ממשלת סין בהיקף של 60 מיליון דולר. המערכת תנצל את שיטות היישום של אי.סי.איי בנושא רשתות ארציות ובינלאומיות (WAN) ובנושא העברת מידע מרקה בצורה אלקטרונית. ההסכם נחתם אמש בירושלים.

פרויקט זה, הידוע בסין כפרויקט גולדן קסטמס, הוא אחד משלוש היוזמות הטכנולוגיות הלאומיות העיקריות שהוזמנו על ידי משרד התעשיות האלקטרוניקה של סין.

אי.סי.איי תספק ותתקין רשת הכוללת מספר רב של מערכות מיתוג מסגרות, ומערכות אחרות מתוצרת טלמטיקס אינטרנשיונל (חברה בת בבעלות מלאה), וזאת כדי לספק תקשורת נתונים לאלפי רשתות תקשורת מקומיות ולמשתמשי מסופים. לפי הסכם שיתוף הפעולה מתוכננים חוזי אספקה פורמליים שיסוכמו על ידי שני הצדדים. העסקה כוללת מימון לטווח ארוך שיועמד לרשות הלקוח הסיני. היא כפופה לאישורים מגורמים ממשלתיים שונים.

ההסכם של החברה בסין ממחיש למשקיעים פעם נוספת את השילוב המוצלח בין אי.סי.איי וטלמטיקס שהתמזגו ב־93' ואשר העניק לאי.סי.איי יתרון תחרותי.

העסקה המשמעותית הראשונה עליה הודיעה החברה סמוך למועד פרסום הדו"חות הכספיים לרבעון השני היה חוזה בשווי 30 מיליון דולר עם חברת ספרינט האמריקאית.

חלפו עוד 10 ימים והחברה סיפקה הודעה חדשה על זכייה בחוזה של 30 מיליון דולר מחברת פיליפין טלגרף מהפיליפינים. הודעה זו הביאה בשיאה לעלייה חדה של 14% במניות, ולמחזור ענק של כ־2.8 מיליון מניות. הסיבה היא שמדובר בחוזה לאספקת מוצרי SDH ולזה ציפו המשקיעים.

החברה לא זכתה בחוזה משמעותי בסדר גודל כזה כבר חודשים רבים, ובדו"חות ניתן היה לראות כי מכירותיה בתחום זה ירדו. זכייה זו בפיליפינים העניקה לחברה יתרון על פני מתחרותיה שהתמודדו על מכרז נוסף וכך אכן היה. לאחר חודשים רבים שבהם חיכו כמה חברות מתמודדות בעולם לתוצאות מכרז אחר בפיליפינים, הודיעה אי.סי.איי, כי היא תהיה אחת מהזוכות הגדולות במכרז. אי.סי.איי לא סיפקה פרטים מלאים על מכרז זה, אולם על פי הערכות מדובר בחוזה בהיקף של 150 מליון דולר, בו זכו ככל הנראה שלוש חברות.

בהודעת החברה נאמר, כי אי.סי.איי קיבלה מחברת הטלפונים הפיליפינית פיליפין לונג דיסטנס קומפני PLTD הודעה על כוונתה לרכוש ממנה מערכות ריבוב בשווי של כ־40 מליון דולר. כמו כן תרכוש PLTD מאי.סי.איי ציוד נלווה נוסף בשווי של כ־8 מיליון דולר.

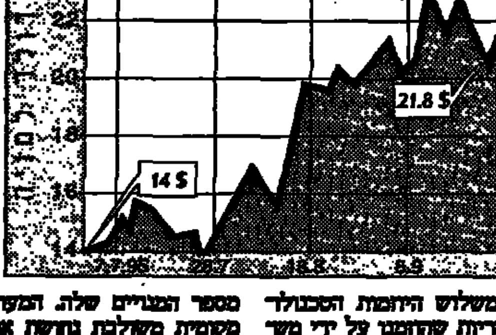

חברת הטלפונים הפיליפינית פירסמה את המכרז כחלק מתוכנית שמטרתה חיסול תור הממתינים לטלפון והגדלת קיבולת המערכת. במסגרת זו מתכננת PLDT פריסה רחבה של ציוד מסוג מערכות ריבוב בתוך מגמה במטרה להגדיל את המהירות ואת מספר המנויים שלה. המערכות ייפרסו ברשת מקומית משולבת נחושת או סיבים אופטיים.

PLDT שהיא המקבילה של בזק בפיליפינים, החלה ב־93' לרקום את תוכניתה להגדלה ניכרת של רשת הטלפוניה באיים. במסגרת זו תיכננה החברה התקנת 865 אלף קווים חדשים עד סוף 96' ועוד 600 אלף קווים ב־97'.

המוצרים שתספק אי.סי.איי – ACCESSPRODUCTS מציעים פתרונות להיררכיה הנמוכה ביותר של רשתות התקשורת – הרשת המקומית, ומתבססת על תשתית קיימת של כבלי נחושת. עלות החלפתם של חוטי הנחושת בסיבים אופטיים גבוהה מאוד, ולכן התפתחה בשנים האחרונות תעשייה שלמה שמסוגלת לספק פתרונות משופרים על בסיס התשתית הקיימת. מוצרים אלו שתספק אי.סי.איי מאפשרים הגדלת המספר האפקטיבי של קווים המותקנים על זוג חוטי נחושת, כמו גם הגדלת מהירות השידור.

בשבוע הבא אמורה להיפתח בז'נבה תערוכת התקשורת הגדולה בעולם – טלקום ז'נבה. בתערוכה ישתתפו כל החברות הבולטות בענף. ישראל תקים ביתן משלה בו ישתתפו חברות תדיראן טלרד, ועוד מספר חברות קטנות יותר. אי.סי.איי לא תציג את מוצריה במסגרת הביתן הישראלי – היא מעדיפה לעשות זאת בביתן משלה יחד עם טלמטיקס.

אנליסטים: שוק התרופות הגנריות יגדל בארבע השנים הקרובות ב־10 מיליארד ד'

כניסת החברות הגדולות לענף זה מחריפה את התחרות ומורידה את המחירים במהירות

מאת צבי רבין

הגידול החד בשוק התרופות הגנריות בארצות הברית ובאירופה צפוי על פי הערכות אנליסטים להמשך בקצב מהיר גם בארבע השנים הקרובות – זאת בעקבות פקיעת הפטנטים על מספר רב של תרופות אתיות.

התרופות האתיות נחשבות לתרופות בעלות שיעורי הרווח הגדולים ביותר בענף הפרמצבטיקה; חלומה של כל חברת תרופות קטנה הוא להצליח לפתח למחלה השכיחה מרשם תרופה אתית כזו בעלת שוק עולמי גדול. החברות שכבר הצליחו לפתח תרופות אתיות הן אלה הניצבות בראש סולם ההיררכיה של חברות התרופות בעולם. חברות כמו MERCK, גלקסו השווייצרית, CIBAGEIGY, בריסטול, מאיירס ובאייר. מה שמייחד אותן הוא מגוון גדול של תרופות אתיות שהן פיתחו – תרופות הנחשבות לשמנת של התעשייה הפרמצבטית בשל רמת הרווחיות הגבוהה, והן נחשבות גם לחלק הרווחי ביותר של כל התעשייה הכימית. חברות אלו מייצרות את התרופות שמכונות בלוקבאסטר – אותן תרופות שפורצות תחומים חדשים. כל תרופה כזו יכולה להימכר בשנה במיליארדי דולרים.

שלב אחד נמוך יותר בסולם זה הן החברות המייצרות תרופות חדשות לתחומים שבהם כבר קיימת תרופה. תרופות אלה מאופיינות בהיותן גורמות פחות תופעות לוואי, או מעניקות יתרונות נוספים לחולה. החברות הללו אינן פורצות תחומים חדשים, אלא מפתחות תרופות חדשות לתחומים קיימים, ולכן הן נקראות חברות ME TOO.

שלב אחד נמוך עוד יותר שייך לחברות המתחרות בשכלולים חדשים באופן הגשת התרופה לגוף של החולה. מדובר בטכנולוגיות חדשות, כלומר בחידוש פרמצבטי ולא כימי. היתרון הגדול שלהן הוא שהן מביאות את התרופה קרוב יותר ליעד ובכמויות גבוהות יותר למשתמש.

בתחתית הסולם נמצאות החברות הפועלות בתחום הגנרי, שכן הן אינן מביאות עמן כל חידוש בתרופה עצמה. יתרונן היחיד הוא המחיר שבו הן משווקות את התרופות שהפטנט עליהן פג (17 שנה בארה"ב). אף על פי ששוק זה הוא הכי פחות רווחי, בשנה האחרונה הוא נעשה תחרותי במיוחד, לאחר שכמעט כל החברות הגדולות בעולם שנמנעו עד כה מלפעול בשוק הגנרי אולצו להיכנס אליו. את ההסבר לכך ניתן בהמשך – אך תחילה כדאי לעמוד על כמה נתונים בדבר ציפיותיהם של האנליסטים מהשוק הגנרי.

עד שנת 2000 יפוגו אישורי הפטנט של כמה עשרות תרופות בלוקבאסטר, שיתרמו לשוק מכירות חדשות של עוד כ־10 מיליארד דולר. עם זאת, בזכות ההתקדמות הטכנולוגית נעשו התרופות במשך השנים יעילות יותר, ולכן יש אפשרות סבירה שמחירי תרופות הבלוקבאסטר יירדו בחוזקה.

"גידול ברווחי חברות התרופות ברבעון השלישי"

"חברות התרופות בארצות הברית יגדילו את רווחיהן ברבעון השלישי" – כך מעריכים מרבית האנליסטים בארצות הברית המסקרים את הענף. הרווחיות תעלה, שכן החברות הללו ייהנו מהמאמצים הרבים שהשקיעו בקיצוץ עלויות הייצור – ובשל מכירות מוגברות של מוצרים חדשים. הדבר שעלול לפגוע בתוצאות הכספיות לרבעון השלישי אלו הן התנודות בשערי המטבעות בעולם. במחצית הראשונה של השנה נהנו החברות הללו מהתנודות בדולר, במארק ובין. בתקופה זו נחלש הדולר לעומת מרבית המטבעות. ברבעון השני, לדוגמה, עלו המכירות ב־3% בשל התנהגות הדולר. ברבעון השלישי התחזק הדולר, ולכן צפויה ירידה של כ־1% במכירות.

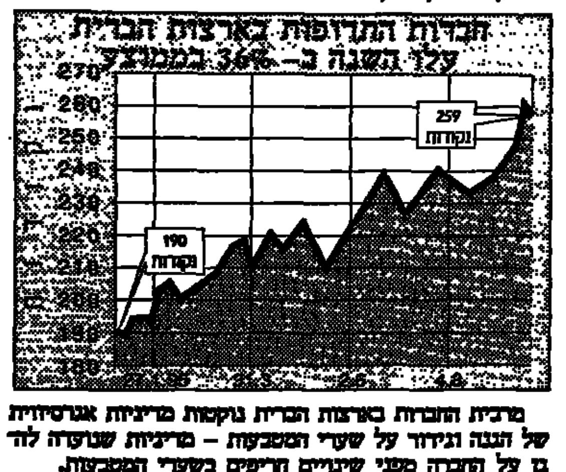

מרבית החברות בארצות הברית נוקטות מדיניות אגרסיבית של הגנה וגידור על שערי המטבעות – מדיניות שנועדה להגן על החברה מפני שינויים חריפים בשערי המטבעות.

להערכת האנליסטים העלייה ברווחי חברות התרופות ברבעון השלישי יהיה בשיעור ממוצע של 7.6% ברבעון השלישי, וההערכות הן כי גם ברבעון הרביעי תימשך המגמה. הבולטות שבחברות האמורות להציג עלייה במכירות וברווחים הן – אבוט, ג'ונסון את ג'ונסון, שרינג, מרק ופייזר.

רוב החברות אמורות ליהנות גם מהשיפור בשווקים באירופה. בשנה שעברה נפגעו חברות אלו ממאמצי רשויות הבריאות באיטליה וגרמניה להורדת העלויות של טיפולים רפואיים וקניית תרופות.

בשנות ה־80 גרמו העלאות מחירים חדות של מחירי תרופות חדשות את צמיחת הרווחים אצל מרבית יצרניות התרופות. תהליך זה נעצר בעת האחרונה בעקבות הקמה של רשויות ניהול בריאות בארצות הברית, כמו ארגונים לקיום בריאות HMO – אלו מנעו העלאות מחירים באמצעות שימוש בתרופות גנריות זולות יותר – או דרישה מהחברות הגדולות להוריד מחירים לגוף שיקנה כמות גדולה של תרופות.

אבל הנתון החשוב ביותר בשוק הגנרי הוא התחרות החריפה שהכניסו החברות הגדולות בענף. מרבית החברות מעדיפות לחדור לענף זה באמצעות רכישות של חברות קיימות. כך לדוגמה רכשה MERCK לפני כשנה וחצי חברת המצה בתחום תרופה גנרית חדשה. גם חברות אירופיות גדולות החליטו להיכנס לשוק זה – HOECHST הגרמנית רכשה את קופלי האנגלית, וכך גם חברת BASF – אחת משלוש חברות הכימיה הגדולות בגרמניה – שרכשה את חברת קנול.

הסיבה העיקרית לכך שהחברות הגדולות נאלצו להיכנס לתחום זה היא השחיקה המהירה במחירי התרופות האתיות, לאחר שפג הפטנט. בדרך כלל יורד מחיר התרופה תחילה ב־70%, לאחר מכן ב־50%, ובכל שיותר חברות גנריות נכנסות לתחום, כך יורד המחיר מהר יותר. מקצת החברות האתיות מייצרות תרופות גנריות לתרופות אתיות שהן עצמן ייצרו ואשר פג תוקף הפטנט שלהן, אבל מרביתן מייצרות תרופות גנריות למתחרותיהן.

סיבה נוספת לכניסתן של החברות הגדולות לשוק נעוצה בהתרחבותו של השוק הגנרי בשיעורים חדים בשנים האחרונות, לפיכך החלו כמה מהחברות הגדולות לחוש מאוימות.

העלייה החדה בשוק זה נובעת בין השאר מסף הכניסה לשוק הגנרי שירד עד מאוד בשנים האחרונות בעקבות חוקי וקסמן; לפני 20 שנה נדרש הון עתק כדי לקבל אישור לשיווק תרופה גנרית, וגם תהליך הבדיקה של רשות התרופות והמזון בארצות הברית היה ארוך מאוד. אולם בעקבות חקיקה חדשה של סנטור יהודי, וקסמן שמו, הואץ עד מאוד תהליך אישורן של תרופות גנריות, וכיום מחיר האישור לתרופה כזו לחברה הוא כ־250 אלף דולר. לדוגמה, מחיר אישור תרופה אתית נע בין 100 ל־200 מיליון דולר – המחיר תלוי בעוד כמה גורמים.

יש אנליסטים הטוענים, כי עדיין קשה לחברות הגדולות להתחרות באותן חברות קטנות המתמחות אך ורק בשוק הגנרי. אולם אין ספק, כי הנהנים הגדולים מהתחרות בשוק הגנרי, שהתפתחה בשנה האחרונה, הם הצרכנים, שכן מחירי התרופות לצרכן ירדו ירידה חדה מאוד.

ניו־יורק / 28.9.1995

שם החברה	מחיר סגירה	שינוי ב-%	BID	ASK	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה	נמוך	% שינוי שנתי 95	במליוני דולרים: הון עצמי	רווח שנתי	מכירות	שווי שוק	מכפיל רווח
מדד ישראליות	164.79	0.9	---	---	165.48	163.22	---	---	170.63	108.68	43	---	---	---	---	---
סאיטקס	18¾	0.7	18¾	19	19¼	18⅝	102,200	1,916,250	24¾	15½	14	723.0	48.9	723.0	799.5	16
טבע	36⅝	−2.7	36½	36¾	37⅝	36½	316,800	11,602,800	43⅜	21⅜	51	368.0	74.8	613.0	1964.2	26
אי.סי.איי.	22¾	9.1	22⅝	22⅞	22¾	20½	1,098,600	24,581,175	23⅜	11¼	65	351.0	82.0	423.0	1675.7	20
אדיוטיקס	1 7/16	0	1 7/16	1⅝	---	---	---	---	2 3/16	15/16	5	9.8	−5.9	7.4	8.6	---
אדיוסופט	7¾	5.1	7½	8¼	7⅞	7¼	10,500	81,375	9¾	5⅞	11	18.0	2.0	10.7	31.0	15
אורבוטק	12¾	−1.0	12⅝	13⅛	13	12¾	36,800	469,200	13¾	8	57	59.0	13.0	123.0	153.5	12
אי.אי.אס	2¾	−6.4	2 11/16	2⅞	2 13/16	2⅝	9,600	26,400	4⅛	1⅞	10	64.0	−16.5	86.0	38.3	---
אי.אס.ג'י.	3½	0	3 7/16	3⅝	3½	3⅜	24,500	85,750	4⅝	1	84	5.0	−3.6	3.4	15.9	---
אלביט	21¼	0	21¼	22	22	21¼	2,300	50,025	24¾	16¼	4	374.0	24.0	741.0	446.5	19
אלדין	11¼	−2.2	11⅛	11⅜	11⅜	11	59,000	656,375	17¼	4½	92	13.6	3.0	9.5	72.3	24
אלסינט	2¾	0	2⅝	2¾	2¾	2⅝	34,200	94,050	3½	1¾	45	177.3	9.2	242.0	218.4	24
אלרון	11⅝	5.7	11	11⅝	11⅝	11⅜	100	1,162	12¼	8	28	195.0	8.1	459.0	236.0	29
אלקטריק פיול	7 15/16	−0.8	7 15/16	8⅛	8⅛	7⅞	13,100	103,981	13⅞	4¼	27	14.0	−8.6	4.2	67.8	---
אם. סיסטמס	3⅝	0	3¼	3⅝	---	---	---	---	7	3⅛	−18	8.5	−2.8	5.5	18.2	---
אריאלי	6½	−3.7	6½	6¾	6¾	6½	7,100	46,150	7¼	6	30	4.2	1.6	43.0	18.2	---
אראל	3 7/16	5.8	3¼	3⅝	3⅝	3¼	10,900	37,468	4¾	2⅝	−14	9.8	1.1	4.1	13.5	12
ארית	1⅛	0	1 3/32	1⅛	1⅛	1 3/32	19,000	21,375	1 39/64	⅝	−25	8.4	−2.5	28.0	6.9	---
אשד רובוטק	31/32	10.7	⅞	31/32	31/32	⅞	3,800	3,681	1⅝	¾	94	10.5	−0.7	8.8	9.7	---
בי.ג'י.אר	8	0.8	7⅞	8	8	7⅞	9,700	77,600	8½	3⅝	60	12.8	−1.9	16.8	46.6	---
ביוטכנולוגיה	3¼	4.0	3⅛	3¼	3¼	3 1/16	108,900	353,925	4¼	2	51	23.3	−7.7	17.0	122.6	---
גילת	27¾	1.4	27	27¾	27¾	27	8,500	232,687	29¼	12	128	39.6	7.0	34.2	228.6	33
די.אס.אס.איי.	11 5/16	5.2	11⅛	11⅜	11⅜	10⅝	84,800	959,300	13½	4¾	138	48.7	10.8	103.0	79.4	7
הבשורה ישוב	8¾	0	8¾	9	---	---	---	---	12	7¼	−23	168.0	1.2	238.3	78.0	65
הנדרייד	1 11/16	−3.6	1 11/16	1 13/16	1 11/16	1 11/16	1,200	2,025	2 5/16	1 5/16	11	16.4	0.5	8.3	18.9	38
טיטר רביעי	6⅛	4.3	5⅞	6⅛	6⅛	5⅞	4,000	24,500	8¼	3⅜	48	22.3	−18.1	32.2	67.2	---
טאואר	32 1/16	2.6	32	32½	32¾	31½	108,800	3,488,400	36	10¼	191	61.6	13.3	75.9	320.6	24
טי.ג'י.ג'י.	1⅜	−3.4	1⅜	2	2 1/16	1¾	30,200	52,850	2¼	1 1/16	75	5.6	−0.1	3.6	5.3	---
טכנומטיקס	12⅝	3.1	12⅝	12⅞	12⅞	12	51,300	647,662	13¾	3⅝	146	44.3	3.5	28.6	99.2	28
טלגרף	1¾	0	1½	1¾	1¾	1¾	300	525	3⅛	1⅛	−33	---	−8.1	3.5	5.7	---
טלדטה	7¾	0	7¾	8⅛	8⅛	7¼	22,500	174,375	10⅛	4⅛	63	47.8	−6.3	22.7	80.4	---
ישטק	17/64	21.4	7/32	9/32	9/32	¼	23,000	6,109	½	7/32	−47	10.0	−1.5	0.4	4.9	---
כרמל	14⅛	1.8	14⅛	14⅞	14⅛	13⅞	1,200	16,950	15⅛	7	92	23.0	4.6	101.0	---	---
לן-נט	25⅞	−0.5	25⅞	26⅛	26⅛	25⅞	37,700	975,487	26⅛	15⅞	10	84.5	8.6	85.0	276.3	32
לייזר	10¼	0	10⅛	10¼	10⅜	10⅛	27,300	279,825	11½	4 15/16	78	13.8	4.5	44.8	59.1	13
לנופטיקס	15¾	0	15¼	15½	15½	15	17,400	265,350	17½	6	88	37.0	6.4	22.4	91.2	14
מג'יק	7¼	−3.3	7	7⅜	7¼	6⅞	10,800	78,300	11½	3⅝	23	13.4	−1.8	21.6	28.1	---
מגל	3⅜	0	3⅜	3¾	3¾	3¼	21,200	79,500	5	2¾	25	15.0	1.7	18.3	18.7	11
מדיסאל	1¼	0	1¼	1½	---	---	---	---	1⅞	9/16	−33	3.2	−2.6	0.1	10.6	---
נייר חדרה	54½	0.9	54⅝	55⅛	54½	54½	300	16,350	59¾	41½	16	163.0	21.9	323.0	207.1	9
נקסוס	5½	−6.4	5½	5⅞	5½	5½	6,700	36,850	6⅛	---	−88	163.0	21.9	323.0	20.9	1
סיליקום	2⅝	0	2⅝	2⅝	2⅝	2⅝	7,600	19,950	4¾	2	−36	5.7	−0.1	2.7	7.6	---
[illegible]	3⅛	−2.0	3⅛	3¼	3⅛	3⅛	2,700	8,437	3½	1½	47	12.0	−0.3	30.0	21.4	---
עידן	9/16	−14.3	17/32	21/32	⅝	9/16	13,000	7,312	25/32	¼	64	12.3	−2.4	21.0	16.7	---
פין לבוד	7	1.8	6⅞	7⅛	7	7	700	4,900	8½	5⅜	12	25.0	2.8	97.0	21.0	8
ראדא	4 11/16	4.2	4⅝	4¾	4 11/16	4½	77,200	361,875	6⅛	3	25	13.0	0.1	34.0	27.5	275
קומפ	¾	0	⅞	1⅛	---	---	---	---	3⅝	¾	−73	2.9	−0.2	4.5	4.0	---
ת.ש.ג.	4	0	3¾	4⅛	---	---	---	---	4¾	3¼	19	60.0	14.0	206.0	104.8	7
תאות	3⅜	−3.6	3 5/16	3½	3½	3⅜	6,500	21,937	4⅝	1 11/16	32	---	---	17.5	30.0	---
תרו	6⅞	−1.8	6⅞	7¼	7¼	6⅞	4,000	27,500	8½	6½	−7	23.8	3.7	47.3	65.4	18
תדיראן	22¾	1.1	22¼	22½	22⅜	22⅛	1.700	38,037	25⅛	15	7	218.0	20.8	915.0	438.8	21
אופאל	18¼	4.3	17¾	18¼	18¼	17½	65,600	1,197,200	25¼	14	30	40.6	5.7	32.3	156.9	28
אי.ג'י.אי	28	7.7	27¼	28½	28½	25¾	47,300	1,324,400	39¼	13	115	29.3	9.4	54.0	154.0	16
אמפל	5⅞	−6.0	5⅞	6	6 3/16	5⅞	17,100	100,462	7 3/16	5½	−12	176.0	5.6	83.0	139.5	25
אינדיגו	23⅛	0.5	23	23½	24¾	23	375,400	8,681,125	64¾	15¾	39	20.0	−10.4	128.0	1159.7	---
אפי	71	2.0	71	71½	71½	69½	259,200	18,403,200	71¾	24	158	130.0	28.0	158.0	853.4	30
אקרוס	7¾	1.6	7⅝	7⅞	7⅞	7¼	14,100	109,275	10⅜	6½	11	10.0	1.2	8.1	45.7	---
ג'אמפ	9¼	2.8	9⅛	9⅜	9½	9⅛	401,200	3,711,100	10	6¾	7	82.0	−52.2	80.7	468.3	---
די.אס.פי.	30½	−0.8	30¼	31	31	29½	231,100	7,048,550	34	10	205	38.0	3.5	17.8	243.1	69
די.אס.פי.גרופ	18	−2.7	18	18½	18½	18	71,600	1,288,800	26	13¾	−8	39.0	5.7	36.8	165.6	29
נס טכ'	24½	4.3	24⅝	24½	24⅝	23⅜	563,400	13,803,300	27¼	13	21	110.0	22.4	94.9	970.2	43
מרקורי	28¼	1.8	27½	28¼	28¼	27	80,300	2,268,475	29	11¾	105	95.0	2.3	30.6	361.0	157
ספיאנס	2⅛	0	2⅛	2½	---	---	---	---	2⅞	1⅛	−85	−7.3	−29.0	37.0	27.2	---
פארמוס	2 9/16	3.8	2 17/32	2⅝	2⅝	2 15/32	213,700	547,606	3 7/32	½	185	2.7	−12.5	0.1	37.2	---
פי.אי.סי.	25	1.0	24¾	25⅛	25	24⅝	12,900	322,500	28¼	20¼	−12	353.0	22.4	43.7	469.0	21
קומברס	21¾	−1.7	21⅜	22	22¼	21¾	168,400	3,662,700	23¾	11	83	112.0	14.5	113.0	432.8	30
קרן ישראל	11⅞	0	11⅝	12⅛	11⅞	11¾	9,200	109,250	12⅞	9	17	---	---	---	---	---

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו. הרווחים מהשקעה במניות הרשומות מתחת לקו המודגש חייבים במס.

כתבו עלינו בעיתון...
מפטרה לבית-לחם
באופן אישי ומבלי להתחייב שכך יהיה גם בעתיד, נמאס לי ממסעדות יאפיות אופנתיות שנותנות שום כלום עם רוטב בצלחת ושלא מדברות איתך בפחות מ־100 שקל לסועד. הלכתי אם כן ל"פטרה", מסעדה מזרחית חדשה ומצוחצחת ברחוב בן־יהודה 163 בתל־אביב (טל' 03-5227813), השייכת לאל־שייח' דיב מהכפר טורען. יש שם שלט המודיע כי תמורת 38 עד 45 שקל מגישים ארוחת דגים או בשרים מלאה. איך שנכנסתי ראיתי את מוריס בנין, מלונר קשיש שעמד שנים בראש מסדר אבירי הגריל והיה אחראי להמון סעודות אמיתיות במדינה. התלוצצתי איתו ואמרתי שבטח כבר נגמרו לו כל המסעדות. קיבלתי תשובה שמדי יום כשהוא רעב הוא סועד בפטרה, ואפילו הביא לעצמו כיסא מיוחד מהבית, המקל עליו את הישיבה. רק כשהגיעו הסלטים הטריים והדגים הטובים מהגריל תפסתי מה מוריס בנין מוצא כאן. אחר כך הגיעו פירות, בקלאווה וקפה לקינוח. הכל במחיר של 45 שקל. היה נחמד, והכי חשוב: דפקתי את השיטה התל־אביבית, שילמתי רק 50 שקל לארוחה מלאה עם משקה קל, וגם נהניתי מאוד.
לאה אתגר - מעריב סופשבוע, 9.6.95
פטרה דגים ופירות ים, בן יהודה 163 תל אביב, 5227813

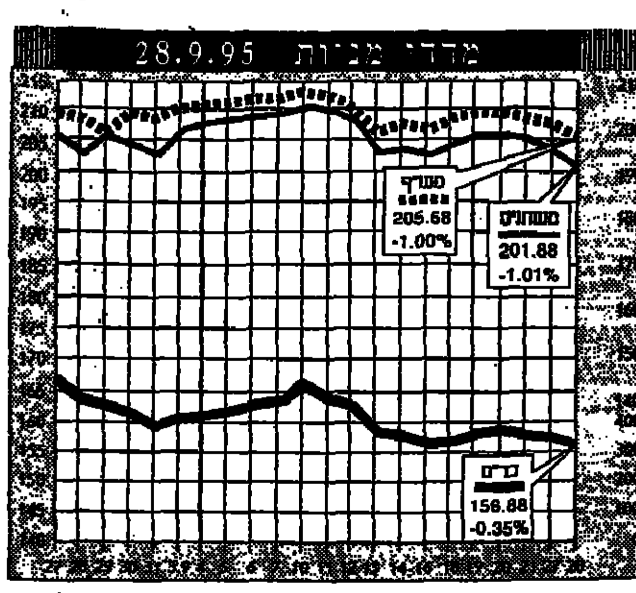

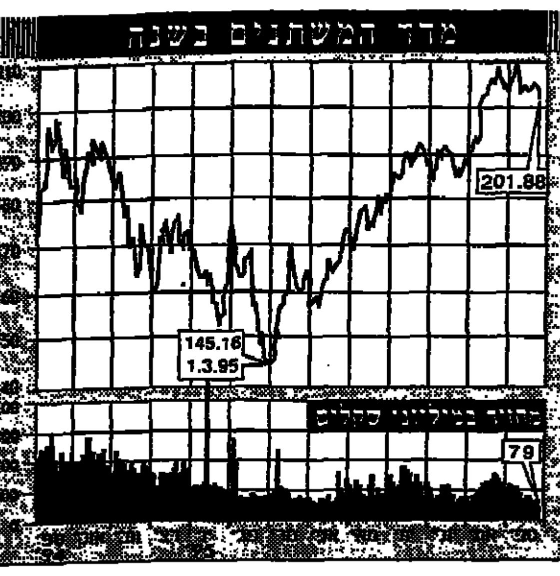

מדדי מניות

שם המדד	מדד בנקודות	% שינוי יומי	% שינוי מתחילת החודש	% שינוי מתחילת השנה	% שינוי ריאלי מתחילת השנה
כללי	182.77	−0.81%	−1.14%	11.60%	6.31%
כרים	156.88	−0.35%	−1.85%	2.42%	−2.44%
משתנים	201.88	−1.01%	−0.84%	16.31%	10.79%
מעוף	205.68	−1.00%	−0.75%	17.21%	11.65%
אופציות כללי	45.13	−1.72%	−4.81%	−29.31%	−32.46%
אג"ח להמרה כללי	176.81	−0.22%	0.11%	2.79%	−2.09%
בנקים משתנים	255.02	−1.01%	−0.68%	18.51%	12.89%
בנקים [illegible]	178.91	−0.49%	−5.79%	0.78%	−4.90%
חברות ביטוח	172.67	−1.34%	−2.98%	−5.63%	−10.11%
מסחר ושירותים	189.20	−0.36%	3.07%	25.51%	19.56%
נדל"ן וחקלאות	138.18	−0.55%	−5.06%	−1.42%	−6.10%
חברות תעשיה	191.16	−1.18%	−0.92%	14.78%	9.34%
חברות להשקעה	173.88	−0.33%	−2.46%	0.95%	−3.84%
השתתפות	40.86	−1.50%	−7.76%	−45.09%	−47.70%
מקבילה	188.75	−0.51%	−1.95%	−1.78%	−6.44%

מדדי איגרות חוב

שם המדד	מדד בנקודות	% שינוי יומי	% שינוי מתחילת החודש	% שינוי מתחילת השנה	% שינוי ריאלי מתחילת השנה
כללי	146.56	−0.12%	0.85%	4.90%	−0.08%
כללי 1000	145.94	−0.13%	0.86%	4.92%	−0.05%
צמוד למדד 1000	146.47	−0.09%	1.08%	5.03%	0.06%
צמוד שער מט"ח 1000	145.59	−0.50%	−0.42%	3.94%	−0.99%
כללי קונצרני	150.51	−0.04%	0.87%	4.61%	−0.35%
צמוד למדד קו.	150.89	−0.02%	0.91%	4.37%	−0.58%
צמוד שער מט"ח קו.	155.06	−0.33%	0.08%	8.03%	2.90%
מקים	136.50	0.07%	0.71%	11.16%	5.88%
גליל	141.17	−0.17%	0.60%	12.00%	6.68%
צ.מדד 1000, 0−2 שנים	150.65	0.16%	1.56%	7.03%	1.95%
צ.מדד 1000, 2−5 שנים	149.63	0.02%	1.25%	7.12%	2.03%
צ.מדד 1000, 5−7 שנים	149.21	0.00%	1.15%	5.03%	0.04%
צ.מדד 1000, 7−10 שנים	146.95	−0.44%	0.64%	3.20%	−1.69%
צ.מדד 1000, 10−15 שנים	139.73	−0.23%	0.24%	1.56%	−3.26%

מלוות קצרי מועד

מס' המלווה	מחיר	תשו' שנתית לפדיון	תשו' שנתית בניכוי עמלה	מחזור באלפי שקל	ימים לפדיון
1015	99.65	21.15%	19.83%	7957.3	5
1025	99.51	16.10%	12.39%	2311.8	12
1035	99.26	15.35%	12.89%	1943.1	19
1045	98.97	15.31%	13.46%	1008.7	26
1115	98.72	15.32%	13.80%	8049.3	33
1125	98.45	15.32%	14.02%	375.4	40
1135	98.40	13.34%	12.22%	128.7	47
1145	98.23	12.83%	11.82%	182.1	54
1155	97.65	15.29%	14.35%	1650.3	61
1215	97.37	15.38%	14.51%	8843.3	68
1225	97.11	15.34%	14.59%	2602.3	75
1235	96.90	15.05%	14.29%	2710.1	82
1245	96.77	14.42%	13.70%	639.5	89
116	96.37	15.10%	14.41%	2704.0	96
126	96.21	14.67%	14.02%	553.6	103
136	95.90	14.90%	14.27%	353.4	110
146	95.51	15.41%	14.80%	985.8	117
156	95.30	15.22%	14.64%	1902.7	124
216	95.19	14.72%	14.15%	270.1	131
226	94.77	15.27%	14.71%	1515.1	138
236	94.49	14.72%	14.18%	15.2	145
246	94.21	15.40%	14.87%	4464.2	152
316	94.81	15.24%	14.72%	4232.0	159
326	93.86	14.98%	14.47%	856.5	166
336	93.70	14.72%	14.22%	1033.2	173
416	93.08	15.02%	14.55%	3137.8	187
516	92.00	15.21%	14.76%	2446.1	215
646	90.00	15.13%	14.71%	1296.8	250
716	89.71	15.32%	14.92%	8438.9	278
756	88.78	15.25%	14.87%	3953.6	306
916	87.57	15.27%	14.89%	10941.6	341

אג"ח בפרמיה נמוכה

	האופציה להמרה	פרמיה ב-%
1	הראל [illegible]	−1.9%
2	ישפרו	−0.2%
3	אמריקה ישראל 2	0.3%
4	קרנ"ד	0.5%
5	אוסף ההשקעות ב'	0.7%
6	קרור השקעה 2	1.0%
7	כלל תעשיות 8	1.2%
8	אלקטרה 4	2.0%
9	בלמון	2.4%
10	[illegible]	2.6%

אופ' בפרמיה נמוכה

	שם האופציה	פרמיה ב-%
1	אורמה	−4.2%
2	מטמון	−2.9%
3	ברד	−2.7%
4	קמור ד'	−1.6%
5	[illegible] 1	−0.9%
6	[illegible] 1	−0.4%
7	מוקד	−0.1%
8	נקב(1)	0.3%
9	לפידות [illegible]	1.6%
10	[illegible]	2.0%

אג"ח ממשלתיות

מספר שנים לפדיון	תשואה שנתית	תשואה שנתית
0.5 − 1	2.53%	4.47%
1 − 2	2.21%	4.18%
2 − 3	2.62%	4.21%
3 − 5	2.88%	4.34%
5 − 7	2.76%	4.30%
7 − 10	2.79%	4.43%
10 − 13	2.81%	4.45%
13 − 17	3.01%	4.44%

תנודות בולטות באופ'

	שם האופציה	% שינוי
1	[illegible] אופ' 1	−56.2%
2	[illegible] אופ' 1	−55.8%
3	[illegible] אופ' 1	−48.8%
4	[illegible] אופ' 1	−35.8%
5	[illegible] אופ' 1	−27.0%
6	[illegible] אופ' 1	−26.0%
7	[illegible] אופ' 1	−25.0%
8	[illegible] אופ' 2	−23.6%
9	[illegible] אופ' 1	−23.0%
10	[illegible] אופ' 1	−21.5%

המוסדיים צפוים להתנגד לאישור מתן דמי היעוץ לשמרוק ולפועלים

שלושה שבועות לאחר שהעניקו לבני גאון את המענק הגבוה ביותר שקיבל אי פעם מנכ"ל בבורסה, מבקשים היום שמרוק ופועלים לקבל דמי יעוץ שנתיים של 400 אלף דולר כל אחד. חלק ממנהלי הקרנות הבנקים מעריכים כי ההצעה לא תקבל את אישור האסיפה

היום בשעה אחת עשרה וחצי בבוקר יתכנסו נציגי 22 קרנות פרטיות ובנקאיות במשרדי קונצרן כור. על סדר היום הם יתבקשו לאשר את החלטת דירקטוריון כור, להעניק לשמרוק ולפועלים דמי יעוץ של 400 אלף דולר, לכל אחד.

בנק הפועלים הוא בעל המניות הגדול ביותר בכור כיום המחזיק ב-25% ממניות הקונצרן. לפני כשלושה חודשים נכנס שותף חדש לקונצרן – חברת ההשקעות האמריקאית שמרוק – אשר רכשה את חלקה של המדינה בכור (22.5%). מאז נכנסה שמרוק למעורבות פעילה בחברה, היא הספיקה להטביע את חותמה בהחלטת האופציות השמנה שהעניקה למנכ"ל הקונצרן, בני גאון, מענק אשר שוויו הנוכחי מסתכם בכ-11.6 מיליון שקל.

הבונוס שקיבל גאון משמרוק יצר ללא ספק תקדים בשוק ההון המקומי, תקדים העשוי לשמש קפיצת מדרגה לגובה המענקים שיוולקו לעצמם בעתיד מנהלי הקונצרנים והחברות הציבוריות.

שלושה שבועות בדיוק חלפו מאז אושרה הקצאת האופציות לגאון ואנו עדים להתגוננות של למעלה ממחצית נציגי קרנות הנאמנות. היום יעמוד על הפרק שוב בעלות המניות העיקריות של כור – פועלים ושמרוק. השתיים מבקשות לקבל 400 אלף דולר מידי שנה תמורת מתן שירותי ייעוץ.

אלא שבעוד שבמקרה האופציות של גאון כינוס האסיפה היה רק עניין טכני ואישור ההקצאה היה למעשה מובטח מראש, הרי שאישור דמי היעוץ לפועלים ושמרוק הוא מקרה שונה. מאחר ששיעור אחזקותיו של גאון בכור נמוך מ-5% הרי שלצורך אישור הקצאת האופציות נדרש רוב רגיל אותו סיפקו בעלי השליטה, המחזיקים יותר מעל 50%.

במקרה של אישור דמי היעוץ לפועלים ושמרוק – הרי שמדובר באישור עסקה עם בעלי עניין, מה שדורש רוב של 33% מתוך בעלי המניות שאינם בעלי עניין בחברה ואכן ידרש רוב כזה אם קיימת האפשרות שההצעה לא תאושר.

משיחות שקיימנו אתמול עם כמה מנהלי קרנות פרטיים ומוסדיים נראה כי האסיפה שתתכנס היום לא תהיה עניין טכני בלבד. כמה מהם כבר ציינו כי בכוונתם להתנגד להצעה ולשאת דבריהם באסיפה.

"אילו שירותי ייעוץ מיוחדים יכול לספק בנק הפועלים לכור? אם תיגמלו את המנכ"ל בשל תרומתו הנכבדת לרווחיות הקונצרן במה לך שנות כהונתו לשם מה זקוקה כור לייעוץ?". מנהל אחת קרנות של אחד הבנקים אמר: "אני מעריך שכור לא תקבל את הרוב הנדרש וההצעה לא תאושר".

נראה כי אישור הענקת האופציות לגאון הביא להבעיט את הקרנות הגדולות אשר התנגדו להקצאה. יתרה מכך, הם לא רואים בעין יפה את ההחלטה של כור להפריד בין שתי ההצעות. "נראה כי מהתחלה רצתה כור להפריד בין מתן האופציות לגאון לבין דמי היעוץ לשמרוק ופועלים, שלא תיווצר התחושה שיד רוחצת יד – אבל נראה כי זה מה שקורה בפועל", אמר מנהל קופות הגמל של אחד הבנקים.

כמו במקרה האופציות, גם הפעם נראה כי המתנגדים העיקריים לאישור דמי היעוץ הם דווקא הגופים הבנקאיים, בעוד שהקרנות הפרטיות מעדיפות לשמור על פרופיל נמוך יותר.

כמה ממנהלי הקרנות הפרטיות עימם שוחחנו אתמול ציינו, כי אין להם שום בעיה עם גובה המענק שקיבל גאון – "ככל שגובה המענק יגדל כך תגדל התשואה שלנו על ההשקעה בחברה".

ואולם מי שיכריע היום את הכף יהיו דווקא הקרנות הבנקאיות ששיעור אחזקותיהם בקרב אלו שאינם בעלי עניין בחברה גבוה בהרבה משל הקרנות הפרטיות.

קרוב לוודאי כי מי שתמך באופציות לגאון יתמוך גם בדמי היעוץ לשמרוק ופועלים. רשימת התומכים באופציות כללה את נציגי קרנות אורהגרין, אתריות, דובדת שרם, ולד אבלבון, מיטב, סטנות תמיזה.

רשימת המתנגדים כללה את נציגי אילנות-כמותה, ריקלה, לאומי פיא, עצורה, מסגת, אבליסט, אפסילון, קפיטל, דיסקונט, ניסקום, וקונסוגנטל.

ברשימת הנמנעים נכלל נציגי בטחה, לווק ופועלים.

גלית חמי

אוסקר גרוס: מחיר היעד למניות אדיוסופט עד סוף '96 – 9–10 ד'

מניות אדיוסופט עלו אתמול ממחיר שפל של 6 דולר ל-7.5 דולר בסיום המסחר

חברת אוסקר גרוס היתה החתם המוביל בהנפקת אדיוסופט בארצות הברית ביולי '92 – במחיר 5 דולר למניה. לאחר מכן הפסיקה החברה לסקר את מניות אדיוסופט. בתקופה האחרונה חזרה האנליסטית של אוסקר, אביבית מהדיקליל, לסקר את החברה שוב, והעניקה לה מחיר יעד של 9–10 דולר עד סוף '96. מניית אדיוסופט נסחרה אתמול סביב 7.5 דולר, לאחר שירדה בסוף השבוע לשפל של 6 דולר.

אדיוסופט, החברה הבת של דגם מערכות, פועלת בתחום תוכנות הלומדה. מוצר הדגל שלה הוא ערכת מולטימדיה ללימוד אנגלית, המהווה 46% ממכירות החברה. מוצר זה הוא היחיד מסוג מוצריה של אדיוסופט שנעשה מעין נישה, ויש בכך כדי להגן עליו מפני תחרות. מנגד, שאר מוצריה של אדיוסופט אינם מאופיינים בייחודיות, ועלולים להיתקל בתחרות, כך סוברת האנליסטית.

אדיוסופט פועלת בענף תוכנות ה-Edutainment לומדות מולטימדיה אינטראקטיביות המיועדות ללימוד באמצעות משחק. אדיוסופט מציעה כמה לומדות, ומשתתפת בפרויקטים בשווקים שונים.

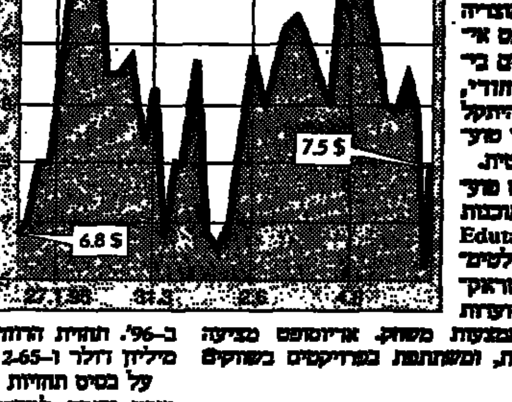

הלומדות בצמיחה מואצת

שוק התוכנות הלימודיות צומח בקצב מהיר ביחס לתעשיית התוכנה. היקף השוק בארה"ב בלבד נאמד ב-'94 בכמיליארד דולר. שיעור הצמיחה של שוק הלומדות עומד על כ-35% בשנה, ושווה מכפילי הרווח המאפיין את החברות הפעולות בו עומד על 35–45 לשנת '96.

ואולם, לדברי מהדיקליל, בדיקה השוואתית המתבססת על סוגי הלומדות, פילוח לשוקי יעד, השימוש במחשבים, שיעורי הגידול ושיטות המכירה, כל אלה מראים, כי אדיוסופט נבדלת מהחברות האחרות. עיקר ההבדלים נעוץ בהיעדר הכוחה של אדיוסופט לטווח הרחוק (שנת '97).

מעניין לראות, כי ב-'93 היוו מכירות תוכנות המדע והטכנולוגיה 74% מכלל מכירות החברה, תוכנות לילדים היוו 11%, התוכנות האנגלית הסתכמו ב-3% מכלל המכירות. ב-'94 הסתכמו מכירות תוכנת האנגלית ב-45% מסך המכירות, התוכנות לילדים הגיעו ל-20% מכלל המכירות.

בעקבות התזוזות שחלו בשוק הלומדות בארצות הברית נוטה החברה לייחד מאמצי שיווק דווקא בשווקים אחרים – ובמיוחד באמריקה הלטינית, באירופה ובאסיה.

אדיוסופט סיימה את '94 במכירות בסך 10 מיליון דולר וברווח של 1.7 מיליון דולר. בגרוס צופים, כי אדיוסופט תגדיל את מכירותיה ב-'95 וב-'96 בקצב של כ-20% בשנה – 11.78 מיליון דולר השנה ו-14.1 מיליון דולר ב-'96. תחזית הרווח לשנתיים אלו היא 2.22 מיליון דולר ו-2.65 מיליון דולר ב-'96.

על בסיס תחזיות אלו והבנתה שמניית אדיוסופט זכאית למכפיל עתידי 15–17, סבורים בגרוס, כי שוויה העסקי של אדיוסופט הוא 34–38 מיליון דולר. צירוף מזומני החברה מעלה את שווי החברה ל-42–47 מיליון דולר, שממנו גוזרים בגרוס מחיר יעד של 9–10 דולר למניות החברה.

הרווח של אדיוסופט למניה ב-'95, על פי אוסקר גרוס, יסתכם ב-0.47 דולר, וב-'96 – 0.56 דולר, בשנת '94 עמד רווח החברה למניה על 0.37 דולר.

צבי רבין

הודעות בורסה

גלית חמי

מקור הפורמיקה – מליון שקל בקו ייצור חדש
מקור הפורמיקה השקיעה כמיליון שקל ברכישת קו ייצור לציפוי לוחות עץ בגיליונות נייר מטופלים בשרפים מסוגים שונים וכן בגיליונות היד בעלי גימור לכה הנרכשת מעצמה. קו הציפוי יתחיל לפעול במפעל החברה שבמפרץ חיפה עד סוף '95.

מקור ציינה, כי מדובר בלוחות עץ מצופים, המשמשים חומר גלם לתעשיית הרהיטים, שבהם לא עסקה עד כה החברה. בשלב זה אין באפשרותה להעריך את השפעת רכישת קו הייצור על הכנסותיה ב-'96. מאז הנפקתה בסוף '94 הציגה מקור ירידה בתוצאותיה הכספיות, ואת המחצית הראשונה של השנה היא סיימה ברווח של 116 אלף שקל לעומת רווח נקי של 2.2 מיליון שקל במחצית הראשונה אשתקד. מניותיה איבדו לאחר הנפקתה 55% מערכן, וכיום נסחרת מקור לפי שווי שוק של 7.3 מיליון דולר ומכפיל הון של 1.

לידן – 2.5 מיליון ש' בחברה להבשרה מקצועית
לידן תשקיע בחברת עתיד הכשרות מקצועיות סכום כולל של עד 2.5 מיליון שקל, ותמורתם היא תקבל איגרות חוב צמודות מדד בריבית שנתית של 3%. אג"ח אלו יהיו ניתנות להמרה לתקופה של ארבע שנים עד לשיעור של 25.01% מהון מניות עתיד. עתיד היא חברה פרטית העוסקת בהכשרה מקצועית של כוח אדם בתחומי הבנייה, בבעלות דוד גבות, יצחק ריווידוב ודינה פורת.

אלרוד ובלגמין – 2 מיליון דולר בקניון בהרצליה
אלרוד ובלגמין חתמו על הסכם לרכישת חלק ממרכז מסחרי בהרצליה תמורת 2 מיליון דולר בתוספת מע"מ. מדובר בזכויות הבעלות בחלק מקניון בהרצליה, הכולל 4 חנויות בקומת הקרקע, 7 משרדים בקומה ג', ו-65% מהזכויות בשלושה בתי קולנוע שבקניון. החברות ביצעו את הרכישה באמצעות חברת אל-בל, המוחזקת בחלקים שווים.

ליפשיר – רכישת הקרקע ממבור לא תעלה לדיון
ליפשיר הסירה מעל סדר היום את הדיון על רכישת זכויות החכירה בשטח באזור עקיבא מידי מבור. אישור העסקה אמור היה להתקבל באסיפה הכללית שתכנס החברה ב-5 באוקטובר '95. באותה אסיפה תביא החברה לאישור את ההתקשרות לתשלום דמי ניהול למבור החזקות. שירותי הניהול הנוכחיים ניתנים מאז יולי '94 על ידי עודד רונן, המכהן כיו"ר פעיל של החברה ועל ידי רב צור, המכהן כמשנה למנכ"ל ועובד כחשב בליפשיר ב-60% משרה. השניים אינם מקבלים תשלום בגין השירותים מליפשיר.
בנוגע לעסקת רכישת הקרקע מידי מבור הודיעה ליפשיר, כי תפרסם בקרוב דו"ח מידי בנדון.

אמפנהיימר – מגעים בין השותפים בקרוילנד
בעקבות פנייתה של הבורסה מסרה אמפנהיימר, כי בינה לבין עלית לא מתקיים משא ומתן בנוגע למכירת חלקה בקרוילנד. כמו כן ציינה החברה, כי אכן עלו כמה רעיונות בעניין, בין השאר שהחברה תקנה את חלק השותפים בקרוילנד או להחליף להמשיך את השותפות בתנאים אחרים, אך כל הרעיונות הללו הם בשלב ראשוני ויזומי.

אורדע – הקרנות בעד ברנוס לאלפנדרי
נציגי קרנות הנאמנות תמכו במתן אישור מענק של 100 אלף שקל לשמעון אלפנדרי, מנכ"ל אורדע. רשימת התומכים כללה את נציגי דובדת שרם, דינגר ברנע ומיטב. נציגי אבליסט ויוניטרסט נמנעו. אלפנדרי יקבל את הבונוס בגין '94, שאותה סיימה אורדע ברווח נקי של 2.1 מיליון שקל ובמחזור מכירות של כ-36 מיליון שקל, לעומת הפסד של 3.6 מיליון שקל ומכירות של כ-31 מיליון שקל ב-'93.

מלון נביאים – בנות מהשקעת האם בחצי מחיר
מלון נביאים ירכוש מים סוף 25% מהזכויות של חברת החזקות המשותפת תמורת כ-1.9 מיליון לישי"ש. המחזה מוצגת מהסכם שהשקיעה ים סוף בחברת ההחזקות המשותפת. מדובר בחברה המחזיקה בבעלותה את בניין הינסטון האוס בלונדון, המיועד להסבה לבית מלון בן 280 חדרים.
ים סוף מחזיקה ב-27% ממניות מלון הנביאים, וה-50% מהמניות המשותפות. אחרי ביצוע העסקה יחזיקו ים סוף ומלון הנביאים כל אחת ב-25% מחברת ההחזקות המשותפת בעלת הבנב בלונדון, כאשר 50% נוספים מוחזקים על ידי קבוצת מרכזי שליטה. בכוונת הצדדים להסב אותו למלון ארבעה כוכבים בהשקעה הנאמדת בכ-19 מיליון לישי"ש, שתמומן בהלוואות בעלים והלוואות מוסדות פיננסיים שיובטחו בשיעבוד הבניין. הבניין נרכש בחלקים שווים על ידי ים סוף וקבוצת מרכזי שליטה תמורת סכום כולל של כ-7.5 מיליון לישי"ש, והסכום שתשלם מלון נביאים עבור מחצית מחלקה של ים סוף נקבע לפי מחצית מהסכום אותו השקיעה ים סוף ברכישה.

דורון גרופר פורש מקבוצת קווי אשראי
דורון גרופר פרש משורה של תפקידים בהם כיהן בחברות קבוצת קווי אשראי. גרופר כיהן כמנכ"ל טרייראינב, וכמנכ"ל באוקטובה הבנבינגהמר השקעות. הוא פרש מכל תפקידיו ב-28 באוגוסט '95. טרייראינב מסרה כי פרישתו מהחברה אינה כרוכה בנסיבות שיש להביאן לידיעת בעלי המניות.

אורהגרין – ברוקרים מצביעים לברוקרים
קרנות הנאמנות של אבליסט היו היחידים שתמכו בהענקת אופציות לאלדד תמיר, מנכ"ל אורהגרין שוקי הון. התנגדו להקצאת האופציות נציגי קרנות הנאמנות של מוריץ את סוכלר ובשאר. נמנעו – נציגי סטנות.

סקוריטס – עסקה מחוץ לבורסה בהיקף 2.7 מ' שקל
במניות סקוריטס בוצעה עסקה מחוץ לבורסה בהיקף של 2.7 מ' שקל בשער של 21.65 שקל למניה – מחיר העולה ב-6.5% ממחירן של המניות בבורסה. באופציות של סקוריטס בוצעה עסקה מחוץ לבורסה בהיקף של 42 אלף שקל בשער של 216 נקודות. בזיקית בוצעה עסקה מחוץ לבורסה של 11,300 ע.נ. בשער של 3,750 נקודות. באשר – 12,727 ע.נ. בשער של 579 נקודות. בקלדור – 9,000 ע.נ. בשער של 366 נקודות. באג"ח של אגבל ממחר – 243,380 ע.נ. בשער של 100 נקודות.

בעלי עניין קונים

החברה	בעל העניין	שער	כמות	**סכום	תאריך	החזקה
אורהגרין הון	אורהגרין	299–306	15,556	47	6–14.9.95	72.62
רנבאר טכנו' אג"א	מאגנ השק'	109.5–111	54,244	60	13–19.9.95	
רפרון אג' 1	רפרון (נבנה)	189–189.5	25,342	48	30.8–6.9.95	
הכשרה ביטוח	הכשרת הישוב	135.5–136	21,319	29	12–17.9.95	81.29
לבידי אשקלון	אליהו אפרים	2339	10,952	256	7–14.9.95	11.23
מאקפל אג' ב	ניר נס (בת)	64.5–65.5	81,724	53	11–13.9.95	
מגן נמפי	בנית החוקות	885–1030	156,752	1,444	10–14.9.95	17.55
סור ים	פולט סור	972	10,318	100	17–18.9.95	11.49
פמה	הרבלך אינוס	941–985	13,762	133	13–19.9.95	14.38
פסטורס	יואל	646	5,000	32	13.9.95	10.50
צמיתות	קלומר אג'	235	480,500	1,129	6.6.95	7.06
שלמית	אלישב	149.5	30,00	45	13.9.95	2.26
ברטל	אבים	177.5	31,579	56	4.9.95	6.54
דורי הנדסה	אליהו אפרים	248–251	228,492	571	4–13.9.95	6.27
הכשרת הישוב אג6	בנייני מיזרח(בת)	195.5	43,247	85	13–14.9.95	
הכשרת הישוב אג6	מלונות הכשרה	195.5	23,582	46	13.9.95	
סופרי	בר זהר (בת)	118.5	317,645	3,764	17.9.95	3.46
סופר אג' 1	בר זהר (בת)	51	3,418,962	1,744	17.9.95	
ים תיכון אג' 1	שקד דירות	70.5	65,771	46	13.9.95	
ים תיכון אג' א	מליבו	78.5	65,771	46	13.9.95	
מבני תעשיה	כלכלית ירושלים	349–422	637,559	2,553	11–14.9.95	20.38
מטעי הדר	נתיב עוז	31382–32010	351	112	28.8–4.9.95	15.93
מטעי הדר 5	נתיב עוז	24039–26575	803	199	28.8–10.9.95	2.04
מישור החוף	גולף השק'	473–500	66,988	325	11–19.9.95	10.60
נסיונל	הדר ביטוח	286	41,346	118	19.9.95	56.64
סאני	מלונית בן דב	361	12,782	46	11–12.9.95	7.36
עור	ורטהיים אחי'	310	330,000	1,023	19.9.95	
פילימי	ברזילי יעקב	1800–1890	542	10	10–14.9.95	33.11
צפריר	צפריר יעקב	600	167,186	1,005	14–19.9.95	77.79
קסלנה 1	ברנים נ"ע	1746–1750	1,292	23	6–7.9.95	1.04
קסלנה 5	ברנים נ"ע	761–845	2,986	24	6–10.9.95	0.22
קטור	אמרי	343	3,584	12	18.9.95	45.59
קפיטל	קפיטל (נבנה)	355–360	3,200	11	12–14.9.95	6.41
קליין	מגדל בניין	520–534	66,275	345	13–18.9.95	0.39
רסקו	כאם	1849	2,769	51	7–10.9.96	5.12
אלקו#	זלקינד גרשון	12510	720	90	13.9.95	46.86

תנועה זו מורכבת מעסקות במכירה

מוכרים

החברה	בעל העניין	שער	כמות	**סכום	תאריך	החזקה
אורטל	שניא זאב	297	24,610	79	10–11.9.95	19.50
רפרון	אמסלון קבאמי	2006–2021	10,524	212	3–10.9.95	7.65
רפרון	רפרון (נבנה)	2006	1586	32	3.9.95	22.24
מגן נמפי	בנית ישראל	885–1030	156,752	1,444	10–14.9.95	2.76
גמל	ישפק הון	154.5	10,800	15	11.9.95	4.18
אורטל	בן וחדין איתן	297	28,607	85	10–11.9.95	18.09
בלגמין אג' א	ספק מימון	97.5	304,350	297	19.9.95	
המלט	ילר השקעות	772–780	6,280	48	6–13.9.95	1.80
סופרי	אודים	1185	317,645	3,764	17.9.95	
סופר אג' 1	אודים	51	3,418,962	1,744	17.9.95	

* עסקות מחוץ לבורסה ** הסכום הינו באלפי שקלים

תגיד איפה הארוע שלך,
אנחנו נפתח שם סניף של הוויט הול.

וויט הול קייטרינג

צוות הוויט הול שמח להודיע לך על פתיחתו של שירות חדש: "וויט הול קייטרינג". בכל ארוע - משפחתי, חברתי או עסקי תוכל להזמין לבינת ביתך או לכל מקום פתוח שתבחר, את שרות הקייטרינג של ה"וויט הול". יחד עם ההתמחות שלנו בבשר תקבל גם מגוון של מנות ראשונות ואחרונות, את המלצרים שלנו וכל מה שארוע דורש.

steak house WHITE HALL
קייטרינג
טל': 03-5222562

סיאבול פרס

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

עדן

מפקח הקמה לטלויזיה בכבלים

בעל רקע טכני
נסיון בפקוח ותאום
לאחר שרות צבאי

נא לשלוח קורות חיים לעידן טלויזיה בכבלים (לידי יהודה פיינרו) ת.ד. 800 רחובות או בפקס 08-406646

למשרד הנדסי ותיק ומנוסה דרוש/ה

מודד/ת מוסמך/ת

* רשיון וידע במחשבים * משכורת + עמלות

ת.ד. 20535, תל אביב

לחברה מסחרית בתחום הפרסום דרוש/ה

איש/ת מכירות

דרישות התפקיד:
* יכולת עבודה בצוות
* תקשורת בין אישית ברמה גבוהה
* נכונות לעבודה מאומצת

קורות חיים לשלוח לת.ד. 30546 ת"א מיקוד 66853, משרה 700

להוצאה לאור
המפיקה מגאזינים מקצועיים
דרוש/ה

מנהל/ת מחלקת מודעות

תנאים טובים אפשרויות קידום

לקביעת ראיון 09-504498
משעה 14:00-16:30
או בפקס: 09-542018

צ'י סליון מבוטחים מרוצים

קופת חולים לאומית.
דרושים/ות
בחיפה ובקריות

אחים/יות מוסמכים/ות

לפנות לשרה טל': 04-624422

בריאות עם שירות

לכותרת הייטק - יחסי ציבור

מזכירה אינטליגנטית

* בוגרת לימודים על-תיכוניים
* מהירת תפיסה
* דוברת אנגלית ברמה גבוהה
עדיפות שפת אם
* הופעה נאה ויחסי אנוש טובים מאוד

לפרטים: טל' 03-6858855 פקס' 03-6851227

דרושים/ות בדחיפות לאזור השרון

"אריות מכירה"

רציניים בעלי מעוף
מתאים גם לסטודנטים
בסיס * עמלות *בונוסים

אנשיות טלמרקטינג

לאזור רעננה
בעל/ת נסיון ומוטיבציה
שכר גבוה

לפרטים נא לפנות ל-
09-454246
מיום ו' בין השעות 9:00-13:00 לאבי

דרוש/ה

מנהל/ת חנות המפעל בבנה

תאור המשרה:
מנהל/ת חנות המפעל לאבנים משתלבות ואביזרי גן וגרנוליט
השכלה:
הנדסאי/ת בנוף, גיל 30-40 נאה
כישורים נדרשים:
יכולת שיווק וקידום מכירות,
בעל/ת יוזמה ונסיון במכירות
שעות עבודה:
ימים א'-ה' 12:00-19:00
ו' 8:00-13:00

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 9533 ר"ג מיקוד 52522 עבור נתיבי-שיווק

למפעל אמן-מוצרי מתכת
דרוש/ה:

מפעיל מכונת ארוזיה

לעבודה במשמרות

תנאים טובים למתאימים!!!
נא לשלוח קורות חיים (לחנהל'ה)
לפקס: 08-579552

לארגון מסחרי בתחום התקשורת
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

* בעל/ת נסיון
* עדיפות לסוג 2 ומעלה

קורות חיים להגשה לת.ד. 30546
נא לציין על המעטפה משרה 250

דרוש/ה

פקיד/ת טלמרקטינג בתחום העיתונות

◆ 4-5 ימי עבודה בשבוע
◆ עבודה בשעות אחה"צ
◆ שכר על בסיס עמלות גבוה

העבודה מתאימה גם לגילאי 40-50
ואינה מתאימה לסטודנטים

☎ 03-6382030 לאיציק

"שפע" חברה לייצור ושיווק
ארוחות מובחרות (1984) בע"מ
דרושים/ות

* טבחים/יות ראשיים/יות
* טבחים/יות
* עוזרי/ות טבחים/יות

בעלי/ות נסיון
נא לפנות לחיים או מיכל 07-281727

צ'י סליון מבוטחים מרוצים

קופת חולים לאומית.
דרושים/ות
למרחב ירושלים

אחים/יות מחליפים/ות

לסניף רמות

אחים/יות

לפנות למלכה טל: 02-254173

בריאות עם שירות

אנשים מוכשרים

שלנו זה צבע

תסיבה הכימיה צומחת ומתפתחת

למפעלנו בנתניה דרוש/ה

מפעילים/ות במתקן כימי

לעבודה במשמרות במתקני הייצור

דרישות התפקיד:
• השכלה מקצועית; עדיפות לטכנאי כימיה
• עדיפות לבעלי ניסיון בתעשייה
• הכרת מערכות מחשב – יתרון
• אנגלית ברמה טכנית
• תנאים טובים למתאימים

נא לשלוח קורות חיים למחלקת משאבי אנוש, ת.ד. 3190 פ"ת 49131, או לפקס 03-9255518

סודיות מובטחת

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

צבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

לחברת בלמוט בע"מ דרוש/ה

פקיד/ה מנהלה

דרישות: *הנהלת חשבונות סוג 2 (יתרון לחשבשבת) *אנגלית בסיסית *יכולת עבודה בלחץ
*עבוד תמלילים *סדר ודייקנות *יחסי אנוש מעולים

נא לפנות לחווה טל' 02-734720

דרוש/ה ל- דיסקין-ברודי ושות' - משרד עורכי דין

מזכיר/ה כתבן/ית

לעבודה אחה"צ (מ-14:00), יום שישי לסרוגין.
טלפון: 02-233181

ציקי - נגררים ווי גרירה
דרושים עובדים חרוצים

מסגר/מכונאי

להתקנת ווי גרירה ונגררים

מגורים ושכר הולם למתאימים

050-213636, 09-500738

צ'י סליון מבוטחים מרוצים

קופת חולים לאומית.
לסניף פתח-תקוה
דרושים/ות

פיזיותרפיסט/ית
לחצי משרה

לבורנט/ית
למשרה חלקית בשעות הבוקר
לטלפן למנהל טל': 03-9312373

בריאות עם שירות

לחברה פרטית גדולה דרוש/ה

מנהלת חשבונות ראשית

תיאור התפקיד:
התאמות בנקים, ספקים ולקוחות,
הכנת דו"חות למוסדות ומאזנים לרו"ח.
דרישות:
■ סוג 3 לפחות.
■ נסיון של 5 שנים לפחות.
■ הכרת תוכנת חשבשבת על בוריה.
■ יכולת ארגון ועבודה בצוות.
למועמדת המתאימה מובטחים תנאים טובים, עניין ועבודה עם צוות איכותי.

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 5436 חיפה 31054 -לידי החשב-

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה

מהנדס/ת אזרחי/ת

דרישות המשרה:
* ידע ונסיון בתכנון ושרטוט ממוחשב (רצוי אוטוקאד)
* נסיון בעבודה בתחום תכנון כבישים, תנועה ופתוח שטח
* הכרת חוק התכנון והבניה ונסיון בהגשת בקשות להיתרי בניה
* נסיון בקשרים עם רשויות התכנון - יתרון
* בעל/ת רשיון נהיגה
* נסיון בעבודה של 3 שנים לפחות

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות-חיים
לת.ד. 2527 חולון, תוך ציון משרת מהנדס אזרחי.

מועצה מקומית כוכב יאיר
מכרז 4/95
דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות ראשי/ת וחשב/ת שכר

כישורים נדרשים:
* הנה"ח סוג 3
* ותק 10 שנים
* אחראי על הנה"ש של המועצה
* הכנת דוחות כספיים
* הכנת משכורות
דירוג: מנהלתי בהתאם לכישורים
היקף המשרה: 75%

מועד אחרון להגשת מועמדות 2.10.95
מועמדים יפנו בכתב בלבד לגזבר המועצה
לת.ד. 100 כוכב יאיר, מיקוד 44864

דלתא DELTA
דלתא טקסטיל שיווק בע"מ
דרוש/ה

מקדם/ת מכירות

לרשתות שיווק בגוש דן

* מוטיבציה גבוהה
* השכלה תיכונית ומעלה
* הופעה ויכולת ארגון
* רכב חובה
★ שכר בסיס+בונוסים+הוצאות רכב

נא לשלוח בצרוף קורות חיים לת.ד. 514 פ"ת
לידי יובל אלון

לירחון מחשבים - למחלקת המנויים

דרושה למשרה מלאה בחורה אחרי צבא
אחראית, יחסי אנוש מעולים, ידע בהקלדה

לפניות: החל מיום א' לזוהרה או ליל טל. 03-5794711

להקמת מערך המכירות הגדול
והמקצועי ביותר בפתח-תקווה,
ראש העין, הוד השרון, אריאל והסביבה
דרושים/ות

אנשי טלמרקטינג

בוקר/ערב

נציגי/ות מכירה

אנשי מכירות

לפגישות מתואמות

03-9347586

תנאים מצויינים למתאימים
משכורת יסוד+עמלות+בונוסים+נסיעות
התפקידים מוצעים
לאנשים איכותיים בעלי פוטנציאל

דרוש/ה

מנהל/ת תחנה למיון ביצים

*נסיון ניהולי מוכח * כושר מיסחרי ושיווקי
* מקום העבודה במרכז הארץ

פניות לת.ד. 239 הוד-השרון 45101 וגם לפקס: 09-912533

גונים טלויזיה בכבלים

לייגונים טלויזיה בכבלים"
דרושים

נציגי/ות שירות לקוחות

כישורים נדרשים:
*תודעת שירות מפותחת
*נכונות לעבודת צוות
*תקשורת בין אישית גבוהה
*השכלה תיכונית ומעלה

מתאימים:
*תפקוד בסביבה ממוחשבת
*אפשרות קידום
*הכשרה והדרכה הכוללים ליווי מקצועי צמוד

נא לפנות בצירוף קורות חיים לשירה
"גונים טלויזיה בכבלים"
רחי חומה 14 ראשל"צ
מיקוד: 75105 או לפקס: 03-9624141

דרוש

מנהל מכירות עם נסיון

לחברת יבוא מותגי הנעלה וספורט, באיזור ת"א
קורות חיים: ממלצים-לפקס 03-381656

לעיתון העיד
דרושים

יועצי פרסום

אינטליגנטים ונמרצים

★ כושר ביטוי ★ הופעה נאה ★ רכב

נא לפנות לרפי 03-5634666

צ'י סליון מבוטחים מרוצים

קופת חולים לאומית.
למכון הפיזיותרפיה בקרית-אונו
דרוש/ה

פיזיותרפיסט/ית
לחצי משרה

נא לפנות ליהודית טל': 03-6357251

בריאות עם שירות

דרוש/ה דפס/ית מנוסה

לדפוס גליון ורוטציה קטנה, ידע בהפעלת מכונות אחרות. העבודה במשמרות, נכונות לעבודה בשעות נוספות.

פרטים בטל': 03-5107818 משעה 13.00 עד 17.00
מקום העבודה: תל-אביב

דרושים

סגן מנהל מחסן

* עם ניסיון בעבודות מחסן
* הפעלת צוות עובדים * עבודה מול לקוחות
* נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות.

עובדים לאחר שרות צבאי

למחסן הפצה * עדיפות לרשיון ג' עד 15 טון

טלפון: 03-5799571/2

לחברת השכרת רכב בינ"ל
דרושים למשרה מלאה:

★ איש מכירות
למגזר המלונאי.
★ פקידת הזמנות INCOMING
רצוי בעלת נסיון
★ פקידי הזמנות למחלקת OUTGOING – רצוי בעלת נסיון
★ עובדים לסניף החברה
בנתב"ג- עבודה במשמרות.
★ מתכנת – בעל נסיון בסביבת
PC WINDOWS/DOS VAX
VMS-COBOL PATHWORKS

שפות והכרות תוכנות בתיירות יתרון.
רשיון נהיגה חובה.

קורות חיים יש להפנות בכתב-יד
לת.ד. 20557 ת"א מיקוד 67214.

חליף מפעלים תיירותיים
דרוש

איש שיווק ומכירות

חצי משרה
* השכלה רלוונטית או סטודנט/ית בתחום
* רקע ביהדות
* גיל 25-30
* רכב הכרחי
שעות עבודה גמישות
טלפון: 03-5231311

דרוש/ה

איש/ת מכירות

בעל/ת נסיון במכירות
מלון דירות (לא סיים שרינג)

לפנות בצרוף קו"ח ל"הומטה" סוקולוב 71 רמת השרון 47238
03-5407148

לאר.איי.אס. אבטחה

* קב"ס -לקצין בב"ס
* שומרים עד 50 - לקצין בב"ס
* שומרים עד 55 - למוסדות חינוך בראשל"צ
עבודה מידית-תנאים מצוינים
03-5618081

אהלית חוקר אכ"ב בעיים
סניף דן והשרון
דרושים/ות

סיירים/ות

לעבודה במשמרת
רצוי יוצאי יחידות קרביות
עם רשיון לנשק

טכנאי/ת אלקטרוניקה

יוצא/ת חא"א או מודיעין
טל. 5470001, 5405132

לחברת מזון בגוש-דן

נהגי ג' לחלוקה

בעלי נסיון
03-921128 חבי

משוד

(1980) מהנדסים יועצים בע"מ

לאשוד ולקוחותיה דרושים/ות

רוקח/ת

■ בעל/ת רשיון ישראלי
■ למשרה בעלת עניין ואתגר
■ תנאים מצויינים למתאימים
■ מקום עבודה ים/חיפה והצפון

מדריכי/ות מחשב

■ כושר הדרכה (אוכלוסיה מבוגרת)
■ 5 ימי עבודה בשעות הבוקר
■ יחסי אנוש טובים
■ מקום העבודה חיפה/טבריה/ים

מהנדס/ת ייצור

■ מהנדס/ת כימיה 5-8 שנות נסיון
■ רקע במפעל לייצור מעגלים מודפסים הכרחי

מנהל/ת תפעול

■ הנדסאי/ת תעשיה וניהול 2-6 שנות נסיון
■ רקע בתפקיד דומה הכרחי

מנהל/ת חשבונות

■ 4-8 שנות נסיון סוג 3
■ רקע בחברה תעשייתית יתרון

מזכיר/ת מפעל

חרט/ת C.N.C

מנהל/ת חשבונות

■ 1-2 שנות נסיון סוג 1-2
■ רקע בהפעלת מיכפל יתרון

קורות חיים נא להפנות לא.ש.ד. (1980) מהנדסים יועצים בע"מ רח' יוני נתניהו 3א' א.ת. חדש אור יהודה, 60376
או לפקס: 03-5333312

מדינת ישראל
משרד החינוך התרבות והספורט

תחום משאבי אנוש

הודעה תיקון

מכרז משולב (פנימי והיצוני) מס' 581/95

פרטי המשרה צ"ל

תואר המשרה:	מפקח/ת כולל/ת (בתי-ספר יסודיים-מגזר ערבי)
היחידה:	לשכת מחוז הצפון
דרגה:	מדריך, מפקח
מס' המשרה והיקפה:	2231/080 (שלמה)
מקום העבודה:	נצרת
איזור פיקוח:	מחוז הצפון

פיקוח על בתי-ספר יסודיים ערביים במחוז הצפון.
ידיעת השפות העברית והערבית על בוריין.
שאר הפרטים בעינם עומדים

למרכז להכשרה מקצועית ברעננה
דרוש/ה

מדריכה להכשרת תלמידים לניהול P.C

בעל/ת השכלה באלקטרוניקה ובמערכות הפעלה של מחשבי P.C
לפנות לטל': 09-7719444 למרגלית

מ.עמית יועצים בע"מ

עו"ס, אח/ות מוסמך/ת מדעי ההתנהגות

לעבודה במסגרת "חוק סיעוד".
אפשרות לניהול שלוחה.
רכב וידיעת שפות-יתרון.
שאיפה למצוינות בעבודה-תנאי

שנקין 19 גבעתיים, 03-5710024 ,316834

א.י. הכוונים בע"מ
✓ יעוץ בשיווק ✓ איבחון והשמה ✓ שרותים פיננסיים

לחברה מתמחה ביעוץ עיסקי, מסחרי בת"א
דרושים/ות

אנשי מכירות שטח

● נסיון במכירות: בשוק הפרטי/מסחרי
● השכלה תיכונית (יתרון אקדמאית)
● רכב (רצוי)
● למתאימים יינתן קורס באומנות המכירה
● תנאי העסקה מעולים

קורות חיים לשלוח לת.ד. 2159 רחובות 76121
טלפון 08-361774 משרה 201

צ'י סליון מבוטחים מרוצים

קופת חולים לאומית.
דרושים/ות

רוקחים/ות מוסמכים/ות

לסניפים:

נתניה:	09-607222
חדרה:	06-325813
אריאל:	03-9366012
קרית-גת:	07-881422
חיפה:	04-624422
ירושלים:	02-254173/4

נא לטלפן למנהלי הסניפים
או לרוקח הראשי 03-9222026, 03-9231748

בריאות עם שירות

המשביר לצרכן
בכלבו חורב
דרוש/ה

מחסנאי/ת

המעוניינים יתקשרו למזכירות הכלבו. טלפון: 04-253585/94

לחברה מובילה בתחום המיכון המשרדי
דרוש/ה
לאזור חדרה נתניה

איש/אשת מכירות

נסיון בשיווק מכונות צילום והעתקות
תנאים טובים למתאימים
קורות חיים ונסיון נא לשלוח
לת.ד. 242 קרית אתא 28000

לאולם שמחות בגוש דן

דרושים:
* שף מטבח עם נסיון מוכח
* טבחים למטבח חם-קר
* קונדיטור מקצועי
תנאים טובים למתאימים

טל. 5799091-2 גבי או משה

איש/ת מכירות

בעל/ת נסיון
לחברה מובילה בתחום האלקטרוניקה

לעבודת שטח
באזור כפר-סבא רעננה
* נסיון מוכח - רצוי במערכות מתח נמוך
* רשיון נהיגה
* נכונות לעבודה קשה ותיגמול נאות.
* משכורת + אחוזים

טל. 09-959319/21

מטב השרון

עובד/ת סוציאלי/ת

לתפקיד השמה, הדרכה ופקוח על מטפלות
■ משרה חלקית ■ 3 שנות נסיון ■ בעל/ת רכב

טל. 09-563106, 09-581320

הסתדרות הצופים העברים בישראל
ההנהגה האזורית לצופי המרכז

דרושים/דרושות
◆ מרכזי שבטים
◆ רכזי הדרכה
◆ מדריכי שכב"ג (רצוי בוגרי צופים)

העבודה במשרה מלאה/חלקית, כולל בשעות לא שגרתיות.
לפנות להילה/שושי: 03-6303680

לסופרמרקט ברעננה והרצליה דרושים/ות

✓ מנהל/ת
✓ סגן/ית מנהל/ת

רצוי ניסיון בתחום ☎ 09-959054

א.י. הכוונים בע"מ
✓ יעוץ בשיווק ✓ איבחון והשמה ✓ שרותים פיננסיים

לאחד מלקוחותינו בתחום מיזוג האויר
דרושים/ות

אנשי מכירות לאזור המרכז

● נסיון במכירות חובה.
● רקע טכני ולאו נסיון במיזוג אויר.
● בעלי רכב פרטי.
● תנתן משכורת בסיס+אחוזים ואחזקת רכב.

קורות חיים לשלוח לת.ד. 2159 רחובות 76121
טלפון 08-361774 משרה 101

לתחנות שירות בכל הארץ
דרושים

אלקטרונאים

להתקנות וטיפול במכשירי קשר
ופלאפון ברכבים
* מסודרים ומוצאים לעבודה קבועה ומיידית
לדידי 03-5354630

נ.ט.ל.י. החברה לשרותי רפואה דחופה בע"מ

פונה אליך

אם השווק והמכירות אצלך בדם אתה מתאים לנו

אנו מחפשים

אנשי מכירות מצליחנים לשווק
סל מוצרים בריאותי
חובה: * מוטיבציה גבוהה
* גיל 30 עד 50
* צעירים ובריאים בגופם ובנפשם
* רכב

אנו מציעים

*חברה כלכלית עם גב איתן
*קבוצה תומכת ומעודדת
*פרנסה מכובדת
* רכב חדש למצליחנים לאחר שלושה חדשים
*השתלבות בחברה איכותית

נא לשלוח קורות חיים לנ.ט.ל.י.
אבא הלל 17/א מיקוד 52522 ר"ג או
לפקס מס' 03-5757797 עבור ביטוח

בנק לפתוח התעשיה בישראל בע"מ

הודעה ללקוחותינו

שינויים בעלות האשראי בחשבונות עובר ושב/חח"ד
להלן שיעורי הריבית השנתיים החדשים החל מיום ה' 28.9.95:

1. חשבון חח"ד

א. ריבית	שיעור השינוי	העלות החדשה המרבית תעריפית	העלות החדשה המרבית מתואמת
1) ריבית בסיסית	+0.5%	15.2%	
2) תוספת סיכון מרבית	–	2.5%	
3) שיעור הריבית המרבי על אשראי במסגרת המאושרת	+0.5%	17.7%	18.91%
4) תוספת מרבית בגין אשראי החורג מהמסגרת המאושרת	–	4.2%	
5) שיעור מרבי של ריבית כוללת על אשראי חריג	+0.5%	21.9%	23.77%
ב. עמלת הקצאת אשראי (לרבעון מראש)	–	1.5%	1.51%
ג. דמי ניהול קבועים (לרבעון מראש)	–	75 ש"ח	

2. חשבון עו"ש

ריבית	שיעור השינוי	העלות החדשה המרבית תעריפית	העלות החדשה המרבית מתואמת
ריבית חובה	+0.5%	21.9%	23.77%

הודעה לציבור

על שינוי שמות בקרנות של קונטיננטל - קרנות נאמנות בע"מ

בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (דו"ח מיידי, דו"ח תודשי, דו"ח על החזקת יחידות ודו"ח על הצבעה באסיפה כללית), התשנ"ה - 1994 הננו מתכבדים להודיעכם כי בקרנות המפורטות להלן שונו שמות הקרנות כדלקמן:

א. השם החדש: אביר קונטיננטל - קרן נאמנות.
השם הקודם: אביר קונטיננטל - קרן נאמנות צבירה

ב. השם החדש: דוכס קונטיננטל - קרן נאמנות
השם הקודם: דוכס קונטיננטל - קרן נאמנות צמודה

ג. השם החדש: רוזן קונטיננטל - קרן נאמנות.
השם הקודם: רוזן קונטיננטל - קרן נאמנות מט"ח.

מנהל הקרן: קונטיננטל - קרנות נאמנות בע"מ

קונטיננטל – קרנות נאמנות בע"מ

את האירוע הבא חוגגים

* לחגוג באוירה אחרת, ימי הולדת, בריתות, מסיבות, ארועים וכו'.
* ממיטב המסורת השירות והאיכות של –
* תפריט מגוון.
* אירועים אינטימים עד 100 אורחים.
* ובנוסף – ימי הולדת לילדים בשבת בבוקר באוירת המדרחוב.

רח' רמב"ם 22 ת"א, מדרחוב נחלת-בנימין ת"א
טל: 03-5100572/1, 050-401517 לבקש את סיגל.

הודעה לציבור

בדבר פרסום תשקיף של להק כחל - קרן נאמנות

ניתנת הודעה בהתאם לסעיף 31 לחוק השקעות משותפות בנאמנות התשנ"ד-1994, על פרסום תשקיף בדבר הצעה לציבור של מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע.נ. כל יחידה, אך לא פחות מ־10 יחידות ברכישה אחת או כפולה של 10 יחידות, במחירי יחידה משתנים, כמפורט בפרק 2 כדלקמן:

היחידות המוצעות

הצעה במחיר מופחת

1. כל עוד לא יוחלט אחרת, החל מ־1.10.95 משעה 8.30 ועד 30.9.96 בשעה 12.00, מוצעות היחידות כל אחת בימים 9־10־11 של כל חודש, תמורת תשלום "מחיר היחידה", כפי שייקבע, ללא תוספת הוספה. על כל שינוי מהאמור לעיל, יודיע מנהל הקרן באמצעות פרסום בעיתון.
2. החל מ־1.10.95 משעה 8.30 ועד 31.10.95 בשעה 12.00, (לגבי 9־10־11 באוקטובר 1995, ראה סעיף 1 לעיל) מוצעות היחידות, כל אחת תמורת תשלום "מחיר היחידה", כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 0.75% או פחות, כמפורט בתשקיף.

הצעה רגילה

החל מ־31.10.95 משעה 12.00 ועד 30.9.96 שעה 12.00, מוצעות היחידות, כל אחת תמורת תשלום "מחיר היחידה", כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 0.25%, כמפורט בתשקיף. הקרן הינה קרן פטורה כהגדרתה בחוק.

מדיניות ההשקעות

לפחות 65% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו בניירות־ערך נסחרים ו/או צמודים למטבע־חוץ, לרבות אג"ח קונצרניות, אג"ח להמרה ואג"ח ממשלתיות ו/או ביתרות מטבע־חוץ. עד 50% מהשווי הנקי של סך נכסי הקרן יושקעו בניירות־ערך חוץ.
על אף האמור לעיל, החזקה בנכסים כאמור, בשיעורים שונים מאלה שצויינו לעיל, למשך תקופה שאינה עולה על שני ימי מסחר רצופים בכל פעם - לא תהווה חריגה מהשיעור שנקבע לעיל.
מנהל הקרן עשוי לקנות, למכור ולצור בעד הקרן ולהחזיק בה אופציות בכפוף להוראות הדין.
שווי אופציות המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף, לא יעלה על 10% מהשווי הנקי של נכסי הקרן, ושווייו ביחד עם שווי כתבי אופציה המוחזקים בקרן לא יעלה על 20% מהשווי הנקי של נכסי הקרן. פרטים בדבר הוראות הדין, מהות האופציות והסכנים הכרוכים בהן מובאים בסעיפים 5.4 ו־5.5 בתשקיף.
על כל שינוי במדיניות ההשקעות, הנוכחית, יגיש מנהל הקרן דו"ח מיידי ויודיע על־כך בפרסום בשני עתונים יומיים לפחות, בעלי תפוצה רחבה היוצאים לאור בישראל בשפה עברית (להלן - "פרסום בעיתון").
הקרן הינה קרן מסווגת (ראה פרק 7 בתשקיף).
הרכב ההשקעות העיקריות בממוצע באחוזים מסך נכסי הקרן בשנה האחרונה שנסתיימה ב־30.6.95 (לפי החזקותיה בסוף כל חודש), היה כדלקמן:
באגרות־חוב צמודות ונסחרות מט"ח כ־54%.
באגרות־חוב נסחרות בבורסות בחו"ל כ־18%.
במניות כ־12%.
במזומן כ־12%.
במניות הנסחרות בחו"ל כ־4%.
מנהל הקרן אינו מתחייב על שיעורי השקעה אלה בעתיד.

שכר מנהל הקרן והנאמן

על־פי הסכם הקרן, מנהל הקרן זכאי לקבל שכר שנתי בשיעור של - 2% משוויים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן, והנאמן זכאי לקבל תשלום שנתי השווה ל־0.2% משווים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן. כל עוד לא יוחלט אחרת ע"י מנהל הקרן, יהיה שכרו של מנהל הקרן בשיעור של 1.3% ושכרו של הנאמן יהיה בשיעור של 0.1%.

פרטים על השינוי במחיר הפדיון, בהשוואה למדדים שונים:

	השינוי ב־% בשנה שנסתיימה ביום 30 ביוני 1995	1994
מחיר הפדיון של היחידות	6.0	3.3
מדד אגרות חוב צמודות ונסחרות מט"ח	3.0	7.9
מדד כל המניות וההמירים	10.9	-24.4
מדד המחירים לצרכן	9.7	12.5
השער היציג של הדולר	-2.7	8.1
מדד מחירים לצרכן	9.7	8.6

עותקים מהתשקיף והיתר רשות ניירות־ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק אמריקאי ישראלי בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב.
בקשות להזמנת היחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל.
הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות הקרן.
הנאמן: **בנק המזרחי המאוחד בע"מ.**
מנהל הקרן: **להק - ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ**
1 באוקטובר 1995

להק ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

הודעה לציבור

בדבר פרסום תשקיף של להק שלדג - קרן נאמנות

ניתנת הודעה בהתאם לסעיף 31 לחוק השקעות משותפות בנאמנות התשנ"ד-1994, על פרסום תשקיף בדבר הצעה לציבור של מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע.נ. כל יחידה, אך לא פחות מ־10 יחידות ברכישה אחת או כפולה של 10 יחידות, במחירי יחידה משתנים, כמפורט בפרק 2 כדלקמן:

היחידות המוצעות

הצעה במחיר מופחת

החל מ־1.10.95 משעה 8.30 ועד 31.10.95 בשעה 11.00, מוצעות היחידות, כל אחת, תמורת תשלום מחיר היחידה כפי שייקבע.

הצעה רגילה

החל מ־31.10.95 משעה 11.00 ועד 30.9.96 בשעה 11.00, מוצעות היחידות, כל אחת, תמורת תשלום מחיר היחידה כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 1.5% או פחות, כמפורט בתשקיף.
הקרן הינה קרן פטורה כהגדרתה בחוק.

מדיניות ההשקעות

לפחות 55% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו באגרות חוב ו/או באגרות חוב להמרה, שלא הונפקו על ידי המדינה.
על אף האמור לעיל, החזקה בנכסים כאמור, בשעורים שונים מאלה שצויינו לעיל, למשך תקופה שאינה עולה על שני ימי מסחר רצופים בכל פעם - לא תהווה חריגה מהשיעור שנקבע לעיל.
שווי ניירות-ערך חוץ המוחזקים בקרן לא יעלה על עשרה אחוזים מהשווי הנקי של נכסי הקרן.
מנהל הקרן עשוי לקנות, למכור ולצור בעד הקרן ולהחזיק בה אופציות בכפוף להוראות הדין.
שווי אופציות המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף, לא יעלה על 10% מהשווי הנקי של נכסי הקרן, ושווייו ביחד עם שווי כתבי אופציה המוחזקים בקרן לא יעלה על 20% מהשווי הנקי של נכסי הקרן. פרטים בדבר הוראות הדין, מהות האופציות והסכנים הכרוכים בהן מובאים בסעיפים 5.4 ו־5.5 בתשקיף.
על כל שינוי במדיניות ההשקעות, כאמור לעיל, יגיש מנהל הקרן דו"ח מיידי ויודיע על כך בפרסום בשני עתונים יומיים לפחות, בעלי תפוצה רחבה, היוצאים לאור בישראל (להלן - "פרסום בעתון").
הרכב ההשקעות, בממוצע באחוזים מסך נכסי הקרן בשנה האחרונה שנסתיימה ב־30.6.95 (לפי החזקותיה בסוף כל חודש), היה כדלקמן:
באגרות-חוב להמרה כ־44%.
באגרות-חוב לא ממשלתיות כ־40%.
במזומן כ־9%.
באגרות-חוב בלתי צמודות כ־4%.
במניות כ־2%.
מנהל הקרן אינו מתחייב על שעורי השקעה אלה בעתיד.

שכר מנהל הקרן והנאמן

על-פי הסכם הקרן, מנהל הקרן זכאי לקבל שכר שנתי בשיעור של 5% משוויים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן והנאמן זכאי לקבל שכר שנתי בשיעור של 0.5% משוויים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן. כל עוד לא יוחלט אחרת ע"י מנהל הקרן, יהיה שכרו של מנהל הקרן בשיעור של 1.5% ושכרו של הנאמן יהיה בשיעור של 0.2%.

פרטים על השינוי במחיר הפדיון בהשוואה למדדים אחרים:

	השינוי ב־% בשנה שנסתיימה ביום 30 ביוני 1995	1994
מחיר הפדיון של היחידות	2.7	4.1
מדד אג"ח לא ממשלתיות	8.8	13.0
מדד אג"ח ממשלתיות	7.4	13.6
מדד כל המניות וההמירים	10.9	-24.4
מדד המחירים לצרכן	9.7	12.5

העתקים מהתשקיף והיתר רשות ניירות-ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
העתקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק אמריקאי ישראלי בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.
בקשות להזמנת היחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל.
הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות הקרן.
הנאמן: **חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ**
מנהל הקרן: **להק - ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראל בע"מ.**
1 באוקטובר 1995

להק ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

הודעה לציבור

בקרנות הנאמנות של פועלים - קרנות נאמנות בע"מ

בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (דו"ח מיידי, דו"ח תודשי, דו"ח על החזקת יחידות ודו"ח על הצבעה באסיפה כללית), התשנ"ה – 1994 הננו מתכבדים להודיעכם על השינויים הבאים בקרנותך אשר בנהולנו:

1. שינויי שמות הקרנות הבאות:

השם החדש: אלמוג פ.ק.ן - קרן נאמנות לתשלומים שוטפים.
השם הקודם: אלמוג פ.ק.ן – קרן צמודה בנאמנות לתשלום שוטפים.
השם החדש: ארז פ.ק.ן - קרן נאמנות.
השם הקודם: ארז פ.ק.ן – קרן להשקעות משותפות בנאמנות.
השם החדש: גורן פ.ק.ן - קרן נאמנות.
השם הקודם: גורן פ.ק.ן – קרן להשקעות משותפות בנאמנות.
השם החדש: יבול פ.ק.ן - קרן נאמנות.
השם הקודם: יבול פ.ק.ן – קרן נאמנות צבירה לצמודי מדד.
השם החדש: כוכב פ.ק.ן - קרן נאמנות.
השם הקודם: כוכב פ.ק.ן – קרן נאמנות צבירה.
השם החדש: סער פ.ק.ן - קרן נאמנות.
השם הקודם: סער פ.ק.ן – קרן נאמנות צבירה.
השם החדש: עדיף פ.ק.ן - קרן נאמנות.
השם הקודם: עדיף פ.ק.ן – קרן להשקעות משותפות בנאמנות.
השם החדש: צבר פ.ק.ן - קרן נאמנות
השם הקודם: צבר פ.ק.ן – קרן להשקעות משותפות בנאמנות.
השם החדש: רשף פ.ק.ן - קרן נאמנות.
השם הקודם: רשף פ.ק.ן – קרן להשקעות משותפות בנאמנות.
השם החדש: שביט פ.ק.ן - קרן נאמנות.
השם הקודם: שביט פ.ק.ן – קרן נאמנות צבירה לצמודי מדד.

2. שינויים במדיניות ההשקעות הנוכחית בקרנות הבאות החל מ־1.10.95:

חץ פ.ק.ן - קרן נאמנות

מדיניות השקעות חדשה:

לפחות 50% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו באגרות־חוב בלתי צמודות ו/או בפקדונות שקליים בלתי צמודים.
על אף האמור לעיל, החזקה בנכסים כאמור, בשעורים שונים מאלה שצויינו לעיל, למשך תקופה שאינה עולה על שני ימי מסחר רצופים בכל פעם – לא תהווה חריגה מהשיעור שנקבע לעיל.

מדיניות השקעות קודמת:

על־פי המדיניות הנוכחית של מנהל הקרן, תשקיע הקרן לא יותר מ־90% מסך נכסיה בניירות–ערך שקליים בלתי צמודים.

עדיף פ.ק.ן - קרן נאמנות

מדיניות השקעות חדשה:

לפחות 50% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו במניות, כתבי אופציה בשיעורים המותרים על־פי דין או ניירות ערך הניתנים להמרה במניות.
על אף האמור לעיל, החזקה בנכסים כאמור, בשעורים שונים מאלה שצויינו לעיל, למשך תקופה שאינה עולה על שני ימי מסחר רצופים בכל פעם – לא תהווה חריגה מהשיעור שנקבע לעיל.

מדיניות השקעות קודמת:

בין 50% לבין 90% מסך נכסי הקרן יהיו במניות.

מנהל הקרן: **פועלים – קרנות נאמנות בע"מ.**

פועלים קרנות נאמנות פ.ק.ן

הודעה לציבור

בדבר פרסום תשקיף של להק חוחית - קרן נאמנות

ניתנת הודעה בהתאם לסעיף 31 לחוק השקעות משותפות בנאמנות התשנ"ד־1994, על פרסום תשקיף בדבר הצעה לציבור של מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע.נ. כל יחידה, אך לא פחות מ־10 יחידות ברכישה אחת או כפולה של 10 יחידות, במחירי יחידה משתנים, כמפורט בפרק 2 כדלקמן:

היחידות המוצעות

א. הצעה במחיר מופחת
החל מ־ 1.10.95 משעה 8.30 ועד 31.10.95 בשעה 12.00, מוצעות היחידות כל אחת תמורת תשלום "מחיר היחידה" כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 0.25%, כמפורט בתשקיף.

ב. הצעה רגילה
החל מ־31.10.95 משעה 12.00 ועד 30.9.96 בשעה 12.00, מוצעות היחידות כל אחת תמורת תשלום "מחיר היחידה" כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 1.5% או פחות, כמפורט בתשקיף.
הקרן הינה קרן פטורה כהגדרתה בחוק.

מדיניות ההשקעות

לפחות 75% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו באגרות־חוב של המדינה הצמודות למטבע־חוץ ו/או ברירה, הנסחרות בבורסה (ראה פרק 5 בתשקיף).
על אף האמור לעיל, החזקה בנכסים כאמור, בשעורים שונים מאלה שצויינו לעיל, למשך תקופה שאינה עולה על שני ימי מסחר רצופים בכל פעם - לא תהווה חריגה מהשיעור שנקבע לעיל.
שווי ני"ע חוץ המוחזקים בקרן לא יעלה על עשרה אחוזים מהשווי הנקי של נכסי הקרן.
מנהל הקרן עשוי לקנות, למכור ולצור בעד הקרן ולהחזיק בה אופציות בכפוף להוראות הדין. שווי אופציות המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף, לא יעלה על 10% מהשווי הנקי של נכסי הקרן, ושווייו ביחד עם שווי כתבי אופציה המוחזקים בקרן לא יעלה על 20% מהשווי הנקי של נכסי הקרן. פרטים בדבר הוראות הדין, מהות האופציות והסכנים הכרוכים בהן מובאים בסעיפים 5.4 ו־ 5.5 בתשקיף.
על כל שינוי במדיניות ההשקעות הנוכחית, יגיש מנהל הקרן דו"ח מיידי ויודיע על־כך בפרסום בשני עתונים יומיים לפחות, בעלי תפוצה רחבה היוצאים לאור בישראל בשפה העברית (להלן - "פרסום בעיתון").
הקרן הינה קרן בלתי מסווגת (ראה פרק 7 בתשקיף).
הרכב ההשקעות, בממוצע באחוזים מסך נכסי הקרן בשנה האחרונה, שנסתיימה ב־30.6.95 (לפי החזקותיה בסוף כל חודש), היה כדלקמן:
באג"ח ממשלתיות צמודות ונסחרות מט"ח כ־ 81%.
במניות כ־9%.
במזומן כ־8%.
מנהל הקרן אינו מתחייב על שעורי השקעה אלה בעתיד.

שכר מנהל הקרן והנאמן

על־פי הסכם הקרן, מנהל הקרן זכאי לקבל תשלום שנתי השווה ל־2% משווים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן, והנאמן זכאי לקבל תשלום שנתי בשעור של 0.2% משוויים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן. כל עוד לא יוחלט אחרת ע"י מנהל הקרן יהיה שכרו של מנהל הקרן בשיעור של 1% ושכרו של הנאמן יהיה בשעור של 0.1%.

פרטים על השינוי במחיר הפדיון בהשוואה למדדים אחרים:

	השינוי ב־% בשנה שנסתיימה ביום 30 ביוני 1995	1994
מחיר הפדיון של היחידות	4.1	3.6
מדד אגרות־חוב צמודות ונסחרות מט"ח	3.0	7.9
מדד כל המניות וההמירים	10.9	-24.4
מדד המחירים לצרכן	9.7	12.5
השער היציג של הדולר	-2.7	8.1

עותקים מהתשקיף והיתר רשות ניירות־ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק אמריקאי ישראלי בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.
בקשות להזמנת היחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל.
הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות הקרן.
הנאמן: **בנק המזרחי המאוחד בע"מ.**
מנהל הקרן: **להק - ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ.**
1 באוקטובר 1995

להק ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

הודעה לציבור

בקרנות הנאמנות של להק - ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (דו"ח מיידי, דו"ח חודשי, דו"ח על החזקת יחידות ודו"ח על הצבעה באסיפה כללית), התשנ"ה - 1994 הננו מתכבדים להודיעכם על השינויים הבאים בקרנות אשר בניהולנו:

1. שינוי שם הקרן
השם החדש: להק אנקור - קרן נאמנות לתושבי חוץ.
השם הקודם: להק אנקור - קרן נאמנות.

2. שינויים במדיניות ההשקעות הנוכחית בקרנות הבאות החל מ־1.10.95:

להק צופית - קרן נאמנות

מדיניות השקעות חדשה

א. לפחות 25% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו באגרות חוב בהן לפחות הקרן הצמודה במלואה או בחלקה למדד המחירים לצרכן ו/או לפי ברירה ו/או באגרות חוב לא צמודות.
ב. לפחות 25% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו כאגרות חוב בהן לפחות הקרן צמודה במלואה או בחלקה למטבע חוץ ו/או לפי ברירה.
ג. לפחות 25% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו במניות, בכתבי אופציה בשיעורים המותרים על פי דין ובניירות ערך הניתנים להמרה במניות.
על אף האמור לעיל, החזקה בנכסים כאמור, בשעורים שונים מאלה שצויינו לעיל, למשך תקופה שאינה עולה על שני ימי מסחר רצופים בכל פעם - לא תהווה חריגה מהשיעור שנקבע לעיל.

מדיניות השקעות קודמת:

א. לפחות 25% בניירות ערך בהם לפחות הקרן צמודה במלואה או בחלקה למדד המחירים לצרכן ו/או לפי ברירה.
ב. לפחות 25% בניירות־ערך נסחרים במטבע־חוץ או בניירות־ערך בהם לפחות הקרן צמודה במלואה או בחלקה למטבע־חוץ ו/או לפי ברירה.
ג. לפחות 25% במניות, אופציות ובניירות־ערך הניתנים להמרה במניות.

להק אנפה - קרן נאמנות

מדיניות השקעות חדשה:

לפחות 50% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו בניירות־ערך שלך חברות שהינן או שהיו: חברות ממשלתיות או חברות בת ממשלתיות או חברות מעורבות כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות ו/או בניירות ערך של בנקים הכלולים בהסדר כאשר ימכרו לציבור ו/או בניירות־ערך של חברות בנות שהינן או שהיו חברות בנות של חברת העובדים ושל קרן ההשקעות של חברת העובדים, וכן בחברות בנות של חברות בנות, כאמור (להלן - חברות של חברת העובדים).
על אף האמור לעיל, החזקה בנכסים כאמור, בשעורים שונים מאלה שצויינו לעיל, למשך תקופה שאינה עולה על שני ימי מסחר רצופים בכל פעם - לא תהווה חריגה מהשיעור שנקבע לעיל.

מדיניות השקעות קודמת:

לפחות 50% מנכסיה בניירות־ערך של חברות שהינן או שהיו: חברות ממשלתיות, או חברות בת ממשלתיות או חברות מעורבות ו/או בניירות ערך של בנקים הכלולים בהסדר אם ימכרו לציבור ו/או בניירות־ערך של חברות בנות של חברת העובדים ושל קרן ההשקעות של חברת העובדים, וכן בחברות בנות כאמור.

מנהל הקרן: **להק - ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ**

להק ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

הודעה לציבור

בדבר פרסום תשקיף של הון פ.ק.ן - קרן נאמנות

ניתנת הודעה בהתאם לסעיף 31 לחוק השקעות משותפות בנאמנות התשנ"ד־1994, על פרסום תשקיף בדבר הצעה לציבור של מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע.נ. כל יחידה, אך לא פחות מ־10 יחידות ברכישה אחת או כפולה של 10 יחידות, במחירי יחידה משתנים, כמפורט בפרק 2 בתשקיף.

היחידות המוצעות

הצעה במחיר מופחת

החל מ־1.10.95 משעה 8.30 ועד 31.10.95 בשעה 14.00, מוצעות היחידות, כל אחת, תמורת תשלום מחיר היחידה, כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 0.25%.

הצעה רגילה

החל מ־31.10.95 משעה 14.00 ועד 30.9.96 שעה 14.00, מוצעות היחידות, כל אחת, תמורת תשלום מחיר היחידה, כפי שייקבע, בתוספת הוספה של 1.5% או פחות, כמפורט בתשקיף.
הקרן הינה קרן פטורה כהגדרתה בחוק.

מדיניות ההשקעות

לפחות 50% מהשווי הנקי של נכסי הקרן יושקעו בניירות־ערך של חברות הנסחרות בענפי המסחר הבאים [בהגבלות החלות עפ"י חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 9), התשנ"ד־1994, ראה פרק 5 סעיף 5.3.7 (ח) בתשקיף]:
בנקים וחברות אחזקה בנקאיות, בנקים למשכנתאות ומוסדות מימון ענפיים, חברות ביטוח, חברות המתמחות בליסינג, חברות השקעה ואחזקות (להלן: "חברות פיננסיות").
יתרת ההשקעות תהיה לפי שיקול דעתו של מנהל הקרן.
על אף האמור לעיל, החזקה בנכסים כאמור, בשיעורים שונים מאלה שצויינו לעיל, למשך תקופה שאינה עולה על שני ימי מסחר רצופים בכל פעם - לא תהווה חריגה מהשיעור שנקבע לעיל.
הוראות הסעיף הנ"ל ניתנות לשינוי ללא צורך בכינוס אסיפה כללית של בעלי היחידות.
שווי ניירות־ערך חוץ המוחזקים בקרן לא יעלה על עשרה אחוזים מהשווי הנקי של נכסי הקרן.
מנהל הקרן עשוי לקנות, למכור ולצור בעד הקרן ולהחזיק בה אופציות בכפוף להוראות הדין.
שווי אופציות המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף, לא יעלה על 10% מהשווי הנקי של נכסי הקרן, ושווייו ביחד עם שווי כתבי אופציה המוחזקים בקרן לא יעלה על 20% מהשווי הנקי של נכסי הקרן. פרטים בדבר הוראות הדין, מהות האופציות והסכנים הכרוכים בהן מובאים בסעיפים 5.4 ו־5.5 בתשקיף.
על כל שינוי במדיניות ההשקעות, כאמור לעיל, יגיש מנהל הקרן דו"ח מיידי ויודיע על כך בפרסום בשני עיתונים יומיים לפחות, בעלי תפוצה רחבה, היוצאים לאור בישראל (להלן - "פרסום בעיתון").
הקרן הינה קרן מסווגת (ראה פרק 7 בתשקיף).
הרכב ההשקעות העיקריות בממוצע באחוזים מסך נכסי הקרן, בשנה האחרונה שנסתיימה ב־30.6.95 (לפי החזקותיה בסוף כל חודש), היה כדלקמן:
ניירות־ערך בהתאם למדיניות ההשקעות כ־93%.
במזומן כ־7%.
מנהל הקרן אינו מתחייב על שעורי השקעה אלה בעתיד.

שכר מנהל הקרן והנאמן

על־פי הסכם הקרן, מנהל הקרן זכאי לקבל שכר שנתי בשיעור של - 5% משוויים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן והנאמן זכאי לקבל שכר שנתי בשיעור של - 0.5% משוויים השנתי הממוצע של סך נכסי הקרן. כל עוד לא יוחלט אחרת ע"י מנהל הקרן, יהיה שכרו של מנהל הקרן בשיעור של 2.1% ושכרו של הנאמן יהיה בשיעור של 0.1%. (עד ליום 6.11.94 היה שכרו של מנהל הקרן 1.7%).

פרטים על השינוי במחיר הפדיון בהשוואה למדדים אחרים:

	השינוי ב־% בשנה שנסתיימה ביום 30 ביוני 1995	1994*
מחיר הפדיון של היחידות	-1.4	-32.0
מדד חברות להשקעה ואחזקות	-4.5	-36.1
מדד בנקים מסחריים וחברות אחזקה	37.3	-40.1
מדד חברות וסוכנויות ביטוח	-19.0	-34.4
מדד כל המניות וההמירים	10.9	-37.5
מדד מחירים לצרכן	9.7	8.6

עותקים מהתשקיף והיתר רשות ניירות־ערך לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בכל סניפי בנק הפועלים בע"מ ואצל חברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.
בקשות להזמנת היחידות ניתן להגיש במקומות האמורים לעיל.
הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות הקרן.
הנאמן: **בנק המזרחי המאוחד בע"מ**
מנהל הקרן: **פועלים - קרנות נאמנות בע"מ**
1 באוקטובר 1995

פועלים קרנות נאמנות פ.ק.ן

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בעולם

ארה"ב מעבירה את מחלוקת הבננות לטיפולו של ארגון הסחר העולמי

תגסה לבטל את הגבלת יבוא הבננות לאירופה, הפוגעת בחברות אמריקאיות

ואשינגטון (בלומברג). ארה"ב מעבירה את מחלוקתה עם האיחוד האירופי על יבוא הבננות לשיפוטו של ארגון הסחר העולמי (WTO), אמר אתמול נציג הסחר האמריקאי, מיקי קנטור.

קנטור אמר, כי ארה"ב תשקול להביא לביטול המגבלות שהטיל האיחוד האירופי על יבוא בננות, שלדבריה פגע במגדלי בננות אמריקאים כגון חברת צ'יקיטה בראנדס אינטרנשיונל.

לחצים כלכליים

המחלוקת נתגלעה בשעה שארה"ב משתמשת בלחצים כלכליים כדי לכפות פתיחה של שווקים זרים לחברות אמריקאיות. ביוני דחקה ארה"ב ביפאן להעניק גישה רבה יותר ליצרניות רכב אמריקאיות בשוק היפאני ופתחה בחקירה כדי לאלץ את יפאן לפתוח לייבוא גם את שוק סרטי הצילום שלה.

"פעם אחר פעם ביקשנו לשנות את כללי יבוא הבננות לאירופה כדי לשים קץ לאפליה נגד חברות אמריקאיות, אך לרוע המזל, האיחוד האירופי סירב להגמיש את עמדותיו", אמר קנטור בהודעתו. "אני סבור כי בשלב זה, מוטב לעשות שימוש בהליכים ליישוב מחלוקות של WTO, ואנו שבעי רצון מכך שמדינות אחרות באזורנו, שגם הן נפגעו מכללים אלה, מצטרפות אלינו". גואטמאלה, הונדורס ומקסיקו הן המדינות המצטרפות.

האיחוד האירופי מסר כי לא הופתע מהתלונה, לה צפו רבים בעקבות אזהרות אמריקאיות חוזרות ונשנות. לדברי האיחוד, הוא יגן על מדיניותו הנוכחית, בטענה כי היא יוצרת איזון בין האינטרסים של מגדלי בננות אמריקאים לבין אלה של מגדלים ממדינות אחרות, בפרט מהמושבות האירופיות לשעבר בים הקאריבי.

שווייץ תנפיק בקרוב שטרות כסף חדשים כדי להקשות על הזייפנים

ברן (ע"ח). שווייץ עומדת להנפיק בקרוב שטרות כסף חדשים, במטרה להקשות על עבודת הזייפנים. השטר החדש הראשון, בערך של 50 פרנקים, יופץ כבר בשבוע הבא, אמר אתמול דובר מטעם הבנק הממלכתי השווייצי.

זו הפעם הראשונה שעל שטר כסף שווייצי יופיע דיוקן של אשה. השטר בן 50 פרנק שיופץ החל ב־3 באוקטובר, ישא את דמותה של האמנית סופי טאאובר־ארפ, שמתה ב־1943.

השטר הנוסף שיופץ עוד השנה יהיה בערך של 20 פרנק. השטרות הנוספים, בערכים של 10, 200 ו־1000 פרנק, והשטר הנפוץ ביותר, שערכו 100 פרנק, יופצו במרווחים של שישה חודשים. השטר בערך 500 פרנק יוצא מהמחזור, ובמקומו יוכנס לשימוש שטר בן 200 פרנק.

השטרות הקיימים יישארו תקפים עוד 20 שנה.

סעודיה תשקיע 2.84 מיליארד דולר בפרויקטים של תשתית

ריאד (ע"צ). סעודיה תשקיע יותר מ־2.84 מיליארד דולר בשש השנים הבאות בפרויקטים שונים בתחום רשתות החשמל בממלכה, מסרו אתמול מקורות רשמיים.

לדברי עבדאללה אל־כאסאן, תת השר לענייני תעשייה וחשמל, ימומנו הפרויקטים בחלקם מכספי המסים שמשולמים מאז תחילת השנה על ידי ציבור המשתמשים בחשמל. להערכתו, ההכנסה מהתשלום תמורת החשמל תסתכם בכ־400 מיליון דולר בשנה.

הפרויקט העיקרי יהיה הקמת תחנת כוח באזור ריאד, שעלותה הוערכה בכ־1.4 מיליארד דולר.

משרד האוצר האמריקאי ינפיק ב־96' שטר חדש ושונה של מאה דולר

מאת חיים הנדוורקר

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). משרד האוצר האמריקאי ינפיק בתחילת 1996 שטר חדש של מאה דולר אשר יקשה על זייפנים.

גם השטר החדש ישא את דיוקנו של בנג'מין פרנקלין, אולם תמונת פניו תהיה מוגדלת ותוזז מעט שמאלה לעומת השטר הנוכחי. פרנקלין יאבד גם את צווארון הפרווה שיש לו בשטר הנוכחי. המלים המודפסות על השטר יהיו קטנות יותר, כדי להקשות על הזייפנים.

אלה שירצו לזייף את השטר החדש יתקלו בבעיה של טשטוש הכתוב בשטרות המזויפים. ההדפסה תהיה מיוחדת כך ששיטות ההעתקה המקובלות לא יצליחו לפעול. ייעשה שימוש בדיו חדשה אשר תציג צבעים שונים כאשר מסתכלים על השטר מכיוונים שונים. סימן המים של דיוקנו של פרנקלין ייראה רק תחת אור. המספר הסידורי יגדל מעשר ספרות ואותיות ל־11. חוטי הביטחון הנמצאים בתוך השטר ייראו רק תחת אור אולטרה סגול.

לראשונה מאז 1928

זו הפעם הראשונה מאז 1928 שעושים עיצוב מחדש ומלא לשטר של הדולר. ההחלטה להתחיל עם השטר של מאה דולר נעשתה משום שהוא פופולרי ביותר מחוץ לארצות הברית והזייפנים עושים מאמץ רב כדי להעתיקו. האמריקאים נוהגים פחות להשתמש בשטר ובמקומות רבים כמו תחנות דלק וחנויות קטנות לא מוכנים לקבל אותו. כיום יש בשימוש 380 מיליארד שטרות של 100 דולר. שני שלישים מהם נמצאים מחוץ לארצות הברית.

המחזיקים בשטרות הישנים יוכלו להמשיך להשתמש בהם עד להודעה חדשה.

בקצרה

הארגון לשיתוף פעולה כלכלי ולפיתוח (OECD) מודיע ממקסיקו לקיים מדיניות של צנע פיסקלי ושער חליפין נייד למשך שנים אחדות, כדי להחזיר את אמון המשקיעים אחרי המשבר הפיננסי של דצמבר האחרון.

מרק הגרמנית רוצה לגייס 2 מיליארד מארק בהנפקה של 40 מיליון מניות, כאחת מן ההנפקות הראשונות הגדולות ביותר בהיסטוריה של הבורסה הגרמנית. היום מרק היא חברת תרופות וכימיקלים בבעלות פרטית.

ג'רדין מאתיסון, הקונצרן הגדול מהונג קונג שבשליטתה של משפחת קסוויק, הודיעה על ירידה של 19 סנט למניה ברווח התפעולי של מחצית השנה הראשונה, שהגיע ל־155.4 מיליון דולר ארה"ב, והזהירה מפני ירידה ברווחים לכל השנה.

אקסור מלוקסמבורג הקשורה למשפחת אניילי האיטלקית, תהיה בעל המניות הגדול ביותר בקלאב מדיטרנייאן, חברת הנופש הצרפתית, כחלק מעסקת מניות והנפקת זכויות משותפת.

הסכם על שיתוף פעולה לחיפוש נפט וגז מול חופי איי פולקלנד נחתם על ידי שר החוץ הבריטי מלקולם ריפקינד ועמיתו הארגנטיני גואידו די טלה.

נורווב הסכימה להצעת רכש גבוהה של שתי חברות חשמל אמריקאיות

לונדון (בלומברג). חברת החשמל הבריטית נורווב מסרה, כי הסכימה להצעת רכש בשווי 1.7 מיליארד לישט (2.66 מיליארד דולר) של שתי חברות אמריקאיות. שווי ההצעה גבוה מזה של הצעה מתחרה מחברת נורת וסט ווטר, והיא עלולה לעורר תחרות של הצעות מחיר.

יוסטון אינדסטריז וסנטרל אנד סאות וסט, שתי חברות חשמל מטקסס, שמו קץ לחודש של תחושת שמועות על שאיפתן להתרחב לשוק הבריטי, והודיעו כי החליטו לרכוש את נורווב במשותף תמורת 1,050 פני למניה במזומן.

נורת וסט ווטר, המחזיקה כבר ב־9.98% ממניות נורווב, אותן רכשה שבוע לאחר שהודיעה על ניסיון ההשתלטות העוין שלה מה־8 בספטמבר, הציעה 975 פני במזומן או תערובת של מזומן ומניות של נורת וסט ווטר, השוות כיום 1,005 פני המניה.

"נורת וסט ווטר תחזור עם הצעה נגדית, משום שהם מעוניינים במיזוג זה", אמר ריצ'רד קמבל, אנליסט לענייני חשמל בחברת גרייג מידלטון ושות'.

די משאבים

פקידים בנורת וסט, אשר אמרו לאנליסטים כי יש ברשותם די משאבים פיננסיים כדי להגדיל את הצעתם, סירבו להגיב על ההצעה המתחרה.

קמבל אמר כי נורת וסט ווטר יכולה להרשות לעצמה להגדיל את הצעתה ליותר מ־1,100 פני למניה, ועדיין להגדיל את הרווחים בשנה הבאה בזכות המיזוג עם חברת חשמל, שיש לה ולנורת וסט לקוחות משותפים רבים בצפון אנגליה.

בהסכם את בריטניה ליעד להתרחבות, הלכו יוסטון אינדסטריז וסנטרל אנד סאות וסט בעקבות חברת סאותרן מאטלנטה, אשר הפכה בשבוע שעבר לחברה הראשונה שרכשה אחת מחברות החשמל האזוריות עתירות המזומנים באנגליה ובוויילס.

החברות בארה"ב, המתמודדות עם תחרות קשה וסיכויים קטנים לצמיחה בשוק המקומי, נמשכות לחברות הבריטיות עקב מאגרי המזומנים ותקנה בריטית, המבטיחה תמריצי רווחים גדולים לחברות שיגבו מחירים נמוכים.

"אנו נמצאים בתום עשור של צמיחה מהירה בארה"ב", אמר לי הוגאן, נשיא יוסטון אינדסטריז אנרג'י, חברת־הבת של יוסטון. "מבחינתנו, זוהי דרך להתרחב גיאוגרפית".

חברות החשמל בבריטניה הפכו ליעדי רכישה קורצים. מאז תחילת השנה, כבר הוגשו הצעות השתלטות לשש חברות.

הפסד בסך 1.2 מ' פרנק לאלקטל אלסתום במחצית הראשונה של השנה

פאריס (בלומברג). אלקטל אלסתום מסרה שהגיעה להפסד נקי של 1.23 מיליארד פרנק צרפתי (246 מיליון דולר) בששת החודשים הראשונים של השנה, תוצאה ממחירים נמוכים וירידה בהזמנות בשוק הטלפון האירופי, שהפיקוח הממשלתי בו מצטמצם במהירות.

החברה, יצרנית ציוד הטלקומוניקציה הגדולה באירופה, נהנתה מרווח של 2.02 מיליארד פרנק בתקופה המקבילה בשנה שעברה.

הדיווח שמסרה החברה היה הסיכום הראשון של מצבה מאז שסרג' צ'ורוק הדיח את פייר סוארד בתפקיד יו"ר החברה.

הכנסות החברה, שמגוון פעילותיה נע בין מכירת ציוד טלקומוניקציה וכבלים, להקמת תחנות כח וייצור רכבות מהירות, עלו ביחס לשנה שעברה ב־8.3%, ל־78.33 מיליארד פרנק.

הרווח התפעולי ירד ב־59% ל־1.79 מיליארד פרנק.

פגיעה ברווחים

בעסקי מכירת ציוד טלקומוניקציה – בעבר עיקר פעילותה של החברה – הירידה במחירים ובהיקף ההזמנות פגעו משמעותית ברווחים. חברות טלפון אירופיות, המתכוננות לצמצום המעורבות הממשלתית, הקטינו את היקף המצטיידים ודורשות שיצרני הציוד יוזילו את מחיריהם.

ירידה זו צמצמה את הרווח הנקי של אלקטל ב־1994 ב־46%, ל־3.6 מיליארד פרנק (720 מיליון דולר), לעומת רווח של 7.06 מיליארד ב־1993. החברה רמזה שסביר שתמשיך לסבול מקשיים ב־1995, ואנליסטים מאמינים ש־1996 לא תהיה טובה יותר.

משימה בלתי סבירה

מאז מותו של הקומוניזם מוכרת הסי־איי־איי את עצמה כחונת מרגלים למלחמות הסחר. זה רעיון גרוע – אבל זה קורה

מאת רוב נורטון

פורצ'ן

כאשר הסתיימה המלחמה הקרה לא נותר לסוכנות הביון המרכזית הרבה דברים לעשות. הסוכנות, תינוק של המלחמה בין היישויות הממשלתיות, נולדה ב־1947 בשחר העידן הגדול של המלחמה בקומוניזם. יחד עם האיום הסובייטי גדלה הסי־איי־איי לממדי ענק. כאשר נפלה חומת ברלין כבר הגיע מספר עובדיה ל־20,000 ותקציבה לכ־3 מיליארד דולר. בעולם הביוני היה הסיפור מסתיים כאן. אין יותר סכנה אדומה, אין יותר סי־איי־איי.

אבל הציווי הראשון של הבירוקרטיה הוא להצדיק את עצם קיומה, לכן ברור כאשר הקומוניזם נחת בפח האשפה של ההיסטוריה גילתה הסוכנות לפתע סיבה חדשה להמשך קיומה.

פעולה גלויה זו של כיסוי תחת בירוקרטי כמעט גורמת לנו להריע בהערצה. הדבר המפתיע הוא שנראה שהסי־איי־איי מצליחה בכך. ג'ורג' בוש – בעצמו מנהל לשעבר של סי־איי־איי – קנה את הרעיון ואמר לכנס של הסי־איי־איי ב־1991 ש"אנחנו חייבים שתהיה לנו סוכנות ביון כדי לסכל את מאמציו של כל מי שינסה לגנוב את הטכנולוגיה שלנו או יערב בצורות אחרות לשוק לפי כללים כלכליים הוגנים". פקידי הסי־איי־איי הודו מאוד על רעיון זה, והוא משתלב יפה ברטוריקת הסחר המתלהמת של ממשל הנשיא קלינטון. ה"לוס אנג'לס טיימס" מסר בקיץ האחרון שהנשיא קלינטון הוציא מערכת מסווגת של קדימויות המדגישות את הביון הכלכלי.

המשמעות המעשית של הדבר התגלתה לפני חודשים אחדים, כאשר צרפת האשימה 5 אנשי סי־איי־איי בריגול – בעיקר בניסיון לשחד פקידי ממשלה כדי שיגלו את עמדת ממשלתם במשא ומתן על גאט"ט.

יש לשאול שתי שאלות לגבי דבר מסוג זה. הראשונה היא אם הסי־איי־איי היא היחידה שאתה רוצה שתעשה את זה, התשובה שלילית. בשני העשורים האחרונים היתה למעשה הסי־איי־איי לסוכנות כל כך כושלת ומביכה בצורות שנראה שהיא יצרה תרבות של כישלון. אילו היא היתה אחד מעובדיך, היית מפטר אותה. אילו היא היתה מכונית, היית שולח אותה לגרוטאות. אילו היא היתה כלב, היית גואל אותו מייסוריו.

אם דברים אלה נשמעים קשים מדי, צריך פשוט להיזכר בשערוריית אלדריץ' איימס שהתפרצה ב־1994. איימס היה מנהל יחידת המודיעין הנגדי הסובייטי בסי־איי־איי – ועכשיו אנחנו יודעים שבמשך כמעט עשור מכר לסובייטים תמורת מזומנים את סודות המלחמה הקרה העמוקים ביותר של הסוכנות. לא זו בלבד שהוא הרס לחלוטין את הפעולות של הסי־איי־איי במזרח אירופה, לפחות תריסר סוכנים אמריקאים הוצאו להורג בשל בגידתו. וזה היה רק הגרוע בסדרה של כישלונות הולכים מאמצע שנות ה־80 ואילך. כל 40 המרגלים בכיבול של הסי־איי־איי בקובה התגלו כסוכנים כפולים העובדים בשביל קסטרו. סוכנים נחשפו, נעצרו, עונו או גורשו במזרח גרמניה, איראן, מצרים והאנה. גרוע עוד יותר, איש מן ההנהלה לא נענש, שלא לדבר על פוטר, כתוצאה מן הכישלונות הללו.

איך הצליחה הסי־איי־איי במשימה החשובה ביותר שלה של איסוף מודיעין כלכלי – הערכת המשקים של הגוש המזרחי? היא הפריזה בקביעות בהערכת הצמיחה הכלכלית של ברית המועצות וגרורותיה. דוגמה אחת: באמצע שנות ה־80 העריכה הסי־איי־איי בצורה מגוחכת שהתמ"ג לגולגולת גבוה במזרח גרמניה מאשר במערבה. סנטור דניאל מויניהאן מניו יורק, סגן היו"ר לשעבר של הוועדה הנבחרת לענייני ביון, אמר: "קהילת הביון החמיצה לחלוטין את ההתמוטטות המתקרבת בגוש המזרחי".

השאלה השנייה היא האם אנחנו זקוקים בכלל לריגול כלכלי. התשובה היא שוב שלילית. כדי למכור מכוניות אמריקאיות ליפאן לא זקוקות שלוש הגדולות למרגלים שיעזרו להם לחדור לשדרות ממשלת יפאן. המידע לו הן זקוקות בסיסי יותר, כמו הרעיון שצריך לייצר מכוניות עם הגה ימני אם הן מיועדות ליצוא ליפאן – משהו שיצרני המכוניות האמריקאים רק מתחילים לעשות.

אידיאלית הסי־איי־איי תפורק והזיכרון המוסדי שלה יימחק – ותפקידי הריגול שלה יפוזרו בין יישויות ממשלתיות אחרות. אבל לכל הפחות, הרעיון שיורשה לה לשמר את עצמה בשם "המלחמה הכלכלית" צריך להתחסל במהירות, כמו שאוהבים לומר המרגלים בקולנוע.

באיזה רנו אתם בחגים?

רנו 19 — החל מ- 61,990 ש"ח

רנו טווינגו איזי — החל מ- 53,950 ש"ח

רנו קליאו — הספורטיבית שכבשה את אירופה — החל מ- 61,950 ש"ח

רנו לגונה — מכונית המנהלים מס' 1 בצרפת — החל מ- 91,500 ש"ח

אם יש לכם כמה ימי חופש בין חג לחג, יש לכם הזדמנות מאד נוחה לעלות למכונית הנוחה מכולן - רנו. אתם מוזמנים לבוא ולראות, בנחת, את דגמי 96 החדשים. שבו במכונית, תרגישו בנוח. תכירו את האיכות, הבטיחות והטכנולוגיה החדשנית. תראו שרנו נותנת לכם את התמורה הטובה ביותר ביחס למחיר. מגיע לכם לעלות לנוחות של רנו... ולהנות משנה טובה.

1996 תהיה שנה נוחה... בכל רנו שתבחר

המחירים כוללים מע"מ ואינם כוללים מס בולים עפ"י מחירון מס' 96-001 מיום 20.8.95
הכנס עוד היום לאולמות התצוגה ותהנה מתנאי אשראי של עד 100% עד 4 שנים

בני משה קרסו! ▪ ביטוחים ▪ אביזרים ▪ TRADE IN ▪ חייג על חשבוננו 177-0224848

▪ תל אביב - רח' ריב"ל 22, טל' 03-6394848 ▪ חיפה - צומת וולקן שד' ההסתדרות 163, טל' 04-723294
▪ ירושלים - "חיים לוי" רח' הרכבים 15 א. תעשיה תלפיות, טל' 02-786633 ▪ כפר אדומים - "מוסך הכפר בע"מ", טל' 02-352372 ▪ נהריה - "קאר ליין בע"מ" לוחמי הגטאות 12, טל' 04-9929901/2 ▪ כרמיאל - הנעות, רח' החרושת 48, טל' 04-9585555 ▪ טבריה - "א.ד. אוטוסטרט בע"מ" רח' יהודה הלוי א. תעשיה, טל' 06-790483 ▪ רכב חיפה - רח' יפו 32 חיפה, טל' 04-510296/8 ▪ נצרת - "אליאס ב. זהר בע"מ" בנין פנורמה, טל' 06-571305 ▪ עפולה - "מוסך מוני" רח' קהילת ציון 60 א. תעשיה, טל' 06-526526 ▪ חדרה - "חיים בורקין" תחנת דלק פז צומת חדרה, טל' 06-337699 ▪ כפר סבא - "מוסך רונן" רח' התע"ש פינת החרושת 6 א. תעשיה ב', טל' 956827, 09-956764 ▪ נתניה - "א.א. נתניה" רח' פנקס א. תעשיה, טל' 09-340404 ▪ הרצליה - "מוסך פיתוח, גלגלי הפלדה", טל' 09-556641 ▪ הרצליה - "קרטר" רח' סוקולוב 99, טל' 584686, 09-572911 ▪ חולון - "אמיל רנו חולון" רח' המשביר 13, טל' 03-5568602 ▪ ראשל"צ - "א. צלובקי" רח' הרצל 28, טל' 03-9655136 ▪ נס ציונה - "יהוד שרפי" תחנת סונול, טל' 08-403650 ▪ רחובות - "ירון רחובות" טל' 08-362002/5 ▪ אשדוד - "צמרת אשדוד" א. תעשיה צפוני, טל' 08-521713 ▪ אשקלון - "אלבי את מנשה בע"מ" א. תעשיה צפוני, טל' 07-750757 ▪ קרית גת - "אוטו גת" טל' 07-811534 ▪ באר שבע - "עמיעלי" רח' הפלדה א. תעשיה עמק שרה, טל' 07-270911/3 ▪ אילת - "מוסך המכוון", טל' 07-331035 ▪ פתוח במוצ"ש: פתח תקווה - "ניסים את ישראלי" רח' אלכסנדר ינאי 18, טל' 03-9347282

עם אלבר אפשר — אלבר ALBAR — ביטוח רכב

RENAULT

הארץ

יום שישי ה' בתשרי תשנ"ו
29 בספטמבר 1995

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 253 תל אביב 61001; פקס' 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6815859 מודעות
ירושלים: רחוב המבדלת 2, טל' 6–254245–02, ת"ד 273 י-ם 91002; פקס' 02–254249
חיפה: רחוב גורדון 20, טל' 7–623166–04, ת"ד 5259 חיפה 31052; פקס' 04–670715
שירות חלוקה למנויים 03–5121533, 03–5121344 מודעות לוח הדרושים 03–6382020

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי   עורך המשנה: יואל אסתרון
גרשום שוקן, העורך 1939–1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken st., Tel (03) 5121212, Fax 6810012

שדה תעופה והשלכותיו

ועדת המומחים לבדיקת האפשרות להעתקת שדה-דב לנמל התעופה בן-גוריון, שהגישה שלשום את מסקנותיה לשר התחבורה, קבעה, כי אין מניעה להעתיק את התעופה האזרחית משדה-דב כבר עכשיו, בלי צורך בהיערכות מיוחדת עד שנת 2008. הוועדה הפריכה את טענותיהם של רשות שדות התעופה, מינהל התעופה האזרחית, חברת "ארקיע" וחיל האוויר, כאילו אין כל אפשרות טכנית לבצע את ההעתקה. היא גם העמידה סימן שאלה על קביעתו הנחרצת של חיל האוויר בעניין חיוניותה של הפעילות המתבצעת מן השדה, והמליצה להעביר את ההחלטה בעניין זה לפורום משותף לשר הביטחון, לשר התחבורה ולראש עיריית תל אביב.

למסקנות הוועדה, הדנות כביכול בשדה תעופה עירוני קטן, משמעות מרחיקה לכת לתכנון התעופה והתחבורה בישראל ולסדר העדיפויות הלאומי. המסקנה החשובה ביותר נמצאת בין השורות, והיא נוגעת בתכנון הכולל של מערך התחבורה ושל פיתוח הבנייה במטרופולין תל אביב.

נתב"ג, נאמר בסיכום הדו"ח, חייב לעבור תהליך מואץ של התרחבות, עם או בלי העתקת המטוסים הקלים משדה-דב. כבר היום אין נמל התעופה המרכזי של המדינה נותן מענה לביקוש הגדל, והוא נאלץ להגביל את מספר הטיסות בהתאם לשירותי הקרקע ולתכנון התעופתי העומדים לרשותו. באיחור רב, ובהיסוס מסוים, תוכנית "נתב"ג 2000" יוצאת לדרך בימים אלה. מומחי התחבורה טוענים, שגם היא לא תפתור את רוב הבעיות; החשובה בהן היא ניתוקו התחבורתי של נתב"ג מתל אביב.

על פי כל הקריטריונים, נתב"ג, ולא שדה-דב, הוא נמל התעופה של תל אביב. כבזה עליו להתחבר למרכז העיר ברכבת מהירה, באוטובוסים שייסעו בתדירות קבועה ובשירות מוניות נוח ומסודר, ולא במוניות ה"מיוחדות", שפרט לכך שהן מקור הכנסה נאה לרשות שדות התעופה אין להן הצדקה. בלי תכנון תחבורה יעיל אין להרחבת התשתית של נתב"ג כל ערך. אם יועברו אליו גם המטוסים הקלים של ארקיע, לא תיווצר אולי בעיה במסדרונות האוויר, אבל הכבישים העמוסים ממילא ייסתמו בפקקים בלתי נסבלים.

לחיבור נתב"ג לתל אביב יש לצרף תכנון ארוך טווח של שדות התעופה הפנים-ארציים מסביב למטרופולין. ייתכן גם שחלק מסוים משדה-דב חייב להישאר במקומו, אבל לא במתכונתו הנוכחית. ודאי לא במקומו הנוכחי, על אחת הקרקעות היקרות במדינה, שניתן לפתח עליה בנייה למגורים בהיקף של למעלה מ-20,000 יחידות דיור.

אבל אף שתכנון כזה נראה חיוני הוא עלול להידחות על הסף. מתנגדי ההעתקה – במשרד התחבורה ובאוצר – טוענים, כי עלות הפיתוח של נתב"ג ושל ההעברה הפיזית גבוהה ביותר. גם חברים אחרים בוועדת המומחים הסתייגו מההמלצה על ההעתקה, ואף ציינו כי "הוועדה לא דנה בחשיבות הלאומית של המשך קיום שדה תעופה עירוני ובעלות הכספית הקשורה בהעברת פעילות התעופה הפנים ארצית לנתב"ג".

הדברים אינם מדויקים. ראשית, עלות ההעתקה לא נבדקה מעולם על ידי גוף אובייקטיווי. שנית, גם להרחבת אזורי המגורים של תל אביב יש חשיבות כלכלית ולאומית. מדובר בתוספת של כ-80,000 תושבים חדשים בעיר באזור בעל תשתית קיימת, וזאת בלי להביא בחשבון את תוספת הבנייה שתתאפשר בעקבות התפנות קונוס הגלישה של המטוסים ובלי להזכיר את הצורך בסילוק מטרד מלב אזור מגורים. דו"ח הוועדה פרץ דרך. עכשיו נותר רק לצפות, ששר התחבורה וראש הממשלה יתייחסו אליו בכובד ראש.

בכל זאת הכל הפיך

מאת יואל מרקוס

סקס-שמקס, חגיגה-שמגיגה, קלינטון-שמינטון – עדיין אין סיבה ממשית למסיבת סיום. אפילו לא למסיבת גמר. אוסלו ב' אינו חוזה שלום שהבריק מופע של ראשי מדינות בבית הלבן, אלא הסכם אפור וקשוחיים על שלב ראשוני ושבירירי בדרך ארוכה מאוד לשלום שאולי יהיה ואולי לא. כל הבעיות וכל המוקשים עוד לפנינו. ולא חשוב אם מנהיגינו מדברים גבוהה על אי-הפיכותו של ההסכם – הכל עדיין הפיך.

בין אלה שנסעו לטקס, אחרי שבוע מורט עצבים של חוסר שינה, היו שריבדו (בלחש) על השנה הקשה, על שנת הסיום ועל התהליך האלקטורלי שמחכים לנו. כי מדובר בקטע קטן למדי בתהליך הארוך להסתיים בעוד כשוף המגמה הזאת. הצלחתו או אי-הצלחתו יקבעו אם יהיה לו המשך או לא. באותם 13 הימים של קמפ דייוויד, שיצחק רבין כה מרבה לדבר עליהם, סיכמו בגין וסאדאת הסכם מסגרת לשלום מלא שנקבעו בו גבולות הנסיגה ומהות השלום בין שתי המדינות. כל ההסכם הזה, על פרטיו, נספחיו ומפותיו נכלל ב-24 עמודים. הסכם אוסלו ב' מחזיק 400 עמודים, אך שלא בדומה להסכם קמפ-דייוויד, אינו מלמד אותנו דבר על סוף הדרך.

איננו יודעים אם אנו נושאים ונותנים עם ישות, ערכאה, מינהל, קטנון במדרציה או עם מדינה שאיננו יודעים אם תקום בקרוב (לפי ערפאת) או בעוד 50 שנה (לפי רבין) ומה יהיו גבולותיה הסופיים. וזו אולי נקודת תורפתו הראשית של אוסלו ב'.

"נכון שההסכם לא כל כך אלגנטי כמו זה של קמפ-דייוויד", אומר אחד מאנשי טאבה, "אך גם המצב לא אלגנטי. יהיה צורך להתמודד בכל רגע ובכל מקום עם המכשולים הרבים שהליכוד השכיל לתקוע בגרון". ואף על פי שזה יישמע כקלישאה, הכל יהיה תלוי ביכולת ה"תחזוקה" של מה שהוסכם. פירוט גדול יש ב-400 העמודים איך לגרום מינימום של חיכוך, אך כששוטרי יהודי ייפגשו במחסום או בכביש – "מבחן בתגרל" או "מבחן אתמר" הם שיקבעו בסופו של דבר אם ההסכם עובד.

עמימות מכוונת, נקודות תורפה וסימני שאלה לארגומנטים הכלולים בהסכם הקולוסאלי, ייבחנו בשטח. למשל, המפגש בין השוטרים הפלסטינאים החמושים לבין המתנחלים נושאי הנשק. אמנם כל פרט, כל תנועה, כל זיז, רשומים בהגדרות מדויקות בסעיפים ובתת-סעיפים בהסכם. אך לא כל שוטר פלסטינאי יישא בכיס שוזו את ההסכם עב הכרס. וכשייתקל במכונית במתנחלים חמושים, לא בהכרח יבדוק השוטר מה כתוב בסעיף קטן ג' על מצב כזה. גם המתנחלים לא ישקעו אותו רגע בקריאת ההסכם כדי לדעת אם מותר להם להתנגד למעצר או להתגרות בשוטרים.

למשל: נחישותו של ערפאת לעמוד בכל פרטי ההסכם, אף על פי שהוא מאוד לא נוח לו, כאשר המתיישבים נשארו על כנם. יכולתו של ערפאת לשלוט בעמו תקבע במידה רבה את ההמשך. ערפאת עובר עתה תהליך של דה-מיסטיפיקציה. דבר אחד הוא לזכות בפופולריות כשאתה קורא למתנגים להטביע את היהודים בים, ודבר אחר הוא לשלוט בשטח. עתה יישפט כאחד האדם על פי יכולתו לספק את הדברים האמיתיים המעניינים אותו באשר הוא: עבודה, חשמל, טלפון ומים. גם ניסיון הדמוקרטיזציה של החברה הפלשתינית, כולל הבטחת בחירות ברוב גדול, יהיה מבחן אש גדול בשבילו. העולם כולו יבדוק אותו בזכוכית מגדלת ועל פיו יחליט אם יהיה לו הסיוע הכלכלי שבלעדיו הוא חשוב כמת.

מנגד עומדת ישראל, עם הנהגה בעלת רוב רעוע שאינה מסוגלת להזיז את אחוריו של תלמיד ישיבה מכיסאו בחברון, ועתידה בבחירות הבאות תלוי בהצלחתו של אוסלו ב'. הישראלים, על פי הסקרים לפחות, הם עדיין בגדר תעלומה. הם גם בעד, גם נגד, גם תומכים וגם מסתייגים. מצד אחד, ברור שרוב זה רוצה בהפרדה מהפלשתינאים. עובדה שהציבור הרחב הפריד עצמו בפועל מזמן מעזה – לא נוסע לשם לא לצורך כי טיולים ולא לקניות (ואגב, אתם מכירים הרבה חברי כנסת מהליכוד הגרים בעזה?). מצד שני, נקודת התורפה שלו היא חשדנותו וחוסר האמון העמוק בערפאת.

ההתנגדות העמוקה לשחרור המוני של אסירים, בעיקר הרוצחות הכלולות ברשימה, מובנת גם מוצדקת – את המנחה הזאת אפשר היה להשאיר למו"מ על המעמד הסופי. התחושה שמוותרים יותר מדי ומהר מדי מציקה לרבים. עד שהוא נעשה רוב לב ונריב בהתפרקות מגבסיין ולפני שישובים במרכז הארץ ייהפכו פתאום ליישובי ספר, הישראלי רוצה להיות בטוח שלוויתורים האלה תוכפת תמורה: שתביא לו את הפיוס הגדול של העולם הערבי, תשים קץ להקמת הרס בגבול לבנון, והעיקר – תשים קץ לטרור.

אוסלו ב' הוא תרגיל רטוב של רבין ופרס. וכפי שלמדנו באוסלו א', תרגיל רטוב שמשתבש מביא לביטול הדבר האמיתי, וכלל זה חל גם על אוסלו ב'. יתגנו איפוא כמה שיתגנו, שם דבר עדיין לא סגור – המהלך, בגורהו המשנה הנוכחית, כולו הפיך.

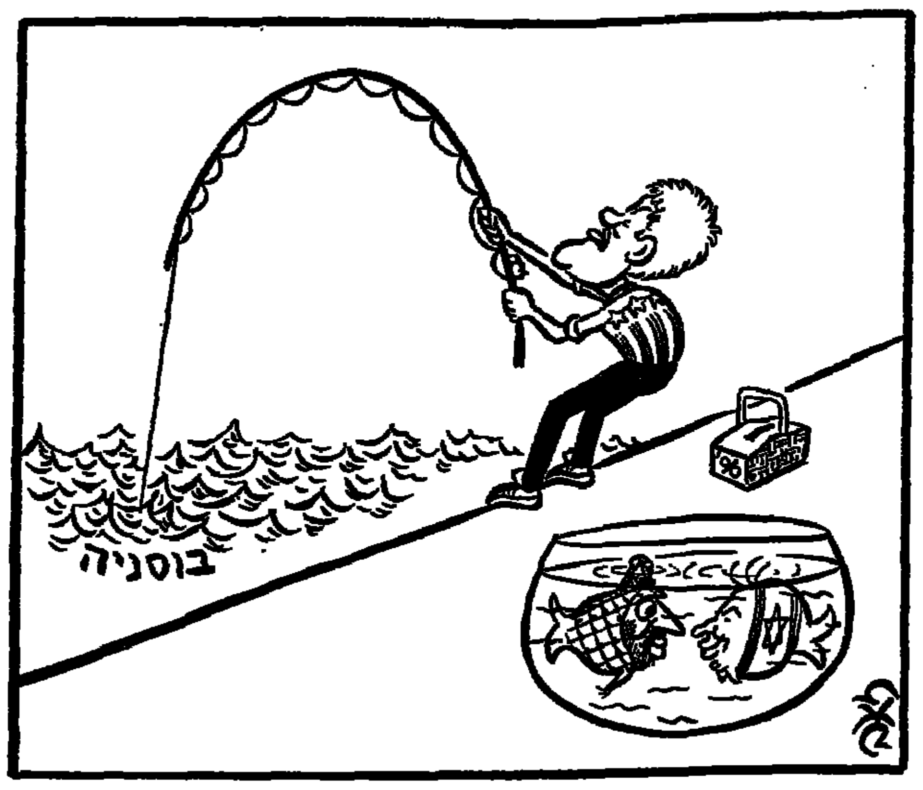

האם ההסכם יצליח?

מאת זאב שיף

> שאלת המפתח היא איזו אסטרטגיה תנקוט הישות הפלשתינית במאבק בטרור

האם יהיה אפשר למשש כהצלחה את הסכם טאבה (אוסלו ב')? אף אחד מאנשי הצמרת הביטחונית ומאלה שניהלו את המשא והמתן, שהצגתי לפניהם שאלה זו, לא היה מוכן לומר בביטחון כי הסכם זה יפעל כמו הסכם עזה ויריחו לפחות.

ישראל והפלשתינאים נכנסים למציאות חדשה וסימני השאלה גדולים. יש אף אומרים שאם ההסכם מורכב זה יזכה להצלחה, הם יופתעו. הסיכומים שהושגו הם פשרה ביטחונית טובה, כך אומרים אפילו בפיקוד המרכז, אך הכל על הנייר בלבד. בפיקוד המרכז דווקא מרוצים משום שרוב הצעותיהם, שהוכנו עוד בקיץ 1994, התקבלו.

המבחן יתחיל ביום שבו יחלו בביצוע ההסכם. שאלת המפתח, כך אומרים בטכ"ל, היא מה תהיה אסטרטגיית המאבק בטרור של הישות הפלשתינית. האם ההנהגה הפלשתינית תנהג בביצוע (לא כפי שהיה בשלב הראשון של אוסלו א') את זרועות הביטחון שלה? האם תעקוב אחר ביצוע ההוראות? אם זה לא יתרחש, יהיה מימוש אוסלו ב' משימה בלתי אפשרית.

בצד הפלשתיני מדברים ביותר אופטימיות, אך גם אצלם יש סימני שאלה. בעוד שהישראלים מדברים בעיקר על סכנת הטרור, הפלשתינאים מוטרדים בעיקר מחשש מפני פרובוקציות של מתנחלים.

אין פלא שבמשך המשא והמתן הביאו שני הצדדים בחשבון כי שלב הביניים עשוי להיות, בגלל כישלון או תפנית פוליטית, השלב הסופי. הכל שומעים את ההצהרות של ח"כ אריאל שרון ומנהיגים אחרים של הליכוד, כי אם יעלו לשלטון לא רק שהמשך ההסכם לא ימומש אלא שיתפסו מחדש שטחים חיוניים. ולכן פרטים רבים, שבדרך כלל היו נראים פחות חשובים, נראו במו"מ זה חשובים פי כמה.

המשא והמתן היה לארמגדון מלכתחילה. צד אחד רק נתן ואילו משנהו, הצד הפלשתיני, רק קיבל. הפלשתינאים, בשיטת הזחילה על הסף, הצליחו להשיג ויתורים רבים. יאסר ערפאת היטיב לנצל את האיום כי יפסיק את המשא והמתן. שמעון פרס נבהל מאיום כזה. בשבילו ובשביל ממשלת ישראל הפסקת השיחות היתה גורמת נזק פנימי גדול. זאת הבין ערפאת.

שלוש סכנות עיקריות נשקפות להסכם: פרובוקציות של מתנגדים שמטרתן להכשילו; המשך הטרור האיסלאמי הקיצוני; סיכום מוטעה מהרכבתו של ההסכם. גם מי שאינו פסימי מבין כי הצדדים ייתקלו בשלוש בעיות אלה. השאלה היא באיזה היקף וכיצד תגיב המנהיגות.

בעוד שהמלחמה בטרור ובסירכי ההסכם היא מלאכה משותפת, הפרובוקציות יהיו בעיקר באחריותה של ישראל. גם טרור הוא פרובוקציה, אך הפעם מדובר בפרובוקציה מצד מתנחלים, כאילו שנשבעו לשבש את ההסכם. אלה אינם מתעניינים בכך שמדינית כוחו של צה"ל נועדה להגן עליהם. הם רוצים דבר אחר – לגרום התלקחות שתשים קץ להסכם. האנות הדרכים עלולה להיות מגיעה בשוטרים פלשתינאים.

נקודת החיכוך המסוכנת ביותר היא חברון, דווקא כאן הפעיל ההסכם בניגוד לרצוי. המטרה בחברון, שיש בה רבים שאינם רוצים בשלום, היתה צריכה להיות פירוק מוקשים. ישראל חיפשה ביטחון מרבי למתנחלים ואילו הפלשתינאים ותרו להשיג סימני עצמאות מרביים בעיר. התוצאה, שבמקום התפרקות יידאו יותר כלי נשק בחברון. מצד אחד רובי אם-16 בידי המתנחלים, נוסף על הנשק הצה"לי, ומנגד קלצ'ניקובים ואקדחים בידי 400 השוטרים הפלשתינאים (צה"ל והשב"כ הציעו מספר נמוך בהרבה של שוטרים). ישראל תשלוט על כ-10% מהעיר בחלקה המזרחי, אך האיבה והרצון לנקום עלולים להשתלט על הכל.

סכנת הטרור היא בשטח כולו ולא רק בחברון. השינוי בהיערכות יכביד על השב"כ במלחמתו בטרור. הוא ייאלץ לסמוך במידה לא-מבוטלת על שירותי הביטחון הפלשתיניים. אם שיתוף הפעולה יהיה כן, סביר שרבים מהמתנגדים, מהזרם המרכזי, יתפנו לחיי יומיום ויסתגלו למציאות החדשה. אך אם יהיו הערים המפונות לערי מקלט לטרוריסטים – רבים מהסידורים שבהסכם יעלו באוש.

מה שאינו מעודד הוא, שהדיון בין השב"כ והמשטרה לבין ראש שירות הביטחון המסכל הפלשתיני בעזה, ג'יבריל רג'וב, הגיע לסף משבר. בניגוד לפרסומים, גם השב"כ טוען שרג'וב חצה כמה קווים אדומים ואי-אפשר לעבור על כך לסדר היום. טענה זו הועלתה נגדו עוד לפני שהרוצחים מוחזרי קלט הסתתרו ביריחו ולפני שהתברר כי את הפיצוץ באוטובוס קו 26 תיכנן החמאס ביריחו.

אם ישכך הטרור לאטו, פרטים רבים בהסכם שנראו חשובים במשא ומתן ייראו שוליים. אך אם יעמיק הטרור, פרטים מעורפלים בהסכם (למשל, באזור B הכפרי) יהיו למוקשים מסוכנים. או אז יתברר כי על צה"ל להקצות יותר כוחות לשמירת השלום משהקצה למלחמתו הקודמת בטרור.

חלק מהמבחן הוא אם תצליח הישות הפלשתינית לנהוג כשלטון רציני. לשם כך היא זקוקה כמובן לזמן. במבחן זה גם יתברר אם הישות הפלשתינית חותרת באמת לסיום הסכסוך עם התנועה הלאומית הישראלית, או שבכוונתה להשאיר את הסכסוך על אש קטנה קבועה.

מה שאנו אוכלים

מאת נחמיה שטרסלר

חברי הוקלאי פרץ בצחוק: "אתם כותבים כל הזמן על בעיית הסיליקון בחלב כאילו זו הבעיה האמיתית, אבל אתם אפילו לא יודעים שאני, מגדל עגבניות, מרסס אותן כל שלוש שעות עד לקיטוף ממש". "כל שלוש שעות?" שאלתי, מתקשה להאמין. "כן, כל שלוש שעות צריך לרסס עגבניות כדי שהמזיקים לא יפגעו בהן וכדי שיהיו אדומות ויפות".

פעם, לפני שנים, היו לירקות שלנו טעם וריח. כאשר עברת ליד דוכן מלפפונים יכולת להשתכר מהריח. כאשר חתכת עגבנייה, הריח התפשט במסבבה. היום, אם אתה עיוור צבעים, תתקשה להבדיל בין עגבנייה למלפפון – כי הגידול התעשייתי עתיר החומרים הכימיים הפך את הירקות למין דוגמאות סינתטיות של מה שפעם היה באמתנו.

היחידים שאינם אוכלים בשר עוף הם מגדלי העופות והסוחרים. הם יודעים מה מזריקים לעופות כדי להגן מפני מחלות ולהאיץ את גידולם. וטרינרים גם אינם אוכלים בשר תרנגול הודו, בשל האנטיביוטיקה המוזרקת לעופות אלה בכמויות אדירות. בדיקות גילו שכמות האנטיביוטיקה בעופות גבוהה בהרבה מן המותר לפי התקן, אך זה אינו מרתיע שום מגדל, ואנו ממשיכים לאכול את כל החומרים המזיקים הללו.

אך מה לנו כי נלין על העוף והירקות, אם מתברר שהמים שאנו שותים יש בהם ניקל, שהוא חומר רעיל. אין מדובר כאן במי ברז רגילים, אלא במים שהורתחו בקומקום החשמלי וקודם לכן סוננו במסנן הפועל על בסיס פחם פעיל, כמו מסנן "בריטה". בבתים רבים בישראל יש מסנני מים, בשל איכותם הגרועה של המים ומפני שבלי מסנן מצטברת אבן סביב גוף החימום שבקומקום. יש בתים שמקפידים בהם להעביר כל טיפת מים דרך מסנן "בריטה", אחר כך להרתיחם, ואחר כך לקררם. "זה חשוב במיוחד לתינוקות", אומרות אמהות מודאגות. עכשיו יהיו מודאגות יותר, כי השקו את בני ביתן בניקל.

בדיקות שנעשו בשנים האחרונות במוצרי מזון רבים גילו מזהמים על כל צעד ושעל. בעלי החוש שאנו שותים התגלו חיידקים ועד בש; במוצרי המזון הקפוא התגלו חיידקים מסוכנים; בסלטים מוכנים נמצאו קוליפורמים; במטתקים נמצאו צבעי מאכל אסורים בשימוש – וזו רק רשימה חלקית.

כמעט על כל מוצר אנו מוצאים את הכיתוב המסביר שנוספו לו חומרי טעם וריח, צבעי מאכל, חומרים משמרים, תוספי מזון, משפרי אפייה וחומצות מאכל מכל סוג. לדוגמה, למיצי פירות מוסיפים סוכר וחומצות אמיניות כדי לשפר את הטעם והמרקם.

זמן רב לא הבנתי איך זה צלי בשר במסעדה הפשוטה ביותר נעשה רך, אך בבית הוא נעשה קשה ותלייתי. התעלומה נפתרה כאשר התברר שיצרני הבשר הקפוא מזריקים לבשר מים וחומרים מרככים, ההופכים אותו ל"בשר מעובד". כך הם מוסיפים 40% למשקל הבשר, שזה רווח נקי, והחומרים המרככים, שיש בהם סכנה לבריאות, הופכים את הבישול לקל ולמוצלח-לכאורה. כאשר הודברו ממצאי התופעה, הוליכם משרד הבריאות להגביל את החדרת המים לבשר ל-10% ממשקלו. קשה מאוד לפקח ולמדוד 10%, אך קל מאוד לפקח על מצב שבו אסורה להוסיף תוספת מים וחומרים לבשר הקפוא. אז מדוע אין עושים זאת? כי אז האיסור יהיה אפקטיווי מדי, טוב מדי לצרכן ורע ליצרן – וזאת כנראה לא אוהבים במשרד הבריאות – שעד היום לא ברור את מי הוא מייצג באמת, אותנו או את היצרנים.

בפרשת תנובה והסיליקון ייצג המשרד בתחילת הדרך והבירור, את תנובה. רק כאשר התברר שדרגה אצבם הבכירה סיליקון לחלב העמיד, שינה המשרד את עמדתו, בלחץ דעת הקהל.

לכן, שירות המזון במשרד הבריאות צריך לעבור זעזוע, בדיוק כמו צמרת תנובה. שירות המזון צריך לאמץ מדיניות אגרסיווית, לעמוד חזיתית מול האינטרסים החזקים של היצרנים, להעביר חקיקה שתאפשר הגשת תביעה פלילית אישית נגד מנהל מפעל שנתפס בעבירת מזון, ואף לסגור מפעל שסורח. כך ייצג המשרד נאמנה את הציבור – שלוחו.

מדי פעם עולה השאלה, מדוע אנו חולים במחלה זו או אחרת, מדוע אנו מרגישים לא טוב מדי פעם, מדוע אנו סובלים לעתים מכאבי ראש או מכאבי בטן. חלק מהתשובה מצוי בחומרים המשמרים, המשפרים, הצובעים, המוסיפים – שאנו צורכים בכמויות מבהילות מדי יום.

הודעה חשובה לעשרות אלפי המצטרפים החדשים לקופת חולים כללית

נקטת בצעד נבון והצטרפת למשפחת המבוטחים של קופת חולים כללית, הקופה הגדולה ביותר ובעלת השירותים המקיפים והטובים ביותר בישראל. ברצוננו להציג בפניך, כמצטרף/ת חדש/ה לקופתנו, את זכויותיך לתקופת המעבר, ממועד הגשת בקשת הרישום ועד למעבר הפורמלי.

לידיעתך, עפ"י חוק ביטוח בריאות ממלכתי הקופה ממנה עברת, אחראית למתן השירות עד למועד המעבר, דהיינו עד 1.1.96. לאחרונה אנו עדים לכך שחלק מהקופות מנסות בדרך לא חוקית להתנער מחובתן זו.

לידיעתך!

אם קופת החולים ממנה עברת מסרבת, או מאיימת בסרוב, להעניק לך שירותי בריאות להם היא מחויבת על פי החוק במשך תקופת המעבר, אנו - כמי שחשובה לנו בריאותך וחברותך בקופה שלנו, נעניק לך ולמשפחתך את השירותים הרפואיים שיידרשו, לרבות תרופות, כבר ממועד הגשת בקשת הרישום לקופת חולים כללית.

קו פתוח - לייעוץ ולהכוונה בנושאי ההצטרפות:

• ירושלים 177-022-2266 • תל-אביב 177-022-1907 • חיפה 177-022-8886
• צפון 177-022-8488 • שרון-שומרון 177-022-1909 • מחוז מרכז 177-022-1906
• מחוז דן-פ"ת 177-022-3969 • דרום 177-022-3430 • מוקד ראשי 177-022-1908

קופת חולים כללית

לשכת החובר · פול לוין

כרטיס ביקור שחור

מאת עקיבא אלדר

וואשינגטון

לאמריקה כבר היה הרמטכ"ל שחור, האם להאמין לסקרים, היא מוכנה, דווקא הלבנים שבה, שהרמטכ"ל השחור הזה יהיה הנשיא השחור הראשון בתולדותיה (אם ירוץ כרפובליקאי מול ביל קלינטון). אמנם, קולין פאוול אינו אפרו-אמריקאי טיפוסי. הוריו היגרו לאמריקה לפני שנים רבות מג'מייקה, וגם היתוך דיבורו ותווי פניו שונים מאלה של מרטין לותר קינג, או ג'סי ג'קסון.

אבל גון עורו ופרק הזיכרונות המורחב שלו על בית הוריו ברובע ברונקס שבניו יורק מרגישים את הרקע השחור של כרטיס הביקור של הגנרל פאוול. גם אם הוא אומר שאם יחליט לרוץ לנשיאות היה רוצה להיבחר לנשיא שהוא במקרה גם שחור, ולא לנשיא שחור – משכבת הגזע בולטת בתעודת הזהות שפוליטיקאים לבנים ושחורים כאחד, העיתונות וגם פאוול עצמו מציגים לראווה.

בטופס בקשה לרשיון נהיגה, לצד משקל וגובה, התבקשתי, להפתעתי, גם להגדיר את גזעי. צבע העור, או המוצא האתני, מעסיק את האמריקאים לא פחות, אולי יותר, מכפי שעסקי אשכנזים-ספרדים מעסיקים את הישראלים. פאוול הוא כאן יותר שחור מכפי שחור לוי מרוקאי בישראל.

בין שיחליט להתמודד כרפובליקאי או כמועמד עצמאי, ובין שיבחר לנוח על ערימות המזומנים שמכניס ספרו האוטוביוגרפי החדש – פאוול כבר נהפך מאישיות לתופעה. אין מועמד רפובליקאי לנשיאות שלא היה רוצה להציג את פאוול כמועמד לסגנו. קלינטון הציע לו את משרת מזכיר המדינה. מנהיגים אפרו-אמריקאים משתי המפלגות ואנשי רוח שחורים ממתינים למוצא פיו כדי להצטרף למטה הבחירות שלו.

השאלה מה מושך את האיש הלבן למצביא הגיבור ודוחה אותו מהמטיף העסקן ג'סי ג'קסון (על פי סקר של העיתון "יו־אס טודיי" תומכים בו 73% מהלבנים ו-57% מהשחורים) מסקרנת מנקודת מבטו של משקיף בחברה המתנהלת במתחים בין עדות, מעמדות ומגזרים מול ותיקים: איזה מבנה אישיות ומתכון פסיכו-פוליטי עושה צבעוני (ספרדי) לכשר למנהיגות בעיני לבנים (אשכנזים)?

פאוול, בן 58, היה קצין מבריק, אבל היו קצינים שחורים שהצטיינו לא פחות ממנו. הוא היה הרמטכ"ל החזק ביותר בתולדות הצבא האמריקאי, אך את עיטור הזהב של הקונגרס קיבל בזכות תרומתו במלחמת המפרץ, מלחמה שלא רצה להתחיל ולא ידע לגמור. האמריקאי הלבן זקוק תמיד לגיבור תורן, אבל מאז ומעולם היה לו יחס אמביוולנטי לאנשי צבא. בוב דול, נכה מלחמת העולם השנייה, הפסיד פעמיים בפריימריס. ביל קלינטון, מרבן מלחמת וייטנאם, סילק את הטייל הוותיק ג'ורג' בוש מהבית הלבן פחות משנה אחרי "סופת המדבר". באמריקה אין די בפרים ובמדליות לכסות על סטריאוטיפים.

אסטרטג דגול על תקן של פרשן צבאי ניבא פאוול זה עתה כישלון מרשים לכל מעורבות צבאית אמריקאית בבוסניה ואמר שאין בידי ארה"ב אמצעי הכצבה מתוחכמים שיוכלו להכריע את המלחמה מהאוויר. מומחים לביטחון לאומי אומרים שכיועץ לביטחון לאומי לא הטביע האיש את חותמו על היחסים האסטרטגיים של ארה"ב, לבד מטיפוח נציונתו של רונלד רייגן. הוא סוגר כמעט למתפכה הכלכלית של רייגן, שהשאירה ליורשיו גירעון אסטרונומי. את מחירה של תוכנית התקציב המאוזן של השמרנים ישלמו בני ברונקס הצבעוניים.

אמינותו בראיונות תושפטים לרגל פרסום ספרו הבטיחה שפאוול כי יתמוך בחופש ההפלה, בהגבלות על מכירת כלי יריה ובמבון באפליה מתקנת ("אני תוצר שלה"). בין שלל החוגים הפוליטיים שפאוול לא שלל היתה אפשרות הצטרפותו למפלגה הרפובליקאית כמועמד של בוב דול לסגן נשיא. בהנהגתו של ניוט גינגריץ' והשפעתו של הכסף פט ביוקנן מייצגת המפלגה הזאת את היפך מתפישות העולם שפאוול מציג בעניינים המעסיקים את החברה האמריקאית. אגב, יש סברה שגינגריץ' מרבה בפומבי להתחנף לפני פאוול, כדי לפתותו להיכנס לזירה השמרנית (ולא לסכן את השמרנים מעמדת מועמד עצמאי) ושם לקרוע אותו כדג על עמדותיו הליברליות.

את הקסם שהולך פאוול על הלבנים לא צריך לחפש בתורה החברתית המורכבת שלו (מדינת רווחה עם משק קפיטליסטי). הוא אמנם מקרין כריזמה מהולה בשלווה וביטחון עצמי, וגם כאשר אין מסכימים לדבריו, ניכר שהוא יודע על מה הוא מדבר. ג'סי ג'קסון אמר שצבע העור נהפך לעלה תאנה כאשר מעריצים את האגביות על האתניקה. יתרונו של פאוול שהוא מספק לאמריקאים את שתיקה. הוא שחור המדבר כמו לבן, ומוכר כאיש משפחה מהמעמד הבינוני יותר מאשר כשחור מהגטו. יותר מהמבצבו שהוא מציע להם, המיתולוגיה שרק באמריקה יכול נער פרוורים להיות נשיא עושה נפלאות למצפון השחור של הממסד הלבן.

שחיקת הנצים

הקרע האמיתי בחברה הישראלית אינו בין שני מחנות שווי-כוחות, אלא בין הרוב המבקש לשים קץ לסכסוך המתמשך לבין השוליים

מאת זאב שטרנהל

הסכמי טאבה לא רק מלמדים על יכולתה של ישראל לעשות שלום עם הערבים, אלא הם מספקים הוכחה לעובדה אחרת שגם בה כבר היה אפשר לחוש בעבר: אין, וספק אם אי-פעם היה אצלנו, בכל הנוגע לשליטה ישראלית קבועה בשטחים, רוב נצי עקבי ונחוש בדעתו. במפלגת העבודה היו הנצים גוף אמורפי, חסר חוט שדרה, לא יותר מעדר כבוש. הבעיה היתה טמונה תמיד בהנהגה, לא באנשי השורה. אילו היו גולדה מאיר ומשה דיין מסוגלים לבצע את תוכנית אוסלו, היה המחנה הנצי מתפורר בדיוק כפי שנעלם אצל יצחק רבין ושמעון פרס. בליכוד, בימיו של מנחם בגין, לא היה המצב שונה. בימין כבשמאל גם יותר תמיד הכריע את הכף הקונפורמיזם: ההליכה בתלם היא תכונה שלפעמים אפשר בהחלט לברך עליה.

נוסף על כך, מן הראוי לזכור כי חלק ניכר מתומכי הליכוד מעולם לא גלגה מסיפוח הגדה והרצועה. במשך שנים ביקשו אנשים אלה לתת קודם כל ביטוי למחאה חברתית, תרבותית ואמוציונלית, לא לשאיפה להיות קולוניאליים בשכם, ברמאללה או אף בחברון. אצל אחרים, כמו בקרב הארגון שמייצג דוד לוי, בעיות מלחמה ושלום היו נושא למאבקי כוח פנימיים, וההשתייכות... דוד לוי הוא אותו איש שנתן את קולו לנסיגה מלבנון. סביר שהיום, לו ישב בממשלה, הוא לא היה עולה על בריקדות נגד הסכם טאבה. וכמוהו יש רבים אחרים.

הימין אינו סובל, כפי שסבורים לא אחת, ממשבר פנימי ומהעדר הנהגה, אלא דווקא מחוסר יכולת לגייס את אנשי השורה: מעבר לשוליים אין בקרב מוכנה זו התלהבות למאבק תקיף וכולל בממשלה, אין כל יחס בין החזון האפוקליפטי שמציירים מנהיגי הימין לבין הדרגה הציבורית: איש לא יצא להוביל במוצאי שבת שעברה, ערב החתימה בטאבה. עד כה אוסלו ב' עובר חלק לא פחות מאוסלו א', והכרה מעמיקה בהדרגה ההכרה כי אין תחליף רציונלי לאפשרויות הפשרה ההדדית.

אין מצבים אבודים

באותה מידה משתרשת ההכרה שאין מצבים אבודים: מכל מצב יש חזרה. כמובן, ישנן גם נבואות המגשימות את עצמן. מי שמשוכנע שאין עוד פתרון למצב שנוצר ומתבצר באפס מעשה, סופו שיוכיח כי באמת לא היתה אפשרות של שינוי. אך אנשים שבתוך שנים ספורות ראו איך מתמוטטים משטרים, איך קמות ונופלות מדינות, לא יקבלו בקלות את ההנחה שאי אפשר להזיז ממקומן כמה אלפי משפחות המהוות את הגרעין הקשה של ההתנחלות. השאר יבוא מעצמו, כי הקרע האמיתי בחברה שלנו אינו בין שני מחנות שווי-כוחות, אלא בין הרוב המבקש לשים קץ לסכסוך המתמשך לבין השוליים. רק השוליים מתגברים בקצאות לפיגועי השטחים הפלשתיניים והאנרכי. גם אריאל שרון ורפאל איתן מבינים כי פינוין של עשרות ההתנחלויות המרוחקות והמבודדות היה, בעקבות הסכם אוסלו המקורי, לכורח המציאות. פינוי כזה, שיכלול גם את סילוקם של הקנאים מחברון, לא יצית את הרחוב הישראלי. תושבי הצפון תים באים מחברון, מבית אל ומהיישובות המבודדות בשטחים, לא מתל אביב.

ואמנם, לאחר שנחתמו מסמכי טאבה, נכנס התהליך הארוך של חלוקת הארץ לשלב מכריע. חלוקה זו תהיה הראשונה אשר תיעשה מכוח של הסכם ולא כתוצאה של מלחמה. כל החלוקות האחרות, אלה שלא נותרו על הנייר, באו בסיומה של מלחמה. אולם כדי שאכן יהיה זה הפרק האחרון במלחמת מאת השנים שלנו, החלוקה חייבת להיות הוגנת או סבירה לפחות. שום הסכם, אשר ירסק את הגדה וישאיר בצד הפלשתיני תחושה של כיבוש, לא יחזיק מעמד לאורך זמן. גם אם המנהיגים יחתמו, האוכלוסייה תתקומם ואנו נחזור לימי האינתיפאדה אלא שהפעם, בעקבות האכזבה, תהיה זו התמרדות קשה שבעתיים והיא תכלול גם את ירושלים.

פרס ורבין, שהוכיחו, מאז חזרו לשלטון, ראיית הנולד ותבונה פוליטית שכה חסרו לנו מאז ימיו הטובים של בן-גוריון, מודעים לסכנה זו היטב: הנצבות הסטטוס-קוו ההתיישבותי היא בשבילם רק עיקרון תלוי וקלף מיקוח. לאחר שהחליטו לשים קץ למלחמה, הם לא ינסו לקלקל הכל בניסיון להכתיב הסדר חד-צדדי. פינוי היישובים, שהוא תנאי בל יעבור להסדר של קבע, יבוא אחרי הבחירות.

בינתיים הכל מתרגלים למציאות חדשה. העילית השלטונית הפלשתינית לומדת את קשיי המקצוע; עכשיו גם הם יודעים שהרבה יותר פשוט להציב מאבק ולעשות פיגוע מאשר לדאוג להשכל ולבתי ספר. ואילו הישראלים מתחילים להתרגל לסימני הריבונות הפלשתינית. לא רחוק היום שבו תקשה להבין איך ייתכן שחברה מודרנית, השולטת בטכנולוגיה המודרנית ביותר ונהנית מרמת חיים גבוהה עשרות מונים מזו של שכנתה, יכולה לחשוש מהקמת מדינה עצמאית בעזה, שכם וחברון.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

סולטאנה לא גרה כאן יותר

כמעט שנה חלפה מאז עזבה סולטאנה נאג'יב את ביתה, בעלה ושלושה מבניה, עם תינוקה בן השנה, והתייהדה. סיפורה של האשה הפלשתינאית, שאמה היתה יהודייה, חושף שטח הפקר, שיש בו יד חופשית ללחצים, לניתוק תינוק מאביו ולהמרת דתו

תצלום: [illegible]

חסן וסולטאנה נאג'יב. "לבי נשרף מעזיבתי אתכם, אבל אני לא יכולה להמשיך"

מאת עידה אושפיז

"סולטאנה נעלמה לי כמו ברק שלפני הגשמים", סיפר בעלה, חסן אברנאג'יב. דמותו הדקה, המשופמת, האפרורית, מקרינה מעט, הלומת צער ובושה. הוא דיפדף באלבומי המשפחה, שהשתקפו מהם דיוקנה הבאה של סולטאנה, מחבקת את ארבעת ילדיה, מחייכת במלוא שיניה, עטוית תכשיטים. "רק מהתמונות אפשר לראות איך היה ברווחה, היה לה הכל, כמו מלכה מאושרת, העיניים מדברות", מילמל. "לא ייתכן שעזבה את הבית מרצונה, בחיים לא רבנו. אצלנו היתה דמוקרטיה יותר משיש בישראל, יותר מכל מקום בעולם, היא היתה השולטת בבית. בטח הסיתו אותה, שטפו לה את המוח, אף פעם לא חסר לה משהו, כסף, בגדים".

שלושת בניה, שהשאירה בבית אביהם במזרח ירושלים, מיעטו לדבר. מחמוד, בן 14, השתרע ברפיסות בכיסאו, שפתיו חשוקות. איהאב, בן 12, מבוז מבוזץ, ארשת ראגה נסוכה על פניו טובי המזג, ביגעת לומר, בביישנות: "לא יודע מה קרה לה, אני כועס עליה, כי היא עזבה אותנו. לא מסכים שתהיה יהודייה, האיסלאם יותר טוב". ומועז, בן 9, עצבני, קופצני, לא חדל לבכות. הוא רצה לרדת לשוק בשער שכם. על כל שאלה השיב במשיכת כתף. כל אימת שדובר באמו התאדמו עיניו מדמעות. "לא רוצה להגיד כלום", מיהר בבכי, ועל הסבריו הצפויים של אביו – "זה בגלל שנטשה אותם, אמא זה הדבר הכי יקר שיש" – הגיב בכעס: "לא אמרתי את זה".

כמעט שנה חלפה מאז עזבה סולטאנה אברנאג'יב, בת 34, את ביתה בעטרות, עם בנה הקטן, איברהים, אז בן שנה, והתייהדה. ביומיים האחרונים לפני היעלמותה היתה שרויה בדיכאון, דיברה על מוות, סיפר בעלה. "היא בכתה כל הזמן, שאלתי אותה מה יש לך, אמרה, 'כלום, רק משעמם לי'. היא לא היתה כרגיל, היה לה איזה סוד, זאת ההרגשה שלי, כמו, זה מאלוהים, לא ממני, כל הזמן אני מפחד עליה. היא ישבה על הספה ואני במקום שלי והילדים הסתכלו בטלוויזיה. היא הרגישה כאילו היא נחנקת, היתה יוצאת החוצה לנשום אוויר ובוכה: 'הלוואי שאני אמות'. ההרגשה שלי שאיזה איום התנופף מעל הראש שלה, איזה פחד".

באותו בוקר של נובמבר 1994 שברה סולטאנה בראשונה את שגרת חייה ולא באה לביקור השבועי, כל יום חמישי, אצל אמו של בעלה ואחיותיו, שהן גם בנות־דוד שלה מצד אביה. כאשר שבו האב ושלושת בניו לפנות ערב, מצאו בית ריק. בנה מזעו גילה על השולחן את מכתבה והבן הבכור, מחמוד, קרא אותו.

"אני מתנצלת ומבקשת מכם לסלוח לי שעזבתי לתמיד את הבית ואת הילדים", כתבה לבעלה ולאחיה, "מפני שהתעייפתי ונמאס לי מהחיים האלה שאין להם משמעות, רק עייפות ודכאון ויאוש. אני כותבת הדמעות זולגות מעיני, לבי נשרף מעיזבתי אתכם, אבל אני לא יכולה להמשיך בחיים אלה, ולכן החלטתי לעשות צעד שיש בו תועלת לי ולכם. אני רוצה רק שתדעו שלא עזבתי את הבית מסיבה משפילה, כדי ללכת לגבר אחר, כי אני שונאת את הגברים כולם. עזבתי את הבית כי הרגשתי שכולם שונאים אותי, ובמיוחד שחסן לא נותן לי את הכבוד המגיע לי. הוא רוצה שאהיה שפחה לרגליו ומשרתת למשפחתו והוא תמיד כועס אתי... אתה, חסן, לא מתעניין בנו מספיק, כמו שבעל מתעניין באשתו ויוצא אתה, ואם אני נמצאת כל הזמן בבית ולא יוצאת ולא מתלוננת, אז אני טובה בעיני כולם. התעניינות של חסן בבית היא רק כספית. הוא ממלא את כל צרכינו, אבל הוא לא מתעניין בנו נפשית".

המכתב ממשיך לפרט את שנאתן של המוות ואחיות בעלה אליה, ורק לקראת סופו מזכירה סולטאנה את כוונתה להתייהד: "אני החלטתי לחזור אל הדת היהודית, דת אמי, כי יש בה את החיים הטובים והשקטים והביטחון. לכן אבקשכם שלא תחפשו אותי, כי לא תמצאו אותי, ואם אדע שתגיעו אלי, תיקחו אותי גופה, כי אני אהרוג את עצמי לפני שתגיעו אלי". את בנה הפעוט הוליכה לקחת עמה, היא כותבת, "ולגדל אותו בחינוך אמיתי, טוב".

היא עוזבת מרצונה, הקפידה להדגיש, איש לא הפעיל עליה לחץ או הסית אותה. בכוונתה להצטרף "לאגודה יהודית דתית" ולעבוד בה. היא לקחה חלק מהכסף שבארון, כדי להתפרנס עד שתיקלט בעבודה. היא מבקשת מבעלה להתגרש ממנה ומבטיחה לערכן את משפחתה במצאותיה, "וכאשר איברהים יגדל הוא יידע מי משפחתו ואבקש מכם, אחים שלי, שלא תחשבו עלי מחשבות רעות, כי חזרתי לדרך הנכונה, דרך האמת והשוויון. וזו מלה אל המתי, אני יודעת שאת שונאת אותי שנאה ללא גבול, לכן אני עוזבת בשבילך את חסן, שתחפשי לו אשה שתמצא חן בעינייך, אבל תהיו טובים מאוד לילדים שלי... השארתי בשבילם כספי בבנק... ושוב אבקש מכם שתסלחו לי ותחשבו עלי כרצונכם עם המתים או עם החיים, סלחו לי כולם".

מכתב זה הוא המכתב היחיד שנותר לעולמה של סולטאנה. בתחילה עוד טילפנה מדי פעם לאחותה המבוגרת ממנה. "פעם היתה תוקפנית, פעם בוכה ומנתקת את הטלפון", סיפר אחיה, סאלח. אך אט אט ניתקה כל קשר ועקבותיה אבדו. בראיונות המועטים שהתראיינה בעיתונות, כאשר החלו הליכי שיבתה ליהדות, נשמעה כמתקלסת בשבחי "כוח המשיכה הבלתי־מוסבר" של היהדות, מסגלת עצמה לניבות המתענגות של המיתנגאים עצמם על שיבת השה התועה לצאן מחצבתה. הפעם סירבה להתראיין. היא ביקשה, דרך גורם שלישי, שהוא "להתייעץ", והעצה שקיבלה, מן הסתם, היתה לשמור על שתיקה. הגם חשש "היועץ" שמא תסגיר תוכר נחישות או תגשש דרכה חזרה?

> "אני מכיר את אחותי, בטח הסיתו אותה, אולי כאב לה משהו ודרך זה הגיעו ללב שלה, ככה הם עובדים. שטפו לה את המוח. יש דתיים קיצוניים שמומחים בזה, כמו יד לאחים, עובדים שם פרופסורים, לא ילדים"

איברהים. איך יהיה הקטן שחטפה

סולטאנה נולדה לאם יהודייה ממשפחה מרוקאית, אסתר אדרי, מצאצאי המהגרים שעלו לארץ לפני 80 שנה. סבה היהודי היה פחח ומתקן פרימוסים בעיר העתיקה. משפחה רווקה מהמסורת, שחיה בתוך החומות, סיפר בן־דודה היהודי של סולטאנה, כבן 60, המתגורר ליד ירושלים.

לדבריו, מיעטה סבתם לדבר על העבר. פחד ומתח שררו באותם ימים בין יהודים לערבים, נהגה לומר ולא יספה. סיפור מספלפל, לטעמו, שהצליח לדלות מזיכרונו היה שבימי המרד הערבי של 1936 התייצבו בני השכנים הערבים מול "הפורעים", מצוידים באלות ושאבריות, והבריחו להר הבית את משפחת אדרי, על כל מיטלטליה, עד הלוף זעם. ב־1946 ברחה אמה של סולטאנה, בהיותה בת 19, עם צעיר ערבי, יוסף נאג'יב, ממשפחה מוסלמית־ירושלמית ותיקה ומכעמת, שמקורה בכפר עידסיה. היא התאסלמה ונישאה לו. הוריה, כמקובל, לא סלחו לה על כך, קרעו קריעה וישבו עליה "שבעה". סולטאנה השתרגה העמידה חוסה חרשה בין שני חלקי המשפחה. סולטאנה גדלה כפלשתינאית מוסלמית לכל דבר.

יהיו אשר יהיו הסיבות שהניעו אותה לשוב ליהדות – לחצים בבית בעלה, מצוקה נפשית, יחסים עם גבר יהודי, אידיאליזציה של החיים המשוחררים, "הטובים והבטוחים" בישראל, כלשונה, סנטימנטליות של שיבה לשורשים, מפלט נואש מאותו, במקום ידה, ממציאות חיים מדכאת ומחניקה, כמעט כמו התאבדות, או תערובת של הכל ביחד – סולטאנה הימרה על התוקים בסיפור הזה. הטוען הרבני גסים אדרי מבאר שבע, שתיאר אותה במתק שפתיים מתוסכת, ולא מעט כבתו, כ"אשה קדה, מתחשבת, המסוגלת לנטוש את ילדיה", עשה ככל יכולתו להקל על ייהודה ולהצניע את נטישתה. בית הדין הרבני לא דיקדק בקוצו של יוד. בן־דודה זומן להעיד על מוצאה היהודי, ללא נוכחותה בדין. הרבנים הטריחו עצמם, לפנים משורת הדין, לבית דודתה בירושלים, שסירבה להיזכר באחותה שהתאסלמה, והסילו את מלוא משקלם כדי לרענן את זיכרונה של הישישה החולה. טיעון המתק, שנוצל בלהיטות יתר, היה, כצפוי, "סולטאנה נמצאת בסכנת שחיטה, אצל ערבים זה ככה", דברי אדרי.

> בשם קיום "המצווה" של השבת יהודי לבית ישראל התעלם בית הדין הרבני מפסק דין של בית הדין השרעי, שלפיו חטפה האם את הפעוט איברהים מאביו ויש להשיבו למשמרתו

בשם קיום "המצווה" של השבת יהודי לבית ישראל התעלם בית הדין הרבני מפסק דין של בית הדין השרעי בירושלים, מ־15 בנובמבר 1994, שלפיו חטפה האם את הפעוט איברהים מאביו ויש להשיבו למשמרתו, באמצעות המשטרה והעובדת הסוציאלית האחראית. ההחלטה נשארה על הנייר. בלחץ פניות של חברי כנסת השיב שר המשטרה בציניות, ש"בתיק החקירה לא נמצא צו של בית הדין השרעי, המורה למשטרה להחזיר את האשה הבנם לביתם".

לעומת זאת, מה שנמצא בתיק החקירה הוא פסק הדין הרבני, מ־16 בינואר 1995, שלפיו "מי שנולדה לאם יהודייה, היא ובניה יהודים גמורים ואין צריך כלל גירות, אפילו שגדלו כגויים ובתרבות הגויים... ומן הדין שבניה יהיו בחזקתה לקבל חינוך יהודי".

בהחלטה מאוחרת יותר קבע בית הדין השרעי, שזכותו של האב לפחות לראות את בנו אחת לשבוע, בנוכחות עובדת סוציאלית מוסמכת, שתקפיד על טובת הילד. גם החלטה זו לא נחשבה ראויה לתגובה כלשהי מצד המוסדות המופקדים על קיום החוק, אף שלבית הדין השרעי מעמד משפטי זהה לזה של בית הדין הרבני. המשטרה העבירה את התיק לפרקליטות המדינה, אך עד כה לא הוכרע דבר.

באחרונה הגיש פרקליטה של המשפחה הפלשתינית, עו"ד זכי כמאל, עתירה לבג"ץ נגד שר המשטרה, שינמק מדוע העדיף לאכוף את החלטתו של בית הדין הרבני ולהתעלם ממקבילו השרעי. מעבר לסוגיית הסמכויות של שני בתי הדין, נפרש במקרה זה שטח הפקר, שיש בו יד חופשית להסתה, ללחצים, לניתוק תינוק מאביו ומאחיו ולהמרת דתו בכפייה – כשמדובר בייהוד ולא בהתאסלמות, חלילה.

ככל הידוע, שום גורם חילוני, או אפילו דתי, שאינו רדוף "מצוות" לשימוד הגוע היהודי, לא היה במגע עם סולטאנה, לא הקשיב למצוקותיה האמיתיות ולא הבטיח לה הגנה ומחסה. משהצתה את הקווים, נפלה לחיבוק הרוב של ידידי, מתנגל ממעלה אפרים, של עובדת סוציאלית מאותה התנחלות ושל הטוען הרבני מבאר שבע, שהמשימה הקדושה של השבה ליהדות מצדיקה לדידם את כל האמצעים ("מי שלח אותך אלי, 'הטובים' או 'הרעים'?" היתה שאלתה הראשונה של העובדת הסוציאלית), מוסדות רשמיים, כמו משרד הרווחה והמשטרה, שיתפו פעולה בדיעבד עם "הטובים", והזמן פועל תמיד לטובתם של בעלי הכוח. יש להניח שקשר שתיקה, סחבת והערמת פסקי דין מתאימים – יבטיחו שהפרשה תסתיים בקרוב, בטענה שחלף זמן רב מדי ואי־אפשר לעקור שוב את הפעוט מסביבה שהורגל אליה.

למשפחת אברנאג'יב אין כתובת אחרת לבד מבית הדין השרעי נפולי־השיניים. אחיה של סולטאנה, סאלח, נהג מונית ושוטר פלשתינאי לשעבר, ובן־דודה היהודי, גימלאי ששימש בתפקיד בכיר במשטרת ירושלים, יצאו לחפש אותה בעקבות מספרי הטלפון שפלט המחשב של חברת הטלפונים "בזק". שיחות טלפון, שנעשו בשעות הלילה המאוחרות בתקופה לפני היעלמותה, הובילו אותם לביתו של אילן איזן ממעלה אפרים ולבני משפחתו באופקים ובבאר שבע. בכל מקום קידמו את פניהם כלבים מאיימים, סיפרו. איזן ניאות לשוחח עם בן־דודה היהודי בחצר, אבל לא לפני שלקח את אקדחו מביתו. לבן־דודה נדמה שראה דמות אשה מאחורי הוילון.

"אתה לא מתבייש, יש לך בני־דודים יהודים ואתה לא מחזיר אותם ליהדות", נזף איזן בבן־הדוד, לטענתו. "הוא היה מבוהל, אבל גם משתחץ, בלי כיפה, שאל אותי אם אני לבד", סיפר בן־הדוד. גרסתו של איזן, שנתקל במקרה בסולטאנה סמוך למגורי משפחתה בעיר העתיקה, שמע אותה דוברת עברית ושידל אותה לשוב לדת אמה – נשמעה לאחיה סאלח מופרכת. "לא יכול להיות שאשה מוסלמית, אפילו יצאנית, בגיד, תשוחח עם גבר זר, כשבני משפחתה עלולים כל רגע לצאת ולראות אותה", אמר.

תחושה של אי־הראות, חוסר אונים ועם נקמני ("אם אני אתפוס את מי שעשה לה את זה, אני מסוגל להרוג אותו", אמר אחד מאחיה) – מזינים במשפחת אברנאג'יב סודרות של השוואות לאירועים ודעות קדומות. "כישפו אותה, היא בטח חולה", מילמל הבעל, עיניו מצועפות, כאילו לא ייתכן שמישהו יבחר לשוב ליהדות בדעה צלולה. כל הניסיונות לאתר את סולטאנה עלו בתוהו. הם חיפשו אותה במאהלי הבדווים בדרום, נועקו בעקבות כל שיחת טלפון מאלמוני. השוטטות בסביבת מעלה אפרים והתנחלויות אחרות הטילה עליהם פחד. "שם זה מסוכן, ארץ בלי חוק, יהודי יכול לירות על כל צל של ערבי ולהגיד הגנה עצמית", תירץ האח, סאלח.

"אני חושב הרבה על זה שהיא פוחדת מאתנו", התגונן, "יכול להיות שהיא טועה ואין לה פנים לחזור, ויכול להיות שהיא תחת השפעה, לחץ, אולי העולם התהפך מאיים על המשפחה והילדים שלה. למה היא כתבה 'למשכבם אני עוזבת'? מפחידים אותה מפנינו. זה נכון שיש בחברה הערבית דבר כזה 'נקמת דם', 'כבוד המשפחה', אבל היא יודעת שאנחנו לא אכזריים. אני לא חושב על אחת אחר של נקמה, מה התועלת? אף אחד מהמשפחה שלנו לא יהרוס את החיים שלו ושל הילדים שלו בשביל דבר כזה".

"היא מפחדת גם מאתנו וגם מהם, היא נמצאת בין שני לשונות אש", הסכים הבעל. "לגבר מוסלמי מותר להתחתן עם יהודייה, רק שתחזור" מילמל. הבן הבכור התקסד. "לא רוצים אותה יהודייה", סינן, למבוכתו של אביו.

"אני מלך במשפחה שלי, אני מפרנס את כולם, ואני יכול להבטיח לה הגנה", המשיך סאלח בשלו. "אם היא לא רוצה לחזור לבעלה, שתבוא אלי. אני מכיר את אחותי, בטח הסיתו אותה, אולי כאב לה משהו ודרך זה הגיעו ללב שלה, ככה הם עובדים. שטפו לה את המוח, אולי היא פעם מתעוררת, פעם לא מתעוררת אחרי השטיפה. יש דתיים קיצוניים שמומחים בזה, כמו יד לאחים, עובדים שם פרופסורים, לא ילדים".

כהוכחה שלף סאלח מכתב מינואר 1995. הוא משוכנע שהוא כתב ידה של סולטאנה: "בבקשה, תעזרו לי לחזור לילדי. כל מה שאני יודעת הוא שהם מינו עורך דין ואמרו לו שלא יספר מה כתבתי. אבקשכם לעזור לי... הם עוצרים אותי ואת בני איברהים... באו בזהירות. אני לא יודעת איפה אני נמצאת".

סאלח העביר את המכתב לטוען הרבני אדרי, צעיר, נמרץ, יעיל, שהתלגג העברי שגור בפיו. הוא לא החמיץ את ההזדמנות להוכיח לסאלח, שגם הוא יהודי ("מין גוענות כזאת היתה לו, אני נולדתי מוסלמי וזה מה שאני", הגיב סאלח בכעס). לשאלתי, טען אדרי כי הראה את המכתב לסולטאנה והיא שתקה. לו עצמו אין שום ספק שהיא רצתה להתייהד בכנות. "אולי זה התחיל מסיבות רומנטיות, אבל היום, תכלס, היא רוצה להיות יהודייה", אמר בשביעות רצון גלויה.

בכל שחולף הזמן גוברים הספקות במשפחת אברנאג'יב. פעמים מוכן סאלח להשלים עם כך שאחותו ברחה עם גבר יהודי, פעמים הוא מתקשה להאמין, לא נראה לו להפעיל נגדה כל סחטנות רגשית שהמוסכמות מספקות לו. "אני לא חושב שיש כוח בעולם ששיכנע אותה לעזוב את הילדים שלה, את הבעל כן, בעל זה אמם, אבל את הילדים והאחים שלה?" הקשה. הניסיונות האישיים שלו – אחרי ככלות הכל גם הוא צאצא של יהודייה וכשוטר פלשתינאי התחכך לא מעט עם יהודים – מספקים לו הוכחות יהודיות "איך הם עובדים על אנשים", אך גם הסוה מסויגות מכאבה האישי של אחותו.

הבושה המשפחתית נמהלת תדיר בעלבון לאומי. "אף פעם לא שמעתי ממנה שהיא רוצה להיות יהודייה", שב והדגיש סאלח, "אני לא יודע מה בלב שלה, אבל אני זוכר טוב, כשהיתה רואה הפגנות, חיילים מרביצים, היתה כועסת ומקללת". והבעל נכנס לדבריו: "אני הייתי פחות מוסלמי ממנה, היא לימדה אותי להתפלל".

האח והבעל נאחזים נואשות כמעט בשינאתם ל"דתיים הקיצוניים", המשוטטים בעיר העתיקה "מבטשים, מתגרים כאלה, מרשים לעצמם הכל". אמה של סולטאנה התגוררה עד יום מותה בקומה הראשונה בבניין שבו שוכנת ישיבת "עטרת כהנים", סיפרו, וסולטאנה ובעלה חלקו עמה את דירתה בשנות השמונים במשך ארבע שנים. תלמידי הישיבה גילו מהר מאוד את דבר מוצאה היהודי של המשפחה. אולי כבר אז נפרשה מתחתיה הרשת, תהה סאלח. לעתים קרובות, נזכר, פקדו את בית אמם אברכים, בתואנה שבאו לשאול ביצה, מלח, בצל, וניסו בדברי חלקות להשיב אותם ליהדות, נוהגים בהם כאילו שותפות של עליונים.

"היו באים ואומרים לנו: 'לפי ההלכה אתם יהודים'. צחקנו, אמא שלי תמיד אמרה 'תעזבו אותי, אני מוסלמית', אבל הם דיברו בצורה שכבוע כזאת: 'יותר טוב בשבילכם שלא תהיו ערבים'", נזכר סאלח. "היה מקרה שהרגיז אותי, איך אחד הגדולים של הישיבה התחיל אתי. 'לא ראינו מכם אף פעם שום דבר רע', אמר לי. 'מה הכוונה שלך', שאלתי אותו, אז אמר לי: 'תמצא לי מישהו שרוצה למכור את הבית שלו, עדיף בתוך החומות, אבל גם מחוץ לחומות זה טוב, ממילא עוד שנתיים לא יהיה אף ערבי בתוך החומות'. הוא אמר את זה גלוי. תמיד הרגשתי שמשהו לא טוב קורה אצלנו. לא מאמין שכישיבה כזאת חסר ביצה, רצו לתפוס יחסים, בשביל שטיפת המוח. יש להם סבלנות, יכולים לשרוף את הארס לאט, לאט. תראי בלילה, ערבים מפחדים ללכת בעיר העתיקה בגלל הדתיים. לא רק שהם חמושים, גם החוק אתם. הם עוברים ברחוב, דוחפים אותך, אתה מתפוצץ, לא יכול לעשות כלום.

"עניין של דת, אי־אפשר להבריח", הדגיש, "אני פועל לאט, אני איש חוק, אבל אני לא אוותר. אם נשתכנע שהיא עזבה מרצונה החופשי, נתנתק מהעניין, לא נחפש אותה. אם הבירה בחור אחר והלכה אתו, נוותר עליה, כאילו נפטרה, אין לנו אחות, נשאיר את זה סודי, רק שתחזיר לנו את הילד ונשכח ממנה. אבל אם אני חושש שהיא תחת השפעה, אני אחפש אותה כל חיי עד שאמצא אותה. בשבילי זה אחות. אם הלכה מרצונה, שתלך לעזאזל, אבל אם לוחצים עליה, אני אתנקם בהם, אחסל אותם. עכשיו הם אולי חזקים ממני, אבל אי־אפשר לדעת את העתיד. עכשיו אמריקה חזקה, פעם בריטניה היתה חזקה, פעם טורקיה, אני אעשה כל מאמץ להחזיר אותה למשפחה. זה דבר שברם, אי־אפשר לשכוח. הילדים שלה כל הזמן מול העיניים שלנו, ואיך יהיה הקטן שחטפה מאתנו, איזה חינוך יקבל, יכול להיות שהוא מקבל חינוך קיצוני ויתחיל לשנוא ערבים, והוא בעצמו ערבי. זה כואב, מי ישתוק על דבר כזה. אבא שלו הולך ונשרף, זה הבן שלו, הדם שלו, הוא משתגע. מישהו אחר היה הורג כל דתי שעובר לו מול העיניים ומתאבד".

תצלום: רחל הירש

חסן נאג'יב ושלושת בניו. "ההרגשה שלי שאיום התנופף מעל הראש שלה"

דת הלאומיות מול דת אזרחים

כישלונה הגדול ביותר של הציונות היה באי־יכולתה לנתק את הלאום היהודי מן הדת היהודית

מאת ברוך קימרלינג

מלאכות קלות, קלות מדי, עשו להם הפרופסורים אמנון רובינשטיין (שהוא גם שר חינוך בישראל), זאב שטרנהל ושלמה אבינרי, בחילופי הדברים המרתקים כשלעצמם שניהלו ביניהם באחרונה מעל עמודי "הארץ". מלאכה קלה מדי, משום שנגעו בכמה בעיות יסוד של חברתנו, אך אל שורשיהן לא הגיעו, אלא הסתפקו בעיקר בגינוח הדדי. בעצם היה הוויכוח מין המשך לאותו ויכוח גדוש למדי על הפוסט־ציונות ועל "ההיסטוריונים החדשים", אלא שבסיבוב של אבינרי הועלתה לדיון גם טענה חדשה בהקשר זה, שיש בה תובנית מסוימת בפולמוס.

כל העניין החל כזכור במאמר ביקורתי ומבריק של אורית שוחט (1.9) על התקפתו של שר החינוך נגד "הזרם הפוסט־ציוני". שוחט טענה כי הפוסט־ציונות נגזרת מן הציונות ואינה נוגדת אותה, אלא היא גרסה שפויה ורודפת־שלום עם הסביבה הערבית. מבקריה, קבעה שוחט בצדק רב, מנסים להפכה למטבע של גנאי כדי להעניק כל ביקורת לגיטימית על בישויה הקיצוניים של הציונות. יצא קצפו של רובינשטיין על שוחט ושב על ה"פוסט־ציונים" (12.9). הפוסט־ציונים גוזרים גזירה שווה מהציונות ומתופעות אחרות של קולוניזציה, ובכך – הטריס שר החינוך – הם עלולים לגרום נזק ללגיטימיות של תנועה לאומית צודקת. ודווקא בימים אלה, שמתנהל בהם תהליך שלום מסובך ויש די צרות מן הימין הקיצוני המופץ לטרפד את התהליך, אין צורך בצרות נוספות, זועק רובינשטיין. או שיהיה שקט, בבקשה!

רתח דמו של שטרנהל (15.9) – ובצדק – וקם ושרה להוכיח לרובינשטיין שאנו עוסקים בוויכוח לגיטימי לא רק על העבר, אלא בעיקר על דיוקנה התרבותי והמוסרי של החברה הישראלית בעתיד. בתוך כך, גילה שטרנהל גם את מסתרי לבו, באיזו מין חברה הוא חפץ. בהדגשת תפקידו של החינוך, תבע מהשר להעמיד מערכת שתחנך לערכים רציונליים, הומניסטיים, חינוך ללא אלוה מוסר וללא אבנים קדושות. בסדר הזה כבר היינו, גם ביומית וגם בכמה "הצגות ערב".

התפנית באה במאמר מושחז ואירוני של אבינרי (22.9). הוא הגדיר את חזונו החינוכי של שטרנהל במלים "מזמן לא קראתי ניסוח כה תמציתי ומבריק של הפרוגרמה של האנציקלופדיסטים הצרפתים מן המאה ה־18". אבינרי מפתח את הרעיון שמעולם לא קמה בשום מקום, גם לא בצרפת ולא בארה"ב, מערכת חינוך שהיתה בנויה אך ורק על ערכים של אוניוורסליות מופשטת, על רציונליזם ועל אדם אוטונומי באישיותו. ואם אין די בכך, מנסה אבינרי להפחידנו שתוכנית חינוך כגון זו שהציע שטרנהל תוביל בוודאות לאחת משתי הדרכים – או ירידה מן הארץ או הליכה אחרי נביאי שקר של חזרה בתשובה ומיני מיסטיקה דתית אחרות. אני במקומו הייתי מוותר על הסיפא הדמגוגית הזאת. טיעונו העניינית היה חזק דיו גם בלי זה.

> אין חברה בעולם הבנויה כולה על ערכים אוניוורסליים, על רציונליות צרופה, על אוטונומיה גמורה של הפרט מן הכלל

אולם אם נביא את גרעיני טיעונו של אבינרי להכללה יותר רחבה, אף מעבר לתבניתן של מערכות חינוך, ניתקל בבעיה מרתקת, ומשם אף נגיע אל מה שאפשר לראותו כנקודת התורפה העיקרית של החברה הישראלית ותרבותה, ושל הציונות בכללה. אכן, אין חברה בעולם הבנויה כולה על ערכים אוניוורסליים, על רציונליות צרופה, על אוטונומיה גמורה של הפרט מן הכלל. חברה ללא מידה מסוימת של פרטיקולריזם, שבטיות, אתנוצנטריות, אי־רציונליות, מיתוסים קולקטיוויים ו"קדושות", המעוגנים בעבר ("מורשת", "תודעה היסטורית", "אבות מייסדים" וכו') אינה יכולה להתקיים. השאלה היא רק מה טיבם, מה מיקומם ומינונם של יסודות אלה בתוך התרבות, וכיצד הם מאוזנים ומשתרים בערכי־הנגד האוניוורסליסטיים. אצלנו, טיבם של הערכים הפרטיקולריסטיים מעוות מאוד, ועל כך אולי יהיה אפשר להשיג הסכמה בין שטרנהל, אבינרי וביני.

הסוציולוג האמריקאי רוברט בלה תיאר את יסודות הקדושה בתרבות האמריקאית כ"דת אזרחית". הוא התכוון לכל אותן "קדושות" שהמציאו האמריקאים ובנו, כדי להעניק סולידריות לאומה האמריקאית. אך "קדושות" אלו היו חילוניות לגמרי, ולפחות חסרות תכנים דתיים ספציפיים. כך, מלבד קדושת המקום והדגל, המציאו האמריקאים בתחילה את "חג ההודיה". זה חג משפחתי קולקטיווי לכל האזרחים האמריקאים, ובו מודה האמריקאי פעם בשנה לאלוהיו־הוא ולהיסטוריה, על שנתנו לו את הארץ המובטחת, ארץ זבת חלב ודבש, ועשאו לאמריקאי. תרנגול־הודו הראשון, שכיבדו בו בני השבט האינדיאני את יהודי ה"מייפלאור", העפך גם את האינדיאנים, לפחות להלכה, לשותפים באמריקה הגדולה שהוקמה על תרבות תרבויותיהם. אחר כך באו יום העצמאות האמריקאי המקודש, יום העבודה (שהומצא כאשר היה צריך להתגבר עם אחד במאי המאיים) ועוד ימים, אנשים ומקומות מקודשים כהנה וכהנה.

הניסיון האחרון, שהצליח למדי למרות התנגדותו של הדרום, היה הנהגת יום מרטין לותר קינג. ארצות הברית, כארץ הגירה רב־גזעית, היא גם ארץ המיתוסים הבלתי־מעורערים. למשל, מיתוסים הקשורים לספר האמריקאי, למערב הפרוע, למלחמת האזרחים ועוד עולים כפורחים וכנגד כל מיתוס מנותץ, צצים שבעה אחרים. כל אלה יחדיו הם חלק מן הגרעין הקשה של הלאומיות האמריקאית ובתרבות הם גם מין דת. אלא שזו איננה דת דתית האקסקלוסיוויסטית, אלא דת חילונית ששותפים בה, לפחות בפוטנציה, כל אזרחיה של המדינה. אין זה מקרה שבקלקטיב זה נמסרו הדתות ה"דתיות" לרשות הפרט והמשפחה, והופרדו מן המדינה. בלי לעשות אידיאליזציה של התרבות והחברה בארה"ב, שפגמיה מרובים וידועים – דומה שבתחום זה לפחות נמצא לה האיזון העדין שבין התחושה החזקה של השתייכות לאומה ייחודית והגאווה הפטריוטית לבין הדגשת הפרט ומידה משתנה של יסודות אוניוורסליסטיים הטמונים בתרבותה. ארה"ב הובאה כאן לא רק לשם נוחות הדוגמה, אלא גם בהיותה פחות או יותר "פרויקט של אליטות" שנבנתה כך מראש תוך שימוש מכוקר במערכת החינוך המבוגרת לכאורה.

ובשובנו לישראל, נפתח בכמה תצפיות. בישראל אין כמעט חג או יום ציון אזרחי. יום העצמאות הוא יום שמח, יום השואה ויום הזיכרון לחללי המלחמות והמחתרות הם ימי הקודשה היהודים שאינם מעוגנים בדת. אולם גם שני ימי הזיכרון הללו מקבלים עם הזמן יותר ויותר צביון דתי. בישראל אין שום חג העשוי לאחד את כל אזרחיה. יש יום עצמאות ליהודים הרואים עצמם כציונים, אך יום זה מוציא מן הכלל יהודים חרדים ובעיקר ערבים. אחד במאי יכול להיות לפנים חג לחלק מן היהודים והערבים במשותף, אך גדולו נגוז. לעומת זאת, לערבים יש יום־האדמה. חלק גדול מן היהודים הרואים עצמם חילונים סולדים מן החגים הדתיים הנכפים עליהם, על כל מגבלותיהם. החגים ויותר המועדים, שהם לב לבה של הדת האורתודוקסית, מפלגים אצלנו יותר מאשר מאחדים.

> בישראל אין חג שיאחד את כל אזרחיה. יש יום עצמאות לרואים עצמם כציונים, אך הוא מוציא מהכלל חרדים ובעיקר ערבים

בפסקה הקודמת השתמשתי במושג "יהודי חילוני", אך אינני בטוח כלל מה פירושו התוכני־האקסיסטנציאלי של הצירוף הזה, ואם אין הוא בבחינת תרתי־דסתרי. כי כישלונה הגדול ביותר של הציונות היה באי־יכולתה לנתק את הלאום היהודי מן הדת היהודית. היו לכך סיבות היסטוריות וסוציולוגיות מרתקות מאוד, אך לא זה המקום לעמוד עליהן. התוצאה היא שאין לנו בתרבותנו דת אזרחית, אלא רק דת דתית, וברוב ה"קדושות" הנובעות מבניית החברה והמדינה החדשות ואמורות להיות חילוניות – מעורבים יסודות דתיים מובהקים. לחלק מן האבות המייסדים היו אידיאולוגיות שנועדו לשמש תשתית לבניית דת אזרחית. אלה היו הסוציאליזם והלאומיות הליברלית. אך הם התמוטטו עקב צירוף של תהליכים פנימיים וגלובליים, וכך, בתוך התערובת התרבותית שלנו, ניתן מלכתחילה יתרון ליסודות הדתיים, שהם מטבעם שבטיים יותר, פרטיקולריסטיים יותר ואי־רציונליים פחות. היו לכך גם תוצאות מוסריות פוליטיות מרחיקות־לכת, שכל המביט סביבו נתקל בהן על כל שעל. רובינשטיין, שטרנהל ואבינרי (ואוסיף, במלוא הצניעות, גם את עצמי לרשימה מכובדת זו) שייכים לדור השלישי של האליטות, שהיו אמורים להיות חלק מיצירת הערכים, הקדושות והמיתוסים, שעליהם צריך להשתית את הדת האזרחית החדשה שכה נחוצה לנו. אני מרגיש שעשינו מעט מדי ומאוחר מדי בתחום חיוני זה. אולי הפולמוס הזה מעל עמודי "הארץ" יהיה זרז לכך, או התחלה לבירור הסיבות האמיתיות לחוסר הנחת. שקט תעשייתי־תרבותי, שתובע רובינשטיין, ודאי שלא יהיה פרודוקטיווי.

בלי חגיגות

כשמדינת ישראל מגשימה כיום את שאיפותיה מלפני 1967, זה נראה לישראלים רבים כאסון; והפלשתינאים, שרצו את כל פלשתין, מוכנים כיום להסתפק בגדה ובעזה. השקפתו של מומחה פלשתינאי למחקרי דעת הקהל על רמת ההישגים והאכזבות של שני הצדדים

מאת דני רובינשטיין

חברים ודוברים של "מועצת שרי השלטון הפ־לשתיני" (כך נקראים חברי הרשות הפלשתינית בעיתונות ירושלים המזרחית) עשו בתחילת השבוע מאמץ דומה לזה של עמיתיהם בממשלת ישראל, לשווק את ההסכם החדש לציבור שלהם. המגמה היתה להראות עד כמה יכול ההסכם להביא הישגים מיידיים לתושבים. לא תמיד היו הבי־טחונות ברורים. סאיב עריקאת אמר למשל, כי בקרוב לא יהיו מחסומים באזור יריחו. אחרים אמרו שבקרוב יוכלו כל הפלשתינאים שנכנסו לגדה כמבקרים ונציים לזכות בתעודות זהות, כלומר כתושבים למגורי קבע. אחמד קריע (אבו־עלא) הישאם עבד אל־ראזק מצוות המו"מ הבטיח שמיד לאחר חתימת ההסכם ישוחררו 1,500 אסי־רים ובתוכם כל 38 הנשים הכלואות, וכל האסי־רים המבוגרים, החולים והצעירים שמתחת לגיל 18. עוד 1,500 אסירים ישוחררו לקראת הבחירות והיתר במועד כלשהו של המו"מ על הסדר הקבע.

מסתבר שכמעט כל השרים הפלשתינאים תמכו בהסכם, למעט שניים: סמיר רושה, ועבד אל־חפיז אל־אשהב (תושב חברון שהסתייג מההסכם כנציג העיר). לרשימת התומכים הצטרפו עשרות מפעי־לי פתח וראשי הציבור בשטחים שהעניקו ראיו־נות לעיתונות עם כל הקלישאות המקובלות. רסמא אי־שכעה, ראש עיריית שכם: זה צעד כמו־לך לקראת הגשמת השאיפות הפלשתיניות להק־מת מדינה עצמאית. האשם אי־צלאח, ראש עיריית טובאס: זו הוכחה שהשלטון הפלשתיני מקיים את ההתחייבויות שקיבל על עצמו. הד"ר זהדי סעיד, ראש הנציגות הפלשתינית לטיפול בעקורי 1967: אנו מוכיחים את כוונותינו הרציניות להשיג שלום אמת. חאג' מעאד ארנבלסי, ראש לשכת המסחר של שכם: זו תחילתו של עידן חדש.

את תגובת האופוזיציה אפשר לחלק לשניים: זו שמופיעה בעיתונים ומנוסחת באיפוק יחסי; וזו המתפרסמת בכרוזים ובסיסמאות על קירות הב־תים ומשתמשת במלים בוטות ואף בגידופים. עלי אבו־הילאל, נציג החזית הדמוקרטית (שהנהגתה באיף חוואתמה) אמר למשל ל"ארנהאר" כי ההסכם החדש מחזק את הלגיטימציה שניתנה כבר קודם לכן להמשך מצב הכיבוש וחלוקת השטחים הפ־לשתיניים לקנטונים מבודדים. חוסיין עבד אל־ג'וואד פעיל החזית העממית אמר שהבעיה עכשיו היא שישראל יכולה לטעון שהיא נסוגה מהגדה בעוד שלאמיתו של דבר היא ממשיכה לשלוט בה כבעבר. לעומת זאת, בכרוזי החמאס והג'יהאד מו־גדרים עריקאת ואנשיו כחבר בוגדים שמוכרים את המולדת (בחברון למשל).

בין שני הקצוות של התומכים הנלהבים והמת־נגדים הקיצונים עומד, ככל הנראה, הרוב הגדול של הציבור הפלשתיני בשטחים, המתקשה להבין את המציאות החדשה שתיווצר בקרוב. המסרים שהוא מקבל מבלבלים. מצד אחד, אומרים לו שבסוף הכל יתרחב עתה השלטון הפלשתיני רק על פחות משליש משטח הגדה, אולם מצד שני, ברור שגם בשאר השטח תהיה נוכחות ברורה של הממשל הפלשתיני. אפילו בירושלים המזרחית תתחזק עכשיו יותר הרשות הפלשתינית, כי לתושבי העיר שישתתפו בבחירות יותר לנהל מערכות תעמולה רשמיות (במעט הגבלות) ולמ־עשה, כל תושב של העיר המזרחית שירצה להת־מודד בבחירות למועצת הרשות יוכל לעשות זאת על ידי רישום של כתובת מגורים נוספת (פיק־טיווית) באחת משכונות העיר שמעבר לגבולו־תיה המוניציפליים.

התגובה הפלשתינית שהיא אולי האופיינית ביותר נוסחה בפרסומים הפלשתיניים על ידי ג'מיל שחאדה, המזכיר הכללי של "חזית השחרור הערבית" (ארגון קטן, מראשוני הארגונים באש"ף, שנתמך על ידי ממשלת עיראק ובשנים האחרונות הוא משתף פעולה להולכין עם הקואליציה של עריקאת). שחאדה, שהגיע לשטחים עם אנשי ער־פאת, אמר: "ההסכם הוא תוצאה של מאמץ גדול שהשקיע הצד הפלשתיני שפעל בתנאים קשים. הוא משקף את חוסר האיזון ביחסי הכוחות שבין הצדדים ואינו ממלא אפילו אחד מינימום השאי־פות הלאומיות הפלשתיניות. אבל אין ברירה אלא לקבלו ולהמשיך בתהליך, בתקווה שגם יש־ראל תתאמץ להוכיח את כוונותיה הטובות".

במלים אחרות: הסכם רע, אבל זה מה שיש. אחת ההוכחות שזו כנראה הגישה הרווחת ברוב הציבור הפלשתיני היא שבשום מקום בגדה ובעזה לא היו טקסים וחגיגות. אפילו פעילי פתח שה־צהירו שזה הסכם היסטורי, לא עשו מסיבות שמ־חה כמו שהיו למשל לכבוד ועידת מדריד ולרגל חתימת הסכם העקרונות בוואשינגטון לפני שנ־תיים.

ג'מיל רבאח, מומחה במחקרי דעת קהל ב"מכון ירושלים לתקשורת", אומר שאפשר למדוד או לשפוט הישגים ואכזבות, הן בישראל והן בקרב הפלשתינאים, בהתאם לרמת השאיפות והציפיות שהתגבשו בשני הצדדים בזמן האחרון. הוא מת־חיל את הניתוח שלו בקביעה שבמלחמת ששת הימים היה רוב מכריע של הציבור הישראלי (בעצם כולו) מקבל בתודה ובשמחה הכרה ערבית והסכמי שלום בגבולות הקו הירוק. מה שקרה מאז הוא שרמת השאיפות הישראליות עלתה מאוד, והיום כשמדינת ישראל מגשימה את שאיפות 1967, זה נראה לישראלים רבים כאסון. אצל הפ־לשתינאים, הוא מסביר, חל תהליך הפוך. ב־1967 רצו את כל פלשתין, ופחות מכך נראה או לעי־ניים פלשתיניות ככישלון ובגידה. בשנים שעברו מאז ירדה כל כך רמת השאיפות והציפיות של הפלשתינאים, עד שהרוב מוכן להסתפק היום בג־דה ובעזה. והנה גם מהמעט הזה הם נאלצים עתה לקבל נתח קטן. הוא מסיק שבעיני משקיף אובייקטיבי צריכות ההתרחשויות, מאז ועידת מדריד ועד הסכמי אוסלו, להצטייר כהצלחה ישראלית גדולה. מכל מקום, כרבים אחרים בעילית האינט־לקטואלית הפלשתינית, הוא חש את רוח הנכאים המתלווה להסכם החדש בציבור הפלשתיני. העוב־דה שההסכם הפעם מורכב ומסובך במיוחד אף הביאה אחד מחברי הצוות הפלשתיני לומר בשי־חה פרטית: כבר קשה לדעת אם מה שהגענו אליו בטאבה פותר בעיות, או רק מחריף אותן פי כמה.

המציאה הגדולה

שיקחו הפלשתינאים את בניין הממשל הצבאי בחברון! נראה אותם פותרים את חידת המים המטפטפים ואת תעלומת החשמל, מאירים בחושך להבדיל הטונאלי הדק בין צינור גז לצינור נפט. אכן, נקמה מתוקה

מאת צבי בראל

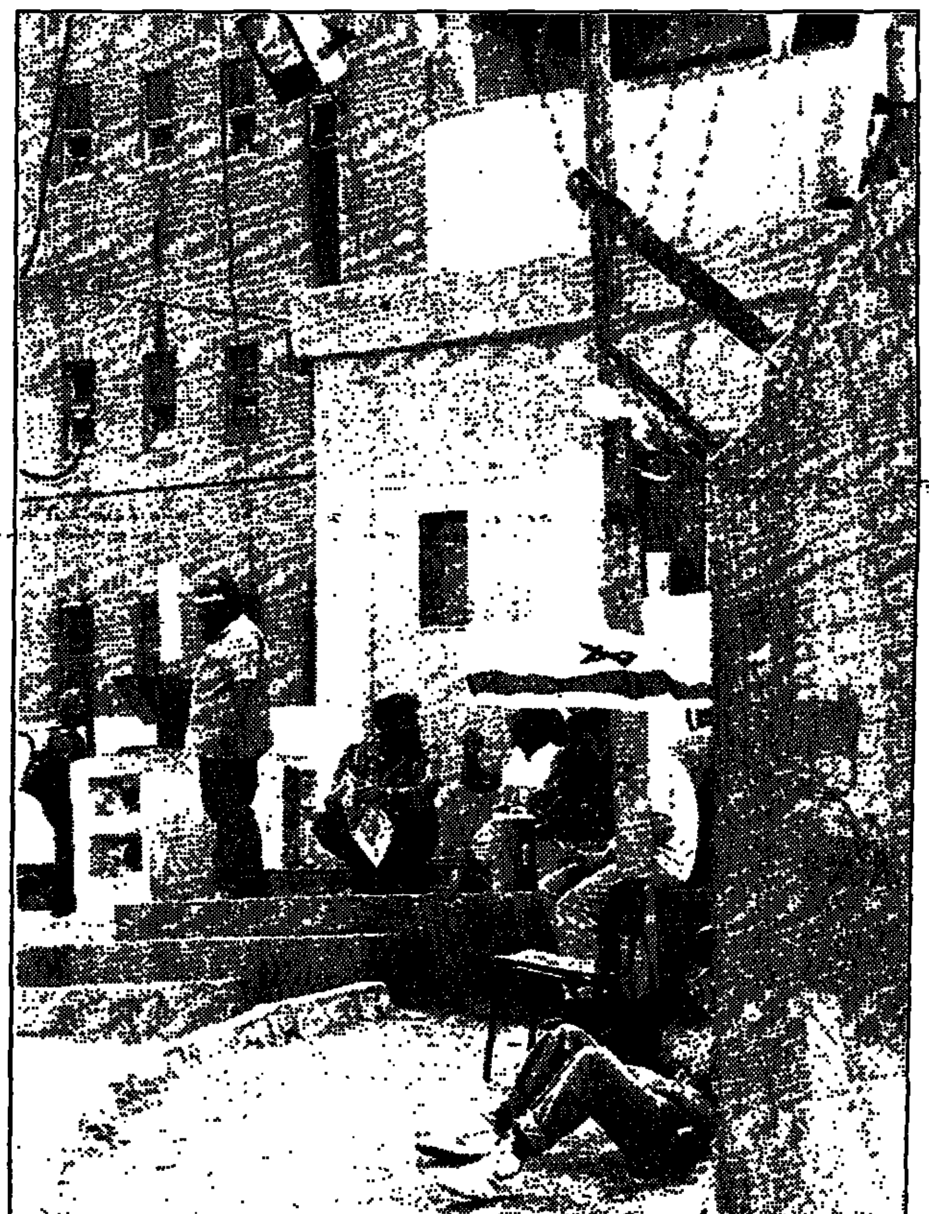
תצלום: יזהר קרמנסף
בניין הממשל הצבאי בחברון. הצינורות עשו צחוק מהכיבוש

שמחה גדולה לאיד אחזה בי כאשר שמעתי שהס־כם הביניים מעביר לידי הפלשתינאים את בניין הממשל הצבאי בחברון. כבר לפני שנים גרסתי שאם אנחנו רוצים לנער מעצמנו את הדימוי הדרקוני של כובשים באורים, עלינו לחייב את הפלשתינאים לק־חת לידיהם את בניין הממשל. אמנם עכשיו מדובר במעשה סמלי. במקום לטפס במעלה הדרך, קצרי נשימה, אל בניין הממשל, לשבת שעות בסככת הפח הלוהטת בקיץ והמקפיאה בחורף, להמתין לרשיון, להזמנות, לראיון או מפגש עם רכז השב"כ – יהיו בבניין הזה שוטרים, מרהים וקצינים פלשתינאים. הם ודאי יעשו טקס גדול, יניפו אל על את הדגל הפלשתיני, אולי יציבו משמר על לפיד לזכר השהי־דים, ואחר כך ילכו להתקלח.

עכשיו תורה של הנקמה שלי. המים – הקרים והחמים – בקומה השלישית בדרך כלל רק מטפט־פים. בחודשי החורף המים נוהגים לקפוא, וכאשר מחממים אותם, הדוד נוטה להתפוצץ. יש דרך להתגבר על התקלה הזאת, אבל היא אורכת כמה שעות, בינתיים הסבון מתייבש על הגוף. זה האירוע שבו קבור הסוד הכמוס ביותר של בניין הממשל: מערכת צינורות המים. אפילו השב"כ, שהיה נזקק לפעמים לזרם חזק של מים קרים, לצורכי עבודתו, היה נותר חסר־אונים מול הטיפות העלובות שהיו מרטיבות את ידו של החוקר ולא היה בהן הכוח אפילו להגיע עד רגליו של הנחקר.

הידע התיאורטי כיצד לפתור את בעיית המים היה נחלת כולם: המים הגיעו מן המקור בבית סֿבאר, עשו את דרכם אל שעון העירייה והמשיכו משם עד בניין הממשל. וכאן, בדרך מסתורית, עשה הצינור הערבי צחוק מן הכיבוש. נדמה כאילו כל יום החליפו הצינורות השיבנים את כיוונם. רק איש אחד ידע את סודם, ואת הסוד הזה הוא לא העביר, הוא הרי אהב את מקום עבודתו. וכך, ברצון רב הוא היה מגיע מירושלים בשתיים בלילה כדי לפתוח ברז ולסגור את אחיו, להקיש פעמיים בפטיש גדול על אחד השיבנים כדי לשחרר את הולהדה, ולפתוח את הברז הגנדרי בבית הסוהר כדי להוציא אוויר מן המערכת, למלמל משהו אל לבה של המופה ולהשאיר לנו את מספר הטלפון של הקרובים שאצ־לם הוא יעשה את השבת. רק לו היו הצינורות נשמעים. אבל מיד כשהיה מסתלק היו הצינורות משמיעים את הנרגוד הידוע, הברז במקלחת היה מתעטש בצבע חום, השיער היה עומד מוצק במשך כל היום, פרי עבודתו של השמפו שלא נשטף.

לפעמים היה מישהו מנסה לחקות את עבודתו של איש המים. לפתוח, לסגור, להכות בפטיש, למל־מל משהו ולרוץ למקלחת. אבל אז התברר לו שקי־מת ברית אמיצה בין צנרת המים לחוטי החשמל. ברגע שצינורות המים הבחינו שלא מאלפם מדבר אתם, היו קורים שני דברים. בכל הבניין היה נשמע שהוק אדיר של הצינורות ומיד אחריו היתה מש־תררת עלטה.

אם למכת הצנרת היה מרפא, הרי לקורי החשמל לא הועיל שום מטאטא. כיוון שסדר היום הוא שביום כובשים ובלילה עושים ישיבות לסיכום יום הכיבוש ותכנון הכיבוש של מחר, צריך חשמל. לפעמים היינו מזעיקים את מהנדס החשמל של העירייה שהתגורר בבית לחם כדי להעלות אור, אבל הוא רק ידע להראות לנו על כמויות האלקטרונים וכיוון נטייתם. "אני ממש לא מבין למה בעירייה יש חשמל ואצלכם לא", הוא היה רוטן בעקבו על יכולת, יכול להיות שיש אלקטרונים פלשתיניים ואלקטרו־נים ישראליים אחרי הכל העירייה ערבית והממשל יהודי. אחרי ההרצאה הוא היה לובש את מעיל הפרווה שקנה בברית המועצות בשנות לימודיו, מתנצל על שהוא רק מהנדס בניין ולא מהנדס חשמל, ונוסע הביתה.

לאט לאט, מחוסר ברירה, הלכה ונבנתה בבניין רשת חשמל מקבילה. בתוך הקירות היו חוטים ברי־טיים. על הקירות, בתוך צנרת מסודרת, התקנו קווים ירדניים, ועכשיו, בין הקירות, בקשתות צבעו־ניות של חוטים שנמצאו בחצר, קמה לה רשת חשמל עצמאית, שרק מקימיה ידעו היכן התחילה ולאן היא מובילה. לפעמים היה אפשר לראות את קצין המנהל מטייל במסדרונות חוט חשמל צהוב בידו, בולש אחר נקודת המוצא. בדרך כלל הוא היה מגיע עם החוט עד לנתיך, וכאשר סבר שגילה את תחילת הלבירינט ועכשיו סוף סוף יהיה חשמל, היה מופיע מישהו מהוותיקים ומסביר לו שהנתיך הזה מנוטרל עוד מהתקופה שבה שירת בחברון מחזור של סוללת מילואים של ב"מ. היה אצלם בחור חשמלאי שהקים רשת אחרת שעוברת עכשיו דרך השירותים של הבנות. אחר כך שמענו שהחשמלאי הזה נאסר בביר־ריה.

בלי חשמל אפשר לעבוד. תמיד היו כמה חבילות של נרות במגירה וכמה פנסי רנאור שנזקקו לחייל שיחזיק את ראשם שלא יישמטו. אבל בלי חשמל אי־אפשר לחמם. כי אפילו תנורי הנפט הגדולים נזקקו לחשמל, כדי להפעיל את המשאבות שהעבירו אליהם את הנפט מן המכלים שבחצר. עכשיו לך תנחש אם המשאבות לא פועלות מפני ששכחו למ־לא את המכלים בנפט, מפני שאין חשמל או מפני שהצנרת קטנה. בגלל ריבוי רשתות החשמל העצ־מאיות בתוך הבניין, לא היה אפשר להקיש מן העובדה שהנאורה עובדת – שגם אל המשאבה זורם החשמל.

בלילות הקרים היתה נדרשת מידה גדולה של הקרבה כדי להישמע להוראה ללכת ולבדוק את תוכנם של מכלי הנפט, וכאשר התשובה היתה חיו־בית, היה צורך בצוות של שלושה אנשים כדי לבדוק מדוע התנור אינו עובד. שניים היו יורדים כדי לבדוק את צנרת הנפט, שהיתה צמודה לצנרת הגז. שני הצינורות היו עשויים נחושת אכולת־ירוקת. בין השניים היה מתנהל מיד פולמוס איזה צינור שייך למה, ורק חייל שלישי, שלא הבין כמובן לא בגז ולא בנפט, היה יכול להכריע על פי מידת השכנוע הדרגה של כל אחד מן המתפלמסים. לפעמים זה הצליח ולפעמים הטבח היה מודיע בבוקר שהיום יהיו ארוחות קרות כי הערבים שוב נגעו בצינור הגז.

קחו, קחו את הבניין הזה, נראה אתכם פותרים את חידת המים, מלפפים מחדש את חוטי החשמל ובונים בו רשת חשמל פלשתינית, ומאירים בחושך להבדל הטונאלי הדקיק בין צינור של גז לצינור של נפט.

חבל רק שאין לרשות הפלשתינית תקציב שיפו־צים גדול. או אז הנקמה היתה יכולה להיות מושל־מת. כי אצלנו היה תמיד כסף לדבר אחד: לצבע שמן אפור לצביעת דלתות המשרדים. ללא סדר יום ידוע וכמובן בלי שילוט היתה נצבעת כל יום דלת אחרת באפור. החיילים כבר הפסיקו לפתוח דלתות בידיים והשתמשו בנעליהם כדי לבדוק את טריות הצבע.

אבל החלק הנורא בעניין הצבע היה כאשר תושב חברוני היה בא לבניין כדי לבקש דבר מה. הקצין היה מורה לו לשבת ולהמתין. הערבי אינו מרשה. הוא רודף אחרי הקצין עד משרדו. זה מבקש להשת־חרר ממנו ודאי לא להכניס אותו למשרד. כך הולכת להתפתח שיחת מסדרון שבה הערבי מתקרב לקצין ומגיש לו איזה מסמך שולה מתוך כיס פנימי בחזה, הקצין נרתע לאחור ומנסה שוב להדוף את המבקש, אבל זה ממשיך בשלו וכמעט אוחז בחגורתו של הקצין כדי להעמיק את תחינתו. לקצין אין ברירה, הוא כבר נשען על הדלת. נשקה נדבק עכשיו הוא יכול לנהל את השיחה לנצח. את המדים אפשר להחליף, אבל את הדלת צריך לצבוע שוב.

ואפילו עוד לא הזכרנו את מכשירי הטלוויזיה הקולטים את תשדורות הקשר הצבאיות באופן מריה. במחשבה שנייה, יכול להיות שצה"ל באמת עמד על כך שהפלשתינאים ייקחו את בניין הממשל בחברון בתמורה לנסיגה משש ערים. יכול להיות שבגלל זה התעכב ההסכם כל כך.

עוזי בנזימן

תצלום: יהודה בן־יתח
טקס החתימה בראשי תיבות על אוסלו ב'

1. אתמול

האגדה מספרת שכאשר הקשים מורשי העצ־בים של המו"מ בטאבה השתרר שקט של ברוגז בין המשלחת הישראלית למשלחת הפלשתינית, שנמשך ארבעים דקות. פרס, עריקאת ועוזריהם המעטים ישבו בחדר אלה מול אלה ולא החליפו מלה, לאחר שקודם לכן הטיחו האשמות קולניות אלה באלה. לבסוף נשברו הפלשתינאים וחידשו את התקשורת. ומה עשה פרס במשך ההפסקה האילמת? לא תאמינו: הוא כתב שיר. אין לדעת אם מאחורי עשן האגדה הזאת יש גם אש. היא מובאת כאן להמחשת מערכת יחסי הציבור שמ־חוללי ההסכם פתחו בה מיד לאחר שנחתם: לממשלה יש עניין מובן להציג את הסכם הביניים כהצלחה ישראלית מרשימה. המאמץ הזה מוליד הסברים, גילויים מאחורי הקלעים, וגם קצת תיאו־רים שיש בהם נופך של אגדות.

אין צורך ללכת שבי אחר סיפורי הגבורה הדי־פלומטית המופצים בעקבות החתימה על ההסכם. הספר בן 400 העמודים ייבחן לגופו: האם הוא פורש רשת ביטחון משפטית ומדינית חזקה דיה לשאת עליה תקלות חמורות או סטיות גדולות או כישלונות בביצוע שיתגלו בעת הוצאתו אל הפועל? האם הוא מניח תשתית איתנה דיה להקי־ם עליה את ההתפתחות המורכבת שהסכם אוס־לו ב' מתיימר להוליד? האם הרוקחים המלומדים, שהוציאו במעבדה שהפיקה את נוסחאות הפלא של ההסכם, חזו נכונה את המציאות שביקשו לברוא? האם לא החמיצו איזה יסוד חשוב שהעדרו יהלום בהם באחד הימים ויוליד תוצאה מאכלת על המס־מך שהוציאו מתחת ידם?

הסכם הביניים אינו מוצר של השבועיים האח־רונים שבהם התנהלו בטאבה דיונים קדחתניים עד כדי אפיסת כוחות: ההסכם הוא פרי של עבודה ממושכת שנתיים, מאז נחתם הסכם אוסלו. שקד עליו גרעין של כמה מקצוענים בשירות המדינה – ארבעה, חמישה אנשים ממשרד החוץ ומצה"ל – שמצאו להם בני־שיח קשובים ומבינים בצד הפ־לשתיני. הברית שנוצרה בתוך הצוות הישראלי, שהורכב מאנשים שלכאורה ניגשו לדון בהסדר הביניים מנקודות ראות רחוקות זו מזו, אם לא מנוגדות לחלוטין, היא אחת התופעות המעניינות והמאלפות במערכת הממשל הישראלי. זה הד־רשים שעוזי דיין, אורי סביר, יואל זינגר וקומץ של בעלי תפקידים נוספים מדברים בשפה אחת וחותרים להשיג מטרה אחת. הקיטוב הקלאסי בין הכומתה לצילינדר נקבר בספרי ההיסטוריה: אנשי הצבא והדיפלומטים הישראלים של התקו־פה הזאת היו בראש אחד.

הצוות הישראלי חבר עם בני־שיח פלשתינאים כדי לחולל מהפכה עמוקה בחברה הפלשתינית ובמציאות המזרח־תיכונית: ליצור את התנאים לדמוקרטיזציה של החיים הפוליטיים בגדה וברצועה ולצמיחת הנהגה חדשה שתירש בבוא היום את יאסר עריקאת. זו אחת ממשמעויותיו היותר חשובות של הסכם טאבה: נקבעו בו הבחירות בדר־כות להנהגת שיטת בחירות דמוקרטית למהדרין שאין לה אח ורע בתרבות הפוליטית המוכרת בעולם הערבי. למעשה, כתבו הישראלים והפלש־תינאים את חוקת המדינה הפלשתינית, ובכל מקום, פרק מרכזי בחוקתה. הפרק הזה קובע הפר־דת רשויות, בחירות הוגנות, מנגנון מערכת של איזונים ובלמים ומגדיר את סמכויות הנשיא מול הפרלמנט.

מאחורי המבנה החוקתי שנוצר עומדת הכוונה שקטה שהבחירות למוסדות הרשות הפלשתינית יעלו דור חדש של מנהיגים, שיעברו תחת פיקודו של עריקאת ולצדו. המשטרה החדשה תהיה, בדרך בה, מקומית והיא תירש את ההנהגה הקודמת של אש"ף־תונים שהתאכזבה, שלא השכילה נכון את מצו־קת האוכלוסייה המקומית, ובמקומות רבים פיתחה התנגדות לעצם תהליך ההתפייסות עם ישראל. שיטת הבחירות שנקבעה בין הישראלים לפלש־תינאים – הם עצמם בניגוד לחזון החדש בשטחים – ממלאה את הצורך לשוות לציבור הפלשתיני מראית עין של חברה פתוחה המאמצת את כללי המשחק הדמוקרטיים המקובלים בעולם הנאור, ועם זאת יש לה מניע מעשי מובהק: להצמיח שכבה חדשה של מנהיגות. האינטרס המתחשב הזה מעניק אמינות מסוימת לסיכויי מימושה של השי־טה. יש בשטחים די פוליטיקאים צעירים ומוכש־רים התאבים להשתתף במשחק והם העתודה שהוא אבו יתנהל. עריקאת היה מוכן לתת יד לכך מפני שגם לו יש, כנראה, עניין להיפטר מהמשקולות של אש"ף־תונים ומפני שהאינטרס האישי שלו מובטח בחוקה החדשה: נקבע כי ראש הרשות ייבחר בבחירות אישיות והוענקו לו סמכויות רח־בות.

הסכם הביניים אינו מבטל איפוא רק את חלום ארץ ישראל השלמה; הוא גם מבשר על קצו של אש"ף.

2. מחר

כאשר ניגש שמעון פרס לשלבים האחרונים של המו"מ על הסכם הביניים, הוא היה אפוף תחושה שבכוחה של ישראל להכתיב את תנאי ההסדר לרשות הפלשתינית. אם הנו פעם בסגירת השלטונית של ישראל בנסיגה חד־צדדית, הרי מאז אוסלו רווחת במסדרונות השלטון בירושלים ההנחה שאפשר לייסם כלפי הפלשתינאים הסכם חד־צדדי. כלומר, לכפות עליהם את רצון ישראל. לחיזוק הדעה הזאת היו גם ביטויים גלויים, ובולטים שבהם: דברים שהשמיעו אישים ישרא־לים בפומבי, שהסכם אוסלו והסכם קהיר ("עזה ויריחו תחילה") הניבו הישגים גדולים ליש־ראל.

בא הסכם טאבה והמחיש לישראלים את מגב־לות הכוח. מערכת ההסברה הממשלתית אולי תוסיף ליצור את הרושם שההסכם הוא הצלחה ישראלית גדולה, שנשמרו בו העמדות הישרא־ליות העיקריות, אבל מוטב לבחון אותו בעיניים מפוכחות: המסמך הסופי שונה במידה ניכרת מה־טיוטות הראשונות. בעיקר אמורים הדברים בחב־רון. הנה גלגולם של כמה מהניסוחים שנדונו בין הצדדים בוויכוח על חברון.

במקורו הציג מסמך העמדה הישראלי מ־7 בספטמבר את המרשם הבא לפתרון המחלוקת על חברון: היערכות המחודשת של כוחות הביטחון הישראליים בתחום חברון תיעשה בהדרגה בהתאם לנספח המצורף (נספח מס' 5: הנספח קבע שבעה שלבים לפרישה המחודשת של צה"ל באופן שאינו מחיל אותה על העיר חברון והל־חל נופך אלא על "המחוז"; ישראל תוסיף לקיים בידיה את כל הסמכויות הביטחוניות; ההיערכות המחודשת תתבטא בעיקר בהסרת מחסומים, בפי־נוי שלושה בניינים שנמצאים בהם מתקנים צבאיים ישראליים, ובסילוק עמדות צה"ל מצומת או שניים; כפיצוי להמשך הנוכחות הצבאית בחב־רון, הציע המסמך לפלשתינאים שורה של צעדים בתחום האזרחי ובהם: פתיחת השוק הסיטוני באזור הקסבה כשוק קמעוני, הגדלת המכסות של רשיונות העבודה ושל המים, העברת סמכויות אזרחיות כפי שתיעשה בערים אחרות אך לא בתחום שיוגדר במפה והוא כולל את המובלעות היהודיות ואת השטחים שמשתמשים בהם יהודים בחברון. עוד הציע המסמך את הפעלתם של 150 פקחים עירוניים לא־חמושים, פתיחת שתי תחנות משטרה פלשתינית שיאוישו ב־260 שוטרים חמו־שים באקדחים, ולבסוף תישמר בידי ישראל האח־ריות הכוללת על הנעשה בעיר. הוצעו גם מנגנוני תיאום בין ישראל לפלשתינאים בחברון, נקבע כי לא יוחלו שינויים בסידורי השמירה במערת המכפלה, והוצהר שמתכונת הבחירות בעיר תידון ותוסכם בין הצדדים במהירות האפש־רית.

כעבור שבועיים נראתה ההצעה הישראלית שונה לחלוטין: נקבע בה כי בחברון העיר תהיה היערכות מחודשת של צה"ל, פרט לדרכים ואת־רים הנחוצים להגנת ישראלים; הפרישה המחו־דשת תסתיים לא יאוחר מחצי שנה לאחר החתימה על הסכם הביניים; המשטרה הפלשתינית תקבל את הסמכויות להפעיל את מרותה בעיר (פרט לחלק שנשאר בידי צה"ל) בדיוק כמו המשטרות בערי הגדה האחרות; כל הסמכויות האזרחיות המועב־רות למועצת האוטונומיה בערי הגדה יימסרו לה גם בחברון; הוגדלו מספר השוטרים ומספר התחנות הנקודות שבהן יוצבו, והוצע לציידם בעש־רים כלי רכב, מאתיים אקדחים ומאה רובים; בניין הממשל הצבאי יימסר בתום ההיערכות המחודשת לידי המשטרה הפלשתינית וייהפך למטה שלה; האחריות הכוללת הישראלית תחול על שמירת ביטחונם של הישראלים (ולא אחריות כוללת על הנעשה בעיר); במובלעת היהודית יישמרו בידי ישראל כל הסמכויות להבטחת הסדר הציבורי והביטחון אך הסמכויות האזרחיות גם בתחום זה יופקדו בידי מועצת העיר, חוץ מהסמכויות הנוג־עות לישראלים ולרכושם; במובלעת יוצבו פקחים עירוניים שיפעילו את החוק המקומי כלפי תושבים פלשתינאים; עיריית חברון תספק את שירו־תיה לכל חלקי העיר; כוח בינלאומי מוסכם על שני הצדדים יוצב באופן זמני בעיר; חברון תוסיף להיות עיר אחת, ופיצול הסמכויות בתחום הביט־חון לא יחלק אותה.

הנוסח הזה נכלל (לאחר שינויים) בהסכם. היש־ראלים הלכו כברת דרך ניכרת לעבר הפלשתי־נאים. לאחר המו"מ אמר שמעון פרס, מפוכח ועייף, שרק כאשר אדם מנהל משא ומתן עם עצמו, הוא גדול מהחיים. רצה לומר: כאשר אדם עומד מול יריב, הוא לומד להכיר את מגבלות כוחו שלו. זה לקח שראוי להיזכר: מטרת הדיונים עם הפלשתינאים היא להגיע להסדר אמין, ואם אפשר, לפיוס של ממש. ההסכמים שנחתמים אינם סתם יריעות נייר אלא המסגרות שלתוכן נוצקת המציאות של המחר. במציאות הזאת, על הפלש־תינאים והישראלים להתייחס בכבוד אלה לאלה ולהתבונן זה על זה מעמדה של שוויון. הוויתורים שעשו הישראלים במשא ומתן על הסכם הביניים הביאו לידי ביטוי את התפישה הזאת. אף על פי שלעריקאת לא היו נכסים של ממש, למרות חולש־תו, נמנע הצד הישראלי מפגיעה בוטה במעמדו. תוצאות המשא והמתן מלמדות שמעניינה של ישראל היה לאפשר לעריקאת להציג את עצמו לפני עמו והעולם כמי שעמד בכבוד על משמר האינטרס הפלשתיני. בטאבה הוכח שוב כוחה של החולשה.

3. היום

ויצמן. גישה מעורבת בלפיד

מזווית הפוליטית הפנימית נשקף איום מיידי על ההסכם מצד שני גורמים לא כל כך צפויים: הקואליציה ונשיא המדינה.

על פי חישובים שנעשו בצמרת מפלגת העבו־דה, יש לממשלה רוב של 61 חברי כנסת כדי לאשר את ההסכם בכנסת בשבוע הבא, גם אם עמנואל זיסמן ואביגדור קהלני יצביעו נגדו. על פי גרסה זו, כדי להבטיח את הרוב יהיה צורך להשיג את תמיכתו של אלכס גולדפרב ולפי אותן הסברות שהתרוצצו שלשום במשרד החוץ, לא יהיה מנוס מלשריין לו משרה דיפלומטית בחו"ל, לאחר שהכנסת הנוכחית תתפזר.

כלפי עזר ויצמן ינקטו רבין ופרס גישה מעו־דנת של אגרוף בתוך כפפת משי: בפומבי, ישמרו על כבודו ויעשו הכל כדי להימנע מעימות אתו. הם גם ידברו אתו בארבע עיניים ברוח זו ויפצירו בו לשמור על מעמדו הא־פוליטי של משרת הנשיא. עם זאת, אם ייווכחו שויצמן עומד במריו ומוסיף לתקוף את מהלכי הממשלה, לא יהססו לחלוק עליו בגלוי.

יוסי שריד כבר נתן את הטון כאשר הוכיח לויצמן, בלשון שרמזה על המעידה הלשונית של הנשיא ("אני אף פעם לא הפלקתי לראווה"), את ביצועיו בקטע דיווחי. חברי ממשלה אחרים, הממלאים תפקידים מרכזיים במשא ומתן עם הפלשתינאים, עשויים ללכת באותה דרך. אם ויצמן מתנהג כפוליטיקאי מן המניין המחווה כל שני וחמישי את דעתו על המשא והמתן, אין מנוס אלא לנהוג בו כיוצא בזה. התוצאה תהיה שהשרים יבקרו את הנשיא וכך יפגעו במעמדו. דברים ברוח זו כבר נשמעו השבוע בלשכות אחדות ביר־ושלים.

מורת הרוח מויצמן אף עלולה להחריף אם ישבש את הסיכומים שהושגו עם הפלשתינאים בעניין שחרור אסירים. אם ויצמן ישתמש בסמכו־תו הרשמית כדי למנוע חנינה מכמה אסירות פלשתינאיות, עשוי להתפתח עימות פומבי בינו לבין הממשלה. התרשמותה של ועדת השרים שה־תייצבה אצלו שלשום היתה שהוא יימנע מלהח־ריף את היחסים עם הממשלה בתחום זה. הבעיה היא שמסקנה זו לוקה בשתי חולשות: הערכות פוליטיקאים הן לפעמים משאלות לב; ויצמן הוא איש חם מזג ולא תמיד צפוי.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

יהדות איטליה צופה את קצה

התבוללות, נישואי תערובת וילודה נמוכה מאיימים על המשך קיומה של העתיקה בקהילות היהודים באירופה. יהודי איטליה ידעו תקופות של רדיפות וגירושים, אך גם שנים של מעורבות בולטת בחיי הציבור, הכלכלה והתרבות. כיום הם חוששים לעתידם כקהילה

מאת חולדה ליברנומה

שלושים אלף יהודי איטליה רשומים כיום ב־21 קהילות, אבל למעשה הם פזורים בערים ועיירות רבות יותר. כך למשל רשומים יהודי סיינה, פראטו ופיסויה – בפירנצה; יהודי אלסנדריה, ביילה איבריאה ואסטי – בטורינו. רוב הקהילות קטנות, ומספר הנפשות בהן בין 36 (בוארצ'אלי, בירת הפרו שסמוכה לטורינו), ל־1,300 (בטורינו עצמה). אבל רוב יהודי איטליה מרוכזים בשתי קהילות גדולות, ברומא (כ־15 אלף) ובמילאנו (כעשרת אלפים). לכל אחת מ־21 הקהילות ולרוב היישובים הקטנים יש בית כנסת. כמה מבתי הכנסת (של הבירה, למשל) מהמאה ה־16, רובם מהמאות ה־17 וה־18, אבל הגדולים

מאז ניתן ליהודים שוויון זכויות גברה תופעת ההתבוללות. עקב כך נתקלה התנועה הציונית בקשיים רבים בבואה לעשות לה נפשות באיטליה

המפוארים שבהם נבנו רק בסוף המאה שעברה, כשניתן שוויון זכויות ליהודים. כיפות בתי הכנסת האלה בולטות מעל לגגות הערים בטורינו, בפירנצה וברומא.

קהילת טורינו (שמנתה אז 6,000 נפש) לא עצרה בתוכנית הראשונית היומרנית של בית כנסת גדול, ונאלצה למכור את המבנה בשלבי בנייתו האחרונים ולהקים אחר, קטן ממנו. אבל בית הכנסת הגדול הלא־גמור (מולא אנטונליאנה), רכוש העירייה, היה לסמלה של העיר וכיפתו בולטת מעל לכל בתיה.

אחרות מהקהילות הקטנות, כמו אנקונה שלחוף הים האדריאטי, הוקמו עוד בראשית האלף הנוכחי, אבל רובן התרחבו בעיקר לאחר גירוש ספרד ופורטוגל וגירוש יהודי סיציליה ודרום איטליה, שהיו נתונות אז לשלטון ספרדי. במאות ה־16 וה־17 הלכו איפוא שינויים מפליגים במפה היהודית של איטליה. המגורשים מרוב הערים הגדולות במרכז ובצפון נפוצו בעיקר בערים הקטנות באזורים אלה. עוד קודם לכן,

כשנאלצו היהודים לעסוק אך ורק במסחר בבגדים משומשים ובהלוואה בריבית, התיישבו רבים מהם בערים ובעיירות קטנות על פי רשיונות מיוחדים שקיבלו מהשלטונות המקומיים. אלו הסיבות לפיזור הרב של יהודות איטליה, הקטנה יחסית.

קהילת רומא התקיימה כבר בימי החשמונאים, והיא יוצאת דופן מבחינה זו. המסורת היהודית לא פסקה בה למרות הרדיפות הקשות (הגטו בוטל רק עם שחרורה של רומא משלטון האפיפיורים, ב־1871).

במחצית השנייה של המאה שעברה, עם האיחוד הלאומי של

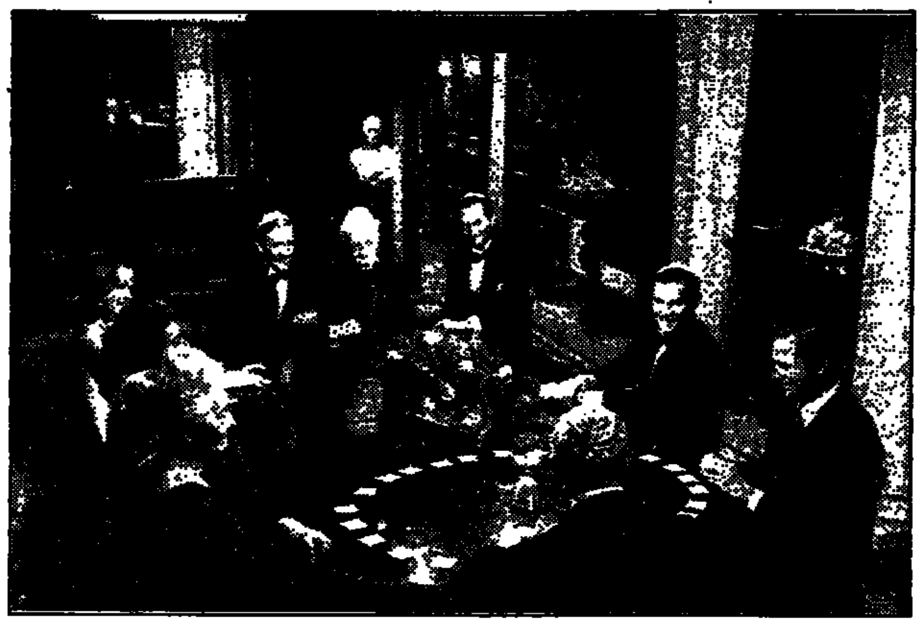

ליל הסדר בסרט על פי ספרו של בסאני, "הגן של פינצי קונטיני"

איטליה וביטול הגטאות, החל, מסיבות כלכליות, תהליך מואץ של ריכוז המפורה היהודית בכמה מערי המסחר החשובות ובראשן מילאנו וטורינו, וכן ברומא, בירת הממלכה המאוחדת. יהודים רבים עזבו במשך השנים קהילות מפוארות ועתיקות כפרארה, פאדובה, ונציה וליבורנו. באותן שנים, אך בעיקר במאה העשרים, היתה ירידה הדרגתית בילודה, אופיינית למעמד הבורגני, במרכזה ובצפונה של המדינה. תהליך כזה בולט בייחוד בקהילה היהודית שלא

יכלה לאמץ ירידה זו בילודה גבוהה בדרום, שהיהודים לא חזרו אליו אחרי גירושם ב־1492. מאז ניתן להם שוויון הזכויות ויהודי איטליה ראו את עצמם איטלקים בני דת משה, גברה תופעת ההתבוללות ונישואי התערובת.

עקב כך נתקלה התנועה הציונית בקשיים רבים בבואה לעשות לה נפשות באיטליה. באותה עת גדל במידה ניכרת חלקם של היהודים בחיי המדינה. איטליה היא אולי המקרה היחיד באירופה שיהודים עלו לגדולה במערכות הביטחון. בסוף המאה שעברה היה שר המלחמה יהודי, ג'וזפה אוטולנגי. ממשפחה זו, כמו ממשפחת

סגרי מטורינו, יצאו כמה מצביאים בולטים במלחמת העולם הראשונה. שלוש פעמים בראשית המאה העשרים שימשו יהודים ראשי ממשלות, וסידני סונינו היהודי היה שר החוץ האיטלקי בימי מלחמת העולם הראשונה.

מוסוליני עצמו הפקיד בשנות השלושים הראשונות את הרחבתו של הצי האיטלקי החדש בידי אדמירל ימי יהודי איטלקי. ראש עיריית פרארה היה יהודי עד שנים מעטות לפני חוקי הגזע של 1938. אלו דוגמאות אחדות הבולטות

טות מבין רבות. כשפורסמו חוקי הגזע היו יהודים 11% מהסגל האקדמאי וגם שיעור היהודים בקרב הסטודנטים היה גבוה במיוחד. יהודים בלטו במגזר הבנקאות, במסחר ובמקצועות חופשיים. אבל עוד לפני פרסומם של חוקי הגזע, פחתה בהדרגה חשיבותו של המיעוט היהודי בתוך העם האיטלקי, שנהפך בהדרגה מעם של איכרים, רובם בורים, באמצע המאה שעברה, לעם שרוב תושביו חיים בערים ועוסקים במסחר ובתעשייה.

חוקי הגזע והרדיפות החישו את ירידת חשיבותם של היהודים בחיים הציבוריים, לא רק עקב

ההגירה – לפני מלחמת העולם השנייה – וחיסול כשליש מיהודי איטליה, אלא גם מפני הניכור שגרמו הרדיפות. פחת עניינם של יהודים בפעילות הציבורית והתחזקה בהם תחושת ההתבדלות.

אף על פי כן, חלקם הבולט של יהודים בתנועות האנטיפאשיסטיות גרם שכמה מהם הגיעו לעמדות גבוהות בעשרים השנים הראשונות שלאחר המלחמה. היהודי אומברטו טראציני (קומוניסט) היה יושב ראש האסיפה המכוננת ב־1946; עם מנהיגי

המפלגה הקומוניסטית, הגדולה בעולם המערבי, נמנה אמיליו סרני, אחיו של אנצו, ממייסדי גבעת ברנר; מזכיר האיגוד המקצועי הסוציאל־קומוניסטי הגדול היה יהודי, ויהודים ישבו בפרלמנט ברומא. הרמטכ"ל היה או יהודי ויהודים רבים חזרו לאקדמיה, אמנם בשיעור נמוך לעומת שיעורם לפני חוקי הגזע.

כיום אין יהודים בצמרת השלטון, בצבא, בפקידות הבכירה וגם בצמרת התעשייה והבנקאות נדירים השמות היהודיים. לפני המלחמה וגם מיד לאחריה רב היה חלקם של יהודים בין הסופרים באיטליה. די להזכיר את אלברטו מוראביה, אומברטו סאבה, איטאלו סבבו, את קארלו לוי ופרימו לוי, את ג'ורג'ו באסאני ונטליה גינזבורג. לעומת זאת, מעטים השמות היהודים בין הסופרים הצעירים. אולי רק בעיתונאות עוד בולט חלקם של יהודים. מתוך 57 מיליון איטלקים שארצם היא אחת משבע המדינות המתועשות בעולם, 30 אלף יהודים הם מיעוט קטן אפילו הוא בולט מאוד יחסית למספרו.

ב־1987 חתמו ממשלת איטליה ונציגי הקהילות היהודיות על הסכם (שנהפך אחר כך לחוק) ששינה את החוק הקודם משנת 1930, מימי השלטון הפאשיסטי. הסכם זה ביטל את מעמדה של הדת היהודית כנחותה לעומת הקאתולית והכיר, בין השאר, בזכותם של יהודים להגנה משפטית על פגיעה בכבוד דתם. בכמה מחוזות הוקמו בשנים האחרונות, בעידוד השלטונות המקומיים או בהשתתפותם הישירה, קרנות לשימור ושחזור של אתרים יהודיים. במקומות רבים בכל רחבי המדינה יש עניין כללי באירועים הקשורים בתרבות היהודית ובעבר היהודי. עיריות אחרות השקיעו כסף ומרץ בארגון אירועים הקשורים בעבר היהודי המקומי, גם אם אין שם יהודים כיום. כך, למשל, בברטנורא, עירו של בן המין הפרשן והנוסע הנודע; כך במונטה סאן סבינו, שהיהודים גורשו ממנה ב־1799 והשאירו בית קברות עתיק וגם שרידי בית כנסת מהמאה ה־16; או בפיטיליאנו ("ירושלים של איטליה") או בפירנזה, שתגנו בה אשתקד ברוב פאר 400 שנה לבית הכנסת ששופץ בכספי בנק מקומי.

בכל זאת, יש גם נקודות אור חשובות במצבם של יהודי איטליה, אומרת אלדה סגרי, חברת הוועד של קהילת טורינו. לצד ההתבוללות והדלדול המספרי, וירידת חלקם בצמרת השלטון והחברה, יש בקרב אלה שנשארו קשורים לקהילות התעניינות גוברת ביהדות. ואכן, היא מוכירה, בכל רחבי איטליה היהודית נערכים מדי חודש בחודשו עשרות אירועים בענייני תרבות ומסורת והקהל רב יחסית. בכמה ערים אורגנו בשנים האחרונות קבוצות ללימוד מסורת, היסטוריה ומוסר בה יהודית, שהשפעתן ניכרת בחיי הקהילות. "בתוך שלושה דורות אני צופה ריכוז של יהודי איטליה בשתי קהילות בלבד, רומא ומילאנו, שם יש גם רשת חינוך יהודית מגן־הילדים לתיכון", אומרת פאולה בואריה, נשיאת קהילת ליבורנו (מסביבת ראש העיר).

"בעבר בלטו היהודים כיחידים ולא כיהודים. אמנם כיום אינם בפרלמנט או בצמרת הצבא, ומעטים מהם בכל מגורי החיים הציבוריים, אבל ניכרת התחשבות ביהודים כיהודים", אומר פראנקו סגרה, מהבולטים בין משכילי קהילת טורינו. אשתקד, למשל, בלחץ איחוד הקהילות, שינה הפרלמנט את תאריך הבחירות הכלליות שנקבע תחילה ליום ראשון של פסח. דבר כזה לא היה אפשר להעלות על הדעת אפילו לפני עשרים שנה. נציגי הקהילות, הוא מוסיף, מוזמנים רשמית לאירועים ציבוריים חשובים, הטלוויזיה הממלכתית משדרת תוכנית שבועית המוגשת על ידי איחוד הקהילות, אלפי תלמידי בתי ספר מבקרים, במסגרת לימודיהם, בבתי כנסת בכל רחבי איטליה ושומעים שם הסברים על עם ישראל ודתו.

נשיאת הקהילות, טוליה צבי, היא אישיות מוכרת בכל רחבי המדינה והיא מרואיינת לעתים תכופות בכל רשתות התקשורת הממלכתית והפרטית. וגם אותם יהודים התופסים עמדות מפתח מדגישים את יהדותם, כדוגמת בעלת פרס נובל, ריטה לוי־מונטאלצ'יני.

בכל זאת סבור רוד סוראני (עורך "הקהילה", ירחון שמלאני ברמה גבוהה על נושאים יהודיים) שספק גדול אם תצליח קהילת איטליה לשרוד תקופה ארוכה אף על פי שהיא מתקיימת כבר למעלה מאלפיים שנה. הוא מסכים עם סגרה שלהמשך קיומה זקוקה הקהילה לעזרה מבחוץ. בשנות השישים והשבעים איגנה הגירה מלוב (אחרי עליית קדאפי לשלטון) ומאיראן (אחרי עליית חומייני) את דלדולה המספרי של הקהילה. יהודי לוב משתתפים השתתפות פעילה בחיי הקהילות, בעיקר ברומא ובליבורנו. מי יודע, אומר סגרה, אולי בסיכומו של דבר תשתלב הקבוצה הגדולה של חסידי לובאוויץ' במילאנו בחיי הקהילות, תבין לרוחה של המסורת האיטלקית היהודית ותסייע להן להמשיך להתקיים.

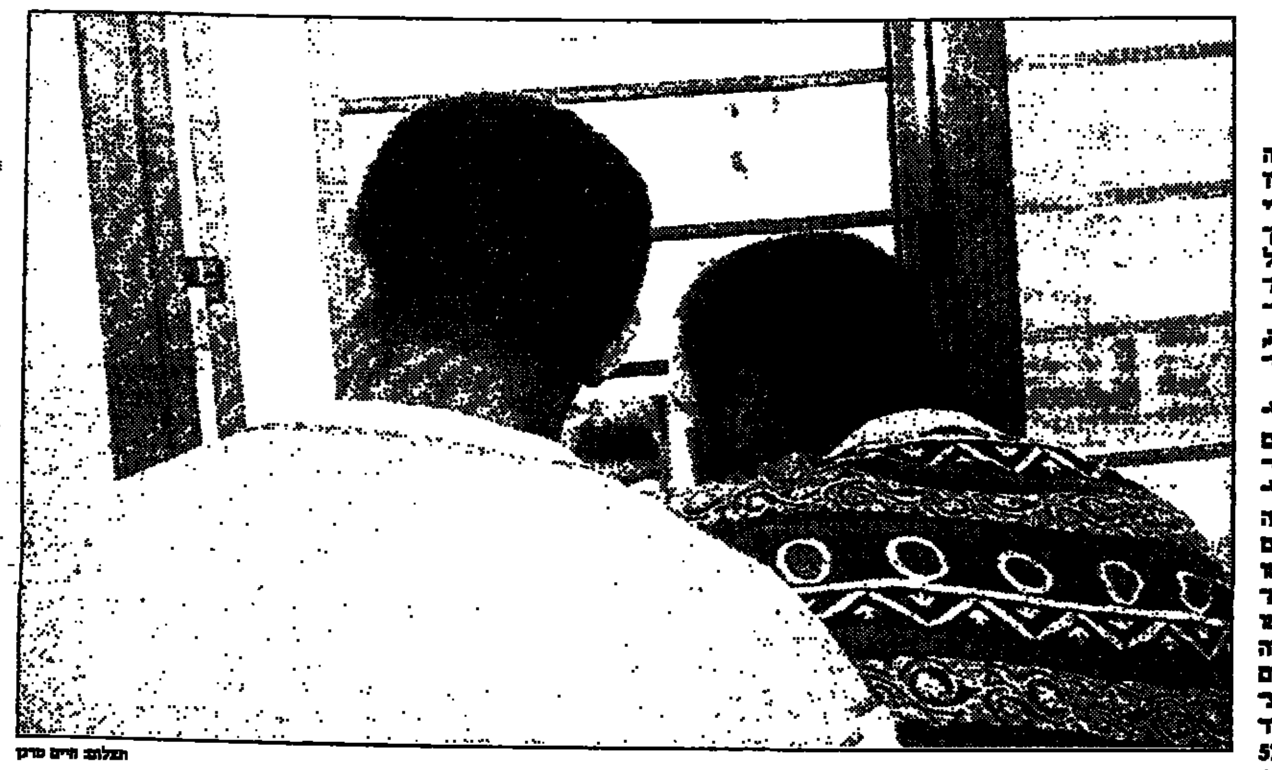

נערים מקבוצה באור יהודה. קבוצות העבודה עם נוער רחוב נאלצות להפסיק את פעילותן

תצלום: חיים טרגן

לא עובד, לא לומד

הם נשרו מהלימודים ואינם מצליחים להתמיד בעבודה. 30 אלף בני נוער בישראל מעבירים את יומם ולילם בהסתובבות ברחובות; שלושה מהם באו למפגש "כדי לספר איך זה לחיות חיים על הפנים". הרשויות מצדן מגלגלות את האחריות זו אל מגרשה של זו

מאת ראלי סער

בצד הרפורמות וההשקעות המסיביות שבוצעו במשרד החינוך, אמנון רובינשטיין, בראשית שנת הלימודים, יש בישראל יותר מ־30 אלף בני נוער שאינם לומדים ואינם עובדים, וההשקעות של משרד החינוך פסחו עליהם. בני־עשרה שנפלטו מבתי הספר ונדחקו מאין־ספור מקומות עבודה זמניים. הם מעבירים את ימיהם בשינה עד שעות הצהריים המאוחרות, בשיטוט עד השעות הקטנות של הלילה ובהליכה על הקו הדק המפריד בין חיי רחוב לצריכת סמים ולגניבות. בשפה השגורה בפי אנשי המקצוע הם מכונים "נוער מנותק".

לפני חודשים אחדים הגישה הנהלת הנוער העובד והלומד, שעד לשנה שעברה טיפלה בנוער מנותק, הצעת תקציב לשרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, להצלתם של 2,000 בני נוער מסכנות הרחוב בעזרת פרויקט "קבוצות העבודה": 50 מדריכים ושבעה מנחים ארציים נועדו להגיע אל נערים ונערות בני 14–18 שלימודים מסודרים אינם מתאימים להם, למצוא להם מקומות עבודה, מסגרות לימודים המתאימות לרמתם ופעילויות פנאי וטיולים. עלות הפרויקט: 4.5 מיליוני שקלים.

בנוער העובד והלומד אומרים שנמיר דחתה את ההצעה בנימוקים של חוסר תקציב, וכך נאלצו 20 מדריכים, שהצליחו ליצור קשר עם נוער רחוב בשנת הלימודים הקודמת, להפסיק את פעילותם. דובר משרד העבודה והרווחה טוען שנמיר העדיפה להעביר את התקציב, שניתן בכל שנה לנוער העובד והלומד, אל משרד החינוך.

בקבוצת העבודה של הנוער העובד והלומד באור יהודה מנסים לטפל ב־77 בני נוער מנותקים, תושבי העיירה. תני זר, המדריכה, אומרת שהקבוצה שלה היא השריד האחרון לפרויקט הכלל־ארצי של התנועה להצלת נוער רחוב. שנתיים השקיעה זר בקבוצה שלה באור יהודה, ועתה אינה יודעת כמה זמן תוכל עוד להמשיך. "אם כי בנוער העובד והלומד אמרו לי שאת הקבוצה הזאת לא יסגרו, כי זו עבודת קודש". העבודה עם נוער השוליים שוחקת ולפעמים כפוית טובה. גרון הקיצוצים אינו מרתיע לזר די זמן לקבוצת העבודה שלה, ועליה לעסוק גם באיתור מעבידים שאינם משלמים שכר מינימום. שלושה נערים מהקבוצה שלה הצליחה זר לקבץ למפגש "כדי לספר איך זה לחיות חיים על הפנים, כמו הרבה הרבה באור יהודה", כדברי אחד מהם. מ' בן 16, א' בן 15 וש' בן 18.

לזר ולקבוצתה אין עדיין מועדון משלהם, והשיחה מתקיימת בחדר השפריקירות במועצת הפועלים. ש' הפסיק ללמוד בבית הספר הדתי באור יהודה כשהיה בן 13. "הפרעתי בשיעורים, או זרקו אותי מהסיכת הביניים. הייתי תקופה בבית, אבל אז אבא שלי התחיל לעשות לי בלגן, והסכמתי לנסות בית ספר בהרצליה. אבל כשראיתי שכל הילדים הבעייתיים הגיעו לשם, זה לא התאים לי. מכיתה ט' התחלתי להסתובב".

הוריו של ש' התגרשו כשהיה ילד. הוא אינו יודע היכן אביו. אמו מתה לאחר השתלת כבד והוא חי עם אח ואחות בוגרים. קצבת הביטוח הלאומי לילדים נטושים מסייעת מעט לכלכלת המשפחה. "כבר שנה וחצי אני לא עובד. אחרי שאמא מתה, לא היה לי חשק לעשות כלום. איך אני מעביר את הזמן? ביום אני הולך לבית הכנסת להגיד קדיש ואחר כך מסתובב. אני מחכה לגיוס שלי, מה עוד יש לי לעשות?"

זר יודעת ש"ההסתובבות" הזאת בלילות מזיקה לחניכים שלה. לאחד מהם נפתח תיק במשטרה על גניבת רכב. האחר "מוליך" סיגריות אמריקאיות בתעריות ואחר כך מדלק אותן בגניבות להבריח לחבורה. כל הנערים מעידים על עצמם שאינם מתקרבים לסמים או לאלכוהול. זר אומרת שזה תנאי הקבלה שהיא מציבה לפניהם. היא מספרת על נער שלא מבאה אותו במשך חודשיים, "ואז סיפרו לי שהוא כבר אבוד, משתמש בסמים. זה כבר עניין לאנשי מקצוע, אין לי כלים לטפל בנערים כאלה".

קשה, מעידה זר, למצוא לנערים האלה מקומות עבודה. רבים מבעלי העסקים והעירים באזור התעשייה של אור יהודה מסרבים לבקשתה לקלוט נערים לעבודה "רק לניסיון". "הם אינם מתמידים ויכולים להפסיק לעבוד בלי הודעה מוקדמת", מנסה זר להצדיק את עמדת המעסיקים.

מתכור של הנערים התמונה נראית שונה. מ', שגם הוא הפסיק ללמוד כשהיה בן 13, ניסה לעבוד אצל בעל מוסך, "בעבודה שזני סידרה לי", ובמשך חודש נהנה, "כי הצלחתי לפרק ולהרכיב דברים. בוקר אחד הבעל מוסך הביא עשרה פועלים, ולי הוא אמר לנקות. מה פתאום שאנקה מוסך של 30 אלף מטר? מה אני, עבד שלו?" זר מוסיפה שבעלי העסקים מנצלים את הנערים.

מ' מבטא מבוכה מהדאגה שזר מפגינה כלפיו. "כל היום היא מתקשרת אלי הביתה ומנג'סת. יש לי חיים פרטיים משלי: יש לי סוס שאני שותף עליו עם עוד כמה, ואני רוכב עליו בפרדסים, בלילות. אני מעביר את הזמן בדיבורים עם החבר'ה באורווה. אתמול בלילה הלכתי לישון בשתיים וחצי. היום קמתי בשתיים וחצי בצהריים, הכנתי לעצמי משהו לאכול והלכתי להסתובב".

ל־200 שקלים זקוק מ' כל חודש כדי לכלכל את הסוס הערבי שלו. לאלוהים פתרונים מנין הוא משיג את הכסף. מ' אומר שאינו יכול להרשות לעצמו ללכת לבית הספר "כי אין לי כסף לקנות לעצמי בגדים, והמשפחה לא יכולה לעזור".

בחדר פעילתן מ', נראה שקשה לו בלי תעסוקה, האין לו לאן לנתב את מרצו הרב. במשך השיחה הוא מעסיק את עצמו בלי הרף: בונה מגדל מכוסות קלקר, מגוטט אחר במכות צד, חורך את הכוסות עד גמירה בסיגריה התמידית שבפיו, מסתובב בחדר בצעדים קצובים, הלוך ושוב, שמזכירים חיה בכלוב, מתיישב ושב קם.

א', רק בן 15 וכבר עצמאי כלכלית. הוא עובד כל יום במפעל לייצור אבני ריצוף. "כי צריך כסף לדמי כיס, לקנות מלבוש, להסתובב בתל אביב בסופי שבוע". כשהיה בן 12, תלמיד בית הספר הדתי בעיירה, הבין שלימודים הם לא בשבילו, ובילה לדבריו את רוב זמנו מחוץ לכיתה. א' אינו נשמע מריר, אף על פי ש"זאתי מהיחידה לקידום נוער סידרה לי בית ספר בפתח תקוה עם סורגים על החלונות, ואני מרגיש שם כמו בבית סוהר". א' אומר ש"אולי" ילמד שם עד סוף השנה. זר מופתעת: "בפעם הראשונה אני שומעת שאתה לא מאושר בבית הספר – למה לא סיפרת?" א': "אמרתי, אבל את לא היית מוכנה לשמוע".

גם מנהלת היחידה לקידום נוער בעיריית אור יהודה, יפעת קלמרו, כך נראה, אינה מוכנה לקלוט את איתותי המצוקה של הנער. "אנחנו מכירים טוב את א', ומסגרת הלימודים הזאת מתאימה לו. אמו שבעת רצון ומבית הספר מדווחים שהוא מבין שיעורים. אצלנו הוא לא אומר אף מלה נגד בית הספר". היחידה שביהודה, השייכת למשרד החינוך, אומרת קלמרו, "מטפלת טיפול פרטני בנערים ובמשפחותיהם".

הנערים לא ידעו להגדיר איזה תפקיד ממלאות העובדות הסוציאליות, או איזו עזרה הן מושיטות להם. הם בוודאי היו מופתעים לשמוע שהקבוצה שלהם נועדה "לצמצם את הפערים החברתיים", לפי הנהלת הנוער העובד והלומד. בגילם המוקדם כבר פיתחו תפישת עולם חברתית פוליטית מגובשת: "רבין ברזוהה", אומר מ'. "הוא הביא לאור יהודה את כל הרוסים האלה שכבשו אותנו. אמא שלי עובדת 30 שנה, ובחיים לא יהיה לה אוטו. האלה, רק הגיעו לארץ והם נוסעים על וולוו או אאודי בלי מסים. הם מסתובבים אצלנו, לובשים ג'ינס כמו עורכי דין ומקבלים בתים מהמדינה. אחותי שהתחתנה, צריכה היא והבעלה והתינוק לגור אתנו בבית. לא יהיה לה דירה בחיים. ומה יהיה אתנו? אולי אנחנו צריכים ליסוע לרוסיה ולחיות שם על חשבון המדינה?"

שני חלומות קטנים תולה זר לשנה הדרשה למען הקבוצה שלה, שניהם רחוקים מהגשמה. "אם מתמידים ועובדים במשך שנה שלמה, מגיעים לנערים חמישה ימי

א': "זאתי מהיחידה לקידום נוער סידרה לי בית ספר עם סורגים על החלונות, ואני מרגיש שם כמו בבית סוהר". המדריכה: "למה לא סיפרת?" א': "אמרתי, אבל את לא רצית לשמוע"

הבראה מהמעסיק. אני נוהגת לקחת את דמי ההבראה ומארגנת לנערים שלי חמישה ימי כיף באילת: בית מלון, שיט קיאקים, ידפי של כיופים. זה כמו לדאוג לילדים שלי. הטיול הזה הוא מושא לקנאה של כולם, אבל רק מעטים מצליחים להתמיד בעבודה שנה ולהגיע אליו".

את החלום השני היה קל יותר לממש, אלמלא אטימות הממסד. זר היתה רוצה מועדון לקבוצה, "עם קצת משחקי קופסה, טלוויזיה, שולחן פינג־פונג – שיהיה להם מקום להגיע אליו בערב, במקום לשוטט ברחוב". בכניסה לאור יהודה ניצב בניין מפואר – מכללה להכשרה מקצועית של מבוגרים. אך בין כתליו לא נמצאה ולו פינה קטנה להכשרת נוער שנשר מבתי הספר. "מן הראוי היה שמשרד העבודה והרווחה היה מוצא גם פתרונות לבני הנוער באור יהודה", אומרת זר.

הנערים שהתראיינו טענו כי אם היתה מוצעת להם מסגרת לימודים חלופית במקום מגוריהם, היו שמחים לנסות אותה "כי עשינו פעם שגיאה שבגללה נזרקנו מבתי הספר, ואנחנו לא רוצים לשלם עליה במחיר כל החיים". הם טוענים כי לא ילמדו מחוץ לאור יהודה מפני שהוצאה מהמקום מנציחה בעבורם את ניתוקם מחבריהם ומהסביבה הקרובה. ממשרד העבודה והרווחה נמסר בתגובה כי "אין תקציבים להקמת מסגרות חדשות, ולנוער המנותק באור יהודה מוצעות שבע שמונה חלופות של בתי ספר מקצועיים באזור".

את החדר המשמש כעת את הקבוצה הקצתה מועצת הפועלים, אולם לזר חסרים 20 אלף שקל בשנה, עלות הפעלתו של המקום, לרבות מעט פעילויות תרבות. בפיו של ראש העירייה, שבי תמיר, סיבות כבדות משקל מדוע אסור לעירייה לסייע: "הנוער העובד והלומד מזוהה פוליטית. אני ראש עיר מטעם המערך, אסור לי להפלות לטובה". לאחר ששוכנע כי הנערים אינם סופגים שום משנה פוליטית, הסכים תמיר "לשקול את העניין". אבל סביר להניח שיקשיב לעובדת הסוציאלית הבכירה שלו, יפעת קלמרו: "אני נגד מועדון סטיגמטי לנערים הרעים". הניסיון שלנו מוכיח שעדיף שהם יצטרפו לפעילויות קיימות. אצלנו הנערים החברתיים לא מרגישים כמו ביישובים המבוססים רעננה והרצליה. הנערים זקוקים לאינטגרציה, לא למועדון משלהם. לפני שנתיים המשטרה סגרה מועדון של הנוער העובד והלומד, בעקבות הקטטות המרובות. בקטטה האחרונה, שקדמה לסגירה, שברו לסת למדריכה".

מפנה המולטימדיה

"גם תלמידים שסומנו כלא־מסוגלים או לא־מתאימים לתפקד במסגרת חינוכית יכולים, בעזרת כלים חינוכיים מתאימים, לזכות בהזדמנות נוספת ולפרוץ להם דרך חיים חדשה", קובע רמי סולימני, ראש אגף חינוך נוער בג'וינט ישראל. הארגון פיתח מסגרות לימוד לנוער מנותק, המכונות "סביבה חינוכית חדשה". השנה הוא מפעיל 19 מסגרות כאלה ברחבי הארץ, אחר שבע שנות הצלחה של פרויקט "מפנה" לנוער מנותק בירושלים.

על פי התפישה של "מפנה", אם מספקים לנוער שנשר ממסגרות החינוך המקובלות סביבת לימוד מטופחת, יקרה ואסתטית, משופעת במחשבים ומערכות מולטימדיה, סדנאות כמו ציור, פיסול, ספרות וכלכלת בית, ולכך נוספות סביבות לימוד פתוחות וצוות מורים ופסיכולוגים קשובים – בתוך שנה אפשר לסגל לנערים המנותקים נורמות התנהגות מקובלות.

"מפנה" מיועד לבני 14–16 שאינם לומדים ואינם עובדים "בעלי מאפיינים קשים במיוחד", כפי שמתארת מנהלת הפרויקט. נוער הסובל מפערי השכלה, העדר מיומנויות לימוד ודפוסי התנהגות והרגלים מנוגדים לנורמות מקובלות. הפרויקט אינו פתוח לפני נוער אלים, המעורב בפעילות פלילית, צורך סמים או בעל מגבלויות פיזיות והפרעות נפשיות.

סקר שבדק את ההסתגלות החברתית של 100 בוגרי "מפנה" מצא כי 34 מהם משרתים בצבא, 46 עובדים במסגרות שונות שהציע להם הפרויקט, שלושה שבו ללימודים סדירים ו־15 בוגרים חזרו לחיי הרחוב והם עצורים. ראש עיריית אור יהודה, שבי תמיר, ששמע על הפרויקט, הודיע בשבוע שעבר לג'וינט כי הוא מעוניין לנסות את "מפנה" ביישובו.

שתיקת הנחקר, עורמת החוקר

"התשאול – כל מה שרצית לשאול ולא ידעת כיצד" הוא ספר פנימי עב כרס של המשטרה, שחיבר אחד החוקרים הבכירים והמיומנים שלה. אם יעיינו בו נחקרים פוטנציאליים, יוכלו להכין את עצמם למפגש במשטרה ואולי אף לצאת ממנו בשלום

מאת ראובן שפירא

איך חוקרים חשוד בעבירה, עד או קורבן לעבירה? איך "מרככים" חשוד ו"פותחים" אותו בחקירה, כדי שיודה בביצוע העבירה או יספר את כל האמת הידועה לו? איך רצוי ונכון, ואיך מזיק לדבר עם נחקר? איך מארגנים את חדר החקירה כדי להשיג שיתוף פעולה של נחקר? מה הדברים המשפיעים מדעת ושלא מדעת על הנחקר ועל החוקר?

בימים אלה יצא לאור, כפרסום פנימי־מקצועי של המשטרה, ספר עב כרס (כ־500 עמוד) המשיב על שאלות אלו ועוד על שאלות רבות אחרות. את הספר, "התשאול – כל מה שרצית לשאול ולא ידעת כיצד", הוציאה לאור מחלקת ההדרכה של המשטרה, והוא נכתב על ידי קצין חקירות מנוסה, ניצב־משנה מאיר גלבוע, שמילא ב־20 השנים האחרונות תפקידים בכירים במערך החקירות המשטרתי.

אם ישימו נחקרים פוטנציאליים את ידם על הספר הזה, שאינו מופץ ברבים, יעיינו בו היטב וילמדו את הכתוב בו, יוכלו להכשיר עצמם לחקירה במשטרה, ואולי אף לצאת בשלום מהמפגש עם החוקרים. כי תוך כדי החקירה יוכלו לדעת מראש מה הצעדים הבאים, לאן חותר החוקר שלהם, מה מגבלותיו, מה הוא חש מולם, מה הוא חושב בסתר לבו, מה מסתתר מאחורי המלים הרכות או הקשוחות שהוא משמיע להם. אילו הוצע הספר למכירה חופשית, היה יכול ליהפך לרב־מכר בשוק הספרים וכוודאי בעולם התחתון.

"שמירה על הפרטיות היא אחד הכללים החשובים בתשאול. לא נעים לאדם לגלות פרטים אישיים של עצמו בפומבי. גם אם התשאול נעשה בזירת העבירה או במקום אחר המוני אדם, רצוי לבקש מהנחקר לסור מעט הצדה וכך ליצור תנאים, גם אם מינימליים, של פרטיות", כותב גלבוע. "חדר החקירות צריך להיות קטן עד בינוני, מאחר שבחדר גדול יש תחושה של 'הליכה לאיבוד'. אם החדר גדול הוא, רצוי להתמקם באחת הפינות או ליד הקיר, ולא באמצע החדר. בחדר תשאול טוב אין רעש ולא חודרים אליו רעשים מבחוץ. הוא ללא קישוטים או תמונות, ללא ארונות וללא מסמכים או ספרים הפזורים בארונות פתוחים, אלא חדר פשוט, עם תאורה טובה, שולחן (כמעט ריק) ושני כיסאות. הנחקר יושב תמיד מול קיר חלק ולא מול חלון או תמונה. הפשטות והריקנות של חדר התשאול נדרשים כדי שלא לאפשר לנחקר להסיח את דעתו מהחקירה או לעסוק בדברים העשויים להפיג את חרדותיו...

"שעמום וחוסר תעסוקה תורמים להגברת החרדה ולא מאפשרים להתחמק מהקשבה לדברי החוקר. רצוי להשתדל לא להעביר שיחות טלפון לחדר בעת עריכת התשאול, אלא אם הדבר תוכנן מראש. ככלל, כל מה שיהיה בחדר, יהיה מתוכנן ומוכן מראש, למשל: מכשירים להקלטות, מסמכים 'מושתלים' שיש כוונה שהנחקר יעיין בהם 'במקרה'...

"על החוקר להקפיד שחדר החקירות 'ישדר' לנחקר את מה שהחוקר מבקש להעביר, ועליו להקפיד בכך שפגמים בחדר, שבשבילו הם לא משמעותיים או שוליים, עלולים לקבל משמעות מיידית אצל הנחקר, שלא תמיד רצויה לחוקר".

כדי להשיג את שיתוף הפעולה בין הנחקר לחוקר וליצור יחסי אמון וקשר אישי חיובי עם הנחקר, מומלץ לשבת מול הנחקר לא במדים, אלא בבגדים אזרחיים. בין השאר, כדי שלא לייצג את הסטריאוטיפ המשטרתי ולגרום לנחקר לראות בחוקר אדם בעל חולשות ויתרונות, התלבטויות ורגשות, ממש כמוהו. לבישת מדים סותרת את התכונה החשובה לחוקר, אישיות גמישה ויכולת להציג דמויות שונות לפני הנחקר, על פי צורכי החקירה. חוקר לבוש מדים אינו מסוגל להציג דמות שאינה שוטר, על כל הדימויים השליליים שדמות זו נושאת, וקשה מראש לקשור קשר משמעותי עם דמות כזאת. "רצוי מאוד שהופעת החוקר תותאם לרמת הנחקר ולהופעתו. אם הנחקר לבוש בקפידה או בחליפה, מן הראוי שגם לבושו של השוטר לא יהיה מרושל. אם הנחקר יהיה לבוש ברישול, רצוי שלבושו של החוקר לא יהיה מהודר ורשמי מדי".

החוקר והנחקר נפגשים לא רק בחדר החקירות. יש ביניהם מפגשים במסדרון, בחדר המתנה, בנסיעות משותפות ברכב, אכילה בצוותא וכו'. בנסיבות אלו יש ריכוך של הפורמליות השוררת בחדר החקירות, ורצוי לנצל זאת, כי ייתכן שדווקא אז יבוא הנחקר לידי הודאה או שיתוף פעולה, וימסור דברים שהיה נמנע ממסירתם בחקירה או תשאול פורמליים. "ישנם מצבים שבהם הנסיעה נערכת כאשר הנחקר בלחץ ובמתח ורצוי לנצל זאת בטרם יתפכח... כאשר התשאול נעשה במעונו של נחקר וללא זימון מראש, אין לנחקר הזדמנות והזמן להתכונן לחקירה ולגבש עמדה בנוגע לאי־שיתוף פעולה עם החוקר. לעומת זאת, כאשר נחקר מוזמן למשטרה, ההזמנה נעשית בדרך כלל מראש ומאפשרת לו להתכונן, להתייעץ עם אחרים, לתאם עמם גרסאות וכו'". כאשר צפוי שנחקר לא ישתף פעולה, יש לעשות כל מאמץ להביאו מיד למשטרה ולקיים את התשאול במשטרה ולא בביתו או במשרדו של הנחקר.

חוקרים רבים מתחילים את התשאול ברישום הודעה מהנחקר. יש בכך פגיעה בתשאול. תשאול צריך להתחיל בשיחה לא־פורמלית כאילו, ללא רישום. הנחקר מרגיש אז חופשי להתבטא וגם החוקר יכול לשאול את השאלות בקצב הרצוי לו. גם רצוי שלפחות עד לתחילת הרישום לא יהיו על השולחן טפסים לרישום הודעות, העלולים לקלקל את תחושת הנוחות של הנחקר. לכל המרובה, כדאי שעוד לפני תחילת השיחה עם הנחקר יהיה מונח על השולחן נייר רגיל שעליו יכול החוקר לשרבט, תוך כדי שרבוטי סרק, בהסתר, פרטים, מלות מפתח ומשפטים קצרים מדברי הנחקר, שעליו לזכור אחר כך לשם העברת הדברים לדו"ח מסודר. בכל מקרה, רישום תוך כדי תשאול ייעשה כאילו הוא רישום אקראי ודרך אגב, כדי שלא לגרום לנחקר להיזהר בדבריו.

כדי לאפשר לחוקר שליטה פיסית במהלך התשאול, עליו לשלוט גם במרחק הפיסי בינו לבין הנחקר. לשם כך רצוי שהחוקר והנחקר יישבו זה מול זה על כיסאות, ללא שולחן ביניהם – שהוא מחיצה פיסית היוצרת מחסום פסיכולוגי ביניהם – או שיישבו משני צדי פינה אחת של השולחן. כדי להביא נחקר לידי שיתוף פעולה עם החוקר, צריך שהוא יחוש קרבה נפשית אליו. ישיבת חוקר מאחורי שולחן מול הנחקר עלולה ליצור תחושת עליונות של החוקר על הנחקר.

שתיקת הנחקר היא מצב שכיח בעת תשאול, אולם התמודדות עם המצב הזה אינה קלה. חוקרים נוטים לראות בשתיקתו של נחקר איום ישיר על תפישתם העצמית כחוקרים. שתיקת הנחקר מעוררת בחוקר תחושת איום ורוגז, משאירה אותו במצב של חוסר ודאות המעורר חרדה בכל אדם. אם יידע החוקר שהשתיקה היא חלק בלתי־נפרד של התשאול, זה עשוי להפיג בו את המתח ולאפשר לו להתמודד עמה ביעילות רבה יותר. על החוקר לנסות ולזהות את סוגי השתיקה, בדרך כלל על ידי בדיקת האירועים שקדמו מיידית להשתררותה. לפי שפת הגוף של הנחקר אפשר לאבחן אם הוא חש בנוח ואם המשך השתיקה לא יפריע לו. נחקר מתוח יזוז ויזדעזע בכיסאו, מבטו יתעה בחלל החדר, הוא יעיף מבטים לתקרה או יקבע את מבטו בפריט מסוים בחדר. במקרים כאלה על החוקר לשתוק יחד עם הנחקר. כך הוא מגביר את הלחץ על הנחקר, מחזק את רצונו לדבר ורומז לו שהוא מצפה ממנו לחדש את השיחה.

פרק נכבד בספרו של נצ"מ גלבוע עוסק בשימוש בלחץ נפשי והפחדת הנחקר לקידום החקירה והתשאול ולהבאת הנחקר לידי שיתוף פעולה. ההפחדה והאיום הפיזי הם אמצעים פסולים, האסורים בשימוש בתשאול, קובע גלבוע. לעומת זאת, החרדה, הלחץ והאיום הנפשי מקומם בחוקר עצמו ולכן מותר השימוש בהם במידה הוגנת וסבירה. החוקר יכול ליצור מצבים שיעוררו את החרדה או להסיר מחסומים פנימיים ומנגנוני הגנה שבנה לו הנחקר כדי להימנע מחרדה, ואז לאפשר לחרדה לפרוץ החוצה. אנשים שתגובתם ללחץ היא עיסוק בחרדה עצמה, יגיבו בחרדה גבוהה להזמנה לחקירה. ככל שיעבור זמן רב יותר, יגבר הלחץ שהנחקר הפוטנציאלי מהסוג הזה נתון בו (עד לאופטימום, שאחריו תהיה ירידה). כדי שהנחקר יבחר בדרך של הודאה ושיתוף פעולה, על החוקר לשכנעו שההודאה היא מכשיר יעיל להפחתת החרדה.

על החוקר לעשות הכל כדי שדימויו העצמי של הנחקר לא ייפגע עקב שיתוף הפעולה שלו עם החוקר. לסיכום הפרק הזה מדגיש נצ"מ גלבוע, כי כדי להשיג מהנחקר שיתוף פעולה מרבי בעת התשאול, עליו לעורר בנחקר מידה אופטימלית של חרדה, מצד אחד, ולגרום לו לראות בהודאה פתרון יחיד להפחתת החרדה, מצד שני. הוא מציין שרוב בני האדם סובלים מלחץ נפשי מעצם העובדה שהם מגיעים לחקירה במשטרה, והוא מדגיש את חשיבותם של אמצעים לגיטימיים להעלאת רמת החרדה בנחקר, למשל, ביזוי, אי־סיפוק צרכים, גרימת אי־ידיעה של הנחקר מה צפוי לו בימים הקרובים, הצגת מספר רב של שאלות בבת אחת, הוצאה מאזורים לחוצים ונטרול מנגנוני ההגנה. "על החוקר לנסות להשבית את האפשרות שיש לנחקר לתת פורקן גופני לחרדותיו. חדר התשאול צריך להיות קטן ואין לתת לנחקר לקום מכיסאו".

> "רצוי מאוד שהופעת החוקר תותאם לרמת הנחקר ולהופעתו. אם הנחקר לבוש בקפידה או בחליפה, מן הראוי שגם לבושו של השוטר לא יהיה מרושל. אם הנחקר יהיה לבוש ברישול, רצוי שלבושו של החוקר לא יהיה מהודר ורשמי מדי"

עדו הלשטנסקי

הבעיה של דרעי

נצ"מ גלבוע הוא כיום קצין החקירות של מחוז ש"י (שומרון ויהודה) של המשטרה. מזוקן, מקטרת נצחית בפיו, בעיניו מבט חודר, ממעט בדיבור עם אנשים שמחוץ למשטרה. אבל בתוך המערכת קולו נשמע היטב, ויש לו הרבה מה לומר על החקירות במשטרה. כשצריך, אין הוא מהסס למתוח ביקורת על עבודתה.

גלבוע התפרסם כמי שעמד בראש צוות החקירה בפרשת השר־לשעבר אריה דרעי. דרעי לא שבע נחת מדרך החקירה של גלבוע ואנשי צוותו, וביקש להחליפם. (הדבר קיבל כיסוי תקשורתי נרחב ואף הועבר לטיפולה של מבקרת המדינה, על רקע סיום תפקידו של המפכ"ל לשעבר, יעקב טרנר).

בספר "התשאול" סוקר נצ"מ גלבוע עשרות שיטות ודרכי חקירה לגיטימיות ותרגילים שונים ומשונים איך לדובב את הנחקר ולחשוף את צפונותיו, תוך שליטה בעקרונות פסיכולוגיים והתנהגותיים התואמים לנחקר הספציפי. גם אם הפעיל נצ"מ גלבוע על דרעי וחבריו רק חלק קטן משיטות החקירה שהוא שולט בהן ומפרטן בספרו, אין ספק שהיתה לדרעי בעיה קשה.

אמיר אורן

מרטין בלזם, כמספר 2 במערכת "ואשינגטון פוסט", בסרט "כל אנשי הנשיא", על שולחנו של ג'ייסון רוברדס, כעורך בן בראדלי

פראבלום בלי מחסנית

המתנגדים להסכמים הכרוכים בפשרה נוהגים לדקלם כי כל מלחמה נולדת משלום. כלומר, אם לצטט את קיסינג'ר, מוטב להישמר משלום שטמון בו זרע המלחמה. מה שלא הפריע לקיסינג'ר להתכבד בפרס נובל לשלום. האמירה הזאת חוזרת כל כך שהיא עלולה להשכיח את בת לווייתה הלטינית, "הרוצה בשלום – ייכון למלחמה", שמחציתה השנייה, "פראבלום", הונצחה בשמו של אקדח. במחזור החיים של טבע הסכסוך בין ישראל לערב, אין שלום אלא בעקבות מלחמה.

השלום הישראלי־מצרי מבהיר כי משוואה זו פשטנית מדי, מפני שהיא מתעלמת מהממד השלישי – אופי הממשל האמריקאי האמור לעשות מן המלחמה מנוף לשלום. לאחר 28 שנה ושמונה נשיאים, מותר להכליל: ממשלי הדמוקרטים, הקשורים כמסורת ליהדות אמריקה, נרתעים יותר מהרפובליקאים מללחוץ על ישראל שתוותר תמורת ויתורים ערביים מקבילים. אם יהדות ארה"ב אינה מצטיירת כתומכת בשלום המחייב ויתורים ישראליים, לא הממשל הדמוקרטי הוא שידחוק את הקץ.

באין שלום, סבילות כזאת של ואשינגטון גורמת שהיוזמה תעבור למזרח התיכון, והיא מצטיירת כבחירה בין שתי אפשרויות: עסקה ישראלית־ערבית ישירה (בגין־סאדאת או רבין־ערפאת) לעקיפת האמריקאי המתמהמה – או מלחמה. הזעם בדמשק על ההסכמים עם ירדן ועם הפלשתינאים מחייב להניח כי סוריה עלולה להצית אש, גדולה או קטנה, מתחת לסיר־הלחץ המזרחי. יצחק רבין אבן נגע כך השבוע, ובפומבי, כשדיבר על סכנתם של טילי קרקע־קרקע הסוריים. זה שיקול מתמיד ברקע ההחלטה להידבר עם אסד על החזרת הגולן. אבל טמון בכך גם סימן של פער בין הנאמר לבין מה שנעשה: באביב 1973 אמר שר הביטחון, משה דיין, למטה הכללי: "ג'נטלמנים, היכונו למלחמה".

ישראל אינה מוכנה כיום למלחמה ואף לא למתיחות מתמשכת ולגיוס מילואים מתארך. צה"ל, להבדיל ממעטפת האזרחית, מוכן למלחמה – אבל רק למלחמה שאליה מוכן צה"ל. כלומר, אם יואיל האויב לזכות את ישראל בתנאי פתיחה שיעניקו לה את זכות ההגשה של הבכור, המכה הראשון ויקצרו את משך ההתמודדות – יוכל צה"ל להסתפק במה שהכין ותיכנן. קל להתפתות לצבירת החודשים החולפים ברגיעה, ללא סימני מלחמה, לצפות לעתיד שליו; קל כל כך כשהמוכנות למלחמה אפשרית סובלת מבחינת עוצמת המאמצים המיידיים ובראשם העתקת ההסכם עם הפלשתינאים מן הנייר להרים ולערים.

בתקציב הלאומי שגוזר הציבור על ידי נבחריו, לפי היכולת ולא לפי הצורך, אין די לביטחון; בתקציב הביטחון, המופנה ברובו לפרנסת האנשים והכלים, אין הפיתוח מתממש בהצטיידות ומלאי־החירום מפגר לעומת ההוצאות היומיומיות. בתחרות על המיליון השולי, מנצח הכביש עוקף־חברון את הפגם שמחירו עלול להתגלות בקרב גורלי.

לא כל הליקויים במוכנותו של צה"ל למלחמה נובעים ממחסור חומרי. נקודות תורפה בולטות בתשתית המשקית והמלחמתית גם יחד – לא רק מערכות החשמל והטלפון – מוזנחות ועלולות להתמוטט מול אויב שידייק לפגוע. זרועות (אוויר, ים) וחילות (שריון, תותחנים) עתירי טכנולוגיה התקרבו והשתכללו, אך חיל הרגלים, עתיד הגייסות האבודות, אינו מוכן ואינו מוגן דיו. מפקדי האוגדות שהתגייסו לשירות חובה לאחר מלחמת יום הכיפורים חסרים התנסות קרבית בהפעלת עוצבות. לבנון והאינתיפאדה תירגלו, לכל המרבה, מיומנויות בסיסיות ופעולה בתנאי־לחץ, לערך כפי ש"מגרשי המשחק של איטון" ניצחו הבריטים במלחמות העולם (ונא לא לנקוב במחיר) או שבואם של צעירים ותבלים לנבחרות הפוטבול של וסט פוינט ואנאפוליס מלמד משהו על עתידם כקצינים קרביים. לצה"ל יש מפקדים כשרוניים, אבל הם מצטיינים בכשרונם יותר מאשר בהכשרתם.

"קשת צבעים ב'", אוסלו ב' בתאקו, תוביל גם ל"דרג ב'" – גיוס מוגבר של פלוגות מילואים מהמערך שאינו מיועד בדרך כלל ללחימה, כדי לקרוא פחות למילואי הדרג הראשון לשם אבטחה שוטפת בשטחים ויותר לשם אימונים. זה רכיב מרכזי בראייתם של הרמטכ"ל, אמנון שחק, סגנו, מתן וילנאי, ומפקד חילות השדה, זאב ליבנה.

אלא שהמחיר האמיתי הוא מחיר הזימון על שאר עתידי לסגירת הפערים למלחמה. על הסכנות הגלומות בהימור זה התריעו ראש אג"א הקודם, האלוף זגי שלום, יורשו, האלוף עמי סגיס, באוזני הרמטכ"ל הנוכחי, קודמו אהוד ברק ושר הביטחון שלהם. הממרים משוכנעים שבכיסם שני קלפים מנצחים: מידע מודיעיני ותיאום מדיני. שבר במגעים עם סוריה יספק התראה מפני מעבר מהתדיינות למלחמה. בחודשים של אותו מעבר ימלאו האמריקאים את המחסנים המשוערים לציוד. החשבון שיגישו האמריקאים לפירעון לישראל, לאחר המלחמה או במהלך מניעתה, כאשר המיקוח עם סוריה יתחדש בנקודה שבה נפסק – יהיה ויתור ישראלי. ואפילו בלעדיו, אם דרוש לאסד מהלך צבאי כבר־סאדאתי, להפגנת נכונותו להקריב למען "הכבוד הערבי", ישראל תשלם בנפגעים מיותרים.

אותו ממשל דמוקרטי המהסס להתערב אצל רבין ואסד הוא זה שיירתע מהשקעות למניעת מלחמה ישראלית־ערבית נוספת. העוצמה האמריקאית מופעלת כיום רק לטובת מטרות אמריקאיות חיוניות ביותר, כהגנת נפט (והשבתו מגשם למאבקאות במפרץ) ומניעת התמוטטות קרקעית של גייסות אמריקאים במצאת אלפיים. זה מותר המתווך בבוסניה, ריצ'רד הולברוק, ממעמיתו במזרח התיכון דניס רוס.

עד כדי כך הגיעה האכזבה מקלינטון ומכריסטופר, שג'ימי קרטר, נשיא ומצליח של שרוח הנובורי, מתגעגע במשבן לתקופת בייקר בסטייט דיפרטמנט. בינואר 1997 עשוי לקום בוואשינגטון ממשל רפובליקאי, מבצע כמתוקק, קפוץ יד ומכופף זרוע ("בין קמנר"), מתאר עצמו ידיד בית הנבחרים גינגריץ', שיעמיד לפני ישראל וסוריה דבש ועוקץ בקטפת ובלה מוטב בלי מלחמה מקדמית, אך אם יצליחו התילים במקום שבו נכשלו המלים, לו יהי כן, סבורים הקיסינג'רים והבייקרים של סוף המאה.

"באזור כמו שלנו, מול משטרים טוטליטריים, מוטב להיות קצת פרנואיד", אמר השבוע אחד האלופים, קצין שאינו מגדולי המריעים להסכם עם הפלשתינאים, אך לדידו עילה סבירה להתממשות איננה נסיגה משטחים, אלא פגיעה נוספת בכוחו של צה"ל ומוכנותו למלחמה. על הרצף שבין שאננות להשרדות, הוא – ולא רק הוא – מעדיף את הפרנויה. אבל בלי פראבלום, אין לה משמעות.

לא כל האלופים מסכימים להתכונן היום כדי להקטין את הסיכון הבלתי מוכר. אלופי הפיקודים מרכז ודרום, שבגזרותיהם הרשות הפלשתינית, דרים לאבטחה ולכן גם לתקציבה, יותר מאשר ממלחמה רחוקה עם ירדן או מצרים. מפקדיהם קובעים את עמדותיהם, כמקובל, אבל לא רק בשטחים מוטלת "האחריות הביטחונית העליונה" על הממשלה, ופוליטיקאים לעולם ישתישו את הנחול על המבוהל. הבחירות, כפי שהוכח בספטמבר 1973, קרובות תמיד יותר מהמלחמה.

ראשים מדברים

הסדרה הטלוויזיונית המרתקת ביותר המופקת עתה בארץ עוסקת בפעולות וההשאות של ה"מוסד", השב"כ ואמ"ן. אין בה קטעי פעולה ואף לא צילומי־חוץ. כולה ראשים מדברים: ראשי השירותים בקהילת המודיעין, המספרים בלי ענות צנועה על מבצעים כושלים כמוצלחים, מהם כמוסים עד היום והם שרק קצותיהם ביצבצו. ידברו שם על הבדיקות ועל ההמצאות, על סוכנים ומקורות.

למרבה האכזבה, בפרקי הסדרה יצפו מעטים בלבד, ובוודאי בשנים הקרובות. היא מיועדת לכבלים, אבל רק לערוץ 007, אסיר כבלי החיסיון של גנזך קהילת המודיעין. מול מצלמות המרכז למורשת המודיעין בגלילות מתייצבים קודקודי העבר של השירותים, לתיעוד מלא של זיכרונותיהם, בטרם ייתם הדור שאיבד בתוך שנה את אהרן יריב, יהושפט הרכבי ויוסף הרמלין.

סרט אחד, ביוזמה נפרדת, מופק על מייסד המוסד, ראובן שילוח, אבל בסדרת הראשים גלומה הבאה מיוחדת: היא תאפשר מפגש מצולם של ראשים שאינם מדברים זה עם זה, ויותר מכולם: איסר הראל ומאיר עמית (תחרות דומה שררה בין ראש אמ"ן הקודם, אורי שגיא, לראש המוסד הנוכחי, שהתפלץ לנוכח הצלחתו של נספח צה"ל בוואשינגטון, גיורא רום, לעקוף ולהגיע לאגף מחקר פגישות עם ראש הסי־איי־אי אז, ג'יימס וולסי. שגיא ניסה לסכל מפגשים בין ראש המוסד לראש הסי־איי־אי, מודיעין המטכ"ל. יורשו של וולסי, ג'ון דויטש, יבקר בארץ לראשונה בחודש הבא. בנוכחותו ישתדלו הראשים המתנכרים של זרועות המודיעין בישראל להתנהג יפה).

כדאי – ולו מטעמי תועלת של תוחלת חיים – להמתין לגרסים המודיעיניים, אבל לא יהיו בהם האגדות העסיסיות באמת, אלו המסופרות על הראשים עצמם.

אברהם שלום בנדור, למשל, ראש השב"כ מפני פרשת קו 300, המשמעון הכפייתי ומורא כל איש שירות בביקוריו בשטח, ייזכר כמי שהגיע לביקורת פתע בנמל התעופה בן־גוריון ונצר בעיניו צעיר בלבוש מאבטחים מושלם, למעט סנדליו – התגרות בוטה בתקנות. "אברום" מיהר אליו, נעץ בו מבט צולב ושותק, הניף רגל ומחץ תחתיו את אחת הכפות המסונדלות. הקורבן, בתגובה מהירה, העניק ל"אברום" סטירה צורבת. צורבת יותר היתה הגילוי שהאיש אינו אלא אורח מן השורה ולא מן השירות.

או נחום אדמוני, הנחשב לחלש מבין ראשי ה"מוסד" עד כה, ואת מינויו המפתיע, בקיץ 1982, חב לקליע שקטל בלבנון את האלוף יקותיאל אדם. בשלהי שנות ה־70 עלו באש הקומות העליונות במטה ה"מוסד". להבות מאיימות הבזו בין משרדו של אדמוני לחדריהם של עובדים באגפו. הוא התבונן בהם בדאגה חסרת אונים, מולל בידו סיגריה ושאל: "אולי יש למישהו אש?"

סיימונס במובן שמעון

רצה הנשיא קנדי היטיב עם ישראל. אך פלא הוא ששום מינואי טרם ניסה לקשר את ישראל להתנקשות בו בדאלאס. העובדה המרכזית היא שהמתיחות שאפיינה את יחסי ממשלות בן גוריון ואשכול עם ממשל קנדי, שהשתדל לרסן את דימונה ולהתפייס עם נאצר, התפוגגה בימי לינדון ג'ונסון, פוליטיקאי מנוסה המעורה יותר ביהודי ארצו.

גם עם העיתונות האמריקאית היטיב רצה קנדי. הוא שיחד אותה, ולפחות רבים חשובים בצמרתה, בכבלי המחויבות לזוהר שבבית הלבן. המעבר מג'ון קנדי לג'ונסון – יריבו החוצף של רוברט קנדי – ומג'ונסון לניקסון סימן את התדרדרות ביחסי התקשורת והממסד בוואשינגטון, מיחסים לעימותים. אומנם היתה לכך זיקה למלחמת וייטנאם ולפרשת ווטרגייט, אך שתיהן היו גם תוצאות העימות ולא רק סיבותיו.

בן בראדלי, עורך "ואשינגטון פוסט" באותן שנים, שזיכרונותיו מתפרסמים עתה, התהולל עם קנדי ותרם למפלתו של ניקסון (עזר ויצמן טעה בשעתו כשאמר כי ניקסון "עף בגלל האזנות סתר" בבית הלבן. הקלטות ניקסון היו חוקיות; תוכנן סיפק ראיה לפעולותיו הבלתי־חוקיות. מערכת ההקלטות לא נחשפה בעיתונות, אלא בחקירת הקונגרס). בתודעה העממית ייזכר בראדלי לא בצלמו האמיתי, אלא בדמות השחקן שגילם אותו ב"כל אנשי הנשיא", עם רוברט רדפורד כבוב וודוורד ודסטין הופמן כקרל ברנסטין.

על הלקיחה של האמת בהתגלמות ההוליוודית של בראדלי סיפר לאחרונה, במפגש עם ישראלים, אחד ממנהליו אז, ביל קובאץ' ממכון השתלמות לעיתונאים "נימן", באוניברסיטת הרווארד. כראש מערכת ה"טיימס" בוואשינגטון, בפרוס שנות ה־70, היה ממקבלי הארגזים הנדרשים של "מסמכי הפנטגון", מחלקת ההיסטוריה הפרטית של שר ההגנה לשעבר מקנמארה על תולדות מלחמת וייטנאם. קובאץ' לקח עמו ארגז לסוף שבוע במסצ'וסטס ומסר את תכולתו לצילום בחנות שניהל, להכנסה צדדית, קולונל בחיל האוויר האמריקאי. הקולונל ראה את סיווג הסודיות על המסמכים, אך העדיף שלא להרבות בקושיות (הקרייזר־סייר היה אחר כך שתקן פחות).

פרשת "מסמכי הפנטגון" העניקה ניצחון של בית המשפט העליון לפרסום מסמכים סודיים, בין השאר בניגוד לחוות הדעת השמרנית של פרקליטי ה"טיימס" – כמעט 20 שנה לפני שהבג"ץ הישראלי פרץ פרצה דומה בחומת הצנזורה. אפשר למצוא גם השקה מסוימת בינה לבין החלטת מחלקת ההיסטוריה בצה"ל לחקור, טורפדו רק לאחר מלחמות ששת הימים ויום־הכיפורים, את מלחמת 1956. מחקר זה התפרסם בעיקר מפני שלא כוסה בו רצח השבויים המצרים. אבל העוקץ האמיתי הוא שהחיבור בא לאחר יותר משלושים שנות עיכוב, בשל התנגדות של שרי ביטחון ומטות כלליים מהוראה רשמית בקטניה (עם צרפת והבריטים) רצופת הונאות, במיוחד כלפי פנים, לקראת מבצע "קדש".

בעקבות הציטוט הראשון ממחקר צה"ל, בדבר רצח השבויים המצרים, התנדר עיתונים בישראל בהבלטת התרברבותו של תא"ל אריה בירו בברכנית זוהו בפשע זה. בוואשינגטון נזקק "פוסט" להישג שיקוף את זה של "ניו יורק טיימס". הישג זה אכן הגיע בווטרגייט, אבל לא בדיוק בגרסה שהשמיעו מאות המיליונים שצפו ב"כל אנשי הנשיא".

תעוזתם של וודוורד וברנסטין סיכנה את יוקרתו המקצועית, ואולי אף את בסיסו הכלכלי של העיתון. בהנהלת המערכת של "פוסט" צידד מדי כיור המערכת, סימונס, סגנו של בראדלי, בצמד הכתבים הזוטרים. קובאץ' הדגיש שהוא שדחק בבראדלי המסויג לתמוך בהם. לולא סיימונס, היתה הפרשה כולה – עיתונאית, משפטית ופוליטית – מתגלגלת אחרת, כנראה בלי סילוקו של ניקסון מהבית הלבן. בראדלי לא התבושש לכך, אבל בעת ההכנות להפקת הסרט, לפי ספרם של וודוורד וברנסטין, נרתם מגלמו, ג'ייסון רוברדס, לקרוא מי אמר למי מה ומתי. הוא תבע שיפור "ציוותי" לבראדלי שלו והשיג, כתנאי לזהות, שינוי בתסריט, שבו יוצא מלכתחילה כתומך בחשיפה.

"רק מדינאים מעטים בתקופתנו שינו באמת את תולדות עמיהם, לטוב או לרע", אמר באחרונה לשמעון פרס אחד מראשי הליכוד, המתנגד להליך אוסלו, "אבל מעולם לא עשה זאת מספר 2, כמוך". בוואשינגטון תמו אתמול רק על הספר. הסרט יופק כאן.

هكذا من الأصل

הסנדק ממוסקווה

ויאצ'סלב איוואנקוב, המכונה יאפונצ'יק, הוא המנהיג החזק ביותר של הפשע המאורגן הרוסי כיום. בשנים האחרונות פעל באודסה הקטנה, רובע המהגרים הרוסים בניו יורק, אך המשיך להפעיל כנופיות גם במוסקווה. ביוני עצר אותו האף־בי־איי

מאת פיודור סיוניך

פבדניה

מוסקווה

מהלומה קשה הנחית האף־בי־איי ביום חמישי, 8 ביוני 95', על מה שמכונה "המאפיה הרוסית" בארצות הברית. סוכני הבולשת הפדרלית הצליחו לעצור את ויאצ'סלב קירילוביץ' איוואנקוב, בן 55, מהידועים בראשי הפשע המאורגן הרוסי, המוכר בכינויו יאפונצ'יק (היפאני הקטן). חמישה מעוזריו ומקורביו נעצרו אתו, וכן ליאוניד אבלמן, גם הוא מלווייתני הפשע המאורגן הרוסי.

ויאצ'סלב איוואנקוב נולד ב־2 בינואר 1940 במוסקווה, וכשהיה בן עשרה עסק, כרוסים צעירים רבים בני דורו, באיגרוף. עד מהרה התגלה בו כשרון מבטיח והוא הפך את האיגרוף למקצוע ואף זכה בפרסים רבים בתחרויות עירוניות ואזוריות. מיומנותו בהפעלת אגרופיו קירבה אותו לכנופיות פשע קטנות והוא החל לפעול בשירותן. תמיד חש לבצע כל הוראה שהטיל עליו ראש הכנופיה, וכך לכד את עינו של גנדי קורקוב, שהוכר בחוגים הללו בכינוי מונגול.

קורקוב גייס את המצטיינים בענפי הספורט הלוחמני והם בריוני הזהב רגילים לכנופיה שנחשבה טובה מכל מתחרותיה. הוא הקים לו שירות מודיעין ושירות ריגול נגדי, אירגן את גביית דמי החסות מהמפעלים הגדולים ב"כלכלה השנייה" (היזמות הפרטית והלא־רשמיות שהתקיימו בברית המועצות בימי השלטון הסובייטי) וניהל רשת של פקידי רשות ומנהלי חנויות משוחדים.

בתקופה ההיא הצטרף לאיוואנקוב הכינוי יאפונצ'יק, בשל עיניו המלוכסנות מעט. כשהיה בן 18 נשא לאשה את חברתו, אודראית על מונגן, ובתוך זמן קצר נולדו לזוג שני בנים. אולם חיי המשפחה לא מנעו ממנו להמשיך בקריירת הפשע. באמצע שנות השבעים פרצה הכנופיה של מונגול לדירתו של אספן אמנות ידוע. מולק הפלילים עצר את הגנבים, וכהם יאפונצ'יק, אך כיוון שנחשב למסייע בלבד גזר עליו בית המשפט עונש של חמש שנות מאסר בלבד.

כשריצה את תקופת מאסרו הראשונה התקדם יאפונצ'יק במדרגות הפשיעה: הוא הוכתר כראש כנופיה – בתקופה שבה היתה לעולם הפשע מסורת מגובשת שקיימה בקפדנות.

איוואנקוב זכה במעמד זה – ואף גילו הצעיר – הודות להמלצתו של מונגול ובזכות אישיותו המיוחדת: הוא לא היה מוכן לקבל מרות או לכוף ראשו והיה תוקפני במיוחד כלפי הסוהרים וכלפי כל אלה שייצגו את הרשות בכלל. מיד עם שחרורו היה למנהיג בלתי־מעורער של חבריו. הוא התברש, ומסעו אל פסגת הפשע הרוסי צבר תאוצה כשנעשה ידידינו של מונגול.

בתקופה ההיא התחילו העסקים הלא־רשמיים שנהלו במחתרת לפרוח ברחבי בריה"מ כולה, ומונגול המשיך בפעילויותיו ללא הפוגה. הכנופיה שלו הפכה את גביית דמי החסות למקצוע של ממש, מאורגן להפליא. קודם שהופיעו אנשיה לביקור אצל אחד מאילי כלכלת הצללים החשאית הפרטית, הם בירר היכן הוא מתגורר, גילה את המקורות של הכנסותיו הלא־חוקיות ואמד את היקפן. ב־1980, כשנפל יאפונצ'יק שב בידי החוק, הפעם באשמת גניבה והבאה המורה, גילתה המשטרה שעומד מאחוריו ארגון מסודר עם חוקים משלו.

על פי מקורות אחרים נוהלה או הוקרה בידי אנשי ק.ג.ב. בסופה, ב־1981, נוסף סעיף של מתנות כספים לשתי האשמות הקודמות, ואיוואנקוב נשלח ל־14 שנים במחנה עבודה במשטר חמור. על פי המספר, סטודנטים סובייטיים מהללים לא־מעשים שזכו במדליות באולימפיאדה של 1980 היו מעורבים בפרשה הסחיטה, ויש בכך כדי להסביר מדוע היא לא זכתה בפרסום רב.

במשך השנים שעשה במחנות כמייה הועבר איוואנקוב מאתר לאתר. בכל מחנה עמד בראש האסירים העוינים את הרשות. בהיותו ראש כנופיה, דבק במסורות ובמנהגים של עולם הפשע ולא סבל שום התפרצות או התנצפות. שנה תמימה שהה בצינוק בעוון

> **אפשר בהחלט לקבוע כי הפשע המאורגן הרוסי נחלק לשני מחנות – אלה המכירים בסמכותו של איוואנקוב, ואלה שלא**

הכאת עצירים אחרים, שהעזו להכעיסו או להפרות את פיו, ואחרים מקורבותיו מתו במכותיו. אך הדבר לא הביא להחמרת עונשו, כיוון שעבריינים חשורים באלמו לקבל עליהם את האחריות לפשעיו.

ועם זאת, איוואנקוב לא היה עציר קשה במיוחד. הוא אמנם המשיך לקיים את קשריו עם עולם הפשע ואף הצליח לכונן קשר עם עצירים בבתי כלא אחרים, אבל היטיב להבין יותר מאחרים כי עתידו של עולם הפשע הרוסי אינו בידיהם של בריונים במגפיים ומעילי עור, אלא בידי אנשים משכילים המסוגלים להתמודד גם עם סוגיות פיננסיות ומסחריות. ולאותם אנשים, הוא ידע, יש פטרונים בחלונות הגבוהים, ברשויות המופקדות על החוק והסדר, בחוגי השלטון, בעולם הספורט והאמנות. למעשה, איוואנקוב חזה את קלסתרה של המאפיה הרוסית כפי שהיא קיימת כיום.

העיכותיו התאמתו להפליא עם בוא הפרסטרויקה. אילו היה אסיר מן המניין, היה משתחרר רק ב־4 בנובמבר 1995. אבל פטרוניו רבי־ההשפעה התערבו, ובסוף שנות השמונים הצטברו כל הרשויות – החל בהנהלת המחנה וכלה בבית המשפט העליון של ברית המועצות – במכתבים שריבו בשבחו וביקשו את שחרורו, בליווי הצהרות על "שהוא נשמתו התועה". מכתבים כאלה כתבו חברי הסובייט העליון של בריה"מ, אמנים ידועים ואפילו אנשי משטרה ואנשי השלטון. בסופו של דבר חזר בית המשפט העליון של הרפובליקה הסוציאליסטית הרוסית לעיין בגזר הדין, וב־25 בפברואר 1991 הומתק עונשו של איוואנקוב, הוא שוחרר על תנאי והועמד בפיקוח מינהלי.

אבל הפיקוח הזה לא מצא חן בעיניו של כריש הפשע. עד מהרה הוא נעלם משדה הראייה של המשטרה והוצאה נגדו פקודת מעצר. בעת שהתקיימו החיפושים אחריו – אמנם בלי להט רב – סידר לעצמו יאפונצ'יק דרכון כדי לנסוע לחו"ל. הודות לידידיו רבי־ההשפעה קיבל דרכון מיוחד (דרכון אדום, כמו זה שהונפק לאנשי השירות הדיפלומטי) ויצא לגרמניה. אף שנראה כי לא שהה שם זמן רב, הספיק להכפיף למרותו את המושבה הרוסית המקומית ואת עסקיה. אחר כך הפקיד על עסקים אלו את איש אמונו וטס לארצות הברית.

כיצד יכול אדם שטרם סיים לרצות את העונש שגזר עליו בית משפט, ובעל עבר כשלו, לחצות את ביקורת הגבולות של ארה"ב – זו עדיין תעלומה. קפרונתם הבוהמירה של שירותי ההגירה האמריקאים ידיעה ברחבי העולם. אנשי ביקורת הגבולות בארה"ב טוענים כיום כי יאפונצ'יק – שבא לארה"ב כנראה בסוף 1991 – נכנס למדינה באורח לא־חוקי בעזרת דרכון מזויף, אך דבריהם אינם משכנעים.

בתחילה השתקע איוואנקוב במרכז הרובע הרוסי של ניו יורק, ברייטון ביץ' (באותו חלק של ברוקלין המכונה ליטל אודסה). בתקופה ההיא ניהלו את עסקי הפשיעה במקום האחים ולדימיר ואלכס וילבר, ילידי אודסה, מניה אלסון ואחרים. חבורת הפשעים הזאת כבר היתה מבוססת ומגובשת, אבל בעיני איש כאיוואנקוב היא נראתה מגוחכת. הוא החל להרחיב את פעילותו וגייס מהגרים מרוסיה.

בראשיתה מנתה הכנופיה שלו בין 100 ל־150 חברים, בעיקר ספורטאים פעילים או כאלה שפרשו. סרגיי קורוטאייב, המתאגרף המפורסם, היה אחד מהם; הוא נרצח ביריות בתחילת 1994 בניו יורק. עד מהרה קשר יאפונצ'יק קשרים הדוקים עם האחים וילבר, שהתיישבו בארה"ב עשר שנים קודם לכן. ביחסיהם הם נתמכו והיו מעורבים עם כמה משפחות מאפיה איטלקיות ועבדו לעסקי הדלק ומוצרים אחרים שיש עליהם מיסוי. עוד ב־1993 חיסלה הכנופיה החדשה את הכנופיה של וילבר: שני האחים נעצרו, הובאו למשפט והורשעו.

דרך האחים וילבר עלה בידי איוואנקוב לכרות ברית עם משפחות הפשע הידועות גאמבינו וג'נובזה. הידיעות על פעולות משותפות של יאפונצ'יק והמאפיונרים האיטלקים היו מעורפלות. על פי מקורות רבים היו לכנופייתו קשרים לסחר בסמים ובנשק, לגביית דמי חסות, לדמאויות פיננסיות, למשחקי הימורים, לקלפים, לזונות. סדרה של חיסולי חשבונות ומעשי רצח איפשרה ליאפונצ'יק לתפוס את המקום הראוי לו בעולם הפשע המאורגן בארה"ב. כדרכו, לא הסתפק בעסקים לא־חוקיים: החוקרים במוסקווה גילו בין השאר שהוא גרף מדי יום ביומו כחצי מיליון דולר – חלקו ברווחים של בתי ההימורים החוקיים של לאס וגאס.

עד לאחרונה לא נקלע איוואנקוב לבעיות עם רשויות החוק האמריקאיות – מה שנראה מוזר: לא זו בלבד שהיה הגדול שבלווייתני הפשע המאורגן הרוסי בארה"ב, אלא שגם היה מבוקש, דבר שהיה ידוע למחלקה לפשעים המורים, למשרד הפנים, לבולשת הפדרלית ולשירותים החשאיים האחרים, ואף לכל רוסי שקרא עיתונים או צפה לפעמים בטלוויזיה.

גם כשהפריד אוקיינוס בינו לבין מולדתו המשיך איוואנקוב להפעיל השפעה מכרעת על חוגי הפשיעה ברוסיה. פושעים רבים שנתפסו בארצם ראו בו כעין ערובה ליציבותם. יש המספרים שדי היה בשיחת טלפון אחת ממנו להסדיר בבנקים מסוימים במוסקווה קו אשראי של מיליון דולר ואף יותר.

בראיון שהעניק באחרונה סיפר סרגיי דלונצב, ראש המחלקה המשפטית הפלילית של עיריית מוסקווה, כי נפגש עם בכירי הפשע המאורגן. אלה הביעו את חרדתם

> **אילו היה אסיר מן המניין, היה משתחרר רק ב־1995. אבל פטרוניו רבי־ההשפעה התערבו וב־1991 הומתק עונשו של איוואנקוב**

לנוכח התגברות האנרכיה, שהתבטאה במעשי רצח והתנקשויות מדי יום ביומו, והוסיפו: "תחזירו לכאן את סלאווה איוואנקוב, תביאו את יאפונצ'יק למוסקווה. הוא יעשה פה סדר, סביבו יתלכדו אנשים מאורגנים וחזקים שידכאו את כל היריות ברחובות. כשהוא יהיה פה, אתם תדעו בדיוק עם מי יש לכם עסק, עם בעל בית אחד, רב־עוצמה".

לדברי מומחים, היה איוואנקוב מראשי כנופיות הפשע הסלאוויות שנאבקו במאפיה הקווקזית ובמיוחד בזו הצ'צ'נית. בקיץ 1992, בכינוס של ראשי הפשע, הוא קרא למשתתפים לגרש את אויביהם מרוסיה. סביר כי חיסולי החשבונות העקובים מדם שהיו במשך מלחמת הכנופיות או נעשו במדגובה לקריאתו זו. עם זאת, יאפונצ'יק הבין כי מלחמה מוחלטת לא תיישב את הבעיה וכי ההתנגשויות המזוינות בין הכנופיות רק מושכות את תשומת לבה של המשטרה.

לפני מאסרו של יאפונצ'יק הרחיק ידו השפעתו אפילו אל מחוזות המזרח הרחוק הרוסי, אל סיביר, אל המדינות הבלטיות. אפשר בהחלט לקבוע כי הפשע המאורגן הרוסי נחלק לשני מחנות – אלה המכירים בסמכותו של איוואנקוב ואלה שלא. האחרונים אינם מהססים להאשימו שהזמין מעשי רצח רבים של ראשי כנופיות ושל לווייתני פשע, אך אלה המקבלים את סמכותו רבים יותר, ובמעט כל ראשי הכנופיות בעלי ההשפעה הם ידידיו.

מקורי המשטרה משוכנעים כי הפוליטיקה של עולם הפשע נקבעת, בחלקה לפחות, על ידי העימות בין תומכיו של יאפונצ'יק לאויביו. טוענים כי הוא הנהיג במישרין, מארה"ב, כנופיות רבות ברוסיה, והשירותים החשאיים של ארה"ב אף קובעים שמאז 1991 אירגן "מפגשי צמרת" של ראשי הפשע הרוסים בחו"ל. הוא נראה בישראל, בגרמניה ובמדינות הבלטיות. לעתים תכופות נסעו ידידיו כדי להיוועץ אתו.

אף כי איוואנקוב היה מבוקש בתחומי רוסיה, שב אליה פעמים רבות. ב־1993 נראה במוסקווה ובאביב 1995 התכוון בפטרבורג, לשם בא כדי להשתתף בהלוויתיהם של שלושה פושעים שנהרגו בידי מתנקשים אלמונים. לציון יום השנה למותו של אוטרי קוונטרישווילי (הסנדק הידוע, שהיה מוצא גרוזי אך נחשב סלאבופיל), שנרצח ברחוב בידי צלף מן המארב, התכנסו חברים ליאפונצ'יק באפריל 1995 במסעדת "הולוסיה רוגר" – אך הוא לא הופיע. קוונטרישווילי היה מבני חסותו, וההתנקשות בחייו נחשבה להתקפה שיזמו אויביו נגדו.

באחרונה שבה והופיעה שמועה שלפיה רצה יאפונצ'יק לשלוט על חלק מעסקי הנפט הנשק של רוסיה. אחד מאנשיו, סרגיי טימופייב – שכונה סילבסטר ומת לא כבר בפיצוץ במוסקווה – אכן שלט על הכנסות מעסקי נפט. שמועה עקשנית אחרת שנפוצה במוסקווה היתה, ששבועיים בלבד לאחר ההתנקשות בחייו של טימופייב הוא נראה בריא ושלם הצליח לברוח לחו"ל כדי להצטרף אל איוואנקוב. עד היום לא פורסמה הכחשה רשמית. שמועות רבות פשטו גם על מותו של יאפונצ'יק עצמו: האחרונה בהן, על התנקשות בחייו בידי רוצח שכיר, הופצה באפריל 1994. הוא עצמו התחזה למת פעמים רבות כדי להבטיח את שלומו.

שמו של איוואנקוב קשור לעסקות פיננסיות חשובות רבות שנעשו ברוסיה בתחילת שנות התשעים. יש המספרים שכל שבוע כמעט עברו הבלדרים שלו במסלול קבוע בין ארה"ב למוסקווה, נושאים תיקי ג'יימס בונד גדושים כסף.

את איוואנקוב, כמו את כל ראשי הפשע, אופפת הילה של מסתורין. טוענים כי מעולם לא התיר לאיש לפעול בשמו בלי שהסמיך אותו לכך באופן רשמי, וחיו שאף שילמו בחייהם על שהתיימרו והציגו עצמם כנציגיו. בידי משטרת מוסקווה יש מידע שלפיו משקיפיו האישיים הרבים של איוואנקוב עוברים דרך קבע במוסקווה, מדווחים לו על מעשיהן והתנהגותן של כנופיות ומשגיחים על העברת המעשרות שהוטלו עליהן ל"קופה המשותפת". יש אומרים גם שיחד עם אנשיו אירגן יאפונצ'יק אספקה קבועה של מזון, סמים וסיגריות לידידיו הכלואים בבית הסוהר המרכזי של ולדימיר, שהושיב להביה.

לדברי המשטרה, עשה מעצרו של יאפונצ'יק בניו יורק רושם עצום בעולם הפשע הרוסי – וזה המוסקואי במיוחד. אבל לפי כמה פושעים שראיינו, ידידיו במוסקווה משוכנעים כי הוא ישוחרר בתוך זמן קצר, כפי שתמיד נחלץ בעבר. אם יוסגר לידי השלטונות במוסקווה, כפי שדורשים פרקליטיה, סביר שייצא לחופשי במהרה, כיוון שאחרי ככלות הכל האישומים התלויים ועומדים נגדו ברוסיה אינם חמורים במיוחד.

איוואנקוב מובל למעצר בידי סוכני אף־בי־איי

תצלום: אי־פי

שתי אמיתות בטיאנאנמן

שש שנים אחרי דיכוי הסטודנטים בכיכר טיאנאנמן, עדיין רודפות שאלות קשות את מנהיגי ההפגנות. האם היו ראשי הסטודנטים גיבורים כפי שהציגה אותם התקשורת המערבית, או אולי היו בעצם מעוניינים בעימות? שני סרטים דוקומנטריים שנעשו באחרונה בארה"ב מעוררים שוב את הוויכוח

מאת סיימון בק

סאות' צ'יינה מורנינג פוסט

הונג קונג

גם במושגים של ניו יורק, זה היה אירוע עצום. מדונה, סטינג, פול סיימון, מרליין קמט ורבים אחרים נקבצו מארבע כנפות הארץ כדי להשתתף בהצגת הבכורה של "Moving the Mountain" (להזיז את ההר). הסרט הדוקומנטרי הזה, שהפיק מייקל אפטד, הציג לפני הציבור המערבי בפעם הראשונה ובצבעי טכניקולור את הטרגדיה, התקווה והזוועה של אביב 1989 בבייג'ינג. אורח הכבוד בהקרנה בלינקולן סנטר – אחריה התקיימה סעודת ערב חגיגית במסעדת "שון ליי" – היה לי לו, ממנהיגי הסטודנטים באירועים בכיכר טיאנאנמן, שהביוגרפיה שלו משמשת מסגרת לסרט. למחרת היום פרצו העיתונים בדברי הלל ושבח, מניו יורק ועד לוס אנג'לס. "לוס אנג'לס טיימס" קבע כי סרט התעודה הזה הוא "יצירה רבת־חשיבות".

כשש שנים לאחר הסיוט שהתחולל ב־4 ביוני 1989, היתה הצגת הבכורה הזאת כעין הצדעה, אחרונה אולי, ללי ולעמיתיו הסטודנטים המפגינים, ובהם צ'אי לינג (המכונה הרוח החיה של טיאנאנמן), שנמנתה אז עם מנהיגי הסטודנטים. כל אלה מביניהם שהגיעו לארצות הברית זכו לקבלת פנים נלהבת, כראוי לגיבורים בארה"ב, התקבלו ללימודים חינם במוסדות האקדמיים המשובחים ביותר, קיבלו היתר עבודה וניתן להם להמשיך בפעילותם למען הדמוקרטיה, בסיוען הנדיב של קרנות רבות.

ובעוד שהמפורסמים מתכנסים להקרנת הבכורה בניו יורק, המשיך בבוסטון צוות אחר של אנשי קולנוע לעבוד בקצב מואץ על גרסה אחרת להיסטוריה של הפגנות הסטודנטים. הסרט מעורר גל של זעזוע בקרב גולי התנועה הפרו־דמוקרטית.

עושי הסרט, הקולנוענים קרמה הינטון וריצ'רד גורדון, עבדו במשך ארבע שנים על "The Gate of Heavenly Peace" (שער השלום השמימי), סרט תעודה ששמו הוא תרגום של השם טיאנאנמן ואורכו שלוש שעות. על אף רצונם המוצהר של יוצריו להציג את כל נקודות ההשקפה על האירועים שקדמו לשילוח הטנקים נגד ציבור הסטודנטים – הסרט הזה מעורר ויכוח עז וייתכן שיחייב לבחון שוב את ההיסטוריה הרשמית של התנועה הפרו־דמוקרטית הסינית ושל ההתקוממות ב־1989.

הוויכוח נסב סביב התפישה הרווחת שבה מוצגים מעשיהם של לי, צ'אי וחבריהם. המפיקים שואלים למעשה שאלה עקרונית אחת: כשנקטו לי וצ'אי קו נוקשה תוך כדי האירועים, האם לא החמיצו את ההזדמנות לשאת ולתת עם המנהיגים בבייג'ינג; האם לא האיצו למעשה את הטבח?

שמועות על הגימה שבסרט כבר הגיעו לאוזניהם של שני הגולים. צ'אי התכוונה לנקוט פעולה משפטית נגד אותם מאמרים בעיתונות שהאשימו אותה – שלא בצדק, לדבריה – שתרמה להתפרצותם של מעשי האלימות. לי, כך נראה, היה מוכן ללכת בעקבותיה. בעיתונות הסינית בארה"ב השתקפו האישומים המורים שהטיחו זה בזה שני הצדדים, וכך העמיק הסכסוך בתוך התנועה, הקיימת כשש שנים.

אמנם, הכל ידעו על מחלוקות אידיאולוגיות ואפילו על היכוכים אישיים בין מנהיגיה הבולטים של התנועה, כפי שמעידה התפודדותם של הארגונים הפרו־דמוקרטיים, אך העימות הזה, כך דומה, הוא הרציני שבכולם. "הוויכוח הזה כבר היה קיים במשך פעילותה של התנועה. אני משתדלת פשוט לתאר את האירועים בכל מורכבותם. אינני מייצגת אף לא אחד מהצדדים", הסבירה קרמה הינטון, במאית "שער השלום השמימי". "אנחנו רוצים לעודד ויכוח שקול יותר".

הינטון וגורדון התקוממו נגד הצגת הדברים ב"להזיז את ההר", וככל הנראה, זאת הסיבה שהניעה את הינטון לצאת לקרב. "הסרט הזה בונה מיתוס ומעלה את לי לו למעלת קדושים הצדיקים", היא מסבירה. "אפשר לחשוב שמדובר בביוגרפיה של קדוש. אילו נעשה סרט כזה על אירוע פוליטי חשוב כלשהו העוסק בענייני השעה, ביומנה של סרט תיעודי, הביקורת היתה קורעת אותו לגזרים".

סרטם של הינטון וגורדון כולל קטעים רבים של כתבות טלוויזיה שטרם שודרו, וכן ראיונות עם צ'אי, שלדברי המפיקה מוכיחים כי צ'אי טענה כשדוחקה בסטודנטים להישאר בכיכר לאחר ההכרזה על משטר צבאי. למעשה, טוענת המפיקה, הפרובוקציה של צ'אי היא שגרמה את שפיכות הדמים. הסרט מציג ראיונות עם מתקממים נוספים ובהם ואר־קאישי (מנהיג ממוצא אויגורי), האומר כי הוא מזדהה עם מטרותיהם של שובתי הרעב אך מציין כי עשו שגיאות חמורות והיכלו בדרישה שהחל עם השלטונות הסיניים. לדבריו, הם לא היו צריכים כלל להתעקש שדבריהם יועברו בשידור ישיר בטלוויזיה הלאומית, אלא היה עליהם להסתפק בהקלטה.

הינטון קובעת כי הסבריו של לי ב"להזיז את ההר" נשמעים כוזבים. לדבריה, בניגוד לטענתו, אין הוא נציגם החוקי הנבחר של הסטודנטים, כיוון שהמחלוקות והמבוכה בשורות התנועה מנעו קיומן של בחירות תקינות. בנוגע לוואר־קאישי היא מוסיפה: "הוא שוטה לפעמים, אך ישר ביסודו".

עמידתה הלא־מתפשרת של הינטון עוררה עליה זעם. מבקריה מאשימים אותה, בין השאר, כי היא אוהדת הקומוניסטים ונושאת רבה של בייג'ינג. בתגובה, שכבר היתה קורבן למערכות שניהלו בהצלחה הרשויות הסיניות כדי להבאיש את ריחם של המנהיגים – זו הרשעה של ממש.

הינטון נולדה בסין ב־1949. אביה, ויליאם הינטון, היה אמריקאי, מחסידי המהפכה, וסייע למשטרו של מאו טסה טונג ביישומה של הרפורמה האגררית. עם זאת, היא מרגישה כי במשך השנים הוקע אביה בידי השלטונות כאויב המהפכה משום שמתח ביקורת על כישלונותיו של המשטר הקומוניסטי, וכי משפחתה חזרה לארצות הברית ב־1971. היא הגישה בקשות רבות לראיונות עם מנהיגים סינים לצורך הכנת הסרט, אבל מעולם לא נענתה.

ההאשמות ניסחות בחימה כאלת בין המחנות, שקשה להפריד בין עיקר לטפל. הינטון טוענת כי ניסתה במשך שבעה חודשים להשיג את הסכמתה של צ'אי להתראיין ולא נענתה. צ'אי מצדה טוענת, שהבהירה למפיקי הסרט כי באותו זמן היתה שקועה רובה ככולה בעריכתו של ספר והבטיחה שתתפנה לשוחח אתם במועד מאוחר יותר.

צ'אי, המתגוררת בבוסטון ועובדת במפעל פרטי, מאשימה את המפיקים של "שער השלום השמימי" כי הם פועלים לשם פרסום. "יש לי הרושם שמשתמשים בי כדי לקדם את הסרט", הצהירה, והכחישה רשמית כי תיכננה בסתר את העימות של 1989. לדבריה, דברי הביקורת המושמעים בוויכוח הנוכחי "נטולי כל בסיס מציאותי, מתוזרים מריבות פנימיות בין הקבוצות ויוצרים פילוג בין המתונים לקיצונים.

"נכון", המשיכה, "שלא היינו תמימי דעים בנוגע לתנאים שבהם היה עלינו לעזוב את המקום, אך החלטנו יחד, בעקבות הצבעה בכיכר עצמה, לעשות זאת בשקט. בכיכר לא חולה סערת הרגשות האנחנו נדרשנו לבחור בין החיים למוות. לא היתה לנו כלל אסטרטגיה. אינני יודעת אם הינטון מסוגלת להבין את כל זה".

צ'אי טוענת כי צידדה תמיד בדרישה עם השלטונות בבייג'ינג. היא גם קראה לקרן הפרו־דמוקרטית שהקימה בארצות הברית, הנמצאת עדיין בחיתוליה, "צ'יינה דיאלוג" (דרישיה עם סין).

לי, יד ימינה ב־1989, נשאר נאמן לה ומכחיש גם הוא את כל ההאשמות שעל פיהן קשרו השניים קשר כדי שהסטודנטים יישארו בכיכר לאחר הולדתו של המשטר הצבאי, וכך חשפו אותם – באורח בלתי־נמנע – לאמצעי הדיכוי שננקטו.

"בכיכר טיאנאנמן", מסביר לי, המתגורר כיום בניו יורק, "התחולל ויכוח גלוי בשאלה כיצד ומתי עלינו לשים קץ לתנועה, במיוחד לאחר הולדתו של המשטר הצבאי. השאלה שנשאלה אז לא היתה אם להתפזר או להישאר, אלא כיצד נסיים את כל הפרשה בסיכון מינימלי. כל דרכי המוצא היו חסומות, וכל עוד נשארנו שם, עיני כל העולם היו נשואות אלינו".

לדבריו, איש לא צפה את השימוש בטנקים ובמקלעים. להיפך, המפגינים זכרו את התנועה של אפריל 1976 (שקמה לזכרו של זו אנליי ופעלה נגד "כנופיית הארבעה"), שגם אנשיה נקבצו בכיכר טיאנאנמן; אף על פי שהיתה כרוכה בגילויי אלימות, איש לא נהרג אז.

"יש לזכור כי זו היתה תנועה ספונטנית", מסכם לי. "רובנו היינו בקושי בני עשרים, ולא עסקנו בפוליטיקה. פשוט קיבלנו עלינו סיכונים אישיים כשיצאנו לרחוב כדי להטביע תמונה מהותית בחיינו שלנו ולמען הדור הבא. כשאני מסתכל לאחור, מצפוני נקי". הוא דוחה את ההאשמות שעל פיהן גרר עם צ'אי את התנועה לרדיקליזם לא־מוצדק, ומציין כי גם ויי ג'ינגשנג – המעולה על נס כיום כמנהיגה המוצהר של התנועה – האשם שנהג בקיצוניות (ויי היה כלוא בשנים 1979–1993 ונעצר שוב ב־1 באפריל 1994. כיום אין יודעים דבר על גורלו).

עוד מותיקי כיכר טיאנאנמן לקחו חלק בוויכוח האידיאולוגי. וואנג צ'אודאן, גם הוא מן המנהיגים, הופיע ב"להזיז את ההר" וחזר שוב ושוב, דמעות בעיניו, על ה"שגיאות" שנעשו בזמן האירועים. יש שמועות שהוא אף סירב להשתתף במסע הקידום של הסרט, בטענה כי הוא מציג את צ'אי ואת לי כמעונות – כגיבורים.

לדברי החוקר אורוויל שֶל, ששימש יועץ למפיקי "להזיז את ההר", אי־אפשר ליישב את נקודות ההשקפה הסותרות המובעות בשני הסרטים הדוקומנטריים האלה. "המלחמה המשתוללת בין הצדדים, בשאלה מי מהם מציג את האינטרפרטציה ההיסטורית הנכונה, רק החלה", אמר לא כבר בראיון ל"ניו יורק טיימס". "וכך או כך, זה סיפור שיש צורך דחוף לספרו".

"לאן נעלמו כל מתנגדי המשטר"

קריקטורה שהופיעה ב"פאר איסטרן אקונומיק ריוויו"

Tavola
TRATORIA

"... בטיולים בין הכפרים באיטליה
אתה מתפלל "ליפול" על מסעדה כזו..."

טאבולה
טרטוריה

הרצליה פיתוח, הנשיא 75, פינת קרן היסוד
(ספארי לשעבר), טל. 574404, 09-573818

חומת ברלין מתמוטטת

פסל לנין מוסר מכיכר בווילנה

מפגינים בטימישוארה, רומניה

צילומים: איי־פי

אחרי המהפכות

מאת שלמה אבינרי

שש שנים לאחר קריסתם, בזה אחר זה, של המשטרים הקומוניסטיים, מתברר כי את ההצלחה הגדולה ביותר בדמוקרטיזציה פוליטית וליברליזציה כלכלית רושמות חברות חד־אתניות – פולין וצ'כיה, למשל. העולם צריך להתמקד איפוא במיתון סכסוכים לאומיים

לפני שש שנים, בשלהי 1989, התמוטטו בזה אחר זה, כקוביות דומינו, רוב המשטרים הקומוניסטיים במזרח אירופה והתמונה בישרה תחילת הקץ של המשטר הסובייטי עצמו. במזרח גרמניה, בצ'כוסלובקיה, ברומניה ובבולגריה הודחה המפלגה הקומוניסטית מן השלטון בעקבות הפגנות ומחאות המוניות; בפולין הוקמה עוד קודם לכן ממשלה בראשות סולידריות ובהונגריה הוסכם על קיום בחירות רב־מפלגתיות חופשיות; נפלה חומת ברלין; באחרות מהרפובליקות המרכיבות את יוגוסלוויה הוכרזו בחירות רב־מפלגתיות; תנועות לאומיות בארצות הבלטיות ובקווקז הודיעו על כוונתן לפרוש, במסגרת הפרסטרויקה, מברית המועצות; ומעל לכל – תהליך הרפורמות בברית"ם עצמה הלך והעמיק, וממשלו של מיכאיל גורבצ'וב, בניגוד לקודמיו, לא שלח את הטנקים להוצאת בודפשט, פראג או מזרח ברלין. בתוך שנתיים התפרקה ברית"ם, והעולם שעוצב בימי המלחמה הקרה בא לסיומו, כיסודו של דבר ללא הרבה אלימות, בקול דממה דקה כמעט.

תהליך זה שפתח בו גורבצ'וב כאשר הזיל בשורת הרפורמות הפנימיות, שמהר מאוד יצאו מכלל שליטה, התקבל בתחילה בספקנות במערב (וגם בישראל): אלו תיקונים קוסמטיים גרידא (כך נטען), המכוונים רק ליצור תדמית טובה יותר לקומוניזם; סובייטולוגים לא־מעטים הסבירו שכל זה אינו אלא "טריק", ויועצי מדיניות וביטחון בכירים – לרבות אריות כהנרי קיסינג'ר – הזהירו את המערב פן יתפתה לניסיונותיו של גורבצ'וב להרדים את עירנותו של העולם הדמוקרטי: ההיפך גמר הרבונות תחיה קומוניזם כשאר קומוניזם.

כשהתבררה טעותם של מומחים אלה, והקומוניזם קרס כמגדל קלפים כמעט, היו אלה לפעמים אותם אנשים עצמם שמיהרו להגיע בקול גדול את ניצחונו של המערב ולהכריז כי בא "קץ ההיסטוריה": הליברליזם, הדמוקרטיה וכלכלת השוק הקפיטליסטית ניצחו, ועתה תצטרף אירופה הפוסט־קומוניסטית למשפחת העמים הדמוקרטיים ולכלכלת השוק העולמית. סדר חדש ישרור בעולם, הקרמלין יהפוך למעוז הדמוקרטיה, הקפיטליזם ישגשג בבוקרשט ובטירנה, ושלום על אוזבקיסטן ועלמא כוליה.

מעטים העזו להתייחס אז בספקנות למצהלות ניצחון אלה. היום, שש שנים לאחר תחילת העידן המשיחי כביכול, אפשר לראות את התמונה בכל מורכבותה ולהבין את משמעותם של התהליכים בדרך מורכבת ומאוזנת יותר.

המלחמה האיומה בבוסניה ובאזורים אחרים של יוגוסלוויה לשעבר מטילה כמובן את צלה על העולם הפוסט־קומוניסטי: זו הדוגמה הקיצונית ביותר, אך יש גם אחרות – המתרחש באבחזיה שבגאורגיה, סכסוך ארמניה־אזרבייג'אן, המרד הצ'צ'ני והדיכוי האכזרי בידי רוסיה. ברור אם כן שהאלטרנטיבה לקומוניזם אינה דווקא, תמיד ובכל מקום, ליברליזם כאור בנוסח "וגר זאב עם כבש". התמונה שונה ממקום למקום, והחשוב הוא לנסות להכניס סדר בהתפתחויות אלה, שיש בהן תוצאות כמו המצור על סראייבו וטיהורים אתניים בצדם של סיפורי הצלחה יחסית מרשימים כמו צ'כיה, הונגריה ופולין. האירוניה היא כי דווקא בשתי האחרונות עלו לשלטון בבחירות חופשיות מפלגות קומוניסטיות לשעבר, שעברו רפורמה, תומכות בפלורליזם מפלגתי ובכלכלת שוק ומבקשות להצטרף לנאט"ו: אין עדות עמוקה מזאת למשמעות המהפך.

כדי להבין את כיוון התפתחותה של כל חברה נדונה לאחר התפרקות הקומוניזם יש להכיר בראש וראשונה את ההיסטוריה והמציאות הטרום־קומוניסטית שלה. אין די בנתונים כלכליים, ברמת התיעוש או בגודל התל"ג לנפש, להבין מה הגורמים הקובעים בהתפתחות. מתברר כי במקום שהיו מסורות דמוקרטיות יציבות פחות או יותר לפני עלות הקומוניזם, כמו בצ'כיה – שם הסיכויים להתפתחות לכיוון של דמוקרטיה וכלכלת שוק טובים יותר מאשר בחברה כמו רומניה, שההיסטוריה הטרום־קומוניסטית שלה מוטבעת בחותם אוטוריטרי ולאומני; במקום שהתקיימו ניסיונות רציניים, אם כי לא תמיד מוצלחים, של הקמת משטר פרלמנטרי וקיימת מסורת, ואפילו היא בעייתית, של סובלנות ייצוגית, כמו בפולין ובהונגריה – שם הסיכויים לדמוקרטיזציה טובים יותר מאשר בחברות כמו רוסיה ואוקראינה. ברור גם כי היעלמות הקומוניזם ברפובליקות של מרכז אסיה ובקווקז לא הובילה לדמוקרטיזציה, אלא מיקמה אותן בחברות כמעגלי העולם השלישי שאליו היו שייכות מבחינה היסטורית לפני הכיבוש הרוסי הסובייטי.

אף שהמשטרים הקומוניסטיים היו דומים זה לזה, בהתמוטטותם חזרו הסמלים, המסורות, הזיכרונות, המוסדות והשיח הפוליטי התרבותי הייחודיים לכל חברה והכריעו את כיווני ההתפתחות

הקיצור, אף שהמשטרים הקומוניסטיים ששלטו במזרח אירופה היו דומים זה לזה (גם אם היו הבדלים בעניינים כמו מעמד הכנסייה ומידת הקולקטיביזציה), הרי בהתמוטטותם חזרו הסמלים, המסורות, הזיכרונות, המוסדות והשיח הפוליטי התרבותי הייחודיים לכל חברה והכריעו במידה רבה את כיווני ההתפתחות. מתברר כי לא רק רעיונות ליברליים או חלומות על שגשוג כלכלי מנחים בני־אדם וחברות בהתנהגותם הקונקרטית: לשונם, ספרותם, הזיכרון ההיסטורי כפי שעוצב בעבר ושב ועוצב מחדש, תפישת המרחב הפוליטי והגיאוגרפי – כל אלה קובעים במידה רבה את נתיבה של כל חברה וחברה.

אם בחברה כמו יוגוסלוויה היה הישגו העיקרי של טיטו בדיכוי הניסיון – אם במקל ובכבלים אם בגזר – של המסורות הלאומיות, הרי משהוסר הרסן שבו והתפרצו יסודות אלה, לפעמים תוך כדי ניצול ציני בידי המנהיגויות האזוריות, לפעמים ממעמקי התודעה של ההמונים. הדוגמה הטובה (או הרעה) ביותר היא הדרך שבה ניצל סלובודן מילושביץ' בשנת 1989 את שנת ה־600 למפלתו של הנסיך הסרבי לאזאר בקרב קוסובו נגד המוסלמים כדי להפיח שנאה נגד האלבנים ולהודות את הלאומנות הסרבית המסורתית. ברור שזה היה ניצול ציני של הלאומניות בידי איש מנגנון קומוניסטי – ועם זאת ברור כי הנימים שפרט עליהם היו קיימים וחבויים בתודעתן של שכבות רחבות למדי.

אולם ישנו גורם נוסף המשפיע על השוני בהתפתחות, ועמו רבים מתקשים להשלים: אלה השינויים הדמוגרפיים שחלו בכמה מארצות מזרח אירופה כתוצאה ממלחמת העולם השנייה ובעקבותיה. צ'כיה ופולין של היום שונות במידה משמעותית מבחינה דמוגרפית מאותן מדינות לפני 1938 ו־1939. הצלחתה המרשימה של צ'כיה כיום קשורה לא רק בהינתקותה מסלובקיה, אלא גם בהיעלמותו של המיעוט הגרמני בחבל הסודטים. כשלושה מיליוני גרמנים אתניים גורשו מצ'כוסלובקיה לאחר מלחמת העולם השנייה. הגרמנים הסודטים נתפשו כבוגדים שהביאו את גרמניה הנאצית לפלוש לצ'כוסלובקיה, וגירושם הוא עד היום אחת הנקודות הרגישות בהוויה הפוליטית של צ'כיה הפוסט־קומוניסטית.

תהיה ההערכה המוסרית לעניין אשר תהיה, ברור כי לו חיו היום שלושה־ארבעה מיליוני גרמנים אתניים בצ'כיה, היתה המציאות הפוליטית כה מורכבת ושונה לחלוטין: תביעות לאוטונומיה תרבותית אם לא טריטוריאלית, ואולי אפילו לשינויי גבולות. ברור שסדר היום הפוליטי של פראג לא היה מאפשר אותה התמקדות ברפורמות כלכליות ובמיסוד דמוקרטי שמייצגים כיום הנשיא האוול וראש הממשלה ואצלב קלאוס.

העניין בולט עוד יותר בפולין, שהמיעוטים הלאומיים בה (יהודים, גרמנים, אוקראינים, ביילורוסים, ליטאים) מנו קרוב ל־35% מהאוכלוסייה לפני 1939. "גוש המיעוטים" בסיים גם היה לשון המאזניים בין ימין לשמאל בשנות העשרים וקבע לפעמים את הרכב הממשלה, והדבר תרם תרומה מכרעת להקצנה הלאומנית של דעת הקהל הפולנית, לעורור הפרלמנטריזם, לעליית המשטר הדיקטטורי למחצה של יוזף פילסודסקי ולעריצות המרוככת פחות של הקולונלים יורשיו.

לעומת זאת, פולין של היום היא מדינה כמעט ללא מיעוטים לאומיים או דתיים: שלושה מיליוני היהודים נרצחו ברובם הגדול בימי הכיבוש הגרמני, ושארית הפליטה היגרה; שניים־שלושה מיליונים גרמנים אתניים גורשו אחרי 1945; השטחים שהיו בהם האוכלוסייה האוקראינית והביילורוסית במזרח פולין סופחו לברית"ם, ואזור וילנה סופח לליטא. לו היה הרכבה האתני הדתי של פולין כיום זהה לזה שהיה לפני מלחמת העולם השנייה, ספק רב אם מדיניותה היתה יכולה להתנהל בעסים הצנועים. בקלות אפשר לתאר כיצד הוויכוח על זכות ההפלה – המתנהל כיום בחברה קתולית כמעט לחלוטין ומפלג את הפולנים יותר מאשר כל נושא אחר – היה מואר מהיבטים שונים לו שלושה מיליוני יהודים ומספר דומה של גרמנים, פרוטסטנטים ברובם, היו שותפים לו. פולנים, ביחוד ליברלים, מסתייגים מאזכור עובדות דמוגרפיות אלה – יש אפילו נוסטלגיה תרבותית לפולין הרב־לאומית ההיסטורית; אך האמת האכזרית פשוטה.

בעיות לאומיות כאלה מכבידות גם על התפתחותה של רוסיה, הנאבקת עם קשיים עצומים בתהליכי הדמוקרטיזציה והרפורמות הכלכליות שלה ונראה כי איננה מצליחה להתמודד עמם. אין דבר המסייע ללאומנים ולקיצונים ברוסיה כיום יותר מאשר שאלת גורלם של 25 מיליון רוסים אתניים שנשארו מחוץ לגבולות רוסיה או סוגיית מעמדם של מיעוטים אתניים ברוסיה עצמה, כמו הצ'צ'נים.

יש להיזהר ולהדגיש, כי ניתוח זה אין פירושו בשום פנים המלצה נורמטיווית והעדפה של מדינות חד־אתניות: הוא רק מבקש לקבוע, כי בתנאים הספציפיים של גיבוש דפוסים דמוקרטיים בחברות פוסט־קומוניסטיות, קל יותר לחברות חד־לאומיות לגבש מדיניות רפורמה שתתמקד בדמוקרטיזציה פוליטית ובליברליזציה כלכלית מאשר לחברות המרודות בבעיות של זהות לאומית, יחסי רוב־מיעוט, זיכרונות של מי שהיו קורבנות בעבר, ניסיונות של אירדנטה לאומית וכיוצא באלה.

עם זאת, יש בניתוח זה מסקנה בנוגע לעתיד: אם אכן הוכיחו הבעיות הלאומיות כי הן נפץ לסכסוכים (כמו ביוגוסלוויה ובקווקז) או שהן בגדר מכשול בתהליך הדמוקרטיזציה (כמו ברוסיה ובסלובקיה) – ראוי להפנות את תשומת הלב למיתון סכסוכים אלה ולא להתמקד, כמו שעשתה עד כה המדיניות הבינלאומית, בבעיות הכלכלה והשינוי המשקי גרידא.

עוד זכור הסיוע האמריקאי בשנת 1991, כאשר תהליכי התפרקותה של יוגוסלוויה כבר היו בהילוך

כמה יוהרה, בורות היסטורית וסגידה בלעדית לממון יש בתפישה שלפיה במצבים של עימות לאומי חריף, די בפנייה לאינטרס הכלכלי ה"נאור" (קרי: האנוכי) לגשר על הבדלי עמדות

גבוה: מזכיר המדינה האמריקאי, ג'יימס בייקר, הטיף אז למנהיגי הרפובליקות המפרדות עד כמה פירוק יוגוסלוויה אינו משתלם מבחינה כלכלית. כמה יוהרה, בורות היסטורית וסגידה בלעדית לממון יש בתפישה שעל פיה במצבים של עימות לאומי חריף, רב־דורות ועמוס משקעים – די בפנייה לאינטרס הכלכלי ה"נאור" (קרי: האנוכי) לגשר על הבדלי גישות ועמדות.

לבעיות לאומיות, כשהן מתעוררות בסיטואציות כמו אלו של המרחב הפוסט־קומוניסטי, יש לחפש תשובות במישור הלאומי הפוליטי, לא במישור הכלכלי. יש לאתר בעיות לאומיות לחוצות אלה במזרח אירופה ולנסות למצוא להן פתרונות פוליטיים לפני שייהפכו למורסה כמו ביוגוסלוויה.

התמקדות במדיניות מונעת משברים חייבת לזהות מוקדים פוטנציאליים למשברים כאלה: בעיית המיעוט האלבני בחבל קוסובו שבסרביה; בעיית מקדוניה ויחסיה עם יוון; סוגיית המיעוט ההונגרי בסלובקיה וברומניה; בעיית המיעוטים הרוסיים בלטוויה ובאסטוניה; סוגיית הזהות האוקראינית ביחסה לרוסיה וכיוצא באלה. אין כאן דטרמיניזם היסטורי: כל אחת מסוגיות אלה יכולה לגרום סכסוך אזורי, אך לכל אחת מהן גם אפשר לנסות למצוא פתרון בשילוב של רצון טוב, לחץ חיצוני והצגה של אלטרנטיבות המתבססות על פשרה ועל הכרה ביחסי הכוחות הריאליים. במקרה של יוגוסלוויה עמדה הקהילה הבינלאומית לפני שוקת שבורה כי הכירה בחומרת הסכסוך ובעומקו רק לאחר שהתפרץ.

האתוס המערבי הליברלי אינו שש להכיר בעומקן של בעיות לאומיות, שנתפשו כברבריזם מיושן ומעורר זיכרונות מעבר לא־נעים. כיוון שהמעיטו בחשיבות העניין, נהפכה המורסה המקומית לבעיה אזורית ועולמית ומאיימת לשבש את יחסי רוסיה וארה"ב. מי שרוצה לפתור בעיות לאומיות חייב להתייחס אליהן ברצינות.

הלקח המתחייב ממפלת הקומוניזם מחייב שילוב של ריאליזם פוליטי שיכיר במגבלות הכוונות הטובות, שיתמודד עם המקום שתופסת הלאומיות בתודעתם של עמים וחברות – ועם זאת יידע לשים להן רסן.

כמה פשוט היה אם כל הסבך הזה לא היה קיים, ובמקומו של הקומוניזם היה שולט שלום נצחי מבית מדרשו של קאנט. אך מי שרוצה בשלום ריאלי, כאן ובעולם הזה, חייב להתמודד עם פניה הקשים של המציאות ההיסטורית שהותיר אחריו הקומוניזם.

שדולה נוצרית למען ישראל

מאת מרדכי רוטנברג

יש לכונן ברית המשתיתה את הזהות הנוצרית הקולקטיווית על יסודותיה היהודיים. הדבר ידרוש מחויבות של הנוצרים לקיום המאוים של "הוריהם" היהודים בישראל ובארצות אחרות

רוב הישראלים מסכימים כי אנו סובלים מקשיי תקשורת עם העולם הערבי. זה מתבטא למשל באי־הוודאות אם הפלשתינאים אכן ויתרו על השמדת ישראל. אם כך הדבר, סביר להניח שרווחת בקרבנו הסכמה סמויה שכדי לשרוד כמיעוט של ארבעה, חמישה מיליוני יהודים התקועים במזרח התיכון, מוקפים בכמאה מיליון מוסלמים, עלינו להשיג מחויבות של המערב לתמיכה מסוימת יותר בנו.

המהפכה הקומוניסטית שאבה את הלגיטימציה האידיאולוגית שלה מתפישת הקידמה של הפילוסוף הגרמני פרידריך הגל. קרל מרקס הלך בעקבות הגל, שטען כי קידמה היסטורית מתאפשרת רק בדרך הקונפליקט שבו אומה צעירה מחסלת אומה מזדקנת ומתנוונת ותופסת את מקומה. מרקס האמין שמעמד הפועלים חייב לחסל את מעמד הבורגנים ולבוא במקומו. למעשה, כל החברות הסוציאליסטיות אימצו גרסת קידמה מרקסיסטית זו, שקיבלה את ביטויה במלות האינטרנציונל: "עולם ישן עדי יסוד נחריבה". המנון זה זימרו גם חלוצי העליות לארץ ישראל.

רעיון הדיאלקטיקה ההיסטורית מבית מדרשם של מרקס והגל הוא כיום מן המפורסמות, אבל פחות ידועים שהגל גזר את הפילוסופיה ההיסטורית שלו מהתיאולוגיה הנוצרית שהסבירה והבחינה במשך מאות שנים את יחסי הנוצרים היהודים. כן עולה ממשנתו של הגל שאם שורדת אומה שמיצתה את שליחותה בתהליך הבלתי־נמנע של קידמה היסטורית, אפשר להבין את המשך קיומה אך ורק במונחים "פוסיליים", כלומר, שריד מאובן שאין בו חיות, כפי שכינה זאת ההיסטוריון ההגליאני ארנולד טוינבי. על סמך תפישתו המסורתית של הגל על הקידמה, פסל טוינבי את זכות קיומה של ישראל הציונית, המושרשת לדעתו באידיאולוגיה רבניסטית.

את הרעיון שאומה צעירה תופסת את מקומה של אומה מזדקנת, הלך הגל מהנוסחה שהציע כדי להסביר בה את העברת הבחירה מהעם היהודי ליורשיו הנוצרים. הוא הסביר את הופעת הנצרות מתוך תרחיש ההרס העצמי של היהדות, כתהליך דיאלקטי סבבי של קידמה ליניארית, שנבע מהעברת התואר של "העם הנבחר" ליורשים הנוצריים, וקבע כי: "הייחוס המשפחתי ניטל מהעם היהודי, ובן נלקחה ממנו הבעלות על ארץ כנען... המקדש בציון נחרב, והאומה ששירתה את אלוהיה נפוצה בעולם... נשאר רק להרחיב את הרעיון היסודי הזה עד שיובא למובן אוניברסלי אובייקטיבי". עוד הכריז הגל כי רוח היהדות מגולמת בנצרות שהעלתה את האדם לרמה האלוהית: "הרוח יוצרת את הניגוד של עצמה... הצורה האנטיתטית הזאת של הרוח היא בנו של האל... אחדות עם האל היא מהות היסוד של הנצרות".

אם מצרפים את סיפור ההתרוששות היהודית בישראל ואת בעייתה המתחדשת של ירושלים לאחר אושוויץ, אל החזרה ללאומנות אתנית בארצות המרקסיסטיות לשעבר, ואף במחיר דמים כבד – כי אז יש לשלול את תיאוריית הקידמה הדיאלקטית כבועה שקרית. הפסיכולוגיה מלמדת שקשר רציף עם שורשיה של תרבות המוצא הוא בסיס יסודי לזהות בריאה. מדוע תהיה הפסיכולוגיה הקולקטיבית שונה מכך במהותה מאחר שבריאותם הנפשית של יחידים תלויה במידה ניכרת ביכולתם לפתח זהות אישית רציפה על סמך התחברותם המוצלחת עם שורשי ההורות שלהם, מדוע יש להסכים שברמה הקולקטיבית זקוקים אנשים לשלילה או לעקירה של שורשיהם האתניים, כדי לאפשר צמיחה של קבוצתם התרבותית?

השורשים הדתיים העמוקים של הנוצרים בירושלים מאפשרים להם להצהיר כי היא חייבת להישאר בירת היהודים, אבותיהם הרוחניים

לא־מכבר הוקרן בטלוויזיה סרט תעודה על סבלם הנפשי של ילדים ניצולי השואה, סבל שלא פג אף במשך ארבעים וחמישים שנה, עד שזכו לחשוף חלקיקי אינפורמציה מקוטעת על הוריהם ושורשי משפחתם. מה שקרה בשטח לאחר השינויים האידיאולוגיים בברית המועצות לשעבר נוגד את כל המצופה, את כל מה שהשכל הישר מחייב. מנהיג רוסיה, בוריס ילצין, הצהיר במפורש שהוא דוגל בקפיטליזם צרוף וקיצוני אף יותר מהפרסטרויקה שהציע גורבצ'וב. אולם כוחה של ארצות הברית, המשמשת דגם ראשי לרוסיה, בנוי בעיקרו על קפיטליזם המעוגן במבנה פדראלי, ולעומתה, המדינות התפורר למדינות קטנות וחלשות. גם כאן ההסבר היחיד הוא ההסבר הפסיכולוגי על מסקנותיו התיאולוגיות. החזרה האבורית ללאומנות צרופה בארצות הקומוניסטיות לשעבר תובן כהשתקפותו של צורך פסיכולוגי בסיסי לזכות מחדש בזהות קולקטיווית שורשית. אם כך, יש לבטל את התיאולוגיה הבונה את אושיות הנצרות על ידי "פוסיליזציה" של היהדות – כהונאה אידיאית.

מכאן שלא היהודים ולא הנוצרים לא צמחו מתוך "שלילת הגלות" או בעקבות הגגרת עברם, אלא שהרציפות וההמשכיות בין נוצרים ליהודים חייב להתנסח מחדש. היסטוריית היחסים המשולבים דורשת כינון ברית תיאולוגית חדשה המשתיתה את הזהות הנוצרית הקולקטיווית על יסודותיה היהודיים. ברית מחודשת מעין זו תדרוש מחויבות מעמיקה של הנוצרים, הנהנים כיום מזהות כלכלית ודמוגרפית חזקה, כלפי הקיום המאוים של "הוריהם" היהודים בישראל ובארצות אחרות.

רעידת הקרמלין כמיפקדה הראשית של מעצמת־על הפחיתה את סכנת המתקפה הגרעינית על העולם המערבי; אבל מן הגיבוש המתוחכם של פונדמנטליזם איסלאמי מיליטנטי, עם שאיפת לשליטה בנשק גרעיני, נשקפת סכנה לצמיחתה של מעצמת־על חדשה, העלולה להיות איום אימני על העולם החופשי.

ההסכמה הרחבה על איום זה קיבלה ביטוי מוחשי בתמיכה הגלובלית שניתנה בשעתה לנשיא בוש במתקפתו על עיראק. דומה כי בשם אותו איום נענה כיום הנשיא קלינטון לשתף פעולה בעניין הסנקציות על איראן או ביום להבטחה להגן על ירדן אם תותקף על ידי עיראק.

יש סיבות מעשיות טובות להבטיח את שרידותה של ישראל ככוח נגדי לשאיפות ההתפשטות הדתית והטוטליטריאלית של האיסלאם הפונדמנטליסטי. אם כוחה של ארה"ב כמתווכת בתהליך השלום בין ישראל לפלשתינאים תלוי במידה רבה ביכולתה לשמור על עמדה ניטרלית – אזי רק השורשים התיאולוגיים עשויים לשמש בסיס להעדפת ישראל.

העובדה, כי רק ביחס לירושלים כבירת המדינה הפלשתינית העתידה השתמשו הערבים בטיעונים תיאולוגיים, מספקת למעשה הזדמנות נדירה לתגובה מערבית־נוצרית לא־ניטרלית, העשויה לרסן את חלומות ההשתלטות הפאן־איסלאמיים. כי בסיס הוויכוח והתגובה הוא תיאולוגי.

לנוצרים שורשים דתיים עתיקים ועמוקים יותר בירושלים, ומשקלם כבד בהרבה מקדושתה המוצהרת של ירושלים לערבים. מציאות זו מאפשרת לנוצרים להצהיר בגלוי: ירושלים היתה וחייבת להישאר בירתם הבלתי־מעורערת של היהודים, שהם אבותינו הרוחניים. היהדות מספקת לנו את הבסיס לזהותנו הקולקטיווית ולכן כל המאיים על מעמדה של ירושלים כבירת ישראל היהודית, מאיים מניה וביה על שורשי הזהות הדתית, התרבותית הלאומית שלנו, הנוצרים.

התחלה בכיוון זה נעשתה כאשר הטילה ארה"ב וטו על הניסיון לבטל את הפקעת האדמות בירושלים וכאשר הציעה לעגן בחוק את העברת השגרירות האמריקאית לירושלים. שדולה נוצרית־אמריקאית למען ירושלים כבירת ישראל היא הכרחית ונבונה גם ברמה הפוליטית, כאשר הטיעון הדתי משמש לה רק קלף רקע. כלומר, יתרונו של לובי נוצרי למען ישראל גלום באפשרות לשלוף מתוכו את טיעון המחויבות התיאולוגית, משום שהוא עשוי לשמש בעת הצורך בסיס לאיתנות אזורית שישרתו גם את העולם המערבי וגם את האינטרס הישראלי.

כאשר ביקר הנשיא קלינטון בישראל באוקטובר 1994, סיפר כי מדריכו הרוחני, הר"ד האס, השביעו על ערש מותו שאם ייבחר ביום מן הימים לנשיא ארה"ב, לא יפגע לעולם בישראל. כאשר הצהיר קלינטון בהתאם לכך כי רצון האל הוא שישראל תתקיים לעד, הוסיף ללא חשש שיאשם בהפרת הניטרליות: "דעו לכם שאמריקה תעמוד לצדכם היום ולתמיד".

קריאה מתוחכמת של הבהרה כזאת, הניתנת להבנה ברמה הפוליטית יותר מהדתית, אינה מעוררת תלונה מוסלמית על אפליה כלפי הערבים, כי עולה מתוכה סממן האידיאולוגי שכל ארצות ערב משתמשות בו בכל הזדמנות ההולמת לדעתם.

שירות תמיכה טלפוני

טל תמיכה

תמיכה נפשית ועזרה בהתמודדות לחולי סרטן והקרובים אליהם

האגודה למלחמה בסרטן

צוות סיוע מקצועי

טל' 02-247676

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

עורך בני ציפר

יורם ברונובסקי

עניין של אופי אנגלי

משתה בבוס תה, מאת אדוארד ליר, מבחר, תרגום ודברים על המחבר ועל המונח: רנה ליטוין, הוצאת מסדה, המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות, המפעל לתרגומי מופת, 100 עמודים

הנונסנס – מושג שפונה עבר־הדני, המתרג־מת העברית הקודמת של שירי אדוארד ליר, מצאה לו לפני שנים הקבלה חביבה במלה "איביוך", שאותה מאמצת רנה ליטוין בספר המביא תרגומים עבריים לקשת רחבה למדי של כתבי אביה הגדול של שירת־האיביוך – מוצאו, בראש וראשונה, מן ה"קומון סנס", ההיגיון הבריטי הבריא, השכל הישר המיתי של האנגלים.

על פי נוסחת ה"קומון סנס" מוסברת העניייניות, העסקיות, העמידה עם שתי הרגליים על הקרקע, ההיזהרות הקטנונית, הנאה לסוחרים. ואכן, האנגלים כונו בפי נפוליאון "עם של חנוונים", ואף־על־פי שהוא רצה להעליב אותם בכינוי זה, הם בהחלט קיבלו אותו עליהם בהסכמה, ואפילו כמחמאה.

ליסוד המוסר הזה של הבריאות והפשטות של האופי האנגלי צד אחר: צד האקסצנטריות הבריטית, שהמיתוס שלה טופח לא פחות ממיתוס השכל הישר. האנגלים, האנשים המיושבים ביותר בדעתם, בעיני עצמם ובעיני שאר העולם, הם באותה שעה גם אומה של אקסצנטריקים, תמהונים חסרי־תקנה, משוגעים־לדבר.

"החרוז הקל", שרבים מסרבים לראות בו שירה, היא הדרך שבה מקונן המשורר האנגלי על חייו האבודים והמוחמצים. בימינו נזקק הרבה ל"שירה הקלה" ו"ה אודן, מן המשוררים האומללים ביותר של המאה, ולא במקרה מעריצו ותלמידו של אדוארד ליר.

ת"ס אליוט, איש אומלל לא פחות ברוב שנותיו, האמריקאי שנעשה משורר אנגלי יותר מן האנגלים, למד גם הוא את סודות האנגליות בראש־וראשונה בבית־מדרשם של לואיס קארול ושל אדוארד ליר. אך ייתכן שעד שלא כתב את ספר "החתולים המ־עשיים" שלו, במיטב המסורת הלירית, לא הרגיש שהוא משורר אנגלי לכל דבר.

שירת הנונסנס לא מתחילה בדיוק עם לואיס קארול ועם אדוארד ליר, שרנה ליטוין מקדישה מסה להשוואה ביניהם ולתיאורם כ"שני יוצרי האיביוך". היא עצמה מכירה את "שירי אמא אווזה", חרוזי הילדים המזכירים מאוד את שירי הנונסנס של ליר, שהופיעו לראשונה בשנת 1719. הדי שירת הנונס־נס עתיקה אף הרבה יותר מזה, ויש שימצאו בין שירי שייקספיר – שירי המוקיונים של כמה ממחזו־תיו – מופתים של הסוגה הזאת, שימשורותיה בשירה העממית של ימי הביניים.

אך בימי הפריחה הויקטוריאנית משיגה שירת־הנונסנס את האינדיבידואליזם שלה: מכלל שירה עממית היא נעשית ביטוי אישי מאוד. כאן יש סתירה, שליטוין מיטיבה לעמוד עליה. שהרי כללי האיביוך כופים "הסתלקות מן האישי" (שעליה המ־ליץ אליוט), דבקות בכללי חריזה ומשקל לשם הרוח־קת העזות. כביכול, לא המשורר שר את כאביו, אלא הוא מניח לשפה לשיר את עצמה, לעשות כטוב בעיניה.

אדוארד ליר. דיוקן עצמו עם זר המופתע לגלות כי ליר הוא אדם ולא רק שם

כך או כך, ודאי לא מקרה הוא שעידן פריחת הנונסנס – אם גם לאו דווקא הולדתו בעליל – הוא העידן הויקטוריאני, כלומר העידן שבו עשה ה"קומון סנס" חיל יותר מאי־פעם, ימי שיא האימפ־ריה, שיא הביטחון, שיא הפריחה הבורגנית. הקומון סנס הוכיח, סופית, את עצמותו. הבריטים יצרו את העולם היציב ביותר שהיה קיים אי פעם.

יציב, כלומר הפוך על ראשו, ישר, כלומר נראה תמיד בראי עקום. העולם הויקטוריאני היציב מוצג לעתים קרובות בספרות כעולם מעורער, עומד על ראשו.

ותוך כדי הפריחה הגדולה הזאת של האמנויות והמדעים, בין כל הגאונים הגדולים של המאה התשע־עשרה האנגלית, צומח לו איי־שם בפינה פול־חן הכישלון האנגלי – הכישלון המפואר והפתטי־מפואר, הכישלון כהצלחה אצילית, אולי ההצלחה היחידה הראויה לאיש חופשי בתוכו, שאינו משועבד לנוהג הכללי, לעריצות השכל הישר.

אדוארד ליר אינו יכול אולי להסביר את מלוא התופעה הפסיכולוגית היסודית הזאת, אך חייו ואף שירתו הם המאירים הטובים ביותר של העולם האנגלי ההפוך, של האקסצנטריות שהיא הצד השני של מרכזיותו ההיסטורית הכמעט־פלאית של האי הגירה, של הנונסנס שהצמיח, כמו בהכרח, הקומון סנס.

"בגיל 7 נתקף ליר התקפי דיכאון פתאומיים, ואלה לא נטשוהו כל חייו", כותבת רנה ליטוין בחלק הראשון של הספר "מה נעים להכיר את מר ליר", בעמודים המשרטטים את קווי־הביוגרפיה העיקריים של הצייר והמשורר. אכן, הדיכאון היה כמעט מהות אישיותו וכמעט מקצועו של "מר ליר". העליצות השגיונית שלו, שפה ושם מצאה ביטוי בחייו רבי־הנדודים, ולרוב בשירתו ובתה־דמותיו, היא כמובן רק תוצר לוואי הכרחי של הדיכאון המתמשך הזה שהיו חייו.

בהחלט, אדוארד ליר הוא "האנגלי המיתי", מן הכיוון האקסצנטרי, שהביוגרפיה שלו היא כמעט כאותן הביוגרפיות הטיפולוגיות, המומצאות, שכמה ויקטוריאנים גדולים (דיקנס, תקרי) התמחו בכתיב־תן. הילד חשוך־האהבה, הבודד והנידח, שאינו יכול, שאינו מעז להתבגר, שאינו יכול ואינו מעז להצליח, לחבב את עצמו על זולתו, לקשור קשר בר־קיימא, לתקוע יתד. האיש הצמא לישיבת־בית, לבילוי שקט במאב לפנות ערב, שבמקום זה הוא נע ונד, אינו מוצא מרגוע לנפשו, כשם שאינו מוצא נתיב ברור לכישרונותיו... וממילא מישהו שיצירתו הטובה ביו־תר, שזיכתה אותו בתהילת עולם, נולדת באקראי, "בלי התכוונות יתרה", כדברי ליטוין, מתוך עיסוקו העיקרי כצייר. לא צייר של ממש, כמובן, צייר חובב, צודי משהו, שרטט של עופות ושל נופים. תוך כך השרטוט החובבני הזה הוא מתחיל לרשום בשולי הציורים, על פתקאות שונות, שירים קטנים ומצחיקים, ואחר־כך שירים ארוכים יותר ומצחיקים עוד יותר. כל אלה רק שטויות, שום דבר רציני – נונסנס.

השירה האנגלית הקרויה "קלה", שליר הפליא בכתיבתה, היא המאגר הגדול ביותר של העצב האנ־גלי, המלנכוליה, הפרוזדיה ובקיצור – החולי הע־מוק של העם הכי בריא והכי מצליח בהיסטוריה.

על הפסיכולוגיה ועל הפילוסופיה של האיביוך אפשר לכתוב הרבה. אנגליה היא בלי ספק הקרקע הנוחה ביותר של הנונסנס, וזאת מסיבות היסטוריות הנרמזות לעיל. אך הנונסנס "תפס" גם בארצות אחרות: מסורת נונסנסית ילדית, השענות על יצי־רה עממית עשירה, קיימת, למשל, בספרות הרוסית. גם בגרמניה יש מסורת איביונית, ורנה ליטוין מזכי־רה, בהערת־אגב, את כריסטיאן מורגנשטרן, אחד מיוצרי הנונסנס הגדולים בכלל.

ובכל זאת האיביוך קשור באלף קשרים לאופי האנגלי, מהווה ביטוי שלו, ואפילו: ביטוי של ההד־מוד והעושר והמוסיקליות הייחודיים, הסגוליים לשפה האנגלית.

רנה ליטוין, רבת הניסיון וההישגים בתחומי התר־גום כבתחומים אחרים, אינה, כנרמז, הראשונה הנדרשת לתרגום שירת־הנונסנס לעברית, אך אין ספק שהיא מצליחה במבצע בלתי־אפשרי זה יותר מכל קודמיה.

אכן, המבצע הוא בלתי־אפשרי שהרי אי אפשר לתרגם שירי נונסנס, ולכל היותר אפשר להקותם, לעבדם. ליטוין, שהיא עצמה משוררת, מיטיבה להמ־ציא את המוסיקה העברית המקבילה לזו האנגלית. אין כאן מקום להשוואות מדוקדקות של מלים או ביטויים או אפילו תכנים. המוסיקה היא כאן העיקר.

אם, נניח, רנה ליטוין "מתרגמת", באחד הנודעים שבשיריו של ליר "ינשוף והחתול", וכותבת "ינשוף נשא את עיניו אל כוכב / ושר עם גיטר חשמלי", תהיה זו שטות לבוא בטענות שהיא כותבת "גיטר חשמלי" במקום שהמקור אומר "גיטר קטן". לא משום שבימי אדוארד ליר לא היו גיטרות חשמליות, והיא מבצעת כאן אנאכרוניזם – זו שטות ממש לבוא בטענות מכיוון הריאליזם כאשר המדובר בי־צירות סוריאליסטיות בעליל – אלא משום שה־חישוב הנכון הוא במקרה זה החישוב המוסיקלי. "חשמלי" נותן למתרגמת כחרוז מוזר ומעניין (וממילא "לירי") ל"יש לי".

ואם "שני רווקים זקנים", שבשיר המפורסם בשם זה, צדים שניהם – "אחד צד גור, אחד צד ארנב" – אין לטעון שהיא מחליפה את ה"מאפין" שהיא מין עוגה ספוגית ב"גור", ואת ה"עכבר" שבמקור עם ה"ארנב" שבתרגום. ההיענות שלה היא למוסיקה ולשיגעון, שני סימני־ההיכר של שירת־הנונסנס. ליטוין גם מסבירה בחתימת ספרה את העקרונות שהנחו אותה בתרגומיה־עיבודיה הווירטואוזיים.

אבל ספרה הוא בעצם יותר מקובץ תרגומים או עיבודים. הוא באמת ספר על אדוארד ליר כתופעה, וממילא הוא ספר על הנפש האנגלית, וממילא אף המערבית, באחד מגילוייה הארכיטיפיים, שובי־הלב ביותר. גישתה היא ספרותית טהורה, ואין היא מתפ־תה לפרשנות הפסיכולוגית־פסיכואנליטית הקלה יחסית במקרה של ליר ושל לואיס.

יתר על כן: הספר הופיע בצורת אלבומון מהודר, מקסים, מאויר בשפע של ציורי ליר, מעוצב יפה בידי דורית שרפשטיין. מתנה אידיאלית לאנג־לופילים ולילדים מצליחים מדי.

תומאס ברנהארד

אחיינו של ויטגנשטיין

תירגמה מגרמנית נילי מירסקי

באלף תשע מאות שישים ושבע, בביתן הרמן שבבאומגארטנרהוהה, הניחה על מיטתי אחת האחיות הנזירות הטורחות שם בלא ליאות את ספרי אורבך־תשישים, שיצא לאור זה עתה, ואשר נכתב שנה קודם לכן בבריסל, ברחוב דה לה קראָה 60, אבל לא היה לי כוח לקחת את הספר לידי, משום שרק לפני כמה דקות התעורר־תי מן התרדמה הממושכת שהורדמתי בידי הרו־פאים, אלה שפתחו לי את הצוואר כדי לשלוף מבית החזה שלי גידול בגודל של אגרוף. אני זוכר שהיתה זו מלחמת ששת הימים, ושכתוצאה מכמו־יות הקורטיזון העצומות שטופלתי בהן פיתחתי לי פרצוף ירח, ממש לפי משאלתם של הרופאים; בשעת הביקור שלהם נהגו הללו להעיר כל מיני הערות על פרצוף הירח הזה, כיד השנינה הטובה עליהם, ואפילו אני, שלפי דבריהם שלהם לא נשארו לי אלא כמה שבועות, ובמקרה הטוב חודשים – אפילו אני צחקתי לשמען. בקומת הקרקע של ביתן הרמן היו רק שבעה חדרים ובהם שלושה־עשר או ארבעה־עשר חולים, שלא ציפו עוד אלא למות לבדו. הם השתרכו להם לאורך הפרוזדור הלוך ושוב בחלוקים שהביאו אותם מה־בית, ויום אחד נעלמו לתמיד. פעם בשבוע היה מופיע בביתן הרמן הפרופסור זאלצר המפורסם, גדול המומחים לניתוחי ריאה, איש גבוה מאוד ואלגנטי מאוד, עוטה כסיות לבנות תמיד והילוכו אומר חשיבות מופלגת, והאחיות הנזירות היו מקי־פות אותו ומלוות אותו כמעט בלא רחש אל חדר הניתוחים. אותו פרופסור זאלצר המפורסם, שחו־לים מיוחסים הקפידו מיד להינתח בידיו, מאחר שהשליכו את כל יהבם על שמו המהולל – אני עצמי נותחתי בידי מנהל המחלקה, בן איכרים גוץ מזאלדפירטל, היה דוד של ידידי פאול, אחיינו של הפילוסוף אשר חיבורו Tractatus logico-philosophicus נודע כיום בכל רחבי העולם המד־עי, ועוד יותר מזה בעולם הפסודו־מדעי, וממש בעצם הימים שהייתי מאושפז בביתן הרמן היה ידידי פאול מאושפז בביתן לודוויג, שהיה מרוחק משם כמאתיים מטר, אך שלא כביתן הרמן לא היה שייך למחלקת הריאה ולמה שמתקרא באומגארט־נרהוהה, אלא לבית המשוגעים אם־שטיינהוף, על גבעת וילהלמינבורג, המשתרעת על שטח עצום ממערב לוינה, ואשר חולקה עוד לפני עשרות שנים לשני חלקים – הראשון מיועד לחולי־ריאה, והוא מכונה למען הקיצור באומגארטנרהוהה, ובו שכבתי אני, והשני לחולי־נפש, והוא מוכר ברבים בשמו אם־שטיינהוף – החלק הקטן הוא אפוא באומגארטנרהוהה והגדול אם־שטיינהוף – על וי־להלמינברג היו לכל הביתנים שמות של גברים. עצם הידיעה שידידי פאול מאושפז בביתן לודוויג דווקא היתה גרוטסקית בעיני. בכל פעם שראיתי את הפרופסור זאלצר חותר במרץ לעבר חדר הני־תוחים בלי להעיף מבט לצדדים, הייתי נזכר שידי־די פאול נהג לכנות את דודו "רוצח" או "גאון", חליפות, ושאלתי את עצמי למראהו, בהיכנסו אל חדר הניתוחים או בצאתו משם, האם נכנס עכשיו גאון פנימה או שמא רוצח, האם יוצא משם רוצח או שמא גאון. איש הרפואה המהולל הזה הילך עלי קסמים. הלא לפני שאושפזתי בביתן הרמן, השמור עד היום לניתוחי ריאה בלבד, ועיקר התמחותו במה שמתקרא ניתוחי טרקו־ריאה – הלא לפני שאושפזתי שם טופלתי בידי רופאים רבים, ובסופו של דבר אף עשיתי לי מנהג לתהות על קנקנם. אבל מעצם הרגע שראיתי לראשונה את הפרופסור זאלצר, העמדתי כל שאר הרופאים בצלו. גדולתו בכל המובנים היתה מוחלטת בעיני ובלתי מושגת, עשויה כולה מסיפורים שעוברים מפה לאוזן, ומע־צם העובדה שהתבוננות בו עוררה את התפעלו־תי. שמועות ששמעתי, בין השאר גם מפי ידידי פאול, סיפרו שמנים על שנים היה הפרופסור זאלצר עושה נפלאות, וחולים שלא היה להם אפילו סיכוי קל שבקלים הוסיפו לחיות עוד עש־רות שנים לאחר שניתח אותם, בעוד שאחרים, כך חזר וטען ידידי פאול, מתו אצלו על שולחן הניתו־חים, כשהוויזמול נעשה עצבני בגלל שינוי פתאומי במזג האוויר. כך או כך, הפרופסור זאלצר היה באמת בעל מוניטין בינלאומיים, ונוסף לזה גם דודו של ידידי פאול, ודווקא משום כך לא רציתי שינתח אותי, דווקא משום שהילך עלי קסם עצום שכזה, ומשום שכל אותם מוניטין בינ־לאומיים שלו רק הפחידו אותי עד מוות, וגם משום ששמעתי מידידי פאול על הדוד שלו זאל־צר מה ששמעתי – בגלל כל אלה החלטתי לבסוף בעד אותו רופא מהגון מזאלדפירטל, הנגד המוסר־ה הגדול מן הרובע הראשון של וינה. זאת ועוד, בשבועות הראשונים לשהותי בביתן הרמן שמתי לב שוב ושוב שדווקא החולים שנותחו בידי הפרו־פסור זאלצר לא יצאו חיים מן הניתוח – מן הסתם בייש מול עונתי של האיש המהולל – וכיוון שכך, אך טבעי הוא שנבהלתי מפניו והחלטתי לבחור ברופא מזאלדפירטל, מה שנראה לי עכשיו, בדי־עבד, כמזל גדול. אבל כל הספקולציות האלה הרי אין בהן טעם. בעוד שאני עצמי ראיתי את הפרופ־סור זאלצר לפחות פעם בשבוע, אף כי בתחילה רק מבעד לחריץ הדלת, הרי ידידי פאול, שהפרופסור זאלצר היה בכלות הכל דודו, לא ראה אותו, במשך כל החודשים הארוכים שעשה בביתן לודוויג, אפי־לו פעם אחת, אף על פי שידוע לי שהפרופסור זאלצר ידע שאחיינו מאושפז שם, ולא היה זה בשביל הפרופסור – ככה חשבתי אז – אלא עניין של מה בכך לעבור את הצעדים הספורים המולי־כים מביתן הרמן לביתן לודוויג. אין לי מושג מה היו הסיבות שהפריעו לפרופסור זאלצר לבקר את אחיינו פאול, אפשר שהיו לו סיבות חשובות ואי־פשר שרק עצלותו לבדה מנעה בעדו מלסור אל אחיינו, שכבר היה אורח של קבע בביתן לודוויג, בעוד שאני היתה זו לי פעם ראשונה שאושפזתי בביתן הרמן. בעשרים השנים האחרונות לחייו נזקק ידידי פאול לפחות פעמיים בשנה לאשפוז בבית המשוגעים אם־שטיינהוף, תמיד בדחיפות, ותמיד בנסיבות הכי נוראות. במרוצת השנים הוא אושפז לעתים קרובות יותר ויותר, ולפרקים גם בבית החולים "האגנר־יאורג" שבקירבת לינץ, אם פקד אותו התקף בימים ששהה באוסטריה עילית, לא הרחק מאגם טראונזה, שם נולד וגדל ושם היתה לו עד יום מותו זכות מגורים בבית איכרים ישן, שהיה קניינה של משפחת ויטגנשטיין מאז ומעולם. מחלת הנפש של פאול, מחלת הנפש כביכול, רק כך ראוי לכנותה, הופיעה אצלו מוקדם מאוד, עוד כשהיה בן שלושים וחמש. הוא עצמו המעיט לדבר על כך, אבל מכל מה שאני יודע על ידידי לא קשה לקבל מושג גם על תולדו־תיה של אותה מחלת נפש כביכול שלו. מחלת הנפש כביכול של פאול, שמעולם לא סווגה כמדו־ייק, היתה טבועה בו עוד מילדות. כבר התינוק פאול בא לעולם חולה נפש, לוקה באותה מחלת נפש כביכול ששלטה בו מאז כל ימי חייו. עם אותה מחלת נפש כביכול שלו חי לו פאול עד יום מותו כדבר המובן מאליו, ממש כשם ששאר הא־נשים חיים להם בלי מחלת נפש מעין זו. באותה מחלת נפש כביכול שלו התגלתה אוזלת היד של הרופאים, ושל מדע הרפואה בכלל, בכל עליבותה המרהיבה. אוזלת יד זו של הרופאים ושל כל המדע שלהם חזרה ונתנה למחלת הנפש כביכול של פאול שמות מרגשים ביותר, אך מטבע הדברים שגויים תמיד, שהרי לראות נכוחה לא היו מסוג־לים כלל ברוב איוולתם, וכך נתגלו שוב ושוב כל האבחנות של מחלת הנפש כביכול של ידידי כמוטעים ואפילו אבסורדיים ממש, וכולם סותר זה את זה בדרך הכי מבישה ובו בזמן גם הכי מרגי־זה. הרופאים המתקראים פסיכיאטרים נתנו למח־לתו של ידידי פעם שם זה ופעם שם זה, ולא היה להם האומץ להודות שגם למחלות האלה, כמו לכל שאר המחלות, לעולם אין שם נכון, אלא תמיד רק שמות כוזבים, מתעתעים תמיד, שכן אחרי ככלות הכל, כמוהם ככל שאר הרופאים, עשו להם גם הפסיכיאטרים חיים קלים באמצעות עוד ועוד אבחנות מוטעות, מבקשים להם נוחות בדרך רצחנית, בסופו של דבר. שוב ושוב אמרו מאניה, שוב ושוב אמרו דפרסיה, ובכל מקרה שגו. שוב ושוב חיפשו להם מפלט (כמו כל שאר הרו־פאים) בעוד איזה מונח מדעי, כדי לגונן על עצמם (אבל לא על החולים) ולבטח את עצמם. כמו כל שאר הרופאים, התבצרו להם גם רופאיו של פאול מאחורי השפה הלטינית, שאותה הציבו במרוצת הזמן בינם לבין החולה שלהם כמין סוללת מגן שאין להבקיעה ואין למוטטה, ממש כשם שעשו קודמיהם מאות בשנים במטרה אחת ויחידה – לטשטש את בורותם ולהקיף את השרלטניות שלהם בערפל. כמין חומה, סמויה מן העין אך בלתי חדירה מאין כמותה, תוקעים הרופאים את הלטינית בינם לבין קורבנם כבר בתחילת הטיפול, ששיטותיו הן כידוע בלתי אנושיות בכל מקרה, רצחניות וקטלניות. הפסיכיאטר הוא הנבער שבכל הרופאים, ותמיד יהיה קרוב יותר לסוטה מין רצחני מאשר למדע הרפואה. כל ימי לא היה דבר שפחדתי ממנו יותר מליפול לידיהם של פסיכיאט־רים. אמנם גם שאר הרופאים אינם מביאים בסו־פו של דבר אלא אסון, אך הפסיכיאטרים הם המסוכנים מכולם, שכן בחברה שלנו הם נהנים מחסינות מלאה, מסוגרים לחלוטין בינם לבין עצ־מם, ולאחר שהתאפשר לי לעקוב שנים ארוכות כל כך אחר השיטות שיישמו הללו על ידידי פאול בלא היסוס ופקפוק, גברה החרדה שחרדתי מפ־ניהם והתעצמה שבעתיים. הפסיכיאטרים הם לאמי־תו של דבר השטן של ימינו. את העסק שלהם, המוגן והנסתר, הם מנהלים בחוסר בושה שאין דומה לו, חסינים מפני כל התקפה, בלא חוק ובלא מצפון.

"אחיינו של ויטגנשטיין", הרומאן שפתיחתו מובאת כאן, הוא סיפורה של ידידות רבת שנים בין שני אנשים חולים – המחבר, תומאס ברנהארד, וידידו פאול ויטגנשטיין, אחיינו של הפילוסוף הנודע לודוויג ויטגנשטיין. למעשה כל הטקסט הוא מונולוג – ריתמי מהיר, קיתתני, מסמסטי, קופצני, מתנשף (כל הספר הוא פיסקה אחת), המתנהל על הגבול המתעתע שבין השפיות לשגעון ובין החיים למוות. הספר עומד לראות אור בסדרה "פרוזה אחרת", הוצאת עם עובד.

יוסף סדן

יצר החיים של לשונות היהודים

תור הפייטנות הבלתי אמצעית ושמיעתה הבלתי מעושה חולף לו בלאט. איזו ספונטניות תחזיק היום מעמד לנוכח ערוצי הטלוויזיה וכבליה? עתה ההזדמנות לא רק להציל מורשות, אלא אף לארגן, להוסיף להן מסגרת מחקרית ולהבליטן במפגיע

המעבר מהשלב היצירתי בערבית־יהודית צפון־אפריקאית לשלב הארגון וההערכה, מאת יוסף שיטרית, השירה הערבית־יהודית שבכתב בצפון אפריקה, עיונים פואטיים, לשוניים ותרבותיים, משגב ירושלים, המכון לחקר מורשת יהדות ספרד והמזרח, ירושלים תשנ"ד

מקובל בחקר תרבויות וספרויות כי תורו של שלב ההנצחה בכתב מגיע לעתים אח־רי הבשלה ממושכת של מסורות שבעל־פה ושלב החתימה והסיכום בא לאחר התבטלותם או שיבושם של תנאי היצירה בענפים נתונים של חיי הדות. אָפוסים רבים עברו גלגולי ניסוח ואי־סוף, כל עוד התקיימו תנאי הזיכרון וההזדהות התרבותית, וכך ניצלו מן השכחה. מסורות ההגייה של המקרא סוכמו בכתב רק במאות התשיעית והעשירית לספירה, אולי משום שהיה עדיין צי־בור שהכירן באופן בלתי אמצעי ונתעורר בו חשש שהדור הבא ישכחן.

שינוי תנאים, הגירה וקיבוץ גלויות מהווים, בתרבות היהודית, גורם המאיץ לאסוף, לארגן ולהנציח, בטרם שיכחה. תפקיד מעין זה קיבל עליו יוסף שיטרית, שהגדרתו המקצועית היא דווקא פרופסור לצרפתית באוניברסיטת חיפה, אשר פעילותו ניכרת גם בתחום הביטוי התרבותי היהודי הצפון אפריקאי בערבית (הנכתבת באו־תיות עבריות, כדרכם של יהודים) ובעברית.

לפנינו בעיה שראוי לשומרה לעת אחרת והיא השתלבותן של קטגוריות מחקר בלשונות היהו־דים במחלקות ומכונים של הממסד האקדמי. יש שהן זוכות לכותרת "ספרות יהודית" ויש שהן מתפרשות בין פנקסים שונים. יצר החיים שבהן גובר תדיר, בשל התחושה המפעמת בעוסקים במ־לאכה. הם חשים שמוטלת עליהם כעין שליחות שיש בה לכאורה משום יצירת יש מאין בסוגי תרבות יהודית ומסורות העדות השונות.

לאמיתו של דבר בשעת עבודת הליקוט והחד־קירה של יוסף שיטרית על חומר כתוב המשתרע על כמה מאות כתבי־יד הפזורים בספריות ומכו־נים שונים בארץ ומחוצה לה. גם בכך ניתן לראות יצירת יש מאין מבחינה פרסומית, ומתן לגיטימציה של חינניות ועמקות תרבותית לחטי־בה חשובה בחיי העדות.

מצד שני, יוסף שיטרית מדבר גם על הצורך בליקוט מסורת פיוטית שבעל פה מפיהם של מס־רנים (אינפורמנטים) ומסרניות. אכן איסוף שירת נשים תלוי במידה רבה יותר במסירה שבעל פה ולפיכך רישומן אינו ניכר באוסף המחקר שלפני־נו, הנשען כאמור על כתבי יד פזורים רבים. עצם קיומה של כתיבה כה עשירה מעיד על מסורת תרבותית רבת שורשים, ועם זאת אין הדבר פוטר אותה משלב האיסוף, הארגון והגיבוש אשר שלפ־נינו. תור הפייטנות הבלתי אמצעית ושמיעתה הבלתי מעושה חולף לו בלאט. לא עוד יצירתיות שופעת בחתונה, בחינגה ובמועד, בעת צרה ליחי־דים ובשולי תקוות משיחיות. מלבד מובלעות זי־כרון נבברות אחרות, איזו ספונטניות תחזיק היום מעמד לנוכח ערוצי הטלוויזיה וכבליה?

גם ספרות ומסורות של תרבויות ושל עדות אחרות אינם עשויים להימלט ממציאות ההגירה ומשינוי הזמן. עתה ההזדמנות לא רק להציל מו־רשות, אלא אף לארגן, להוסיף להן מסגרת מח־קרית ולהבליטן במפגיע. אף שמעצם טבעם, פרסומי מחקר מהסוג שלפנינו אינם מגיעים לש־כבות ציבור נרחבות ייתכן שעצם הידיעה על קיומם ממלאת תפקיד של הענקת תודעה תרבו־תית לציבור שאבותיו יצרו את הענף התרבותי הנחקר.

החומרים שלפנינו לא הגיעו עד כה במסגרות בשלות ומנוסות של מחקר שנכבשו למעגם בהיכל האקדמיה, בתודעה ובמודע. לפיכך התקין שיט־רית כלים כגון חלוקה לקטגוריות, דוגמת נושא ואופי (למשל, שירים מסורתיים, שירי גאולה), לשון, קהל יעד. הוא אף ערך, בתחומים הללו, ני־תוחים של הכלים הספרותיים (עולם השיח שבהם, תפקיד הסמנטיקה). כלים אלו אינם שווים לכל נפש ואינם מיועדים לציבור קוראים נרחב, שכן העושר המינוחי התיאורטי (שלאמיתו של דבר, מתיש קמעה) הוא השולט בהם ללא מצרים.

התרשמות העיקרית של הקורא מהשירים עשויה לזרום בשני כיוונים: האחד, שלמרות האווירה היהודית השורשית, אין הפייטן היהודי רחוק כל כך מהמשורר הערבי. אף שנזר היצירה בשירת ערב היא השירה הכתובה בלשון הספרו־תית, היו מחברים ערביים (צפי אלדין אלחלי) ששמו לב גם להתפתחות תצורות עממיות ועמדו גם על יופיין. בצפון אפריקה, התפתח זן של משורר עממי ערבי ששמרו לו מקום של כבוד בתודעה ואף מקדישים לו היום מחקרים (כגון שי־רת המלחון). המשורר היהודי, המעלה את חרוזיו על הכתב בערבית באותיות עבריות, כותב לרוב בתבניות דומות לשירות עמיתו הערבי, ולעתים יש גם לחן לפיוט היהודי והוא זהה ללחן כללי המושמע בסביבה הערבית, גם עם מלל בלתי יהו־די.

כיוון ההתרשמות השני הוא הפוך. מתקבל הרושם, שלמרות הגבולים הרבים והניגודים בין השירה העברית בספרד לבין החומרים הנאספים כאן בערבית יהודית והשירים משולבים עבריים ערביים – לפנינו נכד או נצר רחוק של הפייטנות מתור הזהב העברי. יסוד כלשהו במליצה, באורך הנשימה ובקישוט מעודד התרשמות זו, גם אם אינה משתלבת במקובלות הנביבות על חוקרים. התרשמות כזאת אינה מעוגנת במחקר, אלא בהד נאתו של קורא פשוט. שני הציטוטים הבאים (הל־קוחים מעמ' 93, 221) ידגימו את אפשרות הגבאה הן מהפיוטיות שבשילוב העברי־ערבי, כפי שהוא במקור, מעשה ידי המשורר, הקולע את יצירתו משתי וערב דו לשוני. זו ודבו, הן בסוג המיועד לכך (מטרוז) והן מחוצה לו, בסוג הערבי ה"טוהר", שאף הוא משובץ ביטויים עבריים של אמונה ותר־בות יהודית:

(א) מלבתך יא מלך מרום (=מחלה אני את פניך מלך מרום) / קרבנו בישועה תרום / ונחכמו פי ישמעאל הארום (=שנשלוט בישמעאל הארור; התגברות על עולם האיסלאם הנצרות, כביטוי משיחי) / ויכנו מן תחתייא (=ויהיו מתחתינו).

(ב) בוכני ברכת משה עבדך / במנה על ראש ההר... / ויזי משיח יפובכא מן האר נאר (=ויבוא משיח ויצילנו מן האש הזו) / ויתלענא לזבאל ציון למוכתאר (=ויוכילנו להר ציון הנבחר).

צ'סלב מילוש

גמלאי

תירגם מפולנית דוד וינפלד

אִישׁ זָקֵן מַקִּישׁ בְּמַקֵּל, מַדּוּעַ לִשְׁתִיקָתוֹ.
הַמְמַלְּאָה כָּל פִּנָּה שֶׁבְּגוּפוֹ בְּלִבָּה סְמִיכָה, לוֹהֶטֶת.
וּמוֹכִיחָה אֶת אֱמֶת מִשְׁפָּטָיו שֶׁל יֵשׁוּעַ עַל אוֹדוֹת הַתּוֹלַעַת אֲשֶׁר לֹא תָמוּת וְהָאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא תִכְבֶּה.
מוּקָף יְלָדִים וּגְבָרִים הוּא מִתְיַשֵּׁב בְּכֻרְסָה קְלוּעָה בִּגְזוּזְטְרַת בֵּיתוֹ.
קוֹלוֹת הָאֲפָרִים מִן הַגַּן הֵם לְמַעַן כֻּלָּם – הוּא חוֹשֵׁב – לֹא לִי נִתְּנָה דַּאֲגָתָם, אַף יְדִיעָתָם.
וְאִלּוּ אֲנִי בִּמְקוֹם לִצְעֹק וּלְהָטִיחַ רֹאשׁ בָּרִצְפָּה מִתְפַּלֵּל מִן הָעֲנָנִים.
הִבְקָרוֹב יַחְלֹף יַחַד עִמִּי סֵפֶר זֶה שֶׁלֹּא הִתְחִיל.
תָּחוּל גַּם בַּשֶּׁמֶשׁ וְהָעוֹלָם מַמְשִׁיךְ לְהִתְקַיֵּם, בְּלֹא שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְאוֹתִיּוֹת עֵדוּת.
כִּי דָּבָר לֹא הָיָה צוֹמֵחַ מִזֶּה, זוּלַת הַהֲבָנָה שֶׁבְּנֵי אָדָם מְסֻכָּנִים הִנָּם.
שׁוֹמְרֵי רִבְבוֹת הָאֲסִירִים חָזְרוּ לִהְיוֹת אֲסִירִים, מְעַנִּים וּמְעֻנִּים.
רַק אֵינִי יוֹדֵעַ מַדּוּעַ אֲנִי מֻכְרָח לִזְכֹּר אֶת הָאֵרוּעִים הָהֵם.
וּלְהַאֲשִׁים אֶת עַצְמִי בְּמָה שֶׁלֹּא הָיָה תָּלוּי בִּי.
בְּצִפִּיָּה שֶׁבָּרָק הַמַּכָּה יִפֹּל עָלַי מִיַּד שׁוֹפֵט עוֹלָם וְיִפְטֹר אוֹתִי מִמַּרְאוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה
אִישׁ זָקֵן, טוֹב מֶזֶג, אוֹהֵב עַל הַשְּׁכֵנִים, מְבָרֵךְ לְשָׁלוֹם אֶת עוֹבְרֵי הָאֹרַח, מְקַנֵּא בְּחַפּוּתָם.
כְּלוֹמַר בְּמָה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם – הוּא חוֹשֵׁב – מִבִּין שֶׁלֹּא בָּאוּ לִידֵי נִסָּיוֹן.

מתוך "על גדת הנהר", 1994

תרבות וספרות

ישראל גוטמן

אי אפשר להתנער מן ה"ייהודיות" של השואה

במחקר השואה בולט פרדוקס מתמיה: מצד אחד מתעצם בהתמדה הממד של איסוף המידע, העובדות והפרטים; ובה בעת גלויה לעין האכזבה וקוצר דעת בתחום הניסיון להסביר את ההיגיון שבנעשה, את מעשיהם של המעורבים ואת חוסר המעש של המשקיפים מקרוב ומרחוק. במלים אחרות – ככל שאנו יודעים יותר אנו מבינים פחות. תגובה על מאמרו של הנרי וסרמן, "גץ אלי ו'ייהודיותה' של השואה"

באכסניות המעטות בעיתונות היומית והפרי- דית שלנו, שעניינן ספרות וסוגיות עיוניות, מרבים לאחרונה להופיע מאמרים העוסקים בשואה. בכלל, מאמרים אלה תורמים רק מעט להבי- נתן של הסוגיות המרכזיות במחקר התקופה. על-פי- רוב מדובר על מסע שמגמתו לנגח תחום מחקר זה בשיטות אופנתיות של "ניפוץ מיתוסים", שלילת ה"ייהודיות" של השואה, הטלת דופי בציונות, על שניצלה את העבר הטרגי לקידום יעדיה. בעלי מגמות אלה מטים אוזן בשקיקה לסברות ולתפישות קונצפטואליות חדשניות המיובאות מבחוץ, שלעי- תים עיקרן הוא ניסיון למסול הנחות יסוד, פרי עבודה שיטתית וממושכת.

לא אחת צוין שהשואה מסרבת להיות מאורע הנושא את המציאות השוטפת ונסוג לתחום ההי- סטוריה. העניין בשואה ורישומה אינם מוגבלים ליהודים כקורבן ולגרמנים שהיו מבצעי הפשע, ואנו עדים לתופעה המכונה אוניוורסליזציה של השואה. נכון הוא, שיחד עם התפוצה הרבה של המושג חלה בו גם מעין שחיקה ונלוות לו משמעויות רבות. לא רק עמים וקבוצות אתניות שונות שסבלו מרדיפות ואבידות בתקופת מלחמת העולם השנייה טוענים לחלקם בשואה, ולא רק תופעות של הרג המוני וטבח כמו באפריקה ובבוסניה והסכסוכי דמים בין לאומים, כמו זה המתחולל בשנים האחרונות ביוגו- סלאוויה לשעבר, נתפשים כשואה.

עם זאת, דומני כי במודעותו של האדם המודרני, והפירוש שניתן למושג בכל מילון ראוי לשמו, הכוונה היא לסבלותיו של העם היהודי, לתוכנית ההכחדה של העם כולו ולהרג המיליונים על ידי הגרמנים. הפילוסוף הגרמני יורגן הברמאס טוען כי לנוכח הגילויים הבלתי אנושיים שבעבר, היה אפשר להתרפק "על הרובד העמוק של סולידריות של אדם עם זולתו. אלא שאני סבור כי הבסיס להסתמכות זו נהרס כליל מול תאי הגאזים. הרי רצח עם תוכנן ואורגן בתחכום ומתוך מחשבה קרה. מאות אלפים ביצעו אותו, ובעקיפין עם שלם. והוא התנהל כאילו כמהלך נורמלי ותוך הזדקקות לאמצעי התחבורה ותקשורת של חברה בעלת רמת תרבות גבוהה. הזוועה התרחשה מבלי שנעצרה נשימתו של איש ומבלי שתופרע שלוות חיי היומיום. אין זאת כי מכאן ואילך בלתי אפשרי להיות במודעות, מבלי שתיפגם האמונה בדבקי הזה".

במחקר השואה בולט פרדוקס מתמיה: מצד אחד מתעצם בהתמדה הממד של איסוף המידע, העובדות והפרטים; ובה בעת גלויה לעין האכזבה וקוצר דעת בתחום ה"רציונליזציה", והיינו הניסיון להסביר את ההיגיון שבנעשה, את מעשיהם של המעורבים ואת חוסר המעש של המשקיפים מקרוב ומרחוק כאחד. במלים אחרות – ככל שאנו יודעים יותר אנו מבינים פחות.

דומני, שעיקרו של מחקר השואה בשנים האח- רונות, מתנהל בשני מסלולים נפרדים ומקבילים: היהודי מזה והגרמני מזה. בתחילה, התמקד הצד היהודי בהבהרת שאלות טעונות משקעים, כמו דמות היודנראטים וההנהגה היהודית, או עניין הה- תנגדות – צורותיה, היקפה וסיכוייה. טבעי, שבהת- מודדות עם מאורע קיומי מכריע עלו עם הזמן תחומים שחרגו מהמעגלים הפנימיים של הקהילות היהודיות ועל הפרק עלו בעיות יסוד להבנת החורבן של יהדות אירופה, כגון שאלת הקשר בין האנטישי- מיות המסורתית לבין המגמות בגילויה הנאצי.

בעיה מרכזית אחרת הנבחנת בשיטות עיוניות היא הפרוגנוזות וכיווני הדרך שהתוו וביקשו לפלס הזרמים העיקריים השונים בחברה היהודית באירו- פה בעידן התמורות החברתיות והאמנציפציה. מס- דידה השאלה באיזו מידה צפו זרמים אלה את רעידת האדמה הפוליטית ואת הסכנה האורבת ליהודים. הדיון המתמשך בשאלות מפתח אלה זוכה רק להד קלוש בציבוריות הישראלית. לעומת זאת הורגלנו להסתנות אובססיביות בעניינים משניים והיפותטיים, על-פי-רוב סביב תוכניות הצלה הנר- ניות שצצו כביכול באופציה ממשית בזמן המלחמה והוחמצו בשל אטימות לבם של מפלגות ופוליטי- קאים צרי אופק ביישוב. המקטרגים מרבים להקיע ולהאשים, ועושים זאת לעתים בלי להסתמך על חומר תעודי מקיף ובדוק. סוג זה של מתיימרים לרשום היסטוריה, לנטשים את עיניהם מעל לכל לכיוון הזירה הפוליטית הסוערת. בדרך כלל הם מתעלמים, ביודעין או שלא ביודעין, ממגמות האנטי יהודיות באידיאולוגיה הנציונל סוציאליסטית ובעו- למו של היטלר, ומדרכי יישומו של "פתרון הבעיה היהודית" בשנות קיומו של הרייך הגרמני הנאצי, בעיצומה של המלחמה ומימוש יעדיה.

מי שמעלה בדעתו "משא ומתן עם הנאצים" בתקופת המלחמה הכיבוש, נוהג בתמימות או מע- מיד פנים, ומתעלם מחולשת מעמדו של היישוב ושל יהדות ארצות הברית בזירה המדינית הצבאית בעיקר. יש מקום להקשות ולשאול אם זעקת השבר של הקורבנות חודרה בעתה והוציאה משלוות יומם את מנהיגי היישוב והציבור היהודי בארץ ובעולם החופשי האם אכן נבחנו "תוכניות ההצלה" עד תומם. גם אם תוכניות אלה היו מן הסתם רק פתרון ותחבו- לה ציניות של הנאצים, יש מקום לשאול שמא אפשר היה להרחיב דרכו את הסדק של מיקרו-הצלה ולהו- שיע רבים יותר. זה זמן רב אני תוהה מדוע איש בעל שיעור קומה כדוד בן גוריון, לא פקד בעת שהותו הממושכת בלונדון, בשנת 1941, את משרדי הממש- לה הפולנית הגולה, הבירשת השליחים, ששגרה מט- עמה אל אדמת פולין הכבושה, לא נכללו שליח או שליחים מהארץ.

בין הזרמים הגבוהים שפעלו בגולת אירופה בטרם שואה חשה הציונות בגילומה המודרני, יותר מכל גוף מאורגן אחר, בסכנות המבשילות. בקונסטלציה המדינית ובמערך הכוחות שפעלו בקטע הזמן שמ- ראשית המאה עד פרוץ מלחמת העולם השנייה, מן הנמנע היה להגיע ליותר מאשר ראש גשר איתן על אדמת הארץ. מי שטוען שאפשר היה להגיע להיש- גים מכריעים הרבה יותר בתנאי הזמן ההוא, בו התחלק העולם כדברי חיים ויצמן לארצות האומות שרצו לגרש יהודים מצד אחד, ולאלה שלא רצו לקבלם מצד אחר, משלה את עצמו ואת האחרים. השעה הגדולה של הבסיס שהקים היישוב באה בנ- סיבות שנוצרו אחרי המלחמה והמפולת. רוב הניצו- לים, אנשי שארית הפליטה, שיחרו מקרבם עוצמה ותחושת כדי לפתוח דף חדש בחייהם בארץ ישראל. לא היתה זאת ציונות מנוסחת ומודעת עד הסוף, אלא מעין דחף אינסטינקטיבי שהושתת על ניסיון מיוסר ואכזבה שורפת גשרים לבית הישן.

הסיעונים שלפיהם הניצולים היו ציבור תועה ונפול רצון משלו, שה"ממסד" הציוני לש אותו לפי רצונו כחומר ביד היוצר, הם בבחינת מיתוס שרוק- מים "מנפצי המיתוסים" בתוכנו. המפגש בצומת ההיסטורי בין היישוב הקיים ויעדיו הפוליטיים לבין מונה אנשי יהודי עקיב ובלתי נרתע של שורדים ומעפילים, היווה יסוד עובדתי ופוליטי רב משקל בשנים הדרמטיות מתום המלחמה ובראשית ימיה של המדינה העוברית הלוחמת על קיומה. במציאות מכריעה זאת, לא מעט עסקנים ושליחים שהגיעו מהארץ למחנות שארית הפליטה התרשמו, שלפניהם בני אדם שגופם ונפשם נפגעו ללא תקנה, ושהם ייהפכו לעולם למעמסה על היישוב שעתידו אינו מובטח. אולם, הזאת יש להדגיש, על אף אי הוראות, שום גורם בארץ לא דחה את הניצולים. ההיפך הוא הנכון. היישוב והתנועה הציונית נאבקו על פתיחת שערי הארץ לפני הניצולים כולם, ללא קנה מידה סלקטיווי, ואילו בציני המדיניות המנצחות ניסו לשבור את סרבנותם של העקורים ולהכריחם לחזור לערי החורבן.

לכאורה, אין קשר בין הדברים שבהם עסקתי עד כה, מתוך זווית ראייה יהודית, לבין מאמרו של הנרי וסרמן, שהתפרסם ב"תרבות וספרות" ב-8 בספטמ- בר, הדן בספר ENDLOESUNG ("פתרון סופי") של ההיסטוריון הגרמני גץ אלי. מתקבל הרושם שיותר משביקש וסרמן להציג ולנתח את הקונצפ- ציה החדשנית של אלי, שאינה מוכרת אצלנו, הוא התכוון לתקוף ולפסול הנחות יסוד על משמעות השואה המקובלות עלינו. הקורא שעיין בספרו של אלי עתיד להיות מופתע מכותרת המאמר "גץ אלי נגד 'ייהודיותה' של השואה". מתוסף שכתב אלי מתבור, שסוגיית היהודיות לא היתה הנושא המר- כזי וגם לא המשני בעבודתו. והיכולה הנמצא המע- מיד זה מול זה את האוניוורסליות של השואה והבלטת ייחודה אינו מוצא כלל ביטוי בספר הבעבר ודותיו של אלי. דומני שבקטעים הנדירים שמחבר הספר נוגע באופן ישיר או עקיף בסוגיית היהודיות, דבריו סותרים את שכותב הביקורת מבקש לדלות מהם.

העובדה ששאלת היהודיות וה"מיסטיפיקציה של השמדת יהודי אירופה" אינה נדונה כלל בע- בודתו של אלי, אינה מונעת מווסרמן לכתוב, שאלי "כנראה כופר גם בעיקר אמונה נוסף הנפוץ במקו- מותינו בדבר היהודיות" של ההשמדה. מחבר המא- מר אינו מסתפק בהבנה מבלילה זו, אלא מעלה אפיון משלו לייהודיות: "עמידה יתירה על יהודיו- תה של השואה, המתקיימת בארץ ובחלקי תבל שונים, מתקיימת על פי רוב בהתאם לצרכים לאו- מיים מקומיים: יהודי ארצות הברית זקוקים לחיזוק לאומיותם, היסטוריונים גרמנים זקוקים לאמצעי ביקורת יעיל כלפי ימין לאומני קיים או מדומיין, היסטוריונים ישראלים עושים את מה שהיסטורי- ונים לאומיים היטיבו לעשות מאז ומעולם, להקנות משמעות מטא-היסטורית לסבלות העם שלהם". כך איפוא לדעת וסרמן, אין יסוד ממשי לייהודיותו והזוועה והחרת התקרים של רצח יהודי אירופה, ושיעון זה הוא תלוש מעובדות ונועד לשרת אינטר- סים פרטיקולריים ומניפולטיוויים.

לכל זה אין סימן וזכר בספרו של אלי וגם לא אצל רוב החוקרים הגרמנים. ב"מחלוקת ההיסטורי- ונים" בגרמניה שהתנהלה בשנים 1985–87 והקיפה מכלול רחב של בעיות הכרוכות בנציונל- סוציאליזם והרייך השלישי, תוך שימת דגש לשואה ומשמעותה, השתתף כריסטיאן מאייר, מומחה להי- סטוריה עתיקה ואחד מבכירי ההיסטוריונים הגרמ- נים. במאמרו קבע מאייר, ש"אותה השאלה שאנו נתקלים בה שוב ושוב בהיסטוריה העולמית, על מה שקרה בשתים-עשרה השנים הללו, אינה נוגעת לאותו גיבוב של עוול ופשע, וגם אין היא מצטמצ- מת להוראה באופי הנפשע של המשטר הנאצי, אלא מתייחסת לייהודיות של אלה. מדינה ושליטה, נוט- לים לעצמם את הזכות להחליט אם רשאי עם אחר בשלמותו להיות על פני האדמה אם לאו (ולא זאת בלבד אלא שהשלטונות קובעים בשרירות לבם מי ומי יימנו עם העם הזה), והרי מעולם לא התייחס העם הזה לגרמנים באיבה, להיפך, לרוב רחש להם חיבה רבה דווקא..." (מחקרי יד ושם, כרך י"ט, עמ' 466). ואילו הנס מומזן, שהוא פונקציונליסט מובהק בקרב ההיסטוריונים הגרמנים ובמידה רבה אפשר לראותו כמי שתומך בתפישתו של אלי, התרעם בעיצומה של המחלוקת ואמר: "לפתע פתאום מתב- חשים לא רק לייהודיותו" של הנציונל-סוציאליזם אלא גם (לייהודיות) פשעיו".

על פי וסרמן, התנערות מה"ייהודיות" הזה עם מושג האוניוורסליזציה. אין הוא מבין מה שמאייר המחיש היטב: לא הניתוק של הפשע מהקונטקסט היהודי הלאומי מקנה לו את משמעותו האוניוור- סלית, אלא דווקא מהותו היהודית היא זו הקובעת את הממד האוניוורסלי.

אין שום "חידוש" ותרומה מקורית בהנחה של אלי כי לא היתה פקודה חד פעמית של היטלר לבצע את הרצח הטוטאלי, ושמדובר בתהליך הד- רגתי. לפי אלי נמשך כמעט שנתיים הטיפול ב"בעיה היהודית", כמרכיב במבצע אופרטיווי מקיף של הזזת חטיבות אתניות (גרמנים אתניים מחלקי אירופה השונים וגירוש פולנים ויהודים משטח מגו- ריהם המסופח לגרמניה) ואתנזיה (המתת חולי). למרות שיש מקום לחלוק על תפישה עקרונית זאת של אלי, ייאמר לזכותו שהוא מוצא במהלך הגירו- שים ותזוזות האכלוסין גם קווי ייחוד במצבם ובגור- לם של היהודים.

בעבודותיו הקודמות עם סוזנה היים, הרבה אלי למקד את טיעוניו סביב תיזה מרכזית אחרת. בעבר הוא גרס, שמומחים גרמנים בתחומי הכלכלה, הדמו- גרפיה והגרמת אנוש ראו ביהודים במזרח אירופה, ובייחוד ביהודי פולין, אלמנט בלתי פרודוקטיווי המונע את קידומו הכלכלי של האזור והכללתו במרחב מודרני ומפותח. גם את הסלאווים המיותרים בעיני מומחים אלה, עתידים היו לימים לפנות במס- פרים מאסיוויים מאזורים אלה, אך היהודים נחשבו למכשול העיקרי בתכנון גלובאלי זה.

לכן, לפי אלי והיים, הנגעות והאנטישמיות האידיאולוגית היו בבחינת תמריץ היותר אך הגורם העיקרי שהביא להכחדתם של היהודים בעיקר היה בתוכניות פרגמטיות כלכליות ודמוגרפיות. זאת ועוד. מומחים אלה לא התחילו את דרכם ואת עיצו- בן של התוכניות האמורות עם השתלטות הנאצים והקמת הרייך השלישי. יתר על כן, הקריירה שלהם לא נסתיימה גם לאחר נפילת המדינה הנאצית, האנשים מהבולטים שביניהם מילאו תפקידים מקצו- עיים בכירים ברפובליקה הפדרלית הגרמנית. מן הראוי לציין שאלי והיים, לא כמו רוב העוסקים ברלטיוויזציה של השואה, חרשו ארכיונים וחשפו תיעוד רלוונטי חדש ומהימן.

אולם הקונצפציה שלהם כפי שנוסחה, נתקלה בביקורת חריפה ונשללה על ידי חוקרים רבים בגר- מניה ומחוצה לה. המבקרים הדגישו שרוב התוכניות שמדובר בהן היו למעשה תוכניות מגירה לעתיד לבוא. רבים מיהודי פולין היו בעלי מלאכה שהגרמ- נים נזקקו להם למשק המלחמה, ועימות בלתי פוסק על עבודתם התנהל בין הגורמים הקובעים במדינה הנאצית שבתקופת המלחמה. הפרימט האידיאולוגי, ולא חוסר התועלתיות שביהודים, הוא שהכריע בסו- פו של דבר. עובדה זאת מקבלת את אישורה בכך שהשמדת היהודים לא הוגבלה לשטחי מזרח אירו- פה, וגם בארצות הכיבוש במרכז ובמערב אירופה הופעל הפתרון הסופי בקיצוניות ללא רסן.

בספרו הנדון, ENDLOESUNG, ממעיט אלי במשקלם של המומחים ושומר על מרכיביהן של תזוזות האוכלוסין. נראה לי כי תפישה חדשנית זו סובלת גם היא מסתירות וליקויים רבים. כרגיל, תיאוריה מבלילה, בעלת ציר מרכזי, המנסה להפ- חית מלכתחילה את משקל היסוד האידיאולוגי, צפויה למעידות, אם לא לכישלון. אך גם המעט ראויה לציון שקדנותו של אלי והדרך המרשימה שבה ליקט תעודות ומתנים לקונסטרוקציה העונה למשימה שהציב לעצמו.

רשימת האירועים והקשרים של אלי מעוררים השגות רבות, אך הם רחוקים מהפרשנויות שמעניק להם וסרמן. לפי וסרמן "מדובר בתהליך מורכב ומסועף, שבו היו שותפים כמה וכמה דרגים וגור- מים, שארך כמה שנים, ובו נוסו פתרונות ארעיים – גירושים מקומיים הפקעות – הוכנו תוכניות כמו שמורה בלובלין ושילוח למדגסקר, שאבד עליהן כלח עד מהרה, נוסו פתרונות ארעיים ומקומיים אחרים – 'איינזצגרופן' והמתות במשאיות גז ביידות – עד שלבסוף, לאחר שכמה מליוני יהודים המתו כבר באמצעים קונבנציונליים, הוקם אושוויץ, הסמל המובהק של 'השואה'".

נדרשת מידה גדולה של אטימות כדי לכנות רצח מליונים בידי ה"איינזצגרופן" ובמשאיות גז כ"אמצעי המתה קונבנציונליים" (המתות קונוונציונ- ליים מופיע בלי מרכאות). אלא שהצגת ההשתלש- לות כולה מטעית ומטעה. המעשה המתועד של רצח ארבעה מליוני יהודים, משפחות תמימות חס- רות ישע, לא התחולל במקומות ארעיים אלא שעוד קודם להפעלת הרצח במתקני הגז באושוויץ ובמיד- ביל לו, הקימו הנאצים בשנים 1941 ו-1942 מחנות מוות קבועים בשטחי פולין. במחנות אלה הומתו מליוני יהודים, רוב רובה של יהדות פולין. אלי מבהיר את הדברים ומבחין באופן ברור בין השלב המוקדם שבתזוזות האוכלוסין לבין השלב של הרצח ההמוני המתוכנן של היהודים.

את וסרמן "מתריע ומקומם" הייחוד המקובל של אושוויץ. העיסוק "האינטנסיווי והאובססיווי כמעט בייחוד 'השואה'", גרם לדעתו למיסטיפיקציה של האירוע ו"לתהליך קידוש של 'אושוויץ'", והוא מו- צא בכך ביטוי ל"פסיכופתולוגיה קולקטיווית מודר- נית". בפועל, אושוויץ שימש הן כמחנה ריכוז ועבודה למאות אלפי אסירים, והן כמקום השמדה המוני ומיידי של כמיליון יהודים על פני פיסת אדמה קטנה אחת. חנה ארנדט סברה, שמבחינת המשטר הטוטליטרי היו מחנות הריכוז וההשמדה למעבדה שנועדה להוכיח שאפשר לעשות בבני אדם ככל העולה על רוחו של המשטר.

בזה לדעתי תמצית ה"אוניקום" של אושוויץ, כפי שראה זאת פרימו לוי. אושוויץ היא סמל של תקופה חשוכה שבה נתבצעו פשעים שהם מעבר להשגתו של אדם, המהווה תמרור אזהרה שאינו סר מאתנו. וסרמן מביע פליאה ועקיצה על ש"מייחסים להשמדת יהודי אירופה משמעות 'אוניוורסלית', כאילו מדובר באירוע היסטורי שמשמעותו משולה לזו של המהפיכה הצרפתית ורואים בה "שבר תרבו- תי בעל משמעות קוסמית". איני יודע היכן מצויות ההשוואות וההערכות שעליהן נשען וסרמן, אך מאו- רעות מכריעים המציינים קו פרשת מים היסטורית, כמו המהפיכה הצרפתית, גילוי אמריקה, מלחמות דת הכנראה גם הלם השואה, אינם מותנים בידיעתו ובחמתו של פלוני. הם אינם מוכתבים בידי מסורות ובעלי שררה: לא נקבעים באסיפות עם לאור זרקו- רים או במערכת בחירות. רישומם מטבע תחוד- בערוצי חשיבה ורגשות שקשה לעמוד על טיבם, אך הם צוברים עוצמה של זיכרון ומהות המשמעותיים לדורות.

הלשון והחיים / עוזי אורנן

כיצד נחקרת העברית

מאות שנים למדו הילדים בכל תרבות איך עליהם לדבר דיבור תרבותי וביחוד איך עליהם לכתוב. ספר הדקדוק היה בעיקרו קובץ הוראות: גישה זו בולטת מאוד עד היום בחברות ששפת הדיבור שלהן רחוקה מן השפה הכתובה. תלמיד בבית-ספר ערבי לא ינסה לכ- תוב חיבור בלשון שהוא מדבר בה בביתו ועם חבריו. נתבקשתי פעם למסור דרישת-שלום בע- רבית והעליתי אותה על הכתב. הראיתי את מכתבי לחבר, מומחה לערבית, לפני שאשלח אותו. הוא פרץ בצחוק גדול: "אתה כתבת בלשון המדוברת" והפך את המכתב על פיו.

הדקדוק כספר ל"שימוש נכון בשפה" נולד בימי-הביניים, כאשר שפות הדיבור של עמי אי- רופה לא היו נכתבות. רק הלטינית היתה השפה הכתובה, והיא נשמעה רק בדרשות ובבינוסים של כוהנים ומלומדים. ברור, שהיה עליך ללמוד ולשנן את דרכי המבע שנהגו בימי-קדם.

אולם במאה שעברה נתקלו המתעניינים בלשון בבעיות חדשות: נתגלו חברות שהיתה להן לשון, לפעמים עשירה ומסובכת, אך לא היה להן כתב. רבים ממגלי הכתמים הלבנים במפת אפריקה הסיירים הנעוזים ביבשת אמריקה בי- קשו ללמוד את שפת השבט שהגיעו אליו. היה עליהם להבין בעצמם את ספרי הדקדוק ואת המילונים, אף לקבוע שיטת כתיבה לשפה. במאה שעברה התפתחה טכניקה שלמה של כתיבת דק- דוק לשפה מדוברת. עיקרה של טכניקה זו היה האזן לדוברים, רשום דבריהם, ובדוק את מסקנו- תיך הבלשניות על אותם הדוברים.

אך אם אפשר לכתוב ספרי דקדוק לשפה מדוברת – מדוע לא נפעיל את אותה השיטה גם כדי להבין דקדוקים של השפה המדוברת בחברה שיש לה כתב וספרות? טכניקה זו אכן עברה לשפות התרבות בעולם, ולהורדתם של מורי הד- קדוק הוללו הבלשנים לשמוח ולדבר בכבוד וכוה ערכה על כל סטייה מדרכי המבע הנלמדים בבית-הספר כ"כזה ראה וקדש". בלשן נודע חיבר ספר בשם "Leave you language alone". כלו- מר, אל תשים לב לכל מיני מתקני לשון לימים כתב פרק הכתירו בשם There is nothing "wrong in your language". אולם כאן חל אצל בלשנים לא מעטים שינוי מהותי בשיטת המחקר: הרי הבלשן עצמו מדבר בשפה זו, לכן יכול הוא עצמו כביכול לשמש "היליד המוסמך" שעל-פי דיבורו יש לנסח את הדקדוק.

הבלשנים בימינו נרגעו במקצת מן ההיסטות לעסוק רק בלשון מדוברת, ומכיוון שרוב התב- רות בעולם יש להן גם כתב וגם דיבור – המחקר הבלשני עוסק גם בזה וגם בזה. לא זו בלבד, אלא שההיגוי נהפך לנחלת הכלל, וכשכל אדם מעלה את דבריו על הכתב, ממילא מיטשטש ההבדל בין השפה המדוברת השפה הכתובה, לא רק בכיוון של השפעת הכתובה על המדוברת, אלא גם בכיוון ההפוך.

בדרך כל שינוי באוריה, נותרו עמדות שמר- ניות בשני הקצוות. יש עדיין "מורי דקדוק" שאינם סובלים דרכי הבעה שלא נכללו בספרי הדקדוק. פתח את "לשוננו", עיתונה של האקד- מיה, ותראה עד כמה מעטים בו דיונים על העברית שבפינו ובדברי הכתב שלנו. מצד אחד, יש "בלשנים" שאצלם כל הבעה מקובלת בלשון התרבות הכתובה, אם אך נולדה דרך שונה ממנה בפיו הקודה של פלוני ממדינות הים, או של אלמוני שחינכוהו בשפת תינוקות, מיד יכריזו על החרשה כ"נורמה" שאין לסטות ממנה. לא זו בלבד שבכך הם נהפכים לבני דמותם של הנורמ- טיוויסטים (מורי הדקדוק) שנגדם יצאו, אלא שהבלשנות שלהם יוצאת נפסדת, שכן אפילו את העובדות מסלפים הם לא אחת.

המבקש ללמוד את מדע הבלשנות, מייעצים לו בדרך כלל במסגרת לימודיו – לך אצל שפת האם שלך, ובדוק את תופעותיה לפי קני-המידה הלשוניים שלמדת אצלנו. כשהתלמיד הוא יש- ראלי דובר עברית, הרי אם מוריו הם מטיפוס "מורה הדקדוק", עצה זו יהא פירושה בדרך כלל: בחר לך טקסט כתוב (מוטב מן הספרות העתיקה) ותאר אותו או את אחת הבעיות שבו. אולי בשל גישה זו רבו הישראלים ההולכים למדינות-הים כדי ללמוד בלשנות, ואז לרוב בוחרים הם בעצת מוריהם איזו בעיה מבעיות העברית של ימינו חוקרים בה בכלים הבלשניים שהכירו. ראו עקא, אותו מורה המדריך אותם בעבודתם אינו יודע עברית, והוא צריך לסמוך על התלמיד כותב העבודה בכל מה שנוגע לעובדות הלשוניות של העברית. והנה כאן אבן נגף: כשהבלשן החדש מנסח איזה "כלל" של לשון מדוברת, שוגה הוא באשליה מסוכנת כשהוא מדמה בלבו שהוא עצ- מו יכול לשמש מקור לגילוי העובדות של השפ- פה. גישה כזאת מביאה אותו הרבה פעמים לראות רק "עובדות", המתאימות לרעיון הבלש- ני שעלה בדעתו, או לחוק הבלשני שפלוני ניסח כלפי תופעה שמצא בלשון מן הלשונות, ובסוף עבודתו הוא מתעלם מכל עובדה המטפחת על פניו.

לו היו מורי המחלקות לעברית באוניברסי- טאות עוסקים יותר בלשון ההווה, לא היינו עדים לשפע של ישראלים שלמדו בלשנות בחו"ל ועשו עבודות מחקר על העברית שהן מלאות סילופים של העובדות, שאין בהן שיקול דעת על משקלן של ה"עובדות", ושלא כל תאוריית בוסר בלשנית שנלמדה על יסוד שפה פלונית או אל- מונית נתקבלה אצלם כאמת שאין להרהר אח- ריה.

בתיה גור

כבוד בת מלך פנימה

אשנב לחייהן של נשים בחברות יהודיות, אסופת מאמרים, עורכת: יעל עצמון; מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, 396 עמ'.

אסופה זו כורכת תחת גג אחד מאמרים ומחק- רים שכתבו היסטוריונים, אנתרופולוגים, חוקרי תלמוד, ספרות, פולקלור וקולנוע, במטרה לבחון את מקומן ודימוייך של נשים בחברות יהודיות למן העת העתיקה ועד ימינו. במבוא שלה "היהודית ההדרה של נשים מן הזירה הציבורית" עומדת העורכת על כמה מן הנושאים המרכזיים בקובץ, ביניהם דימויים מגדריים ומיניות נשית ושוני עקרוני בדרך הבריאה וב"מהות הטומר", כלשונה, בין נשים וגברים. עיקר המסה של יעל עצמון נסב על ההדרה (exclusion) של נשים מן הזירה הציבו- רית. בזיהוין של נשים עם רשות הפרט והדרתן מן הזירה הציבורית היא רואה קו משותף לכל הקהילות היהודיות בכל הדורות. האסופה הזאת, משתמע מד- בריה, מנסה לאפיין ולתאר את הסימנים החיצוניים של המסורה "כבוד בת מלך פנימה" וגם לנמק בדרך כלשהי המסבירת את האחון, את הרחקת הנשים מרשות הציבור והטלת פיקוח אישי צמוד על אפש- רויות הפעולה שלהן ברשות הפרט.

"נשים בתהליכי שינוי בבית המקדש בירושלים" – מאמרה של חנה ספראי – מציגים את הטענה הכללית העולה במבוא: "נשים אינן חלק מחויבי המקדש וממעמדו", מזכירה לנו המחברת, אבל היא נדרשת להערכה מחודשת של תמונת העולם המקו- בלת של ההדרה גמורה, ומוכיחה שנשים דווקא נמצאו במקדש בשעת עלייה לרגל, בזמן הקרבת קורבן הפסח ואכילתו ואף הביאו ביכורים והשתתפו במקדש בזמן חג הסוכות. בסיכומה של רשימה ארו- כה (ומפתיעה) של פעילות נשים במקדש, מעידה חנה ספראי ש"דווקא בשעת החגים נהגו נשים להבי- א גם את קורבנותיהן המיוחדות כיולדות. מסורת המקדש ועבודתו קושרת את קורבנות היולדות עם מועדי החג הגדולים, כביכול במטרה לשבש את התמונה הברורה והנפרדת של פעלתנות דתית צי- בורית לעומת פעלתנות דתית פרטית". בניגוד לתיאוריו של יוספוס פלביוס, היא אומרת, נמצאו נשים במקדש ובחצרותיו לעבודת קודש גם כאשר הוטלו עליהן מגבלות. "דומה שלמרות האליטיסטיות המקדשית הגברית, ועל אף עולמם הגברי ככל שיהיה של חז"ל, נמצאה להן במערכותיהן התכונות להיכלל בעשייה הדתית כפי שהן הבינו אותה", אומרת ספראי בסיכום מאמרה המאלף. "נמצאה להן המתכונת" – כלומר חיי היומיום והמאבק בלתי פוסק איפשרו – הוא אולי הצירוף המאפיין ביותר את הסתירות בין תמונת העולם האידיאלית של מגמת עקרונות החיים היהודיים לבין המתרחש במציאות.

"נמצאה להן המתכונת" הוא אולי גם הצירוף הנבון לקרוא לאורו את הדברים של אילן במאמ- רו "אשנב לרשות הרבים – נשים יהודיות בימי בית-שני". אילן בוחן, בין היתר, את דרכי החינוך של נשים, מאשר מאשש את החשש שבדרך כלל היתה השכלתן של הבנות בחברה היהודית נחותה לעומת השכלתם של הבנים, ("מי שלא רצה להעניק כל השכלה לבנותיו, רשאי היה להצדיק זאת בניסו- קים הילכתיים"), ומלמד כי נשים ממעמדות נמוכים היו היהודיות שיכלו לעבוד, משום שנאלצו להחליף לעזרת בעליהן בפרנסת המשפחה (מיילדות, רשאיות, מקוננות הם אחרים מהמקצועות שרק נשים עסקו בהם), הן לא הלמו את התמונה של האשה הזקנה למשק ביתה הספונה בחדריה, המו- תוארת בספרות חז"ל. הגילוי הבוטה ביותר במאמר זה הוא העובדה שהמשנה היא, בסופו של דבר, חיבור המציג תמונת עולם הולמת רק את שכבות הביניים המבוססות, כלומר: המשנה היא קודקס בורגני מובהק.

"הבדיר הנשי: האגדה הבבלית כעדות לתמורות בהלכה הבבלית" הוא חיבורו של דניאל בויארין, העוסק בעיקר במתח "הבלתי פתיר" שבין הדרישה "האבסולוטית והסותרות של נישואים ובין התמסו- רות ללימוד התורה". האגדה על סיפור חייו של רבי עקיבא היא נקודת מוצא לדיון שלו בסוגייה הרחבה. בעיניו, הרומנסה של רבי עקיבא ורחל "היא ממסך היסטורי... טקסט מכונן של התרבות הפטריארכלית היהודית אירופית, שלעיתים קרובות העניקה לנשים כוח ויוקרה במישור החוליך, ומנעה מהן השתתפות בתחום הרוחני". הסיפור הרומנטי על נישואיו של רבי עקיבא, סמל המנהיגות, אומר בויארין אחרי ניתוח מעניין ביותר של המקורות, הוא טקסט דידקטי שנוצר כדי לכונן פתרון מעשי של פשרה לבעייה חברתית. גם מרדכי עקיבא פריד- מן (במאמר בשם "ההלכה כעדות לחיי המין אצל היהודים שבארצות האיסלאם בימי הביניים") נוגע בשאלת הנישואין בחברה היהודית, ברוחניות השפ- עות מוסלמיות לאור מתחים כאלה.

"אלימות כלפי נשים בחברה היהודית הים- תיכונית בימי-הביניים", מאמר של אברהם גרוסמן, מברר את השורשים ההיסטוריים של התופעה שמ- עוררת עניין ציבורי גדול כל-כך בשנים האחרונות. סקירה קצרה על היחס לאלימות כלפי נשים בחב- רות מוסלמיות ונוצריות ("אלימות של בעלים כלפי נשותיהם בתואנה של חינוך אבהי היתה שכיחה ומקובלת" – אם יש בכך משום נחמה), על המורשה התלמודית, על עמדתם של גאוני בבל, על המ- ציאות בספרד (מאלפים מאוד הציטוטים שהוא מביא מהרשב"א והרמב"ם), במצרים, בגרמניה ובאיט- ליה, מובילה אותו (ואת קוראיו) למסקנה, כי ההתנ- גדות העקרונית להכאת נשים המצויה בדבריהם של חכמי ישראל נתנה אולי הגנה מסוימת לנשים בעת קובלנות לפני בית הדין, אולם האלימות היתה מצויה ושגורה בכל קהילות ישראל, למרות דבריהם היפים של רמב"ם ורשב"א.

לא נוכל לתאר כאן את כל המחקרים הכלולים בספר, אך נזכיר את דבריה של רינה לוין-מלמד על נשים בחברות האנוסים בספרד בשלהי המאה ה-16; מחקר של גלית חזן-רוקם על דמויות נשים וסמלים נשיים במדרש איכה רבה; מאמר של בילי מלמן על ה"אחר" במאה ה-18 ובעידן הוויקטוריאני; דיון בדר- מניות נשית מאת סוזן סטאר-סרד; תיאור משמעותו של טקס הטרש הלבן והטרס הירוק במושב של יוצאי מרוקו מאת רחל הרפל; דיון ברטות האשה היהודית במאה שלנו מאת מנחם פרידמן; על נישואין בין גברי לשרה מאת תמר אלכסנדר; האשה בראשית ההתיישבות בארץ-ישראל מאת יוסי בן ארצי, ומא- מרים על נשים בספרות ובקולנוע הישראלי מאת יפה ברלוביץ, חמוטל בר-יוסף, תמר הס ואדולי לובין.

"בתקופות היסטוריות שונות נשים נתפסו כאנו- מליה מסוימת, המאיימת על הסדר החברתי", אומ- רת יעל עצמון במבוא, ואמנם הספר הזה מתאר בדרך משכנעת מאוד מזויות רבגוניות את התופעה המשונה המוכרת הזאת. אבל אפילו מאמרו הארוך המרתק של רון ברקאי, "מסורות רפואיות יווניות והשפעתן על תפישת האשה בימי הביניים", אינו מנמק את ה"אנומליה הנשית" באופן מתקבל על הדעת. וזאת לא מפני שרון ברקאי התרשל חלילה. הוא דווקא מצטט את סיפור הבריאה הקדמון ומד- רשים פרשניים שלו (ר' יהושע, למשל: "אדם נברא מאדמה והאדמה אינה מסריחה לעולם. וחוה זאת מעצם. משל אם תניח בשר ג' ימים בלא מלח מיד הוא מסריח...") ומשכנע מאוד בתיאור האדרה הגי- נקולוגי שבו נתפסת אשה הן כחולשה מבחינה פי- סית ומנטאלית, והן כבעלת עוצמות היכולות לגבור על כל כוח אחר (ובכן פירשו את דברי קהלת "ומוצא אני מר ממות את האשה..." על פי מדרש רבה "על ידי שהיא תובעת בידו דברים שאינו יכול לעמוד בהן סופו שהיא ממיתה אותו מיתה מרה"). אבל דבריו מעלים הרהורים חמורים ממשפחת הבי- צה והתרנגולת: האם באמת, שואל את עצמו הקו- ראת הבורוכרדית) זה באמת טבעה של האשה או שמא, ר"ל, נוצר השיפוט הזה מלכתחילה כדי לייצר שפע של תירוצים כדי להגביל, לדכא, להכפיף, להנהיג, להעניש, לנדות, להדיר (ועוד ועוד ועוד) נשים יהודיות (וגם נוצריות ומוסלמיות, כמשתמע ממאמרו של ברקאי וממאמרים אחרים בספר)?

על השאלה הזאת לא יכול, ככל הנראה, להשיב שום מאמר מדעי ומלומד, ואולי בכלל אין לה תשובה. ברור לגמרי משלל העובדות והמסקנות העולה מאסופת המאמרים הרבגונית הזאת שהקרע, המלחמה, המאבק – איך צריך לכנות את התופעה הזאת? – בין נשים לגברים הוא עניין עמוק, עמום וסבוך שעל שורשיו אפשר ללמוד הרבה מאוד בתו- חום השערות, אבל להבין אותם באמת, כדי ניסוח מובן לכל בר דעת – נראה שלא אפשר. ואולי טוב שכך.

מכון בן-צבי
מודיע על
חלוקת מלגות שנתיות מטעם
המרכז הבינלאומי
לחקר יהדות מרוקו
המלגות יינתנו לתלמידי תואר שני ושלישי העוסקים בחקר יהדות מרוקו על תקופותיה השונות.
על המועמדים להגיש בקשותיהם בצירוף תולדות חיים,
תוכנית מחקר ושני מכתבי המלצה למכון בן-צבי, ת"ד 7660, ירושלים 91076
מועד אחרון להגשה: ז' בחשון תשנ"ו, 31.10.1995

WE BUY BOOKS
Oue firm is looking for multiple copies of
illustrated books by famous artists such as:
CHAGALL-BIBLE-1956
JERUSALEM WINDOWS-1962
All major books
illustrated by Picasso, Miro, Dali, etc.
M. POLLAK - ANTIQUARIAT (Est. 1899)
Old books, original maps and prints
36 & 42 King George St. Tel-Aviv
Tel (03) 5288613 . Fax (03) 297346

ל"גנזים", מוסד ארכיוני ותיק ורב היקף
דרוש/ה
ארכיונאי/ת בעל/ת ותק
של 10 שנות עבודה בארכיון או לחילופין
5 שנות ניהול ארכיון רב היקף ומגוון בפעילותו ואוספיו.
הדרגה המוצעת היא 42–43 בדרוג המח"ר.
בקשות של מועמדים הכוללות קורות חיים וממליצים
מגלשלוח עד החמישה באוקטובר 1995
ת.ד. 7111 61070 או לפקס: 03-6919661

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לעבודה מיידית דרוש/ה
איש/ת מכירות
באזור תל-אביב
בסיס+עמלה
טל: 09-421302 (גם בשבת ובחג)

להברת פרסום העוסקת במולטימדיה דרוש/ה
איש/ת מכירות
עם נסיון בתחום
טלפקס: 03-5615938

שליחים

לקייטרינג קיבוצי
שליח למשלוחי בלדרות + רשיון לוספה + אנגלית.
03-5763939

קה חברה למנועים בע"מ
אנשי מכירות
למנועי חשמל ואביזרי הנעה
תנאים טובים
קורות חיים לפקס:
03-6821114

למשרד הנהלה גדול
שליח בעל קטנוע אחראי וחרוץ לאזור ת"א אפשרות למשרה מלאה/חלקית
03-5632189
ל-טל/ישראלה
786459227

לעיתון גלובס
דרושים
מפיצים
לאזור תל-אביב, רמת-גן, גבעתיים ובני-ברק
בעלי קטנוע
להפצת העיתון
בשעות הערב
5 ימים בשבוע
טל: 03-6979253, 03-6917479

לקונדיטוריה
יוצאי צבא, רשיון לקטנוע, הכנסה גבוהה למתאימים.
03-5612777
985761069

שמירה ואבטחה

בודק/ת ביטחוני/ת
עד 35
לאזור הרצליה
03-5661273/6

ביקוש עבודה

מקדמי מכירות ודיילות

למלמרקטינג, להזקה
נמרצת, מנוסה ודיניבית,
משכורת + בונוס.
03-5628420
887668853

לגוף צבורי/מוסדי גדול
דרושים/ות
רכזי/רכזות דיילים/ות
דיילים/ות
תנאי שכר טובים
177-0228860

מקדמות מכירות
מנוסה מאזור גוש-דן + רכב.
03-9699155
840360054

גשות מכירה בטלפון
, שכר גבוה, א'-ה', 17:00-
09-422121 21:00
66021085

לחברה ארצית
מובילה בתחומה לעבודה
מעניינת בשיווק לתושבי
רעננה, הרצליה וכפר-סבא.
09-422121-2
66061089

לחברה העוסקת בקידום מכירות של מוצרי מזון בשיטות מתקדמות
שפים- מקדמי מכירה לעבודה עם קהל
■ בעלי אישיות חיובית ויכולת לעבודה מול קהל.
■ נכונות לעבודה אינטנסיבית בערבים
■ בעלי רכב
תנאים טובים למתאימים
המעוניינים יפנו לטל. 03-6059853 לאיתמר נוי

לחברה אירופאית
הפועלת בכל מדינות העולם
דרוש/ה בישראל
איש/ת שיווק אזורי
עצמאי מנוער ורכב חובה
לקידום מכירות של מיתקן
מהפכני ייחודי לבישול,
אידוי, עישון, וגריל
לבתי מלון, מסעדות,
רשתות מזון, קיבוצים ועוד.
טל/פקס: 03-6340001

צבירים צבירות
לעבודה לטווח ארוך לרציניים בלבד
רכב-יתרון
להתקשר החל מ-14:00
טל: 03-373635

לחברת קוסמטיקה
שרה לוזון
יועצות יופי מנוסות
טל: 03-9618281

ל-S.O.S ברק בע"מ
דרוש/ה
איש/ת מכירות
צעיר/ה ודינמי/ת
למתאימים שכר גבוה ובונוסים
03-6043904

דרוש/ה
איש/ת מכירות
בעל/ת נסיון במכירות
מלון דירות (לא סיים שירות)
לפנות בצרוף קו"ח ל"המגה"
סוקולוב 71 רמת השרון 47238
03-5407148

מלצרים ות

לאולמי גן-הלומים
פתח-תקוה דרושים/ות
מלצרים מקצועיים.
03-9248796/7

דרושות לקייטרינג
מוביל, מלצרים/ות
לעבודה מיידית.
09-402951, 09-482172
688358090

פקידים ות קלדניות

לחברה
לציוד רפואי פקידת יבוא
אנגלית מצויינת.
03-9221090
913461159

דרוש/ה
קלדנית
עברית - אנגלית
(רצוי WORD)
טל': 03-9698544

לחברה מובילה
דרוש/ה
קלדנית
- ידע בעיבוד תמלילים
- עדיפות לשולטת באנגלית
03-5754821

למשרה מעניינת ורבת אתגר
בפתח-תקוה
דרוש/ה
כתבן/ית מיומן/ת אנטליגנט/ת
הדפסה בשיטה העיוורת
משרת בוקר: 08:00-15:00
משרת ערב: 15:00-21:00
עבודה קבועה ומובטחת
03-6919991

פקידת ביא
מנוסה + חסית מגוש-דן
03-6393285 03-9699155
837560025

פקידה למשרד
תיירות גדול מיידי
03-5627449
784559208

מטפלות לגיל הרך למעון
יום בצפון ובלב ת"א
03-6050977
66211201

עובדי מטבח

טבחים וקונדיטורים

בריל-מן מקצועי!!
ברחובות, למסעדת האפים,
תנאים טובים 09-563621
903161043

סכינים מקצועיים
במדרחוב קונים
שלמה לובלינסקי
נחלת בנימין 16 ת"א
03-5177742

דרושים
מורים מנוסים
בהכנה לבגרות
במקצועות: הסטוריה,
אזרחות, אנגלית
והבעה עברית
תנאים טובים למתאימים
03-6204990

מרכזניות

עובדי נקיון

עוזרות ומטפלות

השמת עובדים וסיעוד
דרושים/ות
מטפלות/ים
לקשישים/ות
* לשעות הבוקר
* שעות גמישות
* ל-24 שעות
תנאים טובים
לפרטים:
03-6294525
03-5280283

לקיבוץ נחשונים
דרושה
מטפלת תינוקות מקצועית
עדיפות לבעלי נסיון
03-9386460/456

בביב
דרושים/ות
מטפלים/ות
לטיפול בקשישים בבתיהם
בכל הארץ
חיג חינם 177-0223001
אזור ר"ג 177-0220797
חולון 177-0226518

מטפלת מעולה
לשעות אחה"צ
לשכונה בצפון תל-אביב
לטפל ב-3 ילדים
בגילאים 4,8,10 בימים א'-ה'
בשעות 14:30-21:30

אתגר
סיעוד
דרושים/ות:
מטפלים/ות
✓ עדיפות לדוברי שפות זרות.
✓ טיפול סיעודי בבתי הקשישים.
✓ עבודה במשמרות - לילות.
✓ טיפול סיעודי כולל מגורים.
✓ עזרה בעבודות אחזקת הבית.
* תנאים הולמים למתאימים/ות
לגבי פרטים פנה לסניף הקרוב אליך:
תל אביב, כיכר דיזינגוף, זמנהוף 3
פקס. 03-5225699 טל. 03-5225520/9

● חברת CNC, ידע בכרסום, יתרון משמרות + נסיון. 546556013

עובדי ייצור

פנסיונרים

שרטטים וגרפיקאים

יאוזר-לאורך
ביה"ס למקינטוש ת"א,
ירושלים 03-5251253
02-233118-9
799059399

החברה מקצועית!!!
אם מאמת להיות
מקינטושאי אנו נבשיר
אותך לעבודה במחלקת
התמיכה 03-5370106
780459163

רוקחים לבודנים

רבואת שיניים

מורות וגננות

לרשת ארצית ללימודי מבוגרים
מחוזות דן והשרון
דרושים/ות
מורים/ות /מדריכים
לשעות הבוקר או הערב
בתחומים הבאים:
● דפסות
● גרפיקה ממוחשבת -(מק)
● מכונאות רכב סוג 1
● מכונאות רכב סוג 3
● חשמל רכב
● קירור ומיזוג אויר
מועמדים/ות מתאימים/ות
יפנו לת.ד. 534 פ"ת 49361
בצירוף קורות חיים.
או לפקס' 03-6471830
או לטל' 03-9331690

עמל השגים
לרשת ארצית ללימודי מבוגרים
דרושים מורים
במקצועות:
הנה"ח, כלכלה
פסיכולוגיה ארגונית
תקשורת המונים
לפנות בכתב לת.ד. 24104
תל אביב, עבור אורה

קרן יהב
לחברה גדולה
מחסנאי טכני
● ידע במחשב
רח' הרצל 65, ראשל"צ
טלפון: 03-9677080
03-9674771

נגרים

למפעל מטבחים משגשג
דרוש/ה
נגר-שותף
לאיזור המרכז
09-903775/8

עובדי בניין

נהגים

להסעת עובדים ותלמידים
מפתח-תקוה וגוש-דן
052-542831 03-9336231
אילן
925361278

לאוטובוסי ביוא
מוצרי חלוקה למוצרי חלב
לפ"ת, ראשון ב', יוצאי צבא,
שעות עבודה 3:00 עד
11:00, הסעת מגוש-דן,
אזור השרון וראשל"צ
03-5278255
899861009

עבודה בשטח
, לבעלי אוטובוסים ועיריים,
מאיזור המרכז.
03-9619911
881360788

ספרים

עובדי מתכת

מכונאי אחזקה
למפעל תעשייתי
בענף המתכת
5 שנות נסיון
קורות חיים ל:
סלפ-פיקס מתכות
תמבע 11 חולון 58813

מזכירה אנתראית
למשרד עו"ד (14:00 -
19:00) WORD,
עברית/אנגלית
לסימה 03-5239676
815759634

מזכירה לקליניקה
- מבללה בוקר/ערב
לסירוגין, נסיון.
03-5271053
729758546

סוכנים ות

לחברת קוסמטיקה
ידועה דרושים/ות
סוכנים/ות מנוסים/ות
משקעת 03-9248686
866860479

תעמלנית + רכב
לקידום מוצר רגולר,
להרשי ימים 09-565769
832059961

יועצי פרסום
למכירות
לעבודי פרסום חוצות
במשרה מלאה, רכב חובה.
5792224

לחברה מובילה
בענף ההוצאות סוכן/ת
מאזור השרון. 09-455885
745458812

לחברה ברעננה
בתחום הנופש והמלונאות
דרושים סוכנים, רווחים
גבוהים + בונוסים,
09-983551
66471260

מחסנאים

אחראי מחסן,
מפ"ע מבת-ים, חולון,
ראשל"צ. 03-5510808
לגילה
906161073

בהרצליה לחברת יבוא
דרוש/ה
מחסנאי
+נסיון+רכב מיידי
09-550438

לרשת ג.ר.ס.מ
בסטור דרושה מנהלת חנות
ומוכרת 03-5254365
727958528

ברמה"ש
מוכרת חרוצה + נסיון
לחנות דברי תינוקות
03-5406559
6182679

יופי בלי-כבישוני
קייה, מכירה, כיוון ותיקון
"קניון הזהב" 03-9623642
549356059

מזכירות

חברה להשמת כ"א בכיר
מחפשת
מזכירה
פני לטל. 03-5408582 פקס. 03-5408940
ת.ד. 467 רמה"ש מ. 47103

דרושה
מזכירה
לניהול משרד
במשרה מלאה

למשרד בקרית הסביונים
מזכירה
עברית-אנגלית
ת.ד. 2247 סביון 56530

קרן יהב
ללקוחותינו במרכז דרוש/ה
מזכירה למנכ"ל
מזכירה לשיווק
מזכירה ליבוא/יצוא
מזכירה לכח אדם
רח' הרצל 65, ראשל"צ
טלפון: 03-9677080
9662219, 9674771

מזכירה
שוכרות, מדפיסה
מתקשרת ומתוגמלת
03-5272757
03-9310048

מדפיסה מהר?! מקומך איתנו!!
משרה מעניינת ורבת אתגר
באזור הרצליה וכפר סבא
משרה קבועה, תנאים מעולים.
התקשרי היום –
03-6919991

מזכירה מעולה

למפעל שיש בראשל"צ
מזכירה ראש-גדול ועיבוד
תמלילים + אנגלית טובה
למשרה מלאה (6 ימים)
ליהודית 03-9619225
859260384

למשרד
אדריכלות נוף ותכנון עירוני
דרושים/ות
* אדריכל/ית
* אדריכל/ית נוף
בעל/ת נסיון
09-561850, 03-5409316

מהנדס/ת הנדסאי/ת
בנין, לעבודות פיקוח
בעבודות תשתית
03-5405158
734858785

מעצב/ת מטבחים
נסיון הכרחי תנאים טובים
03-9622438-9
6236732

עובדי מוסד

מכונאי אחזקה
מאוזר ת"א והסביבה, ידע
בחשמל והידראוליקה,
עדיפות לחשמלאי מוסמך
שעורין בסרבנות
חיל-תושע, העבודה כרוכה
בנסיעות, תנאים טובים.
04-728594
608858047

יהלומים וצורפים

דוגמניות צילום

פרפקט
03-5621538

קוסמטיקאיות

מוכרים ות קופאים ות

מוקד אמון תל אביב
סוכני מכירות
למערכות אזעקה ומוקד
קו"ח לפקס: 03-6483119
או לת.ד. 39485 ת"א 61394

דרוש/ה
מוכר/ת מנהל/ת
עם קלאס לחנות
אופנה עילית

קרן יהב
דרוש/ה
מנהלי חשבונות
סוגים: 2,3
השבשבת-יתרון
קלדניות
רח' הרצל 65, ראשל"צ
9674771, 9662219
03-9677080

למשרד למתן שרות
הנהחש דרוש/ה:
מנהל/ת חשבונות
למשרה מלאה.
מינימום 6 חודשי נסיון
טלפון: 03-6912072

מנהח"ש מנ 2
, נסיון בהקלדה במחשב,
לשש 03-6837377
882060795

לחברה ציבורית בחולון
דרושים
חשמלאים
בכל הרמות-בעלי נסיון
עבודה קבועה
03-5013232

דרושים מפעילים
למכונות דפוס ממוחשבות.
קודמים בפקס 03-9241789
03-9241788 או בטל'
לשמוליק.
6055547

חשמלאי מקצועי,
שורים המוסמאי + נסיון
מרענה והסביבה.
09-985986
567656238

עובדי מחשב

לפרויקט יוקרתי
תכנת/ת מבריק/ה
לאפליקציות Windows, Mac

חשמל אלקטרוניקה

טכנאים הנדסאים

מידי !!!
לחברת תקשורת
בפתח-תקוה וברמת השרון:
טכנאי/ת / הנדסאי/ת
אלקטרוניקה + נסיון:
• ביקורת אלקטרונית סופית.
• תיקון תקלות חשמליות.
• תיקון מעגלים (דרג ר"ג)
"הציבור" - המלך ג'ורג' 83
ת"א 09-953931
03-9305147 03-5297840
03-9677403
03-5036885/6
844060241

מידי !!!
לחברת תקשורת
בפתח-תקוה וברמת השרון:
אלקטרונאים/ות (+ רשיון
נהיגה) לביקורת ויזואלית. •
בוגרי/ות מגמה–
מרכיבים/ות מבקרים/ות. •
מלחימים/ות (SMT)/
מתוכים/ות. • מפעילי/ות
קו SMT למשמרות.
"הציבור" המלך ג'ורג' 83
ת"א 09-953931
03-9305147 03-5297840
09-9677403 08-568012
03-5036885/6
08-361060
845960251

צילומעתיק בע"מ
דרושים:
בוגרי בי"ס מקצועי לחשמל/אלקטרוניקה
להכשרה כטכנאי שירות למכונות צילום
מסמכים ופקסימליות.
רשיון רכב חובה.
טלפון מיום א' 03-5715773

ל-S.O.S ברק בע"מ
דרוש/ה
טכנאי/ת קירור
בעל/ת נסיון:
בתחום המקפיאים/מקררים
03-6043904

אלקטרונאים/חשמלאים
לעבודות שטח ומעבדה,
מיידי 03-5621077
785159214

למפעל היי-טק
בגוש דן דרושים/ות
אלקטרונאים/ות
לביקורת ויזואלית/
הרכבות מכניות
ידע ב-RF רצוי
טכנאי/ הנדסאי/ת אלקטרוניקה
לבדיס ותיקוני
כרטיסים עד רמת רכיב
הנדסאי/ת אלקטרוניקה
לפיתוח
תנאים טובים מיידי
03-7527811

מהנדסים אדריכלים

לפראון-טיברין
אדריכלים בע"מ
אדריכל/ית
ו/או הנדסאי/ת
בעל נסיון בארץ
רצוי ידע בתיבים
03-5492829
03-5051914

אבי עבודות חשמל
דרוש/ה
חשמלאי
עם נסיון/עוזר
לעבודה בבתים
ומבני ציבור
תנאים טובים למתאים
09-550245

למשרד תכנון כבישים
: מהנדס/ת / הנדסאי/ת.
נסיון הכרחי. 03-5496362
865760468

קרן יהב
חשמלאי אחזקה
★נסיון בתעשיה
רח' הרצל 65, ראשל"צ
טלפון: 03-9677080
03-9674771

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה
לפי חוק זה אסור למעביד להפלות בין עובדיו או בין דורשי עבודה מחמת מינם, מחמת היותם נשואים או מחמת היותם הורים, בקבלה לעבודה, תנאי עבודה, קידום בעבודה, הכשרה או השתלמות מקצועית, פיטורים או פיצויי פיטורים. בנוסף אסור למעביד לפרסם מודעה בדבר הצעת עבודה אלא אם כן הצעת העבודה צוינה בלשון זכר ובלשון נקבה בין ביחיד ובין ברבים.
העבריינים צפויים לעונש עפ"י החוק.

מדינת ישראל - הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
מפקד האוכלוסין והדיור 1995

מפקד האוכלוסין 1995

דרושים פוקדים

דרושים מועמדים לתפקיד פוקד במפקד האוכלוסין והדיור, באזורים הבאים:

אשדוד, קרית מלאכי, קרית גת והסביבה

תיאור תפקיד פוקד:
פקידת כ-250 בתי אב,
בשעות אחה"צ והערב המוקדמות
(חלק מהפוקדים יועסקו בשעות הבוקר)

כישורים נדרשים:
גיל 18 ומעלה
12 שנות לימוד לפחות
ידיעה טובה של השפה העברית
כתב יד ברור
מצב בריאות תקין המאפשר
הליכה של מספר שעות ביום
ידיעת שפות נוספות - יתרון

תנאי העסקה:
פוקדים יועסקו על בסיס עבודה קבלנית

משך העסקה:
מ- 19/10/95 עד 15/12/95

מועד אחרון להגשת מועמדות: 27/9/95

שאלוני מועמדות, כולל הסבר על התפקיד המוצע, ניתן להשיג במשרדים הבאים שבאזור:
סניפי הדואר; לשכות של שירות התעסוקה; הלשכות האזוריות של מפקד האוכלוסין והדיור; המשרדים המחוזיים של נציבות שירות המדינה והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

את השאלון נא לשלוח לתיבת דואר - 1077 קרית גת

התפקיד מיועד לנשים ולגברים כאחד

כולנו במפקד - כל אחד נחשב

באזור ירושלים דרוש/ה
מנהל/ת לתכנית חינוכית עסקית
התפקיד כולל:
* ניהול צוות רכזים
* בנייה וארגון אירועים עם המגזר העסקי
* ליווי ופיקוח על תכנית חינוכית במערכת החינוך
התפקיד מחייב
* בעלות רכב. * יכולת לשעות עבודה גמישות.
* יחסי עבודה מצויינים
* ידע והיכרות עם המגזר העסקי ועם מערכת החינוך.
* יצירתי במיוחד. * יכולת ארגון - נסיון קודם
המעוניינים יפנו אל גלי, ת.ד. 4070 ירושלים

קופת חולים כללית
דרושים/ות
אחים/אחיות מוסמכים/ות
לתפקידים מיוחדים בקהילה
לפרטים נא לפנות לאביבה עמדי
טל' 02-752137

למפעל הפיס בירושלים
דרושות/ים
מוכרות/ים צעירות/ים
ל-6 שעות עבודה בביתני מפעל הפיס
הכנסה טובה מאוד למתאימות/ים
טופסי בקשה כל יום 19.00-8.00
(להביא תמונת פספורט)
בנין מגדל העיר, קומת כניסה
רח' המלך ג'ורג' 20 י-ם טל' 02-243090

למעבדות זר
לבורנט/ית רפואי/ת
לבורנט/ית
M.Sc. או B.Sc.
במדעי הטבע/הרפואה
02-251488

למשרד עורכי-דין בירושלים
עו"ד
בתחום האזרחי
צעיר/ה ובעל/ת נסיון
למשרה מלאה
טל' 02-256322

לחב' נדל"ן בע"מ
עו"ד
שכיר/ה, נסיון בהופעות
ל- ½ משרה
קו"ח לת.ד. 8683 י-ם 91086
- סודיות מובטחת -

קרן קימת לישראל
דרוש/ה
איש צוות תמיכה ותחזוקה למחשבים
תאור התפקיד:
* התקנות תוכנת - PC, WINDOWS, WORD, QPRO
* בידוד תקלות תוכנה וחומרה והפניתם לטכנאי
* התקנות רשת
* תמיכה וסיוע למשתמשים בשימוש בתוכנה הנ"ל
דרישות המשרה:
* ידע ב-WINDOWS, WORD, QPRO ניהול זיכרון PC
* ידע חומרת מחשבי PC ומדפסות
* יתרון לבעלי ידע בגליונות חישוב אלקטרוניים (קווטרו, אקסל) ולבעלי רקע בתקשורת מחשבים, הכרת VAX.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אל:
שולה בטלפון 02-707429 או לשלוח קורות חיים לפקס 02-233756

מנע אש ביערות

לחברה גדולה למוצרי צריכה
דרוש/ה
סוכן/ת מכירות
לאזור המרכז
* נסיון של מסי שנים במוצרי צריכה
* גיל כ- 30 נשוי/אה
* מגורים בגוש דן
* מוטיבציה וחריצות
לשלוח קורות חיים בכתב יד לת.ד. 3699 פתח-תקוה 49130 ולציין "עבור סוכן מכירות"
רק פניות מתאימות יענו
- סודיות מובטחת -

למפעל אמן - מוצרי מתכת
דרוש/ה:
מפעיל מכונת ארוזיה
לעבודה במשמרות
תנאים טובים למתאים!!!
נא לשלוח קורות חיים (להנהל"ה)
לפקס: 08-579552

מהנדס בנין פנסיונר
לחצי משרה
שליטה בשפה העברית
הכנת מפרטים
וכתבי כמויות
03-5372236 יעל

דרושים
משוחררי יחידות שדה
לפרויקט מיוחד 3 חודשים, שכר מצוין
03-371942, 6393195

לגלריה/ערוץ התאון
דרושים/ות
אנשי/ות מכירות
באמצעות טלפון
שכר: בסיס + עמלות
טל' 02-251878

MultimediA
לסופרסטודיו SUPERSTUDIO
החברה הישראלית המובילה בהפקת CD-ROM
ISRAEL'S LEADING DEVELOPER OF CD-ROMS IS LOOKING FOR:
דרושים:

Evening Receptionist
Mother tongue English to work evening shift.
Fast and excellent typing a plus.

Bookkeeper
CLASS 2 OR 3. Fluent Hebrew necessary (English mother tongue preferred).
Experience in "Hashavshevet" needed.

please address CV's to Ety fax no. 02-733920

אפרת - למועצה המקומית אפרת
דרוש/ה
מזכיר/ת מועצה
תחומי עיסוק עיקריים:
- ניהול שוטף של הרשות המקומית ע"פ מדיניות הרשות והעומד בראשה.
- גיבוש תוכנית העבודה שנתית של היחידות ברשות, ומעקב אחרי ביצועה.
- קיום ישיבות תיאום קבועות עם מנהלי היחידות, לצורך תיאום הפעילות ברשות ובקרה עליה.
- אחריות על רישום פרוטוקולים בישיבות המועצה, וכועדות השונות והפצתן.
- אחריות על טיפול בפניות הציבור למועצה.
- אחריות על ניהול משאבי אנוש במועצה.
- ביצוע כל מטלה המוטלת לו ע"י ראש הרשות המקומית.
דרישות התפקיד:
* תואר אקדמאי
* נסיון של 5 שנים לפחות בניהול ציבורי בתפקיד רלוונטי.
קורות חיים יש לשלוח למועצה מקומית אפרת
ת.ד. 1022 אפרת, 90435. טל' 02-9939393, פקס 02-9931505
עד תאריך י' תשרי, 2/10/95

אפרת - למועצה המקומית אפרת
דרוש/ה
פקח עירוני ומפעיל מכונת טאוט
דרישות התפקיד:
* השכלה תיכונית לפחות * אמינות ומהימנות אישית
* רשיון נהיגה סוג ב' תחילת עבודה: מיידית
המעוניינים יפנו לחיה שמעון
טל' 02-9939393, פקס 02-9931605
עד תאריך 5/10/95

ORS למוסד בנקאי דרושים/ות
* טלרים/יות - במרות מלאה
* מזכיר/ה - שליטה בא.ב.
* פקיד/ת מטבע חוץ - רצוי אקדמאי/ת
* פקיד/ת משכנתאות - אקדמאי/ת
* לא נדרש נסיון קודם * שעות עבודה מפתלות
או.אר.אס. - המלך ג'ורג' 5 טל. 02-256511/2
יש לנו עבודה בשבילך. עכשיו!!

ORS לבית מסחר בתלפיות
* מרכזנ/ית-שעות 13-19 יום ו' 7-13
* מנה"ח סוג 2.3- נסיון 3 שנים, שליטה מעולה בהתאמות בנקים וכלליות, שעות 8:00-17:00
או.אר.אס. - המלך ג'ורג' 5 טל. 02-256511/2
יש לנו עבודה בשבילך. עכשיו!!

אגף הסיעוד של "גולדמן" מרחיב את פעילותו
מטפלים/ות סיעודיים/ות
להשתלבות בעבודה קבועה + תנאים סוציאליים
יתרון למוסמכים/ות
לפנות לאיילת רב קווי 02-252561

למפעל הייטק
לזיווד והרכבות
לתקופה ממושכת או קצובת זמן. תנאים מצויינים
לפנות "לגולדמן" - לטל' רב קווי 02-252561

לרשות העתיקות
דרושים/ות
ראש חוליה ומפקח/ת שימור בכיר/ה לתחום שימור
4 משרות 100% כ"א (מכרז חיצוני מס' 33-36/95)
דרישות התפקיד:
* 12 שנות לימוד
* דובר עברית ואנגלית על בוריין
* נסיון של שנתיים עבודה בתחום שימור
* נסיון קודם בעבודות שימור ו/או אמנות ו/או בניה ו/או מחשבים ו/או ניהול
* נסיון בניהול פרוייקט שימור
* נסיון בניהול צוות מעל 20 איש
* נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות
המעוניינים יפנו בכתב יד לרשות העתיקות
התחום משאבי אנוש ת"ד 586 ירושלים 91004
עד ליום 8.10.95

Splendid מכון רכב
דרושים/ות
דייל/ת השכרה
רשיון נהיגה, וידיעת השפה האנגלית
נהג/ת
מעל גיל 21, לאחר שרות צבאי, נכונות לעבודה קשה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3, נסיון בחשבשבת ובמיכפל,לעבודה במשרד הראשי בתלפיות, נא להתקשר 02-793444
המעוניינים/ות יתקשרו בשעות העבודה
טלפון: 02-242488

ירושלים
עיריית ירושלים
האגף למשאבי אנוש
דרוש/ה
מתאם/ת מיחשוב אגפי/ת (2 משרות)
בלשכת היועץ המשפטי (מכרז מס' 90/95)
ובאגף תברואה (מכרז מס' 95/95)
הדרגה:
11-8 בדרוג האחיד (41-30 בדרוג האקדמאים)
הדרישות:
השכלה תיכונית מושלמת (תעודת בגרות)
רצויה השכלה אקדמאית.
בוגר/ת קורס ניתוח מערכות מידע.
נסיון מוכח ומיומנות בתחומי המיחשוב האישי וכלי תוכנה סטנדרטיים.
ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעת השפה האנגלית כדי קריאת ספרות מקצועית.
הערה:
באגף התברואה נדרשת תעודת הסמכה של סוג 3 בהנהלת חשבונות.

פרטים נוספים אודות המשרה והכישורים הדרושים וכן טפסים להגשת מועמדות ניתן לקבל אצל רכזת המכרזים באגף למשאבי אנוש, קריית העירייה, כיכר ספרא 3 קומה 4 עמדה מס' 244,טלפון: 02-297867.
קבלת קהל בין השעות 8:00 - 13:00.
מועד אחרון להגשת מועמדות: יום חמישי, ב' בחשון תשנ"ו (26.10.95).

מרדכי מרדכי
המשנה למנהל הכללי
המחלקה להסברה

למינהל קהילתי נוה יעקב
מרכז הספורט ע"ש דוידוף-שיין
דרוש/ה
מורה/מדריך/ה להתעמלות קרקע
מורה להתעמלות
לגילאי שנה וחצי עד שלוש
לפרטים נוספים: אלי חסיד 02-830597

לפרוייקט שיווקי ענק
מפיצים עצמאיים
בעלי יכולת ניהול מערכות שיווק
משרה מלאה/חלקית גם לסטודנטים
03-5278107, 050-319489 (לזהירים)

לחברה צעירה ומתפתחת דרושים:
1. צעיר נמרץ
לאחר שרות צבאי
בעל ידע במחשבים
2. מדריך/ה
לתוכנת עיבוד תמלילים א"ב
02-247084-6

תנופה שירותי כח אדם בע"מ
לחב' כ"א
איש/ת שטח
דובר רומנית
רשיון רכב, חובה
טל' 02-256737

תנופה שירותי כח אדם בע"מ
לחב' תקשורת מובילה
רואה חשבון
משרה מלאה
תנאים טובים
טל' 02-256737

תנופה שירותי כח אדם בע"מ
לקופת חולים
עובד/ת סוציאלי/ת
רקע בבריאות הנפש או
בעבודה עם ילדים לחצי משרה
טל' 02-256737

תנופה שירותי כח אדם בע"מ
לקופת חולים
מנהל/ת מרפאות
אקדמאים/יות תודעת שרות גבוהה
תנאים טובים למתאימים
טל' 02-256737

תנופה שירותי כח אדם בע"מ
למוסד ממלכתי
עוזר/ת מנהל אגף
בוגר/ת כלכלה או מנהל עסקים
תנאים טובים למתאימים
טל' 02-256737

תנופה שירותי כח אדם בע"מ
למפעל ארצי
מנהל/ת תפעול
תודעת שרות
עמידה בתנאי לחץ
תנאים טובים
טל' 02-256737

תנופה שירותי כח אדם בע"מ
מזכיר/ה
ידע בעיבוד עברית ו/או אנגלית
עדיפות word
טל' 02-256737

דרוש/ה
למסעדת דגים בירושלים
עם נסיון
050-340625 למשה

רק אנחנו יכולים לג"יס לך את העובד הכי מתאים ללא תשלום.
מתאים לך?

מחלקת פרישה מצ"ה

רע"ן תעסוקה: 6755160, 03-6755467 ■ קצין איתור בהתאחדות התעשיינים: 03-5694138 ■ קצין איתור בלשכת המסחר: 03-5631085-6 ■ קצין איתור במגזר הציבורי: 03-5695414 ■ קצין איתור באיזור הצפון: 04-692540 ■ קצין איתור באיזור הדרום - 07-904728, 07-904473

היחידה שמתגייסת למענך כמו שאף אחד אחר לא יכול

שיאון אבטחה שמירה ושירותים בע"מ
דרוש/ה
מפקח/ת
לאבטחה - לעבודה עם אתגר
בוגר קורס פיקודי-יחידת שדה (עדיפות לקצינים)
עד גיל 35 * תנאי העסקה מעולים
פנות לטל' 02-257002 רח' שמאי 12 כניסה א'

בית האדחה באזור ירושלים
מחפש
סו-שף וטבח למטבח קר
בפרטים נא לפנות לרמי טל' 02-348999

למעבדה אלקטרוניקה ארצית דרוש/ה
ראש צוות
■ נסיון מוכח בתיקונים ובניהול צוות.
■ זריז, עצמאי ובעל יכולת אישית גבוהה.
■ מגורים בגוש דן.
■ עדיפות לבעלי רקע פיקודי ובעלי נסיון ב- R.
קורות חיים לת.ד. 27 כרמיאל 20100

יכולת בע"מ
פריצת דרך במכירות
החברה המובילה בישראל בתכנון, הקמה והפעלה של מערכי מכירה ארציים פונה למועמדים,תושבי ראשל"צ והאזור, להציע את כשרונותיהם לפרויקט ייחודי שיכול להעניק סיפוק וענין יוצאים מן הכלל.
אנשי טלמרקטינג
סוכני מכירות משמרות בוקר/ערב
דיילי מכירות משמרות בוקר/ערב
עובדים/ות
מועמדים מתאימים יפנו מייד:
לטל: 03-6817850 או 052-510852

דרוש/ה
איש מכירות מעולה
בעל נסיון ונמרץ.
רקע במכירות ציוד סכמי.
עדיפות לבעלי שליטה באנגלית.
תנאים טובים למתאים/ה.
פקיד/ה כללית
שליטה במעבד תמלילים.
רצוי ידע באנגלית.
נסיון קודם בחברה מסחרית.
נא לפנות לת.ד. 2034 הרצליה 46120

לחברה מסחרית דרוש/ה
מפעיל/ת מחשב
* משרה מלאה
* רצוי בוגר קורס מפעילי מחשב בצה"ל או נסיון מקביל אחר
לקביעת ראיון יש לפנות בכתב יד בציון קורות חיים לת.ד. 3514 ירושלים מיקוד 91030

אם.אן.אס בע"מ M.N.S. משובית
דרוש/ה
מזכיר/ת חברה
ראש גדול ופתוח, 5 ימים בשבוע
בין השעות 9:00-18:00
תחילת עבודה מיידית
נא להתקשר לטל. 02-6512112 זיוה או לשלוח קורות חיים לפקס. 02-6512141
רח' בית הדפוס 11, גבעת שאול, י-ם

NOFIM נופים
אחים/ות
לעבודה במשמרות
למשרה מלאה/חלקית
למעוניינים יש לפנות ל: 02-6580222

לחברת מחשבים מתפתחת
דרושים/ות
* **פקיד/ה לניהול משרד**
ידע במעבד תמלילים והנהלת חשבונות.
* **טכנאי/ת מחשבים עם נסיון**
+ רשיון נהיגה.
לפרטים לפנות ל"חשב מחשבים ומולטימדיה"
טלפון: 737377 אבי

אח/ות ראשי/ת
אפשרי ללא נסיון
02-248621

---

5 אנשי/ות מכירות מעולים
הדרכה - קריירה - עתיד - מובטחים למתקבלים.
אם הנך בעל/ת נסיון במכירות, אחרי צבא,
עם המון מלמל
לפנות לברוך 02-791443

למזנוני הכנסת דרושים/ות
טבחים/יות, מגישי/ות אוכל
ומלצרים/יות - מקצועיים/יות
ובעלי/ות הופעה ייצוגית.
תנאים מעולים ושעות גמישות
מתאימים/ות בלבד יפנו לטל: 02-753671, 02-720773, 02-722543

משמרות MISHMAROT
לבורנט/ית ביולוג/ית
למפעל תרופות, B.A ביולוגיה/חקלאות
עברית ואנגלית טיים
רח' הילל 18 קומה 5 טל' 02-255377

לדפי הבירה דרושים/ות
מזכיר/ה ראש גדול
שעושה המון!!! - עם מינימום טעויות...
מוכנה לעבוד חמישה ימים בשבוע מ 8.00 - 17.00
+ שעות נוספות בעת הצורך
שליטה מלאה בעיבוד תמלילים והשכבת תוכה!!!
לפרטים - לחנה 02-791443 (החל מיום א')

לדפי הבירה דרוש/ה
מפקח/ת על צוות סוכנים
יתרון לבעלי/ות השכלה גבוהה, יחסי אנוש טובים
נסיון מוכח, אתגר רב, הזזה אישי + תנאים נלווים
לפרטים: 02-791443 לברוך

לחברה ותיקה
המייצרת ומשווקת תכשיטי כסף
דרושים/ות
אנשי/ות מכירות
רציניים/ות
רכב חובה.
אוירה נעימה ותנאים מיוחדים למתאימים.
קורות חיים לשלוח
לת.ד. 13312 ת"א מיקוד 61131
או לפקס: 03-6475194

ברומדקס
רכז/ת כח אדם בכיר/ה
לניהול הפעלת מבצעי קד"מ.
כושר ארגון,
עמידה בתנאי לחץ,
מוטיבציה ויוזמה.
הופעה ייצוגית נדרשת.
עד גיל 30
קורות חיים לת.ד. 28443 ת"א 61283 או לפקס 03-6393150

לחברת כח אדם ארצית
עובדים/ות שיווק
בעלי/ות מוטיבציה גבוהה
אושרת 242018

דרוש/ה
מוכר/ת אמבטיות
לסלון כלות, שעות גמישות
לפנות לליאת 02-322906
עדיפות לבעלי/ות נסיון

חברת השמירה
מאבטחים/ות לבתי-ספר
שכר גבוה
מפקח/ת אבטחה
אם יש לך יכולת הנעה וטיפול בצוות עובדים גדול
אם הופעתך ייצוגית ויחסי האנוש שלך מעולים
אם עבודה בתנאי לחץ ובשעות לא שגרתיות לא מפחידה אותך
אנו מציעים
שכר גבוה + רכב צמוד
לתאום ראיון: דאן 02-711181
זיו 02-737319, 722212

למשרד העוסק בתחום המסחרי ובהתדיינות אזרחית
דרוש/ה
עורך/ת-דין
בעל/ת נסיון של עד שנתיים
לקביעת ראיון, נא לשלוח קורות חיים אל:
סילבר את שוטנפלס, עו"ד
רח' בצלאל 8, י-ם 94591 או בפקס: 02-250461

לחברה ארצית לשירותי כ"א
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
למתאימים/ות משרה קבועה ומיידית ותנאים מצויינים
אושרת 02-242018/9

אורקום OrCom
לרגל הרחבת הפעילות העסקית
דרוש
מקדם מכירות לאזור טבריה
מועמדים בעלי נסיון
בשווק מתבקשים לפנות
לטלפון: 06-722590 לסמי
המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד

הכזא מן الأصل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

הנשיא נכשל במבחן

נשיא המדינה מתערב בפוליטיקה. חריגתו מהמקובל והמצופה היא עניין אחד, הגיון דבריו הוא עניין אחר. בשניהם אין הוא עובר את המבחן. שתי טענות מעלה הנשיא: האחת, שעליו לצמצם את המחלוקת בעם. איך יעשה זאת, הרי עצם התערבותו מקוממת את חצי העם. הוא מציע בעצם לחסוך את הממשלה. המדיניות התנגדנו. היא הולידה את האינתיפאדה, שהולידה את החברה שלנו באש"ף שהולידה את תהליך השלום.

ומכאן מופרכת הטענה השנייה, שעל פיה בהסדר הביניים ישראל מוותרת ולקראת הסכם הקבע לא יישארו בידיה נכסים. בהסדר הביניים אנחנו מוותרים מעט מן המעט ומקבלים הרבה: אנחנו יוצאים מהערים הפלשתיניות ומשתחררים מסכנת האינתיפאדה.

כל המצבים החוששים מן העתיד אין להם בסיס מדיני אסטרטגי. באין ישראלים בערים הפלשתיניות אין אינתיפאדה, ובזכות השלום עם ירדן אין לפלשתינים שום ברירה אלא לקבל את תכתיביה של ישראל. התפילה היא שישראל תהיה חכמה דיה לא לכפות עליו ועל הפלשתינאים תנאים מנצחיים איבה ושרור. הפשרה בחברה הישראלית לא תהיה אלא במספר ההתנחלויות שיישארו. זו המשמעות האמיתית של המחלוקת בתנאים שנוצרו, ומבחינת האסטרטגיה זה אחרי ככלות הכל עניין שולי.

צבי כבזה
רמת השרון

רק עולים נאמנים

בתגובה על "ח"כ ויסמן תובע מהסוכנות להחזיר את גד בן ארי" מאת גרשון אלון ועתי"ם ("הארץ", 15.9)

גד בן ארי, ראש שליחי הסוכנות בארה"ב, צדק בהצעתו למנוע עלייה לארץ של פעילים המזוהים עם כהנא והתנועות הימניות הקיצוניות, וחבל שהכריחו אותו לסגת.

בחוק השבות יש סעיף מפורש המאפשר למנוע עלייתו של כל גורם העשוי להוות סכנה: אפשר לשלול תעודת עולה מיהודי ש"עלול לסכן בריאות הציבור או ביטחון המדינה" (חוק השבות, תש"י־1950, סעיף 2 [ב] [2]).

אנשי כהנא ללא ספק תואמים קטגוריה זו, שכן כל תורתם שנאה, אלימות והגזרות, ויש בכוחם, בסופו של דבר, להביא לנפילת קורבנות רבים. אחת הדרכים לטיפול בעניין היא להחתים כל מועמד לעלייה על הצהרת נאמנות לחוקי המדינה.

דוד בן־עמי
תל אביב

ישראלים שהחליטו

בתגובה על "היהודים מתחפשים לפלשתינאים" מאת יואל מרקוס ("הארץ", 15.9) ו"השלום הזה איננו רומא" מאת שלמה בן עמי (8.9)

על פי מספר המאמרים בגנות "הדרך השלישית", החשש מתנועה זו בקרב תומכי התהליך המדיני הנוכחי הולך וגובר. ובצדק, מבחינתם.

הדרך השלישית אינה תנועה המציעה תשובה אמצעית או מפלט לאדם שאינו רוצה להחליט. היא מציעה תוכנית מדינית ברורה ומבוססת היטב, השונה שוני מהותי מדרכן של שתי המפלגות הגדולות. התוכנית הזאת עונה על רצונות של ציבור גדול (אולי רוב) של ישראלים שדווקא כן החליטו. הם החליטו שאינם תומכים במדיניות הממשלה הנוכחית, המובילה לוויתור מלא על כל ההישגים הטריטוריאליים שהושגו ב־1967; שאינם רוצים להפוך את כל יו"ש לעָרֵי מקלט לרוצחים; שאינם מוכנים, גם לא תמורת מלת הקסם "שלום", לרדת מרמת הגולן. מצד שני, הם גם החליטו שרצונם בתהליך מדיני שיחייב פשרה סבירה.

ייתכן שיואל מרקוס צודק באומרו שכל תוכנית מדינית השונה מזאת של הממשלה הנוכחית אינה מציאותית כיוון שאינה קבילה על הערבים. אלא שהתוכנית המדינית של הממשלה הזאת אינה מציאותית כיוון שאינה נתמכת בידי רוב הציבור היהודי. אי־אפשר להוביל מהלך מדיני אמיתי ואיתן הנשען על קולות מד"ע, חד"ש ועריקי צומת.

יהושע זוהר
כמון

יש דתיים ויש דתיים

בתגובה על "קינה בלי כאב" מאת מרדכי מלר ("הארץ", 8.9)

כותב המאמר טוען שמערכת החינוך הממלכתית חייבת להיעזר במורים דתיים כדי לשמור על רמת הוראה נאותה במקצועות היהדות. אני מסכימה שלא צריכה להיות אפליה מראש נגד אדם בשל אמונותיו או אורח חייו. השאלה האמיתית היא, האם לאותו מורה דתי יש כבוד גם להשקפות אחרות, והכשרה המאפשרת אותו לגישות שונות לחומר הנלמד? כיוון שאדם דתי הוא בראש ובראשונה אדם, יש לשפוט אותו באופן אינדיווידואלי. יש מורים דתיים המתאימים רק למסגרת דתית, ויש מורים דתיים שגם מסגרת כללית וגם מסגרת חילונית היתה מתברכת בהם. צריך לאתר אותם ולהכשירם, רצוי בסמינר או במכון מעורב, כדי להביא להפריה הדדית, לסובלנות ולפתיחות.

דבורה וייסמן
ירושלים

אוויר למעשנים

לפני כמה שנים החלה ההשתלחות במעשנים, ומאז הלכו והצטמצמו השטחים שמותר לעשן בהם, תוך כדי הדגשת "זכותם של הלא־מעשנים לנשום אוויר צח". מעניין שאיש מהפוליטיקאים לא חשב לאכוף את החוק גם על כלי רכב מעשנים. באחרונה התגלו עוד שני לוחמים למען בריאותנו: ח"כ יורם לס והשרה אורה נמיר, שמצאה דרך לממן סעיף תקציבי פופוליסטי על ידי העלאת מחירי הסיגריות.

כ־30%–35% מהאוכלוסייה הבוגרת בישראל עדיין מעשנים. אני מציע למעשנים בעלי זכות בחירה בפריימריס של מפלגת העבודה לשלוח את נמיר ולס לנשום אוויר צח – מחוץ לכנסת.

סילביו לסנר
רחובות

הטלוויזיה של השבוע / יורם ברונובסקי

מרוזבסקי. פרץ צחוק אדיר

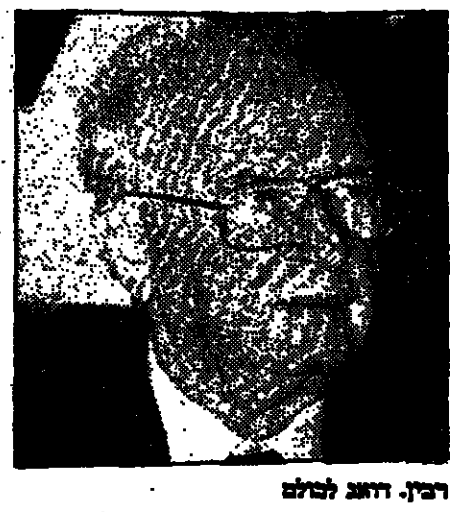
רבין. הדאג לכולם

ערוץ היש וערוץ האין

משהו מוזר, ואף משהו הצריך להדאיג אנשים מסוימים, קורה לערוץ 1 כשאנו מעמתים אותו עם ערוץ 2. במקרה לא־מקרי הצטרפו לי השבוע כמה דוגמאות לתופעה הזאת, אך היא בלטה ביתר שאת, באורח מביך ממש, בשידורי הערב הראשון של ראש השנה, כשמול "בשידור חי" של ערוץ 2 (יום א', 20:10), השידור המוגרל, הייצוגי, העשיר, הממלכתי בעליל, העמיד ערוץ 1 את "חיים שכאלה עם שמואל מורוזבסקי".

הפורמט הלעוס, המאוס משהו, הפגיש את צופיו בערב החג עם "הנשמה של מכבי תל־אביב". הנשמה הזאת התגשמה בדמותו של עסקן ותיק, ובוודאי בעל זכויות לקבוצה שימיה הטובים (כך מספרים לי) הרחק מאחוריה, אך לאו דווקא דמות לאומית מרכזית (שמו זכור לי מתוך כתבות ישנות של אדם ברוך ב"ידיעות אחרונות").

דמות זו ישבה וסיפרה מעשיות בנוסח "אז ישבנו כולנו בבר הכי מפואר של המלון הכי מפואר בברצלונה, ופתאום לו (סילבר) ניגש לפסנתרן ואומר לו: תפסיק לנגן, זה מפריע לי לעיכול". אנקדוטה מהממת זו עוררה פרץ צחוק אדיר בעמוס אטינגר ובקהל שבאולפן.

איך היה אפשר להעמיד "חיים שכאלה", רבי זכויות אך מרופטים משהו, מול התוכנית הרשנה, הייצוגית והממלכתית באמת, במלוא מובן המלה, של דן שילון, שאירח את ראש הממשלה והבורה של צעירים מרשימים סביבו, וכן שורה ארוכה של זמרים ואמנים מן הידועים בארץ – מריק גל וקובי אוז, דרך חנוך רוזן ואביב גפן ואריק לביא – אמנים שאפשר לאהוב את זה או את זה מתוכם פחות או יותר, אך כולם כוכבים אמיתיים.

יצחק רבין היה יצחק רבין, קשה לומר הרבה מעבר לזה, ייאמר לטובתו. אכן, אסכולה נכבדה של פרשנים, מעמוס עוז ומטה, רוחשת זה שנים לטובה את קווי האישיות של ראש הממשלה, שלכאורה אינם קוסמים במיוחד, כגון הספוסר המסים, העברית העילגת (הוא עצמו הגדירה כ"לא כל כך טובה") ובעיקר הלא־מתחוברות (מלשון תחביר) שבפיו. אסכולה זו נוטה לראות בהם סימנים של יושר וכנות.

אסכולה שונה במקצת מנסה לגלות מעבר להספוס ולעילגות מעמקים וסבכים צבריים ("לא מסוגל לגלות רגש"; אפילו על השאלה: "האם אתה דואג לנכדך", עונה בתשובה המרחיקה את האישי, "אני דואג לכולם", וכו').

נניח שיש משהו בפרשנויות אלו, אך הרבה מעבר להן נמצאת האמת הלא־מעורערת שרבין הוא רבין, והוא היה במיטבו אצל דן שילון (ייתכן, אגב, שהרבה ממה שנאמר על רבין יכול להיאמר גם על מפרוזו), משום שהיה רבין, כיוון שהוא תמיד רבין.

בעצם, זה גם מה שיש לומר על "בשידור חי" בכללה: תוכנית שמצד אחד היא שמנונית תמיד, ולא־פעם גם דוחה למדי, ומצד שני ושלישי היא פשוט היש הלא־מעורער, היש שאין מתווכחים עמו. ייתכן שכל עוד לא תהיה לערוץ 1 תוכנית שתוכל לעמוד מול "בשידור חי", יהיה ערוץ 2 הערוץ הממלכתי, החי, החשוב, הנכון, המבצת. והנה ערוץ 2 גונב לערוץ 1 את ההצגה גם בתחומים היותר אליטיסטיים... וראו להלן.

לחזור אל ההווה

שובה של התוכנית "תיק תקשורת", של ערוץ 2, מן החופשה התקבל בברכה. ולא רק מפני שטובה היתה לטוב כתוכנית פיקחית, קצבית ולא־יומרנית, הנחוצה בהחלט, אלא גם, ובייחוד, נוכח כישלונה המוחץ (שגרמה כי אין לו תקנה) של התוכנית המקבילה שניסה להעמיד ערוץ 1, והיא "שטח הפקר" בהנחיית רם עברון חסר הישע, שמצדה יצאה עכשיו לחופשה, המגיעה לצופים אף יותר מאשר לעושיה.

נינוחותו הנבונה של המנחה, מיכה פרידמן (נדמה שאכן אופי המנחה הוא המפתח להצלחתה של תוכנית כזאת), בלטה גם בתוכנית הפתיחה (שבת, 11:30), אף שהיא כשלעצמה לא היתה מוצלחת ביותר, אולי משום שויתרה על הקצב המהיר והאופייני בדרך כלל ל"תיק תקשורת". ההתרכזה כולה בנושא מוגדר, ואף לא לגמרי מוחשי: ההיערכות הפוליטית והתקשורתית לשנה הבאה. פרידמן ביקש להנגיד את נושא התוכנית שלו לתוכניות סיכום השנה הנוכחית בעבר, אך העתידנות אינה מתאימה לדיון בענייני תקשורת, אפילו פחות מן העבר. ההווה הוא הזמן התקשורתי האידיאלי, גם כשמדובר בביקורת־התקשורת.

אמנם נבואת המוצא היתה סבירה לגמרי: השנה הבאה תהיה שנה של מערכת בחירות, ואף מערכת בחירות ראשונה מסוגה, הכוללת בחירה אישית של ראש הממשלה, וכל מה שמקרב אותנו זה כבר לשיטה האמריקאית, הנשיאותית. איך תתמודד עם זה התקשורת? הפרסומאי אריה רוטנברג הטיל מין פצצה באומרו שמערכת בחירות מהסבנית כזאת "תערער את מעמדה של הטלוויזיה".

יש היגיון מסוים בטענה הזאת: המערכה תהיה כאילו על נפשו של היחיד, ומשקל רב יותר יהיה לתקשורת הפונה אל היחיד השרוי עם עצמו, עד כדי כך שהרדיו עשוי לגבור על הטלוויזיה, לשיטת לכאורה. אבל הניסיון, האמריקאי למשל, מלמד שההיגיון הזה מוגבל, וקל להפכו על פיו. ובאותה נאמר בתוכנית שגם בבחירות מן הסוג הישן, הצפייה בשידורי המפלגות בטלוויזיה היתה מצומצמת ולא היא שקבעה את הבחירה.

שאלה עניינית יותר, ומוחשית יותר, היתה אם התקשורת מרגישה שהבחירות כבר הוחלו. הכל – שלום קיטל, רזן ברדישי, יעקב ארז ואחרים (רבים מדי הובאו לאולפן, שוב ביגוד לנוהג המיטיב של התוכנית בעבר) – ענו שלאו דווקא, אף כי ערוץ "דבר" סיפר על רצונם המוגבר של הפוליטיקאים לכתוב אצלו מאמרים חתומים (שלא מזה) וזה עשוי לבשר את בוא הבחירות. והיה מי שציין שמערכת הבחירות אינה מוחשת עדיין, אך ה"פריימריס" כבר מוחשיים בהחלט. מה ההבדל?

אז כדאי ל"תיק תקשורת" הסימפטי לחזור להווה הגדוש, ואם מותר לי להתנבא, היא תעשה זאת בשבועות הקרובים. והעבר התקשורתי – אפילו זה של השבועות שהתוכנית המצוינת של ערוץ 2 הפקידה בהם את השטח לידיים המגושמות של עושי התוכנית בערוץ 1 – צופן כמה סודות שראוי למיכה פרידמן להוליך לחשיפתם בתוכניות הבאות.

חמדת המוסיקה

"משפחה אמיתית מחוננת בנפש, נפש המוצאת את ביטויה על פי רוב במוסיקה שהמשפחה הזאת יוצרת, או אפילו במוסיקה שהיא מאזינה לה". זכרתי את המשפט הזה של מרסל פרוסט כשהתבוננתי בסרטה היפה של יולי גרשטל "חמדת ימים", בסדרת "מקום קטן" של ערוץ 2, בסופו של ליל ראש השנה (00.05). זה היה אחרי יום עמוס תחימות חשובות, תגיגות שגם בכיות בצדן, ושירי "מבחר הרוק הישראלי", כתוכנית ערב החג המרכזית של ערוץ 1. אגב, האם אין הרוק מוסיקה של בני הנעורים? ומה הטעם לשדר אותה בשעות שבהן קהל היעד ישן כבר, או לחלופין מבלה בחוץ?

יולי גרשטל, שכבר עשתה כמה סרטים נאים בשביל הסדרה "מקום קטן", הפיקה וביימה סרט על משפחה מוסיקלית שכזאת, היושבת בבית גידה(?), שריד של יישוב ושמו טירת יעל, בגוף הנוהד של הר מירון, ובניה מנגנים, פעמים בצוותא ופעמים לחוד, מוסיקה קלאסית. האב, יצחק תוויאור(?), הוא פסנתרן, שלושת הילדים מנגנים ויולה, כינור וצ'לו. לא כולם הראו את כוחם בסרט. האב, יצחק, הוא שהרבה לנגן, כבר הוידלנית רונה, הם ניגנו שומן, שוברט ועוד.

לא כולם ניגנו, ורק מעט ניגנו יחד, אך ניכר היה מתוך הראיונות ומתוך המוסיקה כאחד שזו המשפחה האמיתית, יוצרת המוסיקה (גם כי די גם בהאזנה), שעליה כתב פרוסט בחיבורו הקטן "משפחה המאזינה למוסיקה".

"המלחינים לא היו זקוקים לנופים יפים ומבודדים כדי לחבר מוסיקה גדולה, רובם יצרו בחדרים קטנים בערים מאוכלסות", אמר יצחק תוויאור, בצניעות שנדמה כי היא מציינת אותו. אשתו, ליאורה, מספרת על אמונתה בחינוך המוסיקלי לשמה, "לאו דווקא כדי להיות כוכבים בינלאומיים". ועם זאת, יופיה של המוסיקה של משפחת תוויאור מושך אנשים, והמשפחה מופיעה בקונצרטים לקהל, התורמים למחייתה בבית הגדול, הקרוב לעיר המקובלים צפת, והקרוי על שם הספר הקבלי מאמצע המאה ה־18, ששם מתכוון עלומו: "חמדת ימים".

העבר שאינו עובר

מדי לילה, בימים המרכזיים של כל שבוע, נאספים באולפן הערוץ השני של הטלוויזיה הצרפתית (לווייין France-2, 01:00) מומחים לנושא כלשהו, אם סתם סופרים, ודנים, בתוכנית ששמה "הזג של חצות", בעניין שעל סדר היום האינטלקטואלי או הספרותי. כל זאת בהנחייתה של לור אדלר התמירה, היסטוריונית צעירה שהעסקה ומקדמה בארמון אליזה על ידי פרנסואה מיטראן, וזה לא כבר אף פירסמה ספר על החוויה הזאת.

השבוע ביום שלישי באחת לפנות בוקר דן "הזג של חצות" במצבה הנוכחי של ההיסטוריוגרפיה של צרפת הכבושה במלחמת העולם השנייה.

התכנסו באולפן כמה מבכירי החוקרים של הנושא, כגון אנרי רוסו (אחד משני מחברי הספר המפורסם "וישי, העבר שאינו עובר", שיצא במהדורה מעודכנת), פרנסואה בדרידה (ז'ן פייר אזמה, עורכי המילון הענק של תקופת המלחמה ("שנות הסערה 1938–1948"), ועוד: דניאל לואוו, חוקר ספרות ימי הכיבוש, ופייר וידאל־נאקה, היסטוריון של העת העתיקה, המרבה בשנים האחרונות לעסוק בעניני מלחמת העולם השנייה, כמו בספרו "רוצחי הזיכרון", שהופיע בעברית.

וידאל־נאקה פירסם גם מסמך מעניין שלוּר אדלר הרבתה להתייחס אליו (הוא משמש הרבה גם את ההיסטוריונית הישראלית רנה פוזננסקי, שפירסמה לאחרונה בצרפת מחקר ענק ושמו "להיות יהודי בצרפת בימי מלחמת העולם השנייה"): יומן ימי המלחמה של אביו.

בין השאר, הוקרן בתוכנית קטע מכתבת־חדשות ובו נאומו של ז'אק שיראק ביום הזיכרון לאירועי אינטרוון הזורף – המצוד הגדול על יהודי פאריס – זה הנאום שבו הודה נשיא צרפתי בראשונה באחריותה של צרפת לרצח יהודיה בימי הכיבוש.

ההיסטוריונים התבקשו להגיב על דברי שיראק. אנרי רוסו דיבר על הדו־משמעות של הביטוי שנדרש לו שיראק, "המדינה הצרפתית". בכך שזה היה התואר הרשמי שנשאה מדינת וישי, אך האם התכוון בכך שיראק לצמצם את תחולת האשמה? הוא דיבר אמנם על אותו "כתם בל־יימחה שהוטל בדפי ההיסטוריה שלנו", אך האם בכל זאת לא ניסה גם הוא להתחמק? גם לפייר וידאל־נאקה בעיות עם ניסוחיו של שיראק, אך הוא העדיף לבנות שוב את התבטאות קודמו, מיטראן, שסירב להכיר באחריותה של הרפובליקה הצרפתית.

אם אתה מנוי על
הארץ
אתה יכול לקבל הביתה גם
מי עדן

תמורת 40 ש״ח x 3 תשלומים, בהצעה מיוחדת:

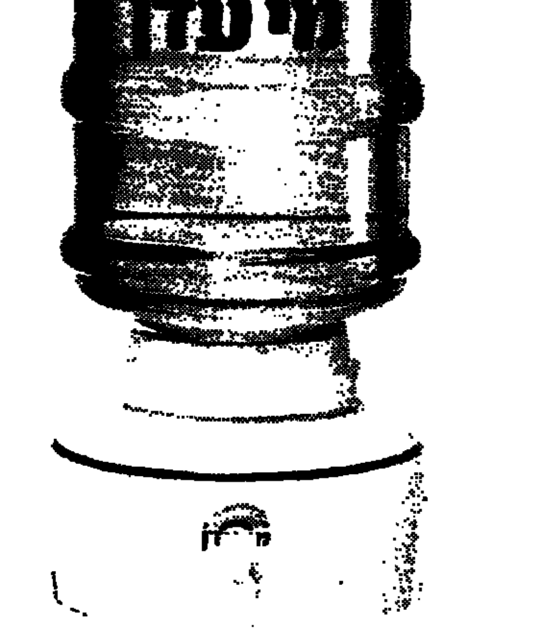

* מתקן **מי עדן** חדש ובלעדי - מיני בר מהודר עם הנוקר המאפשר החלפת כדים קלה ונוחה
* תכולת 5 כדי **מי עדן**
* זוג כוסות **מי עדן** + כד הגשה (קראף)
* משלוח לביתך חינם

צלצל: 03-5121111
פקס: 03-5121349

מיועד למנויים קיימים בלבד, כפוף להתחייבות מנוי לשנה, מיום קבלת המתקן. בכפוף לתקנון המבצע.

הארץ

מי עדן
מים מינרליים טבעיים

הצעות עבודה

למשרד ליעוץ כלכלי בתל-אביב דרוש/ה
משווק/ת בכיר/ה
לשווק טלפוני ופגישות
דרישות התפקיד:
- ☐ נסיון מוכח במכירות
- ☐ רכב
- ☐ תואר ראשון, יתרון

שכר גבוה למתאימים/ה
המתאימים יפנו היום אי למיכל טל׳ 6962094
ניתן לשלוח קורות חיים לפקס׳ 6962082

בהרצליה דרוש/ה
מנהח״ש סוג - ב׳
נסיון מוכח בהנהלת חשבונות
למשרה חלקית
09-506098 בשעות הערב

לחברה מסחרית
מנהל/ת חשבונות
מאזור פ״ת
נסיון בהנה״ח ממוחשבת
חובה
03-9244956

ל״גולדמן״
מנה״ש מנוסה
עצמאי/ת, למערכת עסקית
איכותי/ת למשרה מלאה
02-252561 רב קווי

ל״גולדמן״
מזכיר/ה אנגלית/עברית
מנוסה, בעל/ת יוזמה, איכותי/ת, יעילה, תמלילנות
02-252561 רב קווי

ל״גולדמן״
מפעיל/ה טכני
לתפעול קו ייצור חדשני
נכונות למשמרות
02-252561 רב קווי

ל״גולדמן״
מזכיר/ת שירות
צעיר/ה, מוכשר/ת, יעיל/ה (בגרות) תמלילנות, אנגלית
02-252561 רב קווי

וינשטיין את נמיר (1994) בע״מ
דרושה
אשת מכירות דינמית
לחשבים ציוד לדפוס ועיבוד דיו
נסיון קודם בענף הכרחי
לקביעת ראיון טל׳: 03-5607894

ל״גולדמן״
טכנאי/ת הנדסאי/ת אלקט׳
- מיידי -
02-252561 רב קווי

ל״גולדמן״
הנדסאי/ת תעו״נ
איש/ת תכנון ייצור/ת ויוזמ/ת לפיתוח ייצור בהייטק
02-252561 רב קווי

ל״גולדמן״
מנהל/ת לשכה
יכולת ניהול, יחסי אנוש, אנגלית, סיים, תמלילנות, מחשב
02-252561 רב קווי

עמית שרותי כח אדם בע״מ
- מסגר/רתך
- מבקר N.D.T
- טכנאי אלקטרוניקה לעבודות שרות

03-5012533-4 חולון 25

למוסד יוקרתי
מזכיר/ה אישית
שקל/ה, רצינ/ית, מחשב, אנגלית-יתרון
לפנות למאיה
02-235969

לגוף ציבורי
עובד/ת סוציאלי/ת
ידע בעולם או בבריאות הנפש
חצי משרה, בוקר
לפנות למאיה
02-235969

למוסד רפואי לילדים בירושלים
מנהלי/ות אדמיניסטרטיביות
לפנות למאיה
02-235969

משק עזר משק עבודות כלליות
לפנות ל: 03-5273750
03-5273790

מתורגמן לתחנה
תנאים טובים, ללא שבת, 03-6826115 שלמה

לשיני-משרד פ״ת
שבר/ת רולנק, שליחים/ות לפני גיוס + אחראי משמרת מיד לאחר שרות צבאי. 03-9349341

דרושים עובדים לפתחות ומיזוג אויר
050-373383
03-5050984

גזירה ותפירה

נהגון מקצועי
מקבל גידור, לולאות וכפתורים. 03-5081651, 050-312317

דנאל כח אדם וסיעוד
להברת היי-טק בפ״ת דרושים/ות:
טכנאי/ת הנדסאי/ת אלקטרוניקה
לתיקונים ובדיקות סופיות, רצוי דרג ד׳
מרכיבים/ות מכניים/יות
בעלי/ות 12 שנות לימוד
נא לפנות להנה 17 פ״ת - 03-9347260
צלצל דנאל זה עובד

עובדי גיוון

דרושה
אחראית אזור
ממוזגת (30-45)
לארגון ופיקוח
03-5252882

להברה צעירה ודינמית
לפרוייקט שיווק ארצי
ייחודי ומעניין
שכר גבוה ובונוסים
למתאימים
03-7512366

קורן יהב
ללקוחותינו דרושים:
מלגזנים
רח׳ הרצל 65, ראשל״צ
טלפון: 03-9677080

דיבוב

שוהם שרותי כח אדם
לרשת שיווק ארצית ומובילה דרושים לאזורים רחובות, ראשל״צ, חולון, ת״א חדרה ורמלה
נא לפנות לטלפון 03-6135726 לאורית/אליה
עבודה קבועה תנאים מעולים למתאימים
- הקשר שבינינו להצלחה -

מנהל/ת מוסגרים

נוש
- עובדי/ות ייצור, עובדי/ות מחסן ובלתי מקצועיים למפעלים בר״ג, ב״ב, כפ״ס, הרצליה, ת״א ופ״ת.
- המשרות מתאימות גם למועמדים לפני גיוס.
- עובדי/ות מחסן לרשתות שיווק בגוש דן והשרון.
- עובדים/ות לחודר אבל במפעלים ברעננה, כפ״ס, ב״ב ות״א.

לפנות לפרישמן 58 ת״א, טל׳ 03-5278255

אחיות

קורן יהב
מוקדניות
לשירות לקוחות
רח׳ הרצל 65, ראשל״צ
טלפון: 03-9677080

אינסטלטורים

הנהלת חשבונות

קורן יהב
לחברת אדם בע״מ
מנהל/ת חשבונות
09-460038

עובדי ביטוח

חשב
רויח - נסיון בתעשיה/בנין
פקס 03-5271626

דרושים עובדים בלתי מקצועיים
03-5253588

מפעיל מנוף
למנוף צריח
03-5253588

הקהלת עבודות כלליות
עבודות כלליות מגוונות בשעות הצהרים והלילה
מעל גיל 18
צלצל/י: 03-5273750
03-5273790

דרושה עובדת
צעירה ובאה לגלידריה / בית-קפה, באבן-גבירול
052-594456

ברעננה!
לחלוקת עיתונים למנויים בשעות הבוקר המוקדמות
רכב/קטנוע חובה
03-6750750
מנוי 26695 יגאל

עובדים מלאים
הבשה בנוסע, 15 ש״ח
03-5611131

מובים/ות באירועים
למעוניינים/ות בטיול
עבודה, רכב + מגורים
06-722727

דרושים/ות מחלקים/ות
עיתונים לשעות הבוקר המוקדמות רכב/קטנוע חובה
1. רמת-גן לדני טל׳: 03-6057442, 050-337873
2. בת-ים ליוסי טל׳: 03-588259
3. קריית-אונו לרמי טל׳: 050-286523
4. הרצליה לדוב טל׳: 03-5347640, 050-270522
5. תל-אביב: 09-555893
הוטבות טל׳: 03-5121380

דרושים רצפים לעבודה
במודיעין, מיידי
050-283794 שרון

קורן יהב
מוקדניות

לפתח-תקוה
עובדי ניקיון מאזור פתח-תקוה לרשתות שיווק ל-2 משמרות
03-9041696

20 ש״ח
ליוהר לשעה עבודה במכירות
03-5160441

מזכירות

אלחוקת עיתונים למנויים
03-5632189

תכנת/ת מבריק/ה
Windows, Mac

לחברת כ״א דרוש/ה:
דובר/ת רומנית
לעבודת שטח ומשרד, רקע במכירות. דינמי ורציני. גיל 25-35 רשיון נהיגה חובה!
03-5225520/9

לרציניים בלבד!
מלצרים לאולמות אירועים ובתי מלון
הכשרה למתחילים
תנאים טובים
03-6830337-03-5182481 טל׳

קורן יהב
לעבודות זמניות
אפשרי לפני גיוס
רח׳ הרצל 65, ראשל״צ
טלפון: 03-9677080
03-9674771

סטודנטים/ות
לעבודת אבטחה ושמירה
למקומות איכותיים
טל׳ 03-5239544

מנפאואר
בחורים/ות
לעבודה בסניפי בנק
* משוחררי/ות צבא
* בעלי/ות תעודת בגרות
למשרה מלאה וממושכת
טל׳ 03-6298877

קורן יהב
דרושה
מנהל עבודה
נסיון במפעל תעשייתי
רח׳ הרצל 65, ראשל״צ
טלפון: 03-9677080

מפיצים בת.ד.
רכב - חובה
שכר הכי גבוה!
היחס הכי טוב!
03-371942, 6393195

קהלות + 3000
למציגות בפרוייקט כייף במשמרות הבוקר.
03-6315184

להעבת דלק
בפתח-תקוה, דרושים מתדלקים, לאחר שרות צבאי, העבודה במשמרות בתנאים טובים.
03-9317266 03-9309012

נציג/ת פרסום
5000 ש״ח ויותר למתאימים!
לאזור המרכז
בעל/ת רכב, גיל 24+, מוטיבציה גבוהה וכושר ניהול שיחה.
03-5609547

טלפנים/ות

רצינית לשעה

מרבים ארונות קיר
לעבודה מיידית וקבועה
09-421302

עובדי מטבחים
בעלי נסיון בשיפוצים, שכר גבוה
052-533060

דרושים/ות מחלקים/ות
עיתונים לשעות הבוקר המוקדמות בתל-אביב
טלפון 03-5121380

מפיצות + נסיון
במכבת קיסום מתל-אביב רמת-גן
03-9041696
03-6393285/6

תנאים טובים
למכונאים/ חשמלאים, לעבודה מועדפת
03-9699155
03-5039374
03-6393285
03-9041696

טוטל דידיין בע״מ
איש/אשת מכירות הנדסאי/ת מעצב/ת פנים
ידע בתוכנת DATACAD
052-453925

הפצת שיתוי ים
- יום בשבוע
- שכר גבוה
- רכב - חובה

03-371942, 6393195

למפעל שיש איך
מנהל עבודה + מעבר שיש מקצועי + עוזר מקוקן.
09-973615

דיילות/ מוכרות/ים
23 + זוגיות
משרה מלאה/חלקית
נסיון חובה!!
ירידים/תערוכות/ חנויות רשת
תנאים טובים!
03-7522474

לירחון אוסו
דרושים
עובדי טלמרקטינג
לאחר שרות צבאי
לפרטים נוספים
טל: 03-5233611

12-18 לשעה
בחלוקת עלונים, גבעים, רצוי רכב. 052-508035

ברומרקט
פניה בחגים?
03-5653922

אנשי הסברה
03-5653976

קורן יהב
מסגרים
חרטים
מפעיל C.N.C
חשמלאים
רח׳ הרצל 65, ראשל״צ
טלפון: 03-9677080
03-9674771

פרחייה

לחברת כ״א בתל-אביב
רכז/ת כח-אדם
- תואר ראשון במדעי החברה/התנהגות.
- נכונות למשרה מלאה ואינטנסיבית.
- נסיון בשיווק/מכירות - יהווה יתרון.

טלפון: 03-5221726 פקס: 03-5237604

דרושים/ות מחלקים/ות

שיפוצים

סופר טיב

יסלע
נוסד 1969

סקי
עבודות בניין גבוה
09-7714297

מציאה!
קונים ומוכרים

צער ה. פורש ת
- הנהח״ש
- מזכירה בכירה
- מזכירה רפואית

טבע בריאות ואורח חיים
- טיפול והכוונה
- חוגי לימוד
- העשרה והסברה
- צמחי מרפא ותזונה
- פרחי באך והומאופתיה

03-5011343

עבודה
להנות פרחים בכפ״ס
אחה״צ + שישי 09-958567
09-982321

למשרד פרסום
סוכן/ת מכירות + נסיון, שכר גבוה למתאימים
03-5252101

להעבת יבוא
מתכות, דרוש שכר למחסן.
03-380402

לניהול משרד
בראשל״צ, עברית + אנגלית ברמה גבוהה.
03-9619426

דיילים/ות
לאירועי פרסום, כנסים ותערוכות, הצעה כאן.
03-6888106

אירועים אומנים
בחורים מרקידים מובחרים בלבד!
טל׳ 03-5239544

קורן יהב
בעלי מקצועיים
לעבודה מועדפת
שכר גבוה
רח׳ הרצל 65, ראשל״צ
טלפון: 03-9677080
03-9676771

פקידה קבלה
03-5653976

לאינטרנט בינן
מקידה טלמרקטינג לת״א, שעות גמישות, שכר גבוה ובונוסים.
03-5278255

חדש! הוראה איכותית
בקבוצות קטנות!!!
במתמטיקה, מחשבים, אנגלית (בכל הרמות)

מנפאואר
צעירים/ות
לעבודת המצה

שרותי ליווי

הוראה אקדמאית
תמובה לאירופאים אקדמאים בלבד
03-5441861

שרותי תעופה

שיעור

בן-גוב

בת-גוב

הכרויות

רפואה אלטרנטיבית

מכונות תפירה

מריחי כלים

נופש וקיט

סירות וגלשנים ואופנועים

עבודות קבלניות

ציתות והאזנה
ציוד לציתות ומכשירים
מכירות השכרות
03-9622261

צילום

ציוד למסעדות ובאבים

ריפוי והדרה

רהיטים

1300 שיווק
09-426795

אינסטלציות/ים לתחזוקה
050-339679

קנה
בקרונים גבוהים + מכירה + צביעה + תיקונים.
03-384569 03-383717

מערכות סטריאו

סטריאו
בהזדמנות!!!

PIONEER CLD-260	1990
PIONEER CLD-360	2450
YAMAHA 550 80W	1990
YAMAHA 670	2590
ROTEL 990 2X160W	2300
ROTEL 850 2X60W	990
DENON PRE+D/A	2900
ESOTERIC-D-700	2500
LUXMAN D/A2X60	2500
LUXMAN M-02 150W	2400
CERWIN VEGA 15"	2900
CERWIN VEGA 12"	2500
PIONEER PD-8700	1800
JBL-830	2450

קסלר סטריאו
אבן גבירול 47, ת״א
טל. 03-6965459

לשיפור איכות הצליל במערכת:
(קונוסים) SPIKES
למניעת ויבראציות
שולחנות ומעמדים מברזל TARGET
כבלים STRAIGHT-WIRE

PIONEER
לקראת החלפת התצוגה
למערכות סטריאו ביתיות
מבחר גדול
של מגברים, רסיברים, טייפים, קומפקט דיסקים, רמקולים ומערכות מיני
50% הנחה!!!
ת״א: ארלוזורוב 15 א
03-5220135

מנורות לשעת איכות
במחירי הברות
יבואן בלעדי:
שי בן-הרצל
ויצמן 59 כ״ס
טל: 050-261144
CVC

המשווקים לפרסם במדור
מערכות סטריאו
יפנו ליעל:
03-6382020

מיוחד אחד

איזיס
חנות למוסיקה תרפואה אלטרנטיבית וכן קורסים מגוונים
איזיס 6826325

Paul Medium

רופים לקווה

נופש וקיט

מחשבים

לנוסעים לחו״ל
חניה מקורה במושב בלב השרון
10 ש״ח ליום
לרכב - נהרים
09-967859 טל׳ 050-205663

هكذا من الأصل

מסחריות

מכירות

MPV מאזדה

1994, משפחתית, 09-699030, 050-352710

עסקת השבוע

רנו מגאן + מרצדס ל"ז 1984

050-334256

מוניות

טרקטורים

קרוואנים ונגררים

וי גרירה ונגררים

בפיקוח מכון התקנים

מגורה המואר 2

תל-אביב

03-6967389

אופנועים וקטנועים

בניקה לטיפ קיטה

החלפות מכל הסוגים

כולל מוסמכים

XT 600 במבצע

FZR/600

CBR-600-96

שנה 8000

03-6817857

מי-אור

קניה/מכירה/החלפה

מגוון האופנועים הגדול בארץ

XT, DR, CBR

רוצים, בדיקה, קנית

KODA

הכל על אופנועים

DR-350-93

TSX-250-89

600F-89

DUKE-150-95

DUKE-125-93

SKIPER-150-94

93,94

SUZUKI PIAGGIO

KWANG-YANG

עד 50 סמ"ק

משאיות

עד 250 סמ"ק ומעלה

מכירות ושירותים

הודעה

חברת "עידן" מערכות כבלים ישראל בע"מ

מודיעה בזאת

על העלאת דמי המנוי החודשי ל-106.6 ש"ח

באזורי הזיכיון:

רחובות, מישור עכו ובאר-שבע.

פקודון בזיון מנוי בקשתו עכו, מיתרכן ל-220 שיח

1995 חגים הנחות אוקטובר

דמי חיבור מנויים חדשים ופקודון

בגין ממיר - בלא שינוי

הנהלת החברה

"עידן" מערכות כבלים ישראל בע"מ

בתי אבות

מועדון כושר

אבזרים

מציעים למכירה

הכרויות

לראשונה בישראל!!

"כלל פורום" יוקרתי

לפנויים-פנויות

03-5252127, 03-5252108

02-245041

03-6396640

הזמן למצוא אהבה אמיתית

הכרויות אישיות

ברמה אחרת

שתגביל אתכם לאהבה אמיתית לכל החיים.

סיגל הדרך הקלאסית להכרויות

חייגו עכשיו!!!

והצצות של סיגל יהיה לשרתכם בכל עת

Club Ocean

"CLUB OCEAN"

24-39

052-464400, 09-447684

לי-אורה

שידוכים

09-344813

שידוכי "יחדיו"

הודעה חשובה לפנויים ופנויות

איכותיים

מהפכה!!!

האזן/י עכשיו למידע-

השיטה השוויצרית

הכרויות לפנויים/ות איכותיים

בהתאמה עצמית מהטלפון

בביתך... גם לדתיים

177-022-7585

24 שעות

"קשר"

69 ש"ח בלבד!

למודעות 8 מילים במדור חיות בית

052-570158

המעוניינים לפרסם

מודעות מסחריות

בנושא הכרויות

יפנו ברונית

03-6382020

1.80 רוחב 29

25 רוחה עד

03-6722433

מחשבים

HP הגיעו מדפסות

DeskJet 540

ב-5 תשלומים ע"ס 250 ש"ח כ"א

(ללא מע"מ)

HEWLETT PACKARD

א.ג'י-נון

קומפיוטרס

03-6701685

02-6522990

אין עוד עסקה כזאת

INTEL PENTIUM 90

8 מגה זיכרון מטמון

(INTEL)

(SONY) 1.44

(W.D) דיסק 850 מגה

(ACER) 0.28 S.V.G.A מסך

P.C.I כרטיס מסך

מקלדת + עכבר + משטח

מודם - פקס 14400

4990 ש"ח כולל מע"מ

שבתאי מחשבים

3200 - 486 DX-2 - 66

3200 - 486 DX-4-100

5475 - 586-90 - 8 - MB

כונן 4 MB 1.44 דיסק קשיח

0.28 SVGA מסך 540 MB

מדפסות, ציוד היקפי, השבחת מחשבים

די-איי-אס מחשבים

גמר תחימה טובה

3,495 ש"ח

1,560 ש"ח

305 ש"ח

760 ש"ח

210 ש"ח

03-5362758; 03-6475613

03-6470807

מערכת מחשב

PACKARD BELL

486DX4-100MHZ

גרנד-אדוונס

"DEAL" PENTIUM-PCI

(INTEL)

1.44 ,8MB

0.28 S.VGA

PC DOS 6.3

6,199

03-6962105

מה זה אומר?

WINDOWS ,WORD 6 ,EXCEL 5

Roland

סוף סוף הגיעה

XP-50

050-286316

03-9333294

דודי שמש

מ.א.י. אנרגיה

אזעקה

חיות בית

בית ונוף

תכשירי שלמון ושרות

מקררים

שרותי ליווי

שרותי ליווי לישראל

03-6818480

מבחר אירופאיות וישראליות

למיה

03-5468810

03-5273731

קורין

03-6991970

יפיפיות באוירה נעימה

050-315248

050-308276

050-362927

G.T.P

NIKI

050-356 211

050-518279

03-9318857

בכר

studios

هكذا من الأصل

DOLLAR RENT A CAR

יורודולר שווה כל דולר

מבצע חג ביורודולר

פיאט אונו פייר+מזגן 94'	32,000 ש"ח
פיאט טיפו 1.6 ה.ג 94'	41,900 ש"ח
פיאט טמפרה 1.6 ה.ג מזגן מקורי 94	45,000 ש"ח
טמפרה 2.0 אוט' 94'	55,000 ש"ח
פיאט טיפו 2.0 אוט' 94	53,000 ש"ח
לנציה תמה LS 2.0 אוט' מיוחדת 94	89,400 ש"ח
רנו אקספרס קומבי 94	47,900 ש"ח
פיאט דוקאטו לנוסעים מפואר 94'	61,900 ש"ח
סובארו סנדר+ ארגז וספסלים 94'	47,500 ש"ח

המחירים במזומן עד גמר המלאי אפשרות תשלום באמצעות ישראכרט, ויזה, קרדיט המחירים כוללים מע"מ

מרכז מכירות ארצי: רח' מבצע קדש 64 בני ברק טל. 03-5781616

חיפה: ההסתדרות 31 טל 04-421422

Budget

מבצע

פיז'ו 306 XN 1.4, ידני '94 + מזגן

49,400 ש"ח

אפשרות לתשלומים נוחים ללא הצמדה. אשראי עד 90% מערך הרכב (כפוף לאישור)

אחריות לשנה או 20,000 ק"מ

Europcar inter rent

הכי כדאי לקנות!

הכי כדאי עכשיו!

דגמי 93' ו-94' מסחריות ופרטיות במצב מעולה

סיאט איביזה, סיאט קורדובה, סיאט טולדו, גולף, פאסאט, אודי, סוזוקי סוויפט, טרנספורטרים, טנדרים סובארו.

אחריות ל-6 חודשים או 10,000 ק"מ

אפשרות למימון במסגר מסלולים

פנקס שמריהו: 03-6189150 ● חיפה: 04-517842 ● רכב עיזוקו: 06-384585 ● 06-724191 ● נהריה: 04-9826005 ● נצרת: 06-572050 ● נתניה: 09-826701 ● אילת: 07-374014/5 ● באר שבע: 07-275353

מקבוצת צ'מפיון מוטורס

סובארו פ"ת

עמל 2, (ק. אריה) פ"ת

טל. 03-9234978

03-9241308

ממשיכים במבצע

* טיפול 5000 44 ש"ח
* טיפול 10,000 155 ש"ח
* צריכה משופצת 185 ש"ח
* קלאץ' יפני קומפלט 475 ש"ח
* טיפול מיצובישי 220 ש"ח
* צריכה מיצובישי 165 ש"ח

לא כולל מע"מ

פרס!

200 ש"ח

למוצא מכונית גנובה

חבי גלגלים

מוקד ארצי

03-6390111

שותף/ה

מבצע!!! 69 ש"ח בלבד! למודעת 8 מילים במדור שותף/ה

עסקים

עסקים כללי

מעוניינים בקונים להסעת עובדים ותלמידים
אילן 052-542831, 03-9336231

שותף פעיל למפעל: הרכבות אלקטרוניות
טלפקס: 08-408332
ת.ד. 644 ב. ציונה

משכנתא זולה תוך 3 ימים
03-6135580/1/2

משרד מדידות ותיק ומנוסה מחפש כשותף משרד מדידות קיים להתמזגות
ת.ד. 20535, ת"א

יעוץ ורישום קבלן רשום
03-5661063
מקוה ישראל 24 ת"א

שורצמן
קרן לפיתוח עסקים
משקיעים עבורך
מ- 100,000 ש"ח עד 2,000,000 ש"ח
03-5253733

אולמות השכרה

חנויות השכרה

מחסנים

מחסנים השכרה

משרדים השכרה

עסקים מכירה

בניה

איטום ושיקום מבנים

איטום ושיקום מבנים
מ.מ. מומחים ויועצים לאיטום ושימור מבנים
ייעוץ הנדסי בתחום איטום ושיקום מבנים
03-6314884 טל' 03-6311919 טלפקס
050-288620 פלאפון

להשכרה חנות במרכז ראשון
03-5627890

אנשים ועסקים המתמחים ב:
דיפות וסיוד בבית
איטום קירות
איטום ביריעות ביטומניות
שיקום בהזרקות
03-5711213
050-252371

מרכז ת"א
בלב אזור התעשיה ברעננה
להשכרה
משרדים מפוארים מ-90 מ"ר עד 240 מ"ר
שטח לתצוגה 90 מ"ר
03-5619966
יואי לבנבך 050-291228

מבני תעשיה השכרה

מגרשים

בתי-מלאכה

אודים סלע
03-6473271
03-494936
09-563245

בעלי עסקים ואנשים פרטיים
מוטי הובלות לשירותכם!
050-271170 טל.
(24 שעות)

09-7718599
מגרשים חקלאיים פרטיים להשקעה
החל מ- 17,000 $

מכוניות

אלדן
ELDAN
02-252151-3 ירושלים
03-6392220 ת"א
04-418761 חיפה
08-468376 רחובות
03-5654545 אשקלון
07-722724 באר שבע

הכי כדאי לקנות אלדן

AutoRent
מרכז מכירות אוטו רנט
050-298981, 03-370777 דרך פ"ת 62 ת"א
המחירים למכירה במזומן אפשרות לאשראי

שגב ליסינג
דרך פ"ת 80, ת"א
מימון וליסינג לשכירים ולעצמאים
177-022-5546

מוסך א.ד. יפו בע"מ
למכירה

שרביט
03-5628182
ליסינג

אזור

אזורי חן

אופל

אלפא רומאו

אמריקאיות

אוטוביאנקי

ב.מ.וו.

ג'יפים

הונדה

דופלקס 5 חדרים
עם מרפסת שמש ענקית

זו ההזדמנות שלך לעלות ברמת החיים לדירת דופלקס פנטהאוז בעלת 5 חדרים ב-2 מפלסים, מרפסת שמש ענקית, סלון רחב ידיים, וגימור מעולה.

התקשר עוד היום כי עוד מעט גם זה לא ישאר.

לב הפארק רעננה
CENTRAL PARK RA'ANANA
רח' אחוזה 100, רעננה טל. 09-444090

פרוייקט
פנינת הנשיא
בכפר-סבא

נותרו 3 בלבד!

4 חדרים כ-160 מ"ר $198,000
5 חדרים כ-170 מ"ר $210,000
פנטהאוז כ-450 מ"ר-מחיר מפתיע!

רמת בניה גבוהה, מרפסות שמש, ריצוף קרמיקה, הכנה למזגן ועוד.

משרד מכירות: ויצמן 188 כפר סבא
09-979979
הקבלן: קשר בנין השרון בע"מ
מקבוצת פוגץ ובניו בע"מ

מרבוי ושקמה!!
בן 5 + חצר, יפהפיה, "אנגלו סכסון" $320,000
09-441521

בבנין קטן
4 חדרים, מקום שקט + חניה. 09-902276

גבוה מעל כולם
פנטהאוז
PENTHOUSE
תפיסה חדשה של יוקרה

דירות גן 5.4 חדרים
דירות 6.5.4 חדרים + מרפסות
דירות גג 7.6 חדרים

משרד מכירות בלעדי "פנטהאוז" אחוזה 179 רעננה
09-7718599

"אבנרון"
בוקפת 3.5 מושקעת
6 דיירים, פוטנציאלית
רק $ 180,000
09-7740692

למהירי החלטה!!!
בבביה קוטג' דו-משפחתי 6 חדרים
תכנון פנימי גמיש
רק $436,000
יניב נכסים
09-7712828
09-7741188

ישרא האוז
09-901901

ברעננה!!! בלעדי!
דירת 5 ח'+מרפ' שמש
141 מ"ר+חניה ומחסן
ברח' הולנדי!!
$310,000
09-985585

חדרים 3-3.5

חדרים 2-2.5

חדרים 1-1.5

בת - ים

דירות בשכ"ח

שכ"ח תל-אביב

שכ"ח גוש דן

שכ"ח חולון ובת-ים

שכ"ח שכונות צפוניות-ת"א

שכ"ח ראשון לציון רחובות ונס-ציונה

שכ"ח השרון

שכ"ח נתניה חדרה

דירות מרוהטות

מרוהטות תל-אביב

מרוהטות גוש-דן

מרוהטות השרון

מרוהטות חולון בת-ים

דירות בדמ"פ

שכ"ח שכונות דרומיות-ת"א

שכ"ח פתח תקוה

4 חדרים ויותר

חולון

נתניה חדרה

ראשל"צ נס ציונה רחובות

כפר סבא

מבצע!!!
69 ש"ח בלבד!
למודעת 8 מילים במדור שותף/ה

פרויקט
גני הפקולטה
רחובות

קוטג'ים דו-משפחתיים בני 2 או 3 מפלסים על מגרשים של כ-300 מ"ר

סטנדרט בניה גבוה ואיכותי
★ רחובות הולנדיים ★ מפרט טכני עשיר
★ חניה מקורה ★ פיתוח סביבתי מלא
ליווי פיננסי בנקאי

משרד מכירות: רח' קק"ל 31, רחובות
טל. 08-466229, 08-467720

אופק
שעות הפתיחה: 10.00-18.00

משקיעה לניהון!!
5 + גג + מעלית חצייה!!
03-6200450 $750,000

קבלנים מציעים

בבסר-סבא
באזור מעולה: פנטהאוז בבניה, מרווח, בתכנון מיוחד + מפרט עשיר "אנגלו סכסון" 09-441521

משרד תיווך ממוחשב ומסודר ברמת-גן מעוניין לשווק פרוייקטים בגוש-דן.
03-6135863, 03-5751075

רישום קבלנים

בגבעתיים ור"ג
מבחר דירות גג חדשות, מיידיות, "תיווך הבורסה" 03-5730336

תל אביב

4 חדרים ויותר

דירות גג
יפהפיה, נוף לים, 150 מ"ר, "גב נכסים" $420,000
03-5224685

פנטהאוז
ודירות גג להשכרה

לוח העיר
כללי פרסום
קבלת מודעות בימים א', ג', ד'
בין השעות 8.00-22.00
* ביום ב' קבלת מודעות 8:00-19:00
* ביום ה' קבלת מודעות 8.00-18.15
* יום ו' קבלת מודעות 8:00-17.00
(מינימום 8 מילים למודעה)
תנאי הפרסום בלוח העיר
* תיקונים למודעות יתקבלו עד השעה 16:00 בלבד
הזמנת המודעה כפופה לתנאי פרסום שלהלן ולהתחייבות המזמין לשלם תמורת הפרסום כמפורט במחירון בעת הזמנת הפרסום. אי פרסום מודעה במיקום שנקבע, או שהוזמן מראש, אינו מהווה עילה לאי-תשלום ואין בכך לפטור את המזמין מהתחייבותו כלפי "הלוח הארצי".
אין אפשרות לשנות את תוכן המודעה לאחר תחילת הפרסום.
"הלוח הארצי" יפרסם המודעה במועד ו/או במקום שהוזמן אם לא יהיו סיבה ו/או גורם שימנעו זאת.
מזמין הפרסום אחראי באופן בלעדי ומוחלט לתוכן הפרסום.
ל"לוח הארצי" הזכות לסרב לפרסם מודעה או חלק ממנה.
* מודעות המתפרסמות ב"לוח העיר" מתפרסמות חלקן או כולן ב-L.O.L מערכות תקשוב ללא חיוב נוסף.

בנין ודיור
לרציניים בלבד!!
קוטג' 6 חדרים+מרתף 250/300 מ"ר, איזור שקט ויוקרתי, לאחר שיפוץ כללי.
רק $445,000
09-7718892

צמרת נדל"ן
נכסים והשקעות
רח' אוסטרובסקי 11
רעננה
09-422930 רב קו
● 3 ק"ב, משקפת ביותר, ממוגנת + חניה, $184,000
● 4 ק"ב, חזית רחוב ללא מוצא, משקפת, $234,000
● 5 + מרפסת פתוחה, חזית לקטלים, רחוב הולנדי $270,000

פנטהאוז
PENTHOUSE
ברעננה!
פנטהאוז חדש מפואר ביותר
מוצ"ב מרכה, ריצוף שיש 2 מרפסות
+מחסן+חניה כפולה מיידית
רק $399,000
09-771-8599

צמרת נדל"ן
בלעדי!! מציאה!!
דירת גג 4+1
מושקעת ביותר, חזית+מעלית+חניה מקורה
רק $299,000
09-422930

בר ליאור
נכסים והשקעות
5.5 חדרים, מושקעת +מעלית, מיקום שקט
4 כיווני אויר.
09-916336

אנגלו - סכסון
רעננה אחוזה 141
09-454133
● דירת גן עקית בלב הפארק, 4, יפיפיה שקטה + מוסך, חניה, $295,000
● ברחובנ 4, ק"א + מעלית, מושקעת ביותר, $240,000
● בלעדי! במכבי כ- 3.5 עקית, ש"ב, ק"ב, כלי, חזית, $199,000
● 5 + מרפסת שמש, במקום טוב, ק"ב, חזית, מעלית, $275,000

בנין ודיור
בלעדי!!
במיקום הטוב ביותר!!!
260/350 מ"ר, מושקע ביותר, ברחוב הולנדי מהמם
רק-$605,000
09-7718892

חיש-דר
ברעננה!! בלעדי!
פנטהאוז בהזדמנות!
5 דירים, נוף פתוח 125 מ"ר +80 מ"ר מרפ' 100 מ"ר גג
$289,000
09-983585

"מודיעי חברה לבנין בע"מ
מציעה בבנין מפואר, דירת 4 + מרפסת שמש, דירות פנטהאוז מפוארות. הבנין ברחוב הולנדי ללא מוצא 09-919192

בנין ודיור
בלעדי!!
חפלקס 5 חדרים
160 מ"ר + 50 מ"ר מרפסות
רחוב הולנדי. נוף
ואפשרות ליחידה נפרדת
חייב להמכר
$320,000
09-7718892

"אבנרון"
בחפץ חיים
2.5 חד' פינתית
וחמודה+בניה
09-7740692

סקאי SKY
★ משרד 30 מ"ר באחוזה, במיקום טוב+חניה.
★ בלב הפארק קוטג' מפואר פינוי שנה למהירי החלטה.
09-7714073

חיש-דר
ברעננה!! בלעדי!
בהזדמנות מדירה!
קוטג' 5 ח' 300 מ"ר
מושקע יפה ושקט+מיזוג!
רק $414,000
09-983585

בית אנגלו-סכסון
רעננה 09-454133
בלעדי!
בלב הפארק 3.5
יפהפיה, תכנון מודרני, מסבה, מעלית, שקטה
רק $212,000

בר ליאור
נכסים והשקעות
3 חדרים ענקית.
קומה ב' במיקום מרכזי
רק $185,000
09-916336

בנין ודיור
אחוזה 198 רעננה מרכז
טלן טל: 09-7718892
● לרציניים! 4 + מרפסת שמש, 130 מ"ר, מושקעת, $270,000
● בלעדי! דופלקס 5, 150 מ"ר + מרפסת שמש, יפיפיה, $320,000
● 5, מהממת חדשה מיזוג חניה ומחסן + מ.שמש, $335,000

בר ליאור
נכסים והשקעות
קוטג' מפואר 250/270
כולל מרתף!!
+כניסה נפרדת.
רק $495,000
09-916336

4 חדרים ויותר

פנטהאוז
PENTHOUSE
במערב רעננה!
קוטג' מפואר ביותר
+מרתף+גינה מסופתת
$650,000
09-771-8599

דני
דירות
חייבת להימכר !!!
דירת 4 חדרים
קומה א' במיקום מרכזי ושקט. רק $189,000
09-917958

"ישראהאוז"
תיווך נכסים והשקעות בע"מ
אחוזה 73 פ. ביאליק
רעננה (חבר' מד"ן)
09-901901
● 3 ק"ב, משקעת ביותר, במערב - העיר, רק $128,000
● 4 ק"ב + מעלית, ש"ב + חניה, רק $208,000 בלעדי!
● 5 במרכז העיר, שקט 150 מ"ר, ק"א, ש"ע, רק $223,000

בלב-הפארק!!!
דירת גן מקסימה 4 + ממ"ד, מטבח מושקע, גינה מטופחת, $293,000
"יניב-נכסים"
09-7741188, 09-7712828

"אבנרון"
ברעננה
3 חדרים
יפה ומושקעת
רק $130,000
09-7740692

דובדבן השחר
באזור היוקרתי של רעננה
קוטג' גן
5 חדרים+גינה 150 מ"ר +חניה+מחסן
$379,000
פנטהאוז-דופלקס
6-5 חדרים+מרפסת 60 מ"ר +2 חניות+מחסן
$455,000
יניב נכסים
09-7712828
09-7741188

בנין ודיור
אחוזה 198 רעננה מרכז
טלן טל: 09-7718892
● הוד מפעיות קוטג' 6, 175/240, שקט ומסודר $409,000
● הדמפנהם קוטג' טורי 5.5 לאחר שיפוץ יוקרתי $325,000, 180/220
● מרכזית ושקטה, מיקום מעולה, 4, 140 מ"ר + חניה, $219,000

ברעננה
4.5 מרכזית ומרווחת 137 מ"ר, $239,000 "תיווך רעננה" 09-904042

09-425959
"2000 - תיווך" $260,000
ק"א + מעלית, חניה
עקית 6

חיש-דר
09-983585

לוח העיר
03-638-20-20

צמרת נדל"ן
בלעדי!!
קוטג' 6 חדרים
בתכנון מיוחד
רק $327,000
יניב נכסים
09-7712828
09-7741188

"אבנרון"
דירות גן ויוקרה
09-7740692
$232,000

נוה-שרת, דירת 4 חדרים, $199,000
09-425959
פנטהאוז

לוח העיר

הלוח של אזור המרכז

הארץ | צומת השרון | העיר | שתי ערים | ערים | מלאבס

נדל"ן

סדר המדורים בלוח:
1 נדל"ן
2 עסקים
3 מכוניות
4 מכירות
5 שירותים
ה. עבודה

דירות למכירה

לידיעת המפרסמים בלוח העיר

בתקופת החגים יחולו השינויים הבאים בפרסום הלוח:

* בשבוע שבו חל ערב ראש השנה יתפרסם הלוח רק ביום ו' 29.9. מודעות ליום ג' יתפרסמו בשבוע לאחר מכן.
* בשבוע שבו חל ערב חג הסוכות יתפרסם הלוח ביום ד' 11.10 במקום ביום ג' כרגיל.
* בשבוע שבו חל חג שמחת תורה יתפרסם הלוח ביום ד' 18.10 במקום ביום ג'.

בימי ו' בכל התקופה יתפרסם הלוח כרגיל.

בברכה,

הנהלת הלוח

בקיסריה קוטג'!! לנופש/מגורים, 150/250, קרוב לים $330,000 06-363261, 050-231725

חדש בתל-מונד: במקום הכי גבוה, "סביוני השרון" פרויקט קוטג'ים דו-משפחתיים, 175/330 מ"ר, "אנגלו סכסון" 052-580980, 09-962420

בקיסריה, קוטג' חדש, אפשרות לקליניקה, שקט, "איגור הבר'ל" 912661151 09-987877

בקריית-אונו 300/400 מ"ר, בני היצב, "סביונסוף" 03-5339703

בהרצליה הצעירה

נאות נורדיה - 270 קוטג'ים על קרקע פרטית (טאבו)

שבא' וב' נמכרו ואוכלסו. שבג' נמכר. שבד' האחרון נותרו 26 קוטג'ים למכירה

כפר יוקרה

פרוייקט יוקרתי הממוקם בצמוד למושב הוותיק נורדיה בלב אזור שקט ירוק ומטופח. נמצא בקרבה למרכזי קניות, בילוי ותרבות במוניה (בסמיכות לרכבת הפרברים). לפרוייקט אופי כפרי המקנה לו איכות חיים ותנאים אידיאליים לגידול ילדים.

המיוחד בו: אופי כפרי אמיתי איכות חיים ברמה אחרת, חינוך, תרבות וספורט המשתלבים בחיי כפר ובלב אזור עירוני גדול.

נאות נורדיה: הבתים מעוצבים בצורה יוצאת דופן, ע"י האדריכל יוסי טל. בחירה מתוך 5 טיפוסי בתים הנבנים בסטנדרט בניה גבוה. על מגרשים בגודל של 324 מ"ר ועד 445 מ"ר.

שיטת רכישה מיוחדת הנותנת לקונה בטחון מלא לכספו!

- ✔ הכי קרוב לכל מקום.
- ✔ רחובות הולנדיים.
- ✔ שטחים ירוקים נרחבים.
- ✔ מפרט טכני עשיר.
- ✔ תשתית מודרנית.
- ✔ מרחק גדול בין הבתים.
- ✔ אפשרות לשינויים פנימיים בייעוץ האדריכל - ללא תשלום.

★ משפחות המצטרפות לפרוייקט תעבורנה ועדת קבלה.

חברת "בוני נורד"ה" בע"מ משרד מכירות - באתר 09-829997/8

פתוח א'-ה' בשעות: 13:00-9:00, 19:00-16:00, יום ו' בשעות: 13:00-9:00

209 שקל
מבצע!!
למודעת 8 מילים
(4 ימי ו' + יום ג' אחד)
638-20-20
לוח העיר

מבצע!!!
69 ש"ח בלבד!
למודעת 8 מילים
במדור שותף/ה

הרצליה - פרוייקט הגבעה

קוטג'ים על מגרשים של 250 מ"ר

קרית-קטנים למכירה

שוהם מגרש + שלד

בבאר-יעקב מגרשים

במרכז תל-אביב למכירה בניין

$1,350,000

קשרי נדל"ן טל: 09-429081

052-501819, 050-303700

קרנות גמישות

קרנות מניות

קרנות אג"ח מדינה

קרנות אג"ח מדינה / המשך

קרנות אג"ח

קרנות מט"ח

קרנות מעורבות

* * כל שטיית התקן גבוהה יותר, כך הסיכון בקרן גבוה יותר. הנתונים על סמך 12 החודשים האחרונים.   * * * מעודכן ל-31.8.95   *קרנות שהוקמו בשנת 1995

מקרא לסוגי קרנות הנאמנות

אכל	אג"ח כללי	גמש	גמישות	חמט	חו"ל-מט"ח	כרמ	כר"מ	מעד	מעורבות	נפמ	נפט ומחצבים	תחק	תושבי חוץ
אמד	אג"ח מדינה	המר	אג"ח להמרה	חמנ	חו"ל-מניות	מכל	מניות כללי	מקב	מקבילה	פננ	פיננסים	תעש	תעשייה
אמצ	אמצעיות	חבר	קונצרניות	חות	אחרות	מטק	מט"ח מקומי	משת	משתנים	צמח	צמיחה	תקש	תקשורת
אחר	ללא סיווג	חכל	חו"ל-כללי	ישר	ישראליות בחו"ל	מעי	מעו"ף	נדל	נדל"ן	קצר	אג"ח קצרות		

המרכז הישראלי לניהול
בית-הספר למנהלים

קורס
ניהול פרוייקטים
למהנדסים ולמנהלים

הקורס מיועד:
למנהלים ולמהנדסים המופקדים על תכנון פרוייקטים מורכבים בארגוניהם, או לפי שמיועד לתפקידים אלו

מבנה הקורס:
הקורס בנוי משתי חטיבות:
* חטיבה עיונית בת 130 שעות
* חטיבה יישומית בת 40 שעות.

מועד פתיחה: 12.11.95
כ-4 חודשי לימוד בימי א' בשבוע
מלון רמת-אביב, ת"א

נושאי הלימוד:
● סימולציית ניהול ● לימוד ריקע ● יסודות ניהול משימות ● יסום פרויקטים ● מבנה ארגוני של פרויקט ● קשרי חוץ - סביבה טכניקות וכלים לתכנון הפרויקט לבקרה ולביצוע ● סדנה מעשית: MS-PROJECT

פרטים והרשמה:
ביה"ס למנהלים - טל 03-6995134, פקס 03-6995207
המרכז הישראלי לניהול - טל 03-6957202, פקס 03-6953104

המרכז הישראלי לניהול
בית-הספר למנהלים

קורס מתקדם
למנהלי כספים
וחשבים

תכנית הלימודים בנויה על שלוש מתכונות עיקריות והן:
● נושאים מקצועיים
● ארגון ומיומנויות ניהול
● נושאים אינטגרטיביים

מנהל אקדמי: דר' יאיר אינגבר

קורס יחודי
בן 300 שעות לימוד בימי שני בשבוע במשך כשנה החל מ-6.11.95 נמשך שנה אקדמית בתל-אביב

פרטים והרשמה:
ביה"ס למנהלים - טל 03-6995134 פקס 03-6995207
המרכז הישראלי לניהול - טל 03-6957202, פקס 03-6953104

אג"ח ממשלתיות
ריבית משתנה - גילון

אג"ח ממשלתיות
גליל

אג"ח ממשלתיות
גליל משתנה, שגיא, גבע, כפיר

אג"ח קונצרניות
צמודות מדד

אג"ח קונצרניות
צמודות מט"ח

אג"ח קונצרניות
נסחרות מט"ח - ריבית קבועה

אג"ח קונצרניות
נסחרות מט"ח - ריבית משתנה

אג"ח קונצרניות
צמודות לדולר

אג"ח קונצרניות
צמודות דולר או מדד

אג"ח ממשלתיות
צמוד דולר - ריבית משתנה - גלבוע

6471 גלבוע	207.6	-1.4	-1.6	--	--	3.0
6472 גלבוע	203.7	+0.2	+0.1	--	--	--
6512 גלבוע	151.7	--	--	--	--	--
6401 גלבוע	130.1	--	--	--	--	--
6513 גלבוע	150.1	+0.3	+0.2	--	--	7.5
6514 גלבוע	150.7	--	--	--	--	--
6515 גלבוע	134.7	-0.9	-0.7	--	--	141.4
6516 גלבוע	125.6	-0.5	-0.4	+3.94	+6.95	77.7

אג"ח קונצרניות
צמודות מדד או סל מטבעות

פועלים הנפקות 9	335.0	--	--	+3.05	+4.98	--
פועלים הנפקות 10	349.0	--	--	+2.64	+5.01	--
פועלים הנפקות 14	347.0	--	--	+2.66	+5.07	--
לאומי מימון 161	384.0	--	--	+2.23	+5.05	--
לאומי מימון 164	331.0	--	--	+2.79	+5.04	--

פועלים הנפקות 15	321.0	--	--	+2.52	+5.84	--
פועלים הנפקות 16	323.0	--	--	+2.59	+4.59	315.2
פועלים הנפקות 17	313.0	--	--	+2.79	+4.71	--
פועלים הנפקות 18	272.0	--	--	+2.62	+4.59	--
פועלים הנפקות 19	167.1	--	--	+3.95	+4.66	246.4
1	140.0	--	--	+11.22	+14.40	7.0
1	112.9	--	--	+6.30	+7.68	--

תוצאות המסחר באופציות מעו"ף אתמול

שם האופציה	שער בסיס	שער קובע	שינוי באחוזים	מחיר נמוך	מחיר גבוה	מספר עסקאות	תמורה בשקלים	פוזיציות פתוחות	שווי b&s	סטיית תקן גלומה	הפרש מ-b&s	DELTA	THETA	VEGA
C 001 SEP	20714	20500	-1.03	20500	20600	92	1886680	1469	20468	—	0.2%	100.0	-0.0%	—
C 110 SEP	9973	9973	—	—	—	—	—	114	9572	—	4.2%	100.0	-3.9%	0.0%
C 160 SEP	4760	4760	—	—	—	—	—	1119	4574	—	4.1%	100.0	-5.7%	0.0%
P 160 SEP	7	7	—	—	—	—	—	2864	0	—	—	100.0	-5.7%	0.0%
C 170 SEP	3800	3800	—	—	—	—	—	2456	3574	—	6.3%	100.0	-6.0%	0.0%
P 170 SEP	11	11	—	—	—	—	—	6468	0	—	—	100.0	-6.0%	0.0%
C 180 SEP	2843	2843	—	—	—	—	—	4031	2574	—	10.5%	100.0	-6.4%	0.0%
P 180 SEP	8	8	—	—	—	—	—	12455	0	—	—	100.0	-6.4%	0.0%
C 190 SEP	1883	1580	-12.37	1580	1580	10	15800	7674	1575	—	0.3%	100.0	-6.7%	0.0%
P 190 SEP	6	6	—	—	—	—	—	18983	0	—	—	-0.0	-0.0%	0.0%
C 200 SEP	800	594	-25.75	570	680	352	229470	13815	580	41.0%	2.4%	96.5	-19.3%	0.8%
P 200 SEP	3	2	-33.33	2	2	20	40	21709	4	26.3%	-50.0%	-3.5	-12.2%	0.8%
C 210 SEP	9	4	-55.56	3	5	19	79	22525	15	22.4%	-73.3%	9.8	-28.6%	1.9%
P 210 SEP	216	420	94.44	315	430	1526	523580	16329	439	—	-4.3%	-90.2	-21.2%	1.9%
C 220 SEP	2	2	—	—	—	—	—	19523	0	54.7%	—	0.0	-0.0%	0.0%
P 220 SEP	1220	1405	15.16	1320	1410	69	93390	5158	1424	—	-1.3%	-100.0	7.0%	0.0%
C 230 SEP	4	4	—	—	—	—	—	15015	0	—	—	0.0	0.0%	0.0%
P 230 SEP	2226	2320	4.22	2320	2320	7	16240	1962	2424	—	-4.3%	-100.0	8.1%	0.0%
C 001 NOV	20583	20342	-1.17	20340	20480	223	4555940	964	20470	—	-0.6%	100.0	-0.0%	0.0%
C 120 NOV	9000	9000	—	—	—	—	—	84	8800	—	2.2%	100.0	-4.2%	0.0%
C 170 NOV	4060	3858	-4.98	3840	3900	21	81940	44	3941	—	-2.1%	96.7	-7.2%	6.0%
P 170 NOV	40	40	—	—	—	—	—	537	33	31.1%	21.2%	-3.5	-1.3%	6.0%
C 180 NOV	3100	2875	-7.32	2840	2980	450	1320560	752	3031	—	-5.2%	91.2	-9.0%	13.0%
P 180 NOV	48	45	4.65	42	45	255	11533	3163	104	24.6%	-56.7%	-8.8	-2.7%	13.0%
C 190 NOV	2140	1956	-8.6	1950	2080	662	1329860	2948	2208	12.6%	-11.4%	81.6	-10.9%	21.7%
P 190 NOV	87	85	-3.3	80	94	1522	133814	8580	260	20.6%	-67.3%	-18.4	-4.9%	21.7%
C 200 NOV	1270	1108	-12.76	1100	1220	1634	1881680	6150	1510	15.0%	-26.6%	67.9	-12.1%	29.1%
P 200 NOV	201	235	16.92	230	255	3584	855935	13723	543	18.6%	-56.7%	-32.1	-5.1%	29.1%
C 210 NOV	584	490	-16.1	480	550	4356	2241115	16068	966	15.8%	-49.3%	52.2	-12.0%	32.4%
P 210 NOV	505	583	15.45	540	600	3045	1730830	12835	978	17.8%	-40.4%	-47.8	-4.7%	32.4%
C 220 NOV	203	185	-8.87	180	195	4723	882340	21882	577	16.4%	-67.9%	36.8	-10.5%	30.6%
P 220 NOV	1082	1250	15.53	1130	1260	1023	1228510	5732	1569	19.1%	-20.3%	-63.2	-2.9%	30.6%
C 230 NOV	87	84	-3.45	77	85	2842	228455	16435	322	18.0%	-73.9%	25.6	-8.2%	25.1%
P 230 NOV	1920	2120	10.42	2000	2120	238	491960	2857	2294	22.4%	-7.6%	-76.2	-0.3%	25.1%
C 001 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	20472	—	—	100.0	-0.0%	0.0%
C 120 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	9068	—	—	100.0	-4.1%	0.1%
C 190 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	2827	—	—	78.6	-9.0%	34.3%
P 190 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	468	—	—	-21.4	-2.6%	34.3%
C 200 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	2174	—	—	69.0	-9.5%	41.6%
P 200 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	774	—	—	-31.0	-2.7%	41.6%
C 210 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	1627	—	—	58.4	-9.4%	46.0%
P 210 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	1185	—	—	-41.6	-2.3%	46.0%
C 220 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	1184	—	—	47.7	-8.9%	47.0%
P 220 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	1781	—	—	-52.3	-1.5%	47.0%
C 230 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	839	—	—	37.6	-8.0%	44.7%
P 230 JAN	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—	—	2314	—	—	-62.4	-2.0%	44.7%

מדד מעו"ף: 205.68 סטיית תקן: 30.00% שער ריבית: 13.80%

תוצאות המסחר באופציות על שער הדולר אתמול

שם האופציה	שער בסיס	מחיר קובע	שינוי ב-%	מחיר נמוך	מחיר גבוה	תמורה בשקלים	פוזיציות פתוחות
sC 240 OKT	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 290 OKT	1580	1580	—	—	—	—	60
sP 290 OKT	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 295 OKT	1380	1380	—	—	—	—	1315
sP 295 OKT	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 300 OKT	630	307	-51.27	300	310	4910	1503
sP 300 OKT	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 305 OKT	210	114	-45.71	110	140	2875	1665
sP 305 OKT	180	260	44.44	260	260	780	57
sC 310 OKT	75	75	—	—	—	—	1358
sP 310 OKT	290	290	—	—	—	—	212
sC 240 DEC	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 290 DEC	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sP 290 DEC	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 295 DEC	1690	1630	—	—	—	—	256
sP 295 DEC	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 300 DEC	1200	1200	—	—	—	—	522
sP 300 DEC	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 305 DEC	559	450	-19.5	450	500	13980	658
sP 305 DEC	181	181	—	—	—	—	20
sC 310 DEC	290	250	-13.79	250	250	4250	415
sP 310 DEC	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 240 FEB	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 300 FEB	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sP 300 FEB	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 305 FEB	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sP 305 FEB	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 310 FEB	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sP 310 FEB	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—
sC 315 FEB	מנקבע	מנקבע	—	—	—	—	—

מפעולות המרכז הישראלי לניהול
בחודש אוקטובר 1995 (לאחר החגים)

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי
המרכז הישראלי לניהול	16	17 כג — השתלמות מודולרית למנהלים: מצוינות במנהיגות - כיצד גורמים לה לקרות; בית המייל, ת"א	18 כד — השתלמות: תכנון, תקצוב ובקרה; מלון הולידיי אין קראון פלזה, ת"א	19 כה — מפגש מועדון ידידים וראשי האגודים עם מר גיורא ירון, מנכ"ל אינדיגו; מלון כפר המכביה, ת"א. סדנה: תרבות השפה האנגלית Bridging the Gap; מלון דן, ת"א. סדנה: שיפור הזכרון; מלון דן פנורמה, ת"א
22 כח	23 כט — סמינר: "יישום תקני ISO 9000 בארגון"; מלון הילטון, ת"א. סדנה: ניהול אפקטיבי של מערכות הדרכה; מלון הילטון, ת"א. סדנה: גביית כספים לאנשי שיווק ומכירות; מלון הילטון, ת"א	24 ל — מפגש איגוד מנהלי משאבי אנוש בנושא: פסק הדין "עמית"; מלון כפר המכביה, ת"א. סדנה: ניהול צוות - כיצד לבנות ולנהל צוות; מלון הולידיי אין קראון פלזה, ת"א. סדנה: מימון ובחינת כדאיות השקעות; מלון דן, ת"א	25 א' — ערב עיון: השתתפות ישראל בפארקים תעשייתיים לרשות הפלשתינאית; מלון הולידיי אין קראון פלזה, ת"א. סדנה: מדעי הזמן; מלון שרתון, ת"א. סדנה: ניהול אפקטיבי ואנושי של תהליכי פיטורין; מלון דן, ת"א	26 — קורס השתלמות למבקרים פנימיים; בית הארנות, קרית ענבים. סדנה: הקרב על שירות - לקוחות הלכה למעשה בגישת CCS; מלון הולידיי אין קראון פלזה, ת"א. סדנה: ניהול אפקטיבי של שיחות משוב והערכה; מלון שרתון, ת"א
29 ה — ערב עיון: תיפקוד ראשי החשבון במערכות שוק ההון; מלון הולידיי אין קראון פלזה, ת"א	30 ו — קורס: פיננסים למנכ"לים ולבכירים; מלון רמת אביב, ת"א. קורס: נשים בתפקידי ניהול; מלון שרתון, ת"א. סדנה: איתור, פיענוח ובניית פתרון לירידה במכירות; מלון דן, ת"א	31 ז — הכינוס המקצועי המוביל של מנהלי משאבי אנוש בנושא: מעיצוב המדיניות לביצועה; מלון שרתון, ת"א. קורס: ניהול למנהלות/ות לשכה ועוזרות מנכ"ל; מלון רמת אביב, ת"א; מלון הר הכרמל, חיפה	פרטים והרשמה: טל. 02-234863 ,03-6957202; 07-237914 ,04-523593; פקס. 02-294993 ,03-6963104; 07-295678 ,04-517886	

קורס מתקדם
שיווק בינלאומי
בימי ב'
החל מ-13.11.95
בתל-אביב

חברי הועדה המקצועית:
- מר הרצל אביב, מנכ"ל כח גן • מר אמנון דיק, מנכ"ל השקם בע"מ • מר איתי הלוי, מנהל פיתוח עסקים ותכנון אסטרטגי, מאיסקס תעשיות
- מר שלמה חרובי, משנה לנשיא לפיתוח עסקי, אלביט • מר ראובן רוזנפלד, יו"ר טבע ישראל
- מר עמירם שור, מנכ"ל מ.ל.ל.

המרצים (לפי סדר א"ב):
- פרופ' זוהר בן-אשר • מר שמואל בן-טובים • ד"ר נחמה גנץ • ד"ר נחמה גבע • מר אלחנן הראל • מר ישראל הרץ • ד"ר צבי סמיר • ד"ר דן מילר • מר בני פינסוב • ד"ר זהר פלדבוי • גב' זיוה פתיר • מר עמי קמיר • מר אבי רווה.

מרכז אקדמי: ד"ר צבי גנור.

בין הנושאים:
- פילוח שווקים בינלאומיים ומיצוב
- הערכת פוטנציאל והזדמנויות עסקיות בחו"ל
- מודיעין עסקי, מחקרי שוק ומאגרי מידע
- פרסום וקידום מכירות בחו"ל
- מדיניות המחירה
- שותפויות אסטרטגיות, מיזמים משותפים, זכיינות, רישוי ועוד
- הכנת תכנית כוללת ליצוא
- מודלים איכותיים בהערכות לשווק בינלאומי
- לוגיסטיקה, ניהול ובקרה בסחר בינ"ל
- הסכמי סחר ושיתוף פעולה בינלאומי
- היבטים פורמליים ביצוא ויבוא: מסמכים, מכס ומיסים
- תמחיר ליצוא ויבוא
- שילוח בינלאומי
- חדירה לשווקים שונים בעולם

פרטים והרשמה: טל. 03-6957202, פקס. 03-6953104
המרכז הישראלי לניהול

هكذا من الأصل

מקבילה / המשך

[illegible]

28.9.95 / אופציות

[illegible]

מקרא לאופציות:

שער בסיס: שער המניה אליה ממירים את האופציה.

תוספת מימוש מתואמת: התשלום הנוסף שיש להוסיף בעת מימוש האופציה למניה.

פרמיה למימוש מיידי (ב־%): התוספת באחוזים המשולמת עבור רכישת המניה ע"י מימוש האופציה, בהשוואה לרכישה ישירה של המניה.

מנוף האופציה: בכמה אחוזים ישתנה מחיר האופציה כתוצאה משינוי של אחוז אחד בשער המניה, בהנחה שהפרמיה לא תשתנה.

תשואת איזון שנתית (ב־%): השיעור בו "צריכה" המניה לעלות (או לרדת) עד לפקיעת האופציה, כדי שהמשקיע יהיה אדיש בין רכישה ישירה של המניה לבין רכישה באמצעות רכישת האופציה ומימושה.

שווי קיים B&S: השווי התיאורטי של האופציה לפי נוסחת בלאק ושולס. הנוסחה מתחשבת גם בסטיית התקן של המניה.

שווי בסיסי: השווי התיאורטי של האופציה לפי המודל הבינארי אשר מהוון את תוספת המימוש לפי שער הריבית בשוק.

הערה:

כלל ישראל אופ' 3: החל מ־1.1.95 תוספת המימוש תגדל ב־3%

28.9.95 / אג"ח להמרה

[illegible]

מקרא אג"ח להמרה:

שער בסיס – שער המניה אליה תומר איגרת החוב.

תקופה ממוצעת לפדיון – התקופה הממוצעת (בשנים) לפדיון של איגרת החוב בהתחשב במועדי תשלומי הקרן והריבית.

פרמיית המרה ב־% התוספת באחוזים המשולמת עבור רכישת המניה ע"י המרת האג"ח בהשוואה לרכישה ישירה של המניה.

תשואה שנתית לפדיון (ברוטו/נטו) – התשואה השנתית הממוצעת לפדיון של איגרות החוב בהנחה של אחזקתה עד מועד הפדיון.

הערות:

1. במגדל קווא אג"ח ב' יחס ההמרה החל מ־1.1.96 הינו 2,900%.
2. בפלזגן יחס ההמרה החל מ־18.9.95 הינו 500%.
3. ברנבאד יחס ההמרה החל מ־18.8.97 הינו 6,700%.
4. בכוית ג' יחס ההמרה החל מ־8.2.96 הינו 2,700%.
5. בהתכוף יחס ההמרה החל מ־1.6.96 הינו 385%.
6. בתכם יחס ההמרה החל מ־1.1.97 הינו 10,050%.
7. בנופר יחס ההמרה החל מ־1.1.96 הינו 570%.
8. בים תיכון יחס ההמרה החל מ־28.2.96 הינו 775%.
9. במגם כ' יחס ההמרה החל מ־1.1.96 הינו 900%.
10. במעריב יחס ההמרה החל מ־28.2.96 הינו 2,200%.
11. בכווי מכבי העצ א' יחס ההמרה החל מ־1.1.00 הינו 375%.
12. בביכנסור יחס ההמרה החל מ־31.1.96 הינו 9,425%.
13. בבור ב' יחס ההמרה החל מ־11.12.95 הינו 280%.
14. בבור יחס ההמרה החל מ־1.1.99 הינו 33,000%.

هكذا من الأصل

כר"מ / המשך

[illegible]

מקבילה

[illegible]

בורסה / 28.9.95

משתנים | מר"צ | נתונים

כר"מ

א ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל

אזהרה

מערכת "הארץ" עשה כמיטב יכולתה לרכז ולעבד תוך זמן קצר נתונים לידיעת הקורא. כל שימוש בנתונים המתפרסמים טעון בדיקת אימות, והאלטה על ידי המשתמש תעשה על אחריותו.

מילון מושגים וקיצורים

בטבלת המשתנים: שער קובע – שער קובע בשלב המשתנים. גבוה יומי, נמוך יומי – השער הגבוה והנמוך במהלך יום המסחר, באחוזים לעומת שער הבסיס המוגדר כ-100. חץ עולה – עלייה של 5% או יותר. חץ יורד – ירידה של 5% או יותר. בטבלות המר"ץ והכר"מ: % ביוח – אחוז הביצוע החלקי בשלב המר"ץ, אם נקבע. בעמודה זו מופיעים גם: קן – קונים בלבד. מן – מוכרים בלבד. תבמ – תנודה בלתי מגבלת. המ – הפסקת מסחר. הממ – הפסקת מסחר ממושכת. לנ – לא נסחר. שב – שער בלבד. בכל הטבלאות: גבוה שנתי, נמוך שנתי – השער הגבוה ביותר והנמוך ביותר ב-12 החודשים האחרונים. תשואה חודשית – תשואת נייר הערך מתחילת החודש. תשואה שנתית – תשואת נייר הערך מתחילת השנה. תאריך הדו"ח – תאריך הדו"ח הכספי האחרון שפורסם. מכירות, רווח נקי – במיליוני דולרים, ב-4 הרבעונים האחרונים. הון עצמי, שווי שוק – במיליוני דולרים.

هكذا من الأصل

מדור בכירים

לוח העיר

אי וי אקס ישראל

חברה עתירת ידע מקבוצת קיוסרה יפן אי וי אקס ארה"ב אנו עוסקים בפתוח ייצור ושיווק רכיבי אלקטרוניקה ומוצרים בטכנולוגיה מתקדמת של מיקרואלקטרוניקה וסכבת הקצה. מוצרינו משווקים לחברות מובילות בארה"ב, יפן, אירופה ואסיה. רכיבינו משולבים בדור חדש של מוצרי תקשורת, אלחוטיים, מחשבים מתקדמים אחרים. אנו מציעים בגידול מואץ ומציעים לך תנאי העסקה בעלי אתגר מקצועי ולטווח ארוך.

ד ר ו ש י ם / ו ת

מנהל/ת הנדסת ייצור

דרישות התפקיד:
- תואר שני בהנדסת חומרים/כימיה/פיסיקה.
- נסיון מוכח בניהול הנדסת ייצור (5 שנים לפחות)
- נסיון בתעשיה תהליכית – יתרון
- תפקיד רב אתגר

מנהל/ת רכש

דרישות התפקיד:
- נסיון מוכח ברכש ולוגיסטיקה בתעשיה – עדיפות להייטק
- בעל חוש עיסקי
- כשר ניהול מו"מ
- אנגלית רהוטה

מועמדים מנוסים בעלי שליטה בעברית ואנגלית מתבקשים לשלוח קורות חיים לת.ד. 37185 ירושלים 91371 יענו מועמדים מתאימים בלבד

AVX

סודיות מובטחת

לפרויקט יוקרתי דרוש

תכנת/ת מבריק/ה

לאפליקציה Windows, Mac

עבודה חלקית, שעות גמישות

לפנות בכתב: ת.ד. 53126 ת"א 61531

למפעל פרוייקטים תעשיה וניהול בצ"א דרושים/ות

מהנדסי/ות תעשיה וניהול

נסיון עד 3 שנים בארגון ייצור ומערכות

הנדסאי/ות תעשיה וניהול

ניסיון עד 3 שנים בדרישות שכר עידוד

-תנאים טובים למתאימים-

טל. 04-235044/8

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

מהנדס/ת תהליכים

תאור התפקיד:
פיתוח תהליכים למימוש התקנים אלקטרואופטיים (בעיקר גלאי קרינת IR) איפיון חשמלי ורדיומטרי של גלאים הפעלת ציוד אפיון ממוחשב

הכישורים הדרושים:
בעל/ת תואר שני או שלישי, ידע בתחום אלקטרואופטיקה, התקני מצב מוצק נסיון רב בטכנולוגיה של מוליכים למחצה יכולת לימוד ועבודה עצמאיים.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון לפו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה- 32000

קורן

חברה לניהול פרוייקטים בע"מ

נציגת חב' TRIMCO העולמית בתחום ה-IMAGING

חברתנו הממצאת בתנופת פיתוח מציעה עבודה מעניינת ובעלת אתגרים ואפשרויות קידום על בסיס כישורים אישיים. לעבודה בפרוייקטים בתקציבים באזור תל-אביב

דרוש/ה

תכנת/ת מג"ק

.רצוי נסיון נוסף ב–Visual Basic וב–C

ת.ד. 5802 ק. ביאליק,
טל': 04-719374, פקס: 04-713808
ולציין "עבור תכנת"

ייטב

גיוס, מיון, אבחון והשמת כ"א

לחברה המתמחה בתכנון וייצור לוחות חשמל

- דרושים בדחיפות -

מהנדס חשמל

רצוי בוגר הטכניון (עד גיל 35)
נסיון לא רב בתכנון
ידע באוטוקד-יתרון
אנגלית-ברמה טובה

מנהל פרוייקטים

הנדסאי חשמל בכיר
נסיון במילוי מכרזים
רקע בשיווק ומכירות

ת.ד. 8183 אזוה"ת נתניה דרום
טל. 09-851328/9

למשרד עו"ד המתמחה בתחום האזרחי/ מסחרי

דרוש/ה

עורך/ת-דין

בעל/ת נסיון

לפנות לעו"ד מרים דותן 03-5105666

עיריית רעננה

דרוש/ה

מהנדס/ת הנדסאי/ת חשמל

לתחזוקת מאור ותשתית

המעוניינים יפנו למחלקת משאבי אנוש עיריית רעננה, אחוזה 103 טל: 09-903194 ולא יאוחר מתאריך 23 אוקטובר 1995

החברה למתנ"סים

מרכזים קהילתיים בישראל בע"מ

מרתן - מפעל תרבות ואומנות לנוער

מתאם/ת תוכניות תאטרון במרתן

אחריות לבצוע התוכניות בתחום התאטרון ברמה ארצית ויישובית.

- השכלה בתחום התאטרון.
- נסיון מוכח בניהול צוות, תוכניות ותקציב בתחום התאטרון.
- העבודה בהיקף 50% משרה.

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים למרתן רח' ישי 23 א' ירושלים

על הפניות להגיע עד לתאריך 18/10/95

לחברת מחשבים olivetti

דרוש/ה

טכנאי/ת שרות PC

לאזור חיפה והצפון

- בעל/ת ניסיון ב– DOS ו– WINDOWS
- ידע ב– NOVELL – רצוי

לעבודת שטח אצל לקוחות החברה

לקביעת ראיון טל' 04-418803

מאגרי אנוש

02-234441

למשרה מלאה ומעניינת:

בוגר/ת ביולוגיה לבודוס/ית

שליטה בעברית ובאנגלית

ידע

נציגות הבלעדית של חברת Apple יצרנית המחשוב האישי המתקדם בעולם

אקדמאים/ות צעירים/ות

ירושלים -תל אביב -חיפה

אנחנו מחפשים את אותם מעטים ומעט המסגלים להתמודד בהצלחה עם שיווק הטכנולוגיה של המקינטוש.

אם אתה/ה רואה בשיווק מערכת מתקדמות דוגמת המקינטוש אתגר מקצועי, טכנולוגי וכמובן עסקי והינך:
- בעל כישורים להצגת יתרונות כלליים של טכנולוגיות מתקדמות
- אקדמאי/ת מתחומי הכלכלה, מנהל עסקים או הנדסה
- נסיון בשיווק מוצרים עתירי ידע – יתרון

נא פנה אלינו בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 3413 ר"ג מיקוד 52133 או לפקס. 03-5754115

המועמדים/ות המתאימים יצטרפו לקורס מקצועי ברמה גבוהה

Apple

לחברת לנדסיס (ישראל) בע"מ

דרוש/ה

כימאי/מהנדס כימיה

בתחום המיכשור האנליטי

עדיפות לבעל/ת נסיון בשיווק ובמכירות

רשיון נהיגה הכרחי

נא לפנות לטלפון: 03-5333033

קופת חולים לאומית.

דרושים/ות

רוקחים/ות, מוסמכים/ות

לסניפים:

נתניה:	09-607222
חדרה:	06-325813
אריאל:	03-9366012
קרית-גת:	07-881422
חיפה:	04-624422
ירושלים:	02-254173/4

נא לטלפן למנהלי הסניפים או לרוקח הראשי 03-9222026, 03-9231748

בריאות לכל שירות

למוסד ציבורי בתחום החינוך

דרושים/ות

מנחים/מנחות

בכל חלקי הארץ

* בוגרי תואר ראשון
* ניסיון מוכח בהדרכה/הוראה
* פנויים להקף חצי משרה (לפחות)
* העבודה גם בשעות הערב

נא לפנות בכתובת

לפקס: 03-5160765 לידי ורד

יעדים תעסוקה

למוסד ציבורי גדול
דרושים/ות

רואה חשבון

עם ניסיון מוכח של לפחות 5 שנים בבקורת פנים
עדיפות לבעלי ניסיון בבקורת פנים בארגונים גדולים והחברות בנות

מבקר/ת עו"א מנוסה

השכלה אקדמאית רלוונטית
נסיון מוכח בבקורת עו"א ובקורת תהליכים

תנאים טובים למועמדים/ות המתאימים.

טל' 03-5444608/10 פקס: 03-5444534

לחברת מזון מובילה לסניפיה בירושלים ובמרכז הארץ דרושים/ות

רכזי/ות מערכות מידע

תאור התפקיד: מתאם/ת פעולות מחשוב עבור מערכות PC ומערכות מרכזיות (ORACLE/VAX) בסניפי החברה, רכוז דרישות, הדרכה, תמיכה

למשרד תכנון להנדסת חשמל

דרושים:

1. מהנדס/ת מתכנן/ת מנוסה
2. הנדסאי/ת מתכנן/ת

בעל/ת ידע בשרטוט ממוחשב

3. פקיד/ה

בעל/ת שליטה במחשבים ואירגון משרד

נא לפנות בכתב ל: סמו הנדסת חשמל בע"מ רח' חפץ חיים 18 ת"א 67456

לסניפנו בחיפה דרוש/ה

טכנאי/ת שרות

הכישורים הנדרשים:
- השכלה- טכנאי/ת הנדסאי/ת אלקטרוניקה/מחשבים
- ידע ברשתות CNA, NOVELL
- נסיון בשרות למחשבי PC מדפסות וציוד היקפי
- מגורים באזור חיפה

קורות חיים לת.ד. 24201 ת"א
פקס: 03-6478776

כלל מערכות

מקבוצת כלל מחשבים וטכנולוגיה בע"מ

טכנאי/ת PC

דרישות התפקיד:
* ידע ונסיון בתחום המחשבים האישיים
* ידע ברת"ם
* רשיון נהיגה

כל הפניות תענינה.

כלל מחשבים וטכנולוגיה בע"מ CLAL COMPUTERS & TECHNOLOGY LTD.

לחברה מסחרית במגדל העמק

הנדסאי/ת תעו"נ

להובלת תאום ריצפת ייצור
נסיון של שנה לפחות
אפשרי מהנדס/ת ללא נסיון

קורות חיים לפקס: 06-421318

Ipex

INFORMATION TECHNOLOGY GROUP

לסניף החברה האוסטרלית בארץ

דרושים/ות

טכנאי/ת מחשבי PC'S למפעל ההרכבה

דרישות:
- לפחות שנה אחת ניסיון, בתחום הרכבות מחשבי PC'S
- ידע בסיסי בתוכנות MS-DOS ו-MS-WINDOWS.
- ידע בשפות עברית ואנגלית.

מקום העבודה: בראשון לציון, אזור התעשייה החדש.

נא לשלוח קורות חיים לכתובת:
רח' גוש עציון 13, גבעת שמואל 54030.
או לפקס. 03-5312115

לחברה ארצית לשרותי כ"א

חשב/ת שכר

מנהל/ת חשבונות בכיר/ה

מנהל/ת חשבונות סוג 2

למתאימים/ות משרה קבועה ומיידית ותנאים מצויינים

אושרת 02-242018/9

זמיר

שירותי כח-אדם בע"מ

למוסד ציבורי גדול

עו"ס/ית סוציאלי/ת

בחצי משרה (2 משרות)

1. בקרת אישפוז פסיכיאטרי 2. ליווי צוות רפואי לגיל הרך

02-245515, 248504

יעדים תעסוקה

לחברת הי-טק באזור המרכז
דרושים/ות

הנדסאי/ת אלקטרוניקה מנוסה

לפתוח מוצרים בתחום הטלפוניה
חובה ניסיון בתחום אנלוגי/דיגיטלי ומיקרופרוססורים
עדיפות לבעלי ידע וניסיון באינטגרציה מערכות

טכנאי/ת אלקטרוניקה

לעבודת שטח מגוונת
נדרש ניסיון מוכח בתחום RF ומערכות רחבות פס

מזכירה מנוסה

תנאים טובים למועמדים/ות המתאימים.

טל' 03-5444608/10 פקס 03-5444534

לחברת מחשבים טריפל סי

דרושים/ות

- אנשי תמיכה ב-UNIX
- אנשי תמיכה במחשבים
- אנשי תוכנה למחשבים

נסיון הכרחי

טל. 03-6919888

לאקי"ם ירושלים

חשב/ת

לחברת מידע מובילה דרושים/ות:

1. טכנאי/ת מחשבים
2. אנשי/נשות תמיכה והדרכה.

- ידע והכרת מערכת
- כשר ביטוי בע"פ
- הופעה נאה, גיל 21-30

נא לשלוח קורות חיים בפקס 03-5635034 (לידי אסתר) או לת.ד. 57305 ת"א

אדריכל/ית

להקמת צוות תכנון

למתאימים משכורת אטרקטיבית

02-251158, 02-233533

ההסתדרות הרפואית

פרויקט חניכים

דרוש/ה

מורה להנהלת חשבונות וחינוך

בחצי משרה

בדבר פרטים לפנות לבתיה

טל' 02-6584717, 02-6584124

אבדור טכנולוגיה בע"מ

למחלקת השיווק דרוש/ה

הנדסאי/ת/מהנדס/ת אלקטרוניקה

נסיון במכירות בענף יתרון.

נא לשלוח קורות חיים

לרח' אליהו איתן 9 ראשל"צ 75703

גל גבוי עסקים (1995) בע"מ

- עו"ד בתחום האזרחי למשרה מלאה
- רואה חשבון למשרה חלקית
- בנקאי/ת-מנהל סניף לשעבר למשרה חלקית
- סוכנים - רכב חובה
- שליח + וספה או טוסטוס חובה

נא לפנות לטלפון 03-5529121 050-382432

שילוב

מתכנת/ת קליפר

02-255002

מנהל/ת צוות בקרת איכות

02-255002

מנהל/ת צוות פיתוח

02-255002

איש/אשת מחשבים לתמיכה

02-255002

מרצים/ות

מיקוד 31132 ת"א

לחברה מסחרית במגדל העמק

הנדסאי/ת תעו"נ

קורות חיים לפקס: 06-421318

כלכלן/ית

- השכלה אקדמית בכלכלה.
- נסיון בתקצוב, רצוי בסקטור הציבורי.
- ידע ונסיון בעבודה עם מחשב ובגליונות אלקטרוניים

נא לפנות בכתב לת.ד. 4037 ירושלים 91040

- סודיות מובטחת -

למפעל הי-טק ברעננה

מהנדס/ת תוכנה

- ניסיון בסביבת UNIX
- ידע בשפת C
- ידע באלגוריתמיקה ובגרפיקה 3D

נא לפנות לת.ד. 2375 רעננה 43650

למפעל קבלני דרוש/ה

מהנדס/ת ביצוע - כבישים

מהנדס/ת אזרחי/ת - 5 שנות נסיון בניהול פרויקטים

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 6576 חיפה 31064

באדג'ט השכרת רכב

דרושים/ות

דיילים/ות השכרה

סמנכ"ל בארגון ציבורי

דרישות המשרה

- כושר ארגון וניהול ברמה גבוהה
- יכולת ניהול משא ומתן
- מגע עם גורמים בארץ ובחו"ל וטיפול

קורות חיים בצירוף המלצות נא לשלוח לת.ד. 53058 ירושלים 91530

למשרד מהנדסי בנין בירושלים דרושים/ות

מהנדסים/ות

לעבודה בפיקוח או ביצוע

לפרטים: 02-796211/2

מקצועות

מהנדס/ת תוכנה

מהנדס/ת אלקטרוניקה

טים team

תים מחשבים ומערכות בע"מ

דרוש/ה

תכנת/ת

לעבודת תיכנות ופיתוח ב-PC בסביבת WINDOWS

QUATRO, EXCEL נסיון של שלוש שנים לפחות ב:

לחברת בנייה דרוש/ה

מהנדס/ת בניין

בעל/ת נסיון מוכח בביצוע ובוגר/ת טכניון

לפנות בכתב יד לת.ד. 35125 ירושלים

למשרד ליועץ כלכלי בתל-אביב דרוש/ה

משווק/ת בכיר/ה

לשווק טלפוני ופגישות

צוות מעבדה בכימיה

לחברה גדולה דרוש/ה

מהנדס/ת הנדסאי/ת

בעל/ת נסיון רב בתחום מערכות מיזוג אויר

לסטיבר משאבות בע"מ

- הנדסאי/ת אבטחת איכות
- הנדסאי/ת מכונות לשיווק מכירות
- מהנדס/ת מכונות לתכנון הנדסי

ת.ד. 66 בני ברק 51100

هكذا من الأصل

אגד תיור

גדלנו, התרחבנו, ועכשיו אנחנו זקוקים לעוד מדריכי ידיעת הארץ.

אם אתה איש צוות בנשמה,
ויש לך דיבור עם חבר'ה צעירים,
ואתה אוהב את הארץ שלנו,
המקום שלך באגד תיור

פניות בכתב לאגד תיור, פרישמן 15 תל אביב 63578
או בפקס 03-5272020 - עבור מדריכים.

תנאים מעולים

טי קיו אס (T.Q.S) בית לתפקידי מכירות ושיווק

אם את/ה

סוכן/ת מכירות צעיר/ה ונמרץ/ת

אנו כשירך לתחום הגדל"ן

לעבודה בחברה מבוססת ומתפתחת.

המתאימים/ות יקבלו משכורת+עמלות+תמיכה שוטפת.

נא לשלוח קורות חיים לחברת טי קיו אס בע"מ (T.Q.S) ליד האקדמיה למכירות, רח' ז'בוטינסקי 138 ר"ג 52602, בציון משרה מס' 654 ע"ג המעטפה.

יש מי שיגן לך

משטרת ישראל

בימים אלה עוסקת המשטרה במבצע גיוס נרחב למחוז ש"י (שומרון ויהודה) שיוביל למשטרים בו עניין רב, אתגר, יציבות ובטחון כלכלי.

מחוז ש"י

דרושים/ות

שוטרים/ות

בתחומים הבאים:
- סיור • סיור-תנועה • סיורים משולבים

לתיידים - למשרתים במחוז ש"י ינתנו תוספות יחודיות כגון:
- שכר תוספת שקד (שכזמים קדמים)
- תוספת יחודית למשרתים במערך המכפלה/בסיורים המשולבים.

אם הינך בעל 12 שנות לימוד (עדיפות ליוצאי יחידות לוחמות בצה"ל) ובריאות תקינה - צור קשר:

מרחב שומרון	09-338842
מרחב יהודה	02-748234
מחוז ש"י	02-279320-1

סיור לה כל הסיפור

BURGER KING

לברגר קינג יש תפקיד עם בשר בשבילך!

למסעדות בירושלים ובמרכז הארץ

מנהלי/ות משמרת

- אם הצבא מאחוריך והעתיד שלפניך חשוב לך.
- אם את/אתה נמרץ ושאפתן.
- אם את/אתה מעוניין להשתלב בחברה בינלאומית המובילה בתחום המזון המהיר

יש לנו בשבילך תפקיד הכולל:

- ניהול רב אתגרים
- אפשרויות קידום מגוונות

עדיפות לבעלי נסיון קודם בתחום המזון והמשקאות

מועמדים מתאימים יפנו בכתב עד לפקס: 03-6393202 או לכתובת יד חרוצים 14 ת"א 67778 בצירוף קורות חיים
נא לציין על המעטפה עבור מנהל/ת משמרת

רק הטובים ביותר דרושים לנו

הכרו פלא-פון תקשורת כיום היא חברת התקשורת הסלולרית הגדולה בישראל, עתירת טכנולוגיה ובעלת מוניטין וניסיון בתחום שירותי טלפון סלולרי.

אנו מגייסים אנשי מקצוע מובילים בתחומם לעבודה רבת אתגר בסביבה תחרותית דינמית ומקדמת.

לפרטי פלא-פון איזורי עפולה דרוש/ה:

נציג/ת מכירות - משרה 7300

לביצוע מכירות, מתן שירות ותמיכה ללקוחות ישירים ואסטרטגיים של פלא-פון באזור.

הכישורים הדרושים:
- רקע ונסיון של כ-3 שנים בתחום המכירות בענף התקשורת
- כושר ביטוי גבוה בכתב ובע"פ.
- תודעת שירות ויחסי אנוש מעולים
- תואר אקדמאי או/ו רקע טכני-יתרון
- רשיון נהיגה תקף.
- מגורים באזור עפולה

רכב + פלא-פון ייתנו במסגרת התפקיד

נא לשלוח קורות חיים לפקס: 03-5639490 או בדואר לשלום לקרן ביוס עובדים, פלא-פון תקשורת בע"מ, ת.ד. 36350 תל-אביב, מיקוד 61361, ולציין על המעטפה קורות החיים את מספר המשרה.

פלא-פון תקשורת בע"מ
מיסודן של בזק ומוטורולה

- סודיות מובטחת -

לחברת קדם

במשרדה בעפולה
דרושים/דרושות

פקידים/ות משרד עסקים

דרישות תפקיד עיקריות

- השכלה תיכונית מלאה עם תעודת בגרות, השכלה אקדמאית יתרון.
- לאחר שירות צבאי.
- רקע ונסיון קודם בעבודה עם קהל ושירות לקוחות - יתרון.
- דרושה ידיעת השפה העברית על בוריה לדוברי השפה הערבית כשפה מטבח יתרון.

המעוניינים יפנו לטל: 04-618795/675 או לפקס את שמעונה את לואת

למסעדתנו בקניון הזהב

KFC

דרושים/ות
למשמרות בוקר/ערב

שליחים/ות

מעל גיל 18

טבחים/ות מטבח

לפרטים נוספים ולקביעת ראיון
טל. 03-9617088 אביר, אתי

למסעדה בן גוריון שטיפ

בן & בן

דרושים
עובדים/ות
לעבודה במשמרות
במשמרות
לפתיחת בת"א
טל:
03-6044953

דניאל

מכון לעיבוד תמלילים

קורסים בעיבוד תמלילים

א/ב, איינשטיין, קיוסקט, וורדמיל, WORD 6, Excel 5
הדרכה אישית. לפרטים-טלפון: 626267
אצלנו, מי שלומד-עובד!

עמית למלונאי

בית אדם ייעוץ והדרכה לענף המלונאות

לבתי מלון בטבריה דרושים:

- מנהל הזמנות
- מבקר מזון ומשקאות
- חשמלאי מוסמך
- פקידת מכירות
- חדרנים/ות, עובדים כללים

טבריה - 792302-07

אופיס דיפר

למוצר חדשני ללא מתחרים
דרושים/ות:

אנשי/נשות מכירה

כושר ביטוי מעולה
ובעלת לעבודה קשה
יכולת יצירת קשר בין-אישי
עדיפות לבעלי נסיון בתחום המכירה

תנאים טובים למתאימים

אנשי/נשות טלמרקטינג

כושר מכירה בטלפון
כושר התמדה בעבודה

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 13011
ת"א 61130 או לפקס: 03-6483825

אופיס דיפר (ישראל) בע"מ
מקבוצת מי עדן

לחברת פרסום בצמיחה דרושים/ות

תקציבאי/ת

קופירייטר/ית

לפנות בכתב לת.ד. 2106 בני-ברק 51120 או לפקס. 03-5796645. סודיות מובטחת!

דרושים/ות

מתדלקים/ות

לתחנת דלק באזור ראשון לציון

לאחר שרות צבאי
העבודה במשמרות

תנאים טובים למתאימים!

נא לטלפן:
טל - 03-9605466 מאיר 03-9617697
03-9615127

לבנק משכנתאות
דרוש/ה

איש/אשת מכירות לעבודת שטח

מי עדן

השמפניה של הטבע

למוקד השרות הטלפוני
דרושים/ות

מוקדנים/יות

אם אתה:
- בעל תודעת שרות גבוהה.
- השכלה תיכונית מלאה.
- "ראש גדול"
- לאחר שירות צבאי.

אנו מציעים:
- עבודה בחברה מובילה.
- אפשרות קידום

תנאים טובים למתאימים

מועמדים מתאימים יפנו לאריאלה
במחלקת משאבי אנוש לטל: 03-5777880

לחנות מרקס אנד ספנסר בקניון מלחה

עוזר/ת מנהל/ת חנות

כישורים נדרשים:
- יכולת ניהולית מסחרית
- שליטה באנגלית
- נכונות לעבודה בשעות בוקר וערב
- עדיפות לבעלות נסיון בתחום מכירות אופנה

המעוניינים/ות יפנו בכתב בציון המשרה לחברת מסיפ, בן גוריון 2, הרצליה 46100
פניות מתאימות בלבד תענינה

למלון דן כרמל
דרוש/ה

מנהל/ת אחזקה

- בעל/ת ידע ונסיון במערכות אלקטרו-מכניות גדולות.
- עדיפות למתמחים במערכות מיזוג אויר.
- נסיון בניהול צוות אחזקה.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי למחלקת משאבי-אנוש שד' הנשיא 87, ת.ד. 6066 חיפה 34642

מלונות דן

מזכירת אגף

לחברה קבלנית לעבודות חשמל
דרושים/ות

מנהלי/ות פרויקטים

חשמלאים

תנאים טובים למתאימים

קו"ח לת.ד. 35289 או לפקס: 02-6536661-2

בטחון אזרחי

1. למתקנים רפואיים איכילוב - תל-השומר

מאבטחים/ות

- יוצאי/ות צבא ■ פרופיל 76 ומעלה
- רבאי 02 לפחות ■ עד גיל 40 ■ השכלה תיכונית
- העבודה במשמרות יום ולילה.

תנאים טובים, מתאים גם לסטודנטים!

2. ליחידת אבטחה צעירה ומגובשת בחברת החשמל

גברים

- לוחמים (רובאי 07) ■ עד גיל 40
- פרופיל 82 ומעלה ■ רשיון נהיגה חובה

למעלה מ-4 ש"ח לשעה!

העבודה מותנית במעבר הכשרה מיוחדת.

לתאום ראיון נא להתקשר בכל שעות היממה
לטל. 03-6391244

לקבוצת עלית

למפעל עלית בצפת

אנשי/נשות אחזקה

עלית טוב לי עם

למוסד בנקאי דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות סוג 3

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

פקיד/ה כתבן/ית

מנהל/ת קבלה

כרמל
סלון ובית קונגרס

- נסיון קודם בניהול צוות קבלה + קופה במלונות 4-5 כוכבים
- שליטה בתוכנת רוסטיין
- שליטה בשפות עברית אנגלית וידע טוב בצרפתית
- מגורים באיזור נתניה והסביבה

לתאום ראיון נא לפנות לטל: 09-601191
או לשלוח קורות חיים לת.ד. 1556
נתניה 92115. פקס: 09-601166

רוברט הלף ROBERT HALF

ללקוחותינו בירושלים דרושים/ות

- ★ אדמיניסטרטור/ית + אנגלית טובה (כולל הדפסה) למלאה/חלקית.
- ★ פקיד/ת קבלה למוסד ציבורי + מחשב ואנגלית מהובלת. למלאה.
- ★ עובד/ת מחשב רציני/ת למשרד ממשלתי, יכולת למידה.
- ★ למכון מחקר, מזכיר/ה צעיר/ה לעבודה מעניינת + אנגלית. למלאה.

טל: 02-259595/6 פקס: 02-235210

יעדים תעסוקה

עובדים בתי מקצועיים

יעדים תעסוקה

אחיות מוסמכות ומעשיות

- לעבודה במשמרות
- אין צורך בניסיון קודם
- דרוש רישיון משרד הבריאות

נא להתקשר ל- 09-342317
09-565884

מהנדסים/ות

מהנדס/ת ביצוע מיזוג אויר

טכנאי/ת שרות מיזוג אויר מדרבי

מחסנאי/ת

מנהל מחסן ולוגיסטיקה

לגוף מהגדולים במשק

דרוש/ה

עוזר/ת בכיר/ה לדובר

דרישות התפקיד:

- צעיר/ה רציני/ת בעל/ת נסיון של לפחות שנתיים במשרד יחסי ציבור ו/או במשרד דוברות.
- רצוי בעל תואר אקדמי.
- עבודה מעניינת ורבת אתגר.
- נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות.

יש לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 8346 ת"א 61082

סודיות מובטחת

חברה להשמת כ"א בכיר
מחפשת

מזכירה

משפטית
מנהלת
שיווקית

ידידותית לסביבה ולמחשב
ומתאימה לעבודה בסביבה אינטנסיבית

פני לטל. 03-5408582 פקס. 03-5408940
ת.ד. 467 רמה"ש מ. 47103

קופת חולים מכבי
הטובה בישראל

דרוש/ה

למחוז הנגב

למכון באשקלון

פיזיותרפיסט/ית

עדיפות לבעלי נסיון

העבודה במשרה חלקית

קורות חיים נא לשלוח לקופ"ת מכבי מינהלת מחוז הנגב, ת.ד. 69 באר-שבע
בציון שם המשרה.

- רק פניות מתאימות תיענינה -

יעדים תעסוקה

פקידת יבוא/יצוא

הנדסאי/ת תעשיה וניהול

נא להתקשר ל- 09-342317
09-565884

קופסטן

מנהל/ת מכירות

אנשי/נשות מכירה

דהיטי קסטיאל

מעצב/ת מטבחים

ל"בגט הזהב" באשדוד דרושים/ות

עובדי/ות ייצור מסורים/ות

- תנאים מצוינים+קביעות - הסעות מאשדוד ואשקלון

טלפון: 08-566866

קישורית מענה עיסקי

מחפשת

טלפניות

- משרה מלאה או חלקית
- נסיון קודם אינו הכרחי
- גילאים 20-45

טלפון: 03-5771818

לחברה פרטית
במרכז הארץ דרוש/ה

נהג/ת לנהיגה ברכב פרטי

- רשיון ב' ולאחר שירות צבאי.
- אחראי/ת, חרוץ/ה, אדיב/ה עם נכונות לעסוק בשעות עבודה בלתי רגילות.
- מגורים בת"א.
- תנאים טובים למתאימים/ות.

נא לפנות בכתב לת.ד. 669 ב"ב מיקוד 51104
או לטל: 03-6712266 לאיתן

לעיתון **גלובס**

דרושים

מפיצים

לאזור תל-אביב, רמת-גן, גבעתיים ובני-ברק
בעלי קטנוע להפצת העיתון
בשעות הערב
5 ימים בשבוע

טל: 03-6917479, 03-6979253

לחברה ארצית גדולה לייבוא ושיווק
קרמיקה וכלים סניטריים
דרושים בדחיפות לסניפה בירושלים
אנשי מכירות
לאולם התצוגה
*רצוי עם ניסיון בענף.
הדרכה תינתן ע"י החברה
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד 16195 ירושלים מיקוד 91161

KETER
דרושים
למפעל התבניות
כרסמי CNC
מבלטנים
כרסמים, חרטים קונבנציונאלי
תנאים טובים
למתאימים
לפנות ליעקב
02-343830

לבעלי עסקים ולאנשים פרטיים
מוטי הובלות לשירותכם!
מוביל מקצועי הרהיטים, דירות,
משרדים, מחסנים ועוד,
במחירים נוחים, לכל מקום ובכל שעה!
טל. 050-271170
(24 שעות)

לחברה ותיקה
המייצרת ומשווקת תכשיטי כסף
דרושים/ות
אנשי/ות מכירות
רציניים/ות
רכב חובה.
אוירה נעימה ותנאים מיוחדים למתאימים.
קורות חיים לשלוח
לת.ד. 13312 ת"א מיקוד 61131
או לפקס: 03-6475194

אורהם שרותי כח אדם
לרשת שיווק ארצית ומובילה דרושים לאזורים
רחובות, ראשל"צ, חולון, ת"א חדרה ורמלה
נא לפנות לטלפון 03-6135726 לאורית/אליה
עבודה קבועה תנאים מעולים למתאימים
- הקשר שבינינו להצלחה -

יעדים תעסוקה
דרושים/ות
אחים/יות מעשיים/יות
לעבודה במשמרות בבתי חולים באזור השרון.
עובדים בלתי מקצועיים
לעבודה במפעלים
כתובת: נתניה ויצמן 24 דירה 34 קומה ג'
טל': 09-623846 ,09-332193
פקס: 06-626151

לחברת בניה בירושלים
* **מהנדס/ת ביצוע בוגר/ת טכניון**
* **חשב/ת מנהל/ת כספים**
דרישות:
- ניהול מח' הנה"ח.
- תפעול מחלקת שכר וכח אדם.
- התחשבנויות עם ספקים ולקוחות.
- טיפול שוטף בבנקים.
כישורים:
- נסיון של שלוש שנים בתפקיד דומה.
קורות חיים לת.ד. 46035 ירושלים 91460

למרכז לימודי ישראל יפה
דרושים
מדריכים/ות
- נסיון בהדרכה
- רקע אקדמי בסוציולוגיה, היסטוריה
ו/או גיאוגרפיה עירונית
- 2-4 בקרים בשבוע
03-642311 דינה/דפנה

למכללה בבאר שבע
אשקלון ואשדוד
מדריכים
קו"ח לפקס 03-5491762

אם את/ה
מעצב/ת גרפי
בעל/ת ניסיון מוכח במשרד פרסום
ושליטה מוחלטת בפוטושופ
ואת/ה עדיין דורך/ת במקום?!
הגיע הזמן להתקשר לפרסום
דובצקי-זקס-ששון
לפרטים נוספים לפנות ליהודה
03-5624060
050-357357 בימי חג

לבית חרושת
לנעלים
בתל אביב
דרושים
★ **תפר**
★ **עוזר/ת שולחן**
העובדים לא מקצועיים
03-5617373

סטודיו "C"
לסניף רחובות
דרושה
מנהלת סניף
בשעות גמישות ושעות הערב
קורות חיים בפקס:
03-5322669
רק פניות מתאימות תענינה

דנשר
לחטיבת הקוסמטיקה
באזור המרכז
יועצי/ות יופי
- נסיון קודם
- הופעה נאה ומסופחת
- תנאים טובים למתאימים/ות
03-9241970 לאלינור החל מיום א'

השמירה-טכנולוגיות מיגון
פתרונות הגנה חכמים
למוקד 99 סניף חיפה
דרושים/ות
סיירים/ות
★ נכונות לעבודה במשמרות.
★ פרופיל 82 ומעלה, עבר ללא דופי.
★ רשיון נהיגה שנתיים לפחות.
★ תושבי חיפה והקריות.
לפרטים נא לפנות לטל': 04-674816 לסיגל
מוקד 99

REPLAY
מנהל/ת מחסן
למחסן REPLAY דרוש מחסנאי בכיר
נסיון מוכח בענף האופנה-חובה.
+רשיון נהיגה, תנאים מעולים למתאים
קורות חיים לפקס: 03-6967214

המשביר
דרוש/ה:
לסניף כרמיאל
מפקח אזורי
★ תושב כרמיאל וישובי הסביבה
★ בוגר קורס פיקודי
★ עד גיל 35
★ כושר ארגון ונכונות לעבודת שטח
★ נסיון בהפעלת צוות עובדים
גדול - יתרון
שכר גבוה למתאימים+רכב צמוד
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד.
105 עם עבור "מפקח אזורי"
- סודיות מובטחת -
נוסדה בשנת 1937

לעיתון שתי ערים
דרושים
יועצי פרסום
דרישות - רקע במכירות
- רכב חובה
- השכלה תיכונית לפחות
- מגורים באזור חולון,
בת ים, ראשל"צ - תנחם
ראש גדול
לפרטים לפנות לירון בטל' 03-9511001

- מהנדס/ת אחזקה
למפעל
- הנדסאי/ת חשמל
- מנהל/ת משרד טכני
- עובדי/ות אחזקה/יצור
טל': 04-673095

לאופיס דיפו מהוצאת המפרץ
מוכרן/ית
למחלקת אלקטרוניקה
בעל/ת נסיון
מיידי
03-5654427

לחברה ארצית דרושים/ות
אנשים איכותיים לתפקיד
מנהל/ת לצוות מכירות שטח
באזורי ת"א, חיפה, ראשל"צ והשרון
דרישות התפקיד
● גיל 27 ומעלה ● רכב
● נסיון במכירות - יתרון
לאחר תהליך מיון וקורס מיוחד,
ישולבו המתאימים במסלול מיוחד
לתפקיד "מנהל/ת צוות מכירות שטח".
תנאי שכר טובים ואפשרויות קידום.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בצרוף
קורות חיים לת.ד. 25265 ת"א 61250

לבנק ישראל, בירושלים
דרושים/ות
מדריכי/ות כושר גופני (12/95)
בעלי/ות תעודת הסמכה להדרכה בענף הספורט של כושר גופני ובריאות.
העבודה היא בימים א'-ה' בשעות אחה"צ והערב ובימי ו' בשעות הבוקר.
ההעסקה תהיה על-פי חוזה מיוחד.
המעוניינים/ות יפנו בצירוף קורות חיים בכתב ובציון מספר המשרה המבוקשת
אל היחידה לניהול כוח אדם, בבנק ישראל, ירושלים, קרית בן-גוריון,
ת.ד. 780, מקוד 91007, עד ליום 18.10.95

לעבודה בבנק
דרושים/ות
עובדים/ות
לתפקיד בנקול/ית
* לאחר שירות צבאי
* בעלי/ות תעודת בגרות מלאה
* נכונות לעבודה במשרה מלאה
ובשעות מפוצלות
* דוברי/ות עברית רהוטה
* עבודה לתקופה ממושכת
נא לפנות מיום א' לסניפי מנפאואר:
חולון: (לאזור חולון, בת-ים) 03-5030680
פתח תקוה: (לאזורים פ"ת, ק.אונו,
יהוד, אור יהודה, לוד) 03-9344977
רמת גן: (לאזורים ר"ג, בני ברק,
גבעתיים) 03-6729165
הרצליה: 09-576060
MANPOWER מנפאואר
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

אשרות מרכז הדרכה
מבצע!
למקבלת התוים בלבד
למחזירי ההלוואה שירשמו
עד ל-3.10.95
קורס **Word**
מועד הפתיחה ב: 5.10
מחיר מבצע
430 ש"ח
במקום 750 ש"ח

אשרות מרכז הדרכה
מבצע!
למקבלת התוים בלבד
למחזירי ההלוואה שירשמו
עד ל-3.10.95
קורס **Excel**
מועד הפתיחה ב: 5.10
מחיר מבצע
490 ש"ח
במקום 990 ש"ח

לחברת מזון מובילה בתחומה
לסניפה בחיפה דרוש/ה
אחראי/ת הפצה
להפעלת מערכות של נהגים ומשאיות לחלוקה
- השכלה על תיכונית-עדיפות להנדסאים/יות
תעשיה וניהול.
- אוריינטציה שיווקית.
- יכולת לתפקד במצבי לחץ.
- ידע בהפעלת מערכות מחשב ובניתוח מידע.
"המועמדים/ות המתאימים/ות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים
לת.ד. 5558 קרית ביאליק מיקוד 27000 "עבור אחראי/ת הפצה"

דרוש/ה מזכיר/ה
למשרה מלאה
אנגלית - חובה
ידע בהדפסה - איינשטיין +
קיוטקסט
נא לפנות לטלפון: 03-5121202
בין השעות 14:00 - 12:00

לצוות אופקים
דרושים/ות
מדריכים
בעלי השכלה ונסיון הדרכה בתחומי
*אנימציה *קולנוע *תקשורת
*טבע ובעלי חיים
מזכירה
מנוסה בעבוד תמלילים והנה"ח,
ליום עבודה מלא באזור קרית אונו
לפנות טלפונית: 03-5349932

דנאל כח אדם טכני
לחברת היי-טק בכרמיאל
מרכיבות/ים
בעלי/ות נסיון בתיקוני / הלחמות מעגלי כרטיסים.
לפרטים: בלפור 3, חיפה טל. 04-626267

למרכז שיקום לנכים במרכז הארץ
דרושים/ות:
- **מדריך/ה לסדנת מכונות**
- **מדריך/ה לסדנת הרכבות**
עם נסיון בהדרכה וידע טכני
- **מורים/ות לחינוך מיוחד**
- **מורה לחינוך מיוחד** -
עם ידע בשפת סימנים - גם לעוזרים וגם לחרשים
- **עובד/ת נקיון** במשרה מלאה
טל. 03-5044594 לרות נאור

דרושים מורים
להדרכה במקצועות הבאים:
◄ מכירות ופקידות ◄ חשמל רכב
◄ מיזוג אויר לרכב ◄ פחחות רכב
◄ כל מקצועות המחשב
העבודה בת"א. לפרטים לפנות לחיים חדד
עתיד רשת מכללות טכנולוגיות
03-5373546

לפנימיה בירושלים
דרוש/ה
מדריך/ה חברתי/ת
* מגורים במקום - חובה
שעות העבודה: 24:00 - 16:00
חמישה ימים בשבוע +
שבת פעם בחודש
נא לפנות לגירה
סניף ירושלים
רח' יפו 33
טל' 02-254440
MANPOWER מנפאואר
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

מדריך/ה חברתי/ת
פנימיה תיכונית לאומנות מצפה רמון
- נדרש נסיון בהדרכה
- דירה וכלכלה במקום
- תנאים טובים למתאימים/ות
לפרטים: טל': לרובי 07-587411-3, פקס' 07-587414
ת.ד. 134 מצפה רמון 80600

האגודה לקידום החינוך ביפו
לפרויקט חדשני בירושלים
דרושים/ות
1. **רכז/ת פעילות**
2. **מדריכים/ות חברתיים**
3. **מדריכים/ות**
למחשבים, חינוך גופני, אומנות
משרה חלקית, שעות אחה"צ, לעבודה עם ילדים
בעלי/ות תואר אקדמי בתחום.
4. **מזכירה + הנהלת חשבונות**
משרה מלאה
קורות חיים לת.ד. 9656 ירושלים לידי מוטי כהן

המשביר לצרכן
כלבו מלחה
דרושים
מוכרות
למחלקת קוסמטיקה
● נסיון-יתרון ● 75% משרה
● עבודה במשמרות+מוצ"ש
לאופנת נשים צעירה ויחודית
● נסיון במכירות-חובה
● עבודה במשמרות+מוצ"ש
קב"ט
● משרה מלאה במשמרות+מוצ"ש
המעוניינים יתקשרו לרותי 02-793261

לעמותת "לב-זהב"
עמותה לשירות סיעודי
לקשיש בקהילה
דרושים/ות
מטפלות/מטפלים
לעבודה בחדרי קשישים
בבתי אבות גבעתיים
וברמת - אפעל
העבודה בשעות הבוקר
נא לטלפן 5344359, 5351073 - 03

לבתי ספר תיכון
ה"ראשונים" בהרצליה
דרושים:
מורה לביולוגיה
1/3 משרה
וכן מורים לתקופה
מוגבלת באנגלית
ובחשבונאות
09-542964
09-567498

דרושים/ות
טבחים
עוזרי טבחים
מגישים/ות
לחדר אוכל, לאחה"צ ובוקר
תנאים טובים
02-413296
050-236171

האגודה לקידום החינוך ביפו
דרושים/ות:
רכז/ת פעילות / מדריכים/ות
בעלי/ות תואר אקדמי במדעי החברה
ונסיון בעבודה עם ילדים, לשעות אחה"צ.
איש/ת תחזוקה ועבודות נקיון
קורות חיים לת.ד. 8216 יפו טל': 03-6592777

להוראה בעלתנית מקנית
דרושים:
מורים בראש טוב
לבעלי תואר ראשון
קורות חיים לת.ד. 5834 ת"א

המרכז ללימודי הפלסטיקה והגומי
שנקר
מרצים ללימודי הנדסאים
במקצועות:
אנגלית טכנית ● פיסיקה ותרמודינמיקה
אוטומציה ● הידראוליקה
להרצאות בנות 5 שעות שבועיות אשר יתקיימו
בביה"ס שנקר, רח' אנה פרנק 12 רמת-גן.
טל. 09-688997, פקס. 09-686886

רשת נגב
מקבוצת נגב קרמיקה
לסניף המכירות שיפתח בקרוב בנצרת
דרושים/ות
אנשי מכירות לאולם תצוגה
בעלי/ות נסיון במכירות -
עדיפות למנסיון בענף הקרמיקה והכלים הסניטריים.
אחראי/ת מחסן
בעל/ת נסיון בניהול מחסן ממוחשב.
קופאי/ת
בעל/ת ידע בהנה"ח ברמה של סוג 2 לפחות
עדיפות לכספרית בבנק.
פקיד/ת תפעול
בעל/ת ידע וניסיון במחשב.
מחסנאי/ת
נכונות לעבודה מאומצת.
לכל המשרות
★ מגורים באזור נצרת
★ נכונות להשקעה
★ כל התפקידים כרוכים בשעות עבודה מרובות
★ הופעה נאה
★ מודעות גבוהה לשרות.
קורות חיים לשלוח: "נגב קרמיקה"
רח' אבא הלל 154 רמת-גן 52572
לידי: מירי בן יוסף
- סודיות מובטחת -

למוסד אקדמי באזור ק. אונו
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3
גיל 30-40
שעות עבודה גמישות
לשלוח קורות חיים לת.ד. 759 ק. אונו מיקוד 55000

לעבודה בבנק
דרושים/ות
עובדים/ות
לתפקיד בנקול/ית
* לאחר שירות צבאי
* בעלי/ות תעודת בגרות מלאה
* נכונות לעבודה במשרה מלאה
ובשעות מפוצלות
* דוברי/ות עברית רהוטה
* עבודה לתקופה ממושכת
נא לפנות מיום א' לסניפי מנפאואר:
חולון: (לאזור חולון, בת-ים) 03-5030680
פתח תקוה: (לאזורים פ"ת, ק.אונו,
יהוד, אור יהודה, לוד) 03-9344977
רמת גן: (לאזורים ר"ג, בני ברק,
גבעתיים) 03-6729165
הרצליה: 09-576060
MANPOWER מנפאואר
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

נעמן מתעניינים לאזור של מדריכים ועיתונים
פרסומים
דרושים/ות
נציגי/ות מכירות
- תל-אביב והמרכז
- הרצליה, כפר סבא, רעננה,
הוד השרון ורמת השרון
בעלי רכב בלבד!
טל. 03-5600281 פקס. 03-5662826

Nando's
לא צריך להבין פורטוגזית
כדי לנהל סניף של ננדוס
אבל חייבים להבין מצוין איך לנהל
צוות דינמי, להקשיב ללקוח,
לקבל אחריות ולתת שירות מעולה.
ברשת העוף הבינלאומית
ננדוס מחפשים
סגני מנהלים
לסניף תל אביב וסניף הרצליה
אפשרויות קידום למתאימים.
קורות חיים יש לשלוח לת.ד. 5109 רעננה או לפקס 09-952071
ההודעה מיועדת לגברים ולנשים כאחד

לחברת תקשורת
דרושים/ות
צעירים/ות נמרצים/ות
* בוגרי/ות 12 שנות לימוד
* אחרי שירות צבאי
* רקע טכני - רצוי
* כושר מפני תקין
* רשיון נהיגה - רצוי
לעבודה פיסית קלה בשטח
שכר הולם למתאימים/ות
מוכר כעבודה מועדפת לצורך מענק
נא לפנות החל מיום א'
סניף לב העיר
רח' דיזינגוף 130 ת"א
טל' 03-5241112
MANPOWER מנפאואר
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

מוקד י.ה.ב.
אורנית בע"מ
דרושים/ות
למוקד י.ה.ב. סניף ירושלים
רכז/ת שטח עתיד
דרישות המשרה:
✔ השכלה תיכונית מלאה/השכלה על תיכונית
בתחום הלוגיסטי/הנדסאי או סכנאות בניין - יתרון.
✔ כושר ביטוי בעל-פה ובכתב.
✔ יכולת ליצירת יחסי אנוש טובים.
✔ ידע/נסיון בשימוש במחשב אישי.
✔ נכונות לעבודה עצמאית ובשעות לא מקובלות.
✔ בעל/ת רשיון נהיגה ורכב פרטי
התפקיד כרוך בנסיעות.
✔ המועמד/ת יהיה חייב לעמוד במבחני התאמה
בתחום האבטחה.
✔ אזור מגורים ירושלים.
✔ השכר יקבע ע"פ כישורי המועמד/ת.
מוקדן/ית לעבודה במשמרות
לפרטים טל': 02-796225, 050-249568 (צ'יפרוט)

יפאורה-תבורי בע"מ
דרוש/ה
איש/ת מכירות לסניף ירושלים
★ נסיון במכירות - יתרון, רצוי בתחום
המזון/מוצרי צריכה.
★ נכונות לעבוד מעבר לשעות המקובלות.
★ תושב/ת ירושלים עד גיל 35.
נא לפנות בצרוף קו"ח ל"קישורים-אבחון והשמה"
ת.ד. 8055 חולון 58180.
★ רק פניות מתאימות ייענו ★ סודיות מובטחת ★

דנאל כח אדם משרדי
לחברת הי-טק בעמק
פקיד/ת שרות
משרה קבועה.
תנאים טובים.
בלפור 3, חיפה טל. 04-626267

דנאל כח אדם טכני
למפעל תעשייתי
עובדי/ות יצור
עבודה במשמרות.
תנאים טובים.
בלפור 3, חיפה טל. 04-626267

המועצה המקומית ומתנ"ס השרון
דרושים/ות
רכז/ת נוער ומדעים
למתנ"ס אלי כהן-בית השרון
ב-50% משרה
יתקבלו בעלי הכשרה ונסיון בתחום
ניתן להגיש מועמדות עד 12.10.95
למרכז המתנ"סים בשרון
רחוב ארלוזורוב 20
טל': 5490186, 5400646/8

נערות
בוגרות תיכון
להדגמות מוצרי
גלידה
א'-ה': 16-20 ו': 9-13
שכר 11.5 ש"ח לשעה
03-7522474

דנאל כח אדם משרדי
לחברת הי-טק
מזכיר/ה לתפקיד אדמיניסטרטיבי
נסיון שנתיים ומעלה. הדפסה שוטפת ע/א
לפרטים: בלפור 3, חיפה טל. 04-626267

מור פורס
סדרנים/יות
לסדור סחורה
ברשתות השיווק
באזור המרכז
וירושלים
עבודה קבועה
תנאים טובים
03-7522474

לאופיס דיפו
בהוצאת המפרץ
סדרני סחורה
מיידי
03-5654427
החל מיום א'

דנאל
למפעל הי-טק
אחראי/ת מאבטחים
בוגר קורס פיקודי
רקע קודם בתחום האבטחה - יתרון
טל: 04-626267 פקס: 04-624232

נוער העובד והלומד
מורה למכונאות רכב
בעל תעודת הסמכה
לניהול מוסך
03-9323077, 9332291
או בבית - עמוס 9309994

מועצה מקומית
גני תקווה
לחט"ב "הראשונים"
דרוש/ה
מורה ללשון
לכתות ז'-ח' 10 ש"ש
נא לפנות לביה"ס
03-5346702, 03-6350605

תיל השמה

לחברה יוקרתית ומובילה בתחומה
אנשים מעולים ובעלי/ות הופעה ייצוגית

1. איש/ת מכירות (משרה 670)
- נסיון קודם במכירה לחנויות-חובה (עדיף בתחום אביזרי אופנה יוקרתיים).
- כושר ניהול מו"מ ויחסי אנוש מעולים.

2. אחראי/ת מחלקת שרות ותיקונים (משרה 671)
- נסיון בעבודה בשעון/ות-רצוי.
- גישה לטכנולוגיה ולניהול מלאי.
- כושר ביטוי ותודעת מתן שרות גבוהה.
- אנגלית ברמה גבוהה.

3. מוכרים/ות לחנות תכשיטים יוקרתית (משרה 672)
- נסיון רלוונטי-חובה.
- הופעה נאה ויחסי אנוש מעולים.
- תודעת מתן שירות גבוהה.
- אנגלית-חובה, עדיפות לדוברי שפות נוספות.

4. מוכר/ת לשעונים ומוצרי יוקרה (משרה 673)
- עבודה בתג"משמרות.
- נסיון במכירות-חובה.
- אינטליגנציה, בעלת מוטיבציה גבוהה.
- אנגלית חובה, שפות זרות נוספות-יתרון.

נא להפנות קורות חיים בלבד לת.ד. 51888 ת"א 67132 בציון מס' המשרה ע"ג המעטפה.

למפעל מזון בגוש דן

דרושים

ראש צוות במח' יצור

בעל/ת רקע טכני וניהולי

תנאים טובים למתאימים

נא לפנות לטלפון 03-9260434 לעדינה.

חברה בינלאומית המובילה בתחום ה-
NETWORKING & INTERNETWORKING
עם מחזור שנתי העולה על 350 מיליון דולר
מחפשת

מנהל/ת מכירות

האחראי/ת לפיתוח פעילות החברה בישראל

אנו מציעים:
- לקחת חלק באחת החברות המוצלחות בתחום.
- גישה לטכנולוגיה מתקדמת ביותר.
- הזדמנות לגדול ולהגיע למשרת מנהל כללי.
- משכורת והטבות לפי כישוריך ונסיונך.

אנו דורשים:
- נסיון בתחום זה בישראל.
- כישורים לניהול צוות מהנדסי מערכות מיומן.
- בעל/ת פוטנציאל להתפתחות.

רצוי בגיל 30-35.

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 725 גבעתיים 53461
- סודיות מובטחת -

מסלול בע"מ
ייעוץ ארגוני והדרכה במשאבי אנוש

ל ל ק ו ח ו ת י נ ו   ד ר ו ש י ם

1. מהנדסי ביצוע בענף הבניה
(נסיון של שנתיים לפחות)
- יכולת לניהול מו"מ
- ראיית מערכת שלמה (פרוייקט)
- יכולת בסיסית בהפעלת מחשב
- תקשורת בינאישית טובה

2. מנהלי מכירות

3. אנשי מכירות שטח
(מתאים גם לסטודנטים בעלי מוטיבציה)
- מוכנות להתמדה - עד לתוצאות
- יכולת מו"מ ברמה טובה
- תקשורת בינאישית טובה
- יכולת עמידה בלחצים

4. מזכירות בכירות
(מזכירות עברית ו/או שפת אם אנגלית)
- יכולת אירגונית טובה
- יכולת עבודה בצוות
- אוריינטציה עסקית/מסחרית
- כושר ביטוי טוב

5. מתן שרות בטלפון
(מתאים גם לסטודנטים בעלי מוטיבציה)
- בעלי אוריינטציה בשרות
- יכולת תפיסה ותגובה מהירה
- מיומנות בתקשורת בינאישית

* המשרות מיועדות לגברים ונשים *
רק מועמדים מתאימים ייענו

נא לשלוח קורות חיים בציון שם המשרה
לת.ד 6059 הרצליה 46497 או פקס: 09-589076
- ס ו ד י ו ת   מ ו ב ט ח ת -

EIC יזמות בהנפה

ל"יורוטסי" תקשורת בינלאומית מקבוצת יורוקום

לעולם תקשורת מרתק דרושים/ות

מנהל/ת מח' טלמרקטינג (משרה 45)
לניהול והפעלה של מערך טלמרקטינג
כישורים נדרשים:
- אוריינטציה גבוהה לשירות ולמכירות.
- נסיון בניהול צוות עובדים.
- השכלה אקדמאית.

נציגי/ות שיווק ומכירה ליחידת הטלמרקטינג (משרה 50)
לעבודת טלמרקטינג מגוונת מול לקוחות עיסקיים.
מאפייני העבודה:
- ביצוע סקרים שיווקיים.
- ליווי ישיר וקידום מכירות (משווקי היי-טק).
- תיאום פגישות לאנשי מכירות.
- טיפול במאגרי מידע עיסקיים.

העבודה בשני מסלולים:
מסלול א': משרה מלאה
מסלול ב': חצי משרה - משמרות בוקר/צהריים.
* מתאים גם לסטודנטים/ות.

תנאים טובים עם אפשרויות קידום והכשרה מקצועית למתאימים/ות

נציגי/ות שירות למוקד תמיכה (משרה 70)
כישורים נדרשים:
- סטודנטים "פרקטים" למחשב.
- אחראיים ויצירתיים.
- מודעות גבוהה לשירות, והעבודה במשמרות.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ל"קבוצת שלף יועצים" ת.ד 613 ת"א 55000 בציון מס' המשרה.
רק מועמדים מתאימים ייענו - סודיות מובטחת

Biometrix Ltd.
Critical Care Products

מנהל/ת מכירות
- נסיון מוכח בעבודה עם השוק הקליני.
- נכונות לעבודה מאומצת.

מהנדס/ת תמיכה לצוות טכנולוגי
- רקע במדעי הטבע או הנדסה.
- נסיון בתחום הביו-הנדסי - יתרון.
- מקום מגורים אזור ירושלים.

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 45057 ירושלים
פקס: 02-861322

הארץ
עיתון אחד טוב מול כל הצהוב

דרושי מפיצי עיתונים לחלוקה
באזור תל אביב
בשעות הבוקר המוקדמות
בעלי קטנוע / רכב
שכר גבוה למתאימים.

03-5121380 מיום א'

הצטרף לחברה ותיקה והיה שותף לצמיחתה מעבדות רפא בע"מ

דרוש/ה

נציג/ה רפואי/ת

הכישורים:
- השכלה על תיכונית בתחום מדעי הטבע או רקע פרה-רפואי
- ידיעה טובה של השפות עברית ואנגלית
- רשיון נהיגה
- מגורים באזור באר-שבע והדרום.

העבודה במשרה מלאה

פניות בכתב יד עם פירוט קורות חיים נא להפנות לגבי נעמה מור, מעבדות רפא בע"מ
ת.ד 405 ירושלים 91003

יש תרופה רפא

דרושים/ות
להקמת צוותי ביצוע

- לוליינים/ות
- הולכי/ות קביים
- ג'ונגלרים/ות
- קוסמים/ות
- ליצנים/ות
- פנטומימאים/ות
- יורקי/ות אש
- רקדנים/ות
- מפעיל/ות בובות

לפרטים לפנות להגר:
052-508121, 03-6430820

דרושה

מזכירה

לעבודה במשרה מלאה
בימים א-ה
בשעות 14:00-19:30
וביום ו' מ-08:30-12:00
הדפסה עברית ואנגלית - חובה

טל' 03-5121305 פקס: 03-6815857

קופת חולים מכבי
הטובה בישראל

דרוש/ה
למחוז תל-אביב
למכון להתפתחות הילד ביפו

מזכיר/ה רפואי/ת

דרישות התפקיד:
- בוגר/ת קורס מזכירות רפואית.
- נסיון בעבודה עם קהל.
- הכרות עם מעבד תמלילים בתוכנת Q-TEXT

העבודה בחצי משרה, 5 ימים בשבוע כולל ימי ו' ומשמרות אחה"צ

לפרטים נא לפנות לגב' חוה ברק טל: 03-5122109

למוסד בנקאי בירושלים
דרוש/ה

פקיד/ת עו"ש
- עם או בלי נסיון
- 12 שנות לימוד+בגרות מלאה
- עד גיל 30.

נא לפנות בכתב-יד, בצירוף קורות-חיים לת.ד. 457, תל אביב 61004
- מועמדים/ות מתאימים/ות ייענו -

לחברה ארצית גדולה לסניף השרון

אם אתם שואפים לפסגה, יש לנו מקום בשבילכם!

המתאימים יעברו מיון קפדני ובסופו ייערך קורס הכשרה מקצועית ברמה גבוהה מלווה בשכר. ליווי מקצועי ותמיכה לאורך כל הדרך

נציגי/ות מכירות

שכר יסוד 2,000 ₪ עם אפשרות להרויח 7,000 ₪ ויותר...

יוצאי צבא • בעלי/ות רכב • בגישות מתואמות מראש • עמלות ובונוסים גבוהים • ללא נסיון קודם

סניף השרון טל. 09-422121/2

ר. שמי בע"מ

דרושים/ות עובדים/ות לתפקידים הבאים:

1. ניהול צוות עובדים
2. איש שדה

תפקיד המשלב הדרכה וקידום מכירות ללקוחות בארץ ובחו"ל
דרושה ידיעה טובה מאוד של השפה האנגלית (שפה נוספת - יתרון)

דרישות התפקיד:
יחסי אנוש תקינים וטובים
רקע מקצועי ו/או אקדמאי חקלאי - יתרון

רק מועמדים/ות מתאימים/ות ייענו

נא לשלוח תולדות חיים בכתב יד בלבד ל:
ר. שמי בע"מ, שדמה, ד.נ. עמק שורק 76855, לידי אברהם אבירם

מליבו ישראל בע"מ

דרושים/ות

מנהל/ת חשבונות
* סוג 3
* עבודה בספקים וקבלנים

חשב/ת שכר
* מנה"ח סוג 3
* נסיון מוכח בביצוע שכר - 5 שנים לפחות
* נכונות לעבודה מאומצת
* עדיפות לבעלי/ות נסיון בעבודה קבלנית לבניין
* מקום עבודה ת"א

המעוניינים/ות יפנו בצירוף קורות חיים ופירוט נסיון בכתב יד
לת.ד. 1723 תל-אביב, 65123 עבור פרידה

גסטטנר (ישראל) בע"מ

דרושה
לסניף באר-שבע

פקיד/ה

- בעלת נסיון בעבודה מול מחשב.
- יכולת הדפסה טובה.
- ידע בהנהלת חשבונות.
- משרה מלאה, 5 ימים בשבוע.

מועמדים מתאימים יפנו בצירוף קורות חיים בכתב-יד לת.ד. 208 ת"א, בציון שם המשרה.

למפעל תעשייתי דרושים/ות

סוכנים עצמאיים

מכל רחבי הארץ

דרישות התפקיד: משרה מלאה.
נסיון במכירות הכרחי
רכב מסחרי יתרון

טל. 06-272111

דרושים/ות לעבודה בטלויזיה בכבלים

שכירים קבלנים

לאזור ירושלים
מוטי / אבי לוי 03-5566376

רוצים להגיע במהירות לתנאים הטובים ביותר בואו אלינו

דרושים/ות

שליחים/ות

* לעבודה על קטנוע
* מבצע: מימון רשיון נהיגה לאופנוע ע"י החברה
* לבעלי/ות רשיון נהיגה ב'
* עברית ברמה טובה
* יכולת קריאת כתובות באנגלית

תנאי שכר מעולים למתאימים/ות
סניף ירושלים מערב רח' יפו 33
טל: 02-235323

MANPOWER מנפאואר
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

להברת הי-טק במגדל העמק

מנה"ח/ת

נסיון של 3-5 שנים
במערכות גדולות, התמחות בחשבונויות וגביה
עדיפות לתושבי העמקים
קורות חיים לפקס 06-421318

דרושים/ות

אנשי מכירות מקצועיים

למוצר יחודי - למסעדות, מלונות ואירועים
לפרטים נא לשלוח קורות חיים
לפקס: 09-626059 או ת.ד. 13055 נתניה

מגבות ערד בע"מ

דרושים/ות

אורגים/ות ומכונאים/ות

לנולי פרוטה מסוג זולצר
נא לפנות לפנחס ונונו

07-950830/1

לחברה רפואית

אנשי שיווק

בעלי רכב, לעבודות שטח

לפרטים: 050-29474 רג'ין

דרושים

משוחררי יחידות שדה

לפרוייקט מיוחד 3 חודשים,
שכר מצוין
03-371942 ; 6393195

ל"גנזים", מוסד ארכיוני ותיק ורב היקף
דרוש/ה

ארכיונאי/ת בעל/ת ותק

של 10 שנות עבודה בארכיון או לחילופין
5 שנות ניהול ארכיון רב היקף ומגוון בפעילותו ואוספיו.

מכון ברנקו וייס לטיפוח החשיבה

דרוש/ה:

מנהל/ת חשבונות

דרישות התפקיד:
- מנהל חשבונות סוג 3
- נסיון בעבודה עם תוכנת "חשבשבת"
- נסיון בעבודה עם מלכ"ר
- נסיון בעבודה מול מוסדות וגופים ציבוריים
- נסיון בעבודה עם ספקים ונותני שירותים

העבודה במשרה מלאה.

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים מלאים, העתקי תעודות והמלצות
למכון ברנקו וייס לטיפוח החשיבה
ת.ד. 648 ירושלים 91006
עבור: "מנהל חשבונות"

דרוש

קבלן שלד

לבנית 2 מבנים מבטון
בגודל 20,000 מ"ר
בהרצליה

09-503469 פיליפ

עורך/ת מפות

יתרון לבעלי ידע בפוטוגרפיה ו/או נסיון בשרטוט 04-641363

למשרד פרסום בראשל"צ
דרוש/ה

גרפיקאי/ת מנוסה

לפרטים: 03-9661102

למסוף הדלק בגלילות
דרושים

מאבטחים

* יוצאי יחידות קרביות עם עבר פיקודי
למשרה מלאה במשמרות

תנאים טובים

03-6462337-8

דואל
דרוש/ה

עובד/ת

בעל/ת נסיון בטיפול בגבה
משרה מלאה רשיון נהיגה חובה
נא לפנות לטלפונים:
03-5222266, 03-5240878

למשרד עו"ד

מזכירה

נאמנה ואחראית
WORD - יתרון

02-638231

טיפים
החברה להחזרי מס לשכירים
טל' רב קו: 03-9349995

לרשת חנויות אקסלוסיביות
בגוש דן והשרון

עובדות ומנהלות חנויות
מזכירה בכירה

עדיפות לדוברות השפה אנגלית, צרפתית או גרמנית

תופרת או חייט

לקביעת ראיון לפנות לאתי
בין 10:00-18:00 09-663048

דרוש

מנהל מכירות עם נסיון

לחברת יבוא מותגי הנעלה וספורט, באיזור ת"א
קורות חיים: ממלצים-לפקס 03-381656

וינשטיין את נמיר (1994) בע"מ

דרוש/ה

איש/ת מכירות דינאמי/ת לחומרי ציוד לדפוס ועיבוד דיו

נסיון קודם בענף הכרחי

לקביעת ראיון טל': 03-5607894

לעבודה מיידית דרוש/ה

איש/ת מכירות

באזור תל-אביב
בסיס+עמלה

טל: 09-421302 (גם בשבת ובחג)

למט"ב סניף ת"א
דרושים:

מטפלים/ות

לטיפול בקשישים בביתם
למתאימים תנאים טובים במיוחד

טל: 03-5288898

לכפר הילדים "בית-אפל" ק-יבנה
דרושים/ות

עובד/ת סוציאלית

פסיכולוג/ית קליני/ת

טלפון 08-574152

למפעל מטבחים משגשג
דרוש/ה

נגר-שותף

לאיזור המרכז
09-903775/8

למוסד בנקאי בבאר-שבע
דרוש/ה

פקיד/ת עו"ש
- עם או בלי נסיון
- 12 שנות לימוד+בגרות מלאה
- עד גיל 30.

נא לפנות בכתב-יד, בצירוף קורות-חיים לת.ד. 457, תל אביב 61006
- מועמדים/ות מתאימים/ות ייענו -

ארמונות הוואי

דרושים/ות

70 ש"ח לערב

מלצרים/יות

בעלי/ות נסיון
לאחר שרות צבאי

האולם המפואר באזור המרכז

לרשת קוסמטיקה שרה לזון בע"מ

סוכני מכירות

מנוסים תנאים מצויינים

טל: 03-9618281

ביצועיסט/ית בפוטושופ 3

02-796122

לסטודיו להפקות דפוס
"ראש גדול"

ניהול תיקים/לקוחות/ספקים
יכולת ניסוח בכתב ובע"פ
תקציבאות, אנגלית, מכירות
קורות חיים בפקס 03-6954612

---

1 cel Design group
STUDIO LOCKER

מ ח פ ש

מעצב/ת **גרפי/ת**
עם נסיון
ותיק עבודות מעולה.

מוכר/ת מודעות
עם כשרון **מולד**.

03-5606162
03-5663276
050-264113

לחברה ישראלית למובילים בע"מ
MF Industrial
נציגי מסי פרגוסון

מכונאי שרות חוץ

מנוסה בתיקון טרקטורים ומחפרים

לפנות בכתב לת.ד. 10431 מפרץ חיפה
ולציין "מכונאי שרות"

לחברה גדולה בענף הריהוט המשרדי
דרושים/ות

אנשי מכירות | **מעצבי פנים**

דרישות:
- עדיפות לבעלי נסיון
- קריאת שרטוט מכנית
- בעלי חשיבה דינמית ויוזמה

העבודה במרכז הארץ

נא לטלפן: 03-5463116
- סודיות מובטחת -

לסטודיו חיימי ק'
דרוש/ה

מעצב/ת

בוגר/ת בצלאל או ויצו חיפה
עם מוטיבציה גבוהה וידע בפריהנד ובפוטושופ
טל' 03-5254866

למרכז העשרה לילדים בעלי צרכים מיוחדים בירושלים
דרוש/ה

איש/ת מקצוע מתחום טיפולי/חינוכי

(מרפא/ה בעיסוק/קלינאי/ת תקשורת, חנוך מיוחד)
עם נסיון, גישה הוליסטית ויכולת בעבודה ארגונית

קורות-חיים נא לשלוח בפקס 02-259294

לחברה מסחרית במגדל העמק

מנהל/ת רכש

בעל/ת נסיון ורקע בתעשיה

קורות חיים לפקס 06-421318

לחברה גדולה
לשיווק בינלאומי

- בוגר כלכלה/מנהל עסקים
- ידיעת אנגלית ברמה טובה
- יתרון לבעל רקע בשיווק למזרח אסיה
- יתרון לקצין בצה"ל

קורות חיים לת.ד. 15217 ראשל"צ

هكذا من الأصل

לוח העיר מכסה את כל איזור המרכז.

- לוח העיר מכסה לך את כל אזור המרכז. הוא מגיע לאותה תפוצה באזור זה כמו לוח ידיעות אחרונות, אולם מחיר מודעת מילים בלוח העיר הוא כשליש ממחיר מודעה בלוח ידיעות!
- 305,000 העותקים של לוח העיר מגיעים מידי שבוע לכמיליון קוראים בכל אזור המרכז - מרעננה בצפון עד רחובות בדרום, כולל כל גוש דן.
- כ- 2,500 מכוניות משומשות נמכרות מדי חודש דרך לוח העיר.
- יותר דירות נמכרות דרך לוח העיר באזור המרכז מאשר בכל לוח אחר.
- ואם לא מצאת עדיין עובד או עובדת - סימן שלא פרסמת במדורי הדרושים של לוח העיר.

אותה תפוצה של לוח ידיעות
באזור המרכז
03-638-20-20
ב-1/3 מחיר.

אז מה אתה מחפש במקום אחר?

לוח העיר

הלוח של אזור המרכז

עדן

מפקח הקמה לטלויזיה בכבלים

בעל רקע טכני
נסיון בפקוח ותאום
לאחר שרות צבאי

נא לשלוח קורות חיים לעידן טלויזיה בכבלים (לידי יהודה פיינרו) ת.ד. 800 רחובות או בפקס 08-406646

למשרד הנדסי ותיק ומנוסה דרוש/ה

מודד/ת מוסמך/ת

* רשיון וידע במחשבים * משכורת + עמלות

ת.ד. 20535, תל אביב

לחברה מסחרית בתחום הפרסום דרוש/ה

איש/ת מכירות

דרישות התפקיד:
* יכולת עבודה בצוות
* תקשורת בין אישית ברמה גבוהה
* נכונות לעבודה מאומצת

קורות חיים לשלוח לת.ד. 30546 ת"א מיקוד 66853, משרה 700

להוצאה לאור המפיקה מגאזינים מקצועיים דרוש/ה

מנהל/ת מחלקת מודעות

תנאים טובים אפשרויות קידום

לקביעת ראיון 09-504498
משעה 14:00-16:30
או בפקס: 09-542018

קופת חולים לאומית.

דרושים/ות

בחיפה ובקריות

אחים/יות מוסמכים/ות

לפנות לשרה טל: 04-624422

בריאות בך שירות

אנשים מוכשרים

אצלנו זה נחוץ

לכותרת הייטק - יחסי ציבור

מזכירה אינטליגנטית

* בוגרת לימודים על-תיכוניים
* מהירת הקלדה
* דוברת אנגלית ברמה גבוהה
* עדיפות שפת אם
* הופעה נאה ויחסי אנוש טובים מאד

פקסים: טל' 03-6858855 פקס' 03-6851227

דרושים/ות בחברות לאזור השרון

"אריות מכירה"

רציניים בעלי מעוף
מתאים גם לסטודנטים
בסיס * עמלות * בונוסים

אנשיות טלמרקטינג

לאזור רעננה
בעל/ת נסיון ומוטיבציה
שכר גבוה

לפרטים נא לפנות ל-
09-454246
מיום ו' בין השעות 9:00-13:00 לאביב

למפעל דרוש/ה

מנהל/ת חנות המפעל

מנהל/ת חנות המפעל לאבזרים משתלבות ואביזרי גן וגינון

השכלה:
הנדסאי/ת בני' גיל 30-40 נאה

דרישות התפקיד:
יכולת שיווק וקידום מכירות, בעל/ת יוזמה ומוטיבציה גבוהה

שעות עבודה:
ימים א'-ה' 19:00-12:00
ו' 13:00-8:00

למפעל אמן-מוצרי מתכת דרוש/ה:

מפעיל מכונת ארוזיה

לעבודה במשמרות

תנאים טובים למתאימים!!!
נא לשלוח קורות חיים לת.ד. ...
לפקס: 08-579552

לארגון מסחרי בתחום התקשורת דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

* בעל/ת נסיון
* עדיפות לסוג 2 ומעלה

דרוש/ה

פקיד/ת טלמרקטינג בתחום העיתונות

❖ 4-5 ימי עבודה בשבוע
❖ עבודה בשעות אחה"צ
❖ שכר על בסיס עמלות גבוה

העבודה מתאימה גם לגילאי 40-50 ואינה מתאימה לסטודנטים

03-6382030 לאיציק

"שפע" חברה לייצור ושיווק ארוחות מובחרות (1984) בע"מ

דרושים/ות

* טבחים/יות ראשיים/יות
* טבחים/יות
* עוזרי/ות טבחים/יות

בעלי/ות נסיון

נא לפנות לחיים או מיכל 07-281727

קופת חולים לאומית.

דרושים/ות

למרחב ירושלים

אחים/יות מוסמכים/ות

לסניף רמות

אחים/יות

לפנות למלכה טל: 02-254173

בריאות בך שירות

מפעילים/ות במתקן כימי

לעבודה במשמרות במתקני הייצור

דרישות התפקיד:
* השכלה מקצועית, עדיפות לטכנאי כימיה
* עדיפות לבעלי נסיון בתעשייה
* הכרת מערכות מחשב - יתרון
* אנגלית ברמה טכנית
* תנאים טובים למתאימים

נא לשלוח קורות חיים למחלקת משאבי אנוש, ת.ד. 3190 פ"ת 49131
או לפקס 03-9255518

סודיות מובטחת
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד

תעשיות פרמצבטיות בע"מ

לחברת בלמוס בע"מ דרוש/ה

פקיד/ה מנהלה

נא לפנות לחווה טל' 02-734720

מזכיר/ה כתבן/ית

לעבודה אחה"צ (מ-14:00), יום שישי לסרוגין.

טלפון: 02-233181

ציקי - נגררים ווי גרירה

דרושים עובדים חרוצים

מסגר/רתכים

להתקנת ווי גרירה ונגררים

מגורים ושכר הולם למתאימים

050-213636, 09-500738

קופת חולים לאומית.

לסניף פתח-תקוה

דרושים/ות

פיזיותרפיסט/ית

לחצי משרה

לבורנטים/יות

למשרה חלקית בשעות הבוקר

לטלפן למנהל טל: 03-9312373

בריאות בך שירות

לחברה פרטית גדולה דרוש/ה

מנהלת חשבונות ראשית

לפונקציות המתאימות מובטחים תנאים טובים.

לחברה מסחרית גדולה דרוש/ה

מהנדס/ת אזרחי/ת

דרישות המשרה:
* ידע בנושא בהכנה לביצוע
* נסיון בקשרים עם רשויות התכנון
* נסיון בעבודה של 5 שנים לפחות

מועצה מקומית כוכב יאיר

מכרז 4/95

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות ראשי/ת וחשב/ת שכר

כישורים נדרשים:
* הנה"ח סוג 3
* ותק 10 שנים
* אחראי על הנה"ח של המועצה
* הכנת דוחות כספיים
* הכנת משכורות

דירוג: מנהלי בהתאם לכישורים

היקף המשרה: 75%

מועד אחרון להגשת מועמדות 2.10.95

ת.ד. 100 כוכב יאיר, מיקוד 44864

דלתא טקסטיל שיווק בע"מ

דרוש/ה

מקדם/ת מכירות

לרשתות שיווק בגוש דן

* מוטיבציה גבוהה
* השכלה תיכונית ומעלה
* הופעה ויכולת ארגון
* רכב חובה

★ שכר בסיס+בונוסים+הוצאות רכב

נא לשלוח קורות חיים לת.ד. 514 פ"ת לידי יובל אלון

לירחון מחשבים - למחלקת המנויים

דרושה למשרה מלאה בחברה אחרי צבא

להקמת מערך המכירות הגדול והמקצועי ביותר בפתח-תקווה, ראש העין, הוד השרון, אריאל והסביבה

דרושים/ות

אנשי טלמרקטינג

בוקר/ערב

נציגי/ות מכירה

אנשי מכירות

לפגישות מתואמות

03-9347586

מנהל/ת תחנה למיון ביצים

* נסיון ניהולי מוכח * כושר מיסחרי ושיווקי
* מקום העבודה במרכז הארץ

גוונים

ליצרנים טלויזיה בכבלים

דרושים

נציגי/ות שירות לקוחות

כישורים נדרשים:
* תודעת שירות מפותחת
* כושר לעבודה בצוות
* תקשורת בין אישית גבוהה
* השכלה תיכונית לפחות

נא לפנות בצירוף קורות חיים לשירות "גוונים טלויזיה בכבלים"

רחוב הרוא"ה 14 ראשל"צ

מיקוד: 75105 או לפקס: 03-9624141

דרוש

מנהל מכירות עם נסיון

לחברת יבוא מוצרי הנעלה וספורט, באיזור ת"א

קורות חיים: ממלכים-לפקס 03-381656

לעיתון העיר
דרושים

יועצי פרסום

אינטליגנטים ונמרצים

★ כושר ביטוי ★ הופעה נאה ★ רכב

נא לפנות לדפי 03-5634666

קופת חולים לאומית.

למכון הפיזיותרפיה בקרית-אונו

דרוש/ה

פיזיותרפיסט/ית

לחצי משרה

נא לפנות ליהודית טל: 03-6357251

בריאות בך שירות

דרוש/ה דפס/ית מנוסה

דרושים

סגן מנהל מחסן

* עם נסיון בעבודות מחסן
* הפעלת צוות עובדים
* עבודה מול לקוחות
* נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות

עובדים לאחר שרות צבאי

למחסן הפצה * עדיפות לרשיון ג' עד 15 טון

טלפון: 03-5799571/2

★ איש מכירות

למגזר המלונאי.

★ פקידת הזמנות INCOMING

רצוי בעלת נסיון

★ פקידי הזמנות למחלקת OUTGOING

– רצוי בעלת נסיון

★ עובדים לסניף החברה

בנתב"ג - עבודה במשמרות.

★ מתכנת

– בעל נסיון בסביבת PC WINDOWS/DOS VAX VMS-COBOL PATHWORKS

שפות זרות מהסוג בתיירות יתרון.
רשיון נהיגה חובה.

קורות חיים יש להפנות בכתב-יד לת.ד. 20557 ת"א מיקוד 67214.

טכנאי/ת אלקטרוניקה

בעלי נסיון

03-921128

לאשד ולקוחותיה דרושים/ות

אשד (1980) מהנדסים יועצים בע"מ

רוקח/ת

* בעל/ת רשיון ישראלי
* למשרה בעלת עניין ואתגר
* תנאים מצויינים למתאימים
* מקום עבודה ים/חיפה והצפון

מדריכי/ות מחשב

* כושר הדרכה (אוכלוסיה מבוגרת)
* 5 ימי עבודה בשעות הבוקר
* יחסי אנוש טובים
* מקום העבודה חיפה/טבריה/ים

מהנדס/ת ייצור

* מהנדס/ת כימיה 5-8 שנות נסיון
* רקע במפעל לייצור מעגלים מודפסים הכרחי

מנהל/ת תפעול

* הנדסאי/ת תעשיה וניהול 2-6 שנות נסיון
* רקע בתפקיד דומה הכרחי

מנהל/ת חשבונות

* 4-8 שנות נסיון סוג 3
* רקע בחברה תעשייתית יתרון

מזכיר/ת מפעל

חרט/ת C.N.C

מנהל/ת חשבונות

* 1-2 שנות נסיון סוג 1-2
* רקע בהפעלת מיכפל יתרון

קורות חיים נא להפנות לא.ש.ד. (1980) מהנדסים יועצים בע"מ רח' יגאל אלון, קרית-אריה, גבעת יהודה, 60376 או לפקס: 03-5333312

תחום משאבי אנוש

מכרז משולב (פנימי והיצוני) מס' 581/95

פרטי המשרה צ"ל

תואר המשרה:	מפקח/ת כולל/ת (בתי-ספר יסודיים-מגזר ערבי)
היחידה:	לשכת מחוז הצפון
דרגה:	מדריך, מפקח
מס' המשרה והיקפה:	2231/080 (שלמה)
מקום העבודה:	נצרת
איזור פיקוח:	מחוז הצפון

פיקוח על בתי-ספר יסודיים ערביים במחוז הצפון.
ידיעת השפות העברית והערבית על בוריין.
שאר הפרטים בעיתון עומדים

למרכז להכשרה מקצועית ברעננה

דרוש/ה

מדריכה להכשרת תלמידים מעשית P.C

בעל/ת השכלה באלקטרוניקה ובמערכות הפעלה של מחשבי P.C

לפנות לטל: 09-719444

מ.עמית יועצים בע"מ

עו"ס, אח/ות מוסמך/ת מדעי ההתנהגות

לעבודה במסגרת "חוק סיעוד".
אפשרות לניהול שלוחה.
רכב וידיעת שפות-יתרון.
שאיפה למצוינות בעבודה-תנאי

שנקין 19 גבעתיים, 03-5710024, 316834

א.י. הבונים בע"מ

✓ יעוץ בשיווק ✓ אבחון והשמה ✓ שרותים פיננסיים

לחברה מתמחה ביעוץ עיסקי, מסחרי בת"א

דרושים/ות

אנשי מכירות שטח

* נסיון במכירות: בשוק הפרטי/מסחרי
* השכלה תיכונית (יתרון אקדמאית)
* רכב (רצוי)
* למתאימים יינתן קורס באומנות המכירה
* תנאי העסקה מעולים

קורות חיים לשלוח לת.ד 2159 רחובות 76121
טלפון 08-361774 משרה 201

קופת חולים לאומית.

דרושים/ות

רוקחים/ות מוסמכים/ות

לסניפים:

נתניה:	09-607222
חדרה:	06-325813
אריאל:	03-9366012
קרית-גת:	07-881422
חיפה:	04-624422
ירושלים:	02-254173/4

נא לטלפן למנהלי הסניפים
או לרוקח הראשי 03-9222026, 03-9231748

בריאות בך שירות

המשביר לצרכן

בכלבו חורב

דרוש/ה

מחסנאי/ת

המעוניינים יתקשרו למזכירות הכלבו. טלפון: 04-253585/94

לחברה מובילה בתחום המיכון המשרדי

דרוש/ה

לאזור חדרה נתניה

איש/אשת מכירות

לאולם שמחות בגוש דן

דרושים:

* **שף מטבח עם נסיון מוכח**
* **טבחים למטבח חם-קר**
* **קונדיטור מקצועי**

תנאים טובים למתאימים

טל. 5799091-2 גבי או משה

איש/ת מכירות

בעל/ת נסיון
לחברה מובילה בתחום האלקטרוניקה

לעבודת שטח באזור כפר-סבא רעננה
* נסיון מוכח - רצוי במערכות מתח נמוך
* רשיון נהיגה
* נכונות לעבודה קשה ותיגמול נאות.
* משכורת + אחוזים

טל. 09-959319/21

מטב השרון

עובד/ת סוציאלי/ת

לתפקיד השמה, הדרכה ופקוח על מטפלות

■ משרה חלקית ■ 3 שנות נסיון ■ בעל/ת רכב

טל. 09-581320, 09-563106

הסתדרות הצופים העברים בישראל
ההנהגה האזורית לצופי המרכז

דרושים/דרושות

◆ **מרכזי שבטים**
◆ **רכזי הדרכה**
◆ **מדריכי שכב"ג** (רצוי בוגרי צופים)

העבודה במשרה מלאה/חלקית, כולל בשעות לא שגרתיות.

לפנות להילה/שושן: 03-6305680

לסופרמרקט ברעננה והרצליה דרושים/ות

✓ **מנהל/ת**
✓ **סגן/ית מנהל/ת**

רצוי נסיון בתחום 09-959054

א.י. הבונים בע"מ

✓ יעוץ בשיווק ✓ אבחון והשמה ✓ שרותים פיננסיים

לאחד מלקוחותנו בתחום מיזוג האויר

דרושים/ות

אנשי מכירות לאזור המרכז

* נסיון במכירות חובה.
* רקע טכני ו/או נסיון במיזוג אויר.
* בעלי רכב פרטי.
* תנתן משכורת בסיס+אחוזים ואחזקת רכב.

קורות חיים לשלוח לת.ד 2159 רחובות 76121
טלפון 08-361774 משרה 101

דרושים

אלקטרונאים

להתקנות וטיפול במכשירי קשר ופלאפון ברכבים

לטלפן: 03-5354630 לדודי

ג.ט.ל.י החברה לשרותי רפואה דחופה בע"מ

פונה אליך

אם השווק והמכירות אצלך בדם אתה מתאים לנו

אנו מחפשים

אנשי מכירות מצליחנים לשווק סל מוצרים בריאותי

חובה: * מוטיבציה גבוהה
* גיל 30 עד 50
* צעירים ובריאים בגופם ובנפשם
* רכב

אנו מציעים

* חברה כלכלית עם גב איתן
* קבוצה תומכת ומעודדת
* פרנסה מכובדת
* רכב חדש למצליחנים לאחר שלושה חדשים
* השתלבות בחברה איכותית

נא לשלוח קורות חיים לג.ט.ל.י. אבא הלל 17 ר"ג מיקוד 52522 או לפקס מס' 03-5757797 עבור ביטוח

هكذا من الأصل

למפעל הפיס בירושלים
דרושות/ים
מוכרות/ים צעירות/ים
ל-6 שעות עבודה בביתני מפעל הפיס
הכנסה טובה מאוד למתאימות/ים
טופסי בקשה כל יום 19.00-8.00
(להביא תמונת פספורט)
בנין מגדל העיר, קומת כניסה
רח' המלך ג'ורג' 20 י-ם טל' 02-243090

ORS
למוסד בנקאי דרושים/ות
* טלרים/יות- בגרות מלאה
* מזכיר/ה - שליטה בא.ב.
* פקיד/ת מטבע חוץ - רצוי אקדמאי/ת
* פקיד/ת משכנתאות - אקדמאי/ת
* לא נדרש נסיון קודם * שעות עבודה מפוצלות
או.אר.אס. - המלך ג'ורג' 5 טל. 02-256511/2
יש לנו עבודה בשבילך, עכשיו!!

ORS
לבית מסחר בתלפיות
* מרכזנ/ית-שעות 13-19 יום ו' 7-13
* מנה"ח סוג 2-3. נסיון 3 שנים, שליטה מלאה בהתאמות בנקים וכלליות, שעות 8.00-17.00
או.אר.אס. - המלך ג'ורג' 5 טל. 02-256511/2
יש לנו עבודה בשבילך, עכשיו!!

אגף הסיעוד של "גולדמן"
מרחיב את פעילותו
מטפלים/ות סיעודיים/ות
להשתלבות בעבודה קבועה + תנאים סוציאליים
יתרון למוסמכים/ות
לפנות לאיילת רב קווי 02-252561

למפעל הייטק
לזיווד והרכבות
לתקופה ממושכת או קצובת זמן, תנאים מצויינים
לפנות "לגולדמן" - לטל' רב קווי 02-252561

לחברה עוסקת בכבישים... דרושים:
1. צעיר נמרץ
לאחר שרות צבאי
בעל ידע במחשבים
2. מדריך/ה
לתוכנת עיבוד תמלילים אייב
02-247083-6

לאביב
עובדים חרוצים לעבודה קבועה + ארוחות והסעות.
249619

בת ים

הצעות עבודה

לאלופין
דרושים מרכיבי אלומיניום לירושלים והסביבה.
04-787032, 04-787003
פקס' 04-761160

לאביב
עוזרי חשמלאים / טכנאים, לחברה גדולה, מיידי
245568

לאביב
עובדי ייצור למפעל הייטק, תנאים טובים. 245567

לאביב
מנהל/ת חשבונות + מחשב, אפשרי אחרי קורס. 249619

ל"סטאר"
רשת בינלאומית למסעדות איטלקיות לשרות מהיר דרוש צוות ניהולי למסעדה הנפתחת בירושלים, עדיפות לבעלי נסיון קודם במסעדנות. 03-5174502

לאביב
פקידת שיווק והדרכה ייצוגית ש"א אנגלית.
245568

למוסד יוקרתי
מזכיר/ה איכותי/ת
שקול/ה, רציני/ת, מחשב
אנגלית-יתרון
לפנות למאיה 02-238969

לגוף ציבורי
עובד/ת סוציאלי/ת
רקע בילדים או בבריאות הנפש
חצי משרה, בוקר
לפנות למאיה 02-238969

למפעל תעשייתי
* מתכנת/ת בקיר/ה
* חרט/ת מנוסה
CNC
לפנות "לגולדמן" - לטלפון רב קווי 02-252561

לגולדמן
טכנאי/ת הנדסאי/ת אלקט'
רב קווי 02-252561

למלון לחם
מגיש/ה לעבודה במשמרות, ...
756602, 756666

לחברה פרטית
מנה"ח מנוסה
למשרה מלאה

למלון לחם
מגיר/ה למשרה מלאה, שפת אם אנגלית + הדפסה עברית / אנגלית. 756602, 756666

למשרד עו"ד
מגיר/ה יעילה + נסיון, לשעות אחה"צ,
661101

לגולדמן
מנכ"ש מנוסה
עצמאי/ת, למערכת עיסקית איכותי/ת למשרה מלאה
רב קווי 02-252561

לגולדמן
מנהל/ת לשכה
יכולת ניהול, יחסי אנוש, אנגלית- סינון, תבלילות, מחשב
רב קווי 02-252561

לגולדמן
הנדסאי/ת תעו"נ
איש/ת תפיי נמרץ/ת ויוזמ/ת לתהליך ייצור בהייטק
רב קווי 02-252561

לקופת חולים
מאוחדת, מחוז ירושלים, דרושים/ות: מזכיר/ות רפואיות עם נסיון של שנה לפחות, לעבודה בשעות מפוצלות: אנשי/ות תחושה, ניסיון קודם הכרחי, טלפון: סימה 314406

לתיגבור
02-240438
צ'קרי/ת קופאי/ת
עיבוד - שפת אם

לתיגבור
02-240438
טכנאי/ת אלקטרוניקה
לבית-שמש

דרושים/ות
קצינים/ות בטחון
לעבודה בחנויות
רשתות שיווק
למשרה חלקית בירושלים
חובה בוגרי צבא
09-574516 לג'ק.

ORS
למוסד ציבורי
בחור/ה
שליטה מלאה בלוטוס
שעות גמישות
טל' 256511 סיגל/מירב

לתיגבור
מזכיר/ה - אייב
למשרד ממשלתי
בצפון העיר
02-240438

לתיגבור
מזכיר/ה בכיר/ה
להקמת משרד בחברת Hi - Tech
עב' - אנ' חובה
02-240438

ירושלים
עיריית ירושלים
האגף למשאבי אנוש
דרוש/ה
מתאם/ת מיחשוב אגפי/ת (2 משרות)
בלשכת היועץ המשפטי (מכרז מס' 90/95)
ובאגף תברואה (מכרז מס' 95/95)
הדרגה:
11-8 בדרוג האחיד (41-30 בדרוג האקדמאים)
הדרישות:
השכלה תיכונית משלמת (תעודת בגרות)
רצויה השכלה אקדמאית.
בוגר/ת קורס ניתוח מערכות מידע.
נסיון מוכח ומיומנות בתחומי המיחשוב האישי וכלי תוכנה סטנדרטיים.
ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעת השפה האנגלית כדי קריאת ספרות מקצועית.
הערה:
באגף התברואה נדרשת תעודת הסמכה של סוג 3 בהנהלת חשבונות.
פרטים נוספים אודות המשרה והכישורים הדרושים וכן טפסים להגשת מועמדות ניתן לקבל אצל רכזת המכרזים באגף למשאבי אנוש, קריית העירייה, כיכר ספרא 3 קומה 4 עמדה מס' 244, טלפון: 02-297867.
קבלת קהל בין השעות 8:00 - 13:00.
מועד אחרון להגשת מועמדות: יום חמישי, ב' בחשון תשנ"ו (26.10.95).
מרדכי מרדכי
המשנה למנהל הכללי
המחלקה להסברה

למינהל קהילתי נוה יעקב
מרכז הספורט ע"ש דוידוף-שיין
דרוש/ה
מורה/מדריך/ה להתעמלות קרקע
מורה להתעמלות
לגילאי שנה וחצי עד שלוש

למרכז לרפואה אלטרנטיבית
אשת מכירות במקום
* בעלת נסיון במכירות * יחסי אנוש ותקשורת מעולים
* רצוי בעלת התעניינות בנושא רפואה משלימה
* עד גיל 30
קו"ח נא להפנות לת.ד. 14433 ת"א

לרשות העתיקות
דרושים/ות
ראש חוליה ומפקח/ת שימור בכיר/ה לתחום שימור
4 משרות 100% כ"א (מכרז חיצוני מס' 33-36/95)
דרישות התפקיד:
* 12 שנות לימוד
* דובר עברית ואנגלית על בוריין
* נסיון של שנתיים עבודה בתחום שימור
* נסיון קודם בעבודות שימור ו/או אמנות ו/או בניה ו/או מחשבים ו/או ניהול
* נסיון בניהול פרוייקט שימור
* נסיון בניהול צוות מעל 20 איש
* נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות
המעוניינים יפנו בכתב יד לרשות העתיקות
תחום משאבי אנוש ת"ד 586 ירושלים 91004
עד ליום 8.10.95

מי"י
דרושים
מהנדסי / הנדסאי חשמל או אלקטרוניקה
צעירים ודינמיים, בעלי כושר ניהול צוות עובדים.
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות בצרוף קורות חיים (בכתב יד)
ל-ת.ד 8288 ירושלים-91082

Splash
דרושים/ות
דייל/ת השכרה
רשיון נהיגה, וידיעת השפה האנגלית
נהג/ת
מנהל/ת חשבונות
02-793444

להברת יבוא ושיווק מוצרי קוסמטיקה בת"א
דרושה מזכירה
הדפסה עברית / אנגלית
תרגומים מאנגלית
ניהול מו"מ מול לקוחות וספקים
אדמיניסטרציה, ואירגון אירועים
ימי עבודה: א'-ה' שעות: 08:30 - 17:00
גיל: 30+
נא לשלוח קורות חיים לפקס 03-6964785

לחברת שיווק והפצת מוצרים בקירור
דרושים
מפיצים עצמאיים
לאזור ירושלים והסביבה
דרישות: השקעה כספית (משאית קירור)
רשיון ג. נכונות לעבודה מאומצת כעצמאי
מנהל מחסן
אחראי, בעל מוטיבציה ויוזמה
רצוי עם נסיון בניהול מחסן ממוחשב
למתאימים - רן, 02-735625/45

מוצרי מוזיאון ישראל בע"מ
דרוש/ה
מוכר/ת בחנות
בגן לאומי ציפורי
* 12 שנות לימוד לפחות
* עברית אנגלית על בוריין
* שפה נוספת - יתרון
* נסיון בעבודה עם קהל
* 6 ימי עבודה כולל שבת.
לקביעת ראיון להתקשר לטל: 02-708883

ליסעור שרותי אבטחה
1. מפקח/ת שמירה
2. מבקר/ת לילה
טל' 02-722512/3

מפעלי בנייה
דרושים/ות
1. מהנדס/ת ביצוע
2. חשמלאי/ת תעשיה
3. מכונאי/ת רכב עם נסיון
4. עוזר/ת למנהל אתר בניה
פרטים בטל' 02-833666, אילנה

אם את/ה
פטישי/ה

הביטת
סוכנות לנכסים

CSI
Cleon Systems Technology, Israel

מפעיל/ת מחשב

למרכז האחזקה של מפעל הפיס בירושלים
מקדמי/ות מכירות

מהנדס/ת / הנדסאי/ת אלקטרוניקה

מאבטחים/ות
למוסדות חינוך בירושלים
מאבטחים/ות וחובשים/ות לטיולים
(עדיפות לבעלי נשק ארוך)
* בוגרי/ות שירות צבאי מלא (עדיפות ליוצאי יחי' קרביות).
* פרופיל 65 ומעלה - בריאות תקינה.
טלפונים: 02-870020/724

לחברת בניה ארצית
מפקח/ת בניה
+ נסיון, אפשרי פנסיונר
קורות חיים לשלוח
ת.ד. 31883 י-ם 95103

הנדסאי/ת/טכנאי/ת
קירור + אויר דחוס
להפעול והחזוקת מתקני קירור תעשייתי
מחלבת תנובה ירושלים
רק פניות מתאימות תענינה

לוח העיר

דרוש/ה
פקיד/ת תנויים
שעות עבודה: 6 ,07.00-16.00 ימים
קורות חיים: ת.ד. 37201 ירושלים
מיקוד 91371 משרה 001

למחסני מזון
דרוש/ה
קופאי/ת ראשי/ת
12 שנות לימוד לפחות, עבודה במשמרות
* חריצות, יוזמה, כושר ביטוי, עמידה בלחצים.
לקביעת ראיון נא להתקשר
050-407872

לבית ספר תיכון עיוני בירושלים
דרושים/ות לשנה"ל תשנ"ו
1. מורים/ות לחטיבה העליונה
עם נסיון בהכנה לבגרות
לפסיכולוגיה
לקולנוע ותקשורת המונים
לחוק ומשפט
2. מחנך/ת לכתה
3. מורה לפיזיקה לחטיבת הביניים
המשרות בהיקף חלקי בתשנ"ו
הצעות מפורטות, בצירוף המלצות,
יש לשלוח בכתב לת.ד. 3633 ירושלים

האגודה לזכויות האזרח בישראל
דרוש/ה
רכז/ת לעניני שטחים
לעבודה במשרה מלאה בירושלים
התפקיד כולל:
נסיעות בגדה, איסוף מידע, טיפול בתלונות, התכתבות עם רשויות וסיוע לצוות משפטי.
כישורים דרושים:
* שליטה בערבית ובעברית
* הבנה בנושאי זכויות אדם.
מועמדים/ות מתאימים/ות מתבקשים/ות
לשלוח קורות-חיים לת.ד. 8273 ירושלים 91082

תנ"צ 96

אזור ירושלים

דירות למכירה

בגבעת־מרדכי
6, כניסה נפרדת מטופחת,
מוזמן, חניה מקורה,
$395,000, 787134, בתיווך

בקרית יובל
ביטון, קוטג' + גינה, חדרים

בית הכרם
במיקום הכי טוב, 4 + חניה
ומחסן, גינה, 200 מ"ר, נוף
מרהיב, מיידי. $495,000
02-869148 ,050-406823

בתלפיות הישנה
4 חדרים מסודרת + מרפסת,
מחסן לשיפוץ, 70 מ"ר,
$270,000 מפתחות
ב"סוכנות אבן פינה",
793485 (מלד"ן)

בתלפיות הישנה,
5, ענקית ומיוחדת + מרפסת,
חניה כמסודר בלעדי ל"זיו
סוכנות לנכסים" (מלד"ן)
733332

במקור חיים
4 + גינה פרטית, מחסן,
חניה וכניסה נפרדת,
$295,000 בלעדי בשיר"ן
באמצעות "קארדונכסים",
050-275490 ,02-610350
(מלד"ן)

בגבעת משואה
4 + מרפסת לנוף פתוח
ומהמם, גימור יוקרתי +
תוספות, $270,000, בלעדי
לזיו סוכנות לנכסים
(מלד"ן), 733332

רמות ב' (עליית הנוער)
קוטג' מהמם, 5 + פ"א +
מרפסת גדולה + גינה,
מטופח מאוד + הרבה
תוספות וגישה נוחה רק
$390,000 בלעדי ל"תיווך
דניאל", 867222, מלד"ן

למהדרי הולמים
בקטמונים (רש"ג) בבנין
אבן חדש, 4 + פ"א +
מרפסת גדולה, מטבח
אמריקאי חדש + תוספות,
קד, רק $149,000 בלעדי
ל"תיווך דניאל", 867222
מלד"ן

וילות ובתים

במבשרת ירושלים
חדש, 4 חד' + דירת חדר,
גינה גדולה, שקט. "תיווך
מבשרת", 343724, 330285

ברמות 06
וילה 220 מ"ר + עליית גג +
אפשרות הרחבה, חניה
מקורה ל"2 מכוניות,
מפוארת, נוף, מגרש פינתי
344006 ,250261

פנטהאוז

ארמון הנציב

באגוזי משה"ד
4 מושקעת ומסודרת, נוף
וכיוונים טובים, מחסן,
פרטיות, בלעדי ל"סוכנות
אבן פינה", 793485 (מלד"ן)

חייבת להימכר 4
בתלפיות מזרח (מעלות
אלרם) ק"ב רחוקה + נוף +
מחסן ענק, בלעדי ל"ישרא
בילד", 666571

דב גרוזר עליון,
4, מרפסת, כיוונים
מצויינים, מוארת ומרווחת.
בלעדי ל"אבי קורן בע"מ",
(מלד"ן) 719740

באלקוי
4 + מרפסה נוף מרהיב,
מושקעת, ומסודרת להפליא
בלעדי ל"זיו
סוכנות לנכסים" (מלד"ן).
733332

בגילה
פנטקטס מפואר ביותר, 5
חד', מרפסת פרגולה גדולה,
בלעדי ל"אופקים", 611161
מלד"ן

4 חדרים ויותר

במעלות אלרם
(ארמון הנציב) עסקה טובה

בתלפיות הישנה
3 + בול, ק"ב, מרווחת
ומוארת, מוקפת עצים,
$225,000 מפתחות ב"אחוזת
בית", 2"3-662111 (מלד"ן)

בקטמון הישנה
בבין ערבי מוקף ירק, 3.5 כ"
4, משופצת, ק"ב, $285,000
בלעדי ל"אלכס לוסקי
נכסים", 235595 (מלד"ן)

ברחביה השקטה
הדירה הקלאסית, 2.5 כ"ב,
ק"ב + מרפסת ופוטנציאל,
בלעדי בשיר"ן באמצעות
"עידן", 5"02-734834,
(מלד"ן) 050-242070

3.5 בבולאות
ח' בסימטת מרוהב, אבן,
חדשה + אופציות, 665913

בבולאות הקלאסית
3 ק"ב + כיוונים, אפשרות
ל"2 יחידות נפרדות, מרווחת
+ מרפסות, חדש שיפוץ.
המפתחות ב"אריה נכסים",
246576

חייבת להימכר
במרכז העיר 3.5 כארבעה,
קומה נוחה, למשרד /
מגורים, בלעדי ל"אופקים",
611161 מלד"ן

מציאה
בנ.זאב מעיב 3, 104 מ"ר +
א. הרחבה, משופצת קומפלט
+ גינה, בלעדי ל"משכנות",
243502"3

בגילה ב'
(האנפה), 3.5, יפה ומסודרת,
מרפסת פתוחה גדולה,
$155,000 בלעדי בשיר"ן
באמצעות "רוט אנגליה"
(מלד"ן) 766650

מבשרת

מעלה אדומים

נווה יעקב

פסגת זאב

רמות

ברמות א' 3
80 מ"ר מרפסת ענקית א.
לסוכה + א. בנייה, מוארת +
נוף, בלעדי ל"אתרים –
תיווך ייזום ושיווק בנל"ן",
243427

ברמות ב' (ראובן מס)
3 + פ"א, כותים מצויינים
ונוף ק"צ עליונה, זקוקה
לשיפוץ, רק $139,000
בלעדיות ל"תיווך דניאל",
867222, מלד"ן

2.5-2 חדרים

בבקעה
פנטקטס' בדרמשפתי 6 +
מרפסת, 3 מפלסים, מיקום
מעולה, בלעדי ל"אתרים –
תיווך ייזום ושיווק בנל"ן",
243427

בבקעה קוטג'
5 + גינה • בבית הכרם
קוטג' מיוחד • בתלפיות 5
מפוארת. בלעדי ל"בנל"ן
פלוס", 6540101

"לפאייט נכסים"
עזה 40 רחביה
טל 666218
פקס 02-660956
מלד"ן

דירות בדמ"פ

בקרית שמואל (תל"פ)
בבנין מיוחד 4.5, כניסה
פרטית, מוקפת ירק.
"אחוזת בית", 3" $150,000
(מלד"ן) 2"662111

בקושי דירות

עסקים

בעל עסק
רוצה למסור עסק? טיפול
דיסקרטי, אמין ומקצועי. "יד
לעסקים", 02-736746,
050-295187

למסירה מסעדת פועלים
באזור תעשיה מבוססת
בתנאים טובים. בלעדי ל"יד
לעסקים", 02-736746,
050-295187

סיגנל
טלויזיה בכבלים
סיגנל תקשורת בכבלים
הודעה על שינוי מחירים
החל מחודש
אוקטובר 95
מחיר דמי המנוי
109 ש"ח

מגרשים

בבולאות (עטות)
לבניה מיידית 150 מ"ר +
מרתף 20 מ"ר + תוכניות.
בלעדי בתיווך "שרון",
252318

משקים

באזור עמק האלה,
בית חדש, 3 חדרים, 60
מ"ר, על 300 מ"ר + אופציה
לבניה, $130,000, אנגלו
סכסון, בית־שמש, 9910505
(אחוד)

מכוניות

אאודי

פולקסוואגן

1990 ,C15E
1400, 130,000 ק"מ,
25,000 ש"ח, מזגן, ר"ב,
796633

סוזוקי

סיטרואן

פיאט

פורד

מיצובישי

ניסאן

טויוטה

מוצרי חשמל

מקררים

תנורים

מחשבים

וידאו

פלאפונים

בתי אבות

לגיל הזהב,
לעצמאים, חדש, מפואר,
איכותי, מגוון אפשרויות,
236374

נופש וקייט

סובארו

סיפו 1600,
1990, דיגיטלי + כל
התוספות, מודיון, 9931660"
02, בתיווך

דנאל בע"מ
כח אדם הדרכה
קורסים בעיבוד תמלילים
א/ב, איינשטיין, קיוטקסט, וורדמיל, Word
הדרכה אישית, תנאים יחודיים טל. 02-252177
אצלנו, מי שלומד - עובד!
צלצל דנאל זה עובד

בתי חולים

תל אביב – רמב"ם-איכילוב, טל' 6974504
(ילדים: איכילוב, טל' 6974444
(פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111
(כירורגית: הדסה עין כרם, טל' 777111
(פנימית, ילדים, עיניים: הדסה הר
הצופים, טל' 844111 (אורתופדית:
ביקור חולים, טל' 701111 (נשים, א.א.ג)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל'
400111

בתי מרקחת

תל אביב – ברק, לבונטינסקי 109,
6846682; לב העיר, אחד העם 69,
5603862
ירושלים – שטראוס א', אבינדב 3,
706660
חיפה – הביונה, הביונה 22, 281905
באר שבע – הנשר, מרכז מסחרי ה',
422274

עזרה ראשונה

חירום

שירות רפואי בבית לקשישים וחולים
ביה"ח איכילוב ת"א, טל' 6974628
שמ"ל – 03-5625555

שיגלים